Ч. 26 (77) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 3. липня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська Ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол. ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орґан Украïнськоï Христіянськоï Орґанізації.

ЗМІСТ: Розвал галицької політично громадської думки. — З церковно-релігійного життя. — При кінци шкільного року. — З українського життя Католицьке життя між Словінцями (фейлєтон). — Листи з Америки. — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон). — Пресовий ланцюх Посмертна хроніка. — Новинки. — Оповістки. — Дописи. — Нові книжки і видання. — Оголошення.

Розвал галицької політично-громадської думки і його причини.

Застрашаючий розвій націоналістичного комунізму на наших західних землях мусить кожду одиницю, в якій палахкоче хоч слабенький огонь дійсного патріотизму, дійсної любови до своєї землі, застановити над причинами, чому власне таким скорим темпом ширится між представниками галицької інтеліґенції большевицька орієнтація.

Чому якраз вчерашні представники »інтеґрального« націоналізму стають нараз через ніч з націоналістів приклонниками комунізму? Як пояснити собі скору і наглу появу пр. Партії Праці або наглий зворот експредставників б. галицького уряду в бік комунізму? Застанова над тими явищами є тому конечною, що тільки через пізнання причин цього прояву можна означити способи для поборення, для оминення таких наглих перемін орієнтацій, які допроваджують громадянство над край повної руїни і розвалу його дотеперішних здобутків.

Причин цего легкого перескакування з одного коня на другого є много. Нам прийдеться вказати тільки на найголовнійші. А вони дадуться очеркнути отсими точками: 1) політичною методою дотеперішної політично-громадянської орґанізації, яка головним чином полягала на націоналістичній демаґоґії; 2) спорідненістю націоналістичних і соціяльних кличів; 3) браком зорґанізованого і свідомого своїх цілей консерватизму.

Це і найважнійші жерела нашої політично-громадянської немочи, нашої безхребетности, деморалізаційної незорієнтованости, яка перемінює громадянство в страшну руїну.

Націоналістична демаґоґія нігде на світі ще ніколи нічого не зорґанізувала. Націоналістична демаґоґія все і всюди тільки довела до повної руїни колись здорові, ядерні національні орґанізми. Бо націоналістична демаґоґія не спирається ніколи на орґанічнім лученню суспільних верств в одно національне тіло, а спирається на розбиванню і цькуванню одних частей суспільности проти других. Вона не шукає орґанізації, вона не шукає тяжких зусиль і тяжкої праці для зорґанізування однозвучних провідників всіх верств (кляс), але вона бунтує аморфні маси проти орґанізования однозвучних провідників, вийшовших зі своїх орґанічних, себто на спільній праці опертих клясових осередовищ. І тому націоналістичний демаґоґізм не має в собі жадних творчих, будуючих конструктивних чинників — а наоборот його гаслом є піднімати маси проти цього, що уже сотворено, що уже з трудом збудовано. Кождий демаґоґічний націоналізм є появою наскрізь революційно-деструктивною — розкладаючою все здорове і сильне.

З тої характеристики націоналізму слідує далі, що спеціяльно в наших невідрадних обставинах нації недержавної, нації без повноти всіх громадських членів-орґанів, є тільки один крок від демаґоґічних гасел націоналістичних до комуністичних*).

Рівнож і комунізм спирається на неорґанічних аморфних шарах громадянства, шукаючи безпосереднього з ними контакту. Ріжниця лежить здебільша тільки в кличах.

Націоналісти гипнотизують »народні маси« гаслами національної боротьби проти нібито національно чужих верхів даної спільної території — комуністи гаслами соціяльної боротьби. Але в дійсности ріжниці є мінімальні. Яка прим. ріжниця є межи »націоналізованням« земельних маєтків на Україні за часів Директорії а »соціялізованням« цихже самих маєтків за влади комуністичної? Наслідки ті самі — ріжниця хиба в назві.

Можнаби тільки сказати, що соціяльні кличі сильнійше і безпосереднійше ділають на інстинкти широких мас.

Бо чому треба аж якогось націоналістичного патенту на »землю без викупу« — коли можна її одержати без цього мало зрозумілого додатку. Для широких мас клич соціялізації о много яснійший, бо відповідає її реалістичному примітивному хотінню о много більш, чим шлях через націоналізм. І нині »проґресові« націоналісти потребують тільки викинути цей дрібний додаток — і з ним падає вся ріжниця межи обома гаслами. Не тяжко тут змінити »віхи«.

Але о скільки в гаслах обох демаґоґій великих ріжниць нема — на стільки глибокі є ріжниці в цілях межи галицькими інтеліґентами псевдобольшевицькими а ортодоксальними моск. комуністами.

Ріжниці є 1) в степені революційности 2) в політичних цілях.

Московський комуніст здобув собі у себе шляхом революції свою комуністичну державу. А здобувши раз свою московську охльократичну державу він твердою ногою станув на здобутках революції і сказав: »Це я здобув, на тім опираюся і від цього не відступлю«. Колишній революціонер став захищати, обороняти здобутки революції, став сам державником, себто оборонцем цих здобутків від нової революції.

*) „Ліцитація в соціяльній (громадській) революційности єсть найбільше характерною ознакою того ідеольоґічного гниття й хаосу, які панують в Україні", запримічує слушно в „Листах до Братів Хліборобів" В. Липинський.

Не в такій стадії находиться галицький псевдобольшевик. Він тільки перебирає революційні, деструктивні гасла комунізму, — а не — державні, хочаб вони в тім випадку були охльократичними. Підчас коли ортодоксальні большевики вже державниками стали, вже державу завоювали — галицький большевик находиться в стадії революційній і ледви чи коли в стадію власно-державну перейде.

І в тім власне ціла безвиглядність галицьких псевдокомуністів з точки погляду власнодержавного. Цей »шаг вперед« в напрямі здобуття власно-московської комуністичної держави — вони не вирівнають ніколи, з тої простої причини, що жерела комунізму не лежать на Україні, а в московській метрополії. Тим чином галицькі псевдокомуністи є лише оруддем в руках московської метропольної політики — яка не для того поширює свою пропаґанду, щоби чужі держави будувати. Тут слід пригадати, що це є старі випробувані методи московської охльократії, які тут тільки повторюються. Бо від давен-давна нищила охльократична Москва всі наші державні почини підбурюванням народних мас проти своєї влади, проти своїх верхів, чи було це за гетьмансько-козацьких часів, чи в добі гайдамацьких повстань.

Тому помиляються сильно галицькі псевдокомуністи-інтеліґенти, що вони в момент, не дай Боже, перемоги большевизму на наших західних землях зуміють державну самостійність Галицької Землі здобути і самі себе представниками цеї самостійности оголосити...

Таких муринів, як учить історія, засилала Москва на другий день по повстанню на Сибір, імунізуючи цихже самих »представників« революційних мас перед повстанням проти... себе.

А зреволюціонізовані тими інтеліґентами »народні маси« упоравшися з »чужинцями« звернуться з тоюж самою сліпою революційною стихією проти цихже самих своїх інтеліґентів — які не маючи залізної орґанізаційної сили, не в силі будуть филям розбурханого народного моря опертися. Їх змете сліпа, ними самими піднята народна революційна стихія, так як змела наддніпрянську соціялістичну інтеліґенцію; ту саму інтеліґенцію, яка в імя народних інтересів в 1918 р. повстання проти власної гетьманської влади підняла.

Поміч чужої влади без власної сильної орґанізації, без опори на власних внутрішних силах — ще ніколи і ніде не причинилася до встановлення власної державної орґанізації. Поміч слабим, незорґанізованим лише на подражнених емоціях невдоволених широких мас опертим деструктивним елементам, мусить силою залізної життевої конечности перемінитися в нове поневолення тими, які ту поміч дали...

В. З-кий.

З церковно-реліґійного життя.

ПОЛЬЩА.

VIII. Католицький Конґрес.

Від 1919 р. це вже в Польщі восьмий Католицький Конґрес, що почався минулої суботи, 25 червня в Іновроцлаві. На торжественне відкриття приїхав примас Польщі, кардинал Гльонд. Католицькі зїзди мають за завдання вказувати католикам, як вони мають ставитися до важнійших питань, що ставить їх життя у сучасний мент. Там дістають вони потрібні вказівки і клучі для здійснювання їх в життю. Сьогорічний зїзд відбувається під знаком Найсв. Евхаристії, згідно з останніми вказівками Ап. Столиці.

Коронація чудотворної ікони »Остробрамської Богоматери« у Вильні.

На просьбу виленського архіепископа митрополита Ялбжиковского дозволив св. Отець на торжественну коронацію звісного образу Матери Божої т. зв. Остробрамської у Вильні. По одержанню цего дозволу приступлено негайно до відновлення самої ікони і до справлення корони. На поклик до вірних посипалися на ту ціль жертви в золоті, сріблі і самоцвітах. Торжество коронації має відбутися 2 липня. — У Вильні йдуть великі приготовання, бо сподіються приїзду до 50 тисяч богомольців.

Конференція Епископату Польщі.

Дня 3 липня після торжества коронації відбудеться у Вильні конференція всіх архіепископів і епископів з цілої Польщі. Конференція треватиме один день.

»Як кто хце«.

»Ґазета Косцельна« подає про характеристичний випадок в Бельшовіцах на Шлезьку. В часі епископської візитації цеї парохії мав співати хор німецького товариства »Цеціліенферайн«. Гурт місцевих »повстанців« в одностроях увійшов на хори й силою розігнав німецьких співаків. Ті самі »повстанці« не допустили до візитуючого епископа Лісецкого німецьких делеґацій. Щойно поліція зробила порядок тим бешкетам, за які воєвода Ґражиньскі їздив перепрошувати еп. Лісецкого.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Відзначення о. Глінки.

Визначного провідника словацьких католиків, члена Словацької Народньої Партії о. Андрея Глінку іменував св. Отець апостольським протонотаріем. Це відзначення заслужив собі о Глінка як ревний священик і як розумний політик. Як священик стояв він на чолі словацького руху в дуже важких умовинах, особливо після перевороту. Як політик потрафив він оборонити права католицької Церкви в Словакії проти чеських гуситських зазіхань. Він і його партія належали до тих, що при недавних виборах президента віддали порожні картки. Бо Масарик сам заявив, що він безвіроісповідний. Не належить до ніякої Церкви, навіть до протестантської, до якої свого часу порейшов з католицизму, а вершок чеської історії бачить у гуситизмі.

З Католицької Акції.

Для поширення ідеї Католицької Акції обїздив Чехословаччину голова італійських союзів молоді д-р Корсанеджо. Ця поїздка мала свій успіх, бо чеські католики приступили за почином празького архіепископа Кордача до створення комітету для ведення католицької акції. Досі були чеські католики орґанізовані тільки політично. Краще стоїть справа католицької акції між Німцями в Чехословаччині. Вони мають веже від шістьох літ свою »Католицьку Німецьку Раду для Чехії« під проводом епископа Ґроса.

Архіепископ Кордач про палення мерців у Чехословаччині.

В чеській пресі подається часто неправдиві інформації про палення тіла померших в краю і закордоном. Так прим. подали »Народні Листі«, що в Німеччині і Швайцарії є околиці, де палять 50 до 80 відсотків усіх померших і що в Празі палять 20 відс. всіх мерців. Тій справі присвятив празький архіепископ Кордач пастирський лист. Ось що довідуємося з цього листа. В 1926 р. спалили в Празі 1872 мерців. Із тих було тільки 616 католиків, хоч населення Праги переважаючо католицьке. А в цілій Чехословацькій республиці спалили в 1926 р. 3363 мерців. На території республики є тепер чинних вісім крематорій. Будова крематорій коштовна, тож більшу частину коштів будови крематорій мають покривати міста. Йде будова також нових крематорій. За крематоріями дуже аґітують соціяльдемократи. Є навіть засноване крематорійне товариство, що має улекшити членам спалення їх тіл по смерти. Як відомо католицька Церква противиться принціпово паленню тіл померших.

НІМЕЧЧИНА.

Німецькі католики в справі школи й виховання.

На недавно відбутих у Берліні зборах католицького учительського союзу Німеччини радили над державним шкільним законом і приняли такі резолюції: Ідеалом виховної школи є віроісповідна школа. Тому має державний закон запевнити такий розвиток тай удержання як іншим школам. 2. Шкільний закон мусить давати запоруку, що наука реліґії у всіх школах буде заведена і вестиметься згідно з засадами даного віроісповідання. 3 .Державний шкільний закон має запевнити право родичів на основування віроісповідних шкіл. 4 .Вчителі віроісповідних шкіл мають користуватися правами державних урядовців, як інші вчителі.

Німецький епископ про спорти.

З нагоди посвячення нового стадіону одного спортового німецького товариства в Мюнстері звернув увагу епископ Поґенбурґ у своїй промові на деякі правди, котрі треба памятати тим, що занимаються спортами. Отже — говорив епископ — такою правдою є те, що вищою є душа над тіло і важнійшою культура духа від культури тіла. Культура тіла не повинна ставати культом тіла на шкоду духовій культурі. Цілком слушно чується в останніх часах нарікання на хоробливу переоцінку цінностей, на перецінювання матеріяльного і тілесного, на недоцінювання духового. Плеканню тіла, спортам не треба віддаватися з якимсь фанатизмом, вони, не повинні вироджуватися в жадобу приємностей, а навпаки вважати їх треба радше за випочинок по праці і як покріплення до нової праці. Саме тепер — говорив далі бесідник — видали німецькі епископи спільний поклик в обороні нашої народної сили проти найлютійших її ворогів. Вони вказали на деякі неправильности в ділянці спорту. Німецька молодь радо пішла за вказівками своїх епископів. За це їй дяка і признання.

З робітничого католицького руху.

В Кобленції відбувся недавно четвертий конґрес католицьких робітничих товариств Німеччини. Конґрес числив 400.000 учасників, членів ріжних католицьких робітничих орґанізацій з цілої Німеччини. Зпоміж виголошених рефератів замітний був реферат д-ра Рера про суспільно-політичні домагання католицького робітництва. Бесідник є за підвищенням робітничих платень, бо одиноким здоровим економічним принціпом є на його думку збільшення покупної сили населення. Та це ще не вистарчає одначе. Треба ще робітничі маси виховувати до розумного вживання зарібку, треба творити моральний улад в споживанню. Тоді для робітництва є запевнений гарний розвиток, тоді робітництво буде дійсно рівновартним станом суспільства.

АНҐЛІЯ.

Занепад в анґліканській церкві.

Анґлійська державна Церква т. зв. анґліканська — це типова »національна« Церква на яку пішла тепер мода в повоєнній Европі. Своїм устроєм і обрядом є вона компромісом між католицизмом і протестантизмом. Її упадок почався вже давно, але останніми роками став дуже замітний. Тільки 15 міліонів душ то є половина цілого населення Анґлії й Валії належить до цеї Церкви. Оба анґліканські архіепископи (з Кентербері і Йорку) скликали недавно спеціяльну комісію для дослідження недостач анґліканського церковного життя та їх причин. Комісія ствердила дошкульний брак духовенства, головно у великих містах. До анґл. семинарій принимають вже без відповідних наукових кваліфікацій. Так між анґліканськими теольоґами є тільки 15% таких, що мають право доступу на університет. Через брак священиків починають опускати анґліканську Церкву і її вірні. З тої причини замкнули в Льондоні вже кілька анґліканських церков.

Дальше комісія ствердила причини того занепаду. Головною причиною вважає реліґійну байдужність у родиннім життю членів анґліканської Церкви. Через те не розуміють гаразд вартости духовного стану. Духовний стан державної церкви в Анґлії стратив свою повагу і тому анґлійська університетська молодь усувається від духовного стану. А утрата поваги духовенства є знову наслідком непевности й непослідовности науки анґліканської Церкви. Багато там ріжних модерністичних теоретиків — »інтелектів«, котрі виступають зі своїми міркуваннями навіть щодо символа віри і домагаються від своїх епископів деяких »пропущень«. Комісія подає вкінці способи, як зарадити лиху, при чім бере за взір практики католицької Церкви. Також нагадує католицький звичай і кінцевий поклик Комісії, щоби у всіх церквах заряджено правильні молитви на інтенцію збільшення духовного стану. Приклонникам »національних Церков« дається тут добра нагода до роздумання і застанови Досвід Анґлії з національною Церквою чей досить повчаючий.

ФРАНЦІЯ.

Віче за повернення монахів.

В самітній долині гір Юра в околиці міста Ґренобль лежить старинний монастир що його Французи звуть Ля Ґранд Шартрез, колиска звісного чина Картузійців. Основав цей чин св. Бруно в XI. столітті по правилу св. Бенедикта з особлившими додатками для пустельничого монашого життя. В 1903 р. на основі нового французького закона про монаші чини мусіли Картузійці покинути Францію.

Недавно зібралися католики зі всіх частин Дофінеї на велике віче до міста Воарон. Було понад 30.000 учасників. Проводив нарадами епископ з Ґренобль. Всі бесідники, між ними голова Католицького Союзу Дофінеї і католицькі посли до парляменту промовляли за поверненням вигнаних монахів до Франції.

Нове реліґійне товариство.

Архіепископ з Тур основав недавно реліґійне товариство під назвою »Міліція Христа-Царя«. До товариства принимається 1) »воїнів«, то є мужів, що є рішені боронити Царства Христового, 2) »післанниць«, то є католицькі жінки і дівчата, що бажають працювати для Царства Христового в суспільнім життю. і 3) »херувимів«. дітей, для охорони їх перед небезпеками безвіроісповідної школи. Ідея товариства є така: побороти ложну гадку, немов реліґія є тільки приватною справою людини і що суспільність і держава могліб жити й розвиватися без Бога.

БЕЛЬҐІЯ.

З католицької орґанізації.

В місті Лювен відбулися недавно загальні збори бельґійського Католицького Селянського Союзу. Звідомлення з цих зборів подає, що в 1926 р. числив Союз 1175 місцевих ґруп, що дають загальне число членів 112.686. Крім того Католицький Селянський Союз оснував недавно Орґанізацію Сільської Молоді, що має вже 10.000 членів згуртованих у 296 місцевих ґрупах. Завданням Союзу є католицьке виховання і сільсько-господарська освіта членів. За минулий рік виголошено 4780 рефератів. Крім того видає К. С. Союз три тижневики, 4 місячники і ріжні брошури. Союз удержував 212 сільсько-господарських бібліотек, уладжував курси і правні поради. Союз має власну щадничо-кредитову установу.

При кінци шкільного року.

(Надіслана стаття).

Всі, котрим залежить на тім, щоби їх праця для народу — увінчалася успіхом, працюють відповідно до своїх плянів чи знання, а посвятившись якійсь ідеї — уважають її за ціль свого життя.

І чим більше творчих та рухливих одиниць народ видає із себе, тим красших успіхів можна сподіватися в його відродженню.

І нас Українців не лишила позаду світова струя. Доказом ті досягнення, які осягнула українська нація на поли культурно-економічнім чи політичнім в останніх роках. Ті здобутки осягнули ми силою духа та волі невеликого числа одиниць.

Щоби однак нарід міг осягнути під кождим оглядом висший рівень вартости, до того потреба багато більшого числа людей, що слідилиби за кождим проявом поступу чи мертвоти в житю народа, що відповідно до своїх становиск шукалиби невпинно жерел — з яких черпавби народ силу та енергію.

Такі думки насуваються мені, коли я забажав порушити на сторінках »Нової Зорі« справу ширення та закладання по наших селах та містах народніх шкіл та установ дошкільного виховання як — захоронок, діточих садків тощо. Справа та була вже нераз порушувана та дискутована на всякого рода зборах чи анкетах, та не знайшла однак чомусь того зацікавлення, яке повинна була знайти в історії виховання молодого покоління.

І коли прийдеться згадати про зусилля останніх літ у ділянці розвою нашого шкільного виховання, та на здобутки, які ми осягнули, то приходиться ствердити, що в останніх літах цілу силу енергії кинули ми якраз в будову високої та середньої освіти.

Щодо здобутків знова, які ми осягнули із тих тяжких змагань, то вистарчить вказати на вислід боротьби за наші Високі школи під Польщею в останніх літах.

Справа, що стільки жертв моральних та матеріяльних потягнула зі скарбниці нації, впала і мусіла упасти, бо нове покоління молодіжи показалося непідготованим ідейно до таких чинів — як боротьба за свій університет. Бо хтож їх виховував та приготовляв до того великого діла! Відповідь коротка — школи середні, свої приватні та державні.

Приходиться ствердити, що і середні школи по більшій части не дописали нам, школи, на котрі клалося стільки надій та сподівань. Ті сподівання були оправдані тому, що час восьмилітної науки під проводом ідейних сил — цілком вистарчає, щоби молоде серце і молодий розум виплекали в собі такі прикмети, як любов та жертва для свого народа, інтеліґенцію, сильні характери. Колиж цього не осягнено — вина паде на тих, котрі дістали ті молоді щепи в свої руки.

З наших середних шкіл виходить богато прихильників комунізму або взагалі безідейних одиниць, зате мало таких, що вже на ґімназійній лавці а передовсім в родинному ґнізді виплекали в собі ідейні вартости.

Тому то на вступі нового шкільного року не може зродитися в нас інша думка, як та, що нація та міродайні чинники, які ведуть провід у вихованню поколінь, повинні всі свої сили кинути на розвій та масове ширення шкіл народніх та установ дошкільного виховання як захоронок, діточих садків тощо.

Діти і то найменші діти та їх відповідне християнсько-народне виховання, повинні стягнути на себе увагу цілого народу, бо якраз в них може нарід жити надією, що будуча ґенерація не заведе так, як заводить теперішна, опутана нічим иншим як дикими звуками »джес-бенду«.

Наші приватні народні школи повинні станути в найблизшій будучині всюди там по селах і місточках, де є загрожений український елемент як відпорні засоби проти невпинно витяганих ворожих рук.

А провід у тій великій акції повинна взяти на себе »Рідна Школа« і то навіть коштом зліквідування кількох мертвих та нічого не даючих ґімназій уже в найблизшому році, поставити кілька десятків народних шкіл у найбільше загрожених місцевостях.

Того рода міркування зродились у мене на прикінці сего шкільного року, і з ними хотів я поділитись з громадянством, щоби викликати меншу чи більшу, а може і жадну критику, на висше згадані теми.

Молодий священик.

З українського життя.

Заборона лугового »Свята« у Львові.

Дня 20. червня повідомила львівська дирекція поліції Гол. Управу пожарничо-руханкового товариства »Луг«, що назначене нею на неділю 26. червня лугове свято забороняється. Остання заборона це не відокремлений факт для нашого громадянства. Цеж звісна система недопущення до якої будь орґанізації нашого народу. Бо орґанізація дає силу, що її сама »маса« не може мати. Та живої нації, нації здорової, не тільки тілом але і душею здорової, такі заборони не вбють, не знищать. І не тут небезпека для нас, вона в чім іншім для нас. В чім саме?

В останнім нашім огляді ми нічого не згадували про назначений луговою управою здвиг. І не через неувагу, а нароком. Наші читачі довідалися про цей здвиг з інших часописів, як „Свободи" — орґану УНДО чи »Діла« і т. д. З дописів наших читачів ми з приємністю пізнали, що і їх болюче вразило те саме, що й нас, а саме те, що Управа Лугів в нечуваний спосіб знехтувала релиґійні почування і своїх членів і нашого громадянства взагалі. Бо якже це так? В неділю і Празник Найсв. Евхаристії, саме в той час, коли тисячні українські маси мали вийти на львівський ринок і там прилюдно віддати найвищу пошану укритому в св. Евхаристії Христу-Цареві і просити Його благословити нам всю нашу працю і наші змагання, в той сам час наша молодь, що мала зійтися з наших сіл, наші луговики мали там відбувати своє »свято«, цілком окремо, ігноруючи церковне торжество. Це їх »свято« по програмі мало початися в 8 год. ранком, відтак мав бути похід під »Просвіту« в 11 год. перед полуднем. І ні згадки про Службу Божу, що більше, програма була так уложена, що для учасників здвигу булоби навіть фізично неможливо сповнити тої неділі свій релиґійний обовязок слухання св. Служби Божої. А на здвиг мала прибути наша сільська молодь, хлопці і дівчата, виховані в релиґії своїх батьків. Яке згіршення, яка небезпека для їх незіпсованих душ. А найсумнійше це, що здвиг уладжували не радикальні Луги ані не ті червоні, що то випустили недавно відозву проти обох Лугів з закликом на »Спартакіяду« до Харкова. Здвиг уладжували Луги Дашкевича, отже ті, що ніби не виступають проти Церкви. Вони тільки до релиґії »байдужі«.

Та народ наш, а головно низові ряди луговиків до релиґії не байдужі. Їх релиґійні почування повинні бути святая святих для індиферентних інтеліґентиків. Інакше вони належалиб до інших Лугів — радикальних чи сельробівських. І ще одно. Орґан УНДО, до котрого належить стільки нашого духовенства, на це не звертає уваги. Це мабуть для партії тільки »дрібниця«.

Протест у справі вбивства С. Петлюри.

Від 47 українських студентських, головно еміґрантських орґанізацій видано протест проти фальшивого інформування світа про дійсних авторів і справжні мотиви вбивства С. Петлюри. В протесті зазначується, що »большевицька преса, потім російська, жидівська, а в останні часи й деякі орґани французької преси стараються розповсюдити неправдиву в основі своїй думку, що вбивство С. Петлюри, доконане жидом Шварцбартом, являється актом помсти з боку жидівського народу за погроми жидів на Україні. Підписуючі протест українські студенти, що майже всі приймали активну участь в боротьбі 1919—1920 рр. чи то у війську, чи то на урядових посадах, свідчать перед цілим світом, »що С. Петлюра та український уряд не тільки не наказували робити жидівські погроми, а навпаки, завжди і всюди, всіма засобами, які були в їх розпорядженні, охороняли мирне населення України без ріжниці національности, від усяких надужить, насильств та ексцесів«.

МИХАЙЛО ФІРАК.

Католицьке житте між Словінцями.

Політична Орґанізація.

Уся та просвітна і господарська орґанізація має своє доповненне і довершенне в орґанізації політичній. Без неї вся праця, котру словінські католики вложили в свої просвітні й господарські установи, не моглаби принести відповідного плоду, без політичної партії, основаної на яскраво християнських засадах не малиби католики того впливу на публичне життя, не малиби того значіння в державнім житті, яке їм належиться і яке вони нині дійсно мають. Яку реальну користь мають прим. французькі католики зі своїх численних культурних орґанізацій, з тих величезних католицьких маніфестацій, де виступають навіть маршали і герої світової війни, коли ціле публичне і державне життя на них не зважає, йде мимо і проти них, по диктату атеїстичної фармазонерії?... А се все тому, бо вони не мають міцної політичної орґанізації, котра переводилаби в публичнім, політичнім житті католицькі засади. На жаль у нас католиків можна загалом завважати якусь відразу до політики, недоцінювання політичної акції, а особливо багато шкоди робить у многих католицьких кругах загніжджена думка: що політика і віра то два зовсім собі чужі світи, що віра повинна стояти далеко на боці від політики, бо інакше настане профанація віри. Се фатальне непорозуміння, котре вже дорого коштувало віру і Церкву а іще буде коштувати, коли ми католики не вилічимося радикально з тих пересудів і не зрозуміємо, що віра мусить мати вплив також на політику як і на всі другі ділянки життя. І в політиці також, як і в приватнім життю обовязують засади релиґії і на ній заснованій моралі, а ті засади буде політика узглядняти лише тоді, коли вона буде в руках щирих католиків, коли в нинішній нещасній парляментарній демократії католики матимуть свої сильні католицькі партії.

Те зрозуміли давно вже — ще перед пятьдесятьма роками словінські католики, в першу чергу їх духовенство і тому нині три чверти всіх Словінців належить до католицької »Слов. Народньої (людової) Партії«, котра вже віддавна має провід словінського національного життя у своїх руках.

Величезне значіння для культурно-політичного розвою і зросту словінських католиків мали т. зв. »Католицькі Зїзди«. Перший такий катол. зїзд відбувся 1892 р. під проводом люблянського епископа Міссії. На нім була подрібно вироблена культурна програма катол. партії, котра перед тим не мала детально означеної програми. На II. кат. Зїзді, що відбувся 1900 р. під проводом молодого енергійного люблянського епископа Єґліча і орґанізатора дра Крека, був сформулований соціяльно-політичний світогляд словінських католиків.

Від тоді починає »Словінська Народня Партія« горячкову діяльність в народі. В короткім часі засновано сотки політичних, господарських і культурних орґанізацій, котрі внедовзі дали словінському народному життю цілком новий, красший, християнський характер. Катол. часописи, книжки і брошури, політичного і культурно-соціяльного змісту розходяться сотками тисячів між народом. І народ, видячи на кождім кроці щиру працю людей зі »Слов. Нар. Партії«, пішов зараз при перших парляментарних виборах 1907 лавою за її кандидатами. З 23 слов. послів, дістала С. Н. П. 17, а 1911 р. 19 і

По війні в новій, вже своїй словянській державі пішов розвій католицького руху і кат. »Слов. Нар. Партії« ще красше вперед. На виборах до парляменту 1923 р. дістала партія з 26 слов. мандатів — 21. В партії є консервативна правиця і поступова лівиця (христ. соціялісти), але мимо того єдність в партії є далеко сильнійша, ніж у инших демократ. партіях. Всіх обеднує єдиний католицький світогляд. Провідником партії є др. Антін Корошец, дуже здібний і загально в державі признаний політик. Попри нього визначаються др. Госар (христ. соціяліст), глубокий знавець соціяльно-політичних проблєм, Смодей, Сушнік, др. Гохнец і др.

* * *

На прикладі Словінців можемо ми багато навчитися. Народець маленький (в Югославії є Словінців коло міліон), уярмлений могутною Австрією, мусів подібно як і ми боротися за право на істнування, а все таки перевів у собі таку радикальну діференціяцію всего свойого життя. Словінські католики не боялися заломити »єдиний національний фронт«, відмежилися рішучо від либеральних і атеїстичних течій і мозольною працею, передовсім працею духовенства, створили свій католицький світ, католицьке середовище, сучасну модерну католицьку Словенію. А кволі, безвольні либерали лишилися далеко позаду, паралізовані своїм раціоналізмом, нездатні до пози-

Д-р Осип Назарук.

Листи з Америки.

VI. Де корінь тої страшної руїни?

Він не тут, але у старім краю. Еміґрація се тільки »ехо«, се луна того крику руїни, яка довго-довго робилася у краю. Се похідний огонь: він походить з того жару, що довго тлів у старім краю і привезений сюди, на великі і свобідні землі, де державна влада не мішається в релігійні справи, — свобідно вибухає.

Боротися тут, на сім ґрунті, з тим огнем підсичуваним демаґоґами, надзвичайно важко: бо головне огнище того вогню не тут, а в краю. Там виховалися ті люде, що таке роблять. І відтам до сеї пори мають поміч.

Не закриваймо того перед своєю суспільністю, бо коли будемо закривати, то руїни не дасться спинити: вона буквально все розточить і знищить.

Щож можна зробити ?Багато можна зробити. Я сказавби, що все, що потрібно можна зробити, щоби спинити ту страшну українську руїну. Корінь тої руїни — се демаґоґія. Головне її жерело рішучо в краю, а не тут. Тут, в Америці, у Канаді і Бразилії тільки найбуйніщі квіти тої демаґоґії. А корінь у краю. До того коріння треба братися, тоді і квіт демаґоґії зівяне.

В чім-же коріння тої демаґоґії? В непошані влади своєї, в критикованню її непокликаними людьми, у виступах пайдократії. Тут Поляки приміром мають гарну орґанізацію Церкви (около 1000 парохій добре заосмотрених), школи для народа при кождій церкві, а також свої »гайскули« (високі школи), знамениті шпиталі, банки могутні і т. д., а ми маємо жертя безнастанне, процеси без кінця, лясса, каменування і лайку страшну.

Але хто чув у инших католицьких народів про бунти клириків у семинарях? Хто приміром читав у польській, навіть лівій, пресі статті, де останніми словами нападалиб на Епископів та підюджувалиби, не кажу духовенство, але вірних до непослуху проти духовної влади? А хто не знає, як наша преса »бере в оборону« сецесії питомців, підюджує духовенство і весь народ проти останків своєї влади в Церкві; як підбурюванням публичної опінії не дає перевести ніякої зміни на ліпше.

Возьмім справу целібату. Тут видно, як на долоні, що парохія, котра удержує священика з родиною, може удержати двох трьох а часто й більше священиків. Як-же ріжниця в тих парохіях? У першій, де є оден перетяжений священик, надто в матеріяльній біді з родиною, парохія не може бути обслужена як слід.

Бо народ потребує не лиш релігійної обслуги, але й поради в ріжних справах. Часто пришлосяб піти з чоловіком до місцевої влади, до управи фабрики і т. и. На се оден священик не має часу. Тому люде опускають свою Церкву і йдуть до чужих. Тисячі Українців у кождім місті Америки є по парохіях польських, чеських, словацьких, де нежонате священство опікується ними, бо має час. Тут около 40.000 б. угорських Українців засимілювали такі маленькі словацькі сили... А Галичан у польських знаменито зорґанізованих парохіях без ліку .Хто зайде в польський костел, може почути як оповіщують часто українські назвиска в оповідях, при жертвах на служби і т. д. Ніхто тим пропащим і рахунку не знає. Ба, є вже тут польські монахині з наших і польські священик... І ніхто їх тут прецінь »переслідуванням« старостів туди не загнав, бо нема тут ніякого переслідування: роби, що хочеш.

Чомуж наші так липнуть до чужого і тут? Очевидно їх тягне туди лад, дисципліна, величавість орґанізації. Туди відходить найспокійніщий і найлучший елемент. Бо там є кому орґанізувати.

Чомуж, коли се таке очевидне, що в Америці нежонате духовенство є майже конечне, не заведуть наші бодай тут безженне духовенство? Чому? Бо еміґрація се лише відзвук старого краю. У старім краю »опінія« за жонатим духовенством: уважають його »національною« традицією! Отож хто тут важиться сказати, що впровадження тут безженного духовенства є для нашої церкви і народньої орґанізації майже конечне — того представляють як »Ляха«. Ось— мовляв — дивіть! Хоче, аби ми подібні до Ляхів ставали!... І зачинається!...

Ніщо не помагає ніяке »вияснювання«. Ніякий арґумент не вдіє нічого. Хоч фактом є, що не всьо зле »для нас«, що роблять для себе Поляки. Нпр. Поляки звичайно обідають що дня. А Українці також. Поляки майже всі мають черевики в зимі. Українці звичайно також. Поляки згідно признають, що о 12 год. в день припадає полудне. Українці також. І не стаємо через ту »згідність« у »поглядах« Поляками. Чомуж через целібат малиб ми стати »Поляками«?

Не виясниш нашим »поступовцям«. »Нарід« — кажуть — не хоче«. В тім то й річ, що демаґоґія вперла в той нещасний нарід, що крик пайдократів і людей до Церкви взагалі непрчасних се »воля народа«. Той »принціп« вироблений у краю. Там він виріс. Там його й убити треба, коли взагалі маємо колись побачити якусь українську націю.

Як кравці не можуть рішати про ковальство, як полатайки не можуть займатися рішанням і про будову мостів або фабрик, — так у церковниих і релігійних справах не може рішати ніхто, кромі Єрархії. До сеї мудрости привикли вже західні народи і тому вони власне культурні та дужі.

Годі ще поминути справу нового календаря, якою мишуґісти також підбурюють проти Епископа нарід. Тут на святкуванню старого календаря тратить наш нарід міліони, тратить добру роботу, тратить — що найважнійше — дітей своїх, бо вони соромляться своєї Церкви й народности, котра святкує тут зовсім непотрібно якесь »друге Різдво Христа«, що абсолютно незрозуміле Американцям. Отож епископ дозволяє тим, що хочуть, святкувати новий календар. Перші зробили це сестри Василіянки, котрі у своїх сиротинцях доконче потребують помочі Американців і тому наближаються до них тим способом. Розуміється, це зараз підхопили комуністи як »доказ«, що Сестри роблять це »під впливом« епископа, котрий знов »робить« — під впливом Варшави!... І аґітують тим несовісним способом проти принимання календаря, якого вживають тут усі культурні народи. Але рівночасно ті аґітатори, котрим ніякого календаря не треба, називають себе »поступовими«...

(Кінець буде).

тивної праці, мимо галасливої націоналістичної фразеольоґії.

І наше галицьке життя стало в останніх літах сірим, безбарвним. Політика верхів скрахувала і масам не лишилося нічого, крім злиднів. »Мозок« нації, наша славна інтеліґенція пересварюється, дробиться і знов »орієнтується«. Тратить чимраз більше почуття відвічальности і обовязку чесно працювати для добра нації. Наші »радянці«, »сельроби«, радикали, старече УНДО, наша преса, наша славна »Просвіта« — які вони мізерні, які маленькі виглядають напротив одної тілько католицької Словенії!... У нас заспаліть, перішучість, безпутність і дитиняче чванство, а там кипуче життя, рішуче, потужене, вічно молоде.

І нашому лихоліттю може прийти спасенне лише від рішучого християнського руху. Але тут треба передовсім щирої праці і жертви зі сторони нашого духовенства і всеї чесної інтеліґенції. Працею і жертвою для християнської обнови нашого національного життя покажемо найкраще, що любимо свій нарід, розуміємо його потреби і вимоги сучасної доби. Нам в Галичині грозить вже поважна небезпека як з одної сторони від все більше радикалізуючогося лібералізму, так з другої сторони від московського большевизму. І та небезпека вже дуже близька! Забезпечити наш нарід від їх отруйних впливів зможе лише сильно і всесторонно зорґанізований, реальною працею і жертвами здвигнений український християнський табор.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

»Опікун« нашої Церкви.

Посол Марцелі Прушиньскі »опікується« не тільки нашим шкільництвом. Останніми часами розтягає він свою «опіку« й на наше церковне життя. Ще раньше в ч. 103 »Слова Польского« поміщена була його стаття п. з. »Упривілеення Церкви«. Розуміється тою »упривілееною Церквою« була по думці Прушиньского акурат наша гр.-кат. Церква у Сх. Галичині. Наш »опікун« завдав собі праці і вирахував именно, що на одного гр.-кат. священика припадає 1.456 вірних, а на одного латинського аж 1.803. Звідси і польська »кшивда«. А на свідка свойого твердження кличе навіть звісну польську статистику. Супроти такого арґументу годі навіть полемізувати, хиба пригадаємо народню приповідку про цигана і його дітей.

Але »опікун« не вдоволяється написанням ґазетної статті. На те він і посол, тож зі своїми партійними товаришами вніс інтерпеляцію до Міністрів віроісповідань і внутрішніх справ про »неправне помножене ільосьці парафій пшез Арцибіскупство ґр.-катол. ве Львове« Інтерпелянт покликується на § 24 конкордату, котрим признається державі право викупити надвишку ерекціональних ґрунтів понад норму 15—30 га. В інтерпеляції закидується Львівському гр.-кат. архіепископату, що воно в часі до і після заключення конкордату створило 510 нових парохій, то є побільшило їх число о 67%. Інтерпелянт старається доказати, що те побільшення має на меті обійти конкордат. Вправді § 10 конкордату каже виразно, що творення і переміни бенефіцій церковних, конґреґацій і чинів як також їх домів і заведень, буде залежати від компетентної церковної влади, одначе інтерпелянт всетаки відмовляє архіепископству права на масове помноження парохій. На це наводить він такі рації: 1) не можна послуговатися одним параґрафом конкордату для оминення другого; 2) хоч про дотацію нових парохій Архіепископство тепер не впоминається, але за літ кілька може впімнутися; 3) Архіепископство не може творити нових парохій, бо уряди парохіяльні як метрикальні сповняють функції урядів державних і як такі стоять під безпосередною контролею мін. внутр. справ і мін. віроісповідань. Супроти того питає Прушиньскі, чи згадані міністри схочуть »привернути правний стан, узнати фіктивно потворені парохії за неістнуючі і покарати Архіепископство за оминення приписів«. Ось як розуміє конкордат посол Прушиньскі!

Перерванння переговорів про позичку.

В наслідок ріжнородних чуток про зірвання переговорів у справі позички вийшов про це 25 червня півурядовий комунікат. Комунікат стверджує, що переговори про позичку не зірвані, але тільки відложені. Причина: невигідні сучасні умови американського ринку для емітования позички. Стільки комунікат. Та вже тиждень перед тим німецькі часописи, згадуючи сучасне міжнародне політичне положення, писали, що повстали нові трудноші для польської заграничної позички.

Переведення тлінних останків Словацкого до Польщі.

З великим торжеством переведено тлінні останки польського поета Словацкого з Парижа до Польщі. Дня 23 червня пароплав »Міцкевич« перевіз домовину

Словацкого горі по Вислі до Варшави. Це перевезення влаштовано як тріюмфальний візд поета до рідної землі. У Варшаві зложено домовину в катедральнім костелі, а звідси на другий день продовжувалося перевезення залізницею до Кракова. Там зложили тлінні останки поета на Вавелю. Вражає в тім торжестві офіціяльний холод. Видко, що все те наказане з гори. Натомість не слідно тут народнього ентузіязму, стихійного підему. Навіть літературний світ якось мляво достроюється до офіціяльних парад. Видко, що не дуже підхожу на це торжество вибрали пору.

Торжественне засідання сойму і сенату.

Дня 24 червня в год. 10 відбулося торжественне засідання польського сойму для вшанування повертаючих до рідного краю тлінних останків поета Словацкого. Таке засідання відбув також і сенат в год. 11 перед пол. з тою ріжницею, що після торжественного засідання відбулося по пятьхвилевій перерві звичайне засідання сенату.

Польща на позвах з Німеччиною.

В Газі почалася минулого тижня в справі Хожова розправа перед міжнародним трибуналом справелливости. Як відомо, пізвала була Німеччина Польщу о заплату відшкодування за свою хемічну фабрику в Хожові, що після поділу Шлезька опинилася під Польщею. Польща внесла на цей позов заміти про невластивість у тій справі трибуналу в Газі. В трибуналі засідає 13 членів під предсідництвом Губера. Між ними є іменований Німеччиною член проф. Ребель з Берліна та іменований Польщею проф. Ерліх зі Львова.

Приїзд посла Патека відложений.

Польський посол в Москві Патек мав приїхати до Варшави на завізвання польського правительства. Тепер повідомляють, що його приїзд відложений покищо.

Вибори до міських рад.

Вибори до міських рад у Варшаві, Вильні й Люблині виказали значний зріст радикальних настроїв серед міського населення в Польщі. З цего приводу підняли крик польські націоналістичні часописи. — »Слово Польске« пише, що »найважнійшим вислідом дотеперішніх виборів є безсумнівний зріст радикалізму«.

В Станиславові у III. курії вийшло 3 Українців (проф. Даниш, залізничник Галах і рільник Ясінський), 5 Поляків і 5 Жидів.

В Коломиї у III. курії вийшло 3 Українців, 3 Жидів, 4 Поляків.

В Стрию вийшло з III. курії 7 Українців, 3 Жиди, 2 Поляки.

Чергове засідання сойму.

Чергове засідання сойму назначено на четвер 30 червня. В цей день радити буде конституційна комісія в справі виборчої ординації до сойму, бюджетова комісія у справі закону про підмоги для родин резервістів, покликаних на вправи. Проект цього закону вже ухвалила військова соймова комісія. Комісії радитимуть і на другий день.

НІМЕЧЧИНА.

Штреземан про заграничну політику.

Засідання райхстагу, на котрім виступив мін. Штреземан з промовою про заграничну політику, відбулося дня 23 червня при загальнім напруженню і зацікавленню. Штреземан уложив свою промову у формі відповіди на інтерпеляцію комуністичних послів, чи Німеччина прилучилася до істнуючого будьтоби антирадянського бльоку. Штреземан покликався на радянську пресу, котра як прим. »Известия« писала, що Німеччина до такого бльоку не війшла. Зірвання дипльоматичних взаємин між Анґлією й СРСР рішучо вплинуло на зміну міжнародньої політики і було головним предметом нарад в Женеві. В тих нарадах брав участь і німецький міністер зак. справ. Одначе цей конфлікт не може по думці бесідника змінити напряму німецької політики, визначеного в Льокарно і в »берлінськім договорі«. Нема ніяких відомостей про це, що істнує який бльок, спрямований проти СРСР. Представники держав, що зібралися в Женеві, протестували тільки проти заграничної большевицької пропаґанди Радянщини.

Відтак Штреземан торкнувся польсько-радянського конфлікту. Він заявив, що німецьке правительство поробило в Москві всі можливі заходи, щоби радянське правительство здержати від таких кроків, котрі моглиби визвати военну небезпеку.

Щодо справи розброєння заявив Штреземан, що та справа йде дуже повільно вперед. Він заявляє, що Німеччина вже розброєна і жадатиме, щоби й інші держави зробили те саме.

Потім Штреземан перейшов до питання зменшення числа окупаційних військ у Надренщині. Він вказав на те, що пропозиція Німеччини щодо контролі над її східними укріпленнями була актом її доброї волі, але що було це питання за дрібне, тож його не порушено.

Ще занявся Штреземан недавною промовою французького премієра Поанкаре в Люневіль. Ця протинімецька промова викликала неприємну сензацію в Німеччині. Щодо тої промови, то Штреземан критикував її і вказав, що Поанкаре був би краще поінформував французьку громадську думку, колиби був навів ті численні льояльні заяви німецького правительства. Замісць того Поанкаре накинувся на Німеччину зовсім неслушно. Те, що Поанкаре сказав про розброєння, можнаб пояснити тільки його незнанням справи.

Дебати після промови.

Після промови почалася довша дебата. Посол центра Каас прочитав декларацію правительственних партій, в котрій виражено вдоволення зі становища німецької делеґації в Женеві. Відтак соціялістичний посол Брайтшайд критикував не так становище німецької делеґації, як радше само правительство.

Думка берлінської преси.

Берлінська преса вказує на те, що основні точки загр. політики Штреземана випрацьовані в повній згоді з цілим кабінетом. Тому промову Штреземана треба вважати за декларацію цілого нім. правительства. Вона також відповідає поглядам усіх правительственних партій.

Домагання »Штальгельму«.

Зізд німецьких »крицевих шоломів« східної мархії, що відбувся в м. Лінде, звернувся до німецького правительства з домаганням, щоби воно всіми способами старалося відзискати т. зв. данціґський коридор і втрачені области на сході. До през. Гінденбурґа апелює зізд в тій самій справі і прохає о попертя.

ФРАНЦІЯ.

Промова Поанкаре.

Майже рівночасно з закінченням сесії Ради Союза Народів у Женеві, виголосив французький премієр Поанкаре промову, що стоїть в різкій суперечности з заявами мін. загр. справ Бріяна. Було це в Люневіль при нагоді торжества відслонення памятника поляглим у світовій війні. Поанкаре не вірить у ширість мирової німецької політики після війни. Він назвав кілька таких фактів, як прим. те, що один німецький военний корабель зветься »Ельзас«, котрі

Спіритизм.

XII.

СПІРИТИЗМ В ДАВНИНІ.

Спіритизм так давний, як давний є людський рід. Вже в раю відбувся правдивий спіритистичний сеанс. Він мав всі основні знамена, які бачимо сьогодня на сеансах. Була там пуста й гідна нагани цікавість, получена з недовірюванням, був правдивий медій з визначною надприродною акцією, себто вуж. Цей медій не тільки викликав в душах прародичів глибоке вражінне, але крім того змінив цілковито їх дотеперішні поняття й бажання, і привів до утрати їх найбільшого щастя.

Згідно з тим біблійним фактом вуж є у найдавнійших народів упривілейованим звірятем. Вони вважали його зовнішною формою, в якій зле божество обявилося світови. Длятого вуж відбирав у всіх старинних святинях найвисшу честь. І сьогодня теософія, яка намагається затерти границю між чудом і природною силою, між тайною і силою людського ума, уміщує на своїх письмах образ вужа, що кусає власний хвіст. Вуж є в окультистів, давнійших і теперішних, символом того знання, яке обіцюють собі здобути незвичайними шляхами, котрими не ходить урядова наука. Щоби видерти від світа й життя найвисші тайни, творили вони від непамятних часів кружки втаємничених. До цих кружків записувалися часто найвизначнійші особи. На своїх зібраннях виконували втаємничені цілий ряд дивних, забобонних чинностей.

Так повстали релігійні містерії у Гіндусів, Халдейців, Асирійців, Єгиптян, Фенікійців, Персів, Греків, Римлян.

Тут серед дивних візвань, заклинань і ще дивнійших практик відбирали учасники вітхнення з гори. Тут на містеріях відбувалися в честь злих божеств найсоромнійші орґії, а молитви засилані до тих божеств були наскрізь демонічні.

Згадані божества не тільки карали й винагороджували учасників, але показувалися їм в оживлених статуях або в постати звірят та людей. Вони давали їм ради, перестороги, відомости, які перевисшали природні способи. Ті демонічні появи були так часті й загальні, що пр. Питаґорейці дивувалися, коли стрінули кого, що не бачив ніколи демона.

(Пишуть про це докладно: Прокль в VI в. перед Хр., Порфірій в IV. в. перед Хр. і Ямбелік в V. в. пер. Хр.).

Як сьогодні, так і в давнині, поганські божества не допускали кождого вірного слугу до тіснійшого товариства зі собою. Вони мали своїх урядових вибранців, медіїв, що віддавалися виключно службі божеств. Ці медії попадали в святий сон або сон сомнамбулічний. (Гл. у Геродота, кн. 1, роз. 181—2).

Так пр. у Халдейців клали в святині Вила святі ліжка на ніч, на яких засипляли медії (питонісси) і в часі того сну відбирали вітхнення від божеств. Те саме було на Сході в святинях Ескуляпа і Аполіна. В Греції і Римі були спальні, в яких на баранячих шкірах клали недужих. Ці недужі в сні говорили дивні річи й пророкували. В тих святинях був навіть окремий уряд жреців до записування ревеляцій божеств, висказуваних устами недужих. (Згадує про це Павзаніяс і Вірґілій в своїй Енеїді (кн. VII, ст. 81).

Медіїв усипляли зовсім так само, як тепер. (Гл. у Марціяліса, III, епіґр. 82).

Серед тих таємних практик визначне місце занимало викликуванне тіней померших осіб і приставанне з ними (некроманція). Докладно згадує про це Гомер.

Проти окультистичних практик виступає остро Мойсей, бо Жиди радо їх переймали від своїх сусідів. (Гл. Втор. 23, 6, — Лев. 22, 27). Біблія наводить навіть історичний факт некроманції з життя царя Савла (I. Цар. 28 і сл.).

Про глубоко вкорінений окультизм в життю старинних народів свідчить наглядно боротьба єгипетських жреців проти Мойсея. При цій нагоді виступає наглядно ріжниця між спіритистичними феноменами і справжніми чудами.

В Єгипті окультизм дійшов до високого степення.

Як в старині, так процвитав окультизм і в середних віках. В цих часах були відомі »чорні Служби Божі« і »суботи чарівниць«, ті клясичні академії богохульних спіритистичних сензацій. І сьогодні відбуваються такі самі »штуки«...

Хто мавби ще який сумнів що до жерела таємного, магічного знання старинних жреців, нехай приглянеться пильно теперішним поганським народам в заморських краях, народам, які зберігли в своїх поглядах, віруваннях, звичаях і обичаях усі ціхи старинних народів. Маємо тут на думці Китай, Тибет, Індії, Австралію, Океанію. Тут, по свідоцтвам учених дослідників, можна бачити часто подібні продукції, які відбувалися в старинним Єгипті. І ці продукції не приписують згадані дослідники якійсь особлившій мудрости, але так само, як це було в Єгипті, демонолятрії.

Оден достовірний дослідник (Француз Ік) ствер-

свідчилиби, що в німецькім народі живе думка про відплату. Поанкаре вважає, що Німці мусять раз на все зрезиґнувати з Ельзасу й Льотарингії, мусять зреорґанізувати свою поліцію, розвязати військові товариства, казарми перемінити на цивільні будинки і остаточно збурити твердині на сході. Щойно тоді — заявив Поанкаре — можливе є зближення між Францією а Німеччиною.

Справа комуністичного посла Кашена.

Комуністичний посол Кашен і деякі члени вик. комітету комуністичної партії випустили свого часу відозви проти марокканської війни. Міністер справедливости Барту домагався від парляменту видачі провинившогося посла судовим властям. Дня 23 червня палата послів згодилася на видачу посла Кашена. В обороні Кашена виступив тільки один соціялістичний посол, котрий впрочім тільки старався переконати парлямент, що недопустиме є арештування посла в часі сесії парляменту. Останні вісти подають, що Кашена та прочих провинившихся комуністів уже візвали явитися у вязниці найдальше до 4-го липня.

Чи »вічний мир« з Америкою?

Американське правительство заперечило в категоричний спосіб подану з Парижа вістку, що між Францією й Америкою буде заключений т. зв. вічний мир. Бо на думку американського правительства такий договір ускладнивби ще більше загальне політичне положення. Тоді прийшлосьби вашінґтонському правительству заключувати подібні умови і з іншими державами. Вашінґтонське правительство не бажає собі, щоби повстало враження, немовто Америка інакше обходиться з іншими державами, ніж з Францією. Можна здогадуватися, що під тими іншими державами вашінґтонське правительство розуміє в першу чергу Німеччину.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Опозиція в комуністичній партії.

Московська »Правда« обговорює справу опозиції внутрі російської комуністичної партії. По думці часопису опозиція дальше поборює основи зовнішної і внутрішної політики радянського правительства і приходить до висновку, що всі партійні орґанізації зажадають енерґічного виступу партійної управи проти провідників опозиції. Це значилоби, що партійна управа таки поважно зібереться зломити голову опозиції, коли про це так пише її урядовий орґан. Часописи вже принесли вістку, що пленум Ц. К. комуністичної партії на засіданню 25 ц. м. рішив виключити зі свого складу Троцького і Зиновєва.

Радянсько - польський конфлікт.

Напружене відношення до Польщі дещо злагіднилося останніми часами. Ті погрози в дійсности і не брали дуже поважно в дипльоматичнім світі, бо большевики війни тепер бояться більше ніж яка інша держава. Войовничі промови Ворошилова, Рикова і Калініна мали більше аґітаційний характер. Їм треба було чимсь розворушити апатію робітничих мас і одним замахом здавити опозицію в комуністичній партії. Розуміється часописи дальше ведуть розпочату кампанію. І так »Известия« полемізують зі заявою польського міністра загр. справ Залеского, що напружене положення вже минає. »Известия« підчеркують політичну тенденцію процесу Коверди і вказують на те, що польське правительство нічого не зробило для знищення мон. орґанізацій. Радянське правительство — пише часопис — предложить докази, що в Польщі істнують терористичні монархістичні орґанізації еміґрантів. Крім того польське правительство дозволяє на зїзд петлюрівців у Кракові, котрих діяльність противиться ризькому договорові. Часопис додає, що дальші польсько-радянські взаємини залежати будуть від ясної відповіди польського правительства.

Хто буде наслідником Войкова?

Досі ще не рішили, хто буде наслідником Войкова на посаді »полпреда« у Варшаві. Між кандидатами називають Аралова, б. рад. посла в Анґорі й Римі, а також Стомонякова, що вів недавно переговори з Латвією про ґарантійний договір.

Радником радянського посольства у Варшаві має стати Юлій Коцюбинський, дотеперішний радник рад. амбасади у Відні.

Збігці з Радянщини.

З Гельзінґфорсу повідомляють, що до Фінляндії прибуло богато втікачів з СРСР, що спаслися перед терором. Число їх перевисшило вже дві сотні. Збігці розповідають про нові арештування і розстріли.

Хто належить до ГПУ?

День 8 червня — пише »За Свободу« — був зворотною точкою в радянській внутрішній політиці. Того дня політбюро компартії передало голові ГПУ Менжинському право розпоряжатися життям і смертю кождого, що живе на території Радянщини. Менжинський має за завдання страхом смерти придавити всяку »контрреволюційну« і опозиційну діяльність. Терор має вбити в населенню його антирадянські настрої. Менжинський сказав публично: »За 2—3 дні буде тихо, як на кладовищі«. Від 8 червня кожного дня відбуваються засідання ГПУ. Колеґія ГПУ получена телеґрафічно »прямими проводами« зі всіми більшими містами, так, що її прикази виконуються на місцях негайно. До цеї колеґії належать тепер: Менжинський (голова ГПУ), Уншліхт (лотишський Жид, як його помічник), Лацис (голова київської »чеки« в рр. 1918—1920. На його приказ розстрілили в Київі з кінцем січня 1918 р. 5000 людей, а в 1919 р. 20 професорів київського університету. Він був помічником Раковського, теперішнього рад. посла в Парижі, а тоді председника українського раднаркому), Петерс (латиш; на його приказ розстрілили понад 10.000 людей). Беля Кун (б. голова радянського угорського правительства, в 1920 р. він велів розстріляти на Кримі 20.000 людей). Ягода (безграмотний робітник, був довший час катом »чеки«), Мессінґ (Жид, нині пострах Петрограду). В нарадах Колеґії беруть участь ще представники політбюра і Ц. К. ком. партії: Куйбишев (председник ВСНХ і нарком раб.-крест. інспекції), Молотов і Улянов, від політуправи червоної армії — Бубнов.

РУМУНІЯ.

Нове правительство.

Премієрові Стірбейові не вдалося довести до порозуміння між ліберадами а селянсько-народньою партією й він подався до димісії. Тоді король поручив Братіяну створити новий кабінет. До правительства увійшли ліберали. Очікують горячої виборчої боротьби. Вже тепер між сторонниками Братіяну а прихильниками ґен. Авереску прийшло до кривавих вуличних сутичок.

ЮГОСЛАВІЯ.

В наслідок вмішання Анґлії, Італії, Франції й Німеччини в альбансько-сербський конфлікт, напруження устало і є виґляди на скоре покінчення непорозуміння.

КИТАЙ.

Боротьба між південним а північним Китаєм увійшла в нову фазу. Прийшло до порозуміння між ґен. Фенґом і Чан-Кай-Шеком. Мають зліквідувати комуністично настроєне міністерство в Ганкав. Фенґ жадає видалення з Ганкаву уповажненого рад. прав. і комінтерну Бородіна. Важним фактом є це політичне обєднання Фенґа з Нанкіном в дальшій боротьбі проти Чан-соліна.

Вписуйтеся в члени

Української Христіянської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).

Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

див напевно, що поганські статуї в Китаю наслідком закляття, інвокації і формули релігійного обряду, нечайно оживали й виявляли інтеліґенцію. Він бачив, як таємна сила писала льоґічні відповіди, як зявлялися серед зібраних викликані живі постаті померших осіб, або иншими словами, був свідком матеріялізації духів.

Китайцям не є чужий т. зв. періспріт. Вони вірять, що чоловік складається з трьох частей: з духа, тіла і з душі, т. є духово - матеріяльного первня. Цей первень можна нераз бачити. Є це отже ніщо иншого, як згаданий періспріт.

Инший учений дослідник, Анґліець Др. Мекґован, згадує, що Китайці знають і маґнетизм і столики і медіїв і всі европейські новости. Всьо це в Китаю — звичайні річи. Знаменне, що всі Китайці не мають ніякого сумніву що до того, що тут виступають злі духи.

І ще одно свідоцтво, цим разом раціоналіста, французького ученого Жакойота, що студіював в Індіях кілька літ продукції факірів.

Загально відомо, що серед факірів переховуються справді цінні природничі тайни, при помочи яких спроваджують надзвичайні явища, невідомі нашим лябораторіям. Вони можуть проколювати собі тіло наскрізь нешкідливо й без болю, або носити на руках розжарене вуґлє і т. д.

Хочби ми навіть ніколи не викрили тих способів, якими вони це роблять, то однак помимо того не назвемо їх чудесними. Тут можуть бути відомі деякі хемічні субстанції й хитрі способи їх уживання. Та в продукціях факірів є також і найочевиднійші ціхи надприродности, які кождий вичуває в опису Жакойота. Ніхто преці з думаючих консеквентно людей не знайде ніколи якогонебудь причинового звязку між виявлюванням чужих утаєних думок, а питомостями того патика, який сам порушується й виписує ті думки на піску, або між фізичними питомостями таємної руки, що зриває цвіти, і жаданнем дарунку з боку Жакойота.

До того ті надзвичайні продукції виконують звичайно факіри в стані, який виключає всяку штуку й хитрість. Бо в таких випадках штучно засипляють і пробувають через довший час в непритомнім летаргічнім стані.

Запитані опісля, якими способами виконують ті дива, відповідають завсігди однаково: »Не нашою власною силою, але силою наших опікунських духів, яких ми є слугами«.

Ціла мудрість Гіндуса й ціла його велич, якою він імпонує европейцям, то його таємна книга духів (пітрі), а в ній збір речень, формул і заклять, яких звязку часто нелегко доглянутися. Це стара маґія, прикрашена фільософічнопантеїстичною спекуляцією, в якій страшно опоганене всьо, що видала гарного й високого в найдавнійших віках фільософічна думка.

Пробуваючи безнастанно й виключно в неприродному світі, в країні злих духів, сповняючи на їх честь очевидну жертву зі свого здоровля, почувань, цілого життя, дивного й ненормального, як їх продукції, факіри не тільки полишаться завсігди таємними постатями, але й відражаючими. Жакойо по кількалітній їх обсервації кінчить свої помічення знаменними словами: »Так кінчать гіндуські медії в знемощінню й отупінню«.

Такі наслідки викликує спіритистична »наука«!

(Дальше буде).

Пресовий ланцюх.

Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ“ (на популярний часопис для народа „Правда“).

о. **Мирон Кохалевич,** в Тартакові к. Сокаля, складає 3 зол.

о. **Петро Мінко,** парох Дмитрова, складає 5 зол. і кличе Впр. Отців Деканів: о. Карановича зі Стоянова, о. Николая Демчинського з Бродів, о. д-ра Пелліха з Радехова і Впр. Отців: о. Александра Чубатого з Дитковець, о. Осадцу і о. Зофійовського з Бродів на довільну суму.

о. **Степан Городецький** в Липиці дол. складає 5 зол.

о. Михайло Бубняк, в Ростоках вел. викликаний о. Фуканьчиком, кличе Впр. о. Михайла Горошка з Волі Цеклинської (пч. Ясло) на таку саму суму.

о. Антоній Барицький, в Білій складає 6 зол. на поклик о. Сулятицького.

† Посмертна хроніка.

Дня 18. червня 1927 р. помер в Тарнавці пов. Сянік о. Антоній Бескид, Ювилят, ем. декан, Совітник Еп. Кон. і парох в Тарнавці. Похорони відбулися дня дня 21. червня при величавій участи всіх парохіян і кондеканального клиру під проводом о. Декана Саломона. Покійний уродився дня 15/VII 1835 в Чертіжнім яко син місцевого пароха Михайла. Студії гімн. кінчив в Уйгелю і Ужгороді, де здав іспит зрілости дня 30/VIII 185 3р. Опісля їде покійний в Галичину та вписується у Львові на студії теольогічні. По укінченню св. Теольогії дістається на завідателя маленького села під давною угорською границею Яселка, де пробуває 6 літ. Звідси переходить на парохію до Дошна, до Королика волоського, а вкінци до Тарнавки, де пробуває через 43 літ яко парох і декан яслиського Деканату. Покійний прожив 92 літ, трудився через 69 літ в Винограді Христовім. За цілий час тяжкої своєї праці здобув довіре у своїх парохіян, а парохію охороняв перед ворогами св. Віри. В покійнику стратила не тільки парохія-деканат але і ціла Епархія великого трудівника, який в ріжних життєвих злиднях ніс тяжкий свій хрест та всюди давав величавий примір своєї невсипущої праці для добра Церкви і народа. Ціла Лемківщина звязана із його життям, серед якої розпостиралася його праця. Далеко понеслася сумна вістка, що її Дорогий духовний Провідник заснув у Бозі та перенісся у вічність. Величавий, гарний похорон, де зі слезами в очах пращали його вірні духовні діти зі всіх дооколичних сіл, були доказом, що в цей спосіб хотять вони відвдячитися за його довголітну працю. Покійний полишив численну родину, для якої став за життя патріярхом. Сім замужних доньок за священиками і один син інжинір лісовий в Томську. З великою любовю та посвятою відносився покійний весь свій вік до своїх дітей, внуків та правнуків. Вся Його наука, вся любов та праця глибоко позістане в серцях його дітей, котрі всі пращали його над могилою, заносячи горячі молитви за його душу. Вічна Йому Память!

НОВИНКИ.

Перехід Японців на католицьку віру. Японський посол в Лондоні Матсуї перейшов на католицизм. Разом з ним приняло католицьку віру багато японських студентів і один професор.

Підвищення о 10 відсотків для інвалідів. В 50. ч. »Дзенніка Устав« поміщений розпорядок президента Річипосполитої з 1. червня 1927., що заосмотрення інвалідів та їх родин, а також заосмотрення родин по небіщиках і пропавших в наслідок війни підноситься о 10 процент.

Новий пресовий закон. З кінцем мин. року наробив багато шуму виданий тоді правительством пресовий закон. Цей закон ледви увійшов в життя як зараз скасував його сойм. Дня 10. травня видало правительство знову пресовий закон, що став обовязувати від дня 8. червня. Новий закон обмежує також волю друку і встановлює ріжні кари за поміщування відомостей, котрих не вільно оголошувати друком. Предвиджені є кари до року вязниці і до 3 тисячі золотих грошевої кари. За грошеву кару відповідають солідарно автор, редактор, видавець, власник друкарні. Влада має право забрати видрукований часопис і заборонити його висилку. До двох тижнів найдальше має окружний суд це рішення затвердити або знести, може також застановити видавання часопису на протяг 3 літ. Дуже строгі є постанови закону про обиду в пресі і пресові наклепи. Новий цей закон обіймає аж 109 артикулів.

Вільно еміґрувати тільки з дітьми. Еміґраційний Уряд оповіщає, що канадійський інспектор в Данціґу не дає віз еміґранткам, що лишають в краю дітей, якщо ті діти є названі в дозволі (перміті) кольонізаційного й еміґраційного департаменту в Канаді. Якщо діти не є названі в дозволі, то рішає канадійський еміґраційний уряд в Льондоні, котрий може позволити видати візу, коли причина полишення дітей в краю є слушна. В тім случаю потрібне є свідоцтво лікарське, що стверджувалоби стан здоровля дітей.

З Українського Наукового Інституту в Берліні. Наукова Колеґія Інституту вибрала таких нових надзвичайних членів: проф. В. Біднов (Прага), Володимир Дорошенко (Львів), д-р В. Коростовець (Берлін), проф. Вяч. Зайкін (Варшава), проф. д-р Б. Мотюшенко (Прага), акад. А. Старков (Риґа), проф. д-р Старосольський (Прага), проф. д-р Тавбе (Берлін).

Підступом увільнили Льва Додета. Голосна вже від довшого часу справа редактора французького роялістичного орґану »Аксіон Франсез« Льва Додета. Його син згинув в автомобілі в загадочний спосіб. Він заявив у своїому часописові, що це шофер свідомо вбив його сина. Була розправа й шофера звільнили, а потім за очорнення засудили на арешт Льва Додета та другого редактора »Аксіон Франсез« Делеса. Однак Лев Доде спершу не давався арештувати. Замкнувся в своїй кімнаті й заявив, що не вийде з нього. Поліція надармо ждала під його дверми. Та вкінці, щоб не доводити до проливу крови, дався добровільно арештувати. Та не довго сидів. Директор вязниці дістав приказ негайно випустити з тюрми Додета, Делеса та ще комуніста Семара. Він і випустив їх. А сталося це так: До міністерства внутрішніх справ прийшов якийсь роялист, а рівночасно 11 інших роялістів засіло при телефонах поблизких каварень, получилися з ріжними числами телефону й заблькували телефонічну комунікацію. А тимчасом роялист у міністерстві розмовляв із директором вязниці. Директор вязниці пробував получитися з міністерством та з причин згаданої блькади це йому не вдалося. Доде й Делес відїхали автом і за увільненими пропав слід. Комуніста Семара арештували наново. А директора вязниці завісили в урядуванні.

Знов викрили надужиття. У Бидґощі викрили великанські митні надужиття, що їх допускався від довшого часу митний урядник Маєвский зі спільниками. Пересилки з шовком означували як бавовняні нитки, що не підпадають митній оплаті. — У головній міській касі магістрату міста Катовиць викрили надужиття одного міського урядника. Із поручення прокураторії його арештували. Здефравдував він біля кількананцяти тисяч.

»Польська княгиня« злодійкою. Тепер багато по світі наплодилося ріжних російських і польських »княгинь«. Ось одна така »польська княгиня« Марта фон Сулковска зголосилася до служби в відомого проф. Айнштайна. Професорові заімпонував її княжий титул і прийняв її. Та вскорі пожалував. »Польська княгиня« обікрала його з готівки та вартісних предметів. Само собою, що княжий титул її був фальшивий. Мабуть проф. Айнштайн буде вже обережний у прииманні на службу »польських княгинь«.

Вбила чоловіка сокирою. В Бушковичах під Перемишлем Марія, жінка Василя Крупи вбила чоловіка сокирою. Було це молоде подружя. Спершу жили в згоді. Та потім Василь найшов собі любовницю й роспився та часто побивав її. Одного вечера в березні ц. р. забирався Василь знов бити жінку, вона схопила барду й ударила чоловіка в голову. Василь упав на долівку. На вид крови жінка мов збожеволіла й завдала Василеві сокирою 30 ран на голові, а 27 на тулові. Василь по кількох годинах помер у шпиталі. Оноді відбулася проти Крупихи в Перемишлі дводнева розправа. Засудили її на півтора року тюрми. Друга така подія була в Варшаві на Волі. Францішка Карбовска 39-літня жінка теж 39-літнього Івана свого чоловіка вбила сокирою. Карбовский пиячив і знущався над жінкою та все погрожував їй, що вбє її. Карбовскі мали крамничку, яку Карбовска проти волі чоловіка продала й купила крамницю в Струзі, де хотіла перенестися. Карбовский вернув вечером і коли довідався, що жінка виїхала, почав демолювати хату. На це зявилася несподівано Карбовска й почалася нагальна сварня. В ночі, як Карбовский спав, жінка підійшла до ліжка й ударила чоловіка обухом сокири в голову. Карбовский збудився й почав кричати, а вона відвернула сокиру й вістрям вдарила чоловіка в голову з такою силою, що розчерепила її. В пів години опісля з закровавленою сокирою й із наймолодшою дитиною на руках зголосилася в комісаряті.

Самогубства бувших царських військових старшин. Як доносять еміґрантські російські часописи з Москви, зза крівавих переслідувань радянської влади, б. царські військові старшини масово допускаються самогубств, щоб так оминути переслідувань. За протяг останніх тижнів відібрало собі життя 17 бувших царських старшин. Інші криються в глухих селах далеких губерній або стараються втекти за гряницю. В минулому тижні на приказ радянської влади виселено понад 2000 людей із центральних губерній на Сибір.

Присуд у процесі Володислава Ґрабского. Як відомо Волод. Ґрабский обжалував Івана й Тадея Стапіньских за обиду чести. Брати Стапіньскі в своїому часописові закинули були Ґрабскому, що він як премієр і міністер скарбу вживав державних фондів на власну користь. На розправі, що відбулася в Кракові, переслухано пос. Бирку, дир. департ. міністерства фінансів Чавдорну, віцепр. Бартля, пос. Міхальского, пос. Тугута та б. міністра судівництва Новодворского. По переслуханні свідків вечером проголошено присуд: Тадея Стапіньского засуджено на два місяці арешту з заміною на грошеву кару в сумі 3000 зол., а б. посла Івана Стапіньского на 6 тижнів із заміною на грошеву кару 1000 золотих.

Страшний ураган. В останньому часі скаженів у Новгородському воєвідстві страшний ураган, що його наслідком згинуло 6 людей, а 9 було ранених, знищених є 843 будинки, в цьому 10 шкіл і дві церкві. Засіви знищені майже зівсім, ліси на великанському просторі біля 660 гектарів немов що скосило. Про силу урагану свідчить це, що в повіті Столбці ураган підніс у повітря камінюку вагом біля 300 кільоґрамів і кинув її на віддаль 300 метрів. Загальні втрати доходять до 5 міліонів золотих.

За 18 зол. 20 сотиків! Василь Єзерський 23-літній парібок із Ясниськ, пов. Городок Ягайлонський — по смерти батьків заставив маєток на 11 літ, ґроші пропив та пустився на бездорожа. Волочився від хати до хати та жив прошеним хлібом. Коли хто лінтяєві відмовив милостині, окрадав його. Дня 7. квітня вивідався, що Олекса Курка має приготованих на свята 18 зол. 20 сот. Вечером зайшов у хату Курки. Курчихи не було в хаті, пішла доїти корову. Олекса Курка спрацьований дрімав на постелі. Єзерський згасив лямпу, схопив із під печі сокиру та вдарив Олексу по голові. Олекса зірвався та хотів відібрати сокиру. Однак не стало йому сил. Розюшений Василь ударив його вдруге сокирою в голову повисше чола. Залитий кровю впав Олекса без тями на ліжко. На поміч Олексі надбігла жінка Палагна. Кинулася на Єзерського, щоб відібрати сокиру, та вдарена сокирою впала. Єзерский забрав із шухляди 18 зол. 20 сот. і втік. Курчиха останками сил доволіклася до вікна та закликала на сусідів. Поліція арештувала Єзерського, він признався до вини. Ранений Курка нездужав важко й ледво вилічився. Курчишині рани були лекші. Розправа проти Єзерського відбулася перед судом присяжних. Суд засудив його на 7 літ тяжкої тюрми з загостреннями.

Порубали вбитого та спалили на кострі. Ще 29. травня згоріла до нащаду хата Павла Дяка в Неборові в Ряшівщині. Самого Дяка не бачив ніхто ні в часі пожежі ні по пожежі. Дячиха Ганна зізнала перед поліцією, що хату підпалив її чоловік, а потім утік у ліс. Та в лісі не найшли Дяка. Взялися розкопувати згарища та найшли там спалений тулів Дяка без голови з обрубаними ногами й руками, а потім найшли й спалену голову. Доходження виявили, що жорстока чоловіковбийниця довший уже час мала любовні зносини зі своїм братом Войцєхом Бяліком. Обоє вбили Дяка й щоб затерти сліди, порубали вбитого на кусні, зложили на кострі серед хати, а потім підпалили хату. Обоє призналися до злочину.

Нові банкноти 10-золотові. Що банкноти попередніх емісій значно знищилися в обігу, Банк Польський постепенно стягає їх назад і заступає їх банкнотами нової емісії. Доси випустив Банк Польський 50, 20 і 5-золотові банкноти, а тепер підготовляє нові 10-золотові банкноти.

Російська мова в ґімназіях на Закарпатській Україні Чехословацьке міністерство освіти підготовляє програму науки в середніх школах на Підкарпатській Україні, а саме хочуть усунути науку французької мови й завести в вищих клясах науку російської мови як обовязкового предмету. Часописи пишуть, що так думають там порішити в Закарпатській Україні спори щодо мови. Наука російської мови може бути й корисна для Закарпатських Українців, тільки щоб учили її як мови чужої, а не впоювали в них, що це їх рідна мова. А може саме при цій науці пересвідчаться тамошні Українці, що це не їх рідна мова, а близка їм так самісінько, як от хочби чеська мова — себто чужа.

Оповістки.

ПОДЯКА.

Отсим дякую щиро Високопреподобному Отцю Онисимови Саламанови, деканови рим. деканату за ласкавий провід підчас похоронів мого Батька, о. Ференцови Іванови, завідателеві з Синяви, за зворушаюче слово в церкві над домовиною, та всему кондеканальному клирові рим. дек. за участь у похоронах та віддання послідної прислуги мойому Найдорощому Татові.

Рівночасно складаю на цім місци щиру подяку місцевому завідателеві парохії о. Андрею Злупкови, який через півтора року був помічником мого старенького Тата та своїм тактовним та надзвичайно прихильним поведенням осолодив послідні хвилі життя Покійника. Зі щирого серця дякую йому разом з дітьми за його слова потіхи в перших тяжких хвилях смерти Тата та його синівську прихильність.

Донька і Внуки.

До нашої Редакції прислано нам оце ПРОХАННЯ, котре поручаємо ласкавій увазі й милосердю наших Читачів.

По кількадневній спеці, що доходила 42° Ц. зірвалася дня 3. VI. вечером сильна буря з громами й поруч численних випадків в нещасній під тим зглядом Зборівщині, нанесла й Білківцям величезну шкоду. З многих громів ударив один в притвор церкви та спричинив в ночі пожар. Всякий ратунок був неможливий, бо церква старої будови (250 літ) мала лиш один вхід, звідки саме почало горіти. Згоріло отже все. Нарід безпросвітний (перша школа датується щойно від 1918 р.) і найбідніший в цілій околиці на згарищах оплакує своє нещастя, бо не так скоро поставити йому новий Божий Дім. В так великім горю і своїй бідноті звертається до всіх парохій та Всч. ОО. парохів о ласкаві, хочби й найменші жертви (може щось з церковних річей), які стануть їм великою пільгою.

Ласкаві жертви проситься слати до Уряду парох. в Білківцях п. Озірна.

П. С.: Випадок той нехай буде пригадом для всіх тих деревляних церков, щоби постаралися о другі входи, оскільки їх де нема

Білківці, 17. червня 1927.

Гр.-кат. Уряд парохіяльний
о. Ілля Бобиляк
адміністр. парохії.

Підрахунок »Писанки« на »Рідну Школу«.

Повітові Кружки »Рідної Школи«, инші українські установи та громадяне, які досі не вложили підрахунку за збірку чи жертвенність з нагоди »писанки« на »Рідну Школу« за 1927 рік з приділеної їм области, — зроблять це негайно а найдалі до 5. липня 1927, подаючи громаду, установу, гурток чи особу, які занялися збіркою і квоту зі зазначенням куди обернено гроші. Адресувати: »Рідна Школа« — Львів, Ринок ч. 10.

Списи, які увійдуть до Головної Управи »Рідної Школи« по 5. липня ц. р., не будуть поміщені в друкованому виказі сьогорічної »писанки« на »Рідну Школу«. Очевидно, якби до тої пори готівка не була ще відіслана, то прохаємо надіслати її до тогож речинця.

Головна Управа »Рідної Школи«.

Студенству до відома.

Вп. Товариші і Товаришки, котрі **позичили книжки з Бібліотеки Укр. Христ. Організації**, зволять ласкаво найдальше до 1. липня конечно їх звернути. Звертати можна кождого дня, а в суботу бібліотекар відбиратиме сам в годинах від 2—5.

Банах Гр.

ЧЕРЕЗ АДМІНІСТРАЦІЮ »НОВОЇ ЗОРІ« зложили:

Гр.-кат. Уряд парохіяльний в Толцеві — зі збірки по церквах — на Комітет допомоги вдовам і сиротам по свящ. — 19 зол. 6 с., на »Рідну Школу« 19 зол.

о. Йосиф Добрянський в Постолові — збірка на весіллю ПП. Гайдукевичів — 17 зол. на »Рідну Школу«.

Дацко Олекса, Чижиків — збірка на листу ч. 861 в сумі 3 зол. 6 с. — на Українських Інвалідів.

о. д-р Роман Яценків, в Нараєві, на будову дому для вдів по свящ. (збірка на соборчику) 7 зол.

Дописи

З Кудринецького деканату пишуть нам: Дня 16. с. м. відбувся у нас деканальний собор в Королівці під проводом о. декана Капустинського, що отворив його прегарною промовою. О. Духовник деканальний мав виклад про нагоду до гріха і про читання злих книжок і часописів, як нагоду в особенности.

О. Чорнодоля мав реферат про пресу і про обовязки християнина взагалі, а священика в особенности для доброї преси.

В рефераті порушив богато дуже актуальних справ — як 1) пресового стоваришення, 2) брацтв поширення доброї книжки і преси, 3) кружків читання доброї книжки при істнуючих брацтвах, 4) бібліотек парохіяльних, 5) бібліотек деканальних для священиків, 6) місячних конференцій священиків.

Над рефератом вивязалася жива дискусія. Вислідом її були одноголосні ухвали, внесені референтом. Порішено: 1) Працювати над поширенням і поглибленням Української Християнської Організації.

2) Віднестись до Централі У. Х. О. з бажанням а) видавання в найкоотшім часі християнського дневника, котрий булиби обовязані запренумерувати всі священики. б) Зорганізовання пресового стоваришення на взір німецького „Pius Verein".

3) Кождий священик деканату має запренумерувати щонайменше 10 примірників »Правди«.

4) *Занятися як найскорше основанням бібліотек* парохіяльних по мисли вказівок Преосв. Еп. Оудинаріяту.

5) Заснувати для священиків бібліотеку деканальну з місячною вкладкою від кождого священика по 1 зл. Бібліотекарем вибрано о. Чорнодолю, а касієром о. Ісковича. Вкладки за біжучий місяць зложено.

6) Уряджувати місячні конференції з відповідними рефератами і обговорюванням актуальних справ. Для лекшого переведення сеї важної справи поділилися священики деканату на 2 кружки після судових округів і вибрали 2 організаторів конференцій, а то на округ Борщівський о. Маліцького, а на округ Мельницький о. Чорнодолю.

На внесення о. Навроцького постановлено:

1) Щоби члени свічкових брацтв церковних вписувалися до кооператив — за що кооперативи обовязуються удержувати братське світло.

2) Засновувати при брацтвах мирові суди.

Собор закінчив о. декан подякою зібраним за щиру і діяльну участь в соборі і зазивом, щоби повзяті ухвали реалізувати сейчас — бо лиш через їх реалізовання т. є через попертя У. Х. Організації, через поширення християнсько-католицької преси і сильну організацію на принціпах католицьких — можна буде здержати сильний наступ ворогів Церкви і Народа.

Учасник.

Нові книжки і видання.

Schmitt, Dralois, **Katholische Apologetik.** Mit einem Titelbild, 8° (VIII u 100 S.). Freiburg i B. 1927, Herder, 2·20 M.

Автор виходить із заложення, що науково образований християнин роздумує над природними основами своєї віри, бож наша віра повинна бути розумна. Тільки тоді, коли він з Апостолом буде в силі сказати: »Знаю, чому вірю«, зможе далеко відважнійше й свідомійше перед ворогами свою віру визнавати й її заступати та боронити.

Вступом до самостійного, наукового передумання природних основ нашої віри є саме наша книжка. Вона вимагає духової праці, бо не переходить над труднощами, але задержує над ними читача й відважно заглядає проблемі в очі. Бог, обявленне, Церква, отсе ті високі думки, яких наукове оправданне подає нам автор. Основою є тут пізнанне істнования Бога; на цьому пізнанню опирається всьо. Дальше подає нам автор по можности якнайяснійше поняття Бога й відпирає переконуючо всякі блуди під цим оглядом. Світ, переконує автор, не є абсолютом і не може ним бути. Докладно обговорене тут також питанне доцільности в світі. Книжка уложена так, що ученик не тільки знайде в ній гарно сконструовані докази, але й віднайде свою віру, як вона в ньому захиталася.

»Сільський Господар«, орган Краєвого Товариства господарського »Сільський Господар«. Ч. 12 з дня 15. червня 1927. Зміст: 1) Контроля молочности — дорогою до поступу і збільшених доходів. 2) Дбайте о розвій молочарні та годівлю худоби. 3) Зужиткования громадських неужитків. 4) Зелені гної — джерелом богацтва землі. 5) Гречка, її значіння й управа. 6) Щоби мати добре сіно. 7) Управа тютюну (механічна обрібка ґрунту підчас росту рослин). 8) Шкідники овочевих дерев і рослин. 9) Як ратувати здуту худобу? 10) Машина в сільському господарстві. (Сівалки). 11) Як найліпше зужити овочі? (Виріб овочевих вин. Яких овочів уживати на овочеві вина. Як добувати сік з Яблок. Як приправити сік, щоби дістати добре вино). 12) Добрі ради: Средство проти гниття стовпів. Тревалість ґонтів. Як нищити мухи. Средство проти плісни хліба. Як варити пиво. 13) Господарський порадник: Направа мотору. Ділання помічних гноїв. Худобячий ґедз і його нищення. Задержування молока у корови. Годованнє коней. Бурачиння і бараболянка — паша для худоби. Іржа на пшениці. Передчасне зріння жита. Каініт чи потасова сіль. Праса до овочів. Нищення кертиці. Шкідник жита. Воші у свиней. 14) Важна справа: Чому селяне платять більші податки від дідичів? Домагайтесь ревізії клясифікації ґрунтів. 15) Вісти з »Сільського Господаря«. 16) Всячина.

Рідна Школа. Орґан »Рідної Школи« Укр. Педаґоґічного Товариства. Ч. 1. Рік І. Виходить кожного місяця з виїмком липня. Ред. і Адм.: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Передплата: до кінця року 3 зол., для заграници 0.50 дол. Ціна одного прим. 60 с.

Часопис присвячений справам нашого всенароднього і середнього шкільництва. Мета: *поширення ідеї рідної школи.* Він повинен знайтися в руках усіх старшин Кружків »Рідної Школи«, нашого учительства і взагалі свідомих громадян.

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

о. Андрій Мельник

Мати Марія -- Матінка Наша

8° стор. 151, Рогатин 1926.

Зміст: Вступ. І. ч. Пр. Д. М. в християнській старині й середновіччі. II. ч. Слава Пр. Д. М. на українських землях у княжій добі. III. ч. Слава Пр. Д-М. по втраті самостійности. У книжці зібрано богато цінного історичного й легендарного матеріялу до культу Пр. Д. М.

Ціна книжки без пересилки 4. зол., з пересилкою 4. зол. 50 сот. Замовляти в Адм. „Нової Зорі" Львів, Сикстуська 39 а.

Служба Божа св. Йоана Золотоустого зі службами ріжних намірень в апробованім до приватного вжитку українськім перекладі о. д-ра Ярослава Левицького. — Ціна одного примірника 2·50 зол. Порто 50 с. — Книжку можна замовляти і через Адміністрацію »Нової Зорі«.

Столове накриття з хінського срібла — комплєт зл. 30.—

Г. Гуттерман, Сикстуська 14.

При купні покличтеся на це оголошення! 5.

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ для дітей на час вакацій або і на цілий рік, може поручити: Управа Захисту для сиріт у Львові, вул. Потоцького ч. 95.

3—10

П. Т. КЛІЄНТІВ, котрі одержали за чеком наші видання й досі ще своєї належности не вирівняли, просимо негайно вислати нам бодай частину належитости. Допоможіть бодай цим робом перетрівати видавничий передівок! — З поважанням **»Добра Книжка« — Львів,** п. скр. 11.

Замовляйте до читальняних бібліотек

„Основи соціольоґії"

Д-р А. Ушенічніка,

В ПЕРЕКЛАДІ о. М. ФІРАКА.

Можна дістати у всіх львівських укр. книгарнях і в

Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Сикстуська 39 а.

ЦІНА КНИЖКИ **3 зол.**

Адміністрація „Нової Зорі" висилає книжку поручено за надісланням 3 зол. 50 сот. (згл. 3 зол. 30 сот. для передплатників і членів).

Видає і редагує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 27 (78) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 10. липня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

**

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська Ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол.

ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

**

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: З царства антихриста. — Компромітуючий виступ. — З церковно-релігійного життя. — Листи з Америки. — Консервативні верстви громадянства і їх значіння. — З українського життя. — Спіритизм (фейлєтон). — Політичний огляд. — Дописи. — Нові книжки і видання. — Новинки. — Оголошення.

З царства антихриста.

В цілому світі відоме переслідування большевиками християнської Церкви та розстрілювання ними священиків. Большевицькі аґітатори оправдують це конечністю оборони революції перед реакційними затіями духовенства й покликуються на примір богатьох монархів, які так само поборювали Церкву, коли вона спротивлялася їх власти. Подібно й французька революція — говорять вони — вязнила й засуджувала на смерть священиків.

Дійсно, були монархи, що поборювали якусь Церкву, пр. католицьку, але зате спомагали другу Церкву, пр. православну або протестантську. Бували також володарі, що поборювали духовну власть, але тільки в области політичних справ. І навіть Робеспіер, хоч ґільотинував священиків, то засуджував рівнож на смерть і тих, що поширювали атеїзм.

Уперше в світі зявилося правительство, що бореться не тільки з Церквою, не тільки з цею або тою релігією, але з усякою вірою в Бога, що явно голосить програму атеїзму, ненависти до Христа й викорінення християнської моральности.

І чим довше треває радянська держава, тим більш безоглядна стається вона в переслідуванню всякої релігійної думки й моральности.

Офіціяльний »Календар Комуніста« за рік 1925 містить окрему »антирелігійну частину«, в якій читаємо таке (подаємо в скороченню):

»Революція позбавила сільського священика державного скарбу й церковної єрархії та приневолила його орієнтуватися на селян і взятися за рискаль і серп. Священик на селі щораз більш хлоповатіє... Цей процес хлоповатіння священика робить його вразливійшим на настрої селян, а враз із кріпшанням радянської влади склонює його не тільки до занехання боротьби з тою владою, але й до піддержування її. Ось причина успіхів »Живої Церкви«. Тим способом »відродження« Церкви то проба сільського священика устійнити свій звязок із селянством на принціпі безоглядного признання признаваної селянами влади. Після двох літ пішов і Тихон шляхом »відроженців«. Тепер усі загалом Церкви в Радянськім Союзі піднесли клич: примінити християнство до умов життя радянської республики«.

Показують із цих слів, що радянська влада свою політичну ціль вповні осягнула. Вона розторощила православну Церкву на ріжні відгалуження, які себе взаїмно поборюють і суперничають про ласку большевицького правительства. Здавалосяби, що большевики не мають уже найменшої причини поборювати дальше Церкву й релігію.

Та большевики переслідували й переслідують Церкву не тільки з політичних оглядів. Вони хотять знищити взагалі всяку релігійну думку, з окрема Христову релігію.

Ось що пише дальше »Календар Комуніста«:

»Антонін хоче спасти православе, знимаючи з нього попівську скорупу. Він хоче одуховити Божу честь, зробити її приступнійшою для міського населення. Він хвалить часопис »Безбожник« за його глузування зі священиків і всяких релігійних дурничок; але йому, Антонінови, не подобається те, що »Безбожник« ударяє в християнську моральність. Хочби тільки християнську моральність хотівби Антонін зберегти. Забрання церков і переміна їх на інші ціли, резиґнація священиків зі своїх становищ, замінювання релігійних свят і обрядів на революційні свята — це типові прояви, що вказують на близьке знищення релігії. Та це всьо не свідчить іще про цілковите відкинення релігійного блахману, про відречення християнських ідеалів. Далеко менше поширюється відкидування християнської моральности. В »одуховленій«, »очищеній« релігійности головну ролю грає все таки християнська моральність. Це вказує, які повинні бути наші завдання і наша тактика на антирелігійному фронті. »Очищена« релігійність входить в добу свого розцвіту. З нею треба буде більше боротися, як з давною релігійністю«.

Програма отже зовсім виразна. Після знищення Церкви рішилися тепер большевики знищити саму віру в Бога із християнською моральністю. Це тепер їх »найважнійше завдання«...

Бо справді большевизм годі погодити з християнською моральністю. »Наука« атеїзму є обовязуюча в усіх большевицьких школах. Для антирелігійної пропаґанди видає радянське правительство в 150.000 примірниках часопис »Безбожник«, який переповнений низькою ненавистю до Христа. Щоби ту отрую ненависти вщіпити в душі молодіжи, большевики орґанізують окремі орґанізації безбожників, яких завдання висміювати релігію й безчестити святині, хрести. Крім »Безбожника« публікує ще большевицьке правительство антирелігійні книжки.

Цю безбожність пропаґують большевики не тільки у себе, але поширюють її також по других краях. Ця отруя розходиться за большевицькі гроші і у нас...

Вписуйтеся в члени

Української Християнської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).

Адреса: Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.

Компромітуючий виступ.

(Надіслана стаття).

По проголошенню письма св. Конґреґації для Східної Церкви, зверненого до Про-Нунція Кардинала Лаврентія Лявурі в справі зажалення внесеного проти Перемиського Епископа, появився в 144 ч. »Діла« з дня 1. липня 1927 р. допис під заголовком »Рим промовив«, котру то статтю годі нам інакше назвати, як компромітуючим виступом.

Названа стаття має походити »з священичих кругів«. Ми вже знаємо, хто є ті »священичі круги«. Вони є знаменно схарактеризовані в письмі св. Конґреґації Східної Церкви, як »якийсь рід зле укриваного порозуміння чи конспіраціі між декотрими священиками і світськими«.

В статті »Рим промовив« трактується і письмо і саму св. Конґреґацію в нечувано цинічний та злобний спосіб. Закидується св. Конґреґації не менше ні більше, як це, що її »вирішення стане в ряді чинників, що в останніх часах безнастанно підгризають коріння унії«; що вона »поступила з ними так, як політичні чинники, напр. рада амбасадорів« і майже на рівні ставить з »політичним лукавством і крутійством«; та що наші »політично-церковні відношення до Риму зачинають укладатися подібно як наші політично-суспільні відношення до Варшави«.

А по правді річ мається осьтак:

Гурток світських перемиських інтеліґентів, котрі »в совісти подають себе за християн-католиків«, підписує зажалення проти Перемиського Владики до Апостольської Столиці з домаганням усунення його з епископського престола. Автори зажалення, котрі здається бодай в части не є тими, що його підписували, підносять аж 28 закидів. І щож показується? Св. Конґреґація »по належній і зрілій розвазі і розсліді, задля чистої правди і справедливости« змушена була заявити, що ні оден з тих 28 закидів не є стійний. Одні є безпідставні, другі перекручені, а в інших шукається вини там, »де належалоби приписати її другим».

Отже не відповідь св. Конґреґації, а внесення такого безпідставного зажалення є лукавством і крутійством. І автор статті »Рим промовив« має відвагу підносити закид, що не переслухувано нікого з тих, що підписали скаргу. В кождім судовім поступованню переслухується свідків щойно тоді, коли внесене зажалення окажеться стійним. Якщо однако по совісним досліді видно, що внесена скарга є ніщо іншого, як тільки безпідставним та ложним очорненням, так тоді тимсамим вона упадає і дальшого процесу не ведеться. І по тій причині св. Конґреґація уважала вказаним

не відповідати прямо авторам, згляднo підписаним, але вибрала більше відповідну дорогу, а саме письмом зверненим до Про-Нунція у Варшаві. А це письмо позволила подати до загального відома.

В тім письмі є порушених кілька дуже важних питань. І так говориться там, що релігійне виховання молодіжи кождої школи, якаб вона й не була, є підчинене власти й наглядові Церкви, отже Епископів, а це силою природного Божого закона, независимо від згоди чи узнання якоїнебудь власти чи статутів.

Є сказане також, що члени Виділу »Українського Інституту для дівчат« в Перемишлі, котрі неправно усунули покровительство Епископа над Інститутом, »мають стисліший обовязок совісти привести ті Статути, що до цеї точки назад до того стану, в якім вони передтим находилися«.

На кінци єтакож висказ св. Конґреґації дотично целібату. Св. Конґреґація уважає, що коли Епископ порішив у своїм семинарі виховувати тільки тих кандидатів, що »хочуть без жадного примусу, свобідно і з власної волі лишатись у целібаті, приготовитися до священства і отримати Тайну священства в безженному стані« то тим »не нарушує в нічім ніякого загального права Східної Церкви, ані стану річей, що його дотепер признавала Апостольська Столиця«. І сей висказ св. Конґреґації кождий католик повинен приняти як правильний і слушний.

І тут становиско, яке займає автор з »Діла« до найвищої церковної власти ніяк не дасться погодити з елементарними, основними католицькими поглядами. Чейже для нас Апостольська Столиця і її найвищі установи, як св. Конґреґації, не є чужою ворожою властю, але нашою церковною. Вона нам близша і прихильнійша в церковних та релігійних питаннях ніж мігби бути навіть уряд власної національної держави. Ми є глибоко переконані, що і Апостольська Столиця і її орґани з усуненням якихнебудь побічних мотивів, чи політичних зглядів не мають ніщо іншого на меті, як добро св. Церкви та спасення душ. Не вони підгризають коріння унії, але захищують та ратують перед всякими »кругами« чи то священичими чи несвященичими, котрі узурпують собі якесь право рішати в церковних справах та підривати всякий церковний авторитет, до чого не мають ніяких підстав. Є се по правді рід »отаманщини« на церковному полі.

А порівнування вирішення св. Конґреґації в справах чисто релігійних і церковних з якоюсь »радою амбасадорів« є ще більше нестерпимим, негідним і очайдушним, як той глупий та дітвацько-ароґанцький висказ у зажаленню проти Епископа, а наведений відтак у письмі св. Конґреґації: »Якщо ми малиби власну державу або хочби її варяг, то цего рода Епископи ні хвилинки не моглиби удержатися на своїому епископському престолі«.

Правдиво віруючий католик та совісний священик приймає вирішення своєї церковної влади з повним підданням, хочаб це рішення було противне його особистим пересвідченням чи поглядам. Кождий з нас добре знає, що »хто Церкви не слухає, нехай буде тобі як поганин і митар«.

А вже зовсім не було на місци ані потреби мішати тут в якийнебудь спосіб достойну особу нашого Митрополита. Бо що може мати спільного зажалення, внесене якимись там людьми проти Перемиського Епископа і відповідь Конґреґації з особою Митрополита, та номінацією Епископа суфраґана.

Це хиба на те, щоби дати польським часописам нагоду до всякого рода злобливих уваг та інсинуацій.

По правді стаття в »Ділі« є дуже сумним і компромітуючим виступом.

о. Т. З.

З церковно-релігійного життя.

РИМ.

Недостача римських священиків.

»Оссерваторе Романо« з 7. червня ц. р. пише: В 1920 р. числив Рим около 750.000 мешканців, а мав тільки 7 богословів з самого Риму. Від десяти літ виносить число щорічно висвячуваних римських священиків тільки 2 або 3. В Римі є 63 парохії. Майже дві треті цих парохій мусять обслугувати монахи ріжних чинів. Світський клир завідує тільки 24 парохіями. Нормально повиненби Рим мати 200 душпастирів. Тому що ґенерація 300 священиків вимирає пересічно протягом 30 літ, то кождого року повинно би бути висвячуваних 7 нових священиків. А до цього потрібно знов, щоби в духовній семинарії було яких 80 питомців. Вже в 1921 р. повстала в Римі орґанізація для викликування священичого покликання. Завдяки цій орґанізації число кандидатів духовного стану піднеслося справді від 1924 до 1926 *майже вдвоє.*

ПОЛЬЩА.

Проти антикатолицького обіжника.

Польські ендеки зголосили в соймі внесення в справі обіжника міністерства віроісповідань і освіти що до участи шкільної молодіжи в польській Імці. Внесення домагається негайного відкликання обіжника, як суперечного з опінією про Імку найвисших церковних польських властей.

Кардинал Гльонд.

Кардинал (архієпископ ґнезненсько-познанський) Гльонд, про котрого іменування кардиналом ми вже писали, родився в р. 1881 на Горішньому Шлеську. Від 1896 належить до конґреґації Салезіянів Священичі свячення дістав в 1905 р. В 1919 став провінціялом своєї конґреґації у Відні. В 1922 р. іменував його Пій XI. апостольським адміністратором Горішнього Шлеську, в р. 1925 епископом Катовиць, а в р. 1926 по смерти кард. Дальбора архієпископом Ґнезна й Познання. Є це наймолодший член кардинальської колеґії.

Митрополит Ропп і холмська справа.

Відомий німецький католицький письменник Ляма помістив в »Пшеґльонд'і Віленськім« статтю з нагоди двацятьпятьлітнього ювилею епископства митрополита Роппа. В цій статті займається питанням, що було причиною усунення епископа Роппа з Вільни. Стаття цікава й для нас, бо тут порушена справа нашої Холмщини. Ляма пише: Як відомо, царське правительство перло тоді цілою силою до вилучення Холмщини з Конґресівки і злучення її з ці-

Д-р Осип Назарук.

Листи з Америки.

(Кінець).

VII. Способи боротьби проти руйництва.

Пропаґанда розсудних думок і дисципліни тільки звертає увагу на те, що треба зробити. Але ніяка пропаґанда не може нічого зробити (крім руїни). Робить, будує — тільки орґанізація. Позитивну пропаґанду може вести тільки орґанізація з успіхом. Неґативну пропаґанду може робити з успіхом і одиниця. Чому?

Покажемо це на прикладі:

Коли тигр виходить на лови і зареве, то він може тим ревом настрашити стадо биків і ті можуть утікаючи, поломати геть загороду. Але щоб тигр не знати як ревів, то і реву його і реву сто тигрів не вистарчить, щоби збудувати загороду. На те треба людей з ідеєю загороди в голові і зорґанізованих рук під одним проводом, щоб поставити патики і зробити загороду.

Пропаґанда це тільки голос. Буквально ніякої позитивної роботи — будови не можна виконати голосом. Але голосом можна взивати до виконання будови, показувати її потребу і її плян. Та виконати будову може лише орґанізація. Тому при позитивній роботі, при будові — перша річ орґанізація, а друга — пропаґанда. Без орґанізації навіть найкраща пропаґанда має для будови таке значіння, як шелест каплин дощу, що падуть на піски або на каміння.

Оце й є головна річ, на яку слід звернути увагу, коли маємо хоч колись поставити якусь будову, котра заступилаб руїну демаґоґії. Не треба думати, що орґанізація мусить обіймати »всіх« або »більшість«. Нічого таогко не було ще в ніякім місци на світі. Орґанізація, навіть мала, може доконати чудес будови, коли та орґанізація має єдність думки, дисципліну й витревалість.

Орґанізацію твориться особистими звязками, а література це тільки помічна річ. Аж до недавна не було на світі взагалі преси й »орґанізаційної« літератури, а були й дуже сильні та трівкі орґанізації. Це не значить, щоб у теперішних часах легковажити пресу й літературу. Але це значить, що не треба на пропаґанду класти головний натиск, тільки на орґанізацію.

Орґанізація мусить бути засаднича, під конкретним, постійним проводом і мати жертвенних людей, здисциплінованих і витревалих. Послух і абсолютне довіря до проводу, а не критикування його, виробляє сильну орґанізацію. Послух своїй владі. Тільки таким чином вспіємо згодом виховати самі себе до викорчування демаґоґії і пайдократії, котрі мов язви ослабили всяку можність орґанізації на велику міру.

Конкретно кажучи: Будемо ставати здібні до орґанізації, коли хоч малі гуртки (по 3—4 одиниці) добре себе знаючі, разом виступатимуть постійно в крузі свого стану, напр. в обороні влади Єрархії в нашій Церкві, напр. проти руйнування світськими людьми розпорядків Єрархії в церковних справах, напр. проти участи молоді в політиці виборчій і т. п. Перші виступи таких гуртків булиб обкидані болотом і лайкою. Це певна річ. Але треба мати відвагу видержати такі »атаки« руйників. Без того ніщо не виробиться »само«. Ніяка суспільність не дозріває »сама«, без зусиль зорґанізованих гуртків.

Не вільно оглядатися на ніяку »опінію«, бо це фантом, це пустий привид, особливо пустий у такій суспільности, котра перенята демаґоґією. Сьогодня оден сяде й напише »востру« статтю або допись анонімну, завтра другий щось інше напише, аби лиш »остро« йшло. На всю ту критикоманію й демаґоґію, роблену переважно людьми без досвіду й анонімно, нема що й оглядатися.

Чому ми досі не маємо напр. сильної християнської орґанізації? Бо стан духовний все волів »іти з народом«, то значить »не наражуватися« на пусту лайку демаґогів. Що з того виходило? Що власне чим більше той стан уникав і вигляду, що хотівби створити якусь свою орґанізацію, тим більше, а не тим меньше зневажали його. І так дійшло до того, що і той стан не створив орґанізації зі значінням у публичнім життю і не дав прикладу іншим кругам народа до орґанізації. Все залила демаґоґія. І дійшло до того, що навіть одиниці з того стану зважаються виступати проти своєї власної управи — і далі живуть з неї... Це тут особливо виразно видно. Демаґоґія розїдає все. Чиж диво, що на лясса ловлять священиків, а епископів »запроданцями« лають?

Це тільки наслідок, природний і конечний наслідок того, що уникалося створити свою орґанізацію, свою пресу, що

царством. Російський посол при Ватикані пробував всяких способів, щоби добути дозвіл Ап. Столиці на цей крок, але папа Пій X. був неуступчивий і неустрашимий в своїй відмові. Щоби до відома Риму дійшло глибше значіння вчинків, що відбувалися в Холмщині, польський епископат рішився освітлити їх у спеціяльному меморіялі. Та що можна було сподіватися, що російський посол при Ватикані, як тільки про те довідається, представить справу державному секретареви кард. Мері дель Валь, начеби епископи в цій акції мали на очі причини не церковні, а політичні, залишили епископи намір повірити написання того меморіялу корінному Полякові, а звернулися до тодішнього віленського епископа Роппа. Епископ Ропп уложив меморіял, а певна і довірена особа перевезла його через кордон і дальше до Риму. Був наказ не випускати меморіялу з рук, аж буде доручений безпосередно Папі. Щойно тоді — думали — можна буде мати певність, що дискреція буде збережена.

Саме в тому часі був діяльний в державному секретаріяті один пралат, каріярович, який покликав до життя таїну церковно шпіонську організацію, що працювала проти церковних властей. Осередок тої організації був в Бельгії. Головною ціллю організації було попирання так зв. »інтеґралізму«. — Так отже доручений папі меморіял передано згідно з практикою кардиналови секретареви, який віддав його знов до опрацювання тодішньому субститутови, саме тому пралатови. Того самого дня російське посольство при Ватикані вислало до міністерства закордонних справ в Петрограді депешу, яка містила також той меморіял і прізвище його автора. Наслідок був той, що вже слідуючого дня царське правительство повідомило епископа Роппа, що усуває його з Вільни й засуджує на заточення... По якомусь часі донесено мені — пише дальше Ляма — що той пралат зявився одного означеного дня у російського посла і довірочно поінформував його, що російське правительство може в холмській справі поставити Ап. Столицю перед довершеним фактом і щойно тоді, коли вже той факт не дасться відробити, переслати відповідне повідомлення. Тепер звернувся Ляма до преси і в одному німецькому дневникови помістив статтю, в якій виказав зрадливе поступування пралата і вказав, що усунення та прогнання епископа Роппа з Вільни було його ділом. Вражінне статті було велике. Ватикан зразу не вірив їй. Та в короткому часі пралата усунено з його становища....

АНҐЛІЯ.

З найновійшої статистики.

Після найновійшої статистики є тепер у Анґлії католиків 2,055.860, світських священиків 2665, а монахів 1460. В р. 1926 основано 18 церков, 4 каплиці і 11 шкіл. Число конвертитів в усіх 18 діецезіях виносило в р. 1926 — 12.048.

МЕХІКО.

Переслідування лютує дальше.

Переслідування правительством мехіканських католиків дорівнює переслідуванням Нерона й Діоклеціяна. В державі Яліско, в якій схоронилися католики, казав Калес поруйнувати богато сіл і порозстрілювати та повбивати богато мешканців. Передовсім на священиків відбувається формальне полювання. В Гвадаляяра обляли одного священика бензиною й підпалили. В Заґатекас побили, а відтак застрілили священика за те, що не хотів зрадити тайни сповіди. Один гробар з Пантеону де Дольорес збожеволів, коли йому казали закопати сімнацятьох пострілених священиків, між котрими деякі ще жили. Так само похоронили чотирох живих священиків в іншій місцевости. В Паррас засуджено на смерть пятьох малолітних хлопців за те, що належали до товариства католицької молодіжи. — Число всіх мехіканських епископів виносить 33. З того прогнано з Мехіку 16, інтернованих є 7, скривається 6, а про 4 нема ніякої вістки.

ЗЛ. ДЕРЖАВИ.

Стан католицької Церкви.

В Зединених Державах живе тепер 19,438.296 католиків, 24.990 католицьких священиків і 13.988 семинаристів, 17 архиепископів і 99 епископів. Католики мають 17.650 церков і 6.995 парохіяльних шкіл з 2,167.241 учениками.

ІНДІЇ.

Індійські »касти« а місійна праця.

Овочем чотиристалітньої місійної праці в Індіях є два міліони католиків. Та дальше поширення католицизму буде здержане, якщо в найблизшому часі не буде створена місцева організація католицької Церкви. Ще перед шести роками писав місцевий католицький часопис оо. Єзуїтів у Калькуті, що Европейцям лишається ще яких 20 літ, коли ще можуть навернути Індії на католицьку віру. А то тому, що в Індіях грозить революція. Сучасні події в Китаю ще більше підсичують революційні настрої в Індіях. Треба отже передовсім створити в Індіях католицький епископат із тубольців, як це недавно зроблено в Китаю. Та в Китаю було це легко зробити. Але в Індіях стоїть на перешкоді звісна кастовість індійської суспільности. Є в Індіях чотири великі касти: священиків, вояків, купців і робітників, що через довгі століття жиють строго відмежовані одна від одної. Це щось в роді окремішніх національностей, що ріжняться між собою навіть мовою і чертами лиця. І ці касти мабуть так і остануться.

Є отже небезпека, що члени одної »касти« не слухалиб епископа, що належавби до иншої касти. Так требаби поставляти епископів не на окремі території, тільки епископів з перзональною юрисдикцією над членами якоїсь одної касти. Такого »кастового« епископа має вже Малябар. Є ним Олександер Мар, один з найбільше впливових людей в Індіях, що більше причиняється до порозуміння між »кастами«, ніж мігби це зробити европейський епископ. Також індійський клир, покликуючись на енцикліки Бенедикта XV і Пія XI, вважає себе більше покликаним до цего діла як европейські місіонарі. Тубольчий клир має при тім також гарну церковну освіту.

оглядалося на демаґоґічний рев. І тепер пр. доходить до того, що навіть малесенька ґрупка, ставши зовсім явно на службу большевиків, може колотити суспільністю і там, у краю, і тут. Аґентурна служба чужій владі дістає немов право горожанства в нашій суспільности. І доводить до цілковитої руїни.

Ту руїну відси найліпше видно. Але побороти її тут неможливо, тільки там, у краю. Коли там руїна буде поборена організацією хочби малих гуртків, тоді й тут досить скоро дасться це відчути і тоді відси можна надіятися постійної помочі на довгі часи. Без зміни в краю тутешня еміґрація і всі її організації та Церкви доволі скоро матимуть сумний кінець. Не треба дивитися на те, що деякі з тих організацій мають около міліонове майно. Бо еміґрація старіється, нова не прибуває сюди, а діти втікають переважно від українського хаосу до чужих. З Церквами буде тут те саме, що і зі світськими організаціями, тільки трохи пізніще.

Так марно і не сповнивши свого завдання зійде тут перед часом до гробу значна й доволі заможна еміґрація українська. Вину в тім поноситимуть не тільки тутешні демаґоґи, але ще більше ті люде в краю, котрі тутешнім демаґоґам дають там підпертя в опінії тай найбільше ті, котрі бездільно придивлюються тій руїні та їй не протиділають там і це є жерело і коріння розвалу. Всяка еміґрація це тільки відблеск і відгомін старого краю, тільки вона ще яркійше проявляє все, що діється у її материй землі.

Консервативні верстви громадянства і їх значіння.

»Сильний, єдиний і добре зорґанізований поступ може істнувати тільки при сильнім, єдинім і добре зорґанізованім консерватизмі«.

Вячеслав Липинський: »Листи до »Братів-Хліборобів« про ідею і організацію українського монархізму«.

Чи є способи, якими можна параліжувати смертельні удари, які грозять галицькому громадянству з боку націоналістичних комуністів у самім його нутрі?

Методою націоналістичної демаґоґії небезпеку комунізму побороти не вдасться. Не вдасться з тої простої причини, що сліпий революційний націоналізм веде прямо до комунізму...

Оперти можеться тим небезпекам тільки розумно зорґанізований галицький консерватизм, який стає тепер перед невимовно тяжким і відвічальним завданням, від сповнення якого залежить в великій мірі не тільки захована всіх дотеперішних здобутків галицького відродження але взагалі ціла будучність многострадальної Галицької Землі...

На значіння консерватизму і поступу в громадянськім життю, на його відношення і на наслідки цього відношення для унормування громадського життя звернув пильну увагу наш найбільший сучасний ідеольоґ-державник Вячеслав Липинський. Не будемо тут повторювати цього, що найшло всебічне освітлення в »Листах до Братів Хліборобів«, до яких відсилаємо зацікавленого читача, а бажаємо тільки в дусі громадсько-будуючої і творчої концепції Вячеслава Липинського освітлити значіння галицького кенсерватизму під нинішну пору.

Одною з головних причин розбиття галицького громадянства, хаотичности і змінчивости галицької політичної думки, яка в передсмертних судорогах кровавить стіни своєї безвиглядности і тим розтвирає широко двері деструктивним течіям руйників, є брак твердого галицького консерватизму. Себто я вірю в це, що цей консерватизм є, але він ще себе не проявив, ще не освідомив собі своїх цілей, не вспів себе і свої хотіння в свідомій прояві скристалізувати і зорґанізувати. Я вірю рівнож в це, що свідомість грозячої небезпеки в цю пору розбиття тільки приспішить процес дозрівання ново відроджуючогося галицького консерватизму. Тільки серед смертельних небезпек, перед обличчем ворога творяться сильні і незломні у своїй внутрішній силі нації...

Кожде громадянство складається з двох сил: молодих поступових елементів руху і старих, здержуючих цей поступ, цей рух своїм твердим стоянням. Від взаємовідношень тих двох основних чинників залежить судьба даного громадянства. Тільки там, де є рівновага, де є власне, внутрішне, а не зовнішне*) обсервування власного поступу власним консерватизмом, можна говорити про орґанічне громадянство. Де поступ є абсорбований чужим консерватизмом, там не може витворитися орґанічне громадянство. Бо коли в даним громадянстві є тільки вічний поступ, тільки вічна революція, не гамована і не абсорбована власним консерватизмом, що здержує і регулює цей поступ, — тоді дане громадянство гине або паде жертвою чужого посто-

*) Під термінами внутрішний або зовнішний, розуміємо принцип територіяльний і екстериторіяльний. Так приміром галицький консерватизм москофільський був у своїх ідейних початках територіяльним — опісля став що й но екстериторіяльним, т. з. спирався на чужі консервативні елементи, лежачі поза краєм.

роннього консерватизму, який це джерело »вічної революції« хочаби з огляду на небезпеку сусідства, придушує.

Ось два приміри з нашої минувшини. Революційний темп, з яким котилася Українська Держава над Дніпром по повстанню проти Гетьманського правительства, що проявився в страшній отаманській анархії — здержали безоглядною силою московські большевики. Не буде певно парадоксом, коли з точки погляду відношення межи поступом а здержанням цього поступу — назвемо всеукраїнську анархію поступом **ad absurdum**, якому протиставилася чужа здержуюча — хоч в средствах не перебираюча — большевицька охльократична держава.

Ось другий примір з галицької минувшини. Галицьке москвофільство було у своїм творчім ідейнім періоді проявом своєрідного галицького консерватизму. Воно стояло в опозиції до молодого тоді народжуючогося українського руху. На жаль тільки короткий час галицьке громадянство мало тоді два повні крила: праве москвофільське і ліве українське.

Розпалося галицьке громадянство на два ворожі табори аж тоді, коли москвофільський консерватизм оперся на чужім позакраєвім консерватизмі російської імперії. Колиб цього не було, то витвориласяб згодом рівновага межи обома крилами і в результаті булоб народилося орґанічно спаяне, свій поступ і свій консерватизм в собі задержуюче громадянство, яке булоб в силі асимілювати і ряд инших з галицькою територією звязаних елементів.

Тільки в той спосіб москвофільство поволи оживилосяб молодим українським поступом — а український поступ стративби много зі свого радикалізму.

І так, це треба обективно признати, ті обі течії впливали на себе. Пригадаймо собі, що дійсний галицький патріотизм, себто привязання до галицької землі і минувшини уже українських синів — а ще русофільських батьків вихований був здебільша під стріхами священичих домів і був завіщанням русофільського галицького патріотизму, без якого і український на жаль одначе дуже рідкий патріотизм бувби неможливий...

І врешті примір зі сучасного життя. Оборонці греко-католицької Церкви в Галичині, якій загрожує нині хмара руїнників, є консерватистами, бо бажають заховати це, що вже витворилося на нашій землі, що має вже свою давну традицію. Колиб не було цього реліґійного консерватизму оборонців греко-католицької Церкви — то яка доля стрінулаби цю ще одиноку опору галицького громадянства?

З розбиттям москвофільства не стало ясного і твердого галицького консерватизму. Демократично-демаґоґічний націоналізм доничив зародки консерватизму до решти. Де цей націоналізм докочується — ми уже бачили. Він кінчить большевизмом. Слідує з цього невеселого білянсу розвою галицької політичної думки, що тільки ново народжуючийся консерватизм може положити кінець, може абсорбувати в собі вже занадто вибуялий, бо в послідній часі давно не здержуваний поступ. Тільки цей сильний консерватизм, який буде заховувати вже витворені історією здобутки (пр. гр.-кат. Церква, авторитетність, певний вроджений дух твердости, упірности), а з другої сторони буде брати здорове з нових проявів життя, але без шкоди для себе і для громадсько-політичної рівноваги — зможе в собі абсорбувати галицький поступ. Зможе в свої ряди перебрати всі ті ново витворюючіся активні елементи, які позбавлені власної консервативної сили ідуть збаламучені або до большевиків, або до иншого сусіда...

Але щоби цей консерватизм міг сповнити свої тяжкі задачі, він не сміє подібно як колишній русофільський консерватизм шукати союзників поза землею, з якої він вийшов. Себто він мусить іти по лінії елімінування всіх посторонних впливів в унормованню відносин межи поступом а здержуванням цього поступу.

Не на екстериторіяльнім націоналізмі з Київа — властиво одначе з Москви — а ні жадної другої сусідної метрополії може спертися місцевий консерватизм, а тільки на спаянню всіх територіяльно-консервативних сил, якими одиноко можна буде приборкати за скорий темп поступового руху та цей сам рух територіяльним, краєвим, корінням на власній землі спочиваючим, зробити. Тільки таким робом може початися реасиміляційний процес всіх лятентних консервативних елементів на Галицькій Землі, опертий на спільній любови до тоїж Землі, з якої родиться патріотизм, без якого здорових громадянств взагалі не буває...

Чи зможе цим завданням подужати галицький консерватизм?

Безперечно що зможе! Зможе, бо психольоґічний підклад до цього є вже витворений, є вже даний, а інстинкт самозаховуючий сам до цего веде!

Бо дійсно ціла надія на відродження галицького громадянства лежить у відродженню консерватизму. Тільки він зможе виратувати край перед цілковитим розвалом, занархізованням і кольоніяльним хаосом.

Тому застановімся добре над основами і орґанізацією галицького консерватизму. Ще пора! Незабаром може однак бути запізно... **В. З-кий.**

З українського життя.

Відкриття студентського дому Українського Наукового Інституту в Берліні.

В неділю дня 26 червня відбулося відкриття студентського дому Українського Наукового Інституту в Берліні. На відкритю були присутні: голова Товариства Допомоги Збігцям в Німеччині Я. В. Пані Гетьманова Скоропадська, Кураторія Наукового Інституту з її головою ґенералом Ексцеленцією Ґренером та Колеґія Професорів з директором Інституту проф. Дорошенком.

Ново відкритий студентський дім лежить уже поза територією Берліна в Адлєрсгофі, в дуже гарній околиці. Будинок зістав цілком перереставрований і містить 13 кімнат стипендистів Інституту, одну велику салю для читальні і викладів, кухню, купальню і т. д.

Дім уряджений дуже старанно. Приміщення є для около 24 стипендистів. — В світлих, простірних кімнатах мешкає по двох або по одному. Кождий зі студентів має свою шафу на річи, свій столик для праці і т. д.

Перед будинком є огород зі залізною огорожею, в якім будуть цвітники.

Рівночасно уряджено також помешкання Наукового Інституту в Берліні, якого положення є дуже вигідне, бо міститься в поблизу берлінського університету. Мешкання Інституту складається з простірної викладової салі, з бібліотеки і канцелярії, з кімнати директора та професорів. Більшість викладів відбувається уже в новім домі.

Спіритизм.

(Кінець).

XIII.

ЦЕРКВА СУПРОТИ СПІРИТИЗМУ.

Тому, що спіритизм є для тисячок душ причиною сумнівів, відступства від віри і тяжких моральних відхилень, Церква не може ставитися супроти нього байдуже. Вона знає, що на сеансах виступають ураз із демонічними явищами також ріжні цитучки людської хитрости, а й деякі природні психічні прикмети, передовсім із области патольоґії. Церква не приписує всього злому духови. Та вже те, що сказала про його участь, аж надто вистарчає для інтеліґентного християнина, щоби погордив спіритизмом та бачив в ньому смертельного ворога своєї реліґії й духової культури.

Спіритизм це старий знайомий Церкви.

Вже в Діяніях Апостольських знаходимо його сліди.

Апостоли св. Петро і св. Павло стрічаються в часі своєї місійної діяльности зі славними маґами Елімою і Симоном. Апостоли виразно приписують їх дивні продукції силі злого духа (Діян. 13, 8 сл.). Подібні продукції повторюються й лізнійше і Церква старанно розбирає їх і видає про них такий самий суд, як оба верховні апостоли.

І так спіритистичні практики осуджує собор в Анкирі (314 р.), в Картаґіні (398 р.), в Римі (724 р.) і богато инших (Ляодикійський, Аґатенський, Орлеанський, Толетанський і т. д.). Подібно осуджують ті практики численні папські декрети. Всі вони називають їх забобоном, богохульством і демонізмом.

Відома всім історія чарівниць. Правда, не всі ті чарівниці були такі страшні, як нам їх представляють. Серед них було дуже богато таких, яких несправедливо обжаловано за спілку з нечистими силами. Неоден зі славних середновічних процесів не приносить слави ані науці, ані Христовій реліґії. Та нам не йде тут про поодинокі факти, а про загальний принціп. Іде про властиву характеристику діл маґії.

Як собори й папські декрети, так само оцінюють спіритистичні продукції найславнійші письменники тих часів і рівночасно найвизначнійші сини Церкви, як св. Кипріян, Іван Золотоустий, Ілярій, Григорій з Назіянзу, Августин, а також Тертуліян і Оріґен.

Так пр. ґеніяльний Тертуліян (III. в.) описує в своїх творах (передовсім в »Апольоґії«), сучасні собі спіритистичні продукції в такий спосіб, що маємо вражінне, начеби ми читали Льомброза або Крукса. Він згадує про кружляючі столики, що дають розумні відповіди, ба навіть пишуть так зв. психоґрафом, про ріжні звірята, які нагло вявляються й зникають, а які зраджують інтеліґенцію й порозуміваються з клієнтелею, про медіїв, що приписують недужим ліки, про періспрітні постаті, про духів, що подаються за особи померших. Усі ці продукції приписує Тертуліян діяволови. Передовсім виразно підчеркує, що так зв. душі померших це правдиві злі духи.

Те саме пише і другий ґеніяльний письменник Оріґен. А св. Августин наводить іще дивнійші феномени (так зв. »суккуби« і »інкуби«).

І в часах нам близших, в часах Коперника, Ґалілея, Михайла Ангела й Рафаеля, в часах повного розцвіту природничих наук, практики маґії не устають. Як давнійші так і сучасні папи, між якими є мужі славні, учені, світлі, виступають проти тих практик зовсім так само, як їх попередники. Чиж можна злегковажити булі таких світлих папів, як пр. Іннокентія VIII, Адріяна VI, а передовсім славну булю про маґію великого Сикста V (1585)?

Ба навіть у добі панування раціоналістичної фільософії Вольтера й Руссо, в добі, яка на кождім кроці в науці й літературі усуває всякий традиційний надприродний первень, появляється могутній оборонець тої надприродности і то в колах якраз ворожих Церкві. Цим оборонцем є Янзеніст, професор медицини, Др. Ґаен. Цей учений муж видав в р. 1777 славний науковий твір про маґію, в якім подає опис ріжних спіритистичних феноменів, і приписує їх також — діяволови. Він рівнож пише про »суккуби« і »інкуби«. Книжка Дра Ґаена це неначе ґляґіят булі Сикста V...

Про вплив демонічних сил на діла цього світа в тім дусі, як це голосив Др. Ґаен, говорять також і в XIX в. найвизначнійші европейські учені, пр. Фернель (математик і лікар), Др. Гофман (проф. унів., протестант), Т. Бартоліно й Оріолі (лікарські поваги) і ин. Вони наводять у своїх творах безліч маґічних продукцій, яких самі були свідками, і подібно, як їх попередники, приписують їх також демонічній силі.

Так отже і в XIX в., як в середних віках,

Участь українських учених у Зїзді істориків східно-европейських держав і Словянщини.

За почином Польського Історичного Товариства відбувся з кінцем червня у Варшаві Зїзд істориків східно-европейських держав і Словянщини. В конференції взяло участь біля 150 учених ріжних національностей. Тільки делеґати Ленінградської Академії Наук, а також делеґати Всеукраїнської Академії Наук (Л. Беркут і А. Кримський) не могли приїхати, бо рад. влада відмовилася видати їм пашпорти. З Українців брали участь: др. І. Крипякевич і др. М. Кордуба від Н. Тов. ім. Шевченка, др. Ів. Свенціцький від Національного Музею, проф. І. Огієнко, проф. Р. Смаль-Стоцький і з Закарпатської України проф. А. Годінка. Українські делеґати виголосили по українськи такі реферати: др. І. Крипякевич: Сучасний стан української історіографії; др. М. Кордуба про значіння географічних назв для історичних і язикових дослідів. Дра І. Крипякевича вибрано до комітету для опрацьовання словника словянських старинностей, а дра М. Кордубу до управи союзу історично-наукових установ.

На кінцевім засіданню промовляв між иншими др. М. Кордуба як представник Н. Т. ім. Шевченка підчеркуючи позитивні висліди Зїзду.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Засідання сойму.

Останнє засідання сойму в минулім тижні відбулося в пятницю. Радили над звітом адм. комісії у справі проекту закону про сільські громади.

Реферував пос. Путек і представив умови, серед яких прийшло до компромісу соймових партій що до самоврядних законів.

Чергове засідання назначено на день 5. липня. В програмі того дня: самоврядні закони громадські, міські й повітові. Починаючи від цього дня, засідання мають вестися щоденно. Яке становище правительства до праці сойму, годі знати. Можливо, що у »відповіднім« менті правительство покінчить з тим соймом і розвяже його.

Нарада Конституційної Комісії над зміною виборчої ординації.

Дня 5. ц. м. почала радити конституційна Комісія над проектом зміни виборчої ординації, що його предложив пос. Попель. Ось важнійші постанови цього проекту: Арт. 1. Виборці з цілої области держави вибирають 420 послів, з того 348 на листи в округах, а 72 на листи державні... Виборчі округи Ч. 49 (Самбір) і 50 (Львів-повіт) творитимуть один виб. округ і вибиратимуть 10 послів. Округи 52 (Стрий) і 53 (Станиславів) — творитимуть один округ і вибиратимуть 11 послів, округ 54 (Тернопіль) — 7 послів; окр. 55 (Золочів) — 7 послів. Округи: Ковель, Лодзь і Кремінець лучиться в один округ, Берестє і Пинськ один округ, Новгородок і Ліда — в один округ.

Арт. 2. Виборці вибирають 105 сенаторів (87 на листи округів, 18 на листи державні). Воєв. львівське вибирає 8 сенаторів, станиславівське 3, тернопільське 4, виленське 4, поліське 2, новгородське 2.

Арт. 3. Уповноважені найбільше 3-ох окр. ліст можуть вложити на письмі заяву, що творять виборчий союз. Листи, що створили виборчий блок, будуть мати право одної листи, а їх зголошення вважатись буде за одно зголошення... Виборчі блоки між державними листами недопустимі...

Правительство внесло до сойму 60 декретів.

В понеділок 4. липня внесло правительство до сойму 60 декретів президента Річипосполитої, виданих на основі повновластей між иншими також пресовий декрет з дня 10. травня ц. р. Згідно з конституцією мають бути такі декрети внесені до 14 днів від зібрання сесії сойму. День 4. липня був отже останнім днем цього речинця.

Приїзд посла Патека з Москви.

Ранком 4. липня приїхав до Варшави польський посол у Москві Патек. На другий день мав відбути нараду з міністром загр. справ Залеским щодо відповіди на другу ноту радянського правительства. Журналістам заявив посол, що відношення з Радянщиною поправляються. Посол сподівається на основі розмов з Чічеріном, що небаром прийде до порозуміння, а навіть до відновлення переговорів про договір невтральности.

Справа позички.

Представники американської банкової консорції вже покинули Польщу й виїхали до Парижа. Останніми часами впевняють, що Польща дістане короткоречинцеву позичку на суму 15 міліонів долярів. З того 10 міліонів призначують на цілі економічно-інвестиційні, а решту дадуть до диспозиції Банку Польського на стабілізацію золотого. Буде це позичка тільки на пів року, а сконвертують її з майбутньої »великої« позички, що її тепер не можна було дістати.

НІМЕЧЧИНА.

В річницю Верзайського мира.

Річниця Верзайського мира для Німців болюча без сумніву, а одначе входить там вона у звичай. Особливо патріотичне німецьке студенство бажає в той день скріпити національного духа в народі. Головно стараються німецькі студенти опрокинути в очах світа і свого народу поширювану думку про відповідальність Німеччини за вибух світової війни. В тім дусі промовляв на студентськім зібранню адм. фон Тірпіц. А оден з професорів університету сказав: Вже перед сто літами, перед німецькою визвольною війною говорив Жан Поль про конечність увести в життя »дні жалоби« на взір римської жалоби по програній війні. Це вже зроблено в угорській державі. Ту саму думку несе в народ і німецьке студенство«.

Бешкет у пруськім соймі.

На засіданню пруського сойму минулої пятниці, що мало бути останнє перед літніми феріями, прийшло до бурливих сцен а навіть бійки між німецькими націоналістами і соціялістами. Безпосередньою причиною були зневажливі слова, котрими обі сторони обкидались підчас горячої дискусії. Предсідник Бартельс мусів перервати засідання, а тимчасом центрові і демократичні посли не допустили до дальшої бійки. Коли по якімсь часі по постанові конвенту сеніорів засідання знову почалося, міністер справедливости Шмідт виразив жаль, що партійні пристрасти прибрали в цілім краю так небезпечні форми, як оця компромітуюча бійка в соймі.

Контроля східних укріплень.

Щойно тепер покінчилися довгі переговори між Льондоном, Парижом, Римом і Брюсель про те, чи приняти німецьке добровільне запрошення до оглядин знищених німецьких укріплень на сході. Найбільше опиралося цему французьке правительство, що бажало, щоби оглядини переведено з рамени конференції амбасадорів. Вкінци заявили німецькому правительству, що французькі і бельгійські військові знавці приймуть запрошення німецького правительства. Оглядини мали початися в мин. понеділок.

ФРАНЦІЯ.

Нема торговельного договору з Німеччиною.

З днем 30. червня стратив силу тимчасовий дотеперішній торговельний договір між Францією і Німеччиною. Договір цей не буде продовжений. Покищо не буде між обома державами ніякої формальної торговельної умови. Що до мита, то для французьких товарів у Німеччині обовязує німецьке автономне мито, знову для німецьких товарів у Франції обовязують ставки французької максимальної тарифи. Так постановили обі торговельні делеґації Франції й Німеччини, про що видали спільний комунікат. Обі делеґації порішили одначе продовжити оба порозуміння у справі сарської области (то є з 5. серпня і 6. листопада), щоби не спинювати товарообміну між цею областю і німецькою митною областю. В міжчасі мають до 15. липня випрацювати нову торговельну провізорію і предложити її обом парляментам до затвердження. Побіч цього вестимуть дальше переговори щодо заключення тревалого торговельного договору.

ІРЛЯНДІЯ.

У Дабліні, столиці вільної Ірляндії відбулися недавно вибори до нового дейл'ю (парляменту). Вибори дали несподівано побіду республиканській партії, що стоїть під впливом звісного з часів повстання 1916 р. де Валери. Де Валера був провідником опозиції в ірляндськім парляменті, що противилася складанню присяги на вірність королеві; чого вимагається від кождого посла до парляменту. Політичні кола Льондону з напруженням чекали хвилі отворення парляменту, в котрім партія де Валери мала разом з сінфайністами і самостійниками творити правительственну коаліцію. Тимчасом несподівано републиканські посли відмовилися від складання присяги на вірність королеві і заявили, що виступають з парляменту. Через те витворилася ситуація, що може мати дуже поважні політичні наслідки.

РАДЯНЩИНА.

»Неп« у заграничній політиці.

На засіданню ради народніх комісарів (совнарком) брав участь повернувши із заграничної поїздки Чічерін. Обговорювано питання заграничної політики у відношенню до ріжних европейських держав, а також політику в Азії й на Далекім Сході після анґлійсько-радянського розриву. Чічерін привіз до Москви готові проекти »нової економічної політики« в міжнародніх зносинах. Ці проекти предявив він політичному бюру і раді нар. комісарів для

процвитала магія, і то навіть між колами учених людей. Звичайною магією був також голосний мезмеризм (1778), що розвивався протягом цілого XIX віку.

Коли цей мезмеризм поширювався епідемічно по світі і робив богато кривди християнській релігії й моральности, віднеслися католицькі епископи до Апостольської Столиці із запитом, чи вільно їм толерувати мезмеризм, хочби при ньому не було ніякої угоди зі злим духом. На це відповіла Апостольська Столиця в 1841, що не вільно. Такий самий осуд видала Ап. Столиця в р. 1847 і в р. 1856.

Тому, що мезмеризм це ніщо иншого, як нинішний спіритизм, то всі заборони Апост. Столиці, які відносилися до мезмеризму, відносяться очевидно також і до спіритизму.

З найновійших часів слід занотувати (крім уже давнійше поданих) передовсім двох найвизначнійших учених спіритистів, які по довголітних дослідах прийшли до висновків, що в спіритистичних продукціях бере участь діявол; цими ученими є: Каане і Діпоте.

Як гарно процвитає і в наших »просвічених«, »поступових« часах чорна магія, який вплив у ній має злий дух, як одним словом і в XX. в., незгірше середних віків, царить у світі демонольогія, доказом цього між иншим також так зв. красна література.

Культ діявола став тепер модний. В його честь пишуть поезії, співають похвальні пісні.

Клясичним документом під тим оглядом є повість французького белетриста Гейсмана (La bâs“).

Його ревеляції це правдиве відкриттє.

Хто мігби припускати, що в краю так високої культури, а передовсім у Парижі, так сильно розвинувся серед інтеліґенції культ нечистих сил?

Ось кілька виписків з книжки Гейсмана: Замаґнетизовані жінки переносять через далекі простори, з Парижа до Лондону, якісь течі тільки при помочи скуплення і цими течами шкодять здоровлю ненавистних собі осіб. Гарні сальонові дами не тільки заспокоюють свої похоті з живими особами своєї сфери, але також з помершими. Гейсман запевняє, що особисто сконстатував наглядно такі історії. Так отже висмівані деким »суккуби« і »інкуби« діються навіть у XX. в.!

Читаємо там і про славну »чорну Службу Божу« до діявола і про невідлучні тілесні орґії.

Гейсман подає навіть улицю і демонічну »церкву«, де ті »богослуження« відбуваються. Він наводить імена деяких панів і пань з товариства, що беруть участь у тих богохульствах.

Ніщо дивного, що супроти того й найновійші папи не могли мовчати і строго осудили спіритистичні практики, цю новітню чорну магію, і заборонили християнам брати в них участь. І так Пій IX. декретом з 2. цвітня 1864 забороное не тільки забави в кружляючі столики й комунікацію з духами, але навіть читанне спіритистичних книжок, а Венедикт XV. з 27. цвітня 1917 проголосив: »Забороняється брати участь у всіх спіритистичних сеансах, як активну, так і пасивну, як в получеенню з гіпнотизмом, так і без нього«.

потвердження й приняття. Чічерін заявив, що тільки тоді продовжати буде працю в закордонному комісаріяті, коли йому не заборонять вести таку політику, яка на його думку потрібна. Всежтаки він при кінци нарад згодився на деякі поправки Бухаріна, Сталіна й Рикова.

Червоний терор.

Терор на Радянщині не вгаває а прибирає вид якоїсь масової психози. Щоденна світова преса раз в раз нотує все нові й нові розстріли як виконання присудів ҐПУ. Ленінградський суд почав процес проти цілого ряду б. старшин рос. фльоти, за провини з перед 22 років. В часі повстання у балтійській фльоті брали ті офіцири участь у карній експедиції і воєннім суді над повстанцями.. Двох із тих старшин засудили тепер большевики за те на 7, а двох на 5 літ тюрми. В Калузі розстріляли Страснова за те, що в 1914 р.. поміг поліції при арештуванню революціонерів. В Челябінську на Сибірі засудили на смерть б. офіцира, що в 1918 році співпрацював із чеськими леґіонами, котрих витав як »освободителів«. Його прохання о злагіднення кари відкинули і т. д.

Проти таких методів виступив навіть голова проф. союзів Томскій. Він звернувся до комінтерну з письмом, у котрім заявляє, що небаром російський пролетаріят стоятиме цілком ізольований, якщо комінтерн не примусить ҐПУ заперестати масові вбивства. Бо на його думку в таких умовах не є можливе порозуміння з робітництвом инших країв.

Розвязання анґлійсько-російського комітету професійних союзів.

Анґлійські професійні союзи запротестували свого часу проти масових розстрілів у Радянщині. На це постановив всесоюзний комітет проф. спілок розвязати анґл.-російський проф. комітет при ІІ.. Інтернаціонілі. »Известия« помістили письмо Рикова, в котрім заявляє, що всім розстріляним доказано їх провину, хоч сам часопис недавно писав, що богато із розстріляних булоб лишилося в живих, колиби не надзвичайне заострення протирадянської акції.

Труднощі на заграничнім ринку.

Від якогось часу жаден анґлійський банк не приймає до дисконтування радянських векслів. Це мало той наслідок, що вже і в Німеччині від минулої суботи перестали принимати до дисконта радянські векслі.. На европейських біржах це викликало велике вражіння, дуже некорисне для радянських заграничних кредитових операцій.

»Тиждень оборони«.

В »Рабочій Газеті« заповів Риков, що 10. липня починається »тиждень оборони«, що має бути відповідю на становище Анґлії. »Кождий робітник« — заявив Риков — мусить уміти орудувати зброєю. Треба, каже, мобілізувати всі сили для піддержання червоної армії і фльоти. В тім лежить велике завдання робітників«. Як живо нагадує цей заклик подібні заклики в часі світової війни за російського царату, поки ті заклики не остогидли тим самим робітникам до тої міри, що стали покидати фронт. А тепер знову кличуть воювати!

АМЕРИКА.

Важна фінансова конференція.

Після прибуття до Ню-Йорку президента німецького Державного Банку Дра Шахта відбулася там 1. липня важна фінансова конференція. В конференції взяли участь президенти американських, анґлійських і німецьких банків. Як здогадуються, одним із питань конференції було питання про ревізію т. зв. пляну Доза, котрий на думку Німеччини є вбийчий для німецького господарства. Другим питанням була мабуть справа виведення французьких військ з Надренщини, за що Німеччина малаб обовязок піддержати анґлійську політику супроти Радянщини. Також радили мабуть про американські кредити для Франції і про стабілізацію франка.

Католицька критика імперіялістичної політики Зєдинених Держав.

Центральний Союз американських католиків видав отвертий лист у справі аґресивної політики північноамериканського правительства супроти середнеамериканських держав. В тім листі сказано: »Коли раньше наші моряки обсадили лише деякі точки побережа Нікараґви, тепер заняли дві нові місцевости, хоч між Зед. Державами і Нікараґвою не було виповідження війни. Якщо спиталиб в американського народу про причину цього, то одні говорилиб про »американські інтереси«, інші про залежність правительства від таких то фінансових ґруп, а міліони не знаходили взагалі ніякої причини. В дійсности американське правительство своїм поведенням заперечило засади, для яких американський нарід дав себе втягнути у світову війну, заперечило все те, що перед десяти роками уважало за найвищий ідеал політичної мудрости. Для малої ґрупи імперіялістів, особливо з кол промислових і фінансових, загрожується для їх інтересів середнеамериканським державам«.

Панамериканська правнича конференція.

Через кілька тижнів відбувався в Ріо де Жанейро всеамериканський конґрес для випрацювання загального американського кодексу законів. Були делеґати від 17 американських держав. Вислідом цієї конференції є загальна конвенція щодо міжнароднього приватного права і дванацять проєктів, що відносяться до найважнійших питань міжнароднього публичного права. Делеґат Зед. Держав обіцяв предложити пізнійше проект, по котрому всі можливі спори між американськими державами буде рішати один міжамериканський розємний суд.

Справа европейських боргів.

Сенатор Бораг виголосив недавно промову, в котрій заявився проти всяких полекш европейським державам-довжникам. На його думку всякі полекші у сплачуванню довгів і ті міліярди, що їх Америка по війні позичила Европі, зовсім не пішли на відбудову европейського господарства. »Ми помагаємо не народам«, говорив сенатор, »але тим, що готовлять нову війну«. Европейська політика на його думку в останніх часах має ті самі елементи, що спричинили вибух світової війни. Прим. те, що Мусоліні отверто заявляє, що створить пятьмілионову армію, могучу морську й воздушну фльоту, анґлійсько-російський конфлікт, терор у Радянщині — все те вказує, який дух царить тепер в Европі. Також промова Поанкаре в Люневіль, вся націхована огірченням і нетерпимостю тільки ятрить давні рани. Остання Сесія Ради Союзу Народів у Женеві проходила в атмосфері колотнечі. В таких умовах неможливо на думку сенатора виступати за полекшами в плаченню довгів, бо ці полекші не підуть на діло мира ані на пожиток людству. Сенатор Бораг має безсумнівно багато слушности. Він звісний зі своїх отвертих виступів, хочби вони були небажані для Франції чи Анґлії.

КИТАЙ.

Виганяють большевиків.

Як повідомляють із Кантону, порозуміння між Чан-Кай-Шеком і ґенералом Фенґом спрямоване не тільки проти північного (мукденсько-пекінського) правительства, але і проти радянських впливів у Китаю. Оба ґенерали видали розпорядок, що всі піддані СРСР, звинятком членів рад. консулятів, мають покинути границі Китаю. У Ваншу арештували 7 Китайців, студентів місцевої військової школи за зносини з комуністами. Всіх сімох розстріляли.

З Чан-Кай-Шеком бажалиб большевики навязати дипльоматичні взаємини, як свідчить про це стаття Бухаріна в московській »Правді«.. Значить це, що большевики завелися у своїх рахунках на лівицю партії Куомінтанґу, що є тепер у Ву-Чан.

ЯПАН.

Відношення до Китаю.

Побідний похід південних китайський військ на північ і можливо скоре заволодіння Китаєм націоналістичними арміями, набирає для Японії великого політичного значіння. Через те Японія висувається тепер більше на політичний овид, бо загрожений тут не ринок і капітал тільки, але континентальні посілости і взагалі політична майбутність Японії. З дальшою експонзією китайського руху буде загрожена Манджурія, ця перлина кольоніяльної сили Японії. Японці мусіли в 1922 р. зректися Цінтау, що здобули у світовій війні, вони не дістали провінції Шантун, що їм була обіцяна в тайнім договорі 1917 р. Але 1. червня 1927 японське військо знову заняло Цінтау, не дивлячися на протест китайських властей. Це знак, що Анґлія й Америка приєднали на свій бік найбільше заінтересованого партнера — Японію. Будучність, може недалека, покаже, який це матиме наслідок.

П. Т. КЛІЄНТІВ, котрі одержали за четом наші видання й досі ще своєї належности не вирівняли, просимо негайно вислати нам бодай частину належитости. Допоможіть бодай цим робом перетрівати видавничий переднівок! — З поважанням **»Добра Книжка« — Львів,** п. скр. 11.

Дописи

Стрілки, старосамбірського деканату (відпуст). В днях 22—24. VI. ц. р. відбувся в Стрілках відпуст. О надання відпусту стрілецькій церкві постарався теперішний парох Впр. о. совітник Корнилій Кузик. Цей ревний о спасення душ своїх парохіян душпастир немало трудився над цим, щоб — як сказав в своїй проповіді о. Мих. Вовчик — одних своїх парохіян улічити від хороби теперішнього часу — зіпсуття, а инших, що ще цій хоробі не підпали, захоронити від неї. А хоча о. сов. Кузик недовго є парохом в Стрілках, бо заледви $^3/_4$ року, то мимо цего богато вже зділав для добра духового й освітного своїх парохіян.

Одним з більших вкладів праці о. пароха в свою парохію — є згаданий відпуст. Відпуст, хоча перший раз він був, випав величаво й корисно для своїх і замісцевих людей, бо ніхто з потребуючих духової обслуги, не відійшов без неї. Висповідано всіх, а сповідано ще й в суботу, хоча відпуст скінчився в пятницю.

Свято відпусту зачалося в середу 22. червня вечірнею, яку відправив сам місцевий парох. По вечірні сказав вступну науку до народа: »О зіпсуттю теперішнього віку й о відпусті як лікові проти цему зіпсуттю« Впр. о. Вовчик, парох в Лопушанки. Відправа середи закінчилась суплікацією з благословенням Найсв. Тайнами.

На четвер — на сам відпуст в честь Пресв. Евхаристії — прибуло більше Отців. Зволили ласкаво прибути і Впр. Отці аж з Лаврівського монастиря, а між ними й сам о. Ігумен.

В четвер по Утрені, яку теж правив сам місцевий парох, мав науку: »О відпусті« о. Чепіль Ч. С. В. В. Службу Божу з діяконами целебрував Впр. і Всесв. о. Ігумен Бурдяк Ч. С. В. В. Науку: »О Пресв. Евхаристії« на Службі Божій виголосив о. Пеленський Ч. С. В. В., котрий виголосив свою науку як не можна приступніще, річево й настроєво. По Службі Божій відбувся обхід довкола церкви з з читанням чотирох Євангелій і суплікацією. Благословленням Найсв. Тайнами відпущено народ, якого була непроглядна маса, домів.

І так закінчилась найголовнійша відправа відпустова. З полудня була вечірня з наукою о. Мих. Вовчика ще о одному лікові проти зіпсуттю теперішнього часу: »О Апостольстві Молитви«.

В пятницю, як кінцеве слово, по Службі Божій заупокійній за всіми помершими парохіянами, мав науку сам місцевий парох, який з переняттям себе й зворушенням своїх парохіян до сліз вказав на хосен з відпусту й просив поновити постанови зроблені парохіянами в часі місії, яка саме перед роком була в Стрілках.

Весь відпуст закінчився в пятницю з полудня. Молебнем до Найсолод. Серця Ісусового й процесією наоколо церкви.

У всі дні відпустові, хоча були погідні й на роботу відповідні, народа, як вже було згадано, був великий здвиг. До сповіди так було богато, що ще сповідано й в суботу 25. червня.

Тепер вже не з острахом, щоби зі Стрілок не ширилось зіпсуття, що й могло бути, бо Стрілки село фабричне (є тартаки), а зі спокоєм глядітимемо — ми сусідні священики — на Стрілки, а навіть сподіватись будемо звідтам добрих примірів для своїх парохій і парохіян. **Вчк.**

Камінки малі. (Місія). Камінки малі коло Коломиї належать до тих наших сіл, в яких останніми часами розширився протестантизм. А той протестантизм завів у Камінках Малих Володимир Федів, який в тому селі був кілька літ парохом. Був він католицьким священиком але тільки по імени, в сути річи не мав правдивого духа Христового апостола. Церквою не займався, своїх душпастирських обовязків не сповняв, Великодної св. сповіди не слухав. Нічо дивного, що село під оглядом релігійним страшно занепало. А коли і він — неначе той Юда зрадив Ісуса, покинув католицьку віру і перейшов на протестантизм — потягнув за собою немале число своїх прихильників. Відступник Вол. Федів сам осів у Коломиї, звідки часто приїзджає до села на протестантські зібрання, щоб ще більше число католиків збаламутити і перетягнути на протестантизм. Щоб тому лихови зарадити, щоб позіставших католиків в їх вірі утвердити, а тих, що ще хиталися, відвернути від наміру змінити свою віру, уладив тамошний ревний адміністратор Всч. о. Іван Корсан восьмидневну місію, яка відбулася під проводом ОО. Василіян від 18/6 до 26/6 1927. Вже 18/6 вечером привитала місіонарів процесія на чолі з Впр. о. Русином, деканом коломийським, а по відправленню молебня і вечірні виголошено вступну науку. Місійні проповіди голошено кождого дня рано й вечір. Крім того щодня пополудни відбувалась катихизація дітей, які в четвер приступили до св. сповіди, а в пятницю всі до спільного св. причастія. Весь час всі католики брали живу участь в місії і з великим одушевленням слухали місійних наук. В суботу 25/6 отці місіонарі цілий день слухали св. сповіди, а по полудни тогож дня приїхали до помочі дооколичні отці парохи. В неділю 26/6 зібралось около 4000 людей з дооколичних сіл. Подяка належиться всім Всч. отцям з сусідних місцевостей, що приїхали з духовною поміччю, бо всі люди, які бажали відбути св. сповідь, висповідались. Найбільшою радістю було для отців місіонарів, коли то до них горнулись до св. сповіди найбільше затверділі грішники, що і 10 літ до св. сповіди не ходили. Велике враження зробила на всіх вірних урочиста процесія з великим місійним хрестом. Сотки людей тиснулись з живою вірою, щоб бодай діткнутись хреста. Прощальна проповідь під місійним хрестом витиснула не одну слезу з очей навіть затверділих грішників. Всі католики в своїй вірі утвердилися, а непевні і хиткі рішились в своїй католицькій вірі на дальше позістати. Нехайже Господь Бог поблагословить, щоб зерна Божого слова, кинені отцями місіонарями в людські серця, видали стократний овоч. О те отці місіонарі і на дальше будуть Г. Бога молити. **о. О. О.**

В кождій українській селянській хаті, читальні чи бібліотеці повинна бути історична повість **»Пригоди Запорожських Скитальців«.**

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ

ПРИГОДИ ЗАПОРОЖСЬКИХ СКИТАЛЬЦІВ

Коштує 3 з. 60 гр. Передплатники »Нової Зорі« можуть заплатити цю належитість трьома ратами (по 1.60 з. + 1 з. +1 з.) що місяця.

Замовляйте по адресі:

»Добра Книжка«, Львів, п. с. 11.

Всч. ОО. Парохів, котрі уладжують місії в своїй парохії, просять уклінно **два воєнні інваліди** У. Г. А., що займаються продажю девоціоналів, повідомити їх на час протягом двох тижнів про відбуття місії. Адреса: Яків Л. Запитів, пч. Підліскі Малі (пов. Львів)

Нові книжки і видання.

Антін Лотоцький: Л и ц а р Д о б р и н я (На основі стародавної билини.) Образки Віктора Цимбала. Львів. Накладом Видавництва „Світ Дитини". 1927. стор. 32 8^0. Ціна 40 сотиків.

Зенон Горницький: В о р о б е ц ь - М о л о д е ц ь. (Оповідання горобчика). Образки. Олени Кульчицької. Львів. Накладом Видавництва „Світ Дитини" 1927. стор. 16 8^0. Ціна 20 сотиків.

Місіонар Пресв. Серця /сусового. Р. XXX. Лист 7. Липень 1927. З м і с т: Навернення невірних. Чи кат. Церква забороняє читати св. Письмо? Картини з кровавого Мексику. У стіп св. Вітця. Що я бачив. Божа рука. Як деякі християни себе оправдують. Зі світа і Церкви. Лихо, погане лихо!... Чудотворна місцевість у Винятницях. З місійного руху. Подяки за вислухані молитви. Упокоїлися в Бозі. Календар на липень 1927.

Народня Просвіта. Часопис присвячений справам позашкільної освіти. Виходить раз у місяць (крім липня і серпня). Рік (XV) V. Травень-червень 1927. Ч. 5—6.

Іван Раковський. Н а ш в с е с в і т і й о г о б у д о в а. З 11 образками. Видання Т-ва »Просвіта« Ч. 714. Львів, 1927. 8^0, ст. 28.

С. Шамбинаго - В. Антонович. П р о ж и т т я д а в н і х С л о в я н. Видання Т-ва »Просвіти«. Ч. 715. Львів, 1927. 8^0, ст. 16.

Сільський Світ. Ілюстрований господарський часопис. Ч. 12—13 (15/VI—14/VII). Рік V. 1927. Адр. Львів, Собіського 32.

Левко Войчак. Д і т о ч а К о о п е р а т и в а, практичний порадник для учителів вселюдних шкіл. Львів. Накладом Видавництва »Світ Дитини«, 1927. Сторін 64, 8^0 Дуже потрібна книжечка. Написана приступно й ясно. Автор подає поради, як навести дітвору на ідею спільноти, як орґанізувати спілку, як відбувати перші загальні збори й перше засідання Управи надзірної ради й як вести крамничку, подає статут й взірці формулярів кооперативи. Кожний учитель, що занимається кооперативним рухом серед дітвори (а цікавитися повинні всі) замовить собі негайно цю книжечку в згаданому видавництві.

НОВИНКИ.

Ліндберґів суперник. На одній із ферм біля Монтреалю в Канаді впав змучений голуб, що мав на крилі карточку »Ліль-Париж«. Голуб очевидно зблукався й полетів через океан аж до Монтреалю в Канаді. Фермери прийняли його дуже гостинно.

Новий статут св. гори Атос. Грецьке правительство рішило виокремити півострів Атос із території Греції й утворити з цего півострова спеціяльну автономну одиницю, свойого роду церковну республику. Затверджений грецьким правительством статут півострова предвиджує його урядову назву: „Свята православна гора Атос". Під церковним оглядом підлягатиме Атос православному екуменічному патріярхові в Царгороді. Безпосередню церковну владу сповнятиме на півострові рада ігуменів 20 найбільших монастирів. Статут півострова заборонює робити якінебудь зміни щодо національного складу монастирів на Атосі, що репрезентують усі православні народности та щодо маєткового стану посідання цих монастирів, звільняє всі монастирі й церковні інституції на Атосі від всіх податків і оплат у користь грецького скарбу, заборонює жінкам і неправославним вступ на гору Атос. Цивільного порядку на Атосі має стерегти спеціяльний відділ грецької жандармерії.

Будова нового міста під Атенами. Одна швайцарська фінансова консорція предложила грецькому правительству будову нового міста між Атенами й Фалєроном. Місто має називатися Нова Смирна. а заселилиб його грецькі втікачі зі Смирни, Малої Азії та Царгорода. Ця сама консорція хоче побудувати ряд новочасних гостинців у ріжних кліматичних місцевостях Греції.

Нема околиці. — Московські „Ізвестія" містять відповідь одного вчителя, що управляє школою в Забайкальській науковій окрузі. Цей учитель, доведений до розпуки безнастанними анкетами, що не мали ні сенсу ні ціли, відписав на запит, чи роблено прогульки в околиці й кілько: „Із причини абсолютної недостачі якоїнебудь околиці, прогульок не було зівсім".

110 поверхів. У Ню-Йорку будують хмародер на стодесять поверхів. Буде це покищо найбільший дім на світі й більш як 100 метрів вижчий від паризької вежі Айфля. На вершку мають влаштувати астрономічну обсерваторію, а поверхи займуть ріжні торговельні бюра. Обслугувати їх буде 30 „особових" вінд та тількож „поспішних". Будова коштуватиме 25 міліонів долярів.

Вбили ката 8000 людей на Радянщині. В Вильні одержали примірник виданої в Харкові нелєгально української однодневки з 28 червня, яка доносить, що в Харківській окрузі вбито ката України Г о д л є в с ь к о г о, що мав призвище Ящика Хлопаньщика. Годлєвський занимав становище ката без перерви протягом шести літ, спершу при харківській черезвичайці, а потім при Г. П. У. За цих шість літ застрілив він із заду в голову 8000 людей. Ката задусили в парку.

„Льокарно преси". Дня 4 ц. м. почався в Льондоні міжнародний конґрес преси при участи 170 відпоручників 27 держав. Член палати О' Коннор назвав конґрес „Льокарном преси", бо через приступлення Німців, стався він справді міжнароднім.

52 будинки згоріло через необережність дітей. У селі Саджавка піді Львовом повстала пожежа. Згоріло 17 господарств, що складалися з 52 будинків. Причиною необережність дітей, що в забаві розвели огонь.

Саранча на Волині. У ковельському та горохівському повіті появилися невеликі хмари саранчі, що впала на поля та знищила збіже. Побоюються, що хмари саранчі збільшаться, що булоб великим нещастям Волині, що й так уже винищена живловими нещастями.

Можна жадати вияснень у справі податків. Міністер внутрішних справ розіслав до повітових влад і громадських обіжник у справі самоврядних податків. Обіжник пригадує, що урядники повітових рад і громадські обовязані давати платникам на бажання вияснення щодо кожного належного податку чи громадського чи повітового, а передусім вияснити законну основу податку та спосіб обчислення належитостей. Кожен має право й мусить знати за що платить, кілько та чому. Тож усі платники можуть переглядати ухвали, статути й виконні приписи щодо самоврядних податків.

Додатковий військовий перегляд для мужчин від 43 до 50 лт. По думці закона про загальну військову службу особи до 50 літ мають мати й легітимуватися військовими книжечками. Військова влада влаштовує тепер у найблизчому часі дадатковий перегляд для старших осіб від 43 до 50 літ, щоб видати їм відповідні документи.

Градова туча в Львові. В суботу дня 2. ц. м. по полудні по 6 год. навістила Львів катастрофальна градова туча. Несподівано по горячому дневі надсунули чорні хмари, зірвався страшний вихор і впав град куснями леду величини голубиного яйця, а були й більші. Що вихор дув від заходу, тож град вибивав всі шиби в вікнах звернених на захід. Нараховують, що приблизно витовк град біля десять тисяч шиб. Відломки скла, що спадали з вікон поранили чимало людей. Таксамо потовк град багато людей, що їх захопив на гуляниці в городах, здебільша дітей. Вихор ніс гилля й листя, стинане з дерев неначе ножем. Падав град десять хвилин, а потім перейшов у зливу. Туча перейшла на схід і наробила теж чимало шкоди в підльвівських селах.

Затопилося 300 кораблів. По інтернаціональній статистиці страт в першому чвертьроці 1927 р.- затопилося не меньше як 214 парових і моторових кораблів та 86 вітрильних — отже разом 300 кораблів, пюємности разом 356.646 тон. Із цих затоплених кораблів було 9 німецьких, 66 англійських, 40 американських, 9 еспанських 21 французьких, 6 грецьких, 2 голяндських, 7 італійських, 29 японських, 1 латвійський, 4 норвеські, 2 радянські й 3 шведські.

Дефравдація в почтовому уряді в Камінці Струмиловій. Перед кількома днями прибув до Камінки Струмилової інспектор львівської почтової дирекції, щоби там перевести люстрацію почтового уряду. При перегляді книг і готівки в касі найшов і чеки, що враз із готівкою не були виекспедіювані поза Камінку. Ці чеки навели сліди дефравдації уряднички Вікторії Вітриляківної в сумі 1.979 зол. Інспектор завісив її в урядуванні та повідомив про дефравдацію почтову дирекцію, яка передала справу слідчому урядові ві Львові. Там переслухали її й відставили до поліційних арештів. Вітриляківна від довшого часу дефравдовала гроші так, що грошеві впливи задержувала собі, а зі слідуючих впливів покривала попередні недостачі й вела таку замотану маніпуляцію, що в кінці нестявало в касі 1979 зол. 950 зол. звернула вона зараз по ревізії, так що в касі хибує ще 1029 зол. Вітриляківна має 30 літ і є власницею реальности в Камінці Струмиловій.

Усунений учень убив учительку. По торжественному закінчені шкільного року в державній ремісницькій школі в Білому Стоці бувший учень цеї школи усунений зі школи 18 літний Осип Дуткевич стрілив двічи на вулиці до вчительки польської мови 21 літної Ядвиги Кондратовичевої, що вертала зі школи до дому й убив її на місці. Убійник стрілив відтак до себе й ранив себе тяжко. Його перевезли в шпиталь. Здогадуються, що це була пімста.

Згоріла фабрика сукна в Більську. Дня 3. ц. м. в неділю перед полуднем повстав у великій фабриці сукна Карла Бітнера Сини в Більську пожар. Пожар повстав на першому поверсі й небаром обняв цілу фабрику. Згоріла прядільня, ткальня, знищені машини й сирівець та готове сукно. Шкоди є понад міліон золотих. Частиною була фабрика обезпечена.

Уведення учениці. В Станиславові уведено в таємничий спосіб ученицю VI. гімназійної кляси Ірену Честиківну, що походить із Надвірної. Як виявили поліційні доходження виновником уведення є кравецький помічник Юліян Андрухів, що завернув дівчині голову, цим, що представився як власник більшої посілости Юліян Кшечупович. Він розкидав грішми то й ніхто з родини Чесниківної не сумнівався що він справді власник дібр. Востанне бачили Чесниківну 28. м. м. ві второк у Станиславові й відтоді пропав за нею слід. До дому в Надвірній не вернула доси.

Патрон летунів. Летуни вибрали собі патрона о. Карла Карпіса, уродженого в 1749 р. в Авероні, беатікованого в жовтні 1926 р. мученика французької революції О. Карпі, фізик по образуванні, занимався з замилуванням летунством, один із перших піднісся бальоном на значну висоту й уже перед 150 роками зумів удержатися в повітрі протягом 35 хвиль.

6000 золотих або життя. Соймовий посол Северин Четвертиньский, дідич, дістав листа з загрозою, що вбють його, як не дасть 6000 зол. Гроші має вложити в бутельку й закопати під гряничнім кіпцем. Підпис був: »Політичні бандити«. Слідство виявило, що листа написав Людвик Суприн, кравець, секретар »Стшельца« в Радзиміні. Окружний суд засудив його на рік тюрми.

Брат убив брата. В Радзкові в Седлеччині 12-літний Петро Радзіковский отроїв рідного брата, двотижневе немовля — влив йому в уста сірчаного квасу. До вини признався й толкувався тим, що товариші висмівали його й називали нянькою брата.

Вбивство всеї семї. В селі Жабе в громаді Ільці в Косівщині довершено масового вбивства на семї Юри Римзака, хліборооба. Невідомі вбийники насамперед підпалили хату Римзаків, а коли Римзаки зірвалися зі сну тай пустилися тікати з хати, вбийники застрілили Юру Римвака й його жінку Марію. Потім вдерлися в хату й порубали сокирами матір Римзачки Тараскову й троє дітей Римзаків. Сусіди, як побачили пожежу, надбігли й загасили огонь. Що вбийники не зрабували нічого, здогадуються, що вбивства довершено з пімсти.

БІРЖА.

Львів, 5. липня 1927.

Валюти.

Доляри ам.	8·11—	8·90	зол.
Доляри кан.	8 81—	8·82	„
Кор. чеські	0·00—	26·56	„
Фран фр.	0·34—	34·14	„
Фран. швайц.	171—	171·72	„
Фунти штер.	43·00—	43 57	„
Ліри італ.	0·00—	49·00	„
Шіл. австр.	0 00—	125·56	„
Нім. марк.	0·00—	211 00	„

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

ПАРОХІЯ в Перемиській Епархії до заміни. 2150 душ, воздух здоровий гірський, будинки нові, помешканє муроване сухе, пять комнат мальованих, дві ошклені веранди, до гостинця 4 км., до повітового міста 16 км, експ. нема жадних. Назву парохії і близші інформації уділить гр. кат. **Уряд Парохіяльний, Постолів, р. Lisko.**

Б. Студ. Теольогії і б. студент Чина оо Редемптористів, володіючий совершенно французькою мовою пошукує **лекції** фр. мови на час 2 міс. вакацій. — Зголошення до Адміністрації „Н. З." під **„2 м. К".**

ПОЗІР! НОВІСТЬ!

Книжечка на часі!

Левко Войчак

народний учитель

„Діточа кооператива в школі".

На днях вийшла друком ця інтересна книжечка, яка стане **необхідним** підручником і порадником у справах закладання шкільних кооператив для всіх учителів і учительок. Є це перша річ, сього рода, в нашій літературі педагогічній. Книжечка написана дуже цікаво й популярно.

Ціна одного прим. з пересилкою 1 зл.

Замовлення слати грошевим переказом, на адресу.

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ"

Львів, ул. Зіморовича 3.

ПРОСИТЬСЯ Впр. і Всч. Отців, що були сотрудниками у бл. п. **Антона Бескида,** відчитати за спокій його душі дня 18. липня о год. 7½ Службу Божу, а о відчитанню її повідомити підписаного. — Лопушанка хом. 4. VII. 1927. о **Мих. Вовчик,** парох.

Приймається передплату на р. 1927 на христіянський журнал

„ПОСТУП"

ВІСТИНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату

Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Трете (подвійне 5—6) число журналу з богатим змістом вже вийшло з друку.

Гроші висилати по зміненій адресі:

Адміністрація „ПОСТУП" у Львові, Сикстуська ч. 39. А.

Евхаристійні Пісні (5 пісень)

на мужеський і мішаний хор

о. Йосифа Кишакевича.

можна дістати В АДМІНІСТРАЦІЇ „НОВОЇ ЗОРІ" по ціні 2 зл. 50 сот. за примірник. З почтовою порученою пересилкою по 3 зол.

Українська парова фабрика цукорків і помадок

„Фортуна Нова"

вл. К. Авдиковичева

у Львові, вул. Кордецького ч. 23.

Склеп: вул. Руська ч. 1.

поручає всякого рода

ЦУКОРКИ найлучшої якости.

Набувати їх можна

у Львові та у всіх складах Народ. Торговлі й Пов. Союзах Кооператив.

5—5

ЄВАНГЕЛІЯ служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і на час переплетня **П. ПОДОЛЯКА, Львів, вул. Жовківська ч. 28. І. поверх.**

Замовляйте до читальняних бібліотек

„Основи соціольогії"

Д-р Д. Ушенічніка,

В ПЕРЕКЛАДІ о. **М. ФІРАКА.**

Можна дістати у всіх львівських укр. книгарнях і в

Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Сикстуська 39 а.

ЦІНА КНИЖКИ **3 зол.**

Адміністрація „Нової Зорі" висилає книжку поручено за надісланням 3 зол. 50 сот. (згл. 3 зол. 30 сот. для передплатників і членів).

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ для дітей на час вакацій або і на цілий рік, може поручити: Управа Захисту для сиріт у Львові, вул. Потоцького ч. 95.

4—10

о. Андрій Мельник

Мати Марія -- Матінка Наша

8° стор. 151, Рогатин 1926.

Зміст: Вступ. І. ч. Пр. Д. М. в християнській старині й середновіччі. ІІ. ч. Слава Пр. Д. М. на українських землях у княжій добі. ІІІ. ч. Слава Пр. Д. М. по втраті самостійности. У книжці зібрано богато цінного історичного й легендарного матеріялу до культу Пр. Д. М.

Ціна книжки без пересилки 4. зол., з пересилкою 4. зол. 50 сот. Замовляти в Адм. „Нової Зорі" Львів, Сикстуська 39 а.

Служба Божа св. Йоана Золотоустого зі службами ріжних намірень в апробованім до приватного вжитку українськім перекладі о. д-ра Ярослава Левицького. — Ціна одного примірника 2·50 зол. Порто 50 с. — Книжку можна замовляти і через Адміністрацію »Нової Зорі«.

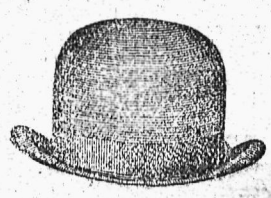

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає **наймодніші**

капелюхи і шапки

Ф-ма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

ЦІНИ ЗНИЖЕНІ! — — — ВИБІР ВЕЛИКИЙ!

Присилайте передплату

та приєднуйте передплатників для „Правди", часопису для народа.

Видає і редагує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 28. (79.) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, 17. липня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" Львів, вул. Сикстуська ч. 39 а.

Конто поч. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

Передплата в краю: чвертьрічно 4 зол., місячно 1·50 зол.

За кордоном: Річно 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Християнської Організації.

ЗМІСТ: Виховні сили. — Сойм і правительство. — З церковно-релігійного життя. — Потреба організації кооперативних сил. — Із хроніки мандрівного школяра. — З українського життя. — Руханкові товариства. — Політичний огляд. — Пресовий ланцюх. — Оповістки. — Відозва. — Новинки. — Нові книжки й видання. — Дописи. — Оголошення.

о. ВАСИЛЬ МЕЛЬНИК

Виховні сили.

Формування світогляду в чоловіка твориться не само з себе, а повстає з зовнішних впливів на його життя. Такими впливами є всякі життєві його дії, але є ними й Божі та людські виховні установи. В нинішних часах такою могутньою виховною силою всякої суспільности є *преса.*

Що більша частина всієї преси на земній кулі є на услугах жидівських багатирів, цих галапасів християнства — всім відомо. Вирішення найважніших справ на історичних видівнях світа в величезній мірі залежне від них. Бо пружиною преси, а в слід за тим публичної опінії, нагинають усякі можливі власти всьо на своє копито. Без пересади можна сказати, що над народами культурного світа царює Ізраіль. Аванґардою його потуги і впливу не армія з шоломами і крісами, а фінанси і *преса.* Фінанси — сила реальна, преса — моральна.

Аванґардою нашої, католицької сили — Боже слово в голошеній і писаній формі. Ця друга, писана форма Божого слова в найширшому змислі, себто: католицька преса — під цей час **conditio, sine, qua** — по людськи думаючи — **non vincimus.**

Та поза пресою є ще два дуже важні, а в нас аж надто занедбані, виховні чинники. Це — *красне письменство* (головно белєтристика) й *театр.* Преса, белєтристика й театр — три рамена цього чарівного трикутника, в якому замкнені ідейні аспірації інтеліґентної маси. Не говорю про наволоч, що їй пресу заступає масна шматка, белєтристику — порноґрафія, а театр — кабарет чи дім розпусти. Говорю про більшу частину інтеліґентних шарів, яким не чуже намагання в виші сфери життя. До життєвих засад і поглядів на всякі прояви духових і суспільних течій, серед яких доводиться їм жити, вони доходять не шляхом наукових дослідів і глибокої застанови (на це в нинішних, горячкових часах не стає їм — як кажуть — часу). Пересічна інтеліґентна людина формує свої погляди і черпає життєві засади переважно з преси, з повісти і з театру.

А преса, белєтристика (чи радше красне письменство) й театр проводять у життя якусь фільософію й випливаючі з неї засади життя. Невжеж ми не є свідками цього застрашаючого ділання новітнього футуризму, що в імя тієї фільософії, якій служить, розторощив літературний смак і порушив з основ саму красу поезії й мистецтва? Невжеж ми не бачимо, як на наших очах через оцих Еверсів, Винниченків, Ірчанів і прочих „імже на імя легеон" — тріскає, на прах розбивається внутрішня сила життя людини, що задля „чесности з собою" не знає ні Бога, ні ближнього, лиш свою діявольську хіть і жажду руїни.

З суми ріжнокольорових понять і нераз суперечних собі ідей, вичитаних в пресі чи в повістях, або почутих в театрі — складається сороката мозаїка світогляду пересічного інтеліґента. Є — що правда — в тій мозаїці дещо й животворящого, але є й трійло. Бо в нашій пресі, в повістях і в театрі животворящий елємент помішаний з убивчим. Ці три чинники в відношенні до Бога мають лиш два степені: ворожість і рівнодушність. Бракує їм третього степеня, завершення: безглядна Христові прихильність (щойно творить ся). Тому там — саламаха! Лихо з добром збраталося, прилипло лихо до добра, а брехня до правди.

Як каплі води спрагненому мандрівникові, як дощу засохлій рілі, так нашим часам треба доброї преси, доброї белєтристики і доброго театру.

По наших селах бачимо відрадне явище. Бачимо простягнені руки нашого меншого брата до книжки. Видимо гурти молодих людий, що залюбки вчитуються в ґазети. І не лиш бачимо, алеж ми самі це створили, невсипущою працею нас самих і наших попередників, до цього довели. Побіч просвітних, економічних і руханкових товариств, майже в кожному селі позакладали й аматорські кружки. Є села, де що пару тижнів відбуваються аматорські вистави.

Твориться освічена верства селянства, прояв з усіх боків потішаючий. Національний розмах, придушений повоєнним лихоліттям, встає на ноги. Прозябають нові відродини скрівавленої Нації.

Та щоби культурні й економічні відродини були не половичні, а правдиві, не ціною розворушених филь народньої стихії, а самою розворушною силою — мусять базуватися на моральному відродженні, без якого про правдиве відродження не може бути й мови.

Треба отже з тих чинників, що розворушують нарід, що підіймають народню душу — виелімінувати всьо, що підриває мораль. Треба позитивними орудниками духового підему в народі задавити деструктивні елєменти. В наших відносинах треба *доброю* пресою, *доброю* книжкою й *добрими* аматорськими виставами наломлювати, формувати народню душу, виховувати освічену верству нашого селянства. Бо поза Церквою, це є три головні огнища, з яких трискають іскри в його серце.

Сойм і правительство.

(—) Від червня радить у Варшаві сойм. Коли з боку приглядатися цим нарадам, то видно, що вони відбуваються під знамям скритої боротьби сойму з правительством. Бо отвертої, явної боротьби ніби нема. Сойм чує своє безсилля й не має відваги виступити сміло й явно проти правительства.

Правительство ніби то признає сойм: скликало його, предложило йому до ухвалення ріжні декрети й проєкти — та в дійсності зівсім не зважає на його думки, легковажить собі його так, що навіть не висилає представників на соймові комісії. І виходить таке, що сойм і правительство це два противні табори.

Ось в останніх днях відкинула правнича комісія декрет про зневаги й неправдиві вісти та пресовий декрет. Відкинула очевидно не тому, що вважала ці деркрети невдатними, а тільки тому, що ці декрети внйшли від правительства, відкинула, щоб йому допекти, докучити. Правда, оба декрети підуть іще під наради нового сойму, та й увесь сойм найправдоподібніше не поставиться інакше. Другою такою притичиною є вибори до самоврядувань. Правительство розписало вибори по старим виборчим ординаціям. Оправдувалося цим, що сойм не ухвалив доси нової спільної для всіх ділянниць самоврядної ординації й нема надії щоб ухвалив її. На це сойм зажадав припинення розписаних виборів і взявся до роботи, щоб чим скорше ухвалити нову виборчу самоврядну ординацію. Сю ординацію хоче так прикроїти, щоб запевнити партіям теперішної соймової більшости перемогу при виборах а „на кресах" само собою обмежити права „меньшин". Сойм свідомий, що правительство муситиме відкинути цю ухвалу хочби тому, що соймовий проєкт не признає правительству належного впливу на самоврядну адміністрацію.

Та все дарма, соймові йде про це, щоб зробити щонебудь на перекір правительству й на заході свойого животіння пильно радить...

Значиться тиха війна. Хоч для сойму безвиглядна. Сойм, як зазначили ми в горі, свідомий свойого безсилля. Ще рік тому назад, перед травневими подіями сойм виявляв охоту до супремації — не хотів і думати про співділання з правительством, бажав, щоб воно покірно сповняло його волю. Та від року все змінилося. Сойм спокірнів, однак у свідомости безсилля бодай старається докучити правительству.

От такий то невеселий образ дає тепер „співділання" сойму й правительства.

З церковно-релігійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

З церковної статистики.

„Папський Вістник“ за 1927 р. подає такі дати: католицька церковна Єрархія обіймає шість Патріярхатів і 1164 архієпископських та єпископських столиць. Колегія кардиналів числить тепер 65 членів. З того є 39 Італійців, а 26 належить до різних інших націй. Ап. Столиця має своїх представників у 29 державах. При Ватикані є заступлених 27 держав.

ПОЛЬЩА.

Міжнародній місійний конґрес католицької молоді.

„Оссерваторе Романо“ з 7. VI. подає, що в часі від 28. вересня до 2. жовтня ц. р. відбудеться в Познані Міжнародній місійний конґрес католицької молоді. В конґресі мають взяти участь представники кат. молоді всіх народів. Задумують також уладити в Познані в тім самім часі велику місійну виставку. Покровитетем конґресу є примас Польщі кардинал Гльонд. Програма конґресу така: На першім загальнім зібранню відчит о. Бодріярта, ректора Католицького Інституту в Парижі п. з. „Місійна праця католицької Церкви в світлі історії“. Другий день конґресу обіймає окремі засідання різних студентських секцій і два загальні зібрання. На першому проф. Ліковскі прочитає реферат на тему: Місійна діяльність Польщі, а голова паризької місійної семинарії о. Гебріян подасть огляд місійних областей. На другому зібранню — реферат о. Косібовича Т. І. (Бельґія) п. з. „Суспільна й культурна вартість місій“, а проф. Шмідта (Вестфалія) про: місії і знання. Третього дня знову спеціяльні засідання (для клиру, учительства, тощо). Четвертого дня на загальному зібранню такі реферати: о. Оконєвского — про значіння місій у сучасну пору, о. Шарля (Бельґія) на тему: „Місії і студенство“. На пятім і останнім заг. зібранню будуть такі реферати: о. Бертінія (Рим) про наші завдання супроти місій на основі енциклік „Maximum illud“ і „Rerum Ecclesiae gestarum“ і о. Воронецкого, проф. Кат. університету в Люблині, про „Участь Польщі в місіях“.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Розвиток монашого життя.

Останніми часами слідний сильнійший розвиток монаших чинів у Чехословачинні. І так О.О. Августини основують у Празі свій конвікт і клирикат. Кращий розвиток виказують також О.О. Францішкани і О.О. Салєзіяне. О.О. Редемптористи відчиняють незабаром свою колегію і ювенат. Ще сього літа мають оснувати свій дім у Карльсбаді.

Велеградський Конґрес.

Пятий Унійний конґрес у Велеграді відбудеться в часі від 20. до 24 липня ц. р. Св. Отець одобрив уже доґматичні, церковно-історичні й літурґічні теми, що мають бути предметом нарад конґресу. Крім цих тем займеться конґрес ще питаннями пропаґанди, а також справами „Апостоляту св. св. Кирила і Методія.“

ІТАЛІЯ.

Організація католицького життя.

На чолі католицького руху Італії, стоїть центральний комітет, що ділиться на дві зовсім окремі ґрупи: мужеську й жіночу. До першої ґрупи належить передовсім „Католицький Союз мужчин Італії“. Основником цього союзу був кардинал Ахіль Ратті, теперішній папа. Союз цей обєднує 1500 товариств і числить 50.000 членів. Метою союзу стремління до релігійної й моральної совершенности католицьких мужчин. До цеї ґрупи належить також „Католицький Союз Молоді“ (25.000 членів), „Католицький Академічний Союз“(1800 членів), „Католицький Пластовий Союз“ (40.000 членів) і „Католицькі Спортові Товариства“ (15.000 членів). До другої, ж і н о ч о ї ґрупи належать: „Стоваришення католицьких жінок“ (159.229 членів), „Жіноча Молодь“ (224.651 членів) і „Католицькі Студентки“ (500 членів). На чолі Центрального Комітету стоїть ґенеральний президент, на чолі окремих союзів — президенти. Крім того є секретаріят загальний з пресовим бюром і секретаріят для справ шкільництва й обичайности. На чолі обох секретаріятів стоїть ґенеральний секретар. Плян католицької акції опертий на єпархіях. В кождій епархії є епархіяльна орґанізація з епархіяльним комітетом на чолі.

ФРАНЦІЯ.

Марійське торжество в 900-ліття катедри в Шартр.

Минулого місяця святкували у Франції 900-ліття старинної катедри в Шартр, що від IX. століття є місцем особлившого почитання Божої Матери. На сьогорічнім святі був приявний паризький архієпископ кардинал Дюбоа, і сімох епископів. З Парижа й інших міст приїхали численні марійські дружини. Виголошено цілий ряд рефератів. Між іншими говорив проф. Гоайо, член французької Академії про вплив цего релігійного осередка на християнську набожність середновіччя.

АНҐЛІЯ.

Поміч для навернених.

Анґлійське товариство помочі для конвертитів „Converts' Aid Society“ повстало ще в 1896 році. Думка такого товариства вийшла від тодішнього папи Льва XIII, котрий висказав вестмінстерському архієпископови бажання, що добре булоб занятися долею тих анґліканських священиків, що через перехід на католицизм матеріяльно потерпіли. Від того часу згадане товариство як допомогове сповняє своє завдання до нині. Фонди дістає товариство з добровільних пожертв і записів. Також спомагає їх в потребі Ап. Столиця.

Розвиток вестмінстерської архієпархії.

Кардинал Берн, вестмінстерський архієпископ згадує в своїм останнім пастирськім листі про розвиток своєї архієпархії. Цей розвиток особливо гарний після війни. 17 парохій закупило минулого року площі а цього року побудували вже нові церкви. Крім того через поділ утворено нові парохії, особливо на периферіях Льондону. Парохіяльні комітети сплатили в минулому році 10.605 фунтів стерлінґів довгів.

КАНАДА.

Пятьдесятьліття уродин Преосв. Никити Будки, епископа Українців Канади.

Дня 7. червня ц. р. сповнилося гр.-кат. Владиці українському в Канаді, Преосв. Никиті 50 літ життя. При тій нагоді подають американські часописи деякі дати з життя Владики. Родився він 1877 р. у селі Добромірці збаражського повіту — ґімназію з гарним успіхом скінчив у Тернополі 1897 р. На львівськім університеті скінчив 4 роки прав, Богословські науки відбув у Відні та в Інсбруку. Пізнійше був префектом у львівській духовній семинарії, радником митрополичої консисторії і референтом для еміґраційних справ. 13-го жовтня 1912 р. заіменувала його Ап. Столиця епископом Українців у Канаді, куди приїхав у листопаді 1912 р. Грекокатолицька епархія в Канаді числить 200 тисяч Українців, розкинених на величезних просторах між Атлянтійським і Тихим океаном. В цілій епархії є всього 46 гр.-кат. священиків. До ширих бажань вірних Його духових дітей — довгого віку на апостольській ниві — долучуємо й наші.

Епископ Н. Будка в лічниці.

Здоровля епископа канадійських Українців Н. Будки від чотирох літ все погіршувалося так, шо на днях мусів виїхати до шпиталю д-ра Мея в Рочестер, де правдоподібно піддасться тяжкій операції. Ціла Епархія прибита великим смутком — бажає свому Архипастиреві як найскоршого подужання і повернення між своїх вірних, шоби дальше вести тяжку працю серед Українців в Канаді.

Вернули на лоно правдивої Церкви.

Люде, кольонії Попляр Парк, яка лежить недалеко міста Вінніпеґу, далися звести аґітаторам неоправославія (свистунівщини) і блукали довший час дорогами нечестивих. Однак згодом приглянувшися роботі „наських духовників“, відвернулися від них і перепросивши Бога і других людей за нанесене згіршення, пристали громадно до греко-католицької Церкви. При помочі о. М. Пелеха вже зачали будувати греко-католицьку церкву.

Українська колегія в Йорктоні.

Дієцезальна колегія еп. Будки в Йорктоні (провінції Саскачеван) булася заповнена українськими студентами. Число студентів виносило сего року 130. Сю колегію ведуть взірцево Братя Христіянських Шкіл, між котрими вибиваються на перше місце професори Українці Брати Методій і Атаназій. Ся колегія є в сполуці з саскачеванським університетом.

Нова катол. твердиня в Альберті.

Минувшого місяця відбулося посвячення католицької колегії Братів Христіянських шкіл в Едмонтоні. Будова сеї колегії виносить пів міліона долярів. Ся колегія є афілівана з університетом провінції Альберти і буде мати катедру української літератури. Зголосилось вже до неї поважне число студентів. Між ними є велике число Українців.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ.

Новий часопис в Америці.

Незадовго має виходити в Зєдинених Державах новий український часопис, орґан еп. Богачевського. Появлятисяме два рази в тижни. На редактора сего часопису покликано о. Е. Теодоровича.

Місії.

Католики творять ледви одну пяту часть населення Зєдинених Держав Північної Америки. Тому щорічно відбуваються там, особливо в Ню Йорку великі місії для приєднання некатоликів до католицької Церкви. Такі місії, підготовлювані дуже старанно, коштують американських католиків великі грощі. На протязі останніх 20 літ було 175 таких місій для католиків і некатоликів, вислідом тих місій було 756 навернень. Крім того було 164 місій тільки для некатоликів. В одній тільки такій місії, що тревала два тижні, було 186 навернень до католицької Церкви.

Спільний Пастирський Лист всіх Епископів нашої церковної провінції до духовенства і вірних.

По відбутій цеї весни у Львові спільній нараді всіх чотирох Епископів нашої Галицької провінції, видали наші Владики Спільний Пастирський Лист до духовенства і вірних. Цим листом звер-

тають наші Владики увагу на нинішне наше лихоліттє, на грізні прояви моральної руїни, що загрожує душі нашого народу. Від цеї руїни ратувати наш нарід взивають всіх нас. Бо „нікому не вільно жити тільки для себе, всі маємо жити і ділати також для других“. Та ця наша праця, це „апостолування вірних“, має проявлятися тільки як допомога св. Церкві, Епископам і священикам в їх завданню ширення Христового Царства на землі. Бо „без проводу св. Церкви, що одинока в своїм учительськім уряді є непомильна, без запоруки правдивости науки нема правдивої релігії та справдішного морального підйому“.

Так ведене „апостолування вірних“ може бути одиничне, а також громадне то є через ріжні стоваришення. Завданням наших релігійних товариств є оборона проти злих впливів, прим. проти аґітаторів сектярства чи невірства, проти злих часописів і книжок. Зате мають дбати про поширення доброї преси. „Добра книжка, добрий католицький часопис — пишуть Владики — це неустанна місія в парохії“.

Потреба орґанізації консервативних сил.

(Надіслана стаття).

Ніякий майже нарід не улягає так легко настроям „на ліво“, як наш український. Видно се і з нашої історії, де чернь нераз нищила державно-творчі починання наших гетьманів, і з теперішнього розвалу політичної думки серед Українців. Тій орієнтації на „ліво“ улягла свого часу Центральна Рада, яка не допускала і відтручувала від будування української держави наші нечисленні вправді, але одиноко спосібні до зорґанізування правдивої держави, консервативні сили. Видно се із оголошених споминів з тих часів Дм. Дорошенка, Андрієвського, Липиньского і ин. — Руїницьким, большевицько-анархістичним своїм поступованням довела она себе і свою будівлю ad absurdum. Гетьмана Скоропадського, який створив дійсну українську державу, не підпирали наші руїнники, а опісля повалили і знищили свою державу.

Приложили руки до того страшного діла і наші Січові стрільці, бож звісно Українець — на „ліво“! Тай серед теперішнього розвалу і руїни загал підбурюваний неодвічальною, нераз підкупленою демаґоґією, преться на ліво. Множаться народовольці, сельроби, радикальні Луги, соціялісти, комуністи і т. д. Ілюстрацією тої анархії є поступования наших людей в Америці, як се видно з дописів Дра Ос. Назарука.

Не дивно, що всі спокійні, привиклі до ладу і творчої праці, а вслід за тим правдиво державницькі елєменти покидають таку анархістично-большевицьки настроєну товпу.

Причиною таких ненормальних відносин у нас є брак суцільної, тісної орґанізації консервативних елементів серед нашого народу, а вслід за тим брак протиділання тому „поступови“ а властиво руїнницькому вивертанню кождого позитивного, доброго діла, на „ліво“.

В послідним, 27 числі „Нової Зорі“ вказав на сей брак у нас зорґанізованости консервативних елементів п. В. З-кий.

Епохальними в тім напрямі є твори Вячеславала Липинського особливо його „Листи до братів-хліборобів“ друковані в „Хліборобській Україні“.

Тільки народи, які мають сильну, зорґанізовану, діяльну консервативну верству, здатні до державно-творчого життя. Тільки такі народи внутрішно сильні, бо мають змогу протиставитися ріжним внутрішним і зовнішним хоробам, як широкій, опертій на демаґоґії демократії, безрелігійности, життєвому матеріялізмові й іншим подібним благам.

Великим добром в тім напрямі у инших народів є власна родова аристократія, духовенство, численна, давня інтеліґентна верства. Вони плекають родинну традицію; їм дорогий культурний і державницький доробок їх предків, вони його піддержують. У них громадиться також великий досвід, який передається з роду в рід, вони тому мало податні до всякого руїнницького діла, а противно мають много даних до творчої, позитивної, а вслід за тим і державницької праці.

Наші інтеліґентні сфери є свіжого походження. Шляхти і давних інтеліґентних родів у нас дуже мало. Наша молода інтеліґенція розтративши часто ті цінности, які не з селянського дому винесла, пр. релігійність, якої опісля встидається (звідси-то у нас при релігійних обходах по містах мало видно т. зв. інтеліґенції нахапується свіжих, нових, модерних т. є. безбожних, ліберальних переконань і з хибно понятої любови до народу все йде на ліво. Хто лівійший, той більший патріот.

Супроти отже большевицької безбожної, ліберальної — жидівської демаґоґії треба конче зорґанізувати всі консервативні сили серед українського народу, які протиділалиби шкідній отруї та стоялиб за придбаннями давної культури, випробованої, опертої на християнській вірі й етиці.

Справа ся не повиннаби кінчитися на самих ґазетних відзивах, але як найскорше повинно в нас дійти до конкретної, тісної орґанізації всіх консервативних сил української нації.

о. Др. В. Бабин.

КЛІМЕНТІЙ БРЕНТАНО

Із хроніки мандрівного школяря*).

Я родився 20. травня 1318 р., в Пільснігу над Ляною. Хутір сей належить до монастиря в Аркаміню, де саме мене охрестили імям Іван. Моя покійна мати жила в малім дімку перед хутором, — звали її, гарною Лізою Лаврґородкою. Мій отець, — його я вже не бачив, — був лицарем на Лавгороді, проти монастиря Аркамінь над Ляною, Яка була його доля, про се аж тоді напишу, коли й сам дізнаюся про це.

Матір памятаю від наймолодших моїх літ, як вчила мене хреститися, складати руки й говорити „Отче наш“ та „Богородице“. Вона проказувала, я дивився на її уста й говорив за нею. Як нині пригадую собі ту радість, з якою я вперше сам і без похибки відмовляв сі святі молитви.

Убога була моя мати, однак трудяща і побожна. При всілякій праці бачив я її, но найчастіше пригадується мені, як вона молиться, співає і пряде.

Бувало у вечір думала моя мати, що я вже сплю. Та я не спав; я чув, як фуркотіло її веретено, а вона сумно співала. І довго ночами сиділа вона, щоби чесно заробити на хліб.

Під кужелем, при світлі лямпки, моя люба матінка нераз зворушувала мене своїм співом до сліз. Чому, се вже Господонько знає, до котрого я в серцю молився за неї.

Раз заплакав я добре, коли в ночі почув, що вона іще пряде. Під вікном співав соловій, — а було вже пізно; ясно присвічував місяць у повні. Мати не вгавала — і співала разом з пташкою. Тоді вперше почув я смуток. Хоч дітвак іще, а вже я зажурився, що життя таке тяжке; сього почування і тепер я не в силі описати. Тишком піднявсь я на постелі і слухав. Мати співала:

„Бувало так з весною
Співав теж соловій:
Солодкий був сей спів,
Бо ти був ще зі мною!

Без сліз я вже ридаю
І ниточку свою
Без тебе тут сную,
Як довго місяць сяє.

Як жила я з тобою
Співав так соловій,
Тож згадує сей спів,
Що ти розставсь зі мною.

І все, як місяць сяє
Я думоньку свою
Про тебе тут сную:
Нехай нас Бог зєднає!

Від дня розлуки тої
Співа‘ все соловій:
Пригадує сей спів,
Як жилось нам з тобою.

Нехай нас Бог зєднає!
Я доленьку свою
Чистенько тут сную,
І плакати бажаю“!

Найсумніше, що птичка й мати співали враз, та якось не разом. Я хотів знати, чи і птичка, співаючи думала про мою матір, чи й вона радше плакала, чим співала.

„Ненечко“, спитав я, — „про що співає соловій“?

„Соловейко тужить і хвалить Бога, як і я“, сказала; „та чому ти Іване не спиш? Спи, бо раненько підеш зі мною до монастиря в Аркамінь. Як не будеш спати, не візьму тебе“.

Вона й загасила лямпу, приступила до мого ліжка, перехрестила і поцілувала мене; я почув, що вона плаче. Тож обняв я її за шию, притулився лицем до її лиця, — і ми плакали в двійку.

„Ненечко люба“, спитав я, — „чому плачеш і хрестиш мене? яж молився вже“.

„Іваночку“, сказала мати, — „я завжди хрещу й цілую тебе, щоби благословенство Бога й матери було в ночі при тобі. Ти звичайно спав уже і не чув, як я се робила“.

Але чого вона плакала, сього не сказала. Лише роздяглася, лягла до ліжка і проказувала в голос, а я молився за нею:

„Ісусе милий, вже йду спати,
Вели ангеликам стояти:
Двом тут у правиці,
Двом тут у лівиці,
Двом над головами,
Двом над ніг стопами,
Двом, щоби вкривали,
Двом, щоби збудили,
Двом, щоб мене вели
У райські двері“.
І спокійно заснули ми.

На другий день встав я раньше, чим мати. Ластівка співала. Тихцем я зодягнувся та приступив до ліжка матери. Вона лежала спокійно зі зложеними руками, а на її лице падало денне світло. Сей вид налякав мене. Недавно бачив я доньку двірського управителя, Варвару, що так само тихенько, зі зложеними руками лежала у труні. Мене огорнула трівога — і нагальними поцілунками будив я матір зі сну. Вона й збудилася в моїх обіймах; пізнавши причину моїх сліз, зняла мої руки зі своєї шиї і зложила їх. Потім зложила й свої

*) Під мандрівним школярем треба тут розуміти людину взагалі. Життя се її дорога. Основою правдиво-людського життя, се християнська любов.

В уривку сеї „хроніки“, який подаємо нашим читачам в перекладі, змальована ніжна, родинна любов, оперта на любови Бога. За тло до сеї живописи служать гарні картини з природи. Тому й хроніка ся з певністю збудить в серцях читачів благородні й ніжні почування; радимо лише поволі її читати. (Прим. перекл.)

З українського життя.

Розвязання „Лугів“.

Дня 7-го липня ц. р. о 7 год. рано поліція перевела ревізію в мешканнях д-ра Дашкевича та п. Козланюка. Також у редакційних льокалях „Лугових Вістей“ і „Луговика“ перевели ревізію. Забрали всі книги й переписку. Після ревізії д-р Дашкевич одержав повідомлення про припинення діяльности Лугової Централі. Таке саме повідомлення надіслано й радикальній централі під проводом пп. Остаповича й Коберського.

Вибори до громадських рад.

В богато місцевостях вже покінчені, а в інших ще відбуваються. По містах галичини перемогла сливе скрізь польсько-жидівсько-українська ліста. Декуди на цьому компромісі вийшли Українці якотако, а декуди от пр. у Коломиї зівсім лихо — дістали смішно мале число представників. Важне тут і це, які наші люде повходили до ради, чи буде з них користь для нашого народу — та це покаже будучина.

АМЕРИКА.

Українсько-католицькі епископи й Всесічовий Зїзд у Детройті.

Головна Централя Січей в Америці віднеслася до Преосв. епископів Константина Богачевського й Никити Будки з проханням, щоб узяли участь у всесічовому зїзді. Преосв. Епп. Константин Богачевський заявив, що візьме участь і сам відправить полеву Службу Божу. Преосвящ. Епп. Никита Будка з огляду на стан здоровля (переїхав до клініки в Рочестері на лічення) не міг узяти участи, та заявив свої симпатії зїздові й зголосив своє присуплення до січової орґанізації. Свято почалося як ми вже подали були дня 3. липня ц. р.

Руханкові Товариства.

Коли кинути оком на нашу сільську молодь по селах, то бачиться, що ся молодь інстинктовно домагається якогось товариства, де би могла в вільних хвилях повеселитись та побавитись.

Се вже так далеко дійшло, що до двора на роботу за дуже мізерну платню ідуть тільки длятого, бо там збирається великий гурт та навіть підчас самої роботи йде там весела забава у формі співів, дотепів та веселої розмови. Коли в неділі і свята старші люди на селі переле-жують часто цілу днину в хаті, то молодь вся виходить на село, щоби сі вільні хвилини свята перевести спільно в товаристві. Навіть по тяжкій цілоденній праці спішать хлопці на вулицю, щоби гуляти цілу ніч серед співу та крику на велике невдоволення таки їх власних родичів. Це впрочім цілком природна обява, що молодий чоловік не в силі сидіти в хаті тоді, коли вільний від щоденних занять.

Таке довільне шукання розривок і забав серед нашої сільської молоді звичайно дуже шкідливе та погубне в своїх наслідках, як для кождого з осібна, так для всього нашого народу. Забави сільської молоді без проводу і надзору старших людей, се хвилі ріжних лихих поступків, які є підставою для цілого життя дотичної людини. Бо яка молодість, така звичайно і старість, а яка молодь, такий і весь нарід. Крики і співи по ночах в селі не в силі нині спинити навіть і закони. Кілько то нарікань чується часто, що хлопці нічю не дають старим людям відпочивати? А звідки походять ті ріжні кровавi бійки серед молоді, як не звідси? А крадежі? Кілько розбитих голов буває серед темної ночі! Крім того тут є причина того зіпсуття обичаїв по селах.

Буває часто, що двоє людий ріжного пола, цілу ніч перестоюють під хатою, та розходяться щойно досвіта, коли інші встають. Одні тіни темної ночі є свідками поведення сих часто малолітних ще дітей. Неділі і свята — се звичайні дні для молоді призначені на забави. Кождого такого дня в селі мусить бути музика і то навіть підчас вечірних відправ у церкві. А яке при тім згіршаюче поводення молоді. Без найменшого встиду, на очах хотьби цілого села дають докази взаїмних чулостей, нераз у формах дуже неприличних. Богато є случаїв, що забавася недільна чи святочна є початком великих гріхів. Там є нагода і до гніву, заздрости, бійки, піятики, крадіжи і т. п.

Якже зарадити сим аномаліям серед життя сільської молоді, се повинні взяти собі під розвагу всі впливові видніщі одиниці в громаді, а передовсім священник і учитель. Дати молоді розривку і забаву в тій формі, яка образувалаб весь загал молоді серед нашого народу, та принеслаб користь для духа і тіла в кождого. Не позволити, щоби молодь сама ерґанізувалася в товариства сільських гільтаїв і збиточників. А на те найкраще надаються руханкові товариства *„Сокіл“* і *„Луг“*, що добре ведені, можуть дуже багато поправити силою обовязкової дисципліни і карности лихі обичаї серед сільської молоді. В такому товаристві, як Сокіл чи Луг, знайде наша молодь ті всі форми розривок, які звичайно поза товариством без опіки дотичної управи нігде майже не є вільні від гріха. Приміром може нам легко послужити практикований подекуди звичай устроювати в читальнях для членів і не членів вечерниць, на котрих молодь бавилася під опікою Виділу Читальні зовсім морально та взірцево, а часті такі устроювання вечерниць відбирали їм охоту бавитися в неділі і свята самостійно серед села, на оболонях... Підчас таких забав у читальнях мається враження, що се люде з вищою інтеліґенцією, а не звичайні мешканці села. Тому товариства „Сокіл“ чи „Луг“ повинни би нині бути в кождім селі, як установа дуже пожиточна і дуже пожадана, хочби вже тільки з самих наведених мною сих мотивів. А є при тім ще і дальші користи, чисто матеріяльного характеру, як акція

рученьки й ми молилися. Ми дякували Богові, що стеріг нас в ночі та для нашого добра позволив нам розпочати сей день. По молитві сказала: „Ти боявся, Іваночку, чи я не вмерла? — всі мусимо вмерти! Держися Господа Ісуса і небесної Неньки Марії, а вони будуть для тебе вітцем і матірю, — бо я муситиму покинути тебе. І як я колись так зложу руки й засну на віки, зложи свої і помолися, щоби Господь позволив нам разом і на віки оглядати світло лиця Свойого“.

Я вспокоївся, став у віконці нашої кімнатки й глядів, як розвиднювалося. Мати за сей час зодягнулася, стала за мною, ніжненько так затулила руками мені очі й оказала: „Пострівай хвилинку люба дитино, а побачиш таке, що ти ще не бачив“!

Так вона й держала мене, а я спитав: „Ненечко люба, чи молитва милійша Богові, коли руки зложені, як ти се робила“?

„А вжеж“, сказала мати, лише коли ті, що моляться, люблять так, як ми, а Бога люблять ще більше. І в церкві моляться всі люде зложивши руки враз зі священиком, що стоїть перед престолом. Тоді лучаться молитви всіх громадян із молитвою священика. А тямиш ти мою науку, як по християнськи любити“?

„Люби твого вітця“, сказав я, — „і твою матір, а добре прожиеш на землі; люби ближнього твойого, як себе самого, а над усе Бога“.

„Добре“! сказала мати, — „гей! гей! щасливий бувби світ, колиб так всі люде молилися, як ми сьогодня, або як ся побожна громада в церкві“!

По дітвацьки замітив я: „Всі люде не можуть зібратися коло одного священика“!

„Алеж можуть“! відповіла мати, „а се коло нашого Спасителя Христа, який всюди присутний! Він і розпростер на хресті свої святі руки, щоби нас спасти від гріха. Він навчив нас молитися й є тим священиком, з яким мусимо зложити руки, щоби наша молитва дійшла до Бога. Гей, коби то всі люде зложили руки з вірою, надією і любовю до Спасителя, котрому Бог все передав, — то всі ми оглядалиби лице Бога“!

Се сказавши, зняла свої руки з моїх очей і сказала: „Слава Ісусу Христу“!

„На віки слава“! відповів я, — і з великою радістю побачив сяево сходячого сонця, що висувалося понад долину Ляни.

„Ненечко“! кликнув я, „се лице Бога“?

„Ні, моя дитино“, відповіла мати, „се сонце, яке Бог сотворив і велить йому світити для нас грішних людей. А для тих, що Бога люблять, приготовив Бог, чого око не виділо, ані вухо не чуло, що нікому з людей і на думку не прийшло“.

Тоді вперше побачив я сходяче сонце, — давніше так рано я не вставав. З часта згадую сей ранок, кожде слово і кождий крок моеї матреи.

Мати зібрала полотно, яке виробила і пряжу на продаж в монастир. Кіш із усім узяла на голову, решту пряжі дала мені нести, яж просив її про се. З любови до матери ніс я старанно свій клуночок аж до Аркаміня.

Там увійшли ми в кімнату ігумена, прикрашену гарними образами; — він сам купував полотно від моеї матери. Був се побожний, при тім ввічливий і веселий чоловік. З цікавістю і занятям споглядав я на образи на стінах, а він сказав: „Бачу, Іванку, що тобі подобається моя келія, — а не хотівби ти бути черцем? Як будеш побожний і пильний, то з часом можеш мати сі образи і бути ігуменом. Я буду тоді вже спочивати в тихім гробі під церквою“.

„Я хотівби бути ігуменом в сій гарній келії, всечесний отче“, відповів я, але щоб і моя матінка мешкала зі мною“.

Ігумен засміявся. „Іванку“, сказав він, „колиб гарна Ліза Лаврґородка мешкала в сих келіях, то вузкі монастирські двері не помістилиби тих, що вступалиби до закону. Але так не можна. Нам велить Господь, щоби ми відріклися всего, взяли на себе хрест і йшли за Ним. Але і з нами мешкає в келіях Мати, ще милійша і ліпша від твоеї“.

Я поглядав то на ігумена, то на матір і неміг сему повірити; в кінці сказав я: „Покажіть її, всечесний Отче!“

Ігумен знов засміявся і сказав: „Іваночку, Її не можна показати, хоч всі ми, разом з тобою, живемо на її лоні. Се свята наша Мати Церква, яку Господь Ісус вибрав собі за обручницю. Та сього ти не розуміеш іще“.

„Ні“, сказав я.

Ігумен дав мені три образки зі свого молитовника: образок св. Юрія, іменника мого вітця Юрія з Лаврґороду, образок св. Єлисавети, іменнички моеї матери, — і образок св. Івана Злотоустого, мого іменника. Я зрадів і хотів його поцілувати в рукав, але він подав мені руку і сказав: „Іванку, проси свою матінку, паню Лізу, щоби в недовзі післала тебе в школу; там навчишся також служити до Служби Божої, а за кожду Службу дістанеш від мене деякий грошик“.

Мати попросила в ігумена благословенства, — і ми обоє станули на вколішках. Він положив на нас свої руки й молився. Відтак зложила мати часть грошей, які побрала за полотно, на Службу Божу в каплиці св. Юрія.

„Якеж ваше намірення, лаврґородська жінко“, спитав ігумен.

Матері виступили сльози в очах і несміло сказала: „З тим здаюся на Бога, всечесний Отче“!

ратункова підчас пожарів, як спосіб втягання і приєднування членів до читальні, як піднесення освіти серед селянства. Однак дуже сумно, що сею справою не займаються більше доцільно передові люди в нашій суспільности. Молодь сама береться до сього діла та полишена своїм молодим недосвідченим ще силам, без помочі впливових старших одиниць, розчаровується лише в своїх невдачах.

Доказом сього нехай послужить день 28 червня с. р. як день зїзду запрошених з судового округа Заліщики делеґатів до Заліщик на коеференцію в цілі заснования повітової ради товариства „Луг“. На 24 громади прибуло ледво з 5 сіл кільканайцятьох делеґатів. Очевидно що і не могла ся конференція відбутися. Байдужність в нас до сеї справи була тут замітна тим більше, що був се день тижневого торгу та можна було навіть бачити священиків та інтеліґенцію на торзі, а в кімнатах „Бесіди“ в „Народнім Домі“ їх зовсім не було видно кромі двох священників, що все під сим оглядом є точні та карні. — Як що ще і по дальших околицях така байдужність до цеї справи, то не диво, що з нами не конче добре. — Тому я звертаюся з закликом до наших священиків по селах' Підтримуймо акцію орґанізования руханкових товариств по селах! Самі ведім у тих товариствах провід, а буде се не тільки ще одна галузь праці для нашого нещасного народа, котра буде корисна і для нашої душпастирської праці. В руханкових товариствах знайде не тільки вдоволення наша сільська молодь, але витворяться в них основи під будову нашого кращого завтра.

о. Ілія Братик.

Присилайте передплату

та приєднуйте передплатників для „Правди“, часопису для народа.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Сойм.

Дня 5. ц. м. почалося засідання сойму. На вступі маршалок сойму Ратай відчитав спис 66 декретів внесених правительством до сойму. Опісля приступлено до дискусії **над самоврядним законом.** Закон про міську громаду референував посол Яворський. Міста поділено на три ґрупи, а саме на невиділені з повіта, на виділені з повіта й на виділені з воєвідства. Міста: Варшава, Лодзь, Краків, Познань, Вильно, Люблин, Бидґощ, Тернопіль і Станиславів мають право управлятися власними міськими статутами. Завдання міської громади діляться на самоврядні й поручені. Органи міської громади двоякі: ухвалюючі й контролюючі (міська рада) та запоряджуючі й виконуючі (магістрат). Каденцію міських рад устійнено на 5 літ. Із права вибиральности вилучені урядники, що сповняють контролюючу владу, прокуратори, функціонарі поліції, словом особи, що сповняють якісь функції нагляду. Що до державного нагляду, то надається право нагляду самоврядуванням вищої степени над самоврядуванням нижчої степени. — Опісля посол Козловський референував закон про повітові комунальні союзи. Завдання союзів по дефініції бесідника треба розуміти в практиці як опікунчі завдання, особливо супроти сільських громад, що їх господарський рівень ще довго буде на низькому степені. По цему рефераті приступила палата до подрібної дискусії. Соціялісти зголосили внесення на обмеження дискусії до 30 годин. Дня 6. липня велася дальша дискусія. Від українського клюбу промовляв посол Козубський. Пос. Єреміч (білор. клюб) заявив, що польська демократія зрадила свої засади й поглибила пропасть між собою й національними меншинами. На те потішив його хадек пос. Голекса теревенями, буцімто українське й білоруське населення одержує в цих проєктах таку суму прав про які перед небагато роками не могло ще й мріти. Цікаво зазначив пос. Цвяковский (монархіст), що партії теперішною працею хочуть зеднати собі виборців, та він сумнівається чи партії що є тепер в аґонії, зможуть переказати суспільности добрі самоврядні закони й вона буде з них задоволена. Смерть не з косою, але з шаблею в руці може перервати всю цю працю. Дня 7. липня велася дальше подрібна дискусія над сим законом. Зголошено кількадесять поправок. У звязи з пресовим декретом зголосили соціялісти внесення в справі зміни закона з 31. липня 1919 щодо видавання „Дневника Законів Річи Посполитої“. П. П. С. у своїому внесенні вводить зміну, що ухвала сойму, що нею знесено розпоряд президента річи посполитої має бути оповіщена по думці уступів 5 і 6 статті 44 конституції. Правительственні заяви мають бути оповіщені на скільки в поодиноких случаях не предвиджено коротшого реченця найпізнійше до 30 днів по їх ухвалі. Оповіщення ухвали, що зносить розпоряд президента річи посполитої запоряджує соймовий маршалок. Дальше засідання сойму назначено на 12. ц. м.

Програма соймових праць.

На конвенті соймових сеніорів дня 5. ц. м. рішено відбути в цему тижні пленарні засідання для нарад над самоврядними законами по два засідання денно, а кожне по сім годин. Як бачимо прийдеться послам пріти. На пятни-

---

„Лаврґородська жінко“, сказав ігумен з повагою і ввічливістю, — „візьміть свої гроші назад , для вашої дитини, — знаю, що живете в біді. Я вже відправлю для вас св. Літурґію і зі щирого серця помолюся за вас. Здайтеся на Бога і надмірно не переймайтеся земськими турботами“.

Мати не хотіла брати назад грошей і сказала: „Нехай вас небо благословить, за вашу доброту, всечесний Отче! Та мені не потрібні гроші, які я заробила на Службу Божу! Не робіть сорому жінці благородного Лаврґородця, неначеб вона не спромоглася на малу жертву“!

„Коли ви так се берете до серця“, одвітив ігумен,—„то за сі гроші замовлю свічку пепед образ св. Юрія. Полотно і пряжу подайте на долі законному братові, нехай вшиє стихарі, бо тоненьке ваше полотно.

Мати забрала тканину й віддала її на долі братові кравцеві, а він взяв і наш кошик в переховок, доки не вийдемо з церкви.

В церкві пішли ми на ліво, до каплиці. Був там на вівтарі образ св. Юрія, що проколює змія. Сей вівтар построїли лаврогородські лицарі. Вони спомагали монастир чималими дарами, і в сій каплиці є їх гробниця.

Ми станули на вколішках по правій ти на лицаря, що стояв на колінах. І я вмурований у стіну. Він представляв старшого лицаря в довгім одінню, що клав свої руки на голову лицаря-молоцця, який стояв перед ним на вколішках. З великим зворушенням гляділа моя мати на лицадя, що стояв на вколішках. І я глядів на нього і відчув якусь велику радість. Я забажав зробити йому якусь прислугу — і вложив йому на камяну голову зелений віночок, що сплів був його у лісі й забавляючися держав іще в руці.

В очах матері, коли побачила се, щось промайнуло, наче лисквка і вона пригорнула мене сильно до себе. Її лице зарумянилося, в очах виступили сльози, вона пустила мене й сперлась на клячник. Її розжалення налякало мене.

Зі закристії приніс чернець гарну воскову свічку, засвітив її від вічної лямпи, підійшов до нашого клячника і дав її поцілувати матері й мені. Відтак встромив її в святоюрський свічник, що стояв біля вівтаря в виді ратища, яким проколено змія. Була се жертвенна свічка, що її нам був обіцяв ігумен.

Задзвонив дзвінок. Наш любий пан-отчик вийшов зі служачим перед вівтар і зі зворушенням почав читати нашу Службу Божу.

І шепнула мені мати: „Молися побожно, Іванку! Сей старший лицар, що стоїть, то твій дідо з Лаврґороду. Помолися за нього“!

Мені не стало відваги глядіти на його статую. І хоч я поважно й зичливо думав про діда, я вперше молився з якоюсь трівогою на серці, якої не знав доси.

По Службі Божій став я випитувати матір про камінні статуї: „Ненечко, що робить старший Лаврґородець“?

Мати не відповідала, лише крізь сльози споґлядала на клячучого лицаря, якому я вложив віночок на голову. Колиж я дальше допитувався, вона сказала: ‚Старший Лаврґородець робить се, що я вчора у вечір тобі робила“.

„Чи він іде спати“? спитав я.

„Так , він іде на вічний спочинок“, відповіла мати.

„Чи і лицар на вколішках іде спати“?

„Ах, нехай Господь дасть йому щасливе пробудження“, сказала мати, „бо він вже спить“! І знов стала дуже сумна, піднесла мене до статуї і сказала: „Поцілуй сього, що клячить і дуже люби його, — се твій батько“!

Я поцілував його сердечно, поправив йому віночок на голові і не хотів з ним розставатися. Але мати винесла мене з церкви і мало що незабула кошика, який була лишила у брата-кравця. Но він дігнав нас і віддав кошик, в якім був гарний, білий хліб і цілий збаночок вина. Був се дарунок від отця ігумена.

Мати подякувала й пустилася зі мною на ліво до ліса, та вже не тою дорогою якою ми прийшли. Кошик несла на правій, мене на лівій руці. Я впевняв її, що я не втомлений, тож нехай пустить мене, бо їй так тяжко. Але мати не пустила мене. Що хвилі притискала мене до грудий і я чув як билося в ньої серце. Я відчув її живу любов до мене і з дитячим вдоволенням любувався її добротою. Бо й не завжди носила мене мати, хоч була струнка й кріпкої будови. Журба й недоспані ночі ослабили її.

Була білявенька, мала довге, ясне волосся. Вії у неї були подібні до золотого проміння над ясними, голубими очима, які й тепер іще з печаливістю і любовю глядять на мене. Її любе личко, неначе прозо́ре віконце її серця, то румяніло, то блідло при кождім зворушенні. Крізь нього до неба визирала її душа. Спокійні, ніжно замкнені її уста збуджували правдиве поважання для неї. Ніколи не забуду сеї роскоші, з якою я вдивлявся в се благородне обличя!

Ото, любенько було глянути, як вона зі мною на руках, ішла свобідно по зеленій леваді. Її буйне, русяве волося спліталося з моїми кучериками й повівало з вітром. Над нами співав, буяючи до сонця, жайворонок.

Я почувався безмежно щасливий і бажав лише, щоби вона не втомилася. Мені й здавалося, що мати не томиться мною. Іграючись її волоссям, сказав я: „Правда, люба ненечко, що я легкий? буяю, як у сні“!

У відповідь мати ніжно притиснула мене.

Я почав сплітати в коси її волосся, щоби вітер не доскулював їй; вона радо

цю й суботу засідання перервуть. Кажуть, що це куртуазія для „Пястів“, що саме в цих днях відбуває свій зїзд. На другий тиждень знов буде по два семигодинні засідання денно. Загалом на самоврядну дискусію призначив конвент сеніорів 56 годин. Час промов представників клюбів буде означений як звичайно пропорціонально до скількости членів поодиноких клюбів.

Соймові комісії.

Соймові комісії теж працюють у приспішеному темпі. А вже найбільше розщедрилася в праці конституційна підкомісія, що радила над проєктом закона, що змінює виборчу ординацію. Дня 5. покінчено над цим проєктом дискусію. Останній у загальній дискусії промовляв пос. Хруцький (україн. клюб). Він заявився за забезпеченням однак з тим, щоб цим не зменшувати представництва тамошньої більшости.

В подрібній дискусії зголошено чимало поправок. На засіданні з 6. ц. м. порішено справу виборчих прав військових старшин і рядовиків, що мають пасивне право до сойму й сенату, а до самоврядних установ не мають ані активного ані пасивного. Дня 7. с. м. відбулося голосування над проєктом правиці, центра, українського й жидівського клюбу. Не явилися представники Польської Партії Соціялістичної, Визволення й Хлопського Стор. (Очевидно тому, щоб без них ухвалили проєкт некорисний для національних меншин, а вони могли дальше блахманити, що не виступають проти меньшим). В голосуванню на внесення „опікуна“ українців пос. Прушинського обнижено число соймових мандатів на 412, а сенатських на 103, при чому редукція відносиласяб до Галичини, Поліся й новгородського воєвідства. Внесення представників меньшин про підвищення числа мандатів до 468, а сенатських до 117, з цим, що додані мандати припадалиб на східні воєвідства, відкинено. У звязи з ухвалами комісії жидівський клюб зложив таки цего самого дня на руки соймового й сенатського маршалка, предсідників усіх соймових клюбів, президента й віцепрезидента ради міністрів протест проти цеї ухвали. У протесті стверджує, що зменьшено мандати виключно на землях, заселених непольським населенням. Таку ухвалу вважає жидівський клюб наступом на горожанські права загарантовані конституцією, за нарушення приписів конституції та міжнародніх зобовязань у справі народніх меньшостей. За цей виступ польські часописи, навіть ліві, накинулися на жидів і жиди тепер виправдуються в своїх часописах.

За пресовий закон.

Правнича соймова комісія по рефераті пос. Ліберманд (П.П.С.) всіми голосами рішила знести пресовий розпорядок президента річи посполитої й вибрала підкомісію з пятьох членів, яка враз із представниками синдикату дневникарів має негайно приступити до нарад над цею справою. Підкомісія вже почала наради.

Підписання договору про позичку.

Підписано вже договір про короткореченцеві кредити в висоті 15 міліонів долярів. Реалізація стабілізаційної позички послідує негайно, як тільки польське правительство вважатиме, що умовини американського ринку позволять на це. Позичка короткоречинцева на 6 місяців, опроцентована на 6 проц.

НІМЕЧЧИНА.

Верифікація німецьких укріплень.

Дневники доносять із Кеніґсберґу, що контрольна комісія зложена з двох військових міжаліянтських знавців довершила верифікації збурених укріплень під Кеніґсберґом. По укінченні верифікації спірні доси питання укріплень на терені спірньої Прусії слід уважати поладнаними. Коли висліди верифікації в Ґльоґаві та в Кістрині теж будуть корисні, то на думку німецьких часописів, можна буде почати переговори в справі евакуації Надренії.

ФРАНЦІЯ.

Палата послів.

Дня 7. липня радила палата послів над проєктом виборчої реформи. Засідання було дуже бурливе. Ходило про це, чи задержати чи знести пропорціональність виборів до парляменту. Пропорціональні вибори введено в Франції в 1919 р. Сподівалися тоді, що це причиниться до злагіднення патріотичних боротьб. Та завелися. Парлямент і тепер показався нездібний до праці. І знов стали думати над цим, щоб привернути голосування на особи, одномандатові вибори. Дебати над зміною велися кілька літ. Само собою, що ліві партії є за задержаням пропорціональности, бо вона корисна для них. Тому така завзята була дебата. До 8 години рано трівала вона. Вкінці 333 голосами проти 120 прийняла 1. статтю проєкту закона про реформу виборчої ординації. Ця стаття постановляє, що вибори послів відбуватисямуть в одномандатних округах.

Напад комуністів.

Біля 200 комуністів зоружених палицями вдерлося 5 ц. м. вечером на збори патріотичної молоді в Пюто на передмісті Парижа. Прийшло до бійки, в якій було 9 раненних між молодю.

РАДЯНЩИНА.

Радянщина й поміч населенню.

Радянський народній комісар заграничніх справ надіслав ґенеральному секретаріятові Союза Народів телеграму, що Радянщина не візьме участи в женевській конференції для утворення міжнароднього союза помочі населенню, що потерпіло від живлових катастроф,

---

дозволила на се й любенько нахилила голову.

Заки я се скінчив, вона вже несла мене лісом поміж дерева. Я зірвав зелену, будову галузку, звив з неї віночок, вложив неньці на голову і сказав: „І ти вже прикрашена, люба ненечко, як сей лицар що навколішках у святоюрській каплиці! І ти маєш віночок на голові! Ото тішилисяби ви вашими гарними вінцями, колиб він так, ідучи лісом, стрінув нас“!

Мати не відповідала; сумна йшла дальше; я теж посумнів.

Так ішли ми з годину густим лісом, мовчки, неначе одинокі на світі, що не мали чого тішитися. Відтак крізь галузя дерев ставало яснійше, бо ліс кінчився край гори, що спадала в самітну долину Ляни. Мати поцілувала мене й пустила на землю.

Ми були на зеленій, жерелом оживленій поляні. Жерельна водиця спливала многими закрутами по розшматованім склоні до Ляни. Навкруги було так якось рідно й спокійно. Могутня, вікова груша була обсипана жовтими грушками. Тут розрослася й орябина, а її огнено червоні овочі відбивали весело від теплого ліса. Вінком окружали се місце всілякі овочеві кущі, ліщини, порічок і малин, які я міг рвати до схочу.

Подальша околиця була поважнійша: Бачиться, як долина Ляни замикає закрут ріки, як яке запале озеро. Вокруг нього зносяться темні, лісом вкриті гори, хмарні і суворі, неначе погружені в задумі про горе, яке тут склалося.

Мати стояла непорушно і спокійно гляділа на околицю. Я взяв віко з коша, накрив його лісковим листям і запопадно став збирати що гарнійші суниці, малини тай інші ягідки, — а було їх тут доволі. В часі роботи поглядав я на матір і на мою радість спостеріг, що вид околиці розвеселяв її. Я подав їй зібрані плоди; вона усміхнулася миленько, погладила мене по голові і сказала: „Дякую гарненько, Іваночку, — ти добра дитина“!

Потім повела мене в право, в гущавину, і ми опинились перед малою, опущеною хатиною. Плющ обріс буйно її стіни і своєю решіткою обмотав двері, хоч вони були замкнені. Мати піднесла мене до щілини в старім ялівци біля хати — і я виняв з неї ключ. Я поміг їй повідчіплювати від дверей вусики плющу, але так щоби їх не пірвати і вона відчинила двері.

Маленькою пустою пекарнею увійшли ми в чотирокутну комнату. Я йшов несміло, бо при скупім світлі, яке продиралося крізь зачинені віконниці, побачив я на стінах птиці всілякої величини і неозначеної краски. Мати відчинила хутко одну віконницю і нам відкрився вид на другу сторону надлянської долини, де з чорного ліса на горі визирав старинний, Лаврґородський замок.

На стінах побачив я вмуровані роги оленя, а до них прикріплені всілякі випхані птиці, в першім ряді старі соколи. Також стояли тут і висіли всілякі мисливські прилади, як луки, ратища, сіти то що, а всьо в гарнім порядку навкруг скромного клячника перед образом св. Губерта. Образ сей, вирізьблений з дерева представляв св. Губерта, що стоїть на вколішках перед оленем з хрестом між рогами, якого він знечевя стрінув на ловах.

З подивом і жахом оглядав я сі річи. А мати усіла на деревлянім стільчику і крізь вікно дивилась мовчки на Лаврґородський замок.

Се, що я перебув від останнього вечера прогнало мій дотеперішний спокій. А що я відчував, можна було порівняти з почуванням млинського колеса, яке нараз ожило й побачило, що воно обертається, а з ним всі інші кола, а при тім не знало, на що се все тай взагалі, що таке млин. Найбільше дивувало мене, що мати знає кожду річ у хаті й поводиться так, якби тут виросла. І спитав я: „Ненечко люба, чи тут останемо? чи й се наш дімок? Як так, то я заложу огородець і буду пташником“.

„А щож ти будеш робити з пташками“? спитала мати.

„Отченашу буду їх вчити“, сказав я.

„Мати спитала: „А знаєш, де твій отець“?

Я відповів: „На небі“.

Мати посадила мене відтак у своїх ніг і говорила більше-менше, що тут пишу.

„Іваночку мій любий, ти бачив, що вчора була я сумнійша, як звичайно. А се тому, що я була скінчила роботу і вже наперед непокоїлася тою дорогою, яку ти сьогодня відбув зі мною. Вчора вечером питав ти мене біля твого ліжочка, чого я плачу. Я не дала тобі відповіди, лише помолилась з тобою. Тож скажу тобі тепер дещо більше. Думаю, що тобі треба в пору знати, скільки тут горя на землі. Знай, що радість лише в небі, а на неї можемо собі заслужити вірою і витревалістю серед земських страждань. Памятай про Бога і віддайся під провід Його ангелів на землі: віри, надії і любови та їх посестриць, якими є скромність, покора, невинність і справедливість. Не бійся терпіння, яке стріне тебе на землі, тільки провини, якій слідує кара. Не жахайся власного болю, тільки терпінь твого Спасителя, що умер на хресті за гріхи світа. Користай із примирення сього! Стережися гріха, щоб ти знов не зваляв душі, яку своєю Кровю змив і очистив твій Господь. Вірою і надією переможеш всі терпіння і заслужиш собі на щастя в Бога Вітця, що тебе сотворив, відкупив тебе через Сина і освятив через Святого Духа“.

Переклав **С. Ясенівський.**

бо на погляд радянського правительства повстання нової міжнародньої організації ослабилоб діяльність міжнародніх органів Червоного Хреста та національних стоваришень Червоного Хреста.

Націоналістичний рух на Україні.

Neue Freie Presse доносить із Москви, що зростаюче національне почування на Україні починає непокоїти комуністичну партію. КП(б)У в звідомленні зверненому до Комінтерну потверджує, що твориться в партії опозиційне націоналістичне українське крило. Звідомлення стверджує, що шовінізм панує не тільки між селянством, але й на дні самої партії й що його ціллю не на Москву, тільки капіталістичну Европу. (Тому мабуть наші „Радянці“ орієнтуються саме на Москву — щоб було противно!)

Чи воно справді так є годі знати, бо можливе, що московським комуністам що попри це є й завзятими московськими шовіністами не подобається й тінь українства на Україні. І вони пускають це умисне, щоб мати привід до поновного московщення України. На наслідки цеї інтриги не треба було й довго ждати. Ось на приказ з Москви т. зв. „укр аїнське“ правительство в Харкові оповістило рівність усіх мов, що ними говорить населення України. У школах викладатимуть на рівні московську й українську мову, як обовязуючі мови. Що це значить „на рівні“, ми знаємо — ославлена радянська „українізація“ пішла в дубину. Тепер знов московщина буде горою.

А львівська „Рада“ дальше величати буде „українське“ правительство в Харкові за будову нового залізничого двірця в Київі що має бути побудований в українському стилі й має коштувати 12 міліонів карбованців, а вже асиґновано на цей рік аж 485.000 на цю ціль.

Демонстрації безробітних у Лєнінграді.

Дня 2. липня прийшло в Лєнінграді до великанських демонстрацій безробітних, в яких взяло участь понад 100 тисяч людей. Промовляло до 40 бесідників. Корешков, один із членів лєнінградської ради домагався звільнення зайнятих у фабриках робітників на протяг 3 до 4 місяців і заступлення їх безробітними. Поодинокі бесідники нападали гострими словами на радянське правительство. Знаменне це, що лєнінградська й московська преса мовчить про ці демонстрації. Та ледви чи та мовчанка поможе щонебудь?

Процес проти фальшівника.

Дня 9. ц. м. почався в Москві процес проти міжнароднього фальшівника документів Друшилівського. Признався він до шпигунства в користь Польщі та до підроблювання документів комінтерну. Підроблені документи постачав він ріжним европейським державам і він то спричинив масові засуди смерти в Болгарії. Постачав він теж документів американським кореспондентам та американському посольству в Берліні. Друшиловський твердить, що робив він це з поручення чужої держави. Та хто зна, чи весь цей процес не на це, щоб радянське правительство в скруті могло очиститися перед світом. Та мабуть уже запізно.

ІТАЛІЯ.

За італійсько-турецький союз.

Італійсько - турецькі переговори, ведені за посередництвом Англії, доспіли вже тепер настільки, що заноситься на безпосередній договір у справі заключення турецько - італійського союза. Італія заявила готовість заґарантувати турецький стан посідання й зізволила на турецьку позичку італійських банкових консорцій. А Туреччина зобовязалася до заключення торговельного договору з Італією на основі клявзулі найбільшого упривілеєння. У балканській політиці зобовязалася Туреччина підпирати італійський плян, заявила заразом готовість змінити орієнтацію у відношенні до Радяншини.

ЮГОСЛАВІЯ.

Сутичка на болгарській границі.

Дня 4. ц. м. банда болгарських комітаджів старалася передертись на югославянську територію. Югославянська гранична сторожа змусила їх до втечі. Комітаджі втратили кількох убитих і важко ранених. У югославянській граничній сторожі двох легко ранених.

РУМУНІЯ.

Вислід виборів до парляменту.

В Румунії відбулися вибори до парляменту. Правительство Братіяну „здобуло“ скрізь значну більшість. В давньому королівстві ліберальна партія одержала 70—80 проц. всіх відданих голосів, у Бесарабії 60—70, на Буковині 50—55, в Семигороді 30—40 проц. Пересічно одержала ліберальна партія 60—75 проц. голосів, народня селянська партія 20—25 проц., так, що ліберальна партія матиме 290 мандатів, а хліборобська 60—70 мандатів. Решта мандатів припадає цим меншостевим партіям, що в поодиноких округах здобули абсолютну більшість. Партії проф. Йорґи, проф. Куца, ґен. Авереску, соціялістів і комуністів не одержала потрібних 2 відсотки й не дістануть ніяких мандатів. Як вийшли Українці в Буковині і Бесарабії покищо не відомо.

ГРЕЦІЯ.

Заговір проти італійського посольства.

Поліція викрила в Атенах заговір проти італійського посольства. Дві особі арештували, при чому найшли дві скрині динаміту й докладний плян будинку італійського посольсва. Арештовані не признаються до вини.

КИТАЙ.

Протест японського конзуля.

Японський конзуль запротестував у міністра заграничних справ кантонського правительства в справі бойкоту японських товарів і представив причини висадження на беріг японських військ в провінції Шантунґ. Міністер відповів, що кантонське правительство не може інтервеніювати в справі бойкоту, бо це патріотичний відрух населення. Треба зазначити, що акція бойкоту ведена дуже енергійно. Спеціяльні аґенти обходять усі маґазини та шукають за японськими товарами.

Пресовий ланцюх.

Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ“ (на популярний часопис для народа „Правда“).

Климентина Байцарівна, в Пукові, складає 5 зол. і кличе Вп. П. Оксану Масякову з Новосівки, Вп. П. Олександру Стрільбицьку з Жизномира і Вп. П. Ольгу Вересову з Пукова.

о. Іван Кінаш, адм. Стремільча, складає 3 золоті.

о. Василь Чиж, парох в Полівцях, складає 5 золотих.

о. Михайло Вовчик, парох з Лопушанки хом., складає 3 зол. місто квітка у вінок на домовину бл. п. Антона Бескида, як колишній його сотрудник і кличе всіх Впр. і Всч. Отців, що були сотрудниками у бл. п. о. А. Бескида.

Ольга Тимчукова з Туря, складає 3 зол. і кличе Вп. П. Стефана Барана, упр. школи в Турю.

о. Петро Барановський, завідатель Сугрова складає 3 зол.

о. Микола Бобровський, сотрудних в Токарні, складає 3 зол.

Стефан Баран, управитель школи в Турю, скадає 2 зол.

о. Михайло Вільчанський, парох Жукотина, складає 3 зол.

Анна Клодзінська, в Путятинцях, складає 5 золотих.

ОПОВІСТКИ

ЧЕРЕЗ АДМІНІСТРАЦІЮ „НОВОЇ ЗОРІ“ зложили: **Гр.-кат. Уряд Парохіяльний** в Переволоці (пч. Бучач) 28 зол. 40 сот. — як збірку від парохіян на укр. інвалідів.

о. Др. Роман Яценків, завідатель Нараєва — 51 зол. 32 сот. зложених Впр. Отцями Нараївського деканату на фонд будови дому для вдів і сиріт по священиках.

Відозва.

ГРОМАДЯНИ-ЗЕМЛЯКИ!

Приступаємо до докінчення, чи радше продовження розпочатого перед 40 роками діла — а саме до дальшої будови Народнього Дому в Коломиї. Цей дім, який по словам статуту і по інтенції основників має розвивати українське письменство, науку і мистецтво, ширити між українським народом освіту і мораль, підносити й розвивати рільництво, ремесло і промисл, словом „має послужити для духового і матеріяльного поступу всього Покуття“ (слова записані в протоколі з дня 9/6 1887 р.) мусить станути якнайшвидше, як доказ нашої культурної і народньої зрілости.

Діло це велике й важне, але не нездійсниме: воно вимагає від нас трохи жертви зі свого майна і труду, а ціль осягнемо.

Дня 9/6 1927 минуло 40 літ від перших установчих зборів Товариства „Український Народній Дім“ в Коломиї. Коли тодішня Управа і члени основники, приступаючи до такого великого діла як будова Народнього Дому, не страхалися ні видатків, ні труду, хоч не мали ні сотика готівки, ані такого числа національно-свідомого громадянства, як ми тепер, тай числячи тільки на жертвенність суспільности — докінчили з крайцарових датків більше ніж 1/8 будівлі, то наскільки певніше повинні взятись до дальшої роботи ми, що під цю пору маємо вже готову площу, пляни і численні кадри патріотичної інтеліґенції, міщанства, селянства й робітництва! Ті кадри, свідомі ваги докінчення розпочатого діла, певно всі як один поспішать із жертвами і незабаром і дальша частина будівлі буде готова й віддана громадянству до вжитку, а в ній знайдуть приміщення: Національний Музей Покуття, театральна саля, реміснича бурса ім. Йосафата Кобринського, ґімназійна бурса й інші культурні та освітні установи.

Управа Українського Народнього Дому на своїх сходинах дня 21. травня 1927 р. рішила розпочати негайно збірку грошевих жертв на дальшу будову. В тій ціли звертається вона до цілого українського громадянства, Покуття — з горячим зазивом, складати на ту ціль жертви і сподіється, що не буде нікого, який не зложив би більшого чи меншого датку, відповідно до своєї спроможности.

В дальшому Управа звертається й до Вас, наші Браття-Земляки на Великій Україні, в Америці й інших краях, яких доля порозкидала далеко поза межі нашої Батьківщини. Якщо пощастило Вам так, що нині не знаєте жури за хліб насущний і стоїте матеріяльно краще, ніж ми, поможіть нам своїми лептами докінчити розпочате предками діло. Жертвуйте, кілько хто може, а незабаром у столиці Покуття — Коломиї стане величава будівля, яка буде власністю не тільки Покуття, але цілого українського народу.

Жертви просимо складати системою 3-ох, значить — жертвуючий викликує ще 3 своїх знакомих зложити таку саму або довільну суму.

Для переведення в діло цієї справи, завязався при Управі Товариства окремий „Комітет Збірки Жертв“ під проводом судді Василя Оробця.

Всякі жертви просимо слати на книжечку Покутського Союзу ч. 2100 в Коломиї, вул. Костюшка 23. (Pokuckyj Sojuz Nr. 2.100, Kołomyja, Poland, Europe).

Коломия, дня 9. червня 1927.

Управа Українського Народнього Дому: о. дек. А. Русин, проф. Ю. Ковалів, секретар, проф. М. Войцеховський, о. проф. К. Капустинський, нач. зел. В. Кобринський, адв. д-р А. Коссак, дир. І. Михалевський, суддя В. Оробець, проф. Д. Шумей.

НОВИНКИ.

Переднівок. Сьогорічний переднівок дуже тяжкий для нашого селянства. Дається відчувати скрізь сильний брак збіжа і бараболі, а то наслідком минулорічного неврожаю. З Ярославщини доносять нам, що там 75% населення терпить на брак цих двох головних артикулів. Надія ще на близькі вже жнива.

Самовбивство університетської асистентки. Оноді в познанському університеті зайнята в лабораторії д-р Сальомеа Корилє зажила отрую ціянку потасу й упала без життя. Самовбивства довершила вона з премедитацією, бо денатка полишила три листи до родини з прощанням. Що спонукало її до самовбивства, не відомо.

Зловили бандита. У Вильні зловили грізного бандита Казиміра Саковича, засудженого в 1920 р. доразовим судом на кару смерти. Сакович і його два товариші довершили ряду грабункових нападів і повбивали цілу жидівську семю й одного селянина. Товаришів Саковича, шо їх разом із ним засуджено на кару смерти, страчено, та Саковичеві вдалося втекти з тюрми на Антоколі. Опісля продістався він на литовську територію й жив у Ковні довгий час. Тепер у звязи з численним зїздом прочан у Вильні, передерся через границю й дня 1. липня прибув до Вильна.

Загадочні викопалини. У лондонському археольоґічному музею виставили недавно вельми цікаві викопалини. Містер Клєрк у часі розкопок попав у ґрафстві Саффек на ці викопалини в верстві вапна. Це каміння величини курячих яєць. На кожному камені людська голова. Найріжнородніщі типи. Є їх пятьдесять, деякі дуже гарні — лиця жіночі й чоловічі. Анґлійські вчені ломлять собі над цим голови, як викопано ці різьби й чи взагалі воно різьби. Дехто думає, що це лиця якоїсь передісторичної раси карликів. Та мабуть правдивіще буде, що це скамянілі ляльки. Крім людських голов найшли скамянілі кадовби птиць і звірят дивних виглядів, а все таке маленьке як забавки.

Великий влом у Калуші. В ночі з 3. на 4. ц. м. кількох злочинців вломилося до житла д-ра Германа Мендля в Калуші. Вони сплюндрували всі кімнати й не зауважені ніким, забрали багато біжутерії та столової застави і тп., загальної вартости 30.000 зол.

Віднайдення мощів. Віденські часописи подають, що цінні мощі з черепом св. Колюмби, дівиці з Аквілеї, що її забрали були німецькі вояки в 1917 р. з церкви в Осопо в північній Італії над Каринтійською границею, віднайшли в Відні й звернули міст Осопо.

Віденська поліція з 1854 р.про Ріхарда Ваґнера. У Берліні вийшов накладом П. Аренца твір п. н. „Ріхарда Ваґнера прогнання і поворот у 1846 р.“ У книжці між іншими епізодами є й звіт віденської поліції про Ваґнера з 1854 р. Надіслав його центральній поліції один із аґентів у Ціріху, де Ваґнер був тоді. Донесення поліції характеризує роскішний спосіб Ваґнерового життя, що його мабуть підпомагає один із кращих німецьких домів. Старається він словом і письмом ширити революційні ідеї й є в порозумінні з рядом визначних людей із літературного та артистичного світа. Є це розгалужена революційна пропаґанда. Віра в його музику будуччини — пише поліційний аґент — впала зівсім. Опінія пересвідчується все більше, що це тільки блистюча інструментація без душі та мельодії. Решта це пляґіят.

Вибух у заведенні стрілива. В четвер у пополудневих годинах у заведенні стрілива „Поціск“у Рембертові прийшло до вибуху з приводу загріття т. зв. „капішонів“. Наслідком вибуху згинула одна робітниця й один робітник, поранило шість людей.

Виклинають себе взаїмно, 62 рабіни Угорщини, Закарпатської України й Польщі викляло рабіна з Мукачева дра Спіру. Та д-р Спіра дальше сповнює функції рабіна й приготовляє з свойого боку клятву проти своїх противників. За ним є ортодоксійні Жиди в Мукачеві.

Природник про віру в Бога. Д-р Ґустав Гавзер професор патольоґічної анатомії в університеті в Ерлянґен так пише у своїй автобіоґрафії, що вийшла цього року в Ляйпціґу у Майнера. „Вважаю це прямо злочином, коли хто у простолюддя захитує його віру в Бога, а за це дає йому тільки здогад (ґіпотезу), опертий ніби на науці, йому самому незрозумілий, яко світогляд. Це певне, що той нарід, котрий у своїй масі стратив віру в Бога і надприродний світ, безнадійно попаде в матеріялізм і прийде до цілковитого занепаду... Якщо не булоби особового Бога, то не тільки що вселенна не малаб ніякого змислу взагалі, але тоді требаб уважати і появу людського роду на землі з його культурою, його змаганнями, його тугою і надією за цілковитий нонсенс“. Так пише правдивий учений, але наші сельробівсько-большевицькі блазні підкопують віру в Бога нібито „на основі здобутків науки“, в дійсности на основі звичайної глупоти.

Проти участи шкільної молоді в політиці. В Празі чеській видали поліційні власти розпорядок, котрим заборонено шкільній молоді брати участь у публичних зборах, походах і торжествах, що то мають політичний або демонстраційний характер. Також заборонено вживати малолітніх до ширення політично-партійної преси.

Безпека воздухоплавства. Нюйорський журнал „Карент Гісторі“ доказує статистичними даними з ріжних держав велик й поступ сучасного воздухоплавства що до його безпечности. Німеччина, де три товариства воздушного транспорту получилися в одно велике підприємство „Люфтганза“, має зібрані докладні дати що до нещасливих випадків у воздушнім транспорті. І так в р. 1924 переїхало на літаках 13.422 особі — на загальну віддаль 963.349 миль без жадного випадку. В 1925 р. перевезено 55.185 осіб на загальну віддаль 3,073.171 миль. Були дві нещасні пригоди. В перших пятьох місяцях 1926 р. перевезено 56.000 осіб на загальну віддаль 2,500.000 миль без ніякої нещасної пригоди. — В Анґлії торговельна воздушна фльота дає ту саму певність. В рр. 1921—1922 було 3 нещасні випадки, в 1924 р. — 7, в 1925 без випадку. Дещо гірше стоїть справа у Франції. В 1926 р. було дві катастрофи, при чому згинуло 11 людей, в 1925 р. перевезено 19.668 осіб на віддаль 738.000 миль — було 5 нещасних випадків. — Єдинені Держави не мають повної статистики про своє воздухоплавство.

Безпеченство на Радянщині. Між Пінськом і Смоленськом розкрутили бандити шини на більшому просторі, через що поїзд, що їхав тудою зі скорістю 30 кільометрів зісунувся з високого насипу. У цій хвилині напали на поїзд бандити, добували з порозторощуваних возів ранених та ограблювали їх до чиста.

Нові книжки й видання.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“, орґан Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“, ч. 13. з дня 1. липня 1927 р. Зміст: 1) Як перевести жнива? 2) Вплив молочарні на зміну ведення господарства. 3) Добре сіно, його значіння й продукція. 4) Мишині вороги хлібороба. 5) Заосмотрюйте міста овочами. 6) Як найліпше зужити овочі? (Квашення приправленого соку). 7) Чому з овочевих дерев тече живиця? 8) Торф — підстілка під худобу. 9) Добрі ради: Як радити собі в разі браку соломи на підстілку? Сови — помічники господаря. Овочі падалиці нищать сад. Що робити коли корова задержує молоко? Як відовчити коня бити ногами? 10) Господарський порадник: Примінення штучних гноїв. Рослини на зелені гної. Нищення швабів. Овочеві дерева. Управа ріпаку. Де набути жита і пшениці на засіви? Закупно сівалки. Садження оріхів. Крейда для худоби. Воші у свиней. Вигублювання мшиць на порічках. Леп на комахи. Чи можна пасти на сіножатях? 11. Аґрономи підготовляють плянову роботу. 12) Загальні Збори Земельного Банку Ґіпотечного. 13) Вісти з „Сільського Господаря“. 14) Господарська нарада в Перемишлі.

ДОПИСИ.

Глиняни. (Посвячення угольного каменя під молочарню. Діточий концерт у честь М. Шашкевича. Градові тучі).

Неділя 3. липня лишилася знова у памяти мешканців Глинян та цілої околиці приємним спомином та надією на красше життя. В той день посвячено величаво угольний камінь під будову молочарні Задаткового Товариства. На свято прибуло помимо непогоди дуже богато людей не лише з Глинян але з цілої околиці. Зі Львова загостив на запрошення місцевого комітету Впр. О. Пралат Л. Куницький, та своєю присутністю додав поваги цему релігійнонародному торжеству.

Рано о год. 10. зачалася в місцевій Церкві Соборна Служба Божа, яку відслужив Впр. о. пр. Куницький в асисті пятьох священиків. Підчас Служби Божої виголосив прекрасну проповідь Впр о. пр. Куницький, а по скінченню Богослуження рушив величезний похід мірян під проводом дооколичного духовенства на площу, де мало відбутися посвячення. Прекрасне вражіння робила на всіх окраса самої площі, що обставлена наоколо зеленю та національними прапорами — витала всіх гостей великою високою брамою, на якій красувались слова „Витайте“.

Акту посвячення довершив Впр. о. пр. Куницький — а потім слідували привіти та промови делеґатів.

Хто був учасником цего торжества той мусів відчути в часі посвячення радість серця, що помимо таких перешкод та переслідувань, які колись будуть для нього великим добром, а що будуть добром то певно, коли зачинається будувати з Богом — як се було в Глинянах.

В неділю 10. липня відбувся в місцевій читальні „Просвіти“ діточий концерт в честь М. Шашкевича, чогось так забутого на галицькій землі. В програму входили: промова, діяльог і живий образ на основі поезії „Цвітка дріббная“, хорові точки та деклямації дітей, які випали дуже гарно. Молитвою „Боже Великий“ закінчено концерт. Діточими хорами провадила Панна Оля Шульгівна — учителька, якій належиться повне признання та похвала за труд та працю у виконанню пісень з малими дітьми.

Не минуло і Глинянщини велике нещастя, яке тепер навістило нашу країну, бо вже два рази шаліла велика буря з градом, яка наробила населенню величезних шкід. Ґ-с.

ОГОЛОШЕННЯ

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ для дітей на час вакацій або і на цілий рік, може поручити: Управа захисту для сиріт у Львові, вул. Потоцького ч. 95. 5—10

П. Т. КЛІЄНТІВ, котрі одержали за чеком наші видання й досі ще своєї належности не вирівняли, просимо негайно вислати нам бодай частину належитости. Допоможіть бодай цим робом перетрівати видавничий переднівок. —

З поважанням

„Добра Книжка“, Львів, п. скр. 11.

ПАРОХІЯ в Перемиській Епархії до заміни. 2150 душ, воздух здоровий гірський, будинки нові, помешканнє муроване сухе, пять комнат мальованих, дві ошклені веранди, до гостинця 4 км., до повітового міста 16 км. експ. нема жадних. Назву парохії і близші інформації уділить гр. кат. **Уряд Парохіяльний, Постолів, р. Lisko.**

НА липень, серпень, вересень мешкання в горах з цілим удержанням 5 зол. денно: З. Біласова, Либохора п. Висоцько вижне.

Замовляйте до читальняних бібліотек

„ОСНОВИ СОЦІОЛЬОҐІЇ“

Д-р А. Ушенічніка,

в перекладі о. М. Фірака.

Можна дістати у всіх львівських українських книгарнях і в Адміністрації **„Нової Зорі“ Львів, ул. Сикстуська 39 а.**

Ціна книжки 3 зол.

Адміністрація „Нової Зорі“ висилає книжку поручено за надісланням 3 зол. 50 сот. (зґл. 2 зол. 80 сот. для передплатників і членів).

Видає і редагує Комітет У.Х.О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 29. (80.) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, 24. липня 1927. Рік II.

Виходить до тижня.

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" Львів, вул. Сикстуська ч. 39 а.

Конто почт шад. Краків ч. 405.867.

ПЕРЕДПЛАТА в краю: чвертьрічно 4 зол., місячно 1·50 зол.

За кордоном: Річно 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Християнської Організації.

ЗМІСТ: Анґлія, Радянщина та Німеччина. — Віденські події. — Посмертна згадка. — З церковно-релігійного життя. — Відпуст. (Фейлєтон.) Галицький консерватизм? — З українського життя. — В старім гнізді. — Політичний огляд. — Як повстала земля. (Фейлєтон.) — Пресовий ланцюх. — Дописи. — Нові книжки і видання. — Оповістки. — Оголошення.

Анґлія, Радянщина та Німеччина.

(—) Уже довго кричить Москва на ввесь світ, що ось то Анґлія готовиться вдарити на Радянщину й покищо окружає її в тій ціли політично. Сподіється Радянщина (так бодай пишуть радянські часописи) цего наступу Анґлії вже вскорі.

Буде цей наступ чи не буде, та радянське правительство боїться його — боїться, бо знає, що він рішивби долю радянської влади на землях колишньої Росії.

І тому крик! Щоб розворушити опінію передовсім анґлійського громадянства. Більшовики думають, що загал громадянства в Анґлії неприхильний війні й так більшовикам удасться підкопати становище анґлійського правительства. А тоді прийдуть вибори й невдоволене громадянство дасть свої голоси, як не комуністам, то в кожному разі лівим кандидатам.

А друге: треба застрашити Німеччину. Німеччина покищо бажає добрих взаємин із Радянщиною й то не тілько торговельних.

А тут марево війни і треба Німеччині рішитись, куди ставати, по чийому боці.

Це й змусило анґлійського міністра заграничних справ Чемберлєна використати нагоду, щоб висловити в цій справі свою думку.

А нагода така лучилася 11. липня. Посол Посонбі вніс інтерпеляцію іменем Лейбур-парті в справі розоруження. Він нарікав, що те розоруження відбувається дуже повільною дорогою. Чемберлєн відповів йому в їдкому тоні. Прирівняв його нарікання до репетувань старої жінки, безрадної та плаксивої. Опісля говорив про митову лінію анґлійської політики, згадав про добрі взаємини з сусідами, а перше всего з Італією та Німеччиною. Додав, що небаром вибереться до Берліна, щоб там поговорити зі Штреземаном. А потім сказав: „Погляд, буцім передвоєнна Антанта була звернена проти Німеччини, пошкодив дуже німецькій державі. Це справжня траґедія що цейсамий хибний пересуд, що його вже в цій хвилі позбулася Німеччина, запустив коріння в душі іншого великого народу на Сході, цебто в Росії. Ніяке правительство в Европі не думає так. Замість втягати інші краї в анґлійсько-російський конфлікт, Анґлія робить противно. Вона старалася повідомити всі інші держави, що Анґлія глядітиме без зависти й не ставитиме ніяких закидів, колиб іншим державам повелося дійти до порозуміння з Радянщиною.

Анґлія зірвала з Радянщиною, бо ці взаємини грозили небезпекою. Та торговлю з Радянщиною хоче Анґлія вможливити знову. При тім заявив, що для вияснення цего запросив був він в Женеві до себе представників держав, що беруть участь у Раді Амбасадорів та представника Німеччини.

Виходить, що Чемберлєнові йде головно про німецьку опінію. Тому теж крім членів Ради Амбасадорів брав у нараді участь Штреземан, більш ніхто.

Значиться Чемберлєн каже: „Ми не маємо нічо проти цего, щоб інші держави заключували договори з Радянщиною, бо знаємо, що вони на цих договорах попечуться так як ми". Само собою він цего ясно не сказав, бо не міг. Не згадав теж про договори політичні Німеччини з Радянщиною, бо не міг тому, що вони „тайні", тож про них можна тілько тайно з Німеччиною говорити, чи торгуватися.

Анґлійці добрі купці й холодні та зручні політики — знають, коли з чим виступити. Не серед крику готовитися-муть до розправи з Радянщиною. Зуміють вона й із Німеччиною поговорити „на розум", хоч знають, що треба буде Німеччині поробити значні уступки, бо торговля з Радянщиною це будьщобудь найбільший ринок збуту для Німеччини. Тепер досягнув їх ввіз у Радянщину сливе передвоєнної висоти. Значиться попри інші уступки мусілаб Анґлія забезпечити їй цей ринок і по упадку большевиків—щоб могла Німеччина стануги проти теперішнього радянського режиму.

Віденські події.

(—) Несподівано рознеслася вістка: в Відні заворушення. Товпа напала на палату міністерства судівництва і підпалила її. Палата згоріла враз із актами. Поліція мусіла вжити оружя. По обох боках убиті й багато ранених.

Причина? Безпосередня причина це увільняючий присуд обжалованих у справі вбивства в часі бучі в Шатендорфі в Бурґенлянді. Суд присяжних увільнив обжалованих. І це, що увільнені були з табору противного соціялістам, вистарчила останнім до цего, щоб спровокувати заворушення.

Та це тільки безпосередня причина,

† Посмертна згадка.

о. Іван Гордієвський, архипресвітермітрат помер у Станиславові, 14. липня ц. р. Похорон відбувся в суботу. — Покійний о. Гордієвський родився 1854 р., висвятився на священика 1879 р. Повдовівши, став крилошанином станиславівської епископської капітули 31. січня 1909 р. Архипресвітером був від 28. VIII. 1910 р. Останніми часами був настоятелем станиславівської капітули, радником і референтом митрополичої консисторії. В. Й. П.

тільки використання нагоди соціялістичними демаґоґами. Головноюж причиною була невдача соціялістів при останніх виборах до парляменту. Не вдалося здобути влади при помочі виборів, то треяа здобути її насильством, при помочі заворушень.

Та тут перечислилися. Вони безцеремонною демаґоґією підготовили ґрунт, та провід в останній хвилі взяв у руки хто інший—комуністи. Соціялісти втратили вплив на розбурхані ними маси. А комуністи, звісно, мистці в підбурюванні мас. І довели до такого положення, що не богато хибувало, а булиб вмішалися сусідні держави.

Аж такого соціялісти не сподівалися тай не хотіли. Побачили, що за далеко загналися в демаґоґії. І тепер стараються очиститися від закиду, що це їх вина.

Та дарма, вина їх аж занадто очевидна.

Довго аґітували, підбурювали населення, годували не ідейними, тільки жолудковими кличами. І в пересічного Віденця не найти патріотизму не то національного, але навіть льокального. Черево понад усе!

А тут нема старої монархій, що її краї доставляли Відневі всего і він міг вігідніско жити навіть серед страхіть світової війни. Мініятурна австрійська республика не в силі виживити велитенської столиці.

Поле добре підготовлене для комуністичних аґітаторів.

Та покищо вдалося правительству опанувати ситуацію—помогло йому тирольське патріотичне населення, при його помочі привернули лад і спокій.

Чи на довго?

З церковно-релігійного життя.

РИМ. (ВАТИКАН).

Небезпеки нинішнього дня.

Така була тема промови св. Отця на останній консисторії. Св. Отець вказав передовсім на **хаос**, що панує нині в політичнім і суспільнім життю народів та на те, що його заклики покищо без успіху. „Коби то Господь послав нам ласку, щоб ми могли не тільки молитися, але ще більше робити для повернення мира і порядку“, — говорив св. Отець. Війна полишила нам **моральну руїну.** Мир не може опиратися тільки на договорах і вирахованій рівновазі. Те, що діється тепер в Мексіку і в Китаю, не дасться пояснити теорією клясової боротьби або національого розвитку. Там ділає доктрина, що є запереченням всякої людськости й цивілізації, зараза і отруя, що має розложити людську суспільність. В такій важкій хвилі мусить найвищий Учтель Церкви пригадати людству правдиві й тревалі засади Христової науки. **„Тільки під проводом і вітхненням Любови можна вдержати тревалий мир, що спиравсяб на справедливости й порядку.** Католицька Церква вратувала нинішню західню культуру перед руїною і заливом варварства і неменшим хаосом в часах середньовічча. Так і тепер світ знайде в Церкві забороло проти небезпек нинішних часів,

Праця італійської молоді на полі релігійної культури.

Похвальний рух почався між італійською студентською молодю. Майже по всіх італійських епархіях потворилися студентські наукові кружки для плекання релігійної культури. Члени тих Кружків опрацьовують ріжні релігійні теми, що вимагають нераз довгих і поважних студій. Окрема оціночна комісія провірює відтак ті праці і дає за найкращі з них відповідні нагороди. Участь студенства у тих працях значна. Сподіються таким чином дати суспільности ряди провідної інтеліґенції, що в справах віри булаб краще науково підготовлена, як є на жаль сучасна світська інтеліґенція.

Відновлення архіепископської столиці на острові Родос.

Св. Конґреґація Пропаґанди рішила відновити нечинну досі архіепископську столицю на острові Родос. Досі була там тільки Апост, Префектура, а родоське архіепископство було злучене з титулом архіепископства на Мальті. На ціль віднови цего архіепископетва визначило італійське правительство відповідну суму. Остров Родос зрісний як давний осідок лицарів Чина Йоанітів, що їх прогнали відти Турки в р. 1522,

Тепер має Родос 9.000 католиків на 16.000 усіх мешканців.

АВСТРІЯ.

Зїзд Католицького Учительського Союзу Австрії.

Від 9—11-го липня ц. р. відбувався у Відні зїзд учителів, згуртованих у Католицькім Учительськім Союзі. Зїзд мав характер науково-педаґоґічний, як на це вказують теми рефератів, прим.: Конфесійна школа — як вимога католицької віри. Конфесійна школа як вимога наукової педаґоґіки. Чи католицька школа спинює виховну й научну шкільну працю, чи противно щойно вона дає їй повний розвиток?

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Католицький Зїзд у Райхенберґу.

В Райхенберґу відбувся з початком липня другий з черги Католицький Зїзд німецьких католиків Чехословаччини. Провідною думкою нарад Зїзду була: „Христос — наш цар!“ Відповідно до цеї провідної думки були виголошені на зїзді всі реферати. В торжественнім поході, що відбувся в часі Зїзду взяло участь 6.000 учасників, між іншими достойниками також епископ Ґрос і міністер справедливости др. Маєр-Гартінґ.

Велеградські торжества.

В часі від 20. до 24. липня святкуватимуть у Велеграді 1100-у річницю уродин св. Кирила.

В тім самім часі відбудеться там унійний конґрес, про що писали ми в попереднім числі. На конґрес цей поїхали 19. ц. м. і наші Впреосв. Владики: Митрополит Андрей Шептицький, епископ Йосафат Коциловський і епископ Григорій Лакота.

ШВАЙЦАРІЯ.

Евхаристійний Конґрес.

Сьогорічний евхаристійний Конґрес у Швайцарії відбудеться в Айнзідельн в часі від 27. до 29-го серпня. Зібрання французьких і німецьких католиків будуть відбуватися окремо.

Швайцарський церковний достойник про т. зв. „невтральну“ пресу.

Женевський ґенеральний вікарій Птіт говорив на одних зборах про небезпеки для релігійного життя католиків від т. зв. „невтральної“ преси. Подаємо з цеї промови деякі думки. Бесідник завначив з натиском, що католицького духа можна сьогодні вдержати тільки католицькою пресою і тільки нею можна його поширити. Ті католики, що не читають католицьких часописів, а обмежуються до преси некатолицької, невтральної, тратять з часом католицького духа, самі не знаючи про те. Це ясне, що хто систематично, щоденно кормить свого духа з акатолицьких часописів, цей поволі відривається від віри. Для т. зв. „невтральної“ преси всяка релігія є добра — тож мало треба вже постійним читачам такої преси до того, щоби покинути свою віру. Треба тільки якоїсь малої зовнішної притоки, а тоненька зверхня плівка католицизму в такої людини спадає і вона являється такою, як її сформувала „невтральна“ преса. Помиляються ті інтеліґенти, що хвастаються своїм нібито критицизмом у відношенню до часописів. Яке поняття приміром можуть вони мати про ріжні справи з католицького церковно-релігійного життя, здані на інформації „невтральної“ преси. Як поінформовані вони прим. про переслідування католиків у Мехіко. Коли навіть і пишуть деколи про Ап. Столицю, то освітлюють справи з чисто людського практичного боку. Їм і на думку не приходить, що діла Ап. Столиці мають на меті **головно** спасення душі. До справ віри ставляться такі часописи з якоюсь нескриваною погордою і нічо дивного, що постійний їх читач, не маючи іншого духового проводу, згодом тратить свою віру.

РУМУНІЯ.

З католицького життя.

В передвоєнній Румунії було на 6 міліонів мешканців тільки 300.000 католиків; отже одна двацята часть усього населення. Це відношення значно змінилося у нинішній Великій Румунії. На 16 міліонів населення є 2,471.330 католиків — отже творять вони тепер майже одну шесту часть усеї людности. В половині минулого місяця святкували румунські католики 150-ліття оснування румунського греко-католицького епископства в Орадеа-Маре. Це епископство заснувала цісарева Марія-Тереса. Було воно все визначним огнищем східного католицизму в Румунії. З нагоди цього торжества переслав св. Отець для теперішнього епископа в Ордео, Френтію, високе відзначення у виді „паллія“.

ФРАНЦІЯ.

Недостача духовенства.

Зїзд бразилійського епископату радив над питанням недостачі священиків. Показується, що так велика держава,

---

ВАСИЛЬ ЛІМНИЧЕНКО.

Відпуст.

I.

Тисячголовна юрба, наче плесо під вітрами, на всі боки подається.

А гомони п'д небо бють!

Пісня пісню доганяє, а слово губиться в словах.

Людина, одиниця — стебельце на широчезному лані.

Сльоза — сніжинка в снігові завії.

А серце — рибонька під камінцем.

Тисячі...

Відпуст...

II.

На ялових дорогах, серед поля, прапори й хоругви до вітру лопатять. Великими гурмами йде народ... Гологолова юрба невтишимі пісні з душі мече на висоти... Жар сонця відбився на очах, що давним полиском заблисли в рурті, під хоругвами. А за ними, за тими гуртами, тумани дорогу залягають. ап На придоріжній нивці женці з серми у руках роззявили рота й долоні над чолом тримають:

А дивіть! У самі гарячі жнива захотілося їм такої далекої дороги!

А стара, згорблена бабуся, що ледві серп у руках держить, говорить:

— У кого серце плаче, оцей іде, шукає... може найде, що згубив, може дожене те, що втікло... Ніяка людина його не стримає, ніяка дорога йому не далека.

Бо його серце плаче...

III.

Гомін...

Духота паде на тисячі голов, що склонилися перед престолами Святих. Зі свічок пригарів чутно. За царськими воротами дими куряться, здіймаються сірою мрякою над Тайною всіх тайн. Тріщать балюстради. Збитою лавою люд розпихає грубі стіни старої святині, що — здається туй-туй угнуться під напором сили.

У золочених та сріблених ліхтарях палахкотять засвічені свічки, а в передкивотній лямпці блимає вічне світло... Щось невловиме, незаймане колишеться в тих блиманнях та миготіннях, щось таке, за чим оця многотисячна юрба з далеких сторін сюди прибилася, прийшла...

Гомін...

Зітхання над головами повисли, а на уста сідають шепоти. З душі до душі переливами йде якесь незбагнуте чуття, якась туга, жаль за чимось, що пройшло крізь життя і вже не вертається...

По обличчах, у викапаних сльозах пролискується промінь вічного світла. А зза царських воріт на всіх простелюються пахощі таємних димів.

Гомін...

Перед престолами кілька жінок упало хрестом. Всією силою кігтями вчіпилися землі і начеби хотіли вирвати її зпід себе, запастися...

А десь коло філярів питається дитина мами:

— Чому ці жінки хрестом перед престолами лежать?

Мама подумала тай каже:

— Бо вони, дитинко, втомилися...

Закрутилися їй сльози в очах, а по хвилі почула в душі якийсь далекий відгомін своїх слів:

— Ох, так! Втомилися!...

простором більша від Зєдинених Держав, має на 30 міліонів католиків тільки 3.000 священиків, Пересічно випадає на одного священика 10.000 душ.

КАНАДА.

Недуга епископа канадійсяких Українців Преосв. Н. Будки.

З Вінніпеґу повідомляють нас, що недужий від довшого часу Преосв. Н. Будка піддався дня 30. червня важкій операції у славній клініці д-ра Мея в Рочестер. Операція пройшла щасливо і є повна надія, що люблений Архипастир верне небаром до своєї епархії.

На час своєї відсутности віддав Владика епархіяльні справи в руки ґенерального вікарія Впр. о. Петра Олексіва.

Галицький консерватизм?

(Надіслана стаття.)

„Нова Зоря“ з 3. і 10. липня ц. р. принесла дві статті В. З-кого про сучасний стан національно-політичної думки в Галичині. В першій із них („Розвал галицької політично-громадської думки і його причини“) автор піддав рішучій і неґативній критиці сучасну національну політику Галичан, що докотилася до большевицької орієнтації; у другій статті („Консервативні верстви громадянства і їх значіння“) приписує він лік на згаданий розвал національного життя в Галичині — лік у формі „нового народжуючогося консерватизму“ серед Галичан. На першій частині думок і поглядів у В. З-кого не стану тут спинятися, хоч сказано там не одно хибне; се лише теоретичні не цілком ясні міркування на тему націоналістичної демаґоґії і буцімто спорідненої з ним комуністичної ідеольоґії. Не те друга стаття. Вона так написана, що колиб їй саме судилося дати почин до української консервативно-політичної орґанізації, то не може бути найменшого сумніву, що ся нова дитина була-б мертвороджена, чи пак ні на волосок не инша від усіх досьогочасних організацій. Саме в інтересі української консервативної ідеї стаття д. В. З-кого (по всьому судячи, людини, якій дійсне галицьке життя чуже) вимагає застережень і поправок.

На погляд автора, галицьке лихоліття має корінь у недостачі зорґанізованого і свідомого своїх цілей консерватизму, себто в поступово-революційнім настрою загалу громадянства. На жаль одначе він не поясняє близше, які конкретні цілі має ставити новий творчий консерватизм, а те що висловлене велить здогадуватися, що се малоб бути якесь нове ліпше видання старого галицького русофільства — очевидно, без орієнтації на Москву, хочби й через Київ. Не цілком се зрозуміле, та покищо лишім се на боці натомість спитаймо: Чи дійсно галицьке громадянство так божевільно поступове і революційне, а навіть так націоналістичне, як се уявляє собі автор?

Певно, на устах у Галичанина, як у кождого Українця, повно фраз, „поступових“, революційних і націоналістичних, одначе тілько фраз... А втім, сама ся сумішка суспільного радикалізму і націоналізму,—понять усюди в світі одно одному суперечних—показує правдиву вартість сих слів. В дійсности Галичанин не має нічого спільного з поступом (що за „поступ“, коли його становище з кождим роком стає гіршим!); він, правда, не консерватист, одначе не тому, що-б він переріс цю фазу національно-політичного чи ідеольоґічного розвитку, а лише тому, що він до сеї фази ще цілком не доріс. Галичанин — то реакціонер! В буквальному значінню сього слова: він не лише стихійно й успішно йде взад, він навіть ідеалізує такий розвиток... Переборщення — скажете. Ні, колиб я хотів висловити крайній погляд на характер галицького націоналізму, то я пішов би дальше і назвав галицьке громадянство типово декадентським, старечим і здеморалізованим; та я не сходжу до такого песимізму і хочу вірити, що це громадянство тільки так тупо росте, що досі не дійшло до зрозуміння небезпеки, яка йому грозить, небезпеки повної національної загибелі.

Помину чисто політичну сферу життя Галичини в останнім десятиліттю, коли-то кожда помилка, кожда катастрофа, кождий упадок були прославлювані як верх мудрости й успіху (відкинення статута з 1919 р., бойкот конскрипції 1921, абстиненція від виборів 1922, саботаж університетської справи 1924—1925 і т. д. і т. д.) В сих річах, мовляв, той або сей винуватий, а не ціле громадянство. Воно, що прада, не так, бо якраз сі або ті винуваті виправдуються, і не без рації, що вони робили так а не инакше тільки зі страху перед терором коханого громадянства; одначе полишаю сі справи на боці, бо й В. З-кий полишив їх, стверджую тільки факт, що жадна з них не підходить під поняття ні поступовости, ні революційности, ні консерватизму навіть, лише є символами реакційности. Чи не клясичне ретроградство в тому, коли всі галицькі партії однодушно наніональною зрадою називають ідею повної національно-територіяльної автономії З. України супроти Польщі, з власним соймом, урядом, обороною і т. ин., а з утіхою малих дітей кидаються за кусником звітрілого цукру в формі виборів до громадських рад (найнизшого ступня автономного життя) на основі австрійського закону з 1860 р.! Перед 5. роками злочином було вибирати українських заступників до законодатного сойму на основі 6-прикметникового виборчого закону, а сьогодні є злочином не вибирати радних від толоки на основі куріяльної, для Українців некорисної, системи з перед 70 літ! Питаю: чи з такого матеріялу бажає автор будувати новий консерватизм? Коли під кличем поступу і революції таких здобутків дочекалася Галичина, то що-ж буде під гаслом консерватизму!

Автор мабуть инші галицькі елєменти має на увазі. З особливою пошаною згадує колишнє галицьке москвофільство, що „було у своїм творчім ідейнім періоді проявом своєрідного галицького консерватизму“, і жалкує, що не прийшло до орґанічного споєння межи ним і молодшим українським напрямком. Проблєма інтересна й заслугує на основну дискусію, шкода тілько, що автор не зазначив, про котрий саме творчий період галицького москвофільства він говорить і які саме цінности він виявляв. Він теж в суміш уживає назв „москвофільство“ і „русофільство“, хоч се поняття не тотожні і в великій мірі суперечні. Старі Галичане, поскільки були русофілами, були проявою природною й орґанічною, творили окрему фазу національного розвитку країни і мали сповняти свого рода історичну місію, хоч її як слід не виконали; натомість москвофільство (загалом беручи, пізніше русофільства, хоч початки його дуже рані) було від разу хоробливе, безплодне і шкідливе; воно скоро і майже цілком поглотило русофілів, що разом з сим замінили колишній галицький патріотизм і в повній пасивности почали виглядати спасіння від білого царя (тоді про червоного ще не знали). Переміна русофільства в москвофільство приспішила (при допомозі Австрії і Поляків) зріст українофільства. Се зразу було вже менше патріотичне ніж старі русофіли: свій національний ентузіязм брало воно з поезій Шевченка й історії Запоріжжя, що з Галичиною не мали нічого спільного; одначе з огляду на тодішнє становище України в Росії воно не ждало визволення звідти, і тому життєві потреби й обставини примусили його щораз більше ставати на патріотичний ґрунт (парадокс: до сеї еволюції галицьких українофілів причинився Драгоманов!) Що більше, Галичане почули себе в ролі передньої сторожі й учителів закордонних земляків, а свою країну в ролі Піємонту, і се переконання давало їм віру, розгін і цінні здобутки — аж до 1917 р., коли то й вони зреклися всього в користь Київа, як колись русофіли в користь Москви. І якщо маємо користатися далі перестарілими і сьогодні мало відповідними термінами на „філ“, то як колишні русофіли стали були московіфілами, так пізніші українофіли перемінилися в київофілів чи пак харкофілів. В обох разах із фатальними наслідками: пасивностю і повільним завмиранням.

Як тут думати про консерватизм і його орґанізацію? Який обсяг його: політичний, культурний, соціяльний? З яких кол і кляс взяти матеріял на нього? Автор не висловлюється ясно. З одного місця його статті виходить, що він у першій мірі рахує на „оборонців греко-католицької Церкви в Галичині“ як на природних консерватистів... Й іронія долі хотіла, що сі оптимістичні слова появились одночасно й побіч допису Назарука про американських „оборонців“ гр.-кат. Церкви та епільоґу краєвої „оборони“ від Риму і еп. Коциловського... Чи з таких консерватистів хоче автор творити нову орґанізацію? „Український Голос“, „Діло“, „Громадський Голос“, ам. „Свобода“ — мали-б бути очевидно стовпами сеї орґанізації.*) Ні, д. В. З-кий, навіть на церковнім полі у нас, окрім нечисленних одиниць, нема консерватизму. Наша церковна „оборона“ — то змагання наскрізь реакційне; воно веде ні-до-чого тілько до повного розвалу гр.-кат. Церкви і д) загнання її вірних—одних у безвірність, других у сектанство, а найбільше у національно чужу Церкву... Не вірите? Як не живете в країні і не бачите власними очима того, до чого веде сучасна „оборона“ Церкви; як не знаєте, напримір, які гекатомби в утрачених землях складає Галичина в жертві за удержання анахронічного календаря, то сягніть у недавну історію. Пошукайте прим. у книжках: а) Кілько було в Галичині греко-католиків у 1851 р., а кілько у 1869? Між ті дати паде славна перша „оборонна“ дурійка —„чищення“ обряду від столітних примішок ненависного латинства. б) Як із етноґрафічного боку виглядала Холмщина до 1875, а як 30 літ пізніше — також після основного очищення обряду від орґанів, монстранцій і т. п. язви латинської. Пошукавши сього й обдумавши, зможете уявити собі, як виглядатиме Галичина за одно покоління, коли свою консервативну орґанізацію опрете на знаних „оборонцях“ гр.-кат. Церкви і як покінчиться той „реасиміляційний процес усіх притаєних консервативних елєментів“ Галичини, про котрий мріє автор і котрий цілком справедливо уважає питанням життя і смерти українства сеї країни.

Який остаточний висновок? Покищо тілько такий, що діяґноза д. В. З-кого щодо причин розвалу галицької політично-громадської думки — хибна. Головна причина сучасної нужди лежить не в недостачі зорґанізованого галицького консерватизму, лише в ідейній примітивности й культурному варварстві самого громадянства. Та про се иншим разом.

Літописець.

---

*) Тут очевидно велике непорозуміння. Без сумніву шан. В. З-кий має на думці кого іншого, коли пише: „Оборонці греко-католицької Церкви в Галичині, якій загрожує нині хмара руйників (підчеркнення наше), є консерватистами“. „Хмари руйників“—це нинішні протестантсько-сектантські агітатори, прихильники „православної“ автокефалії, це всякі крикуни і кирияники, автори протицерковних статтей „Українського Голосу“, амер. „Свободи“, „Діла“ і т. д. Це врешті ті самі руйники, про котрих писав у своїх „Листах“ Д-р О. Назарук. Зновуж цілком певно шан. В. З-кий не вважає „оборонцями греко-кат. Церкви“, а тим самим і стовпами консерватизму“ тих, що виступають проти наших Епископів у вище названих часописах Як про „оборонців“ греко-кат. Церкви можнаб про них говорити хіба з іронією. Зовсім слушно впрочім сам автор кваліфікує таких „оборонців“ як реакціонерів.

Прим. Ред.

З українського життя.

Зїзд українських аґрономів у Львові.

Дня 10. липня ц. р. відбувся у Львові перший зїзд українських аґрономів, що його скликала Спілка Українських Аґрономів. Проводив нарадам інж. Храпливий, голова названої Спілки. Зїзд заявився передовсім за тісну співпрацю з Сільським Господарем і Центросоюзом, щоби разом з тими установами працювати над піднесенням сільсько-господарської кооперації. Крім того виголошено на зїзді кільканацять рефератів з ріжних ділянок сільського господарства. Відтак на основі тих рефератів сформуловано і принято ряд важних резолюцій. Між іншими постановили скликати на осінь ц. р. до Львова український сільсько-господарський конґрес і оснувати у Львові сільсько-господарський банк.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Перша промислова виставка Підкарпатської Руси.

Дня 5. липня отворено в Ужгороді промислову виставку. Вистава стягає численних відвідувачів. Дуже гарно заступлений на виставці промисл деревлянний, залізний і скіряний. Передовсім вироби ужгородських фабрик можуть сміло конкурувати з виробами чеських фабрик. Визначається своїми виробами українська фабрика дзвонів „Акорд", фабрики взуття й інші.

КАНАДА.

Зріст імігрaції в Канаді.

Сегорічний наплив української імігрaції до Канади був найбільший. Приїхало більше людей як було потреба. Богато імігрантів ходить бездільно по вулицях міст і шукає заняття. Лише дівчатам вдається дістати якесь заняття. Зима для них буде тяжкою, бо нема надії, щоби вони заробили так богато, щоби перезимувати довгу канадійську зиму.

Канадійські Українці про нову партію в Галичині.

З Канади пишуть нам: „Наша Галичина, на котру звертають свої очи канадійські Українці, зовсім не імпонує заморським Українцям своєю роботою на політичнім поли. Наші верхи дальше роздроблюють український орґанізм для своїх фальшивих амбіції і ослаблюють політичну силу українського народу. Біда з нашими політиками! Вони бачуть лише чогось „Совєти". Колиб приїхали в Америку, побачилиб щось иньшого. Власними очима побачилиб, як культурні Американці дивляться на роботу, яку веде незалежна партія праці. В манітобських виборах стратила ся партія кількох послів. Наші політичні всезнайки про се не знають, а жиють лише чужим розумом. А на рідній землі бачимо „ґалішенів", що накликують заморських Українців до „орієнтації на рідний край. Добра орієнтація нема що казати".

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

КП(б)У. проти КПЗУ.

То значить по нашому: Комуністична партія большевиків України проти комуністичної партії Західної України. Бо як не намагалисяб наші комуністи виказати перед московськими вчителями свою „правовірність", ті останні все підозрівають їх і недовіряють їм. Як відомо перевели недавно большевики „чистку" харківського „уряду", в наслідок чого усунули між іншими поза межі Радянської України комісара освіти Шумського. Комуністична партія України хотіла, щоби комуністична партія Західної України похвалила цей їх крок. КПЗУ найшлася в клопоті і на лист не дала жадної відповіди. Тільки меншість Комітету КПЗУ, зложена з галицьких Жидів дала від себе відповідь, котрою похвалила радянських большевиків, а осудила більшість КПЗУ за її „контрреволюційність" тобто нельояльність супроти московського центру. На засіданню центрального Комітету КП(б)У в Харкові виступив делеґат від КПЗУ зі заявою, що його партія не погоджується з висилкою Шумського до Саратова. Цей виступ остро осудив московський комінтерн і центральний Комітетт КП(б)У і називають його зрадою пролетарських інтересів і ленінської політики.

Повстанський рух.

Берлінський „Руль" пише, що в Харкові одержано відомости про появу повстанських селянських відділів у районі Винниці, Гайсина й Могилева. Повстанці нападають на радянські установи і на комуністів. При появі відділів червоної армії або міліції вони розсипуються по селах, а опісля знову збираються. Сильний відділ повстанців напав на місто Брацлав. Вони вбили і взяли в полон деяких комуністів і аґентів ГПУ. Під напором міліції уступили на південь на возах. Проти них вислали відділ курсантів одного полку зі Жмеринки. Недалеко села Гриненки прийшло до сутички, в котрій повстанці втратили 1 чоловіка, відтак відступили і кудись зникли.

Протягом травня і червня б. р. на Україні зареєстровано 92 замахів на комуністів, з них 72 закінчились смертю. Большевицька влада за цей час викрила 18 замахів.

Непорозуміння між Харковом і Москвою.

Останніми часами повстала на радянській Україні фракція націоналістів подібна до робітничої опозиції. Фракція подала меморіял до УКП, яким домагається збільшення компетенції уряду України, а саме в ділянці військовій, встановлення власної монети і незалежної економічної політики.

Передають, що голова совітського уряду Чубар подався до димісії, мотивуючи її тим, що не може працювати під диктатурою Рикова. Чубаря має заступити Мануїльський, який є ворогом сепаратистичних українських стремлінь. Ця зміна, як підкреслює „Głos Prawdy", означає загострення взаємин між Москвою і Харковом.

КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ГОСПОДАРСЬКЕ „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" у Львові пригадує Філіям і Кружкам „Сільського Господаря" та Повітовим Союзам Кооператив, що дня 25. липня минає речинець зголошень на досвідні поля зі штучними гноями, які товариство буде висилати даром на адреси зголошених до переведення досвідів.

о. Іван Заверуха.

В старім гнізді...

Привіт Товаришам із шкільної лавки у XXV-ліття зложення іспиту зрілости. (Стих, виголошений автором, з нагоди І. поматурального товариського зїзду в Станиславові, дня 1. липня 1927.)

Століття чверть пройшло від тої хвилі,
Як розійшлися ми в широкий світ...
Як те гніздо лишили, Други милі,
Де молодости процвитав нам цвіт,
Де ми знання науки добували,
Де нам святі зоріли ідеали.

Століття чверть минуло, Други любі!...
— Ми розлетілись звідси, мов з гнізда
Пташня весела... Сни тоді голубі
Усім нам снились... Кождому звізда
Так ясно сяла, так щастєм манила,
Начеб мати дитину пестила.

Двацять пять літ уплило, як пороги
Шкільної салі попращали ми...
І розійшлися нам тоді дороги — —
Ми й невидались вже за ворітьми:
Як всі разом пращались — розлучались,
Так всі разом ніколи не стрічались.

А по літах — постарілись ми, Други...
Обставини життя преріжні в нас —
Вже трудів неоден зібрав заслуги
И високо став... Усе зміняє час...
— Та серце в нас ще молодим лишилось
І бється нині знов, як перше билось.

Бо нині Бог дав свята дочекати:
Злетілись ми, гей птахи з вірею,
Щоб знов гнізда старого пошукати
І спогадать всю молодість свою —
Ті радощі, і ті веселі смутки,
Що їх зазнать нам довелося тутки.

О молодосте! — о мріє найлюбійша,
Що світиш і гаснеш, наче метеор!...
О лавко ти шкільна, за все сильнійша,
Що під оден єднаєш нас прапор! —
О спомини! — такий з вас чар зливаєсь,
Що студентом з нас кождий почуваєсь...

Тим хлопцем, що безжурний і свібідний
До школи біг, зі школи повертав;
Що його світ — веселий і погідний —
Цілим єством до себе пригортав;
Що соняшним промінням одівався;
Що з цвітами й вірками всіми знався;

Що мов пчола, невтомно він трудився,
І з дня на день збогачував свій ум;
Що, мов дитя, і плакав, і молився;
Любив красу, і чар тужливих дум;
Любив добро, бажав добро творити,
І рад був щастям світ весь обдарити.

. . . . . .

Щасливі дні, веселости й науки,
Верніться ще хоч на часок до нас!
По хвилях забуття, літах розлуки...
О, як давно ми виглядали вас!
Верніться ще в своїй красі-принаді,
Згадайтеся товаришів громаді!

Вернулися... весело пригадались...
І радістю озвалися в серцях...
Розлучені приятелі зібрались —
Знов молодість зацвила на лицях...
І знов шкільний дзвінок нам дзвонить-грає
Чи нас він до молитви не взиває?...

— Товариші! Зложім подяку Богу,
Що сеї хвилі нам дожити дав,
Що нам на злет благословив дорогу
В старе гніздо... Нас Бог в опіці мав,
Коли ми тут цвили, росли, учились —
Він ласку дав, що знов ми ту злучились.

Приятелі! Радіймо — нині Свято!
— Бог зна, коли зустрінемось ми знов;
Бо свят в життю таких і небогато —
Прийшла між нас шкільна дружба-любов...
На голові вінок з весняних цвітів...
Співає нам у сто привітів:

„На многі літа Вам, о Други милі!
Достойні професори най живуть!
Най Бог дозволить Вам дожити хвилі,
Щоб знов могли усі зійтися тут
В здоровлю доброму, в хвалі заслуги! —
— На многі літа Вам, сердечні Други!!"

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Після замкнення сесії сойму й сенату.

Скорше ніж сподівалися закінчилася остання надзвичайна сесія сойму і сенату. Минулого тижня в середу відчитано на засіданню сенату, а відтак і сойму письмо президента держави про негайне замкнення сесії обох законодатних палат. Так отже сойм і сенат не зробивши майже нічого знову спочиватиме мабуть до осени, а з тихої війни, про котру писали ми минулого тижня, покищо побідно вийшло правительство. Як сказано, вислід праці минулої короткої сесії марний, хоч був слідний деякий розмах. Та не довелося. Одначе деякі клюби конечно бажають скликання нової надзвичайної сесії сойму і сенату. Особливо побиваються за тим клюби ЗЛН і ППС. Між обома клюбами не могло прийти до порозуміння і вони не могли предложити спільного внеску на скликання надзвичайної сесії. Оба внески не мають одначе потрібної скількости підписів (148), тому не міг їх маршалок сойму предложити президентові. В виду того провідники польських клюбів умовилися, що зїдуться на нараду 2. серпня. Сподіються, що тоді удасться випрацювати відповідні внески на скликання сойму й сенату. Внески ті бажають предложити президентові держави найпізнійше в другій половині серпня, щоби сесія могла відбутися ще з початком вересня.

Політичні ферії.

А покищо почалися політичні ферії, одначе не знати, на як довго. Дехто думає, що каденція нинішного сойму, що кінчитьст в липні, буде продовжена на те, щоби теперішній сойм міг ще ухвалити нову виборчу ординацію, інші знову є гадки, що правительство розвяже сойм у вересні, а вибори назначить на листопад. Що до змін в ординації виборчій, то також ще не зясовано докладно, які це мають бути зміни. В тій справі правительство займає покищо вичікуюче становище. В правиельственних колах ще не рішили в тім напрямі нічого.

Конференція сусідів Радянщини.

У найблизших днях відбудеться у Варшаві конференція держав, що межують з Радянським Союзом. Від польського правительства візьме участь у тій конференції польський посол у Москві, Патек. У звязі з тою конференцією є приїзд до Варшави польського посла в Ризі, Лукасевіча.

Договір з Німеччиною.

Дня 14. ц. м. заключило польське правительство договір з Німеччиною, силою котрого кожда з тих держав зобовязується до обезпечення проживаючих на її території горожан другої держави на випадок безробіття й утрати зарібку на рівні з власними горожанами. Отже німецькі робітники та урядники в Польщі мають право користати з підмоги з польського фонду безробіття, таксамо польські робітники й урядовці в Німеччині мають право на такіж підмоги з німецького фонду безробіття. Супроти треваючої досі німецько-польської митної війни, вважають заключення цего договору за крок до поправи відносин між обома державами.

АВСТРІЯ.

Революція у Відні.

Сензацією останнього тижня був наглий вибух грізних і кривавих заворушень у Відні. В нинішній Австрії стоять проти себе два політичні табори: оден соціялістичний зі сильним нахилом в бік комунізму, другий табор націоналістичний і християнсько суспільний. Від останніх виборів ситуація ще заострилася і треба було тільки притоки і пожежа готова. Обі політичні групи мають звичайно свої боївки. Мають соціялісти свій „Союз охорони республики“ — має противний табор своїх „фронтовиків“ і „гакенкрайцерів“. Недавно вибралася така соціялістична боївка до Шафендорфу в Бургенлянді. Місцеві селяне не люблять соціялістів і вважали це за провокацію. З місцевої господи впало на соціялістів кілька стрілів, що вбили одного, а двох ранили. Справника атентату арештували, але суд присяглих увільнив його. На це проголосили віденські соціялісти загальний страйк і зорганізували на вулицях міста величезну демонстрацію. Та демонстрація перемінилася небаром у грізні заворушення і соціялістичні провідники вже не могли спинити ними самими розбурханої стихії. Прийшло до кривавих сутичок демонстрантів з поліцією. Демонстранти спалили Палату Справедливости й хотіли спалити будинки міністерства справедливости, почт, університету, парляменту і ратуша. Товпа здемолювала редакції християнсько-суспільної „Райхспост“ і великонімецької „Вінер Найсте Нахріхтен“. Для підпалу державних будинків демонстранти привезли з Отакрінгу велику скількість бензини. З Палати Справедливости остали тільки почорнілі мури. Величезні архіви, що переховували документи від Фердинанда II. згоріли. Демонстранти зачинили в одній салі 15 поліційних жовнірів, котрі згоріли живцем. Жертви в людях значні: є 80 вбитих, а 700 ранених. Заворушення покищо зліквідовано завдяки війск. відділам, що рекрутуються з поза Відня, головно Тирольцям. Канцлер Зайпль знову паном положення. Спроба червоної диктатури, що її задумував соціялістичний посадник Відня Зайц через створення т.зв. „громадської сторожі“, не вдалася. Загальний страйк, за виїмком залізничого і почтово-телеграфічного — зліквідований. Похорони жертв демагогії відбулися в середу пополудні. Відбуваються численні арештування. Між іншими арештовано 34 комуністів, серед котрих є 9 Москалів. Для остаточного зліквідування конфлікту скликано Народню Раду на день 25. ц. м.

НІМЕЧЧИНА.

За християнську школу.

Німецьке правительство випрацювало проект нового державного шкільного закона. Цей проект числиться зі сучасним ідеольогічним розбиттям німецької суспільности. Тому передбачує **три роди** народньої школи т. зв. спільна (міжконфесійна) школа, конфесійна і безконфесійна. Вибір належить до родичів. Коли проект цей стане обовязуючим законом, буде це вже залежати від родичів, у якому дусі бажають вони виховання своїх дітей. Для католиків Німеччини бувби це здобуток, бо їх діти ходилиби до католицьких шкіл, де не тільки наука їх релігії булаби обовязковою, але ціла шкільна наука прямувалаби до виховання молоді в католицькім дусі. Безконфесійна школа є розуміється злом. Та з другої сторони через таке розріжнення висувається на перший плян велика вага **релігійно-морального виховання.** Справа релігії, це не щось другорядне — і з цього здають собі справу Німці. Від совісти родичів зале-

Як повстала земля?

Вчені люде доказали, що середуща Европа перебула три або й чотири ледяні доби. В цьому часі земля була вкрита верствою леду, грубою до яких 200—300 метрів. Тепер йдуть між ученими спори про те, що спричинювало ті ледяні доби? Давніше і земля була преці менш остуджена, як сьогодня, і сонце гріло дещо сильніше. Передовсім цікаве те, як могла температура так радикально й нагло змінюватися, як тропікальна теплота могла перемінюватися нараз у нечувану студінь? Де була причина цьому?

На це питання відповідають учені ріжно.

Одні кажуть, що земля в своїому круженню зійшла зі свойого шляху. Легко сказано, але як могла вона „виколіїтися“, і хто справив її на властивий шлях?

Другі кажуть, що тонка верхня верства землі, яка вкриває пливку земську масу, підходнла наслідком круження землі до рівника, відпихаючи верству з під рівника до бігунів. І це глибоко подумане, але хто то так час до часу пересував ті верстви і тим спричинював ледяні доби?

Ще инші поясняють, що в воздусі зникав якийсь процент кисня, і це вистарчало, що в цілому світі змінювалася температура. Але чому той кисень зникає так час від часу?

Є й такі, що так поясняють повставання ледяних діб. На всіх планетах і метеорах панує страшне зимно. З цих то планет та метеорів впадає на землю час до часу велика маса снігу і остуджує нашу землю на тисячі літ. Але й це пояснення не вдоволяє. Годі повірити в ту страшну студінь в просторах, куди преці також доходить світло сонця; зимно там є вправді, і то значне, але знов не таке, як цього хоче згадана теорія. з другого боку, колиби ця теорія мала бути правдива, то ми преці знайшлиби на землі якісь сліди тої катастрофи.

Найімовірнійшу розвязку нашого питання подає оден німецький учений, д-р Л. Авердам. Він так каже:

Розвязка питання про причину ледяних діб лежить в атмосфері. Відомо, що теплота нашої землі залежить головно від промінювання сонця і від випромінювання. Груба верства воздуху, атмосфера, що окружає нашу земну кулю, задержує теплоту. Де та верства тонка, там теплота никне скоро. В околицях, де нема хмар (водної пари), там випромінюванне так велике, що по великій спеці в день приходять зимні ночі (остудженне низше зера). Длятого на високих горах є безнастанний сніг, длятого на Сагарі вода в ночі вкривається ледом.

Атмосфера розвивається все на ново з землі, яка є ще в нутрі тепла, і на землі. Кождий огонь, кожда льокомотива, а передовсім кождий вибух вулькану, побільшує атмосферу. В початках, коли наша земля мала більше власної теплоти, випаровуванне було ще більше, атмосфера ще густійша й богатша в воду. Наслідком того було слабше випромінювуванне, отже теплійше підсонне.

Та наслідком обороту землі повстає безнастанно могутня трансфуґальна сила. Коли верства воздуху за велика, то й трансфуґальна сила є більша від когезії атмосфери, і одної гарної днини відірветься ціла верства в горішніх просторах атмосфери, а трансфуґальна сила пірве її в порожний простір світа. Наслідком тої утрати атмосфери настає на землі студінь, ледяна доба.

З часом земля знов підноситься. Над нею утворюється знов грубша й густійша верства воздуху. Сила притягання землі задержує її і на світі робиться знов теплійше. Лід топиться, ледяна доба уступає, аж по довгім-довгім часі з тих самих причин вертає знов.

Та в цьому відриванню й пориванню бере участь не тільки сама трансфуґальна сила. Нарушенню рівноваги в атмосфері винен також, можливо, могутній вибух вулькану, під впливом якого велика кількість атмосфери уноситься в гору й підпадає під притягаючу силу місяця. А слід памятати, що вибухи вулькану мусіли бути в давнину далеко сильнійші, як тепер. Крім місяця, могла тут відіграти визначну ролю також притягаюча сила якої більшої комети або метеору.

Та найбільше значіння має тут місяць. Звісно, що місяць своєю притягаючою силою має постійно вплив на нашу землю. Місяць притягає до себе водні маси на богато метрів, які по його переході вертають знов у своє первісне положенне. Навіть пливке нутро землі стоїть під впливом місяця так, що землетруси й вибухи вулькану стоять часто в тісному звязку з положенням місяця (критичні дні д-ра

жатиме чи їх діти виховуватися муть у страсі Божім і в дусі християнської моралі.

Вимiна нот між Німеччиною і Бельґією.

Бельґійський воєнний міністер Броквіль в одній своїй промові закинув Німеччині, що вона ще недостаточно розброїлася. Німецьке правительство зажадало офіціяльно вияснень за цю промову від бельґійського правительства. У відповідь одержало німецьке правительство ноту з поданням тексту промови Броквіля. З цієї записки виходить, що Броквіль закинув Німеччині, що стан „райхсвери“ в дійсности переходить 100.000 через часту зміну мужви. Німці одначе це заперечують і покликуються на свідоцтва Ради Амбасадорів з 31. січня ц. р., в котрім між іншим сказано, що така система, як її подав Броквіль, при „райхсвері“ не істнує.

ФРАНЦІЯ.

Закінчення парляментарної сесії.

Також і у Франції закінчилася минулого тижня сесія парляменту і почалися політичні ферії, що тріватимуть до жовтня. Ця сесія тревала шість місяців і полагодила дуже багато справ, між іншими реформу військового закона і реформу виборчої ординації. На осінь лишилися: справа рекрутування, митна новеля і бюджет. Поанкаре тішиться побідою. На внесення міністра фінансів Бокановського, парлямент уділив правительству повновласти на заключення тимчасового господарського порозуміння з Німеччиною ще в часі літа.

Пенлеве бажає злагіднити враження промови Поанкаре.

З нагоди одного торжества виголосив французький міністер війни, Пенлеве, промову, в котрій між іншим говорив про французько-німецьке порозуміння. Міністер підчеркнув, що французька мирна політика в нічім не змінилася. „Розуміється — говорив він — є ріжниці у темпераменті, вимові і способах дискусії. Але чи через те змінилася лінія заграничної політики Франції? І чи не сам Поанкаре був тим, що своєю промовою на „бенкеті потерпівших від війни“, в Сен-Жермен 1926 р. сказав слова, що стали відтак напрямними для змагань до німецько-французького зближення?“ Тим очевидно бажав Пенлеве ослабити те прикре враження, що його викликав Поанкаре недавно своєю войовничою промовою у Люневіль.

Фальба!) Коли так, то о скільки більший вплив мусить мати місяць на ґазові маси атмосфери, які лежать далеко близше донього? Чи не легко йому а ще при сприяючих обставинах (пр. в часі вибуху вулькану), притягнути до себе маси воздуху і тим остудити землю та спричинити ледяну добу?

Теорія д-ра Авердама пояснює не тільки повставання ледяних діб, але є також розвязкою невиясненої досі загадки, як це можливо, що колись в Ґренляндії, Сибірі, панувало майже тропікальне підсоннє?

Коли приймемо, що атмосфера була тоді далеко грубша, богатша в воду й більша, то пояснення є дуже легке. Власна теплота землі була ще тоді далеко більша, промінювання сонця також інтензивнійше, як сьогодня, а випромінювання далеко менше. Воздушні струї в атмосфері вирівнювали літо й зиму далеко більше, як тепер, ба навіть серед зими доходили ще соняшні проміні до вищих верстов атмосфери, яка тоді сягала значно вище. Це всьо могло спричинити тепліше підсоннє навіть на бігунах.

При цій гіпотезі легко пояснити також потоп. Коли земля була тоді окружена вогкою, далеко більшою атмосферою, то треба тільки було, щоби прийшло нагле остудженнє, і потоп готовий. Остудженнє спричинює кондензацію, а кондензація при такій атмосфері довготреваючі дощеві опади.

(Дальше буде.)

КАНАДА.

По виборах в Манітобі.

Вибори до парляменту провінції Манітоби відбулися 28. червня. Передвиборчу кампанію вели завзято ріжні політичні партії, однак як можна було предвидіти, побідили прогресисти з Брекеном на чолі. Консервативна партія збільшила число своїх послів коштом партії ліберальної і робітничої. Політична зрілість і солідарність Українців не дописали в сих виборах, бо Українці вибрали сим разом лише двох своїх послів хотяй кандидатів поставили богато.

Друга справа, яку рішали горожане в сих виборах була квестія горівчаного закона. Дотеперішний вислід голосування є за злагідненням сего закона і тепер пиво можна буде дістати в льокалях концесіонованих правительством.

Богатства Канади.

Після світової статистики то Канада стоїть на першім місци в продукції паперу, асбесту і ніклю, друга з ряду уживає найбільше телефонів й автомобілів, в продукції золота і срібла занимає трете місце, що до стали займає семе місце, а десяте в продукції вугля

Найбільша в світі торговля збіжем находиться у Вінніпеґу.

РАДЯНСБКИЙ СОЮЗ.

Вражіння віденських подій.

Під вражінням віденських заворушень заметушилися московські комуністи. Комінтерн заразже випустив відозву за відозвою, котрими взиває віденських робітників витревати в боротьбі проти буржуазії. Австрійському пролєтаріятові радять вести страйк аж до повалення правительство Зайпля, розброїти поліцію, узброїти робітників та по цілім краю завести робітничу поліцію. Відтак радять утворите „селянсько-робітниче“ правительство. Радянські часописи відкрили збірку в користь віденських революціонерів. Грошеву поміч для них має післати і Комінтерн.

Про віденські події так пишуть московські „Известия“: „Політичний характер виступлення віденських робітників вказує на те, що при відповіднім покермованню акцією боротьба могла мати кращі успіхи. Та це не сталося, хоч австрійські робітники були на шляху до створення точок опертя для нової влади“.

Чим воює Комінтерн проти своєї опозиції.

В рядах німецької і французької ком. партії повстали внутрішні непорозуміння на тім самім тлі, на котрім виросла опозиція і в російській ком. партії. Коли на одних зборах у Москві запитали Бухаріна, що Комінтерн зробив для ліквідації непорозумінь в заграничних ком. партіях, цей заявив, що необхідні міри принято. Отже виделеґовано туди певних „товаришів“, котрих діяльність постійно контролюється. Тих провідників заграничних Ц. комітетів, що станули в опозицію, усунено з партії, другорядних членів усунеться, якщо не признають своїх похибок. Що до німецької ком. партії то там була дуже гостра кріза, але Москва загрозила їм, що коли провід партії перейшовби в руки опозиції, то він стратить піддержку Комінтерну і то „не тільки моральну“! Очевидно, ця остання загроза помогла.

Протест російських письменників.

Група російських письменників „Союз російських письменників і жрналістів“ ввернулися до письменників цілого світа з протестом проти тих пут, котрими комуністична влада скувала творчу думку в Радяншині. Це не звичайний протест, а справжній крик розпуки. З цеї нагоди помістив польський письменник Оссендовскі статтю в „Експресі Пораннім“. Він пише між іншими: „...Треба знати, що частина російських письменників, як Мережковський, Куприн, Бальмонт, Арцибашев, виїхали з Росії, охопленої червоним божевіллям, бо розуміли, до чого приведе нова влада їх батьківщину. Інші, як Муйжель, Грин, Блок, залишилися уважаючи своїм обовязком пережити важкий період большевизму. Муйжель і Грин умерли в тюрмі, Блок прожив роки переслідувань. Одначе частина російських письменників лишилась в Росії, в тій думці, що вона зможе приноровитися до пануючого напряму думки і до смаку большевизуючих читачів. Одначе як читаємо дальше — „Серед нових чисто большевицьких письменників старші письменники не мали вже місця ні голосу; їм недовіряли, їх підозрівали в контрреволюції. В кінци прийшов час, коли уста їх зачинили на замок, а на руки і душі положили кайдани“...

РУМУНІЯ.

Вибори до парляменту.

У виборах до парляменту, що відбулися дня 7. липня, здобула рішучу перевагу румунська ліберальна партія. З опозиційних партій вийшла яко тако народня селянська партія під проводом Авереску. Вибори переводжено терором і насильствами. В українській Буковині і Бесарабії виразно поставлено клич: „Румунія для Румунів!“ Українці лучилися з Німцями, Жидами і Мадярами. Ліста того т. зв. „бльоку меншостей“ здобула ледви кільканацять мандатів.

Нове правительство.

Так скінчилася влада партії ґенерала Авареску, від коли до керми уряду прийшов Братіяну, провідник ліберальної партії, котрий перевів отсі вибори. Ліберали спираються на фінансових колах і на багатій інтеліґенції. В часі війни були прихильниками Антанти, заграничну політику опирають на союзі з Францією. Вони перевели ословлену земельну реформу. Натомість ґен. Авереску спирався на Італії і йому завдячують, що Італія в кінци признала, „приналежність“ Бесарабії до Румунії. Завданням правительства кн. Стірбея було допровадити до згоди між тими двома напрямами. Це не вдалося.

ЯПАН.

Політика супроти Китаю.

Премієр Японії підкреслив, що політику Японії в Китаї характеризують 8 особливих моментів. Із них: 1) Японія намагається додержувати невтральність і не стає на бік жадної партії, що борються. 2) Японія годиться співробітничати з поміркованими свідомими елєментами й державами, щоб задовольняти національні змагання Китаю. 3) Співробітництво держав з китайським народом потрібне для економічного розвитку Китаю. 4) Вище зазначені завдання потрібують міцного центрального уряду в Китаї, чого поки що не має. 5) А тому, при сучасних обставинах, Японія не зміниться. 7) Всі зусилля стабілізувати політичний рух у Манджурії й Монголії, при умові визнання спеціяльного стану й прав Японії в цих країнах, японський уряд підтримуватиме. 8) Якщо заколоти поширяться на Манджурію і Монголію та загрожуватимуть соціяльному станові, правам і інтересам Японії, то японський уряд негайно вживе заходів.

Присилайте передплату

та приєднуйте передплатників для „Правди“, часопису для народа.

Пресовий ланцюх.

Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ“ (на популярний часопис для народа „Правда“).

Преосв. Епископ Григорій Лакота, в Перемишлі, зложив 20 ам. долярів. На соборчику деканальнім у Рихвалді зложили: **о. Александер Стеранка,** парох Гладишова, — 3 зол. **о. Иосиф Ляхович,** завід. Новиці, — 3 зол., **о. Микола Величкович,** завід Рихвалду — 2 зол.. **о. Антоній Ломницький,** в Розділлю, — 5 зол. **о. Андрій Дорош,** завід. у Висовій, — 2 зол., **о. Андрій Бардахівський,** парох у Кривій, 2 зол., **о. Іван Титар,** парох в Ганчовій, 2 зол., **о. Володимир Ардан,** парох в Ждині 3 зол. і кличуть усіх священиків до збірки на фонд „Правди“ і християнської преси.

О. Евстахій Шмериковський, парох в Дорі 50 зол., **о. Антоній Пельвецький,** катех. в Надвірній 20, **о. Миколай Любович,** парох в Зеленій 20, **о. Волод. Лисинецький** парох Гвозда 10, **о. Іван Луцик,** парох Надвірної 10, **о. Ізидор Бобикевич,** парох в Саджавці 10, **о. Володимир Король,** парох Битькова 10, **о. Йоан Лятишевський,** парох Ланчина 10, **о. Стефан Сохацький,** завід. Заріча 10, **о. Василій Луцький,** завід. Яблониці 10, **о. Михаіл Совяковський,** парох Переросля 10, **о. Димитрій Юган,** сотруд. в Ворохті 10, **о. Іван Волянський,** парох в Паришці 10, **о. Алексій Луців,** парох Микуличина 10, **о. Льонгін Порубальський,** парох Делятина 10, **о. Іван Думич,** завід. в Глинках 10, **о. Александер Ніжинський,** парох Фитькова 10, **о. Андрей Лакуста,** парох Красної 10, **деканат Єзупільський,** в Ганусівцях 75, **о. Стефан Чеховський,** парох Братишева 20, **о. Николай Стрийський,** пароху Гостова 20, **о. Зиновій Кисілевський,** парох Гринівцях 20, **о. Лука Іванців,** парох Деляви 20, **о. Володимир Коропецький,** парох Долини 20, **о. Дмитро Малець,** парох Озерян дек. Товмач. 10, **о. Корнель Стрийський,** парох Олеши 20, **о. Антін Яворський,** парох Пужник 20, **о. Андрей Поповський,** парох Струпкова 20, **о. Лабій,** парох Отинії 10, **о. Йоан Коцюба,** парох-ювилят Тисьменниці 45, **о. Стефан Демчина,** парох Химяківки 50, **о. Климентій Кульчицький,** парох Підпечар 25, **о. Михаїл Возкяк,** сотруд. в Тисьменици 25, **о. Григорій Зінко,** парох в Острині 26, **о. Александер Левицький,** парох Винограду 10 зол.,

О. Ігнатій Величко, парох у Клювинцях складає 10 зол. і кличе на довільну суму: Впр. о. Маріяна Волошинського, пароха в Глещавій; Впр. о. Иосифа Ганкевич, пароха в Краснім і Впр. о. Ол. Гуньовського, пароха в Ланівцях. **О. Йоан ad Штернберг-Стояловський,** парох Явори, складає 10 зол.

О. Дмитро Паланиця, парох в Пилипчу складає 5 зол. і кличе: Впр. о. Івана Чолгана з Іваня Пустого, Впр. о. Григорія Капустинського пароха в Мельниці, Впр. о. Віктора Цебровського, пароха в Кутах.

О. Гавриїл Ляхович, сотр. в Повітні, складає 2 зол. і 50 сот. і кличе: Всч. о. Івана Березюка, сотрудника в Олеську, Всч. о. Осипа Медицького, завід. Скнилова, Всч. о. Михайла Олійника, сотр. у Стинаві вижній і всіх, що разом із ним ординувалися.

Д О П И С И.

КОЛТІВ. В днях 6. і 7. липня с. р. відбулося тут відновлення місії. Тому, що дня 7. ц. м. в день Народження св. Івана Хрестителя є храмовий день, вже дня 6. ц. м. були всі священники з цілого деканату зібрані в Колтові, де перед початком торжества відбувся вже другий сего року деканальний собор.

Під проводом Впр. О. Декана Й. Пелехатого проповідали деканальні місіонарі: о. сов. Й. Іванець і о. І. Мандзюк.

Гарна погода була одною з додатних сторін великого торжества. З найдальше віддалених сіл спішив нарід громадно на храм. Особливо в сам день св. Івана Предтечі підносив настрій кождий прихід процесій в мальовничих строях, з прекрасними фанами і процесійними образами. Вже від 4.30 рано сповідало нарід 8 отців парохів так що в часі сего торжества приступило до св. Причастія около 1000 людей.

З подиву гідним пожертвованням працювали ОО. проповідники, не щадячи ні сил, ні праці для Христового Царства. Чудовим змістом науками, опановували нарід чим раз більше і більше до тої степени, що вкінци в часі останньої проповіди під хрестом, сокрушений нарід щиро ридав і хлипаючи прирікав держатися вірно своєї прадідної греко-католицької віри.

Прегарний був обхід довкола церкви. На чолі походу йшло девять процесій, а в окруженню всего деканального духовенства ніс Найсвятійші Тайни Впр. о. декан Й. Пелехатий, невтомимий робітник на Христовій ниві. Весь простір довкола церкви був битком набитий людьми, що виглядало неначе одно безкрає море голов.

Піднесений на дусі, загрітий до витревалости розходився нарід після водосвяття домів, подібний до тих, що з над Йордану вертались розкаяні Йоановими науками.

Не перший раз в нашім деканаті маємо щастя переживати такі світлі духовні торжества, бо завдяки старанній праці Впр. о. Декана Й. Пелехатого, кождого року відбуваються деканальні місії. Так в минулім році в Білоголовах відбулася тридневна місія, відтак велике торжество в Мунилівці при посвяченню основ (нині вже вимурованої) церкви, як і сего року в Гукалівцях рівнож при посвяченню основ мурованої церкви — се все є одним торжеством в честь Христа-Царя, що скріплює в народі віру і довірє до духовних отців, бо видить кождий, що Христос має гідних робітників у своїм винограднику.

Так, отжеж, справедливість вимагає, щоби висказати на тім місци повне признання Впр. **о. Деканові Й. Пелехатому** за його велику працю, що хоч старший віком, однак духом бодрий, не допустив своєю невсипущою печаливостю, новомодних раскольників до свойого деканату.

Не можна опустити і **Впр. о. Володимира Чайковського,** якому вперший мірі належиться повне признання, що помимо теперішних тяжких часів, не оглядався на кошти, які поніс, устроюючи в своїй парохії се велике торжество, маючи в серцю одиноке старання о Славу Божу!

Нехай Пречиста Діва Марія, якої чарівний образ украшає великий престіл в колтівській церкві, випросить Вам в Ісуса гідної заплати за Ваші з самовідреченням положені труди!

Очевидець.

Нові книжки і видання.

Степан Семчук: „ВОСКРЕСЕННЯ“. Пісні зриву. Видавництво „ВОГОНЬ“. Жовква“. Р. Б. 1927. Друкарня оо. Василіян у Жовкві. Стор. 54. вел. 8-ка.

Уже сам наголовок говорить, що буде змістом: „Воскресення“ пісні зриву. І кому попадеться збірка в руки, відложить її: „Поезія, та ще й патріотична. Так багато в нас цих патріоточних віршів, що справжньої поезії в них так мало!“ Твоя правда читачу! Та всеж таки не відкладай збірки, прочитай. Найдеш там і чимало справжньої поезії й нових думок, а крім цего, що в нас у наших часах новина: поезії патріотичні, та всі пройняті християнським католицьким духом.

„Аж до загину на Україну,
Мечами єдність воскресе,
Бо з нами Бог, а Бог над все,
Бо з нами Бог, а Бог над все!“

Цего девізу придержується поет скрізь І в невіршованій поезії: „Червоний Вавилон“, де малює змагання капіталізму й комунізму знищити д у х а й поставити на його місце м а т е р і ю. Лиш горстка Христових воїнів голосить: „Дух перше всего“! І ця горстка сміливо рушає в бій, бо їй Христос дає вогонь, а Рим дає меч. І на межах темноти загинув раб і вавилонська повія утонула в багні. Новий боярин зроджений на селянській скибі під християнським прапором у залізних мязах держав святий меч, у серці скарбив віру й сіяв світло, світло... Плуг і списа стали законом. Один законодавець: Христос і одна Правда, Дорога й Життя“...

Отсе хід думок у цій поезії. Палко й не без поетичнього хисту взиває поет народ під Христовий прапор, хоч місцями „Червоний Вавилон“ робить враження не поезії, а агітаційної проклямації.

І частину „Червоного Вавилону“ й увесь „Плач Єремії“ не пощадив прокураторський олівець — ціло з під прокураторського олівця вийшли за те „Зоряні Акорди“, „Воскресний спів“ і Воскресення“. Видно „Єреміїн Плач“ небезпечнійший. Хто його знає, може...

У „Зоряних Акордах“ поет теж бачить одинокий рятунок із багна занепаду в щирій відданости Христові. Він, Христос, кличе:

„Із безмірної любови
Із безмежного віддання
Я віддав усе найвище
Для вселюдського єднання.
Як віддав я на Голгофті,
Віддаю також сьогодні,
Ох, прийдіть, прийдіть до мене
Всі жаждучі і голодні
Я подам вам хліб найкращий,
Я напою вас цілого,
Як люблю я вас безмірно,
Як невинно, як жагучо“.

Хай тільки передадуть Його серцю свої скарги й болі свої, а він прийме їх і загоїть рани, заколише смуток, наситить своїм Тілом і напоїть Кровю Своєю.

Була Юдина зрада, було розпяття та було й воскресення — перемога. Так і народові дасть Христос воскресення.

І буде так: Прийде вогонь, згорить усе.
Забракне сліз, забракне слів — це Він іде.
А встане брат, а встане Друг... В усім любов.
І буде так: Сто срібних крил почне псалом.
Предвічний спів обявить знов новий закон.
І буде так: Один завіт, один народ.
І цар один... і пан один...
Христос Господь.

З технічного боку поезій з малими виїмками видержані гарно, тільки денекуди разять неправильні чоловічі рими. Мова на загал чиста — крім не все вдатних новотворів, разять і польонізми „збракне“ замість „нестане“ й правильні правда, та непоетичні: цілючо, жагучо... і в народніх казках маємо „цілюща й живуща вода“, а не цілюча й живуча“.

Та це не відбирає вартости збірці.

— і н — и й.

„NATIO“. Часопис присвячений національним справам у Польщі (в мовах: польській, німецькій, французькій і англійській) ч. 5. за травень 1927. Виходить у Варшаві. Зміст: К. Аріо: Положення непольських націй у Польщі в світлі буджетової дебати. Д-р І. Шіпер: Боротьба о зміну виборчої одрдинації до закордонних установ а непольські народи. Отто Уліц: шкільництво німецької меншости в горішньошлеській частині шл. воєвідства. З українського життя. З білоруського життя. З жидівського життя. З німецького життя. З литовського життя.

„СВІТ ДИТИНИ“. Ч. 7 липень 1927. Рік VIII. Ціна спитка 1 зол. Львів, ул. Зіморовича, 3.

„БЛАГОВІСТНИК“. Духовна газета для подкарпатских Русинов. Ч. 7. Юлій 1927. Р. VII. Видавництьо ЧСВВ в Ужгороді ЧСР.

„СІЛЬСЬКИЙ СВІТ“. Ілюстрований господарський часопис. Ч. 14. 15. липня 1927. Р. V. Львів, Собіського ч. 32. Ціна окр. числа 50 с

Н О В И Н К И.

Помер румунський король. Дня 20. ц. м. помер румунський король Фердинанд. Реґенційна рада розпочала свою діяльність. Біля його постелі була королева Марія, королева югославянська, бувший грецький король з жінкою, наслідник престолу пятилітній кн. Михайло, кн. Микола і княжна Іляана. Король Фердинанд був до останньої хвилі притомний і помер без болів, проживши 62 роки. Зараз по смерти Фердинанда відбулося засідання Національного Зібрання, на якому реґенційна рада в особах кн. Миколи, патріярха Крістеа і першого президента апеляційного суду Будзуґана зложила присягу в присутности короля Михайла, королевої Марії, кн. мами Олени і митрополита Імена. Сьогодні зложить присягу на вірність королеві армія. Похорони відбудуться правдоподібно в суботу. Вся преса появилася в жалібних рамках. Місто прибрало жалобу. В краю і столиці повний спокій.

Велика битва малими силами. В Нікараґві повстанці в силі чотириста людей перейшли границю Зединених Держав Півн. Ам. Прийшло до боротьби. Правительственні війська мали всего сорок кілька людей. На поміч їм прийшли американські літаки, що їх обсада мала всего трицять кілька людей. По довгій та завзятій боротьбі повстанці, що воювали переважно скорострілами, пустилися на втеки. На боєвищі остало 200 вбитих і 100 ранених повстанців. Державні війська мали одного вбитого й кількох ранених.

Пожежі лісів і повені на Радянщині. У богатьох російських ґуберніях вибухли великі пожежі лісів. У мурманській окрузі змобілізовано все населення до боротьби з пожежою.—Доносять із Нижного Новгорода, що візбрані филі Волги спричинили дальші знищення околиці. Головно біля Лукіянова филі прорвали гати та залили все містечко. Кількадесять людей утопилося.

Дефравдація в спіртовому монополі в Долині. В ґуртівні спіртового монополю в Долині довершено значної дефравдації. Присланий на управителя ґуртівні з Варшави Ст. Подґурський украв заінкасовану готівку й утік у невідомому напрямі. Комісія контрольної скарбової палати сконстатувала недостачу 10.587 зол. За втікачем розписано стежні листи. Подґурський вів життя понад стан й грав у карти. Державний монополь не має втрати, бо семя Подгурського дала за нього поруку до висококости 10 тисяч золотих.

Спека в Европі та в Америці. Велика спека, що є в нас від кількох днів, є тепер і в усій Европі. Із ріжних сторін приходять вісти, що температура доходить у полудневих годинах до трицять кілька степенів Цельзія в тіни. Також і за океаном велика спека. У Чікаґо, як пишуть, що дня є кільканацять случаїв смерти від соняшного удару.

„Брат Войкова“. Подавали часописи про брата Войкова, який у часописах написав був, що це большевики постаралися, що його вбив Коверда. Потім виявилося, що Войков не мав ніякого брата. Аж ось і появився новий брат Войкова в Кракові. Там зголосився в поліційному комісаріяті Іван Ґабік із бажанням, щоби поліція боронила його перед замахом російських монархістів, що хочуть його вбити, бо він брат Войкова. Ґабіка, що виявляв усі познаки поважно умових забурень, перевезли до заведення умово недужих.

Незвичайне явище. У місцевости Ракамаз на Угорщині протягом пів години вдарило триста громів. Ціле село було трицять хвиль ясно освічене. Населення втекло на поля, бо боялося, що лискавки спалять усю місцевість. Та потерпіло тільки кілька домів. Зате кілька сусідніх сіл згоріло зівсім.

Консумція алькоголю в Польщі. В Польщі зуживає пересічно кожен чоловік дві літрі спірту 95-процентового, само собою найбільше в виді горячих напитків. Ця консумція доволі висока, бо Польща занимає друге місце по Франції, яка зуживає 2·71 літра спірту. Чехословаччина 1.81 літра, а інші краї ще менше.

Нагий чоловік на вулицях Варшави. Велике збіговище в мурах Варшави викликав якийсь прохожий зовсім нагий, що мав тільки вінець із жита на бедрах. Ще гірше було це, що з дивним прохожим годі було розмовитися, бо не знав польської мови. Щойно двом поліцаям вдалося випитати в нього. Виявилось, що він Віденець і називається П. Бронштайн і є подорожним аґентом одної з більших фірм і в цему характері прибув до Варшави. В гарячий день пішов за місто. Коли спочивав на полянці біля села Вільґоляс гром. Вязовня, напало на нього двох опришків, побило його та зрабували гроші і одяг. Із житнім вінцем повернув до міста. Зайнялася ним поліція й австрійське посольство.

Мати-звірюка. Одна пані переходила в Варшаві вулицею й почула плач дитини. Це плакала дитина з перевязкою на оці на руках у жебрачки. Пані спитала в жебрачки чого плаче дитина. Та жебрачка не дала ніякої відповіди. Тоді пані зірвала в дитини перевязку з ока й побачила там в лушпинці з волоського горіха великого павука, що вївся вже був у око. Око вже було напухле та набігле кровю. Зробила це жебрачка зумисне, щоб дитина плачем викликала милосердя в прохожих. Матір-звірюку арештували.

Розправа проти Шварцбарта. Як подають часописи, розправу проти вбийника С. Петлюри Шварцбарта визначили на 17. жовтня ц. р.

Замах на ірляндського міністра. На ірляндського віцепрезидента міністрів і міністра судівництва О'Ґіґінса довершено замаху в Дебліні. Він їхав із жінкою до церкви. Нараз надїхало самоїздом трьох людей і вистрілило до нього з револьверів. Один стріл поцілив О'Ґіґенса в голову, а три в околицю серця. Важко раненого міністра перевезли в шпиталь, де він помер по полудні.

Хмаролім і повінь у Саксонії. На саксонсько-чехословацькому пограничі в ночі з 8. на 9. ц. м. прийшло до хмаролому враз із страшною бурею, яка знищила зі всім долину ріки Міґліц. Візбрана ріка залила всю долину й знищила зовсім не тільки дрібні села, але й більші містечка, як Берґеншіблєр. Місто Пірма ушкодила буря поважно. Найшли 21 утоплених людей. Місто Ґлясгіте неначе навістила потопа. Повінь залила залізничий дворець до висоти 3 метрів понад залізничий плянт. Поїзд, що тільки случайно спинився на двірці, затопило до висоти половини возів. Подорожні видісталися з возів вікнами. Кількоро людей, що ратувалися виходом вікном, пірвала водна струя. Шо й но по двох годинах огнева сторожа вспіла видістати вікнами жінок та дітей. Їх умістили на двірці. Другий поїзд, що стояв теж на стації, та на щастя без подорожних, пірвала вода та вкинула в ріку, в наслідок чого вози спнялися один на один. Комунікація телефонічна, залізнича й автомобілева сливе зовсім перервана. Привернення руху поїздів не п слідує скоріше як за кілька тижнів, а може й місяців. Шини на просторі кількох кільометрів змило зівсім. На великих просторах нема й сліду залізничого тору. В місцевости Ґотляйбе повінь знищила сливе пів містечка. Камінний міст під містом Ґлясгіте, що існував від 400 літ збурило зівсім. Село Ельзенґрунд повінь змела зівсім. Не остав цілий ніодин дім. Староство бірненського повіту оповіщує, що жертв у людях є до 150.

Кошти перевезення тлінних останків Словацького. Перевезення тлінних останків Ю. Словацького з Парижа до Польщі і похорони в Кракові коштували 100.000 зол.

Про сон. Американський вчений д-р Ріхтер оголосив висліди своїх спостережень над процесами, що відбуваються в орґанізмі людини підчас сну. Ходяча думка, що людина найміцніше спить уранці — помилкова. Людина найміцніше спить на прикінці другої години сну, а потім спить що-разу чуткійше. Міцний сон кожної людини залежить від електричного опору орґанізму і його можна реґулювати електричним шляхом. За Ріхтеровими спостереженнями. міцний сон, в деяких випадках, збільшував електричний опір у людини, що спить, у 15—17 раз. Люди, що сплять дуже чуйно. виявляють незвичайний електричний опір. Як тільки людина прокидається — електричний опір зараз зменшується.

ОГОЛОШЕННЯ

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ для дітей на час вакацій або і на цілий рік, може поручити: Управа захисту для сиріт у Львові, вул. Потоцького ч. 95. 5—10

СЕМИНАРИСТКА пошукує лекції на цілий рік. Зголошення слати на адресу: Уряд парохіяльний, Плісняни, п. Зборів.

ЄВАНҐЕЛІЯ служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і на час переплетня **П. ПОДОЛЯКА, Львів, в. Жовківська ч. 28. І. п.**

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон
поручає
наймодніші
капелюхи і шапки
фірма
АНТІН КАФКА
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! — — — Вибір великий!

В Ж Е В И Й Ш Л И
„ЗАПИСКИ ЧИНА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛ“. Том II. вип. 3—4
з таким змістом:

I. СТАТТІ

Предтеча Ісидора. Петро Акерович, незнаний митрополит руський (1241-1245) (С. Томашівський) . . . . . .
Київський Спас на Берестовім (Вол. Пещанський †) . . . . . .
Лаврів (М. Голубець) . . . . . .

II. МАТЕРІЯЛИ

о. А. Коцак ЧСВВ. „Правила і наставленія“ (под. о. Г. Кинах ЧСВВ.) . . .
„Візита“ дубенського монастиря СС. Василіянок 1818 р. (под. о. И. Скрутень ЧСВВ.)
Катальог Прокураторського Архиву в Римі (под. К. Королевський) . . . .
Життєписи Василіян (под. и. Скр.) . .
Посмертні згадки:
о. Ад. Баудісс, ТІс. (Й. Скр.)
о. Авкс. Титла, ЧСВВ. (Й. Скр.)
о. Вен. Яницький, ЧСВВ. (и. Скр.)

III. MISCELLANEA

Образ Пресв. Богородиці, дарований Піем XI мукачівському монастиреви (Ст. Р.)
Маляр о. М. Теренський (д-р В. Щурат)
Безіменна „Похвала“ питомцям віденського „ц. к. Конвікту“ в рр. 1804-1819 (д-р Б. Барвінський) . . . . . .
З сучасної укр. церковної історіографії (В. Заїкин) . . . . . .
Про ювилей у гр.-кат. Церкві на Литві і Білій Руси 1826 р. (о. Вл. Толочко) . .
Сторінка з історії монастирської школи в Лаврові (под. И. Скр.) . . . . . .
Академічний Семинар у сучасних школах ЧСВВ. його вартість і значінє (о. и. Скрутень ЧСВВ.) . . . . . .
До історії питання: Хто був архиеп. Петро 1245 р? (Ст. Томашівський) . .

IV. БІБЛІОҐРАФІЯ І ОГЛЯД НАДІСЛАНИХ КНИГ

Адреса Редакції: **Львів, Жовківська 36.** Адреса Адміністрації: **Жовква. Ціна вип. 18·00 зол.**

JAHRBUCH DER ANGEWANDTEN NATURWISSENSCHAFTEN

Dreiunddreissigster Jahrgang. Unter Mitwirkung von Fachmännern herausgegeben von Dr. August Schlatterer.

(X + 402 сторін, 213 образків). Ціна 12 золотих марок.

Дуже цікава книжка. Хоч її автори визначні науковці, то проте читається книжку дуже займаво. Подає вона досить популярно практичні висліди природничих наук і техніки за послідні роки. Це вже 33 рік як виходить такий альманах то й не диво, що звісна католицька фірма Гердера придала йому до гарного змісту ще й гідний зверхній вигляд. Поміщений при кінци перегляд річей дає змогу скоро зорієнтуватися в змісті та вибрати, що треба. При всій науковости книжка вільна від велемудрія та телячого захоплення поступом техніки, а це великий плюс для читача-католик. — Надаєтьсь для бібліотек при ґімназіях, звідки здалосьби виперти акатолицьке видання „Kosmos“-у. М. М.

Книжку можна замовляти на адресу:

B. HERDER & COMP. VERLAGSBUCHHANDLUNG WIEN I. WOLLZEILE 33.

Видає і редагує Комітет У Х.О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 30. (81.) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, 31. липня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „Нова Зоря" Львів, вул. Сикстуська ч. 39 а.

Конто почт. шад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

Передплата в краю: чвертьрічно 4 зол., місячно 1·50 зол.

За кордон.: Річно 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: Революційна техніка большевизму. — З церковно-релігійного життя. — До питання потреби консервативної української орґанізації в Галичині. — Під памятник М. Шашкевича! — Політичний огляд. — Як повстала земля. (Фейлєтон.) — Огляд часописів. — Дописи. — Оповістки. — Новинки. — Оголошення.

Революційна техніка большевизму.

Останні політичні події як в Анґлії, Китаю, як ось недавні заворушення у Відні примушують всіх пильнійшу звернути увагу на большевицьку пропаґанду. Виявом цього є численні статті на цю тему в европейській пресі. В останній книжці паризького журналу „Revue des Deux Mondes" появилася цікава стаття під поданим вище наголовком, котрої зміст передаємо тут у скороченню.

I.

Новий тип революції.

Досі знає світ тільки дві відміни революції: народню (людову) і т. зв. преторіянську.

В „преторіянській революції грає головну ролю одиниця при допомозі війська: трибун, консуль, чи побідний ґенерал, який вибився на провідне становище, скидає при допомозі війська (преторіянців) досьогочасного правителя держави і сам захоплює найвищу державну владу. Є це революція „згори". Вона крім зміни на деяких чільнійших становищах, крім зміни підпису під декретами звичайно лишає все по старому. Інакше народня революція, котра є революцією „здолу". Бо жерело її в низах суспільности, в поневоленню та нужді народу. Її вибух часто ненадійний, густо-часто викликаний якоюсь незначною подією, прим. демонстрацією, що мала що іншого на меті. Ціхують таку революцію: недостача дисципліни, недостача або надмір провідників (отаманів), недостача виразної програми і ясної мети, а у висліді того всього цілковита анархія. Тій то анархії кладе звичайно кінець інша з о р ґ а н і з о в а н а сила чи то в виді останків вірної армії, чи знова інша революція, типу „преторіянського". І світ знає, як сказано, тільки ось ті два роди революції, та не знає ще того зовсім нового типу революції, котру готовляться йому справити большевики.

Характеристичною рисою большевизму є те, що він є особистим твором невеличкого гуртка одиниць-теоретиків. Ці так сказатиб учені спеціялісти від революції, що науково простудіювали революційні рухи до найменших подробиць, це вони створили і творять новий грядучий тип революції. В тій революції вони тільки покористуються „гнівом народа" як сліпою стихійною силою для своєї згори витиченої мети. „Революція це мистецтво" — сказав Маркс, а Ленін додав: „Це не народи готовлять революцію, але це ми приготовляємо до революції народи". І ось цей Ленін спільно з горсткою політичних еміґрантів, практиків у революційній „робот і", перш за все докладно студіює історію всіх революційних рухів на світі. Згодом починають вони творити орґанізацію, котра в 1917 р. захопила в Росії політичну владу, можнаб сказати, без вистрілу. Від тепер почалося практичне переводження большевицької „теорії", доктрини, що її випрацьовано в тиші кабінетів. Почалася вогненна проба тієї доктрини у трилітній внутрішній боротьбі з „контрреволюцією", а також на зовні у веденню революційної акції в інших державах. Досвід вказав на неодну недостачу і хибу „теорії". Звідси то пішли небаром ті безнастанні зміни, все нові й нові доповнення і корективи в большевицькій революційній тактиці — такі дивні й незрозумілі нераз для невтаємничених.

Але чи не діється так і в кождій більшій війні? Пересічний глядач бачить тільки жахливі картини якоїсь безтямної, безпутньої різні там, де знавець, спеціяліст воєнного діла не тільки догляне продумані пляни, але навіть потрафить відріжнити їх від самого виконання.

На перший погляд це десятиліття большевизму може видатися велитенською картиною безладдя, а на ділі це затяжна кампанія по всім правилам стратеґії, із цілком свідомою, доцільною переміною пляпів і... кличів. Отсі то пляни вже сьогодні на стільки прослідженo, що на їх основі можна вже відтворити собі картину революційної техніки большевизму.

Для такої революції, як її задумали теоретики большевизму, перш за все треба доцільно зорґанізованого проводу, а й сама революція має бути орґанізованим ділом. Крім самої доктрини, ідеольоґії, треба для неї ще: провідників, дисциплінованих борців, означеної мети й умілости вихіснувати кождий успіх. За взір для цеї орґанізації взяли собі большевики орґанізацію військову. Вони завели в своїй партії чисто військову ерархічність, щоби свому начальству запевнити авторитет, а в підчинених вдержати безумовну дисципліну. Кождий орґан цеї орґанізації відповідає якійсь означеній потребі. Начальна Команда — це управа III. Інтернаціоналу. Її завданням є кермувати світовим революційним рухом проти кождої влади старої цивілізації. Окремі „бюра" III. Інтернаціоналу точнісько відповідають відділам першої ліпшої ґенеральної булави (штабу). Там і розвідочний відділ, орґанізаційний і оперативний, де для комуністів усіх країн „буржуазного світа" розроблюються пляни, директиви, де збираються і опрацьовують потрібні для революції відомости тощо.

Це орґанізація модерна в повнім значінню. Недавні ревізії переведені в Анґлії та Франції ствердили істнування такої орґанізації понад усякий сумнів. Побіч названих бюр (відділів) є ще спеціяльні комітети для використання всіх досвідів революції, що їх перемінюється на доктрину для дальшого поширення. Десять літ такої практики чимало дечого навчили большевиків. Одною з таких добутих досвідом доктрин є: „Треба осудити всяку революційну спробу, що не є достаточно приготовлена. Вона веде до невдач, а невдачі тільки опізнюють остаточну побіду".

Те саме впрочім каже і воєнна наука. І вона студіює кожду битву, виграну чи програну і доходить до тих самих вислідів. Коли 1917 р. вдалося Ленінові захопити владу в Росії, тоді він гадав, що це вже наспів день світової революції і що всі воюючі армії, втомлені війною, підуть у сліди російської та прилучаться до російського революційного руху. Надії ці, як знаємо, завели навіть на Угорщині, де Беля Кун намагався сліпо наслідувати большевицьку революцію в Росії. Тож після невдатного походу на Польщу большевики покинули думку про негайну світову революцію і то шляхом зовнішнього вмішання. Від тоді має „пролетаріят" кождого краю сам старатися захопити владу в свої руки у власній державі. Москва полишила собі орґанізацію цеї боротьби, кермування і в по требі... фінансування.

Від того часу вся праця III. Інтернаціоналу звернена на орґанізацію партії — як дотично її проводу по ріжних краях, так дотично її складу.

Дальші невдачі комуністичної акції за кордоном змусили большевиків до ще дальших змін. V. Конґрес III. Інтернаціоналу занявся саме реорґанізацією комуністичних партій поза межами Радянщини. Реорґанізація повинна була закінчитись з днем 1. січня 1925 р. Остаточно підчинено всі ком. партії світа головній партійній управі в Москві. Подібно як командування оперуючої армії може мати власну ініціятиву тільки в рямцях, що їх визначила Начальна Команда всіх сил, так і ком. партії поодиноких країв можуть мати свою волю тільки в рямцях директив, визначених московським партійним центром. Начальна Команда ганить і усуває команданта армії за поповнені промахи — теж саме може зробити Москва з про-

відниками окремих ком. партій. Військова єрархічність у большевиків посунена до крайніх меж. Звісно, що комуністами признають тільки тих, що фактично і формально до партії належать і що кождий партійний, виключений московським центром, перестає в їх очах бути комуністом.

З того слідує, що не можна говорити про окремі комуністичні партії, як прим. німецьку, анґлійську, французьку і т. д. На ділі є тільки одна комуністична партія на світі, а її центр — Москва. Подібно, як є прим. одна французька армія, що має ще свої армії в Мароко, в Азії і т. д.

І як складові частини кождої армії не є припадкові, як не случайне є розміщення її частин, але ті частини стоять до себе в певних обдуманих відношеннях і кожда з них має свою мету і призначення — те саме бачимо в орґанізації ком. партії. Кождий її відділ має означене завдання, що його має повнити в свій час і відповідно до інструкцій.

Саме тут виразно виступає основна ріжниця між большевиками, а кождою іншою політичною партією. Кожда інша партія, чи будуть це соціялісти, чи радикальні соціялісти, чи монархісти, намагається здійснити свою програму на парляментарнім полі, через голосування. Тому для кождої політ. партії важне є згуртувати як найбільше число членів, щоби як найбільше мати голосів. Не те бачимо у большевиків. Їм „голосів“ не треба, для них скількість не грає ролі, їм важнійша за все орґанізація. Бо не голосуванням задумують вони прийти до влади у світі, але силою, чи радше насильно. Це є їхня політика.

Ще одна цікава риса. Є це їх безособовість, що проявляється в анонімности їх розпорядків. Немає імен — одні тільки числа: хто дав приказ, — це не важно. На що це, зараз побачимо. Большевики дуже бояться, щоби хто з поміж них не здобув собі надто великої популярности. Бо популярна одиниця легко моглаби протиставити колись свою волю волі партії. Популярна одиниця могла би у даних обставинах підняти маси і повести проти диктатури ком. партії. Ось чого лякаються большевики, ось чому вони примусили популярного Троцького відійти на дальший плян. Так забезпечують себе большевики перед можливістю „преторіянського“ перевороту. Ще ніколи і в ніодного цивілізованого народу не примінювано в такому обсягові військової дисципліни. Дальше буде.

З церковно-релиґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Авдієнції у св. Вітця.

Св. Отець приняв недавно на осібній авдієнції о. А. Калиша ЧСВВ, протоігумена, що у важних справах Чина перебував в Римі, а також о. Павла Демчука ЧСВВ; о. Головецького, ректора Української Колеґії в Римі і 4 молодих священиків, що покінчивши студії, покидають Рим.

Памятник св. Франца з Ассізі.

В Римі недалеко Лятеранської базиліки відбулося при незвичайнім здвизі народа величаве торжество відкриття памятника св. Франца з Ассізі. Прибув на це торжество кардинал Помпілі, Вікарій св. Вітця, ґубернатор Риму князь Спада-Потенціяні, багато епископів і священиків.

Папська Українська Колеґія в Римі.

В шкільному році 1926/7 було в Колеґії 24 питомців: зі Львова 3, з Перемишля 4, зі Станиславова 1, з Мукачева 2, з Пряшева 1, з Криживців 1, з Америки (епархії еп. Богачевського) 4, (з епархії еп. Такача) 2, Василіян 6.

Степень доктора св. Богословія осягнули: о. Стефан Сампара (з архідієцезії львівської), о. Теодозій Липський Ч. С. В. В. і о. Корнило Войтович Ч. С. В. В.

Степень доктора фільософії дістали: п. Павло Білик (з архідієц. львівської), п. Йоакім Баків (з дієц. Крижовацької), п. Юліян Грицишак (з дієц. пряшівської).

Вищі богословські заведення в Римі.

„Колеґія св. Анзельма“. Є це університет для Бенедиктинів (з цілого світа). Міститься у новім, великім і дуже гарнім монастирі св. Анзельма на Авентині. Там мешкає також головний настоятель всіх відтинків „чорних“ Бенедиктинів.

Колеґія „Анґелікум“ під управою ОО. Домініканів. Будинок також новий, гарно уладжений. Вступ на той університет доступний для всіх, професорів має знаменитих.

„Більший Римський Семинар“ коло Лятеранської базиліки. Призначений для римської провінції а головно для Риму. Виховання взірцеве, може чи не найкраще з усіх католицьких семинарів. Професори вибрані зі священиків і монахів.

Правничий факультет св. Аполінарія. Вступ свобідний для всіх. Крім церковного права викладають також світське. Вчать переважно священики, що є заняті у Римській Курії.

Університет Пропаґанди, призначений для клириків з цілого світа. Має чи не найбільш міжнародний характер. Професори вибрані, побіч Італійців вчить богато чужинців. Наші питомці в Римі вчаться на тім університеті.

Григоріянський університет, під управою ОО. Т. Ісуса, про який ми недавно згадували. Тепер приступили до будови нового будинку, який розмірами перевисшить чи не всі дотеперішні вищі школи в Римі.

Біблійний Інститут (вчать ОО. Т. Ісуса). Наука треває три роки. До вступу конечний докторат з теольоґії. Хто покінчить студії, може зложити докторат з біблійних наук, який має дуже високу вартість.

Орієнтальний Інститут, доступний для всіх священиків. Вчать ОО. Т. І. Наука треває 2 роки. Можна осягнути докторат.

Інститут христ. Археольоґії, заложив його теперішній папа Пій XI. Професори ріжні. Наука треває 3 роки (для тих, що студіювали в Римі, 2 роки). — Має право надавати наукові степені. Археольоґія необхідна для всіх, що студіюють початки християнства, на яких як звісно опирається ціла наша віра.

Інші менше важні інституції поминаємо. (Подав І. Л.).

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Унїоністичний Конґрес.

Пятий Унїоністичний Конґрес у Велеграді почався дня 20. липня богослуженням і святочною академією. Другого дня Ексцеленція Митрополит Шептицький і прочі приявні наші Владики відправили архиєрейську Службу Божу. На Конґресі виголошено було ряд рефератів як проф. д-ра Васіча з Оломунця про значіння св. Кирила і Методія, д-ра Дворника з Праги про апостолів Кирила і Методія в світлі історії й інші. На закінчення Конґресу ухвалено резолюції, що мають на меті поширення християнської єдности. Пращальні промови виголосили: Ексц. Митрополит Андрей Шептицький, епископ Дербіні і архиєпископ Предан. По закінченню Конґресу в дбулася евхаристійна процесія. Ширше звідомлення про цей Конґрес подамо пізнійше.

Справа дипльоматичних взаємин з Ватиканом.

Справа дипльоматичних взаємин чехословацького правительства з Ап. Столицею досі ще не полагоджена. Одначе можна сподіватися, що небаром пічнуться переговори в справі обсадження нунціятури в Празі. Сьогорічне торжество в честь Івана Гуса вже не мало державно-офіціяльного характеру. Мабуть чеське правительство вже починає числитися зі становищем Ап. Столиці і хоче уникнути всякої причини до непорозумінь. Еп. д-р Ріттер, що тимчасово веде справи нунціятури в Празі має небаром предложити Ап. Столиці звідомлення про характер сьогорічних торжеств у честь Гуса.

ФРАНЦІЯ.

Заборонені часописи.

Французький „Bullet n Ecclé iastique“ помістив письмо штрасбурського епископа, котрим заказується вірним передплачувати і читати часописи: „National“ (видає Аксіон франсез в Ельзасі) і „Zukunft“ (німецький автономістичний тижневик). Епископ покликується на Арт. 1399 канону, котрий заказує духовенству і вірним читання писем, що намагаються підірвати церковну дисципліну і поборюють зневагами єрархію, а також на Арт. 1384 канону, котрий названу заборону розтягає на часописи.

АНҐЛІЯ.

1300-ліття християнства в північній Анґлії.

Північна Анґлія святкувала з кінцем червня ц. р. 1300-ліття оснування катедри в Йорку а разом з тим навернення Анґлії на християнську віру. В 627 році король північної Умбрії Едвін приняв хрещення з рук римського місіонаря і на памятку цеї події на тім місци станула нова святиня деревляна.

В році 1066 підчас норманського наїзду ця святиня згоріла і тодішній архиєпископ Йорку, Ґрей, почав будувати на тім місци нову катедру. Будову закінчено за Едварда IV. з кінцем XV. століття і вона перетрівала до нинішнього дня.

РУМУНІЯ.

Положення гр.-кат. Церкви.

Від коли румунська православна Церква зірвала єдність з Царгородом і стала автокефальною, значно погіршилося становище греко-католицької Церкви в Румунії. Румунське правительство видає щораз то нові розпорядки, котрими обмежує права греко-католиків. Так прим. вийшов недавно розпорядок, що парохи не будуть діставати державної платні, якщо їх парохії не мають що найменше 400 душ в місті, а 200 на селі. Як показалося, цей розпорядок не примінюється до православних, тільки до греко-католиків. Міністерство війни признає тільки православну Церкву як державну і тільки православним духовникам вільно правити богослуження для війська, на котрі мусять приходити й греко-католики.

Всеж таки греко-католики не падають духом. На недавно відбутім синоді обговорено справу освіти духовенства і значіння реколекцій. Через недостачу монахів уряджуванням місій займається світське духовенство. Духовні власти почали енерґійну боротьбу зі сектанством. Також працюють над зміною дотеперішнього навчання в школах, щоби освіта молоді дістала більше духовий напрям.

Відношення греко-католиків до православних знову погіршилося останніми часами через те, що православні часто

вживають насильства. Так приміром в село Гамба у Великий Четвер прислали поліцію з машиновими крісами, щоби відбирати від греко-католиків церкву для православних. Тільки завдяки телеґрафічному розпорядкові ґен. Авереску не прийшло до проливу крови. В іншім селі жандарми силували греко-католиків возити цегли до будови церкви для горстки православних. Для перетягання на православ'є беруться на такий спосіб: до греко-католицького села присилають православного духовника. Цей старається зєднати собі трохи сторонників і бували випадки, що вже для 6 родин відступників творять парохію і стараються відібрати греко-католикам церкву. Це положення заострене ще тим, що досі не заключено остаточно конкордату. Проти конкордату були зразу самі ліберали, тепер прилучилися до них і православні духовні, котрі внесли до правительства гострий протест проти заключування конкордату.

До питання потреби консервативної української орґанізації в Галичині.

Порушена оце на сторінках нашого часопису тема збудила живе зацікавлення в колах наших читачів. Доказом цього є дискусія, котрій радо уділяємо місця, застерігаючи собі наше становище як щодо всієї проблєми так і до поодиноких її моментів на пізнійше.

Прим. Ред.

Суспільність як вічно рухаючийся, розвиваючийся організм не дасться подумати без певних, твердих основ, на яких держиться ціла суспільна структура. Длятого, що нинішня суспільність по більшій части побудована на принціпі національнім, мусить також суспільна структура в рамах нації мати певні підстави, певні основи, на яких вона двигається до своєї ціли. Щоби якась етнічна ґрупа мала всі дані виявити вповні свої розвоєві сили, осягнути вершок свого буття, т. є осягнути свою державність на своїй території і тим самим стати нацією — мусить вона у власнім своїм лоні мати ті орґанічні складові частини, які її розвиток до власної державности включно, уможливляють. Є се в першу чергу економічно-продукуючі, суспільно-консервативні верстви, які живучи після певних засад, після певної усталеної ідеольоґії, становлять хребетний стовп суспільности, основу нації. До них долучується верства, яка ту ідеольоґію творить і своїм інтелєктуальним впливом першу основну верству суспільну піддержує. Консервативні верстви — се ті верстви, які репрезентують певні означені системи продукції і звязаний тими системами круг ідеольоґії, його задержати стараються, і його перед посяганями всяких новаторів-поступовців обороняють. Побудована в той спосіб суспільність може в своїм консерватизмі занидіти,—система економічної продукції може перерости орґанізаційні суспільні рамці і ціла суспільна структура може завалитись. Щоби се не наступило, суспільність видвигає зі свого лона поступові верстви, які своїм економічним положенням заінтересовані в зміні, поліпшенню, суспільної структури і які цілою силою свойого впливу і орґанізації, пруть до зміни існуючих відносин. Коли без консервативних верстов дана суспільна система взагалі не дасться закріпити й удержати, то без поступових верстов він не буде розвиватися і сам із себе виростить такі суперечности і ненормальности, які не усунені в час, завалять чи розсадять цілий суспільний лад, шляхом революції.

Коли отже нація має бути здорова, здібна до розвитку і до осягнення своєї державности, мусить вона мати в своїм нутрі обі основні складові части суспільної машини, мусить мати її часть консервативну і поступову. Коли на даній території, часть суспільности консервативної належить до іншої національної ґрупи — а часть поступова до иншої, то така суспільність держави на даній території не побудує і буде завсіди слугою позатериторіяльної метрополії. Отсе бачимо ми на цілій Україні, так західній як Східній, — особливо в Галичині, бачимо се наглядно, а останні події є сего ярким доказом. Нічим не дасться закрити тої правди, що консервативні, економічні продукуючі верстви в Галичині належать переважно до польської національної ґрупи, за те майже ціла українська так звана нація—репрезентує суспільно поступовий табор. — Обі сі ґрупи консервативна і поступова, які повинні зі собою кооперувати — і себе взаїмно доповнювати, стоять до себе щодо національности у ворожім відношенню, і коли консервативні верстви стараються закріпити свої позиції через опертя на польську метрополію Варшаву, українські поступові круги стараються закріпити свої поступові позиції через опертя також на позатериторіяльну, московську метрополію. І коли українська нація буде жити дальше серед таких обставин, коли не витворить серед себе власного українського консерватизму, то в консеквенції такого польсько-українського, поступово-консервативного спору на галицькій території, наступить те, що було кілька разів на протязі нашої історії. Продукуючі найбільше цінні українські верстви будуть в наслідок свого природнього консерватизму прилипати до таких верстов польських і будуть польщитися. Українські поступовці, якщо дібються московської протекції, вийдуть на ній так, як свого часу українські „черні“, гайдамаки або в останній українській революції, українська революційна інтеліґенція, (т. є поголовна смерть під стінкою або еміґрація...)

Щоби сего не було і щоби розвиток української нації пхнути на правильний шлях, мусить у нас витворитись сильна консервативна орґанізація, на якій опираласьби ціла наша суспільна і національна структура і яка оборонялаби своїми руками здобутки економічної і культурної праці і всіх попередних галицьких поколінь. Коли в противагу українському революційному поступови повстане сильна і тверда консервативна орґанізація, яка заабсорбує всі инші консерватизми на галицькій території. Так було 1918 р. на Великій Україні, коли то українські консерватисти—відновивши при сприяючих обставинах українську, гетьманську державу, і оперши її на здорових консервативних основах, втягнули без ніякого майже спротиву до творчої державної праці над розбудовою української держави всі чужонаціональні—продукуючі, консервативні верстви на Україні і булиб їх на протязі короткого часу зукраїнщили. І тепер найкращий момент до створення осібної української консервативної орґанізації в Галичині як майбутнього стрижневого хребта всего галицького консерватизму.

Поминаючи сю далеко сягаючу задачу, яку український галицький консерватизм в консеквенції свого істнування буде мусів виповнити, стоять перед ним тепер важні чергові завдання серед самої української суспільности. Є се в першу чергу створення сильних орґанізацій консервативної інтеліґенції, в ціли укріплення і відбудови консервативної ідеольоґії, — орґанізація продукуючих, консервативних хліборобських і робітничих орґанізацій в ціли енерґічного відбиття нагальних наступів українських

Під памятник М. Шашкевича.

В трикутнику Красне-Броди-Золочів, на північний схід від залізничої стації Ожидів на Білій горі біля села Ожидів стоїть величавий хрест-памятник. Маєстатично простирає рамена над Галицькою Областю, немов хоче згорнути під опікунчі крила всіх дітей української матери.

Це монумент, котрий здвигнули перед світовою війною щирі, патріотичні серця незабутньому Маркіянови Шашкевичеви.

Їдеш залізничим шляхом на лінії Красне-Броди, або Красне-Тернопіль, чи йдеш дорогою Золочів-Ожидів, так все запримічуеш його. І в твоїй памяти відживає стільки споминів, пересувається стільки ідейних постатей. Ось Авдиковські, Тарнавські, найблизша рідня поета, котра десятки літ давала парохів для Підлися. Ті плекали—переховували традицію гостюючи у скромних порогах приходського дому рікрічно сотки осіб, що приходили до Маркіянового „Колодязя студененького, де дуб воду тягне...“ Стає перед тобою постать патріярха-патріота, покійного о. Танячкевина, котрий поширював і реалізував Маркіянові ідеї, покійного о. Кальби, що посвятив стільки сил і здоровля при будові памятника, покійного Атанаса Скобельського, котрий видав останній свій гріш на його докінчення.

Стає перед тобою особа покійного епископа Йосифа Боцяна, що ряд літ звеличував память поета своєю присутністю на Підлиській горі.

Пересуваються в споминах постаті героїв-стрілців, уроженців Галичини, що осінню 1911 р. ще молоденькими учнями дефілювали бодро біля памятника при звуках пісні: „дайте руки, юні други...“ Нині вони в могилах, а кількох склонило голови на вічний сон таки на Підлиській горі. Їх могили близько памятника поета, позначені скромними, березовими хрестами.

Стає у твоїй памяти постать у сірій шинелі простого, російського салдата. Се покійний отаман Зелений, що в часі світової війни, не уважаючи на небезпеку, яка грозила йому від московського начальства, зайшов на Підлиську гору, щоби, як казав, о. Л. Тарнавському, вже нині покійному, поклін віддати галицькому ґенієви.

Йде у твоїй памяти ще богато, богато осіб, захоплених чистою ідеєю поета, котрих на жаль нині між живими не стало. І ти глядиш на памятник і мимоволі повторюєш слова Маркіянової поезії: „Шуми вітре, шуми буйний на ліси на гори, мою журну неси думку...“ І тобі здається, що над величним, німим памятником мріє дух Маркіяна. Здається тобі, що він зажурений глядить у кожну закутину, у кожну відтінь нашого народнього життя. Здається тобі, що він дивиться задумчивим оком в село Підлисе, котре так дуже любив. Дивиться і питає, чи ще заховалася в порогах його діда традиційна щирість і гостинність, чи вибігають, як колись з отвертими руками, чи радо витають прихожих.

Здається тобі, що він глядить на старий, кріслатий дуб, що поважно широколистими раменами отінює колодязь, шукає, чи зустріне там веселі гуртки молоді і старших, поважних громадян. Слідить, чи снують вони далі нитку його великих ідей, чи не погасає у їх серцях підйом, чи не знемігся нарід.

І ти береш до рук часопис та читаєш відозву Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві закликуючу всіх взяти участь 7. серпня, а на случай непогоди 14. серпня ц. р. в святі на Підлиській горі. Радієш і віриш, що не тільки найблизша околиця, але ціла Галицька Область поспішить віддати поклін галицькому Кобзареві та зачерпнути у стіп його памятника сили до дальшої тяжкої праці в народньому житті.

Х. Н.

комунізуючих поступовців на весь наш економічний і культурний доробок. на наше — скажім собі правду в очи — фізичне істнування.

Чи є у нас основи і матеріяли до консервативної української орґанізації? Так безумовно. Маємо передовсім до подробиць розроблену, суцільну, до наших обставин застосовану консервативну ідеольоґію, яку подав нам у своїй великій праці „Листи до братів хліборобів“ Вяч. Липинський. Кождий, хто хоче знайти відповідь на всі питання нашої політики, мусить сю капітальну працю прочитати. Ледви чи хто по прочитанню сеї праці зможе сказати, що нам консервативної орґанізації не треба.*) Маємо рівнож в самій галицькій суспільности богато людей о скристалізованих консервативних поглядах,—які готові є до орґанізації вступити. Маємо цілі орґанізації, які нині виразно хиляться в бік консерватизму, які бачать, що революційному українському хаосови, вічній зміні політичних комбінацій і орієнтацій, треба протиставити щось твердого, сталого і певного, – а суспільний економічний орґанізм треба боронити перед руйницькими експериментами учеників Леніна і Троцького. Маємо цілі суспільні верстви, які не бажають собі знищення р е л і ґ і ї, р о д и н и і м о р а л і і які радо підуть працювати в консервативній орґанізації, побудованій на здорових християнських основах. Бажаним булоби, щоби справа косервативної орґанізації перейшла як найскорше зі сфери дискусії — у сферу реалізації.

В о л о д и м и р Г а л и ц ь к и й.

*) Досі ідеольоги нашої національної політики казали, що не треба нам консервативної орґанізації як противаги проти поступового розвалу. На їх думку треба було бути ще більше поступовим як найлівійші поступовці, і національна справа буде уратована. Абсурдність сеї національної політики виказав у своїх писаннях В. Липинський, погубність її виказала в практиці наша реальна дійсність, наше нещасне положення. Український поступ є річ суспільно конечна, але поступ нездержаний є хаосом, руїною, розвалом. Поступ треба здержувати, консервувати, достосовувати до потреб і сил суспільности. Се може зробити тільки консерватизм і треба, щоб се робив консерватизм український, а не польський або московський — бо тільки український консерватизм заведе нас до української держави. Консерватизм польський або московський заведе нас до держави польської або московської. Д л я т о г о о д и н о к и м и п р а в д и в и м и у к р а ї н с ь к и м и д е р ж а в н и к а м и є т і л ь к и — у к р а ї н с ь к і к о н с е р в а т и с т и.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Зміни на вищих урядових становищах.

Постановою ради міністрів з дня 25. ц. м. рішено перенести в стан спочинку дотеперішнього львівського воєводу Гараніха, а на його місце заіменувати ґр. Петра Дуніна-Борковського, голову „Звйонзку Зємян“. Сподіються, що новий воєвода розвяже львівську міську раду й іменує правительственного комісаря.

Говорять ще про дальші зміни. А саме в найблизшім часі має піти на пенсію куратор львівської шкільної округи д-р Рімер. На його місце пропонують візитатора Перацкого з Варшави.

Сподіються також, що ґен. Сікорскі не верне вже на становище команданта VI. корпусу, що малоб бути згідне з бажанням нового воєводи.

Ревізії та арештування.

Дня 22. ц. м. політична полиція перевела у Варшаві ряд трусів і арештувань. Польська преса впевнює, що поліція викрила центральний комітет комуністичної партії Західної України, що містився у двох домівках. В одній домівці, при Свєнтокшиській вул. містилася канцелярія комітету. Там знайшла поліція кілька тисяч комуністичних відозв і партійну кореспонденцію. Поліція застала в домівці Яна Лотиша, що саме печатав на гектоґрафі комуністичні відозви. Управителем цеї канцелярії був секретар соймової комуністичної фракції Бей, а його помічником Галичанин Константин Хавалко. В другій домівці на Снядецких містилася „Ячейка“, на чолі котрої стояв студент Нейтайх і його сестра. Арештовано понад 20 людей, в більшости з інтеліґенції, як прим. І. Гемпель — журналіст, А. Лянґнер — журналіст з Берліна, Штуцький — учитель, А. Шренцель — студентка з Праги, Г. Айман — студентка, А. Шац — студентка і т. д. Арештували також співробітника журналу „Націо“, німця Карла Аріо, а то під закидом „тісного контакту з КПЗУ“. В дійсности К. Аріо є німецьким націоналістом і то більше „правих“ поглядів. Походить з німецьких кольоністів з Перемишля.

На інтервенцію українських, німецьких і жидівських послів його одначе небаром випустили на волю. Звільнили також Гемпля, Кірха і кількох інших.

Коверді не зменшать кари.

Як відомо, доразовий суд засудив убійника посла Войкова Коверду на досмертну тюрму. Сам трибунал одначе віднісся з проханням до президента держави о зменшення кари на 15 літ тюрми. Одначе президент не скористав із права ласки і кари засудженому не зменшив.

Вислід виборів на „східніх“ окраїнах.

Польська преса повна алярмів про некорисний для них вислід виборів до самоврядних установ на „східніх кресах“. Особливо фатальним уважають польські часописи вислід виборів на Волині. У 80 громадах Волинського воєвідства був такий вислід: на 958 громадських радних вибрано 696 Українців, 204 Поляків, 26 Жидів, 23 Чехів, 7 Німців і 2 Великоросів. Значить, Українців вибрано 72·6%. Зновуж до міських рад тогож воєвідства 345 міських радних вибрано: 203 Жидів, 72 Поляків, 58 Українців, 9 Великоросів і 2 Чехів. Є деякі міста, що не вибрали ані одного Поляка радним. „Слово Польске“ прямо обурене цим вислідом, бо, як пише, „чейже жиємо в польській державі!“ Всю вину складає цей часопис на урядову адміністрацію, немовби то адміністраційні установи мали вибирати послів. Даремні нарікання! Це вже другі такі вибори на Волині і чим більше освідомлений стане наш народ, тим ще виразнійше засвідчувати буде свою волю. Так само і Краківський Курєр Цодзєнни прямо в розпуці, що 80 процент мандатів до міських рад на Волині дістали національні меншости.

Відношення до Радянщини.

Польський посол у Москві Патек перед своїм відїздом до столиці Радянщини розмовляв зі співробітником час. Епока на тему польсько-радянських взаємин. Посол Патек дивиться на ті взаємини дуже оптимістично.

Він пересвідчений, що між Польщею і Радянщиною нема таких перепон, щоб їх не можна було при взаїмній добрій волі оминути. Посол заявив, що насамперед полагодиться „наслідки трагічного випадку“, а відтак приступлять до переговорів над договором ґарантійним і торговельним.

Відозва польських соціялістів.

Центральний Комітет Польської Партії соціялістичної і парляментарна фракція ППС. видали відозву до „працюючих“ Польші, в котрій пишуть, що тепер робітнича кляса не має впливу на управу держави. Факт закриття сесії називають ударом в основи парляментарної демократії.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Питання шкільної автономії.

Після приняття реформи адміністрації, обіцяло правительство шкільну автономію для національнних меншостей. Одначе, як видно зі заяви міністра Годзи, до цього так скоро не прийде. Найперше має бути введена шкільна автономія у Словакії, а відтак у самій Чехії. Чеські Німці з того невдоволені і вказують на цікаву обставину, що $3^1/_2$ міліонів Німців і $^3/_4$ міліона Мадярів ще не осягнули того, що вже має 70.000 Поляків у Чехословаччині. Именно небаром має бути оснований окремий польський шкільний інспекторат, на котрого чолі стане оден впливовий Поляк. Цей успіх маленької польської меншості завдячують польському правительству, котре у своїм торговельнім договорі з Чехословаччиною не забуло за культурні потреби польського населення в Чехословаччині і дістало від чехословацького правительства відповідні зобовязання.

АВСТРІЯ.

До віденських подій.

Ревізії й арештування тревають далі. Знайшли багато зброї в домівці Союзу соц.-дем. молоді, зрабованої у склепах підчас заворушень. Несоціялістичні партії всю вину за заворушення складають на соціялістів і їхню демаґоґічну тактику. Панує взагалі напружений стан і оґірчення. Самі матеріяльні шкоди, спричинені товпою, обчислюють на 7 міліонів шілінґів.

Відозва „Бауернбунду“.

Австрійський Селянський Союз видав таку відозву в справі віденських подій: „Останні жахливі дні виразно доказали, що питання Відня не є питанням віденським або австрійським, але воно стало міжнародньою проблемою. Комуністична пропаґанда через цькування соціялістичної преси і через постійні страйки знайшла догідний ґрунт для своїх революційних плянів. Треба протиділати цему з цілою рішучостю“. Дальше ствердюється, що тільки спокій і мир уможливлюють розвиток господарства і що цеї гадки є також більша, розважніша частина робітництва.

Тирольські селяне проти червоного Відня.

Тирольський Селянський Союз домагається, щоби Союзне правительство не далося стероризувати вулицею. Щоб запевнити незалежність правительства, пропонують перенести його осідок до іншого міста.

Арештування комуністичного прусського посла.

Як тільки вибухли віденські заворушення, комуністичний посол до прусського сойму, Пік, сів на літака і полетів до Відня. Та австрійські власти арештували його, а шо знайшли при нім компромітуючі письма, його посадили до вязниці. Його обвинюють (подібно як і австрійського комуніста Копельніка) в підбурюванню і злочині публичного насильства. Письма, що знайшли при нім, були це відозви берлінського радянського посольства до австрійських комуністів. В тих відозвах закликується австрійських комуністів, щоби вони повалили правительство Зайпля, після чого обіцюють їм відновлення фінансової допомоги з російських фондів. В справі Піка велася дипльоматична переписка між Віднем

і Берліном. Після закінчення слідства його випустили з в'язниці і відставили до німецької границі.

Домагання „Ляндбунду“.

Партія „Ляндбунд“ домагається: Заведення мілиційної системи у війську на взір Швайцарії, заборони страйків у найважнійших підприємствах, зміни пресового закона, знесення судів присяжних і заведення лавничих судів на взір Німеччини, розвязання „громадської сторожі“, що її завів посадник міста, перенесення поза Відень союзного правительства і парляменту, передачі судовим властям усіх, що провинилися в часі революції.

Хто були присяжні в шаттендорфськім процесі.

На засіданню ради міста Відня опозиційні радні ствердили, що на 12 присяжних суддів шаттендорфського процесу було шість робітників, а прочі шість належать по термінольогії соціялістів також до пролетаріяту. Отже ані мови не могло бути про якийсь клясово-капіталістичний присуд.

Засідання австрійського парляменту.

Почалася надзвичайна сесія австр. парляменту. Перед будинком сильний відділ поліції провірює входячих, бо впусткають тільки членів Союзної Ради і міської Ради та ще журналістів. Канцлєр Зайпль промовляв перший. Спокійно і річево представив хід сумних віденських подій, зганив також присуд у шаттендорфськім процесі. Вказав на те, що інтервенція війська, що їй був противний бурмістр, булаб не допустила до катастрофи. Нервовість на салі піднеслася щойно підчас промови опозиційного посла Бавера. Сподіються, що сесія покінчиться ще цього тижня.

ЛИТВА.

Заява литовського премієра.

Литовський премієр Вальдемарас заявив представникам преси, що в супереч поголоскам, нема ніяких переговорів між Литвою і Польщею. Литва готова щойно тоді до переговорів, коли Польща признасть її претенсії до Вильна. А що на таке признання є слаба надія, тож не можна сподіватися навязання переговорів.

НІМЕЧЧИНА.

Присуд трибуналу в Газі в користь Німеччини.

Шойно тепер проголошено присуд міжнароднього трибуналу в Газі в справі польсько-німецького спору про хожовську фабрику. Як ми вже раньше подали, Польща внесла на німецький позов заміти про некомпетенцію трибуналу в Газі у даній справі. По переведеній в тім ділі розправі, міжнародній трибунал признав себе компетентним до рішення хожівського спору. Трибунал оперся при тім на т. зв. горішньошлезькій конвенції і так рішив справу 9 голосами проти 3-ох у користь Німеччини.

РУМУНІЯ.

Після смерти короля Фердинанда.

62-літній румунський король Фердинанд Гогенцольєрн скінчив життя по 12-літнім правлінню. Як король не відзначався він ані творчою силою ані ініціятивою. Його положення як конституційного монарха було важке в країні, що далеко не доросла до конституційного життя, де вся внутрішня й зовнішня політика є мячем в руках змагаючихся олігархічних груп: боярів, промисловців і професійних політиків. Менше більше 2 рази в рік відбувалися там вибори і все виявлялося, що не були вони виразом волі населення, тільки тої чи іншої кліки. Тільки згодом стало більшого значіння набирати і селянство.

Справу наслідства престола рішив закон з 4. січня, мин. року Старшого сина Кароля примусили зректися корони, а наслідником назначили 5-літнього сина Кароля, Михайла. До повнолітности короля володіти буде **регенційна рада**. До неї належать: молодший брат Кароля — Микола, патріярхі Мирон Крістен і президент касаційного суду Бурдцуган.

Димісія ген. Авереску і побіда над ним Братіяну була передовсім побідою Братіяну над принцом Карлом. В політичнім світі давно звісно, що причиною вимушеного зречення Карла були заходи братів Іонеля і Винтиля Братіяну. Бо Карло нераз показав себе противником олігархічної форми правління. Звідси і його популярність серед селян. Серед селянства як і в армії вважають Карла за несправедливо покривдженого.

Нове правительство?

Премієр Братіяну звернувся до ген. Авереску, проф. Иоргі і до провідника селянської парті Маніо у справі створення коаліційного кабінету міністрів. Тому, що ніоден із названих не дав остаточної відповіди, здогадуються, що вони запропонували йому розвязання парляменту й розписання нових виборів. Сумнівне, чи Братіяну приняв би таку пропозицію.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Неспокій у Рядянщині.

День у день приходять вісти, що свідчать про велике напруження в Радянщині. В Кронштаді при трусі домівки, де відбувалося нелегальне зібрання групи моряків, прийшло до стрілянини. При тім вбито представника ГПУ, що переводив трус і двох червоноармейців, а ранено кількох моряків. На Закавказю розстріляли пятьох „політкомів“ і „політруків“ за організацію в червоній армії опозиційних ячок. В Харкові в ночі невідомі справники напали на урядового курєра і забрали йому важні документи, що їх віз для українського ДПУ і для Центр. Комітету КП(б)У. У Єнакієві прийшло до крівавої сутички робітників-металістів з міліцією.

Маневри і паніка.

В округах київськім, полтавськім і одеськім відбулися маневи червоної армії з приміненням проб протигазової оборони. Це викликало в населенню справжню паніку, до котрої причинялися алярмуючі вісти радянської преси і також промови на мітінгах проти Англії західньої буржуазії. Населення вірить у близкість війни, поширюються вісти, що війна вже справді почалась, що везуть ранених. Населення старається запастися продуктами, особливо сіллю. За минулий місяць розкуплено 1200 вагонів соли, коли раньше за той час продавано пересічно 350 вагонів.

КИТАЙ.

Китайсько-японський конфлікт.

В Тієнтсіні прийшло до боротьби між японським військом і китайською поліцією. Японці полонили кількох китайських поліцаїв, а генерал Чанґ хоче їх знову насильно увільнити. Довкола Тієнтсіна ведеться справжня війна. Китайці взяли в полон богато Японців і не хотять їх видати. Бояться грізних наслідків тих безпорядків.

Як повстала земля?

II.

З ділювіяльної доби лишилися деякі дуже виразні сліди. Зі звіринного світа відомі передовсім останки печерного медведя, великана — оленя, гіпопотама, а головно мамута. Мамут, з породи слонів, перевищав величиною всі живучі тепер і споріднені з ним звірята так, що індійський слон є карликом супроти свого загиненого свояка. У мамута були кливаки довгі до чотирьох метрів; його тіло вкривав густий волос. Цей волос робив його спосібним жити також під зимнійшим підсоням. І справді, мамут жив підчас ледяної доби в цілій Европі, північній Америці і північній Азії. В Америці доходив аж до околиць рівника. В Шотляндії й на Сибірі є дуже богато останків мамута. Тут знайдено неушкоджені цілі тіла тих звірят. Їх мясо, заморожене, їли ще мисливські пси. Відкопане псувалося однак дуже скоро на свіжому воздусі і поширювало відражаючий смрід. Помимо трудноцїв удалося дослідникам перевести до петроградського музею кістяк одного з найбільших екземплярів. З одного мамута стягнули скіру, вигарбували її й випхали так, що сьогодня маємо зовсім цілий образ мамута.

Мамутів було в тих часах дуже богато; це видно з численних останків, які тепер викопують. Мамутовими кливаками ведуть іще до нині на Сибірі оживлену торговлю. Річно продають їх до 100 пар, а що торгують ними вже яких 200 лит, отже на самій Сибірі знайдено до 20.000 пар мамутів. Такий кливак, як сказано, є до 4 метрів довгий і важить 200 фунтів.

Та що має спільного те оповіданя про мамута з теорією про ледяну добу?

Зараз вияснимо.

Звісно, що всі ті великанські звірята ділювіяльної доби помимо своєї сили — вигинули і то в цілому світі нагло. Якаж була причина того наглого загину? Життеві відносини були для них тоді ті самі, що й тепер. Зимно, хочби й теперішної Сибірі, не було їм страшне. Корм, яким живилися тоді, малиби й тепер. (В р. 1901. відкопано над Березовкою мамута, в якого шлунькови знайдено ті самі ростини, яких і тепер є доволі). Щоби це винищенне мамутів мав спричинити потоп, ґеольоґи не припускають, бо, як кажуть, у тих сторонах і в тих часах потопу не було. Приймати, що мамутів винищили якісь ворожі звірі, пр. вовки або медведі, надто наївно.

Найімовірнішою причиною цього є те саме, що д-р Авердам наводить як причину ледяних діб, т. є. нагле зникненне великої части земської атмосфери, а наслідком того остудженне. Ця подія мусіла спровадити на землі нагальне воздушне забуренне, забуренне, супроти якого наші теперішні бурі й обірванне хмар є діточою забавкою, забуренне, яке лютувало по цілому світови, але передовсім в околицях бігунів, забуренне, яке мусіло безумовно довести до зледоватіння цілої околиці. До такого воздушного забурення тодішні великани-звірята, отже й мамути, не були доросли, а що те забуренне прийшло нагло, отже й нагло вони вигинули так, що в тілі деяких мамутів знайдено нестравлені ще останки їх корму.

Як маємо представити собі ту подію?

Передовсім треба мати на уважі факт, який всі астрономи й ґеольоґи вважають доґмою, що наша земля була спершу жевріючою кулею. Супроти того всі води теперішні (моря, озера, ріки) мусіли уноситися над землею в виді водної пари (хмар). Можна собі уявити, як нескінчено більшою й вишою мусіла бути тоді атмосфера в порівнанню з атмосферою нинішньою!

Фактом є отже дальше, що велика частина тої атмосфери тепер загинула.

Це відірванне чи загиненне можна собі пояснити тільки так, що вищі шари атмосфери відірвались наслідком головно трансфуґальної сили землі від низших, тяжких шарів і улетіли в нескінчені простори світа.

Огляд часописів.

„Рада“ ч. 59 (з 24. липня ц. р.) в рубриці „Огляд преси“ в уступі „Наші Столипинці“ силкується пришпилити нам „реакційність і службу пануючим“ в кожному числі. А на доказ наводить „Рада“ не уступи з кожного числа, тільки виривок із нашої статті п. н. „Сойм і правительство“ (ч. 28. з 17. липня) І на основі цего виривка вмовляє „Рада“ в своїх безплатних читачів, „що Н. З. жваво оборонює варшавське правительство перед опозицією сойму“. Наші читачі, що читали цю статтю знають, що в ній нам зовсім не ходить про пресовий декрет, а тільки про безпринциповість польського сойму, що аж на прикінці свойого животіння кинувся до „праці“, не на користь для нашого народу. Не знаємо, чому „Рада“ так нараз стала оборонцем польського сойму—ми не почуваємося до оборони правительства ні сойму. Та видно „Рада“ думає, що як вона мусить боронити жидівсько-московського радянського правительства навіть тоді, коли воно йде наступом на права української мови на Україні, то й ми мусимо якогось правительства боронити. Ні, панове з „Ради“, ми боронимо тільки справ св. Церкви і українського народу, більш нічиїх. Хіба дтвацька злоба, або кретинізм дочитуються в наших статтях чогось іншого.

* * *

„Діло“ (в ч. 162) реферує комунікат „Центрального Комітету для оборони (?) української гр.-кат. церкви в Америці“ підписаний Т. Грицейом, М. Коцюком, М. Дармограєм, І Ваверчаком, Гр. Пипюком, М. Бріяном, І. Іванишином. Із того „комунікату“ довідується „Діло“, „що більшість тих священиків, які виступили були прилюдно проти еп. Богачевського і його політики на американській землі, вислявши до Ватикану умотивовану (?) жалобу на епископа з домаганням його усунення—тепер на приказ Ватикану (?) ту свою жалобу відкликали й під грозою канонічного послуху її (себто самі себе) осудили“. Подаючи цю „жалібну“ відомість, „Діло“ все таки потішає себе, що „боротьба з еп. Богачевським у Злучених Державах ведеться дальше“, коли американська „Свобода“ помістила такий „довжезний комунікат“. Справді, має чим тішитися „Діло“.

(Надіслане).

У „Дяківських Відомостях“ ч. 7 з дня 1. липня 1927 р. в рубриці „Нові книжки і видання“ зареєстровано побіч „Нової Зорі“ і „Правди“ також і „Громадський Голос“, соціял-радик. часопис українського працюючого народу ч. 26 і т. д. Читаю і вірити не хочесь. Становий орган дяків—службовиків церкви, часопис, що має претенсії, щоб його передплачувано зі скарбони церковної для кождого дяка за церковні гроші, реклямує, а тим самим одобрює і поручає часопис—для церкви і народу ворожу. Перечитає сей анонс у свойому становому органі „ідейний“ дяк, що для нього його становий часопис є авторотетним голосом, перечитає і запренумерує - приманчиві демогогічні кличі, що вичитає у часописи для „українського працюючого народу“ — припадуть до вподоби безкритичного читача — їх злоба не прийде йому навіть на думку, бож читає їх у часописи, що її запренумерував, із свойого станового органу. І так малоосвічений — некритичний, горем прибитий дяк поволи перейметься „ідеалами“ „Гром. Голосу“ — і стане ними сам межи „працюючим народом“ пописуватись — а часопис, з котрого свої мудрощі вичитав — „працюючим масам“ захвалювати. А се чи не аж надто достаточна причина, щоби такого „ідейного дяка“ з посади усунути. Чи не ізза подібної причини усунено з посади „ідейного дяка із Кобиловолок“, дек. галицького, що про нього писав у сьому самому числі в дописи „Мої враження з загальних зборів?“

Вказано булоб, щоби становий орган дяків, службовиків Церкви, був цензурований через Власть церковну. Тоді не зійде на бездоріжжа як „Дяківський Голос“.

Vigilax.

Д О П И С И.

Благословення Св. Вітця для Папської Української Колеґії в Римі.

Рим, 15. липня 1927.

О. Діонизій Головецький ЧСВВ, Ректор Папської Української Колеґії в Римі віднісся був до Св. Вітця через св. Конґреґацію для Східної Церкви прохаючи особлившого благословення для вище згаданої Колеґії. Як звісно Св. Отець в якого Руки Боже Провидіння вручило судьбу цілої католицької Церкви, не має часу, щоби особисто занятися кожною справою з окрема, рішає сам лиш що найважніші справи, власноручно підписується лиш на дуже важних документах. Якеж було здивування навіть у високих церковних римських кругах, коли Св. Отець нелише що даючи Апостольське Благословеніе для нашої Колеґії власноручно підписався але й сам власноручно на залученім своїм портреті (світлині) написав слідуючі слова, що їх подаємо в українськім перекладі:

„Папській Українській Колеґії, дорогій Нам вельми і любим Нам у Христі синам Провідникам та Питомцям сердечно уділяємо у Господі Апостольського Благословення, щоби наповнені Римським і правдиво Апостольським Духом, відзначаючися знанням і побожністю, ставалися все більше а більше достойними і справними служителями до спасіння-освячення душ та до поширення Христового Царства між своїм, Нам і отсій Апостольській Столиці завсіди дорогим Народом. У празник Вознесення ГНІХ,

1927 р. Пій Папа XI.

Яка тут пробивається любов, печаливість, ласкавість, кожний мусить це відчути. Але найбільше відчув це мабуть Автор повищих стрічок, Христовий Намісник. Кожна гадка, кожне майже слово має своє далекосягле значіння. Тож і не дивниця, що Кардинал Людіджі Сінчеро, Секретар св. Конґр. для Східної Церкви хотів сам особисто завезти це Апостольське, Батьківське Благословення до нашої Колеґії, але що якраз в тім часі годі було приняти як годиться Достойного Князя Церкви в мурах Колеґії (кінець шк. року, „горячий“ час іспитів так що ізза браку часу навіть академії не можна було приготовтии). Ректор Колеґії покірно подякував за так велику честь, яку Достойний Князь Церкви готов був нам зробити. Всеж таки Кардинал Сінчеро, хотячи поділити нашу радість, пересилаючи світлину Св. Вітця з Благословенням св. Вітця, вислав на руки о. Ректора Головецького ще від себе дуже сердечний лист.

І. Л.

Враження з реколєкцій.

В днях від 4 до 8 липня сего року, відбулися роколєкції для жінок священиків і учительок в монастирі СС. Василянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95.

В понеділок перед вечером, зібралися ми в концертовій салі інституту, де мали відбуватися науки реколєкційні. Саля богато неповна, — з жалем спостерегла я, як мало знакомих. Деж товаришки з семинара, деж знакомі з висших і низших кляс зі школи? Оголошення було виразне в двох часописях: „для учительок“. Вакації почалися, всі вільні, а як мало є їх тут нині. А де жінки священиків? Оправдуючи тих що через родинні відносини, або якісь иньші перешкоди не могли приїхати, всеж таки на около 700 священичих родин Львівської диєцезії, щоб на реколєкціях було лиш 15 жінок священиків і то з вдовами, то рішучо за мало. Учительок 21 також небогато. Чи брак доброї волі, чи брак заінтересування, чи замало зрозуміння справи було причиною так малої скількости учасниць незнаю, але жаль нам було що нас так мало.

О год. 7. вечером виголосив нам Провідник реколєкцій Всч. Отець Йосафат Маркевич ЧСВВ. вступну науку. На початку висказав своє вдоволення, що більше є учасниць як минулими роками (в 1926 р. було лиш 8) однак і то ще мало.

По науці вечера. При вечері незнакомі запізнаються, знакомі пригадуються, весело і гамірно. Мовчання нині ще не обовязує. Повечері пбсіщення Найсв. Тайн і спільні вечірні молитви в монастирській каплици. На другий день рано

Через відрванне висших шарів зіткнулися низші шари безпосередно зі страшною студіню (—273°) світового простору. Прийшло нагло до кондензації і водна пара стала ледом (градом). Лід впав на спідні шари атмосфери; це викликало й тут кондензацію та зледоватінне водної пари. При таких кондензаціях розвинулася сильна енерґія електричности, страшна буря з обірванєм хмар та градом навістила цілу землю. Настав загальний потоп, земля знайшлася під водою.

Наслідком кондензації водної пари повстав порожний простір. У цю порожню вдерлися негайно серед сильних воздушних забурень висші й сусідні ґази та пари, иншими словами, атмосфера нагально заколотилася. В горі зникли шари воздуху, в середині водні пари скупчилися й зробили місце иншим. Через те ослона атмосфери, яка досі охороняла землю, стала дуже тоненькою, і страшна студінь запанувала на землі (понад 273 степенів низше зера); в зимнійших околицях лід (сніг, град) не міг стопити, ба ще й воду заморозив. Так настала ледяна доба.

Що при таких катастрофах, які повторювалися частійше, хоч щойно по тисячах літ, мусіли нагло й цілковито загинути тоґами, іхтіозаври, дінозаври і т. д., це зовсім природно.

Наслідком ледів і вод земля значно остудилася, земна кора стала тепер грубшою і почала видавати зовсім инші ростини, а на землі могли жити инші звірята. Рівночасно атмосфера підносилася знов загально, особливо наслідком випаровування деяких озер пр. нинішної Сагари, тибетанської пустині і т. д. Через те випаровуванє атмосфера ставала знов сильнійша і температура на цілій землі щораз підносилася, аж знов прийшла нова катастрофа, а з нею нова ледяна доба.

Мамут і инші діювіяльні звірята жили імовірно перед останньою ледяною добою, яка по обчисленню ґеольоґів могла бути перед 20—30.000 літами. Ті звірята не були доросли до наглої студени з градом, снігом і потопом.

Леди вправді загально знов уступили, але в північних околицях (на Сибірі) не могли зовсім знов стаяти. Тільки на кілька метрів глибоко могло літне сонце огріти горішню верству землі; та це вже вистарчало, щоби там літом появилася буйна веґетація. Під цею огрітою верствою полишилася однак земля вічно замерзлою, і якраз цій обставині слід завдячити, що знаходимо ще стільки і так добре захованих останків зі звіринного світа ділювіяльної доби.

(Далі буде.)

Сл. Божа, пізнійше спільне духовне читання і одна конференція, по полудни спільне дух. читання і дві конференції переплітанні вільним часом. По кождій конференції чверть години роздумувань у каплиці. Такий був порядок реколекцій. В вільнім часі можна було читати, молитися, роздумувати або відпочивати, тільки не розмавляти, бо мовчання обовязувало нас від вівтірка рано до кінця реколекцій. Мовчання! Се гарна річ і до реколекцій конечно потрібна, але 36 жінок знайомих і незнайомих, а котрі радіби були познайомитись — і мовчання, то трошки трудна справа. Томуто і наше мовчання не було досконале, але всеж таки було і богато помогло до доброго переведення реколекцій.

В четвер пополудни перед сповідю, мали ми дуже милу несподіванку. Їх Ексцеленція Митрополит зволили прийти до нас, та сказати нам ще кілька слів від себе. Казали нам, що тішаться не лише тим, що ми відбули реколекції, але і тим також, що ми мешкаючи тих кілька днів у монастирі, пізнаємо його, приглянемось життю монахинь і наберемо правдивого поняття про монастир, та внесемо поміж своїх инший світогляд. Церква для душі, се так як воздух для тіла. Прикро і тяжко — казали Ексцеленція — бути Епископом такого народа, котрий церкви не знає. Хто не знає монастиря, дає доказ що не знає і Церкви і нею не інтересується. У світі є впрост противне поняття про монастир, як є в дійсности. Людям здається, що життя в монастирських мурах мусить робити людину нещасливою. Та факт є, що нігде на світі нема так щасливих людей, як у монастирі в тім передсінку неба. Що так є справді, ми мали нагоду наочно о тім переконатися.

Ексцеленція уділили нам Архієрейського благословення, а потім ще слухали св. сповіди.

В пятницю рано приступили ми всі спільно до св. Причастія, а по Службі Божій відспівали ми панахиду. По сніданню остання наука, пращання і кінець реколекцій.

З вдячностю ще мушу згадати і про гостинне приняття, якого дізнали ми від СС. Василіянок. За невеликою оплатою знайшли ми на столах рефектара більше ніж сподівалися, а взагалі на кождім кроці щирість і ввічливість, за котрі молитвою і серцем повинні ми віддячитися.

Спільна фотографія лишилася нам милою памяткою реколекцій.

Гарні се були хвилі і не мало добра вони нам принесли, — шкода лише, що так мало нас було.

Учасниця.

ВИНЯТИНЦІ. (Враження з відпусту). Дня 17. липня ц. р. була в селі Винятинцях, повіту заліщицького, нагода бачити, як Пречиста Діва Марія ще і тепер обявляється тим, що Її люблять, до Неї горнуться та Її почитають. А обявляється Вона справді в душах побожних прочан, що спішать сюди з далеких сторін, щоби в св. Тайні Покаяння на сім відпустовім місці обновити свої душі, набрати покріплення до боротьби з маревом сучасної нужди та випросити собі в Пречистої Діви ласк в нинішних тяжких часах так дуже кождому потрібних. 17 священиків засіло до сповідальниць, щоби розвеселити засмучені лиця грішників. Здавалося, що Пречиста Діва Марія ще раз прибула на це вже раз вибране собі місце цілий цей яр замешкала, ціла долина з церковцею по середині виповнена численним духовенством і вірними аж до найвисших вершків лісистих горбків робила враження щасливой земської країни. Сей найвисший степень радости був тоді, коли всі висповідалися та приняли св. Причастія. З тисячних грудей понеслась побожна пісня в честь Пречистої Діви та кождий старався свою внутрішню радість в сій пісні на зверх обявити. Здавалося, що се вже не звичайні нещасні грішники, а до якоїсь певної міри до самої Пречистої Діви Марії уподібнені істоти.

І справді очищені в св. сповіди, вільні від гріха, захоплені справами Божими, були сі люди бодай в коротенький час подібні до Пречистої Діви Марії, бо Вона в душі кождого на сей час немов обявилася і замешкала.

Вже дня 17. липня ц. р. дав нарід український доказ, як високо цінить він це відпустове місце. Дав доказ, що не мають тут що робити ті всі р жні сектанти, що так страшно за своєю новою вірою побиваються та агітують.

Наколи ми маємо такі відпустові місця, як Винятинці, та таких вірних почитателів Пречистої Діви, як тут можна було бачити, то не біймося сект.

Пречиста Діва своєю радою сама заслонює Церков Христову від всякої погубної ложної науки. А доказом сього був день цего великого відпусту. Тож горі іміем серця, а Ти Пречиста Діво не опускай нас з Твоєї Пресвятої опіки ніколо — ніколи.

о. Ілія Братик.

ОПОВІСТКИ

В Адміністрації „Нової Зорі“ зложили: Впр. Отці Нараївського деканату через о. Дра Романа Яценкова, завід. в Нараєві — суму 52 зол. на фонд будови дому для вдів і сиріт по священиках.

КОМУНІКАТ

Уладжуйте народні забави, фестини, вистави, руханкові вправи і т. п.

Користаючи з погоди — подбають українські товариства й установи а також поодинокі громадяне(ки) про улаштування народніх забав, фестинів, вистав, концертів, руханкових вправ і т. п. на свіжому воздусі (в ліску, на толоці, в городі чи в саді) з доходом на „Рідну Школу“.

Таким чином найширшим українським масам дається змогу провести час на милій забаві а з другого боку приєднається значний дохід для „Рідної Школи“.

У Львові, дня 18. липня 1927.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“

Марія Білецька вр., містоголова. **Теодор Мартинець** вр., за секретаря.

До всіх філій і читалень Т-ва „Просвіта“ в краю.

В справі поборювання неписьменности рішено інтрвеніювати у всіх компетентних чинників влати. Для виготовлення відповідного представлення потрібні нам всі дані, передовсім дані про заборони організувати і переводити курси для неписьменних в часі від 1920 до 1927 р.

Видіди філій і читалень виконають наше зарядження з дати 16-го квітня ц. р. до ч. 2896/27 (поміщено також в „Народній Просвіті“ за 1927 р., ч. I. на стор. 60) і повідомлять Говний Виділ: 1) Чи були старання зорґанізувати курси для неписьменних і в котрих громадах? 2) Чи про уладження таких курсів повідомлювано староство, або шкільну владу? 3) Чи адміністраційна або шкільна влада зізволила на переведення таких курсів (в котрих громадах і в котрому році)? А в котрих громадах заборонила і для чого (по можности переслати відпис заборони)?

Справа не терпить проволоки, тому належить спішити з відповідю найдалі до 15-го серпня ц. р,

У Львові, дня 19. липня 1927.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“.

† Посмертна згадка.

Роман Бодревич, уч. III. кл. клясичної гімназії в Стрию, заснув в Бозі дня 22. липня 1927. по короткій, а тяжкій недузі в домі родичів в Уличні. Дитина рідких чеснот, любив гаряче Церкву і Вітчину Україну. Нехай рідна земля буде йому пером. В. И. П.

Подяка.

Високоповажному Пану Д-рові Ярославу Крижанівському, адвокатові в Станиславові, вул. Голуховського, складаю сердечну подяку за його вмілу і вповні безінтересовну оборону моєї справи в суді в Станиславові.

Станиславів, 2. VII. 1927.

Свящ. Горняткевич Іван.

За поміч пошкодованим градом.

Градові бурі нанесли рільництву Східної Галичини міліонові шкоди. — В справі доразової допомоги для пошкодованих градом інтервенювало Краєве Т-во госп. „Сільський Господар“ у Львові в воєвідських урядах. — Досі виплатило на річ пошкодованих станиславівське воєвідство квоту 100.000 зол., асиґнуючи через староства кредит для поодиноких рільників. Кредитову допомогу в переважаючій части одержали пошкодовані коломийського повіту. Розміри шкід на території Станиславівського воєвідства вимагали дальшої доразової допомоги у мінімальній висоті 350 тисяч зол., одначе досі його ще не одержало.

Львівське воєвідство асиґнувало досі тільки 89.000 зол. для пошкодованих. Шкоди які повсталй від дня 2-го липня с. р. і які обняли теж і тернопільське воєвідство досі урядово ще не усталені. Львівське воєвідство не надіється нових асиґнат на доразову запомогу. Всеж таки може воно для дуже пошкодованих повітів уділити ще незначних допомог до 5.000 зол. на повіт.

З огляду на те, взиваємо філії „Сільського Господаря“, працюючі на терені львівського воєвідства, в окрузі яких є градові шкоди, щоб негайно через свої староства зажадали доразової допомоги з воєвідства, предкладаючи йому список пошкодованих градом, і виказ висоти шкід (кількість моргів засівів, після роду ростин і степень знищення). Викази шкід належить зладити для кождої громади окремо.

Більша акція допомогова має бути розведена у серпні в цілі забезпечення озимих засівів. Першенство до допомоги будуть мати господарі, які в році 1927 потерпіли від живлових нещасть.

Взиваємо тому вже тепер Філії і Кружки, „Сільського Господаря“, а просимо Повітові Союзи Кооператив, які ще досі не надіслали виказу шкід, або на території яких повстали нові шкоди, **щоби точні викази шкід надіслали до Краєвого Т-ва Госп. „Сільський Господар” у Львові, (вул. Зіморовича ч. 20) найдальше до дня 15. серпня с. р.**

На їх основі „Сільський Господар“ розведе акцію допомоги у чинників влади.

Хто до 1 серпня ц. р. передплатить і дасть на почту 2·50 зол., то дістане в половині вересня наш знаменитий календар

„Приятель Господаря“ на 1928 р.

що несе багато цікавих і практичних порад. По 1 серпня ціна з пересилкою 3·50 зол.

АДРЕСА: „СІЛЬСЬКИЙ СВІТ“, ЛЬВІВ, ВУЛ. СОБІСЬКОГО Ч. 32.

НОВИНКИ

Народнє торжество в Підлисю. Засноване в 1912 р. золочівськими громадянами „Товариство ім. Маркіяна Шашкевича“ уладжує в неділю дня 7. серпня Народнє торжество в честь Маркіяна Шашкевича. Торжество пічнеться Службою Божою під хрестом та панахидою. Після того відбудеться святочна академія. У програму академії входять такі точки: вступне слово, продукції хорів, продукції орхестр, деклямації і вправи соколів. Вразі непогоди торжество відбудеться в неділю 14. серпня.

Смерть примаса Угорщини. З Будапешту повідомляють, що дня 25. ц. м. помер там примас Угорщини, кардинал Чернох. Покійний прожив 75 літ. Усе своє майно записав на катол. Церкву.

По живлових катастрофах пошести. Із Київа доносять, що там шириться страшна епідемія шкарлятини. У місті відчувається недостача місць по шпиталях. — Як доносять із Льондону в південній Персії вибухла холєра, що головно сильно шириться над Перським заливом і прибрала такі розміри, що комунікаційний рух у цих околиць х припинився зівсім.

Учні розікрали цілу школу. Управитель вселюдної школи в Климонтові під Сосновцем доніс до поліції що хтось із шкільного городу біля старого шкіль. будинку викопав кущ рожі. Поліція ствердила, що не тільки рожу викопали, але що з усієї школи остали тільки голі стіни й покрівля, украдено 8 вікон, 7 дверей, сходи, що вели на під, розібрано кафлеві печі й усю кухонну піч та більшу частину паркану. Слідство виявило, що крали учні враз із батьками. Суд старших позасуджував на місяць арешту, а малолітним ділив догани.

У Відні по заворушеннях землетрус. У понеділок 25 ц. м. в год. 9·35 відчули у Відні землетрус, що виступив як сильний удар і тривав 5 секунд. Також в Ішлі в год. 9·45 відчули землетрус із трьох ударів. Землетрус дався відчути передусім на вищих поверхах, де поспадали образи зі стін і попереверталася обстанова. Більший переполох викликав землетрус у Грацу. Мешканці, що поклалися вже були на спочинок, вискакували в ліжок, бігли до вікон та кричали: „Землетрус, землетрус! Там богато домів потріскало. В Відні та в Ішлі шкід не було.

Тайфун затопив корабель. Наслідком тайфуна затопився китайський корабель, що плив із Кантону до Конг Мун. Побоюються що, потонуло з кораблем 189 людей.

Арештування почтового листаря. Останніми часами знов на львівській почті стали пропадати з листів банкноти, присилані зза границі до ріжних адресатів. Стали стежити за виновником і приловили листаря Яна Куриляса. Він забирав деякі листи, що в них сподівався найти гроші, отвирав їх і присвоював собі долярові й золотові банкноти.

Напад морських розбишаків на корабель. Норвеський пароплав „Стольвіген“ захопили оноді морські розбишаки, що були серед подорожних, що всіли на корабель у Гунгкунг. Вони увязнили капітана й офіцирів. Провідник банди, що говорив по англійськи, приказав завернути до заливу Бяст. Коли пароплав причалив у заливі, розбишаки умістились в дві шалюпі з готівкою 200.000 долярів у золоті, зрабували клунки подорожних та віддалилися від корабля.

Картки на хліб і муку на радянській Білоруси. У звязи з недостачею поживи на радянський Білоруси, поручено ввести карткову систему продажі хліба й муки в роздріб. З причини недовезення житньої муки з України, далася відчути недостача муки найбіднішому населенню так, що перед крамницями з харчами цілу ніч стоять черги, що по кільканацять годин ждуть на отворення крамниці. Міліція густо патролює по місті, передусім нічю.

Вигляди на жнива в Канаді. Сегорічна весна була дуже слотлива, так що від половини цвітня аж по кінець мая падали дощі майже щодня. Весняні роботи на фермах дуже опізнились так, що фармері стратили взагалі надію на жнива. До того ще ріжні „пророки“ (а тих в Канаді не бракує) заповідали, що літа сего року не буде. Вправді фармери не засіяли сего року так багато, як минулого, але за се мають більше ячменю і вівса. Після урядових звідомлень стан збіжа представляється дуже гарно. Якщо не буде граду та передвчасних морозів—сьогорічний збір збіжа не буде гірший як минулого року.

Коса стяла голову учениці. До власника посілости Пятково гр. Посвєнтна в Білосточчині Возніцького приїхала на вакації його 14-літня донька. Перед кількома днями післала її мати в якійсь справі до недалекого млина. Вона поїхала туди ровером. Коли їхала вузкою стежкою, напроти неї йшов селянин Завадський із косою на рамени. Обоє зударилися так нещасливо, що коса перетяла дівчині горло на скрізь та відрубала голову. Ведеться слідство, чи Завадський тут не винуватий. Покищо він у слідчій вязниці.

Дружний напад польських селян на лісову сторожу. У Любельщині селяне з села Станиславів, гром. Олександрів, зоружені вилами та дрючками кинулися в лісі дібр Замойських, біля села Станиславів на лісну сторожу, що займала селянську худобу. Лісна сторожа дала сальву в повітря, а коли це не помогло, мусіла перед грізною поставою селян тікати лісом. У часі відвороту поцілила револьверова куля гаєвого Яна Русяка в ліве рамя.

Спека. В останніх трьох днях минулого тижня померло в Зединених Державах Північної Америки 113 людей на соняшний удар. На південних областях Радяншини занотовано температуру до 72 степенів Цельзія. Багато людей померло від соняшного удару. Також у всій Естонії небувала жара.

Страшна буря між Микуличином і Тартаровом. Буря, що скаженіла між Микуличином і Тартаровом ураз із хмароломом, мала страшні наслідки. За протяг кількох хвилин ріка Прут візбрала страшно й виступила з берегів та зірвала всі мости й кладки. Вода поривала цілі шопи, стодоли й живий інвентар. Якийсь чоловік, що був на березі, а не вспів утекти перед візбраними водами, потонув. Над водопадами Прута вода пірвала віз, що переїзджав із камінням, візник і коні згинули в филях ріки. У Делятині один робітник переходив камінням плиткий дуже в цему місці Прут. Коли вже був на середині ріки, схопили його великі буруни, що надплили. Від неминучої смерти врятували його селяне, що були на березі й зараз кинулися на поміч і добули його з ріки. Страти, що їх спричинила буря, величезні. Покищо ще їх не устійнили.

Смерть від грому. В часі страшної тучі, що пронеслася дня 16. ц. м. серед громів і лискавиць в селі Свободна під Ярославом, приключився траґічний случай. Із поля вертала шляхом Гандзя Ракочи, літ 58, жінка Михайла. Нараз ударив у неї перун, що від нього зайнялася на ній уся одежа. Огонь так сильно попарив її, що вона серед страшних мук померла.

За зневагу релігії. Бронислав Доробайло тай Іван Гречин, молоді парібки були в терміні в стельмаха Миколи Лоєка в Винничках. У сусідньому селі Дмитровичах у квітні 1925 року невідомі виновники допустилися профанації статуї св. Антонія, що там стояла. Вони розбили голову статуї святого. Коли майстер Лоєк довідався про це, забажав використати цю нагоду й викликати „чудо“, на якому мігби щось заробити. Намовив Доробайла та Гречина, щоби облили статую свинською кровю, що її сам доставив їм. Хлопці сповнили приказ. Та не повезло йому, бо жителі Дмитрович в облиттю фіґури свинською кровю не бачили чуда, тільки зневагу релігії. Вплинула жалоба до суду й окружний суд ві Львові по переведеній розправі засудив і пана майстра й його обох челядників на 4 місяці вязниці за зневагу релігії.

Зріст коштів удержання. Найновійша статистика подає такі дати про зріст коштів удержання в ріжних краях: Найбільша дорожнеча в Норвеґії, бо кошти удержання піднеслися на 198 відсотків у порівнанню до передвоєнних цін. Відтак йде Ірляндія, де дорожнеча зросла о 182 відсотки, Еспанія (Мадрид) о 179, Данія о 177, Зединені Держави 164, Швеція 170, Вел. Британія 164, Канада 148, Німеччина 146, Італія (Рим) 127, Польща (Варшава) 120, Угорщина 111, Чехословакія (Прага) 109, Франція (Париж) 107, Австрія 105 відсотків.

ОГОЛОШЕННЯ

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ для дітей на час вакацій або і на цілий рік, може поручити: Управа захисту для сиріт у Львові, вул. Потоцького ч. 95. 7—10·

ВПИСИ на одно-річний курс шиття і крою білизни як також артистичних робіт відбуваються дальше через цілий місяць серпень. Наука зачнеться 6. вересня 1927. Близші інформації уділяє заряд С. С. Василіянок письменно і устно при ул. Длугоша 17, Львів. — Поручається такий курс абсольвенткам семінара і гімназії. 1—3

ВЖЕ ВИЙШЛИ

„ЗАПИСКИ ЧИНА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛ“. Том II. вип. 3—4

з таким змістом:

I. СТАТТІ

Предтеча Ісидора. Петро Акерович, незнаний митрополит руський (1241-1245) (С. Томашівський) . . . . . .
Київський Спас на Берестовім (Вол. Пещанський †) . . . . . .
Лаврів (М. Голубець) . . . . . .

II. МАТЕРІЯЛИ

о. А. Коцак ЧСВВ. „Правила і наставленія“ (под. о. Г. Кінах ЧСВВ.) . . .
„Візита“ дубенського монастиря СС. Василіянок 1818 р. (под. о. м. Скрутень ЧСВВ.)
Катальог Прокураторського Архіву в Римі (под. К. Королевський) . . . .
Життєпись Василіян (под. м. Скр.) . .
Посмертні згадки:
о. Ад. Баудісс, ТІс. (Й. Скр.)
о. Авкс. Титла, ЧСВВ. (Й. Скр.)
о. Вен. Яницький, ЧСВВ. (м. Скр.)

III. MISCELLANEA

Образ Пресв. Богородиці, дарований Піем XI мукачівському монастиреви (Ст. Р.)
Маляр о. М. Теренський (д-р В. Щурат)
Безіменна „Похвала“ питомцям віденського „ц. к. Конвікту“ в рр. 1804-1819 (д-р Б. Барвінський) . . . . . .
З сучасної укр. церковної історіографії (В. Заїкин) . . . . . .
Про ювилей у гр.-кат. Церкві на Литві і Білій Руси 1826 р. (о. Вл. Толочко) . .
Сторінка з історії монастирської школи в Лаврові (под. М. Скр.) . . . . . .
Академічний Семінар у сучасних школах ЧСВВ. його вартість і значіннє (о. м. Скрутень ЧСВВ.) . . . . . .
До історії питання: Хто був архиєп. Петро 1245 р? (Ст. Томашівський) . .

IV. БІБЛІОГРАФІЯ І ОГЛЯД НАДІСЛАНИХ КНИГ

Адреса Редакції: **Львів, Жовківська 36.** Адреса Адміністрації: **Жовква. Ціна вип. 18·00 зол.**

Видає і редагує Комітет У.Х.О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні Видавнич і Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 31. (82.) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, 7. серпня 1927 Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „Нова Зоря" Львів, вул. Сикстуська ч. 39 а.

Конто почт. шад. Краків ч. 405.867.

Передплата в краю: чвертьрічно 4 зол., місячно 1·50 зол.

За кордон.: Річно 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: На уніоністичні теми. — Югославія перед виборами. — З церковно-релігійного життя. — Революційна техніка большевизму. — Як Ясне Сонечко гасло. (Фейлєтон.) — З українського життя. — Політичний огляд. — Оповістки. — Новинки. — Оголошення.

На уніоністичні теми.

(+) Між 20—24 липня б. р. відбувся черговий Велеградський Уніоністичний Зїзд, про котрий ми згадували в нашому часописі. Докладніщий звіт про перебіг названого зїзду надіємося одержати від одного з наших кореспондентів.

Покищо подаємо дві знаменні дописи на тему зєдинення, поміщені в 43. ч. віденського тижневика „Шенере Цукунфт" (з 24. VII): одна могилівського архіепископа Едварда Р о п п а, друга пера російського конвертита кн. Массальського.

Архіепископ Ропп в своїй статті подає, які то перепони натрафляє зєдинення з Римом в міродайних росийських православних кругах. Номінально міродайними кругами називає автор крім епископів і монахів також віруючі круги російської інтеліґенції. Вони одначе не мають рішучого й великого впливу на маси. Нинішні православні народні маси характеризує привязання до форми й духовий сон. Навіть занепад і руїна, що їх спричинив большевизм у церковному й релігійному життю, по части на ново розбудили симпатію до релігійних зовнішних форм, одначе нарід ще не очуняв на стільки, щоби шукати ясними очима за конкретною, Богом даною, а тим самим в совісти обовязуючою правдою.

Народні маси в Росії вдоволяються внутрішніми релігійними почуваннями без виразної ясної віри. У них релігія і віра, то традиційна зверхня форма і внутрішні релігійні переживання без ясного змісту і розуміння.

Знаменні є під тим оглядом слова листу звісного оберпрокурора св. Синода Побєдоносцева, котрі дослівно наводить архіеп. Ропп: **„У нас кождий може вірити в те, що йому подобається і під тим оглядом у нас є повна свобода віри, але офіціяльно дозволити покидати православну Церкву ніяк не можу, а то з причин політичних і національних"**. І по правді нині годі найти православного богослова, нехай би то був епископ чи монах, котрий висказав би виразно, які є ріжниці в науці віри між католицькою а православною Церквою. Головна причина в тім, що ціле православне богословіє у минулому століттю пішло по лінії протестантизму, а тим самим стратило правдиве поняття віри. Вони вправді признають якесь надприродне обявлення, але підчинитися йому, признати Церкві непомильний учительський уряд, а тим самим узнати зобовязанне підчинитися в совісти його науці та проводові, для них такі поняття не істнують.

Звідси то береться також **ложне поняття зєдинення з Римом**, неначе з лука двох від себе незалежних і рівнорядних Церков, котрі можуть і повинні дійти до порозуміння на основі взаїмних уступок та признань. Про якесь підчиненнє Христовому намісникови як відомому голові цілої Церкви і то тому, що так Христос жадає і установив, про се вони й чути не хочуть. І ось в тій недостачі у вірі і розумінню обовязку є по думці архіеп. Роппа найбільша перепона зєдинення православних з католицькою Церквою.

І в тім треба признати достойному авторові повну правду. Довгий побут в Росії і близькі взаємини з православними кругами дали йому спромогу пізнати релігійні настрої та успосіблення незєдинених. Те саме добачуємо і між православними українськими кругами. Зовнішна форма, до котрої подекуди спостерігається майже фанатичне привязання, а повища недостача поняття віри й послуху для церковної власти є характеристикою православної душі. Він часом бажає зєдинення але так, аби не перестати бути православним в його власному поняттю. Зате зміна в річах віри або в сущних річах церковної орґанізації переходять у них без найменшої трудности. Доказом сего, хотяйби останній народно-церковний Зїзд у Луцьку. Для них Церква, то не Божа установа, котрої основи положив сам Бог і Спаситель Христос і котрі ніяка людська власть не може й не сміє змінити, але се якесь неясне **релігійне товариство**, в котрім мають рішаючий голос всякі збори, зїзди, комітети, делеґати по їхньому бажанню і розумінню. Звідси то береться, що наука віри й обичаїв переходить в протестантське вільнодумство, а поняття зєдинення з католицькою Церквою, то не покиненнє блуду та ложної дороги, то не обняття щире й сердечне одинокої правди й шуканнє спасення, але якийсь договір, в котрім треба найбільше взяти а найменше дати.

Як глибоко закорінилися ті релігійні обяви й поняття, бачимо з того, що помимо так усильної праці століть, еще нераз приходиться нам боротися з подібними настроями в нашім народі, вже католицькім. Буває, що зовнішня форма бере верх над змістом, чого приміром є останні події на Лемківщині. Скільки то є у нас інтеліґентів, **і то віруючих**, котрі унію розуміють як якийсь „contractus bilateralis", а не повне віруюче підчиненнє найвищій церковній власти. Все час від часу треба дуже боротися, коли світські люде, чи то у формі всяких брацтв, чи народніх або політичних орґанізацій намагаються конечно мати вплив на чисто церковні справи. Наглядним обявом таких затій є останні сумні події в Америці, а по части і в нас. Нехай ще до того всього прийде ложний або пересадний мотив націоналістичний, так тоді бачимо ту велику перепону, яка стоїть на дорозі до зєдинення.

Ті перепони одначе не є такі, щоби їх не можна побороти. В першій мірі треба конечно словом і письмом освідомлювати і впливові одиниці і народні маси в основних поняттях віри й Церкви. Особенно вказувати й переконувати, що сам Христос оснував тільки **одну Церкву** і тій Церкві дає свою власну орґанізацію, котра в сущних річах не може ніяк змінятися. В правдивій Христовій Церкві тільки **церковна єрархія має право й силу рядити**. Христос установив у Церкві **учительський непомильний уряд** в річах, що дотичать віри й обичаїв. Отже всякий, хто бажає свого спасення і щиро шукає правди, може найти се в повнім і віруючім підчиненню як раз лиш тій одинокій правдивій Церкві.

Крім тої першої перепони, так сказатиби внутрішньої, є ще не менше важні зовнішні, котрих торкається друга стаття, кн. Массальського, про котру вже другим разом.

Кінець буде.

Югославія перед виборами.

Югославія, 27. липня 1927.

Молода словянська держава зліплена з трьох народностей: Словінців, Хорватів і Сербів (С. Х. С.) переживає знова—по четвертий раз за несповна 9 літ свойого молодого віку — горячку парляментарних виборів. Бо Югославія—се „демократична, парляментарна монархія" і як така вживає всіх „благодатей" такого режиму, в першій черзі безнастанних кріз влади і виборів.

Ледви минуло пів року від „обласних" виборів, а вже на 11. вересня заповіджені вибори до торговельно-промислових палат, а там далі знова прийдуть ще якісь.

„Політики" апелюють до народу, а той народ нічого не знає, нічого не ро-

зуміє, а видячи, що з тих ґумових кульочок, котрі йому кажуть кидати до виборчої урни, не виходить нічого, тратить чимраз більше віру в силу тих містичних кульок і віру в ті „народні права“, котрі йому 1918 р. „проголосили“ його многоглаголиві, а заразом хитрі та лукаві політики. Вже за останніх виборів до „обласних“ соймиків коло 50% не пішло до голосування, а можна сподіватись, що так буде також 11. вересня. Бо кождий вже ситий тої безплатної комедії виборів, видячи, що державні справи чим далі все більше плутаються, а життя чимраз тяжче.

Та мимо всеї нудоти мають теперішні вибори щось цікавого, щось, що відріжняє їх від попередніх. А се є змагання правлячих, двірських кругів елімінувати з політичного життя всіх сильнійших партійних провідників, розшукати собі в кождій партії своїх, т. є двірських людей і так утворенням своєї партії зміцнити і запевнити собі трівкий вплив і перше слово в державній політиці.

Перший на чергу прийшов старий Пашіч, провідник найсильнійшої і чисто сербської радикальної партії. Його прозвали некоронованим королем Югославії, так велика була його власть. Та нараз, несподівано, мусів він на кілька місяців перед своєю смертю податись до димісії і на його місце прийшов на премієра нічим не замітний Узуновіч. Той борикався в безнастанних крізах, доки не мусів також несподівано уступити місце теперішньому премієрови Вукічевічові, котрий ще до вчора був дісідентом радикальної партії і нікого не мав за собою в парляменті. Він склав правительство з членів радикальної і демократичної партії. Були се люде без великого впливу в своїх партіях, крім демократа Марінковіча, теперішного мін. зовн. справ, котрий вважається попри Давідовіча другим шефом демокр. партії. Взагалі новий кабінет Вукічевіча повстав серед таємничих обставин, прийшов до влади несподівано, бо попереднє правительство Узуновіча і словінця о. Корошця мало в парляменті більшість і власне було покінчило найтяжчий парляментський „подвиг“—перевело річний буджет. Нові радикальні і демократичні міністри увійшли до кабінету без порозуміння зі своїм партійним проводом. Все те сталося проти принятих парляментарних звичаїв. І зі всего того ясно лише одно: династія і двір хоче утвердити свою власть знищенням старих великих партій (радикальної, демократичної і Радічевої) і утворенням своєї двірської партії. Метода дуже небезпечна, бо демократично-підступна, нелицарська.

І дійсно з проголошенням виборів зачали тріскати насамперед боки старої радикальної партії. Старого Пашіча, котрий умів тримати дисципліну не стало, у партії повстали три ґрупи: Пашічевці, т. є прихильники політики пок. Пашіча, Центр, що згуртувався коло бувшого премієра Узуновіча і правительственна ґрупа премієра Вукічевіча. Кожда ґрупа ставить на виборах свої ліcти, цілість партії смертельно загрожена і число радикальних мандатів значно упаде.

Так само появився розкол в демократичній партії між шефом партії Давідовічем і міністром Марінковічем, котрий є „homo regius“. Давідовіч виступає проти влади, а Марінковіч і другі дем. міністри мусять владу боронити. Настає замішання і дуже можливо, що по виборах ґрупа Марінковіча відколеться від демократів Давідовіча і утворить з радикалами Вукічевіча (а може з радикальним центром) нову королівську правительственну партію.

Багато шуму наробило в останніх днях непорозуміння премієра Вукічевіча з провідником христ. Словінської Нар. Партії о. Корошцем. Після того договору мала би влада на виборах піддержати о. Корошця і дати Словенії далекосяглі концесії в справі автономічного уладження, зате мавби о. Корошець при виборах помагати владі і творити її сталу опору. Дивне трохи се порозуміння, бо о. Корошець має добре вишколених виборців і запевнену величезну більшість у Словенії і тому недуже то йому потрібно помочи влади. Хиба що в тім тайнім пакті булаб загварантована Словінцям повна законодатна автономія, котра є головним ядром політичної проблеми Слов. Нар. Партії.

Найсильнійша хорватська партія Радіча, збудована на безприкладній демаґоґії її творця Ст. Радіча, переживає процес розкладу. Покидають її всі сильнійші і інтеліґентнійші прихильники, а і в народних низах недавно ще непохитна фанатична віра в Радіча слабне, густий туман демаґоґії розходиться і народ стає до політики апатичним, або переходить до сербських партій. Так мститься несовісна демаґоґія. Се певно, що Радіч вийде з тих виборів значно ослаблений, хоч все ще досить сильний.

Потішаючим явищем в тій передвиборчій метушні є зріст впливу Хорватської Народ. Партії, котра попри свій христ. світогляд відзначається ще своїм реалістичним розумінням політики. Для Хорватів домагається вона найширшої автономії, а в державно-політичнім уладженню заступає систему двох палат: чисто політичної і господарської. Тим бажає вона захистити державне господарське життя від політиканської, демократичної спекуляції. В тім господарськім парляменті булиб заступлені поодинокі клясси своїми найкрасшими представниками. В нинішнім демократичнім хаосі бувби се здоровий зворот до єдино можливої клясократії, як її зобразив наш В. Липинський в своїх незрівнаних „Листах“.

Дотепер не мала Хорв. Нар. Партія в парляменті свого заступництва. Тепер сподіється здобути кілька мандатів.

Таку саму політику і культурно-соціяльну програму має і Слов. Нар. Партія і коли ті дві партії вийдуть з тих виборів значно скріплені, як сего можна сподіватись, то се буде чи не єдиний позитивний вислід сеї демократичної виборчої комедії.

Михайло Фірак.

З церковно-релиґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Ферії у Витикані.

В часі літньої відпустки Кардинала-Секретаря Стану інтензивна праця численних бюр Курії хоч не устає цілком. всежтаки замітно стихає. Це діється особливо в ріжних Конґреґаціях і тільки в Секретаріяті Стану, тій найбільшій в світі державній канцелярії, де ведуться справи церковної політики, праця йде безперервно далі.

Боротьба проти сектанства.

Проти сектансько-протестантської пропаґанди в Римі й Італії гостро виступила півурядова „Трібуна“, а відтак ватиканський „Оссерваторе Романо“. Останніми часами горстка римських баптистів задумує оснувати за американські гроші теольоґічну високу школу, очевидно не для потреби своєї громади, але виключно для пропаґанди. З тої школи малиб виходити пропаґандисти для акції поміж католицьким населенням. Подібно як і в нас сектанти стараються поширити в Римі й Італії свою віру при помочі ріжних добродійних підприємств. Оба часописи звертають на це увагу, зазначуючи, що що іншого є віротерпимість супроти істнуючих віроісповідань, а толєрованя протестантсько-сектанської пропаґанди. Італія є гостинною країною і всім реліґійним віроісповіданням дає повну волю. Але Італія й Рим є католицькі і такими мають остати. Реліґійні міжусобиці грозять Італії такою нуждою, яка лютує у північних країнах.

ФРАНЦІЯ.

Евхаристійний Конгрес в Ліоні.

В першій половині минулого місяця відбувся в Ліоні 6. національний евхаристійний конґрес. Конґрес пройшов дуже величаво. Взяло в нім участь велике число церковних достойників Франції, між ними кардинали Парижа і Рен, папський нунцій, 13 архієпископів і 35 епископів. У „дні дітей“ відбулася процесія, в котрій було 15.000 дітей і молоді. В процесії, що відбулася на закінчення, йшло 100.000 вірних.

АВСТРІЯ.

Плян оснування католицького університету в Зальцбургу.

Останніми часами стала знову актуальною справа відновлення в Зальцбурґу давнього університету оо. Бенедиктинів. В тій ціли утворилося спеціяльне товариство, що в спілці з німецькими оо. Бенедиктинами робить відповідні заходи. Австрійське союзне правительство і краєва управа відносяться до цього пляну прихильно. В першу чергу наміряють розширити істнуючий теольоґічний факультет, відтак мають зорґанізувати факультети фільософічний і правничий.

Конфесійна школа як вимога наукової педаґоґіки.

Під таким наголовком виголосив проф. віденського університету д-р В. Поль реферат на Зїзді Католицького Учительського Союзу Австрії, про котрий писали ми в 29 ч. Тут подаємо провідні думки того замітного реферату: „Виховання полягає на передачі духово-морального надбання потомству і на втіленню молоді до спільнот, котрі є так давні як людство, бо є дані нам враз із людською природою. Ті спільноти це є родина, громада, нарід, держава і Церква як всесвітня спільнота. Кождий із тих союзів є заінтересований у вихованню. Свідчить це про велику короткозорість тих, котрі думають, що тільки держава сама має бути головним виховником народу. Держава одначе повинна сповнювати тільки функції управи щколи, але ніяк не повинна ставати сама виховником народу й молоді, тим менше, коли ця держава в грубий матеріялістичний спосіб заперечує духа і душу і не допускає думки про Бота. Натомість вселенська католицька Церква кожному з тих суспільних звязків признає його суть і права і його духову вартість оцінює. Таксамо односторонною є думка моністично-пантеїстичного розуміння світа, що вважає за одно Бога і світ, що обожає людей чи людство. Оба ті погляди можна сьогодні вважати як нестійні. Тільки через орґанічне розуміння суспільности можна зрозуміти змисл життя й історії. Католицька педаґоґіка не є виключно індивідуальною ані виключно соціяльною педаґоґією: вона є одночасно одною і другою. Вона ставить вищі цілі як для одиниці так і для суспільности. Католицька школа є отже домаганням не тільки католицької віри, але й наукової педаґоґіки. І останнім словом науки і нашої віри є: католицька школа для католиків.

АНҐЛІЯ.

Після знесення протикатолицьких законів.

Як відомо істнували ще до недавна давні анґлійські закони, що обмежували реліґійний культ католиків. По їх знесенню в минулому році анґлійські католики відітхнули свобіднійше. Це можна було бачити на сьогорічних торжествах св. Евхаристії (Божого Тіла). Тому що публичні процесії вже не заборонені, відбулися вон скрізь, де було можливо, а по деяких містах навіть дуже величаво. Цікава подробиця. В місті Корфин 1924 р.заборонила влада католицьку процесю, бо тоді ще були в силі протицерковні закони, хоч їх мало де придержуванося. Але саме ця заборона в 1924 р. дала товчок до змагань за знесення обмежень для католиків. Ті змагання увінчалися з успіхом. І цього року, в тім самім місті відбулося величаве торжество св. Евхаристії, в котрім взяло участь біля 60.000 вірних. Не всі парохи ще відважилися на публичне торжество, але це самозрозуміле. В Менчестері в процесії Божого Тіла йшли корпорації студентів університету. Це чи не перший такий случай в історії цього університету, а може і в історії Анґлії.

КАНАДА.

Новий Апост. Делеґат в Канаді.

До Отави, столиці Канади прибув 17. липня новий Апостольський Делеґат о. прал. Казуеля. Новий Делеґат оголосить незабаром наслідника на архієпископство в Отаві, яке остало опорожнене зі смертю арх. Емара.

Бувший канад. делеґат Педро ді Марія зістав перенесений до Швайцарії.

АРҐЕНТИНА.

Аргентинський епископат про переслідування католиків у Мехіку.

Арґентинські епископи видали до населення Арґентини спільний пастирський лист в справі переслідування католиків у Мехіку. В тім листі пишуть між іншим таке: „Нема гіршої тиранії, як ця, котру примінюється в імени свободи, нема гіршої облуди, коли узурпатори проголошують себе оборонцями законів. Є це ганебне пятно на Америці, але заразом нова слава католицької віри в мехіканськім народі, що це кріваве переслідування продовжується, що відмавляється епископам горожанських прав за внесення петиції о поправу конституції... Зневага найелементарнійшої волі совісти була так дивоглядна, так великі були терпіння тисячів наших братів, що народ арґентинської републики не може довше мовчати. І ми також любимо свободу непереможною любовю, і ми також визнаємо ту саму католицьку віру, що в її обороні змагаються люде в Мехіку. Тому злучім наш протест проти переслідувань з протестами цілого світа в доказ нашого подиву й симпатії для мехіканського народу“.

Благословення каплиці оо. Редемптористів в Станиславові.

ОО. Редемптористи вже від ряду літ осіли в Станиславові, де розвинули успішну душпастирську працю. З початку обслугували вони церкву на „Гірці“, а від року закупили досить велику реальність при вул. Голуховського, де побудували монастир і де також незадовго має станути осібна церква. Заким еще змогуть збудувати відповідну церкву, призначили частину монастиря на каплицю. Як раз у вівторок дня 2. с. м. відбулося благословення нової каплиці. Обряду благословення довершив Преосвящений Епископ Григорій Хомишин. При тій нагоді виголосив прекрасну проповідь о значінню монаших чинів.

Підчас всіх богослужень каплиця була переповнена вірними. Замітне було велике число станиславівської інтеліґенції.

Революційна техніка большевизму.

II.

Підготовка революції.

В революційній техніці большевизму треба розріжнити отсі три степені: перший — це підготовка, другий — виконання, вкінци третій — вихіснування. Та найважнійший є перший степень, підготовка, від котрої залежить дальший успіх або невдача цілої революційної акції. Цілком впрочім як на війні, де звичайно доцільна й належита підготовка рішає долю всієї кампанії

Пригляньмося докладнійше цій першій, многоважній фазі і засобам, що їх у ній примінюється.

По думці Лєніна півміліонова комуністична партія вповні може стати суверенним паном щонайменше яких 120 міліонів населення. Та в часі большевицького перевороту їх не було ані стільки. Значиться, що большевицька влада це a priori влада незначної м е н ш о с т и над масами. Ця меншість має проти себе двох противників: капіталістичне правительство, що його намагається повалити і ще крім того народню аморфну масу, що знову може бути або прямо ворожа („буржуазія“) або хоч тільки байдужа. Відповідно до того ведеться дві окремі акції: одну проти правительства, а другу спрямовану на народні маси.

Звісно, що на народні маси дивлятся большевики як на дві відрубні кляси: робітництво і буржуазію. Вони, не без слушности впрочім, свідомі того, що тільки робітнича кляса є здібна до якоїсь коллєктивної акції. Тільки робітників лучать спільні потреба тому, що ті потреби є переважно м а т е р і я л ь н і. Можуть це бути робітники з ріжних галузей промислу, а одначе вони спільно заінтересовані в таких важних для них питаннях як висота заробітньої плати, реґляментація часу праці, справи безробіття і т. д. Значить, на тих основах можна пролєтаріят ґрупувати, можна ті його ґрупи вкінці лучити в одну велику цілість. Але чим більше узглядняти будемо духові потреби людини і чим вище в тім напрямі будемо підійматися, то побачимо, що ті потреби є чимраз більше зріжничковані та що все важче буде на тій основі ґуртувати людей до спільного діла. Тож большевики головну свою працю звернули на робітництво. А „праця“ їх ведеться ось якими засобами.

На першім місци треба поставити комуністичну пресу. Часописи, брошури, летючки — ось головний засіб їх пропаґанди. Велику вагу привязують і до театру, а передовсім кінотеатру, котрим можна ділати і на неписьменних. Дальшим засобом пропаґанди є всякого рода доповіді чи то принагідні, чи на т. зв. „тижнях“ (прим. недавній „тиждень оборони“) і систематичні курси „політичної освіти“ та інші спеціяльні, прим. для „сількорів“ тощо. Оці всі засоби мають на ціли „в и х о в а н н я“ робітничої кляси. Ще інші засоби служать для її о р ґ а н і з а ц і ї. Орґанізується в першу чергу комуністичні

Як Ясне Сонечко гасло...

І с т о р и ч н е о п о в і д а н н я.

Літо. Над Київом ніч тиха та ясна. У Дніпрових хвилях купаються місяць і зорі.

А в княжому теремі, в спальні своїй лежить князь Володимир, Ясне Сонечко, на тисовій кроваті й заснути не може, думи важкі думає, думи заснути не дають.

— Збудував я велику державу. могутню. Віру правдиву народові дав, а з нею новій культурі шлях у державу пробив... Лине слава моя й держави моєї широко по світу по білому, грізний мій меч ворогам, та певна поміч, оборона певна приятелям — тож усі дружби зі мною шукали й шукають. Велика й могутня держава моя, та чи встоїться вона така по смерти моїй?! Трівожиться чогось душа моя...

Посивів я за трудами та клопотами, упадають сили вже в мене, постарівся вже я... не за горами вже цей час і година ця, що прийдеться мені покидати цей світ і на світі на тому перед суд Божий ставати.

І трівожиться думка в мене, душа моя неспокійна...

Чи встоїться будова моя?

Поділив я державу між синів, щоб ніодному з них кривди не було та щоб як брати рідні у згоді дальше моє діло вели, державу скріпляли, слави добували під проводом великого київського князя.

Чи встоїться будова моя?

Поки я великим київським князем, поти ще слухаються Київа, а як мене не стане?

Трівожиться думка в мене душа моя неспокійна..,

І миж: я, Ярополк і Олег рідні брати були Святославичі, а що вийшло? Один на одного з мечем пішли...

Та ні! Ми погане були, а вони сини мої, християне, в християнській вірі виховані, знають, що це братня любов...

Аж геть пізно над раном заснув князь. Та як тільки перші півні по київських господарствах запіяли проснувся.

Короткий сон у старости тай привик князь Володимир, як добрий господар, ураз із курми вставати...

І ледви встав, зібрався, Богу помолився, як сповістив його дворецький, що вернули з Новгорода Великого посли, Івор та Борич, що їх князь Володимир післав був по податок до князя Ярослава.

— Покликати їх до мене — сказав князь.

І засів князь Володимир на залотокованому стільці.

Увійшли посли, бояре Івор та Борич, поклонилися князеві низко тай ждуть.

А князь Володимир питає в них:

— Ну, щож привезли податок?

І виступив Івор тай каже:

— Ні, князю милостивий, не привезли, не хоче князь Ярослав Київу податку платити. „Новгород Великий Київу рівня — каже — не ялося Новгородові податок Київу давати“.

— Що? — не видержав, скрикнув князь — Ярослав бунтується, податку платити не хоче! Я його силою змушу до цего.

А Борич каже:

— Князю наш милостивий, як я там бачив та провідав, то не так князь Ярослав є проти податку, як княгиня Інгігерда. Вона горда й бажалаб, щоб її чоловік був самостійним князем. Тай новгородські бояре й городяне теж хочуть бути самостійні.

— Бачу я, що треба силою змусити Новгород слухатися Київа, а то за Новгородом і другі городи й другі князівства схочуть бути самостійні. А що тоді?

ячейки (клітини), твориться рейонові орґанізації і їх союзи. Для підготовлення комуністичного нарибку орґанізується також комуністичні союзи молоді.

На тім одначе ще не кінчиться „праця“ між робітництвом. Важною справою є піддержування революційного настрою робітничих мас через чинну їх участь у непорозуміннях „між капіталом і працею“. Вправді „пряма“ гуртова акція звичайно непожадана задля можливих невдач. За те допускається часто індивідуальний терор, щоби мати „мучеників“ своєї справи. А ці знову потрібні їм для дальшої пропаґанди. Особливо догідним і дешевим способом пропаґанди є для них політичні процеси проти комуністів в буржуазних державах і їх коментарі в пресі. Це знаменита і нераз одинока нагода до публичного викладу партійної теорії. Так вишколених і зорґанізованих членів стараються відтак відповідно підготовляти до чинного виступу. Вправами служать часті — навіть мирні — маніфестації. Тоді є нагода зробити перегляд своїх сил, показати вулиці свою силу.

Тактика большевизму супроти „буржуазії“ спирається на факті, що „буржуазія“ не має спільних матеріяльних інтересів і через те не є спосібна до такої орґанізації як робітничий пролєтаріят. А всеж таки саме буржуазні суспільні шари все творили могутній чинник в історії людства. Те, що дає їм ту могутність, є ніщо інше як моральні вязла, такі як реліґія, родина, патріотизм, льояльність до даної влади (монархізм, тощо). Ось це є ті точки, на котрі саме спрямовують большевики свої атаки проти „буржуазії“. Їм незвичайно важно знишити „коллективне“ збірне привязання до певних моральних ідей, бо тим самим вони нищать всякі звязки в лоні так ріжношерстного „коллєктиву“ як буржуазія. Ось яке значіння тієї боротьби з „буржуазною ідеольоґією“: через знищення „ідеольоґії“ знищити саму „буржуазію“. Звідси то ця боротьба проти реліґії. Лише нічого спільного не має вона зі знаним у нас „антиклєрикалізмом“ („попофобією“ наших радикалів). Це для большевиків застаріла зброя, котру вони давно зложили в архів. Не проти даної реліґії або такого то клиру вони виступають, а проти всякої реліґії, а з окрема проти христіянства. Вони є ворогом христіянства, бо воно вказує людям вищі духові ціли, так високі, що супроти них справи матеріяльні стають чимсь маловажним. Справжній христіянин, що глядить зі становища своєї реліґії на соціяльну й матеріяльну нерівність людей на цім світі, це не матеріял на революціонера. Тому Лєнін сказав, що „реліґія це опіюм для народу“ і тим переніс протиреліґійну боротьбу на цілком новий терен.

Менше ориґінальна є зате їх боротьба проти родини, що її з великим завзяттям ведуть через виховання молоді, а також терез т. зв. жіночий рух. Всі проєкти комуністичного ладу, від грецьких часів починаючи, згідно домагаються виховання дітей поза родиною і коедукації. Такі спроби були й підчас великої революції у Франції, їх здійснують сьогодні — як звісно з дуже сумним вислідом — і на Радянщині. Таку саму пропаґанду ведуть большевики скрізь. На партійнім Конґресі в Парижі, в листопаді 1924 року можна було почути прим. такі „правди“ про родину: „Ніяка революція не буде можлива, як довго істнуватиме родина і родинний дух“. „Родина це інституція буржуазна, видумана Церквою“. Жінка це тільки с..., це тільки самиця, коли вона любить своїх дітей . Згідно з тими кличами ведеться комуністична акція для знищення всяких родинних звязків і так вже ослаблених останніми часами.

Націоналізм, патріотизм, це для большевиків цілком безвартні почування, але там, де ті почування сильно розвинені, большевики не ведуть на них прямої атаки. А одначе вони їх завзято поборюють, бо вони єднають і лучать, іноді дуже сильно, буржуїв навіть о ріжнородних переконаннях. Тому всякий національний рух стараються вони здискредитувати як „фашизм“, що веде до диктатури.

Все, що роблять капіталістичні держави для поправи суспільних відносин, всяка їх добродійна акція, допомогова і т. п. більшовикам дуже не на руку. Вони є переєвідчені, що всякі такі соціяльні реформи тільки опізнюють революцію, вони кажуть тому, що капітал через добродійну акцію для робітників старається гірше ще поневолити пролєтаріят. „Робітник — кажуть вони — є поневолений, є рабом капіталу. Для успіху робітничої справи треба, щоби робітник бунтувався. Коли буржуазія через добродійність зменшує терпіння пролєтаріяту, коли вона не дає йому гинути з голоду, коли лічить його в часі недуги, то вона має в тім свої еґоїстичні ціли і хоче пролєтара звязати почуванням вдячности. Але пролєтар не має бути за ніщо вдячний, бо він має право не тільки на те, що йому дають, але також і на те, чого йому відмовляють. Це він повинен бути абсолютним паном капіталу“. Лєнін також був гадки, що революцію важче перевести в країні, де суспільні форми є краще розвинені. Приміром може служити Угорщина, близька суспільним устроєм до середньовічного февдалізму, де легко було кинути величезні поневолені маси на палати нечисленної маґнатерії. Але не так легко пішлоб це прим. у нинішній Франції, країні дрібної власности, де ріжниця між пролєтаріятом і капіталом не так виразна, де гнет не так наглядний. Проти соціяльних реформ капіталістичних держав більшовизм не може отверто виступити, щоби не втратити симпатії в робітничих масах. Тому старається соціяльними реформами у себе дома переліцитувати буржуазні правительства.

Другого противника мають більшовики в капіталістичних правительствах. Яка їх тактика супроти них? Отже передовсім не брати участи в тих правительствах. Через те мають комуністи даної держави вільну руку критикувати буржуазну владу і не потрібують показувати на ділі, що вони в данім випадку самі потрафилиб. При тім одначе можуть вони тимчасово піддержувати ті партії, котрі беручи участь у правительстві, для демаґоґії хочуть переліцитувати самих комуністів. Таких муринів більшовики сподіються у відповідний мент позбутися, як це зробили в Росії з Керенським.

Зате інша їх тактика супроти адміністраційних орґанів, що є справжніми господарями краю. У революціях давнього типу змінялася тільки центральна влада, натомість адміністраційна машина лишалася звичайно стара і працювала дальше. Через те не змінялося економічне життя краю. А саме в більшовицькій революції найважнійшою є річю радикальна зміна господарського ладу. Тому вони намагаються захопити в свої руки адміністрацію, а головно громадські управи. (Після перевороту негайне вводження „ревкомів“, „ісполкомів“ і т. д.)

Для ілюстрації революційної підготовки може служити примір Італії. Насамперед робітничі рухи в Турині і цілій північній Італії. Віча, маніфестації,

---

— Тоді — сказав Борич — і Печеніги й інші добрі сусіди загостять до нас, податку собі від „Матері городів руських зажадають“ і від усіх городів, від усіх князівств.

— А то й шмат за шматом землі українські забірати будуть із незгоди користаючи — додав Івор.

— А вжеж! — притакнув князь Володимир. — Ні, треба в зароді вбивати всяку неслухняність. Покличте мені воєводу Творимировича.

Увійшов воєвода Іван Творимирович, а князь Володимир відразу:

— Готов військо в похід, піду на Новгород.

— Княже милостивий у Новгород для війська треба перше шлях направити, бо й людей і коней помучимо. —

— Так, нехай готовлять заразіськодорогу для походу..,

*

І почалися жваві роботи біля направи дороги в Новгород, а воєвода Іван Творимирович і військо й усе потрібне для війська в похід приготовляє...

Та князь Володимир мов не той став, журба давить його, гризе його душу гадиною їдовитою.

— Коли Ярослав важиться за мойого життя не слухатися мене, то що буде як мене не стане, як на київському столі золотокованому засяде Борис. Пічнуться свари й чвари, коромоли настануть. Побивався я все життя, щоб збільшити й скріпити державу, а тут тобі на старі літа ось таке...

Журився князь Володимир —у журбі сили опускали його.

— Мабуть не піду вже я на Новгород — тривожився князь — сил не стане, прийдеться в постіль лягти, щоб більше не встати з ньої. Поїду в Берестів, може там прийду до себе. Та не прийшов уже й там до себе — зляг у постіль. Покликали лікаря Грека — улюблений син князь Борис невідступав від батька.

Аж тут вістка іде: Печеніги ідуть і руйнують і городи й села, забирають добро та людей у полон — і до князя дійшла вістка ця невесела.

Каже знязь Володимир Борисові князеві:

— Бери, сину, дружину, бери військо усе та іди, прожени Печенігів цих хижих геть за межі держави.

Попращався Борис з батьком своїм недужим, невеселий у похід рушає. То було на празник Положення Ризи Пресв. Богородиці в суботу рано.

А вечером князеві погіршало...

Горячка палила тіло старече, зморене -- журба спокою не давала:

— Ярослав, Печеніги — смерть — Бориса нема біля мене — снувалися в старечій голові думки одна за одною.

Як прийшов лікар, сказав князь йому:

— Даремні твої ліки, лікарю, не встану я вже з цеї постелі, винесуть мене, повезуть мене на санях...

Лікар потішав, та не вірив князь уже йому.

Все гірше й гірше князеві...

Приїхав князь Святополк із Турова в Берестів:

— Довідався я, батьку, що ви недужі тай приїхав навідатися — каже. — Та треба, батеньку, на все бути готовим — треба назначити кому в Київі по тобі господарем стати.

— Я вже списав завіщання — каже князь Володимир — київським князем по моїй волі бути Борисові.

— Борисові? — Ніби по старшині належалосяб мені, та я не напираюся, коли Борис то хай буде й так, та чи схочуть другі брати признати Бориса...

— Це й моя журба — каже князь, та ти найстарший, ти повинен уговорити їх, щоб пошанували мою останню волю...

— Я буду старатися — сказав князь Святополк і розпрощався з батьком. Та не поїхав зараз у Ростів,

протести, відтак страйки. Правительство йде на шораз дальші уступки. Кожна „побіда“ робітників дає щораз більше сміливости провідникам, котрі ведуть до того, що незорґанізованому робітникові годі вже матеріяльно істнувати. Всьо зорґанізоване примусово. Завдякі тій орґанізації громадські установи переходять в руки комуністів. Їм помагають соціялісти. Між тим вон вспіли розложити армію: офіцирів зневажують публично, залізничники не впускають їх до поїздів. В 1920 р. правительство мусіло заборонити офіцирам являтися публично в одностроюі в озброєнню. В Турині прийшло вже до перевороту. Правительство було безсильне, армія унерухомлена, бо машїністи відмовилися перевозити війська. Італія стануланад самим берегом безодні... і тоді довершилася революція. Але не більшовицька революція, а фашистівська. Тоді ще комуністи не мали як слід приготованої своєї революційної техніки, котру завів III. Інтернаціонал щойно в серпні 1925 р. Підготовка революції була переведена, революція дозріла, одначе її виконання перевів той, хто в даний мент був краще зорґанізований. Перевели її не „червоні товариші“ а „чорні сорчки“, виконали революцію італійські фашисти. З того видко як важна є ця друга фаза революційної техніки. Але про неї буде мова дальше.

Кінець буде.

З українського життя.

Вистава українського домашнього промислу в Рудках.

(Надіслане звідомлення.)

Дня 3. липня було відкриття виставиукраїнського промислу в Рудках в салях Народнього Дому, якої експонати оглядали через кілька днів около 3 тисячі людей.

Вистава та-дала доказ, як вмілою рукою можна серед скромних обставин, прямо велике діло доконати, а з другої сторони, як великі скарби криє в собі наше народнє мистецтво в кождому повіті. Вистава перейшла просто сподівання нашого рудецького громадянства. Своїм смаком, добором, артистичною вартістю, ріжноманітністю як на місцеві обставини, робила вона помітне вражіння на звиджуючих її чисельно не тільки Українців, але Поляків і Жидів. І дійсно було чим любуватися. Експонати були поділені на слідуючі ґрупи:

I. саля а) селянське мистецтво, яке представляло гарні обруси, сорочки, фартушки. Взірці найкрасші з ріжних околиць п. рудецького.

б) в тій самій сали, взірці виробів ремісничих, як шевські, столярські і ткацькі.

II. саля в) Чудові взірці ручних робіт з українською орнаментикою, як обруси, макати, килими ручної роботи, капи на ліжка, подушочки, рушники, все то робота повітової інтеліґенції.

г) Приковував око гостя відділ церковної штуки, в тім образ Христа Спасителя, артистично виготовлений і чотири прекрасні фелони, церковні обруси, стихарі і цвіти селянської роботи. Осібне місце заняли вироби мистецькі „Гуцульське Мистецтво“ з Косова, яких красу подивляли свої і чужі. Щоби бодай важнійші експонати докладнійше описати, належно оцінити, треба би до того фаховців, часу і місця, якого годі вимагати в часописній дописі.

Вистава ця в наших рудецьких, невеселих обставинах була нашою народньою гордощею, бо наглядно свідчила про нашу народню культуру, про мистецьку гарну душу нашого народу. І тому то вистава вповні вдалася, так що до внутрішньої важности, як і пропаґанди української культури перед чужинцями, а пошани для народнього мистецтва у своїх.

Ініціятором і душею вистави був о. сов. Симеон Кульчицький, парох Вощанець. Не жалував ні труду, ні коштів і йому передовсім належить завдячити той успіх, яким тішилася вистава. Признання за вложений труд і смак належиться також Вп. п. п. Мариняковій з Подолець, Кульчицькій з Вощанець, Стрільчиковій з Рудок, Маковській з Комарна, Тисовій з Шоломинич, Конюшковій з Погорець, Соболевій і Кмітівній з Чайкович і Анні Стельмах з Угерець винявських.

В інтересі нашої народньої культури, мистецького, народнього промислу, належалоби побажати, щоби вистава домашнього промислу в Рудках була щасливим початком і приміром гідним наслідування для других повітів. Може тоді тандитні фабричні вироби не випиралиб так по наших селах народню ношу, виробів і т. д. Наші центральні, культурні установи повинні звернути належну увагу на цю ділянку тихої, культурної, та високо-пожиточної праці.

Очевидець.

На підмогу Товариству Вакаційних Осель.

Заходами Товариства Вакаційних осель вислано в липні ц. р. 56 дівчаток, а в серпні висилають стількиж хлопців до Милування. Є це діти українських найбіднійших львівських громадян. Товариство одначе не має на ту ціль достаточно фондів і тому обовязком нашого громадянства є прийти з помічю Товариству, а тим самим нашій бідній дітворі. Всякі ласкаві датки, хочби і найменші лепти — просять складати в Повітовім Товаристві Кредитовім, Львів, Ринок ч. 10, II. п. (Ч. кн. 755), або впрост на руки касієрки Т-ва Вакаційних осель Вп. П. Осипи Паньківської у Львові, вул. Чарнецького, ч. 26.

Акція в справі ощадности.

Останній зїзд відпоручників наших кооператив, що під знком „ощадности“ відбувся у Львові в дні 30. жовтня м. р., поклав за завдання нашим центральним культурним та економічним установам: оснувати осереднє товариство „Ощадність“, якого метою має бути зорґанізувати господарську працю в цій преважній ділянці нашого господарського життя, що досі лежить майже облогом.

Таке товариство вже оснувалося. Його членами основниками є: Михайло Галущинський, о. Леонтій Куницький, Юліян Павликовський, Іван Филипович, Михайло Корчинський, Ярослав Колтунюк, Роман Концашевич, д-р Олександер Кульчицький, д-р Михайло Волошин, д-р Володимир Охримович.

До управи вибрані: д-р Кость Левицький, Омелян Саєвич, д-р Юліян Гірняк.

Управа Т-ва і члени основники взивають всі ідейні одиниці, всі культурні й господарські товариства та всі наші кооперативи з голошуватися в члени Товариства „Ощадність“ у Львові (Ринок ч. 10, при Центробанку), бо вже в дні 31. жовтня ц. р. відбудуться перші установчі загальні збо-

---

а в Київі спинився в боярина Путьші, свойого приятеля ще з хлопячих літ.

— Умирає вже князь Володимир — казав Святополк до Путьші— та не мене призначив на князя, а Бориса. Це кривда мені, бо хоча я й нерідний його син, а прибраний, то всеж я найстарший, тай мій батько Ярополк був старший від князя Володимира й від матері княгині. То я до тебе прохання маю, як тільки помре батько, дай мені знати.

Із Київа приїхав Святополк у Вишгород, там його багато другів було, там він і остався дожидати вістки про батька.

На Собор Арх. Гавриїла 12. липня наче покращало князеві Володимирові.

Зраділи всі.

— Може ще підведеться князь? — казали.

— Ой, ні! — сказав дворецький. — Це так перед смертю завжди. Як свічка, коли вже догоряє до краю, на хвилиночку ще блисне яснішим полумям і гасне, осьтак і людина, коли вже вмирає, перед самою смертю наче до себе приходить.

Так і було. Князь Володимир, Сонячко Ясне вмирав...

Коли людина вмирає, коли душа з тілом розстається, пересуваються перед людиною картини прожитого, діла її.

І бачив князь Володимир себе малим хлопчиною.

Ось він на руках у бабуні княгині Ольги. Говорить вона йому про єдиного Бога в Тройці Пресвятій, про відкуплення світа Христом Господом, про Матір Божу, Пречисту Діву Марію. Говорить так цікаво, займаво так. Хлопя слухає вважно. Та потім бабуні Ольги не стало. Виховував його дядько Добриня, завзятий поганин. І всьо окруження в Новгороді було поганське. Тай затерлися бабуниві слова, він виховався на поганина, жорстокого воївника.

І пересуваються перед уявою вмираючого князя всі війни, всі бої. У всіх цих походах щастило йому.

Ось він у Полоцьку на заборолах на чолі вірної дружини. Летять стріли хмарами, вдаряють мечі об шоломи, гострі та важкі списи пробивають залізні панцирі. Із руки Володимира гине старий князь Рогволод і його два сини. Рогнідь мліє. Він бере її з собою, як переможець.

...А там брат його Ярополк. Він гине через зраду Блуда.

— Брате, брате! — кличе вмираючий князь — я не бажав твоєї смерти.

І бачить старий князь, що брат Ярополк не гнівним поглядом глядить на нього. Він знає, що не з його вини впав він від скритовбивчого меча...

...А там... це хто? Сивоволосий старець і молоде русяве хлопя біля нього. У старця в піднятій у гору руці—хрест... ах, він тямить... Він повернув із щасливого походу на Ятвягів і дав приказ принести богам у подяку людську жертву. Кинули жереб. Жереб упав на сина Русича Теодора. Теодор був християнином і син його теж. І не хотів батько дати сина поганським богам на жертву.

— Ваші боги, не боги, а дерево, що сьогодні стоїть, а завтра зігниє, не дам вам сина...

Розюшена товпа кидається на дім Теодора з сокирами, рубає, валить і під заваленими стінами гинуть батько й син. Перші мученики в Київі за віру Христову. Перші й останні.

І вмираючий князь простягає руки до привиду:

— Простіть, я тоді ще поганин був!

І бачить князь, старець простягає руку до нього й чує, говорить:

— Ми простили тобі ще за життя. Така була Божа воля, щоб кров наша підготовила почву під засів зерна Христового в серцях українського народу. А ти, княже Володимире-Басилію, був цим сівачем. Засіяв ти зерно Христової науки, віри правдивої, подбав про славу

ри цеї кооперативи для господарности і добробуту.

Членом кооперативи „Ощадність“ у Львові може бути кожна особа правна, як також кожна особа фізична, що хоче працювати по думці кличів цеї кооперативи. Кожний приступаючий член вплачує зараз вписове в квоті (1) золотого і щонайменше один уділ у квоті десять (10) золотих. Член може мати необмежене число уділів (§§ 6, 7 і 8 статуту).

Проводжену тепер в життя ідею ощадности в нашім народі ми витали з радістю торік і сьогодні поручаємо її горячо нашому громадянству.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Сойм і посли.

Соймовий будинок знову на короткий час загомонів, бо на першого зїхалися посли, щоб забрати... дієти. При тій нагоді соймові клюби нараджувалися що до становища, яке їм заняти тепер після виборів до самоврядних установ, а дня 2. серпня маршалок сойму запросив до себе представників польських соймових клюбів крім „Стронництва Хлопского“.

Ще одна надзвичайна соймова сесія.

Конференція представників польських соймових клюбів рішила, щоби з початком вересня почалася надзвичайна соймова сесія. Відповідний внесок має бути чисто формальний то є не буде означувати програми праці майбутньої сесії. Польська Партія Соціялістична також прилучилася до того становища, хоч по замкненню попередньої сесії ця партія стояла на становищі, що треба у внеску означити, над чим майбутня сесія буде радити.

На цю конференцію не запрошено представників клюбів нац. меншостей і Визволеня. Маршалок сойму нароком не запросив тих клюбів, котрі якнебудь виразили своє вдоволення зі замкнення попередньої соймової сесії. З поміж приявних на конференції представників клюбів тільки представник ХН. був проти скликання соймової сесії. Внесок на скликання сесії підписали клюби ЗЛН., Пяст, ХД., НПР., ППС. і Визволене. В половині серпня цей внесок предложить маршалок сойму президентові держави. Перед самою сесією відбудеться ще одна конференція клюбових представників, на котру запросять вже і послів національних меншостей.

Несподіваний приїзд із Москви пос. Патка.

В понеділок приїхав до Варшави польський посол в Москві Патек. Цей несподіваний приїзд став притокою ріжних міркувань. Говорять, що посол має безпосередно порозумітися з мін. загр. справ що до дальших переговорів з Радянщиною в справі договору о невтральність. Запевнюють, що ті переговори йдуть гладко. З Варшави повідомляють, що пос. Патек привіз текст пропозицій радянського правительства, котре робить залежним переговори про торговельний договір від заключення пакту о неаґресію.

О поміч для рільництва.

Міністерство рільництва робить заходи в міністерстві скарбу о визначення 6 міліонів зол. додаткового кредиту на допомогу для округів, що потерпіли від елементарних нещасть. Досі мабуть визначено й розділено на ту ціль 12 міліонів золотих.

АВСТРІЯ.

Після віденських заворушень.

Між австрійським союзним правительством і міською радою Відня ведеться спір о „громадську сторожу“. Правительство хоче розвязати цю „сторожу“, що є в дійсності соціялістичною боївкою. Як що це не вдасться правительству, то вмішається рада амбасадорів, котра є за розвязанням „Громадської сторожі“. Покищо правительство переговорює з міською радою. Якщоб ці переговори були без успіху, то правительство віддасть справу „конституційному трибуналові“, щоби уникнути вмішання ради амбасадорів, яке може наступити по думці 123 Арт. Сенжерменського мирового договору.

В обох краєвих карних судах ведеться слідство над 200 осіб замішаних у віденській липневій революті.

ІТАЛІЯ.

Муссоліні про прилучення Австрії до Німеччини.

На засіданню ради міністрів дня 1. ц. м. Муссоліні заявив, що останні події в Австрії не змушують Італію до вмішування у внутрішні справи Австрії. Тому Італія в тій справі не робила нічого і військ на австрійській границі не збирала. По думці Муссолінія віденська революція мала лиш той наслідок, що питання самостійности Австрії знову стало предметом політичних міркувань. Появився проект утворення наддунайської федерації, а також прилучення Австрії до Німеччини.

Цілком ясно, заключив Муссоліні, що ні одного з цих проектів не можна буде здійснити на основі істнуючих міжнародніх договорів. І нема найменшого сумніву, що прилучення Австрії до Німеччини привелоб до сильної зміни політичної мапи Европи, встановленої версайським і сенжерменським договором.

НІМЕЧЧИНА.

Католицька партія „центрум“.

В політичнім життю Німеччини католицька партія „центрум“ — є одним із найбільше впливових чинників. Ніяке правительство Німеччини навіть ліве, не може повстати без помочі центра. Із цеї партії є і нинішний канцлер Маркс. В самій партії є два напрями: один правий, а другий більше ліберальний. Тепер можна замітити деяку перевагу правого крила, до котрого належить канцлер Маркс, але і давний канцлер д-р Вірт, що радше належав до лівого крила, не втратив ще свого впливу в партії. Всеж таки останні події вказують, що еволюція центра йде радше на право. Коаліція з націоналістами дала центровцям деякі здобутки, головно в шкільництві. Центрум як партія католицька домагається віроісповідної школи і це домагання нині здійснене у виді проєкту нового шкільного закона. Ті здобутки на полі шкільництва можуть стати ниткою, що звяже центрум з нинішною правительственною коаліцією. Що так воно є, на це вказувалоб недавне виступлення канцлера Маркса з т. зв. райхсбаннеру, могутньої напів військової орґанізації, що

Божу, будову величавих церков і змив тий свій неповинний гріх...

І диво — бачить князь, як на місці, де стояли оба святі старець Теодор і його син Йоан... мов із землі виростають мури... церкви. Ах, цеж його улюблена „Десятинна“ церква, що він побудував на місці мученичої смерти обох святих. Там спочинуть його кости, біля домовини його жінки Ганни. І бачить князь інші постати князів, королів, що приїздили до нього в гості, дружби шукали, а ось Брунон, епископ із Квебурґа. Він іде на Схід навертати дикі, поганські племена на віру Христову й задержався в гостях у його теремах.

Коли звичайна людина вмирає, то стає перед нею тоді все пережите, колиж велика духом і умом людина пращається з цим світом, то в ясновидінні бачить тоді й це, що буде...

І бачив князь Володимир, Сонячко Ясне на відході з цего світа в той світ — невеселі картини майбутнього. Ось насамперед: братовбивства Святополка, його прибраного окаянного сина, що вже за життя тілько журби завдав йому, бачив осліпленого князя Василька, бачив міжусобиці й коромоли княжі—князі про мале говорять, що воно велике, не дбають про віру й людей, а тільки про особисті користи: „То моє і це моє!“ кажуть...

Та бачить князь і ясні картини...

Ось його син Ярослав на київському золотокованому престолі... він там бажав бачити Бориса. Та видно Божа воля була інша: Борис і Гліб дістали інші, величніші вінці мучеників і святих.

Мудро править Ярослав, веде дальше його діло, ширить світло Христової віри, лад і освіту заводить у державі...

І радіє вмираючий князь:

— Добре, сину, добре! Прощаю тобі це, що ти проти мене йшов.

І бачить князь, як правнук його Володимир Мономах до згоди закликає князів, як князі на його заклих під його проводом згідно на поганців рушають і перемагають їх, із славою до дому вертають. І бачив князь, як по невдачах, по неволі зривається народ увесь український згідно, одностайно йде під його прапором, під знаком його до бою за кращу долю, за волю...

Та ось нащадки Святополка сіють незгоду, зневіру, його працю нищать, його діла руйнують, Христову віру в народі підкопати стараються. І подається народ, надармо лилася жертвенна кров героїв...

Окаянний Святополк горою? Ні — коротка втіха.,

Чує князь відкілясь, наче з неба голос:

— І підуть шляхами століть і нащадки святих Бориса й Гліба й нащадки Святополка Окаянного.

І будуть перші сіяти здорове зерно віри, любови і надії, до згоди закликатимуть народ.

А другі будуть сіяти кукіль ненависти й незгоди... І буде так: здаватися буде, що горою будуть нащадки Святополка Окаянного. Збаламучений народ у ярмі стогнатиме, сам себе незгодою й знеохотою нищити буде.

— Пропало все—скаже... Та нащадки Бориса й Гліба в пітьму світло понесуть Правди й Любови й кликатимуть:

— Ні, не пропало! Одностайно й однозгідно до діла ставайте!

І відвернеться народ від окаянників і пройнятий любовю, скріплений вірою, оживлений надією будувати стане нову кращу будучину — під прапором і під знаком його, князя Володимира...

Упало перше проміння в кімнату, на тисову кровать князя Володимира, Сонячка Ясного, що заснув вічним сном...

А лице мертвого князя сяло таким спокоєм, такою неземською радістю...

Сталося це року Божого 1015, місяця липня 15. дня, в пятницю рано...

У Львові, в 912 річницю смерти князя Володимира, Сонячка Ясного.

Антін Лотоцький.

числить три міліони членів. Її завданнєм є охорона республиканського ладу і ваймарської конституції. Цей крок Маркса, що викликав у Німеччині велике вражіння, може не цілком припадково зійшовся з уступленням президента Саксонії Герзінґа, голови райхсбаннеру. Причиною цеї димісії був отвертий лист Герзінґа до райхсбаннеру зараз по віденських подіях. В листі тім Герзінґ критикував остро правительство пралата Зайпля. Німецька права преса зганила за це Герзінґа, а правительство зажадало, щоб він подався до димісії. Герзінґ отже уступив з уряду президента Саксонії, а лишився головою райхсбаннеру. Зновуж канцлер Маркс як член правительства мусів покинути райхсбаннер.

За знесення пашпортових віз.

Шляхом окремих договорів між Німеччиною і 15-ти іншими державами знесено пашпортові візи. Ось ті держави: Данія, Куба, Данціґ, Сан-Домінґо, Фінляндія, Гаїті, Ісляндія, Япан, Люксембурґ, Голяндія, Австрія, Панама, Португалія, Швеція і Швайцарія. В Німеччині сподіються, що вдасться скасувати візи також у взаєминах з іншими державами.

Новий процес із Польщею.

Ще не покінчився німецько-польський спір про фабричні заведення в Хожові, а вже Німеччина внесла другий позов проти Польщі у справі варшавської ґазівні. Німеччина стоїть на становищі, що на основі версайського договору Польща не мала права ліквідувати німецької власности на тій ґазівні. Цей спір буде рішати листопадова сесія німецько-польського розємного трибуналу в Парижі.

Справа Ельзасу-Льотарингії.

В переговорах о заключення торговельного договору з Францією німецьке правительство зажадало утворення окремого німецького ґенерального конзуляту для Ельзасу й Льотарингії. Французькі політичні кола бачать в тім німецьку акцію до виокремлення тих провінцій.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Домагання безпартійних.

Безпартійні робітники в Івано Вознесенську, на передвиборчих зборах низовух професійних союзів, у котрих мають більшість, зажадали, щоби профсоюзні бюра і комітети допустили до праці в профсоюзах рядових членів без огляду на політичні переконання, щоби зменшити платню урядовцям — комуністам, щоби в склад ревізійних комісій допустити і безпартійних відповідно до їх числа у профсоюзах. Це розуміється тільки побажання, але для поневоленого робітництва в Радянщині саме поставлення таких побажань свідчить про зріст антикомуністичних настроїв.

Несупокої і розстріли тревають дальше.

Із Київа повідомляють, що місцеві орґани ДПУ розвивають енерґічну діяльність в боротьбі з повстанськими загонами на Україні. Є офіціяльні звідомлення про побіди „спеціяльних відділів“ ДПУ над повстанськими загонами. Особливо в повітах бердичівським і винницьким приходило до оружних сутичок.

В Мінську незвісні справці підпалили будинок „совнархоза“. Цей підпал стоїть у звязку з протибільшовицьким рухом на рад. Білорусі.

В Москві та інших містах Радянщини тільки за минулу неділю розстріляли понад 120 людей. Часописи подають спис розстріляних.

Відношення до Польщі.

Московський урядовий часопис „Известия“ з 29. липня у передовиці „Війна і мир“ маніфестаційно підчеркує поправу взаємин з Польщею. Це приписує часопис тому становищі, що його заняв посол Польщі Патек в ліквідації польсько - радянського непорозуміння, а особливо також відмові президента Польщі злагіднити кару Ковердї, котру уважає автор статті як признаку отверезіння польської публичної опінії.

Правительство УРСР числиться з можливістю крівавих заворушень.

Правительство УРСР. трівожиться щораз більше можливістю в коротці поважних заворушень. Першою причиною число безробітних, що все зростає. Тепер є безробітних понад три міліони. Та тепер багато має зайняття по селах при жнивах, однак по жнивах усі вони вернуть до міст і там творитимуть найзапальніший матеріял серед безробітних.

Замість скаженої собаки поцілив члена ДПУ.

Дня 31. липня в білий день на вулицях Мінська появилася скажена собака. У часі облави стріляли до собаки й одна з куль поцілила члена ДПУ Жида Шапіру. Підозрівають, що це був замах.

Нічна виправа отамана Клима.

В ночі дня 31. липня біля 1. години в ночі на кійданівський ґарнізон напав повстанський відділ отамана Клима. За протяг 30 хвилин успіли напасники пограбити курінну касу 39 полку піхоти, розоружили ввесь курінь та забрали й стріливо. Вбили 10 вояків, кількох ранили. Погоня не дала ніякого висліду.

Що бажає знати радянське правительство.

З Москви повідомляють, що всі заграничні представники Радянського Союзу дістали приказ негайно подати відомости, яке є положення комунізму в державі, де вони акредитовані, і яке є відношення тамошніх правительств до англійської політики супроти Радянщини.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Справа договору в Тріянон.

Льорд Ротермір, власник англійського часопису „Дейлі Мейль“ доказав, що не дармо є він англійським пресовим потентатом. В часі літніх ферій, при недостачі важнійших політичних подій, його виступи в справі ревізії договору в Тріянон стали самі немаловажною політичною подією. Льорд Ротермір домагається именно ревізії цього договору в користь Угорщини. Між ним і чеським міністром Бенешом прийшло до листовної дискусії, до котрої мін. Бенеш дав себе втягнути в дивно незручний спосіб. Льорд Ротермір выслав уже другий лист до мін. Бенеша. В тім листі пише він: „Добрі взаємини між Анґлією і Чехословаччиною залежні від того, чи чехословацьке правительство дасть щиру відповідь що-до переслідувань Мадярів і марнування мадярської власности. Мої земляки ще досі не поінформовані, що в Чехії створено нову Ельзас-Льотарингію, з переважаючим числом мадярського населення. Такі ревеляції булиб громом для богатьох приятелів Вашого краю“.

На думку льорда Ротерміра Чехів не може оправдувати підношена мін. Бенешом обставина, що до війни гноблено Чехів. Тепер має чеський міністер до вибору, або дати Ротермірові бажані вияснення і тим самим продовжити цю неприємну дискусію або не дати, зовсім відповіди на цей другий лист. Але тоді малаб преса льорда Ротерміра новий аргумент, що чеське правительство справді неправно порозділювало або загарбало мадярську власність.

Виступ льорда Ротерміра дотикає також інтересів Румунії і Югославії як спільників поділу колишньої Угорщини. Преса тих країв також виступили проти оборонця Мадярів. Але цілий тягар боротьби в обороні Малої антанти взяв на свої плечі мін. Бенеш.

До негайної ревізії договору в Тріянон мабуть не прийде. Це вже підчеркнули оба півурядові орґани — французький „Тан“ і анґлійський „Таймс“. Але льордові Ротермірові мабуть важне тут відповідне настроєння анґлійської опінії. Його виступ це тільки підготовка до дальших можливостей. Практична його вартість у тім, що підриває основи несправедливих договорів, котрими побідники наділили Европу. Можна сподіватися, що европейські політики „відкриють“ ще не одну „Ельзас-Льотарингію“ — але щоби те сталося скорше, про те мусять подбати більше як досі таки самі покривджені.

АНҐЛІЯ.

Нові анґлійські пропозиції на морській конференції в Женеві.

Як відомо відбувається в Женеві конференція великих держав у справі обмеження морських сил. Льорд анґлійської адміраліції Бриджмен і льорд Сесіль прибули до Женеви, після чого перервані наради знову почалися. Нові анґлійські пропозиції такі:

1) 90.000 тон підводних лодок для Анґлії і Зединених Держав, 65.000 тон для Япану.

2) 300.000 тон для кружляків,

3) 12 кружляків по 10.000 тон для Зед. Держав і Анґлії, 8 або 10 для Япану. (Кружляки по 8 армат 203 мм.),

4)Твориться нову клясу кружляків по 7.500 тон з арматами 150 мм.,

5) Питання заміни старих кружляків буде рішати конференція у Вашінґтоні в 1931 р.

Найбільше ріжниць на конференції є між Анґлією і Зединеними Державами.

Делеґація З. Держав поставила такий внесок: Якщо одна з договірних сторін уважатиме потрібним інше устійнення загального тонажу кружляків ніж те, що його тепер прийметься, то після 31. січня 1931 р. може скликати нову конференцію і в разі неосягнення порозуміння може жадати зірвання конференції, котра пересталаб обовязувати. Ця постанова буде обовязувати тільки тоді, коли нинішня конференція буде справді заключена. Отсю постанову вважають останнім зусиллям Зед. Держав до компромісового полагодження, американсько-анґлійських ріжниць.

ЖЕНЕВА.

Конференція в справі морських зброєнь.

Анґлія, Зединені Держави і Япан вислали свої делеґації до Женеви для заключення конвенції в справі обмежень морських сил. Именно обмеження Вашинґтонського порозуміння з 1922 р.— малиб тепер розтягнути й на помічні типи кораблів. Вони бажалиб устійнити загальний їх тонаж у відношенні 5:5:3. Та заразже виступили ріжниці думок між делеґаціями анґлійською й американською. Американці бо в останнім десятиліттю занедбали дещо модернізацію своєї воєної фльоти. Тому вони були схильні можливо знизити висоту загального танажу. Дальше Зединені Держави бажають не тільки зрівнання тонажу але і числа кораблів. Зновуж Анґлія стоїть на становищі, що її ґеоґрафічне положення вимагає більшої скількости одиниць меньшого типу.

Перед плєнарним засіданням.

Аґенція Гаваса повідомила дня 1. ц. м., що плєнарне засідання конференції про морське розброєння відложено на четвер. Загально думають, що буде це останнє засідання конференції. Посередництво японської делеґації було

без успіху — як Анґлійці так Американці стоять на своїм.

По найновійшим відомостям американська делеґація одержала від свого правительства дозвіл покинути конференцію в моменті, який уважатиме за відповідний.

КИТАЙ.

Горожанська війна.

Анґлійські телеґрами з Пекіну і Шангаю донесли про нові невдачі південно-китайських націоналістів з Шан Кай Шеком на чолі. Цю побіду північних ґенералів треба мабуть приписати недостачі у південних військ амуніції і невдоволенню з фіскальної політики правительства у Нанкіні. Воєнне щастя таке химерне в китайській горожанській війні, що булоб ризиковно на основі найновійших вісток оцінювати загальну ситуацію. Бо є це тільки епізод у боротьбі за владу партії „куомінтанґу“, що шукає своїх союзників, відповідно до обставин, то в комуністів то в таборі протикомуністичнім.

ОПОВІСТКИ

В АМІНІСТРАЦІЇ „НОВОЇ ЗОРІ“ зложив Впр. О. Степан Мазяр з Потока п. Борислав 2 зол. на „Народний Дім“ у Холмі.

Позір Студенти!

Товариші! Члени „У. Хр. Студ. Гр.“! Проєктований Статут вже видрукуваний! Треба 12 підписів, щоб внести його до воєвідства до затвердження. Хто мав би нагоду бути у Львові в серпні, зволить ласкаво зайти до Редакції „Нової Зорі“ і підписати статут. Хто не може бути в серпні у Львові, нехай зволить подати уповажненя о його підпис письменно на руки підписаного, котрий справу хоче як найскорше полагодити. — Львів, 2. серпня 1927 р. — Банах Григорій, Камінка —Старе село, п. Камінка Волоська. 1-3

КОМУНІКАТ.

Подається до відома П. Т. Українського Громадянства та Студенства, що Товариство Прихильників Освіти у Львові дня 9. ц. м. внесло прохання до чотирох воєвідств: Львів, Станиславів, Тернопіль і Луцк о дозвіл на збірку в грошах і натураліях в часі від 1. до 30. вересня цього року. Товариство, якого завданням є нести матеріяльну і моральну поміч студентам високих і середних шкіл, звертається до Громадянства, а в першу чергу до студенства, яке в існуванню цьогож Товариства є найбільше заінтересоване, з зазивом негайно оснувати комітети для переведення збіркової акції. Оснування таких комітетів належить зголошувати комітетам окружним, які мають провід в збірковій акції на терені поодиноких воєвідств. Комітетами окружними будуть ті, які повстануть в містах чотирох названих воєвідств.

Близших інформацій в справі збіркової акції уділяє письменно канцелярія Товариства Прихильників Освіти у Львові, вулиця Супінського ч. 21. Для устних інформацій канцелярія відчинена від 10—11 год. кождого дня кромі неділь і свят.

Володимир Децикевич в. р.
голова.

Д-р Любомир Макарушка в. р.
за секретаря.

1—3

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає

наймодніші

капелюхи і шапки

фірма

АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! — — — Вибір великий!

НОВИНКИ.

Напад на церкву. Під таким наголовком приносить краківський „Ілл. Курєр Цодзєнни“ з дня 3. ц. м. вістку про сумну подію, яка недавно по інформаціям того часопису скоїлася в селі Тилява на Лемківщині. А саме місцеві селяне, по переході на православє, напали на свого бувшого душпастиря і насильно відібрали ключі від церкви. До цеї новинки доданий характеристичний для польських шовіністів коментар, немовби причиною переходу на православя було те, що „tamtejsza ludność ruska jest przeciwną rozpolitykowaniu księży grecko-katolickich używających częstokroć ambony do politycznych agitacyj“. Несовісний знавець „стосункуф“ повиненби знати, що на Лемківщині йде сильна аґітація з варшавського православного центра підпомагана зі Львова, на котрій видко залежить і міродайним чинникам. Щож до закиду „розполітикования“ нашого духовенства, то його з повним правом можнаб звернути на цілком іншу адресу.

Окрадення церкви в Хирові. В ночі з 26. на 27. липня обікрали незвісні справці гр.-кат. церкву в Хирові. Святокрадці вкрали три срібні чаші і три срібні позолочувані свічники.

Влом до складу судових депозитів у Коломиї. У Коломиї, невідомі злочинці вломилися до маґазину зі судовими депозитами тамошнього суду й ограбили його зівсім. Депозити ці це були переважно ріжного роду „corpora delicti“.

Кілька сот прокажених втекло з табору в Аргентині. В околиці Сан Паольо в Півд. Америці кількасот прокажених втекло з призначених для них місцевостей. Населення цим дуже стрівожилося.

Стан здоровля еп. Будки поправляється. Преосв. Н. Будка епископ канад. українців, перебув щасливо 30. червня дуже поважну операцію в Рочестер, Мін. і вертає до здоровля. Лікарі запевняють, що Епископ буде міг опустити шпиталь за три тижні. На відпочинок по операції думає виїхати до Галичини, наколи не зайдуть перешкоди і поладнає деякі справи, що стоять у звязи з канад. дієцезією. Перед виїздом відбудеться ординація трьох питомців.

Великі градобиття у Зах. Канаді. Літні спеки спричинюють дуже часто бурі з градом в Зах. Канаді. В першій половині липня градові бурі принесли немалі шкоди у збіжу в провінціях Саскачевану і Альберти. Пів міліона акрів збіжа вибив град так, що фармері стратили зовсім надію на жнива. Найбіднійша в збіже сего року провінція Манітоба ще не зазнала подібної шкоди.

Обікраж почтового уряду. У почтовому уряді в Радивилові невідомі злодії вибили вікно й обікрали касу та забрали касетку. У касі було 614 зол. 94 сотики готівкою, вартісний лист на 600 франків, почтових значків на 190 зол. і денна печатка почтового уряду. У касетці було два вартісні листи по 25 франків, почтових марок на 100 зол. і біля 30 поручених листів. У віддалі півтора кільометра від почтового будику найшли порожну касетку.

Арештування свинаря за конячі ковбаси. У Львові арештували різника Юзефа Новака, що ще за Австрії в 1916 р. доставляв для війська мясо. Вже тоді доставляв він військові ковбаси з конятини й то такої смердячої, що годі було їсти. Військовий ветеринар доніс був про це, та за це донесення втратив посаду й ще дістав місяць арешту, бо служба зізнала, що ковбаси роблені зі свинини. Вже за Польщі укрив був Новак багато горівок, щоб оминути монополевої оплати. Тепер уся справа вияснилася, що Новак змусив їх зізнавати фальщиво й свинар Новак помандрував за конячі ковбаси в тюрму.

Коверду перевезли до тюрми в Ґрудзьондзі. Дня 1. ц. м. перевезли на приказ судової влади Коверду з Варшави до Ґрудзьондза, де відсиджуватиме кару.

1000 людей згинуло наслідком перерванння греблі в Індіях. По донесенням, одержаним із Калькути, на каналі, що наводнює округ Бароду, перервало греблю, що спричинило смерть 1000 людей. Полученнє між Бародою і Бомбаєм перерване.

Нагальна буря знищила надренські виноградники. Усю область Надренії навістили нагальні бурі градові та зливи. Вони заподіяли великанські шкоди в виноградниках. Також із Гамбурґа доносять про велику бурю, що перейшла дня 27. м. м. над містом. У Лінебурзі буря виривала дерева з корінням і кидала їх на крівлі домів.

Відкриття старинного гробівця в Панамі. Із м. Панами доносять. що два американські археольоґи Ґ. Ввіліямс та В. Бією відкрили в провінції Кокль, панамської республики, гробовець, що по їх думці має 5000 літ. У цему гробівці найшли кістяк, мабуть індіянського вождя з перед пятьдесяти століть, зодягнений у мідяну збрую, покриту золотою бляхою. Сам панцир вождя з чистого золота.

Пресовий ланцюх.

(Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ“ (на популярний часопис для народа „Правда“).

Вп. Александра Стрільбицька з Жизномира складає 5 зол. і кличе ВПП.: Думку Сполітакечеву з Кривого, Софійку Симову з Вишнева і Славку Щирбову з Крехова. О. Михайло Кулинич в Бовшові, складає 10 зол. Станислав Соловій в Жукові 1 зол., о. Степан Мазяр в Потоці 3 зол. о. кан\ Теодор Кордуба парох Бережан складає 5 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ для дітей на час вакацій або і на цілий рік, може поручити: Управа захисту для сиріт у Львові, вул. Потоцького ч. 95. 8—10.

ВПИСИ на одно-річний курс шиття і крою білизни як також артистичних робіт відбуваються дальше через цілий місяць серпень. Наука зачнеться 6. вересня 1927. Близші інформації уділяє заряд С. С. Василіянок письменно і устно при ул. Длугоша 17. Львів. — Поручається такий курс абсольвенткам семінара і ґімназій. 2—3

ПРИЙМУ учеників на станцію. Добра опіка. Інформації по 20. серпня. Кордасевичева, Львів, ул. Чарнецького 26.

ЄВАНГЕЛІЯ служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і на час переплетня **П. ПОДОЛЯКА, Львів, в. Жовківська ч. 28. І. п.**

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ

прегарні життєписи

св. Отців Східної Церкви.

п. з.

Світила Сходу

Ч. 2. Бібліотеки Укр. Христ. Організації

Ціна за брошурований примірник тільки 3 зол. З порученою почтовою пересилкою 3 зол. 60 сот.

Замовлення і гроші слати до

Адміністрації „Нової Зорі“.

Видає і редагує Комітет У.Х.О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 32. (83.) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, 14. серпня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „Нова Зоря" Льва Сапіги ч. 26. I. пов. Почтова скритка 587. Конто почт. шад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

Передплата в краю: чвертьрічно 4 зол., місячно 1·50 зол. За кордон.: Річно 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: На уніоністичні теми. — З церковно-релігійного життя. — З українського життя. — Політичний огляд. — Польова капличка. — (Фейлєтон.) — Революційна техніка большевизму. — Як повстала земля. (Фейлетон.) — Зїзд Катехитів. — Новинки. — Дописи. — Оповістки.

На уніоністичні теми.

II.

Другу статтю на тему унії, як се ми згадали, написав російський конвертит князь Массальський. Він є римокатоликом і зі своєї точки погляду обговорює справу унії.

Він ставить ось такі тези:

1. Католицька пропаґанда далеко лекше піде в корінній Росії, як на Україні. Головну причину бачить в тім, що в Росії католицизм є так як незнаний. На Україні зате він все виступав у польській ворожій формі; **(а польський уряд нещасливо лучив католицьку пропаґанду з поневоленням української народности й української православної церкви.** Наслідком того ще нині так нарід як і інтеліґенція католицьку акцію і польське панування уважають за тотожні поняття.

2. Автор перестерігає, щоби католицька пропаґанда не являлася в одежі приязни з совітами. Бо католицька церква не має завзятійших ворогів над большевиків, а надто яке небудь зближення церкви до Совітів викликало би реакцію і ворожнечу в кругах православних. Тепер католицька церква має в Росії двох ворогів, а саме: комуністів і православну єрархію; а якщо вийшли би на яв які небудь зносини католицьких церковних кругів зі совітами, так повстане ще третий ворог, а то міліонова російська еміґрація, котра по повороті до вітчини моглаби спричинити дуже неприязну опінію для католицької церкви.

Що дотичить першої уваги, видається, що погляд князя Массальського не зовсім вірний. Історія показала до тепер, що Україна лекше й скорше принимала католицьку ідею зединення, як Росія. І якщо два рази заломилася унія, в часах Ізидора, а відтак в XIX. ст. в Холмщині, Волині, Підляшу, Білій Руси і пр., то до того сумного діла у великій мірі причинилася як раз сама Росія. І якщо до тепер унія на сході не принялася як слід і не принесла бажаних овочів, то тут на перепоні стояла головно Росія.

Автор одначе, як видається має на думці католицьку пропаґанду в латинськім обряді, бо й він сам приняв католицтво в латинськім обряді. І під тим оглядом можемо авторови признати слушність. В корінній Росії, особливо між образованими й аристократичними кругами далеко більший є наклін до католицтва в лат. обряді як до унії, себ-то до католицтва при задержанню східного обряду. На сотку навернених Москалів, около 80 признає латинський обряд а ледви 20 або й менше позістає у східнім обряді. По правді, того рода пропаґанда католицтва на Україні є майже не мислима. Українці, якщо прийдуть до католицької церкви, то задержать свій східний обряд.

Не менше важною є і друга справа, а саме, що католицька пропаґанда в Росії поки що не сміє виступати у формі приязни чи навіть порозумінь з большевицькою владою. Се мусіло би викликати дуже сильну реакцію так в населенню як і в духовних православних кругах.

Анальоґічно треба сказати, що й пропаґанда унії на українських землях не може йти від Поляків, бо те саме вже вистарчає, аби українське населення відопхнути, або ворожо настроїти до Унії. На жаль сего не узглядняють міродайні чинники.

Колись перед розбором Польщі, і польський уряд і польські державні круги богато прогрішилися і богато зашкодили справі унії своїм нетактом і ворожнечою і політиканством. Треба лиш переглянути писання бл. п. Еп. Ліковського, а наглядно видиться, як то надужувано релігію і церкву до політичних цілей і як дуже недоцінювано ваги унії.

Нині знова робиться ті самі блуди, ті самі хибні кроки. Нині пропаґанда унії на Волині, Холмі, Білійруси йде виключно у польській формі. Що наші Епископи й наші монаші чини і світські священики є прямо виключені від уніоністичної акції, а полишено її в руках польських Епископів, те мусить викликати й викликує у загалу православного українського населення недовіря а то і явну ворожнечу. І нічо дивного, що уніоністична акція іде дуже слабо, успіхів нема майже жадних, хиба для реклями і на експорт з нагоди всяких конґресів проголошується мітичні числа ново-зединених східного славянського обряду. Ми є переконані, що доки тактика не зміниться, доти о поважній уніоністичній акції між українським православним населенням не може бути бесіди. Бо хотяй би польські латинські Епископи мали на меті тільки Божу справу з усуненням всяких національних та політичних зглядів , що не є так легко, то все таки православне українське населення буде глядіти з недовірям. Тому й нічо дивного, що нині між православними в Польщі успішнійше поступає протестантизм як унія. Чи ті невідрадні відносини скоро зміняться, годі нині щось певного сказати, але що вони дуже шкодять уніоністичній акції, про се нема найменшого сумніву.

З церковно-релігійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Папа Пій XI. і робітники.

Св. Отець приняв недавно на авдієнції 5 тисяч римських робітників, членів установи „Рітірі операї", котра має за завдання уможливити робітництву гідно і розумно провести вільний від праці час. На авдієнції заступлені були всі дільниці Риму. Св. Отець поблагословив у своїй промові працю „Рітірі операї" і заохотив робітників до скріплювання християнського життя через частійше принимання, Св. Причастія.

Смерть кардинала.

Помер 82-літній кардинал, канцлер римської Церкви, Оттавіо **Каджіяно.** Опорожнений уряд канцлера буде обсаджений на найблищій Консисторії. Тимчасове ведення справ того уряду поручив Св. Отець кардиналові Андрееві Фірвіртові.

ФРАНЦІЯ.

Протест католиків Ельзасу.

На зборах католицького Союзу округи Вайзенбурґ в Ельзасі виступили численно зібрані католики з протестом проти заборони французької влади з 3. липня уладжувати процесії. Підчеркнувши республиканський клич: свобода, рівність, братерство — зібрані осудили згадану заборону 1. як нарушення горожанської і релігійної свободи 2. як пониження католиків, котрим не дозволяється як іншим горожанам публично визнавати засади свого світогляду, 3. як не братерське обходження з католиками.

Республиканський дух повинен чейже признавати всякому право на зовнішний вияв свого світогляду в рамах публичного порядку і спокою.

Наукові кружки французького духовенства

Між французьким духовенством мають велику популярність наукові кружки священиків, головно в більших містах. Звичайно творяться невеличкі гуртки, зложені з молодих священиків, переважно таких, що разом кінчили нау-

ки. Вони сходяться раз у місяць і на тих сходинах під проводом фахових сил обмінюються вислідами своїх студій і практичними досвідами на полі суспільної праці. Після такої виміни думок і дискусії звичайно говорить провідник про актуальні питання, а відпоручник епархіяльної управи католицько-суспільної праці передає поодинокі вказівки епископського Ординаріяту.

Католицька школа журналістики в Ліль.

Школа журналістики при католицькім університеті в Ліль закінчила третій рік свого існування. Саме з кінцем б. р. після зложення іспитів перші її абсольвенти вступили на журналістичну карієру з університетським дипльомом.

АВСТРІЯ.

Кардинак Піфль про радіо.

Віденська „Райхспост'' подає голос кардинала Відня Д-ра Піфля до християнського населення і християнських орґанізацій Австрії у справі радія. Кардинал зазначує що радіо стає сьогодні одним з важнійших культурних елементів. Християнська думка йшла по всі часи з поступом. Християнське населення повинно цей новий засіб порозуміння вихіснувати для добра людства. А вже ніяк не можна дозволити, щоби радіо стало монополем в руках противників християнства, як засіб проти християнської пропаґанди. Кардинал витає оснування і діяльність католицького радіосоюзу в Австрії, котрий повстав заходами католицького фольксбунду, долішноавстрійського селянського союзу і д. австр. промислового союзу.

УГОРЩИНА.

Кілька дат з життя бл. п. Кардинала Черноха.

Кардинал і примас Угорщини бл. п. Іван Чернох, про котрого смерть писали ми раньше, родився 1852 р., вчився в Відні і Римі. Якийсь час був душпастирем в Ґрані. Він між иншими належав до основників католицької (народньої) партії і був послом до краєвого сойму. У 1908 р. стає епископом в Темешварі, в 1911 р. архіепископом в Кальочі, а півтора року пізнійше архіепископом Ґрану і примасом Угорщини. В 1914 папа Бенедикт XV. іменував його Кардиналом. Покійний Кардинал багато заслужився для Угорщини в часах воєнного лихоліття. В часі комуністичної диктатури прогнаний зі свого дому жив під загрозою смерти. По упадку большевизму в Угорщині він знову вертає витаний населенням до катедри в Ґрані. В 1924 р. був торжественно вшанований в Будапешті ювилей його священства. Покійний брав живу участь в життю свого краю аж до останніх днів.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

На шляху до поєднання з Ап. Столицею.

Переговори в справі поладнання конфлікту між чехословацьким правительством і Ап. Столицею вже почалися і в Празі надіються на скоре обсадження нунціятури. До ліквідації непорозуміння змусили чехословацьке правительство політичні відносини. В самім теперішнім правительстві пять міністрів є свідомими католиками, а в парляментарній коаліції більше як половина партій має напрям католицький.

ШВЕЦІЯ.

Чому Швеція покинула католицьку віру.

Дня 21. червня ц. р. відбулося в Швеції торжество чотирохсотліття протестантизму в Швеції Цікаве признання зложили деякі вчені протестанти у своїх промовах. Так оден з них, протестантський достойник Вальтер Мудрей отверто признав, що найбільшою причиною до введення протестантизму була матеріяльна скрута. Тодішній король Ґустав Ваза був у таких грошевих клопотах що тільки через конфіскату католицьких церковних маєтків можна було запобігти державній руїні. Ось головна причина до прийняття нової віри, супроти якої инші причини, що їх подає історія як зсівітчення Церкви і моральний упадок клиру, мають більше другорядне значіння. Зновуж инший бесідник, історик, професор Ґяльмор Гольмквіст ствердив, що найбильшу вірність до католицької Церкви і найсильнійше привязання до старої віри виявили крім духовенства передовсім шведські селяне. Король Ґустав Ваза тільки з помічю шляхти і свого війська зломив силу католицької зрархії.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

Епископ Нюарку О' Коннор про „Петрів гріш“.

Американський католицький епископ Нюарку у своїм недавнім пастирськім листі візвав вірних своєї епархії до жвавої участи в збірці на „Петрів гріш“. Притім вказав епископ на великий обовязок католиків помочі Апостольській Столиці, бо „великі божі пляни поступу і поширення св. Церкви по всім світі залежать від Ап. Столиці". „Петрів гріш“ — пише епископ — це зовнішний знак нашого почитання і привязання до св. Отця. З матеріяльного боку є це значна поміч для св. Отця і одиноке жерело, при котрого помочі може сповняти обовязки свого високого Уряду в світі, як поширення релігії, виховання і добродійности“.

ЯПАН.

Розвиток католицизму.

Із загального числа мешканців Япану, 59,736.704 — яких три чверти є практично безрелігійна. Остання католицька статистика виказує 83.000 католиків, 202 католицьких церков зі 120 священиками. В 1919 р. оснував папа Бенедикт XV. апостольську делеґатуру в Япані. Тетерішній японській цісар Ґірогіто відноситься прихильно до католицизму і Риму. Тільки через кириню буддистів не прийшло ще до оснування японського посольства при Ватикані, на котре ще в 1923 р. парлямент ухвалив кредиди. Тепер буде мати Япан свій рідний католицький Епископат. Св. Отець іменував першого Японця о.Яндарія Гаясака епископом у Наґасакі. Новий епископ-номінат родився 1885 р. був вихованком колеґії Пропаґанди в Римі, а відтак секретарем апост. делеґата в Япані. Епископські свячення, подібно як недавно шістьох китайських епископів, одержить перший епископ Японець з рук св. Отця мабуть наприкінці жовтня ц. р.

Із українського життя.

Вистава українського домашнього промислу в Рудках.

Дня 3. липня відкрито святочно виставу українського домашнього промислу в Рудках при участи відпоручників центральних установ у Львові та до тритисячної публики. Свято почалося торжественною Службою Божою та промовою ініціятора вистави о. Симеона Кульчицького, пароха Вощанець. О. Кульчицький був ініціятором, душею цеї вистави.

Експонати були поділені на такі ґрупи: а) селянське мистецтво (скатерти, сорочки, запаски), б) вироби шевські, столярські й ткацькі, в) ручні роботи з українською орнаментикою (скатерти, макати, килими, капи на ліжка, подушечки, ручники), г) відділ церковного мистецтва: ікона Христа Спасителя, фелони, церковні скаперти, стихарі й мистецькі цьвіти. Окроме були вироби „Ґуцульського Мистецтва“ з Косова. За кілька днів оглянуло виставу кілька тисяч людей. Богато робило закупна на місці. Зачувати, що виставовий комітет задумує оснувати кооперативу для продукції мистецьки х

МИТРОФАНКО.

В польовій капличці.

(Нарис.)

Тиха, літня ніч розсипала синій порошок-пилок над розспіваними полями й лугами та над дрімучими хатками недалекого села. Густі, сиві мряки, що спали підчас сонящного дня на хвилюючихся водах потічка й озера, розгорнулися високо-широко над спокійним плесом вечірних вод, що в них так чудово відбивається бліде лице місяця і мигаючі огники цвіт-зірок темного неба.

Мала, гірська річка котить свої розбуяні хьилі легко-легенько в темну далечінь і тихо-тихенько журкоче свою вечірню молитву; а потім гень-там у долині, підіймаючи в гору хвилі, цілує підмулений беріг скелі, що стрімко звисає над її водами.

Роскішна, солодка, опянююча тишина розгорнула далеко-далеко й гень-гень широко свої ніжно-етеричні крила й мов небесний ангел вливає в душі людей якийсь таємний чар-вдовілля, безмежну радість овіяну задумою глибокою, мов людська думка.

Безмежня тишина царювала кругом, мов у соборі. Довжезна смуга вечірної тишини, переломлювана тихим деркотанням деркачів, плила в вічність незримими хвилями й здається заповнювала всю вселенну невимовною тугою за чимось незнаним, таємним — а так жагущим.

Туга й радість злялися в одно й розпирають груди силою і розливаються ніжними струями далеко-широко по лугах, левадах, полях і дрімучих селах.

З розцвилих лугів і піль лине на хвилях теплого, вечірного вітру опянюючий аромат свіжорозцвилих цвіток. Луги, поля й села топляться в солодких пахощах; а тонкі струї пахощів підносяться високо понад нічний сумерк до ясно-розпаленого місяця і позасвічуваних зір.

— Тиха, солодка, літня ніч!...

Така чарівна ніч гоїть чудесним бальзамом рани розболілих душ. Така солодка ніч вкладає повною жменею нові сили у знеможені тіла спрацьованих людей. Така таємно-люба, тиха ніч творить нове життя, дає повну радість, дає вдовілля життям.

— — — — — — — — — — —

По одному боці ріки розложилися широко й далеко аж гень-гень попід чорний ліс широкі лани збіжа, що вже доспівало.

А по другому знову, мов із землі повиростали, низенькі хатки селян. Поснули в хатках вже люде... Відпочивають по цілоденних трудах... Сплять безжурно солодким сном — щасливі.

А сон-ангел сходить по срібних промінняхмісяця, з над ясних зір і глибоких оболоків, у тихе село й вливає в серця людей, нову надію, свіжі сили, гоїть одним діткненням божественної руки рани зболілих сердець...

А красень — царевич-місяць проходжується повільно по блакитних полях неба. Розглядається дбайливо по селі. Всміхається любо, так любо до білих хаток — вдоволений.

Тихо — лиш вітер час до часу теплом дише... Перепеличка пітьпіліткає... Пугач пугукає... Несеться деркотання деркача... Собака збудилася десь на краю села, залаяла — й мовкне...

А зрештою тихо-тихо...

— — — — — — — — — — —

Мала капличка, що стоїть далеко від села, в глибоких тінях старезних

ручних робіт. Оця вистава повинна заохотити й другі повіти влаштувати такі вистави в себе.

Спенсіонування дир. академічної ві Львові.

„Діло“ довідується, як запевняє, з добре поінформованого джерела, що довголітний директор академічної ґімназії ві Львові Ілля Кокорудз переходить у стан супочинку. Хто буде його наслідником, покищо невідомо.

Ювилей о. Олександра Стефановича.

Недавно святкував о. Олександер Стефанович день своїх 80-літних уродин. О. Стефанович це тип невсипущого робітника, попри свою працю катехита й священика, находив він усе ще час на це, щоб забирати голос у ріжних церкоаних і національних питаннях. Найбільше містив свої статті в „Ділі“.

Розправа проти Українців у Бидґощі.

В найближчих днях у бидґоському окружному суді відбудеться нова розправа проти українських студентів данцігської політехніки Борисевича і Гронського. Оба вони обвинувачені за державну зраду, а саме акт обвинувачення закидає їм, будьто би рік тому на двірці в Бидґощі (Байтені) сконфісковано в них вибухові матеріяли, призначені для диверсійної акції. В першій інстанції суд засудив обох на довгореченцеву вязницю. Тепер окр. суд займеться знову тою справою.

Шестий Зїзд Зєдинених Січей Америки й Канади.

Шестий Зїзд Зєдинених Січей Америки й Канади відбувся в перших днях липня (2—4) в Детройті в Зєдинених Державах Півн. Америки дуже величаво. Почався він відправленням Тихої Служби Божої в місцевій церкві. Опісля почались наради Зїзду. Отворив Зїзд комендант місцевої Січи от, Т. Копіль короткою промовою, а потім передав провід гол. отам. д-рові Ст. К. Гриневецькому. Усі січовики були в одностроях, бо без одностроєю не мав ніхто вступу на Зїзд. На Зїзд наспіло дуже багато привітів. Між іншими наспів привіт від гетьмана Павла Скоропадського й його сина Данила. Дуже гарний та просторий привіт прислав п. Вячеслав Липинський.

В неділю, дня 3. липня, відправив Преосв. Епископ Константин Богачевський в асисті чотирьох священиків полеву Службу Божу в Січовому Городі. При цій нагоді виголосив Преосв. Епископ високопатріотичну проповідь. Крім нарад і звідомлень відбулися січові військові вправи та попис шкільних дітей у приявї Преосв. Епископа Конст. Богачевського, Гол. Отамана Січей, січових старшин і гостей. На маневрах були приявні американські військові старшини. Із усіх важніших подій Січового Зїзду пороблено кінематоґрафічні знимки.

Українці в манітобському соймі.

В часі виборів 28. червня ц. р. до сойму в Манітобі вибрано двох Українців, що були послами вже в попередній каденції, а саме Миколу Бачинського та Н. Григорчука.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Взаємини з Радянщиною.

Польський посол на Радянщину Патек приїхав несподівано до Варшави. Як здогадуються, приїхав він щоб порозумітися в справі заграничної політики щодо переговорів про договір із Радянщиною у справі неаґресії. Ці переговори ведені послом Патком є вже в рішаючій фазі. Хід переговорів, кажуть, корисний. Пос. Патек був у президента ради міністрів марш. Пілсудського.

Радянське „Радіо“ оповіщує, що звідомлення, яке міністер Патек зложив марш. Пілсудському довело до корисної розвязки питань, піднятих у радянських нотах у звязи з убивством Войкова.

Самоврядна Рада.

В серпні має міністерство внутрішніх справ скликати до Варшави Самоврядну Раду. Буде вона радити над постановами статуту, що вже готовий і буде предложений до ухвалення Раді на першім її засіданню.

Перше засідання визначено на 12-го цего місяця.

Знову процес із Німеччиною.

Мала Польща вже з Німеччиною процеси в справі Хожова та в справі німецького шкільництва в Польщі, а тепер має новий процес. На падолистовій сесії мішаного польсько-німецького роземчого трибуналу в Парижі розглядатимуть справу варшавської ґазівні. Німеччина твердить, що Польща на підставі версайського договору не мала права ліквідувати німецької власности на цій ґазівні.

Рада охорони праці

Міністерство публичних робіт опрацювало проект статуту „Ради охорони праці“. Цей проект буде предметом нарад одного з найблизших засідань Ради міністрів.

Податкові прибутки в липні.

Як подають часописи впливи з публичних данин і монополів в липні ц. р. дали на 34,900.000 зол. більше як у липні минулого року й принесли загалом 169,700.000 зол. В липні минулого року було загалом 134,800.000 зол. На цей зріст зложилися впливи з безпосередніх податків, що включно з 10 відсот. додатком і маєтковим податком принесли 80 міліонів супроти 41 міліонів у липні м. р. Впливи з посередніх податків дали 16.5 міліонів супроти 14.8 міліонів, стемплеві оплати дали 13.5 міліонів супроти 10.4 в мин. році в липні впливи з митних оплат 29.5 міл. супроти 16.8 міл. в липні м. р. Впливи з монополів дали 59.5 міл. супроти 51.5 міліонів у липні м. р.

Впливи з публичних данин і монополів за час від 1. квітня до 31 липня дали на 165 міліонів більше, як у цему часі в минулому році, а саме 662.7 міліонів супроти 477.6 міліонів у м. р.

Боротьба з жебрацтвом і волокитством.

До правничого бюра при президії Ради міністрів передано проект розпорядку Президента Річипосполитої о поборюванню волокицтва й жебрацтва. Проект предбачує утворення домів добровільної праці, захистів і домів примусової праці. Обовязок удержування таких домів має лежати на повітових і міських самоврядних установах.

АНГЛІЯ.

Конґрес анґлійських вуглекопів.

На конґресі анґлійських вуглекопів велася дискусія над проектоом законів про трейд-юніони (професійні спілки). „Біль“ пройшов одноголосно, хоч екстремісти сильно атакували правительство і грозили новим загальним страйком. Голова Федерації вуглекопів Герберт Сміт виступив при тій нагоді з дуже знаменною промовою.

— Я не маю охоти, говорив він, втягати наших робітників у пропасть. Таксамо не можу домагатися, щоби жінки вуглекопів ще раз переживали страшну минулорічну нужду навіть щоби повалити нашу автократичну владу. Хай ко-

---

липи і смерік, побілена ще в осени вапном з додатком синьої краски, відбиває блідим сяєвом срібні проміння місяця.

Сіре, нічне світло вдирається до каплички крізь мале віконце, мішається з густою темрявою й огортає сірою киреєю статую Марії, вирізьблену з липового дерева.

Очі помальовані на синьо, уложені дещо в зиз, глядять спокійно в сірість ночі. Мала піднесена в гору рука шле, здається, благословення полям, селам і сонним людям.

А гарно вирізьблені уста Марії, немов шепочуть тихо:

„Ходіть до мене прибиті горем — а я вспокою вас“.

„Ходіть до мене заплакані — а я осушу ваші слези“.

„Ходіть до мене засмучені, розкрийте ваші серця передімною — а я вислухаю вас“.

„Ходіть до мене богаті й щасливі — бо я хочу бачити вашу радість“.

„Ходіть до мене всі, — бо я є ваша Мати“...

Тихо в польовій капличці. Поснули цвіти й липи. Лиш сверщик не може заснути й вітер шелестить листками дерев.

— — — — — — — — — — —

Дорогою зі села йде стара жінка. Її брудна хустка спадала з голови — а з під неї визирали клаптики білого волося. В руці несла стару торбу з сірого полотна й підпиралася ліщиновою палицею. Йшла повільно, приставала що кілька кроків — хід мучив її.

— О, яка вже глуха ніч; а я ще навіть половину дороги не зробила. Тажи то до того млина вже ни так дужи далеко. Бувало, ще як жив нибіщик, царство йому нибесни, том їно пирибігла туту дорогу. А тепер лізу тай лізу. Ой як їм сі змучила.

Пристанула стара бабуся під деревом — відпочиває.

— Так, так перши було цалком їнакши. Якім була ще дівков, том була здорова як дуб. Пів кірці жита або пшениці там їно махнула на під. А тепер ни те. О ні! Минулосі! Вже сі то ни вернит. Шкуда згадувати. От, коби ще троха; а потому — богато ни потрібую, пака з одної дошки — тай всьо.

Взяла палицю в руку й пішла дальше. Тяжко було йти. Дихавиця давила горло. Почала кашлати довго й придушено — кашіль мучив її.

— І деж то мині старій типер тилімпатисі. Ліпши би було покласти типер старі кости в стибло на запічку — найби си віпочали. Вже своє відробили. О відробили! відробили! Нима що казати. Чес їм вже спочєти.

— Та ти стара ни воркучи. Я знаю ти би сі виліговувала, як яка пані. Ади! А може ще й пирини схочиш. Та? Дєкуй Богу, жи маїш з чим телімпатисі до млина. Знаєш, жи то вже решта. Змелиш туто зерно, зїш, небого; а потому хіба виставиш зуби на клинок або прийдесі зосхнути з голоду. Так, так стара ни воркочи йно цілуй то той мішок, тай на колінах рачкуй. Добри, жи є з чим.

Йшла бабуся тяжко — повільно. Ледви тягнула ногами. Торба стала тяжка — мов з олова. Ноги деревіли. Руки терпли. Не могла. Станула.

— Нє, ни піду дальше тай решта. Ни можу! Пан Біг ліпши видит, жи ни можу. Верну сі до хати. Буду варити

муністи перестануть руйнувати нам нашу орґанізацію. Ви екстремісти, робите більше лиха ніж добра. Я був якийсь час в Росії і кажу вам, що колиб я був Росіянином, то я бунтувавсяб проти радянської системи. **Там робітники це тільки раби.** Коли комуністам не подобається наша система, нехай покидають нашу федерацію".

ФРАНЦІЯ.

Уступлення де Жувнеля з дел. Союза Народів.

Дня 9. ц. м. відбулося засідання ради міністрів, на якому Бріян предложив письмо, в якому сенатор де Жувнель зголосив своє уступлення зі становища французького відпоручника в Союзі Народів. Бріян відчитав заразом відповідь, що її переслав від себе сенатор Де Жувнель.

Доде скрився в Бельґії.

Доде все ще на волі. „Аксіон Франсез“ у числі з 4. ц. м. пригадує, що Доде вислав 25. липня до мін. Барту освертого листа, в якім заявляє, що готов вернути до вязниці під деякими умовинами. Тому що тих умовин не виповнили, Доде рішився здобути моральну свободу й тому виїхав до Бельґії, де побуде кілька тижнів. Він перейшов уже кордон, а вернеться до Франції тоді, коли вважатиме відповідним.

Рапорт ґен. Ґійомата.

Францію все ще трівожить сила, Німеччини, боїться відплати в будучині. Ось „Ле Журналь“доносить, що міністер Бріян мав нараду з мін. війни Пенлєвем та з марш. Петеном. Предметом нарад була Німеччина, а саме справа оповіщення звідомлення ґен. Ґійомата про збільшену діяльність тайних німецьких військових орґанізацій у Надренії.

Страйки та демонстрації.

Дня 9. ц. м. вибух у телефонічній централі в Парижі страйк, що обхопив частину персоналу й викликав орногодинну перерву в функціонуванні централі. Страйк викликали живла зближені до комуністичної партії. Вони використали неспокій що панував серед працівників централі в звязи з вістями про відкликання признаної їм підвишки.

Знову у Ліль прийшло до бурхливих комуністичних демонстрацій на знак протесту проти засуду Сакка та Ванзетті. В часі демонстрацій прийшло до крівавих сутичок із поліцією. Посадник м. Ліль вислав до амер. амбасадора в Парижі телеґраму з проханням помилувати Сакка та Ванзетті.

НІМЕЧЧИНА.

Штальгельм і Райхсвера.

То спершу тільки Франція трівожилася німецькими військовими орґанізаціями, а тепер уже й ліві німецькі партії затрівожилися ними. Німецькі ліві часописи пишуть, що військові орґанізації, головно Штальгельм, змінили тепер свою тактику від нелеґальної конспіраційної акції, що змагала до перевороту, перейшли до гри в отверті карти. Політика Штальгельмівців — пишуть ці часописи — дасться висказати коротко в цих словах: „На зовні війна, внутрі повалення республики“. Тільки зі вступленням німецько-національних до кабінету признано леґальну акцію більше вказаною з практичних зглядів. Соціялістична партія скликала на одній із площ у Берліні на 1. ц. м. велике віче для задемонструваня своїх противоєнних кличів. У зборах взяли участь великанські маси робітників із республиканськими прапорами та з орхестрами. По вічу отворився похід, що перейшов головними вулицями міста. Перехід походу трівав понад годину.

„Берлінер Таґеблят“ доносить із Ґетінґен, що в місцевости Гановерісмінден поліція викрила в членів Юнґштальгельму склад оружя, що містив мавзери, пистолі, ручні ґранати та велику скількість стрілива. Стріливо й оружя сконфісковано. Арештували двох членів Юнґштальгельму.

І „Рахсвері“ закинули, що вона підпомагала тайні військові товариства, тож шеф німецької маринарки звернувся в заступстві міністерства Райхсвери до канцлера Німеччини з проханням визначити спеціяльного контрольора міністерства фінансів Німеччини для переведення розслідів у справі цих закидів. Капітана маринарки Льомана на власне бажання завісили в урядуванні до часу вияснення закидів. Рівночасно капітан Льоман вніс жалобу проти демократичних щоденників.

Наради Штреземана з амбасадором у Москві.

Часописи подають, що мін. заграничних справ Штреземан, як тільки вернув з відпустки конферував кілька разів із німецьким амбасадором у Москві, що приїхав був до Берліна. Дня 7. ц. м. вернув німецький амбасадор у Москву.

ЖЕНЕВА.

Морській конференції не повелося.

На останньому засіданні трьох держав промовляв м. ін. ірляндський делеґат Гвайт. Він висловив жаль, що конференція закінчилася невдачею, але сказав, що сподіється, що робитимуться нові заходи, щоби здійснити розоруження на морі. З черги промовляв предсідник японської делеґації, адм. Саіто, пригадуючи, що ще в останній хвилі японська делеґація висунула проект, якого одначе інші делеґації не акцептували. З Токіо повідомляють, що японське правительство поручило японській делеґації, щоби доти здержувалася від посередництва , доки між Анґлією й Америкою буде діяментальна ріжниця поглядів і поки ті держави не будуть готові до взаїмних уступок.

АВСТРІЯ.

Підвишка мит.

Щоб придбати більше фондів хоче Австрія підвисшити мита від заграничних товарів. Партії більшости внесли на підвищення аґрарних мит. Мають між і. підвищити мито від поросят, від безрог, від мяса та смальцю.

Торговельний договір із Фінляндією.

Покінчилися саме переговори в справі торговельного договору з Фінляндією. Австрийський канцлєр д-р Зайпель та уповновласнений фінляндський посол підписали вже договір. Цей договір управильнює питання привозу й вивозу товарів із обох держав, подорожних купців і конзулів на засаді найбільшого упревилеєння. Крім цего містить договір приписи в справі митної тарифи.

РАДЯНЩИНА.

Невідрадні відносини.

Справа опозиції ніби вже полагнана бодай на зверх. Опозиція як звичайно уступила. Та населення починає знов виявляти своє невдоволення. Ось із Мінська доносять, що на Совітській площі вбито гол. секретаря воєнно-слідчої управи Білоруси, Сенова. Вбийники, члени орґанізації „Русская Правда“, втекли. Зновуж Аґ. Всх. повідомляє, що в більшовицькій санатарії в підмосковській місцевости Шаліково намагались отроїти 190 комуністів, що живуть у тій санаторії. Згинуло 9 комуністів. Слідство не виявило нічого. Доносять також, що в Мінську згорів зівсім будинок ради народнього господарстви. Підпалили його, кажуть, „Братя русскаво права“.

Маневри чорноморської фльоти.

Однак це все не перепиняє радянським володарям побренькувати шаблею. По влаштуванні тижня оборони, по маневрах на балтійському побережі, почали маневри на Чорному Морі. Дня 7. ц. м. почалися маневри чорноморської фльоти. Ворошилов у приказі підчеркнув велике значінпя тих маневрів, а то тому, що Анґлії не вдалося здобути союзників на Чорнім Морі проти СРСР. Ворошилов, покликуючися на історичні приміри, каже, що Анґлія спробує висадити війська на чорноморськім побережі, тому оборона того побережа чорноморською фльотою має рішаюче значіння для СРСР.

Радянщина готова до переговорів із Анґлією.

Та це з другого боку не перепиняє радянським дипльоматам говорити про мирові тенденції. І це правда, бо вони знають, що війна то їх загибіль, а тут і гроша треба. Чічерін заявив представникам преси, що чутки, начеб Анґлія поробила заходи для навязання дипл. взаємин з СРСР., не відповідають правді. Чемберлєн помиляється, коли думає, що торг. взаємини можуть полишитися ненарушені. СРСР. готов до переговорів у справі навязання дипльом. взаємин, але мусітиме домагатися ґарантії, що такі події, як напад на льокаль „Аркосу“ більше не повто-

---

нимелени зерно тай так буду їсти; а до млина ни піду. Хочбим навіть хотіла йти, то ни зайду — ані ни зарачкую. Шкода бесіди.

Пугач перелетів над головою старої тай зник у нічній темряві. З села нісся на хвилях вечірного леготу голос пісні. Вітер шумів у листю дерев і охолоджував, без того зимне лице бабусі.

Нікого не було на полі. Лиш вітер колисав широкі лани пшениці й хмарки плавали по небі.

А старенька бабуся стояла самітна під вербою і голосно думала:

— До млина вже ни зайду — то знаю. Але найбим сі бодай доволікла он до тої каплички. Там впаду в порох на землю перед нашою Матінкою. Буду цілювати кожду дошку з окрема — вицілюю гет всей порох. Най буди чисто! Сльозами вмию підлогу й повитираю волосьом. І буду сі довго молити, жиби Матінка зменшила мій хрестик, бо за тяжкий на мої старі крижі. Ни можу вже тай решта.

І пішла вона поволи. Приставала шо кілька кроків — відпочивала й врешті зайшла. Заскрипіла мала фіртка перед капличкою. Сухі, старечі ноги вмилися у свіжій росі, що спливала зі сонних трав і квіток, що росли перед капличкою. Відчинилися запорошені двері й стара бабуся впала на коліна перед іконою Марії.

— Матінко Божа...

— Царици Небесна...

— Пані ласкава... Ти видиш... Я ни можу... тяжкий хрестик... О! Матінко... Маріє...

І більше стара бабуся не могла вже говорити. Не вміла. Серцем і душею молилася вона — устами не вміла.

І здавалося бабусі, що Марія сходить легенько, мов етер, з престола. Бере її за руку, підносить, обтирає своєю рукою її слези. Здавалося їй, що Марія скриває її під свою кирею. І якась тиха радість стала сходити на стару бабусю. Було їй так легко-легко. Біль десь зник — була щаслива.

А як місяць заглянув крізь відхилені двері до каплички. То побачив як у стіп Марії хрестом лежала стара бабуся. Лице її було холодне, мов крига, але зі щасливою усмішкою на устах — спокійна.

ряться. То так говориться, але в переговорах пішлиб на найдальші уступки.

До німецьких часописів доносять із Москви, що заграничні представники Радянщини, що перебувають у Москві, стараються наклонити правительство перевести основні зміни в курсі заграничної політики, бо останні невдачі радянської політики сильно пошкодили престіжові Радянщини заграницею. Сподіються, що радянське правительсьво згодиться на деякі уступки, головно щодо Япану та Анґлії.

ЮГОСЛАВІЯ.

Відновлені взаємини з Альбанією.

Іменований новий посол у Тірані Іліч виїхав дня 5. ц. м. до Тірани. Так відновлено дипльоматичні взаємини з Альбанією.

Альбанська ватага вдалася до Югославії.

Та це не перепиняє Альбанцям нападати на межі Югославії. Ось із Прізрену повідомляють, що ватага з 20 людей вдерлася на територію Югославії. Югославянські жандарми обступили ватагу. Прийшло до сутички. Альбанці боронилися револьверами і бомбами. Вчора веч. сутичка ще тревала. Ранені два жандарми.

УГОРЩИНА.

Угорщина та Італія.

Угорщина спротивилася змагайням Франції і Чехословаччини щодо наддунайської конференції й заявилася проти прилуки Австрії до Німеччини. Угорщина вважає, що першенство мають добрі взаємини з Італією. Італія приняла з вдоволенням таке становище Угорщини. Італійсько-угорська приязнь принесла овочі. Італія знає, що могутність і незалежність Угорщини—це найкраща ґарантія для італійських інтересів у середущій та східній Европі. „Угорщина“ —кажуть Італійці—„для Італії це висунена оаза вірности в хаотичному й непевному словянському світові над Дунаєм“.

РУМУНІЯ.

Політичне положення.

Положення Румунії по смерти короля Фердинанда дуже непевне. Противники Карла доволі сильні. Між партією Авереску та партією Йорґи ведуться переговори щодо злуки. Авереску заявив, правда, що він приклонник реґенційного статута, та значна чистина членів партії відсунулася через це від нього. Цей факт уважають правительственні круги ознакою, що селянська партія бере участь у цих переговорах. Та навіть зєдинення всіх опозиційних партій, потішається правительство, не в силі нарушити позиції ліберальної партії й реґенційного статута, бо селянська партія є безоглядно прихильницею статута.

Комуністичний заговір в Румунії.

А тимчасом і комуністи в Румунії не дармують, ось оноді викрила поліція широко розгалужений заговір комуністів і, кажуть, сконфіскувала вельми важні документи, пляни й відозви щодо перевороту в Румунії. На підставі найдених документів перевела поліція численні арештування.

ЕСПАНІЯ.

Маніфест Прімо де Рівери.

При нагоді устійнення взаємин між ґубернаторами поодиноких провінцій і відділами повстанчого союза Прімо де Рівера видав маніфест до народу. У маніфесті заєвляє він, що правительство остане при владі так довго, поки не приверне нормальних відносин у державі. Маніфест зазначує, що повстанчий союз —це не політична партія, тільки згуртування мужів доброї волі як із лівиці, так із правиці. Всі вони змагають до піднесення політики до рівня неособистої концепції.

ІТАЛІЯ.

Єгипетський король у Ватикані.

По гостині в італійського короля єгипетський король Фуад був із своїм почотом у Ватикані. При вході короля привитала папська ґвардія з оркестрою і прапором і віддала приписані почести. Папа приняв короля в малій престольній салі. Розмова тревала 10 хвиль. Папа вручив королеві ордер Золотої Остроги і свій портрет у богатих рамах. Опісля король Фуад відвідав кардинала Ґаспарія.

ТУРЕЧЧИНА.

Приступлення Туреччини до Союза Народів.

Часописи подають, що Туреччина задумує офіціяльно зажадати допущення її до Союза Народів, але тільки під умовою, що одержить місце в Раді Союза Народів як велика держава й як представниця мусулманського світа.

АМЕРИКА.

Справа Секка й Ванзетті.

Хоч цілий світ кричить і звертається до Америки в справі помилування обох засуджених, американська влада заявляє, що суд був справедливий і нема мови про відложення виконання присуду. Найгостріше виступили італійські часописи. Мусоліні заявив, що зробив усе, щоб рятувати засуджених. І здаєтися не поможуть ні замахи, ні просьби—Сакко і Ванзетті будуть таки страчені. По останнім вістям виконання присуду знову відложено.

КИТАЙ.

Загальна ситуація зміняється дуже повільно. Під цю пору крім армій, що змагаються на межах Шантунґа і Ган Вей, є в Китаю ще чотири ґрупи сил, покищо в поготівлю.

Це передовсім Чан Цо Лін в Пекіні що своїх головних сил покищо не кидає до бою, тільки зберігає їх собі між Пекіном і Мукденом, на північ і південь від Великого Муру, котрий мавби йому служити за оборонну лінію на випадок відвороту до Манджурії.Зараз на захід від Пекіну, в провінції Шансі стоїть ґубернатор Єн Сі Шан з невеличкою але добре узброєною армією. Він досі не вмішувався у горожанську війну, хиба о стільки що не допустив воюючих на територію провінції, котрою управляє від 15 літ. Йдучи дальше на південь, через провінцію Гонан, де селяне зорґанізували місцеву міліцію, трафимо на „червону столицю" Ганкав, осідок правительства Ву Чана. В останніх воєнних операціях йому не пощастило. Він мабуть відступить на південь від Янґ Це (Блакитної ріки) і перестане мішатися в боротьбу, що ведеться на північ від неї. Вкінци четверта ґрупа, може найважнійша, це ґрупа християнського ґенерала Фенґ-Ю. Останніми часами він мав деякі успіхи і дуже можливе, що він займе Ганкау і Ву-Чан, коли екстремісти покинуть ці міста. Між тими ґрупами нема порозуміння, хоч між Китайцями є чимало людей, котрі прагнуть обєднати всіх Китайців на одній національній і соціяльній програмі. Але покищо до цього далеко і горожанська війна не скоро покінчиться.

Пресовий ланцюх.

(Жертви на розширення видавництва „Нова Зоря“ і на популярний часопис для народа „Правда“).

Всч. о. **Гура Теодор** з Курилівки складає 5 золотих.

Н. Н. 5 зол.

О. **Хлистун** в Watervliet, N. Y. Америка 4 амер. доляри і кличе: на довільну квоту всіх ОО. товаришів, для яких був дуктором на 3 році семин., а на суму по 10 зол.: ОО. Степана Метельського в Лисятичах, Іллю Васильківського, пароха в Острові, Василя Вірчака, катех. в Роздолі, Зенона Кузьмовича, пароха в Соколівці к. Бібрки, Мих. Майорчака, катехита в Калуші.

Як повстала земля?

III.

При досліджуванню причин ледяних діб, мусимо перенестися думкою ген далеко в початки нашої землі, і так приходимо мимоволі до Мойсеєвого оповідання про **сотворення світа.** Коли приложемо теорію д-ра Авердама до оповідання Мойсея, так побачимо, що ця теорія краще як кожда інша годиться з оповіданням св. Письма про сотворення світа, ба що більше, опираючись на згаданій теорії, можна навіть то оповідання розуміти **буквально.**

„На початку сотворив Бог небо й землю“. Які короткі, але при тім повні змісту слова! Отсе коротке речення розвязує всі питання поганських фільософів, на які вони не вміли дати відповіди. Світ отже не є вічний. Світ є сотворений. Світ є Богом сотворений. Світ є сотворений Богом з нічого.

Та при цих словах неоден здвигає раменами. „Сотворити", „щось з нічого зробити“, цього не в силі ніоден чоловік. Певно, цього не в силі чоловік, цього не в силі також діявол, не в силі ангел, але в силі **БОГ;** але також **тільки** оден Бог. Поняття „сотворити" належить цілком особливо до Божої природи. Могти сотворити з нічого, до цього треба не тільки звершености, але „найсовершеннійшого“ єства. Що деякі цим поняттям гіршаться, це походить звідси, що вони загалом не мають про Бога належної ідеї, а часом і не хотять її мати. Шелінґ, Шопенгавер, Гартман, навіть Кант, не дійшли до правдивого пізнання ідеї Бога, або не хотіли її визнати.

Бог це „найсовершеннійше“ єство. Коли би йому недоставало хоч частини звершености, тоді він не бувби вже Богом.

Найзвершеннійший Бог є зовсім незалежний від усього, як в істнованню, так і в діланню. До сотворення світа не потребував найзвершеннійший Бог ані оруддя, ані часу, ані матерії. Він є отже в силі творити щось з нічого, він в силі „сотворювати", йому треба тільки хотіти. Очевидно, що його всемогучість не буде ніколи хотіти того, що його мудрість не признає добрим.

„Отже на початку сотворив Бог небо й землю“. Бо й як вони могли інакше повстати? Не булож ще пречінь нічого, з чого Бог міг би їх сотворити. Вони не могли вийти з Бога, бо Бог є духом, а світ є матерією. Навіть духи, ангели, не можуть походити з Бога, бо дух не може видати з себе ніякої частини, бо він ніякої частини не має. Отже світ мусів бути дійсно „сотворений". Але може світ є від віків? Ні, це противорічність. Як не може бути чотирогранного кола, так не може бути й вічного світа. Незвершена, скінчена, змінна річ ніколи не може бути вічною. Хто є вічний, той є зараз Богом незмінним, найзвершеннійшим.

„Та земля була пуста й порожна (неупорядкована), і темрява була над безоднею...“ (єврейське: тогу-вабогу“= пуста й порожна, неупорядкована. Єврейське слово віддає далеко яснійше, чим переклад, хаотичний стан молодого світа.)

Після Канта-Ляпляса перший початок світа це був стан „мряковини“. Всі елементи були ще розпущені в мряці. Це годиться дуже добре з „тогу-вабогу“ в оповіданню Мойсея. Істоти річей містилися ще хаотичнов в виді ґазу. Всьо було ще „безоднею“ річей, які щойно повставали. Темрява була над безоднею,

Революційна техніка большевизму.

III.

Друга і третя фаза: виконання і вихіснування революції.

Коли через доцільну підготовку революція достаточно дозріла і большевицька пропаґанда опанувала як слід обидва свої обекти: маси і правительство, щойно тоді і ніяк не скорше велить їхня тактика братися за саме виконання революції. Подібно як у раньшій фазі, так і тут їхній „оперативний плян“ бере на увагу двох противників: народні маси і правительство.

Большевицька тактика супроти населення добре звісна з часів большевицького перевороту в Росії і на Угорщині. До населення примінюють вони практику „стану облоги“, що має на цілі через терор і дезорієнтацію зробити його неспосібним до якої будь збірної, орґанізованої акції. Скрізь розставлені большевицькі стійки, що леґітимують прохожих, пандирні авта тороxкотять по вулицях і площах, тут і там поставлені скорострільні, переходять узброєні відділи. Все те має залякати громадянина, котрому до того не вільно рушитися з хати вечером. Крім того часті домашні труси для якої будь причини (напр. під притокою, що шукають зброї і т. п.) дають змогу краще стежити за населенням. А що найдошкульнійше, то цілковитий брак відомостей, бо часописи припинені, а всяка комунікація перервана. Одинокі інформації леґальні—то всякі „проклямації“ нової влади. Наступає цілковита розтеряність, ніхто не знає, що почати, що робити, чи тікати і куди тікати, чи лишатися. До того нова влада забрала на свій власний і виключний ужиток усі засоби комунікації, наложила свої руки на капітал, на підприємства і банки,—словом у її руках опинилося всьо, до життя і смерти громадян включно. Так забезпечуються большевики перед можливими несподіванками з боку населення.

А рівнобіжно з тим іде друга акція для повалення правительства „старого режіму“. Властиво вона почаласа багато раньше через т. зв. ячейки. І тут спеціяльністю більшовицької реводюційної техніки є те, що вони прямо не скидають старорежімної влади, вони її так сказатиб насамперед параліжують. А сприяє їм тут обставина, що нинішня державна влада скрізь зцентралізована до неможливости. Воно правда, що така централізація дає владі неаби яку силу, але це в деяких обставинах може легко стати її слабою стороною. В добу децентралізації державної влади, при істнуванню широкої автономії поодиноких областей, тоді треба було робити стількиж революцій, скільки було таких областей. А сьогодні вистарчає наложити руку на центр і вся державна машина зразу стає. Бо провінціональні державні установи не мають в нічім власної ініціятиви. До того без матеріяльних засобів, котрими орудує центральна влада, можуть держатися так довго тільки, як довго держиться їх централя. Щоби повалити правительство, большевики стараються перервати його звязок з краєм, вони ізолюють його в той спосіб, що на їх приказ в один час перестають працювати телефон, телеґраф і почта, вже заздалегідь опановані комуністичними ячейками. Так само стають залізниці й інші засоби комунікації і транспорту. І коли давнійші революції зверталися проти осіб, в яких руках була влада, а тимчасом зааляpмовані війська могли прийти на відсіч владі, так большевицька революція зразу ті особи лишає в спокою, а всю вагу звертає на перетинання звязку центра з його провінціональними орґанами. Щойно після того вже готові „комітети“ (ячейки) захоплюють владу в центрі, а згодом і на провінції. Подібні методи примінюють і для опанування армії. Зразу перетягають на свій бік тільки невеличкі частини, щойно згодом більші відділи, котрі заразже переґруповують, щоби показати всім, що вже армія на їх боці.

Для ілюстрації цеї тактики знову хай послужать приміри таки з часів большевицького перевороту в Росії. У критичну ніч Керенський, досьогочасний і тепер ще номінальний голова могутньої держави був у своїй резиденції в Ґатчині. Так близько від Петрограду, ледви кілька кільометрів, а одначе не знав він, що властиво діється в столиці і краю, головно, чи йдуть йому на поміч вірні війська чи ні. Було це справді траґічно, коли цей диктатор Росії у страшній непевности не знав, що діяти і вкінци цеїж таки ночі, крадьком ніким незамічений автом утік до Фінляндії. А що діялося тоді в армії, про це свідчить такий приклад. В ту пору штаб і команда XII. армії були в Пскові і зновуж в повній несвідомости, що діється в Петрограді, де було правительство, що діється в Ставці (Головній Кватирі), де був головнокомандуючий. Вся служба звязи була в той час уже в руках „комітетів“ (по нинішній термінольоґії ячейок), котрі могли задержувати або пропускати всі телеґрами. Якийсь час в Пскові не мали взагалі жадних відомостей. Аж тут одного дня приходить телеґрама. Телеґрама була з міністерства війни, в шифрах ґенеральної булави і звучала: „Ми взяли в руки владу. Пропонується Вам чекати з Вашим штабом на приїзд потягу х....., котрим привожу Вам прикази. Підпис: Криленко — военний комісар“. Криленко — вчорашній прапорщик! Що робити? Спитати в в Головної Кватири, та телефон нечинний. І що це за влада, що телеґрафує з Петрограду? Якщо це узурпатор, треба йти на нього. Але як передати прикази частинам армії, як перевезти війська. А впрочім... приказ зовсім по формі... Може це не узурпатор... Чи вже раз змінялися міністри заки військові начальники про те довідались? Так і рішились сповнити перший большевицький приказ і вийшли стрічати нову владу. Подібно було і в головній кватирі, що кількасот кільометрів дальше доживала в повній дезорієнтації свої останні дні. Іще один примір з тих часів, зі Сибіри. Обласна цивільна управа в Омську вже від кількох днів не діставала ніякої відомости з Петрограду. Поїзди з Омська в напрямі столиці йшли дальше правильно, але назад більше не вертали (подарок для „нової влади“). І в той час, коли місцева влада нічого не знала що властиво сталося, то тимчасом деякі політичні ґрупи мали на диво точні відомости і щораз сміливійше починали говорити про новий переворот в Петрограді і в цілій Росії. Так само і командуючий военним округом не знав нічого про положення в державі і чекав ...приказів. А ті небаром прийшли. Зразу настали переміни в деяких установах, відтак рознеслася вістка про втечу й арештування вищих урядовців і встановлення нових орґанів влади. Тоді з Петрограду почали знову приїздити поїзди: привезли вони салдатів і короткий і ясний приказ: „підчинитися новій владі, або в арешт!“ Революція була готова.

Та лишається ще третя фаза у пляні большевицької революції. Але для автора реферованої тут студії ця фаза не має практичної вартости. Бо він є певний, що його Франція за всяку ціну оборониться перед большевизмом і що вона мусить зо всіх сил перед ним боронитися під загрозою власної загибелі і руїни всього цивілізованого світа. Але нам Українцям не може бути байдуже і це питання, бо на величезних просторах нашої землі саме відбувається експльоатація перемоги большевицької революції. Там від років уже переводиться „закріплення“ і „поглиблення“ революції і це нам треба все мати на тямці, коли бажаємо як слід оцінити всі почини т. зв. радянської влади і комуністичної партії на Україні.

„і Божий дух уносився над водами“. Свідомо каже Мойсей: „над водами“, а не „над морем“, бо в безодні матерії була також і то переважно водна матерія — водень.

„І сказав Бог: Нехай буде світло! І стало світло“.

Після теорії майже всіх модерних астрономів згусла мряковина й стала огненною кулею, отже було світло. Огненну кулю вправив Бог в неймовірно скоре круження, від неї відривалися жевріючі сонця, від сонця знов жевріючі планети. Тепер настало світло всюди. Передше була темрява, отже ніч, „і був вечір і ранок, перший день“. Як довго тревала та „ніч“ і той „день“, не знаємо, та це для нас байдуже. Темрява попереджала світло, ніч попереджала день і тому числили Жиди свої дні від вечера до кінця другого дня; так само числять християне.

По оповіданню про сотворення світа займається дальше Мойсей з е м л е ю. В відірваній огненній кули, що становить сьогодня нашу землю, були з початку всі складові части в жевріючому газовому виді,як тепер іще на сонці; також теперішні маси вод. Та з часом остудилася земля, втратила вид ґазу; вона була вправді ще дальше в жевріючому стані, але вже ціпкою кулею з твердою поволокою. Горіючі досі матерії водня і кисня не мали тепер більше місця ані в нутрі землі, ані на жевріючій поверхні, але окружали як водна пара і воздух остуджуючуся землю і творили разом атмосферу. Уявім собі всі океани в виді пари довкола землі;як могутньою, як високою мусіла бути тоді атмосфера, що окружала землю! Через таку густу атмосферу не були в силі передертися лучі сонця. Коли ще тепер часом хмари в часі бурі так густо закриють землю, що стає темно, як в ночі, то як темно мусіло бути тоді при такій густій атмосфері! Сама земля була остуджена і не мала вже власного світла, із зовні не міг передертися ніякий світляний луч, було отже знов темно на землі, була знов ніч, т. є початок другого дня.

Другий день. **„І сказав Бог: Нехай стане твердь посеред вод і нехай розділює води від вод“.**

„І сотворив Бог твердь і розділив води, що були під твердю, від вод, що були під твердю. І так сталося“.

„І назвав Бог твердь небом. І був вечір і ранок, другий день“.

Із тих стихів 6, 7 і 8 старалася наука викувати оруже проти Мойсея.

Мойсей, каже вона, говорить тут про твердь якраз після дитинячого поняття первісних народів, які синю твердь уважали могутнім сталим шклянним дзвоном, що опирається на землі, на якому пришпилені зорі. Певно, як діти ми також подібно думали і вірили, що небо знаходиться зараз за нашою нивою; так само мусіли певно вірити і многі первісні народи. Та Мойсей не мав певно того наївного поняття про твердь. Поминувши Боже натхнення, був Мойсей високо образованим чоловіком, що учився як адоптований син Фараонової доньки в висших египетських школах, що пізнав астрономію Єгиптян, яка була тоді сильно розвинена. Ні, Мойсей не був такий вчений, яким хотять його бачити невіруючі учені.

Нам видається, що Мойсей не міг докладнійше висловитися про розвиток землі другого дня, як він це зробив. Це місце стверджує також нову теорію д-ра Авердама.

Зїзд Катехитів

у злуці зі Зїздом Провідників Марійських Дружин і Мар. Союза

відбудеться в днях 5. і 6. вересня 1927. в духовній семінарії у Львові зі слідуючим порядком дневним:

Дня 5. вересня:

Год. 8. рано початок **однодневних реколєкцій**. В сім дні о. Провідник реколєкцій виголосить 4 реколєкційні конференції. — Вечером Сповідь учасників.

Дня 6. вересня:

Год. 6·30 рано конференція Провідника реколєкцій. По ній Служба Божа, спільне Причастя, й закінчення духовних вправ.

Год. 9. Загальні Збори Т-ва Катехитів.

Год. 10. **наради Провідників Мар. Дружин** зі слідуючими рефератами:

I. **Важнійші події в Мар. Тов-і М. в останнім роцї і важнійші його потреби** (з узглядненням орґанізаційних поїздок делеґатів Головної Управи). (Реф. о. д-р. Й. Маркевич ЧсВВ).

II. **Кандидатура в Марійській Дружині.** (Реф. о. д-р. П. Теодорович ЧсВВ. Бучач).

III. **Праця Виділу в Марійській Дружині.** (Реф. о. проф. Осип Лещук, Рава р.)

IV. **Сходини** реліґійні й звичайні **в М. Дружині.** (Реф. о. д-р. Іван Фіґоль, Станиславів).

По кождім рефератї дискусія.

Кромі рефератів матимуть місце **наради й рішення в окремих актуальних справах,** котрі одержать усі Провідники письменно в **окремім квестіонарі.**

Подрібний правильник нарад Зїзду оголосить Головний Виділ Мар. Товариства на самім Зїзді.

Всечесні Отці що рефлектують на помішенняї в Дух. семінарі зволять зголоситися в пору карткою найдальше до 3. вересня. Ціле удержання стоїть денно 4 зол., зі собою потрібно привезти: подушочку, простирало, коцик і ручник.

З огляду на факт, що Марійське Тов-о вже поширене в усіх школах краю, а також з огляду на зовсім **практичний характер** теперішного Зїзду проситься Всеч. Отців Катехитів, як також і Отців Душпастирів о численну по змозі участь.

о. Юл. Дзевович гол. Тов-а Катехитів — *о. Александер Бучацький* секр. Тов-а Кат.

о. Иос. Маркевич през. Мар. Тов-а М.

НОВИНКИ

Зміна адреси „Нової Зорі“. Дня 8. серпня перенеслася Редакція й Адміністрація „Нової Зорі“ в нову домівку пру вул. Льва Сапіги ч. 26. Тож просимо всякі письма до Редакції й Адміністрації посилати вже на нову адресу: Львів вул. Льва Сапіги ч. 26 І. п. Грошеві посилки (передплату і ін.) просимо посилати на адресу: „Nowa Zorja“ Lwów, Skrytka pocztowa 537.

Пожежа спричинена спекою. Про небувалу в нас спеку свідчить це, що в богато місцевостях причиною пожежі було горячо сонншних промінів. Так було в Станиславові на Плянтовій вулиці. Під впливом жари зайнялася лука й торф на кількасот квадратових метрів. Мусили аж копати рови, щоб спинити пожежу. Пожарна сторожа гасила огонь від полудня до ночі. Окопаний простір залила водою й так загасила пожежу.

Великанська пожежа лісів. На фінляндсько-радянській границі від кількох днів на просторі 40 кільометрів горять ліси. Арештували якогось мужчину, що старався запалити сухе дерево в загроженому лісі. До гашення пожежі завізвали військо.

Страшна приключка в Добромилі. В тартаку Лютмана в Добромилі одна з великих пил ухопила робітника Івана Цісаря й увійшла йому в тіло. Заки почули страшний крик нещасного й спинили илу, минула довга хвиля. Із під закрівавлених триб добули його в непритомному стані. Пила порізала його страшно, а черевну опону перерізала цілу. По перевязанні ран перевезли Цісаря до Перемишля, там перевели операцію, та нема надії вдержати його при життю.

Залізнича катастрофа в Красному. Дня 11. д. м. в Красному особовий поїзд, що їхав зі Львова вїхав на фальшивий тор і через це зударився з льокомотивою що шибувала. 13 людей пораилио. Винен тут мабуть зворотничий.

Грім ударив у баталіон війська в поході. Дня 10. ц. м. лютувала над Хшановом страшна буря. Саме тоді йшов походом баталіон війська з Тарнова. Коли баталіон увійшов у ліс, вдарило кілька громів. Один грім ударив у цілу кольону. Кільканацять людей лягло, а решта відкинуло кріси та розбіглося по лісі Із цих, що впали є 30 легко, а 15 тяжко ранених.

Напад злодія в поїзді. В 1. годині в ночі всів в Бидґощі до 3. кляси поїзду, що їхав із Ґдині до Варшави якийсь осібняк, шо приспав наркотиком подорожню, що була в переділі й викинув вікном її дві валізи. Це бачив кондуктор, спинив поїзд і кинувся в погоню за злвдієм. Вивязалася стрілянина, злодій кинув валізки й щез у темряві.

Самовбивство рядовика. У Станиславооі відібрав собі життя улан Форґач вистрілом з кріса. Причина невідома.

Викриття шпигунської афери. Польські часописи подають, що поліція викрила в Станиславові шпигунську акцію й перевела ряд арештувань у цілому воєвідстві та в околиці Львова. Між арештованими є один підполковник польських військ і багато вояків.

Світовий союз поборювання більшовицькмх „наук“. 28. липня ц. р. відбулися збори визначних особистостей з політичнього й економічнього світа, на якому підприйнято вступні заходи біля заснування: Світового Союза Поборювання Більшовицьких наук. Лорд Біркенгед мав промову, в якій візвав Радянщину, щоб зрозуміла, що її інтереси не дадуться відділити від інтересів Европи й світа.

100 тисяч жертв землетрусу в Китаю. Із листа англійського місіонаря Баденбрука з осереднього Китаю, виходить, що останній землетрус в Китаю 23. травня ц. р. було одною з найважчих катастроф цего роду в історії світа. Лист містить страшні подробиці про цей землетрус. Потягнув він за собою — як оцінює місіонар — шо найменьше 100.000 жертв у людях, три міста збурив зівсім, а саме Ві Сіянґ, що мало 174.000 жителів, Ліянґ Чаб, що мало 200.000 жителів і Ку Лянґ із 54.000 жителів. У самому Ліянґ Чаві втратило життя до 10.000 людей. Нужда серед населення, що остало при житті не дасться опнсати. Місіонар взиває до негайної помочі нещасному населенню.

Самоїзди в Америци дали більше жертв як війна. Від 1. січня 1919 до 31. грудня 1926 самоїзди вбили в Злучених Державах Ам. 137.000 людей. У часі війни впало тільки 120.000 американських вояків. Серед убитих 26 відсотків дітей понизче 15 літ. В останному роцї було ранених наслідком автомобілевих катастроф 23.000 людей.

Нове джерело ґазів у Пасічній. У закопі „Стандард Нобель“ у Пасічній, коли довертіли до глибини 1572 метрів, послідував такий сильний зрив ґазів, що весь вертничий прилад викинуло з отвору. По переведеним помірам, продукція ґазів виносить 1.672 кубічнох метрів на мінуту.

Другого дня хоче нам Мойсей зясувати творче управильнення атмосфери, воздушного моря, повстання вод. Без того управильнення був неможливий на землі дальший розвиток. Воздух, водні пари і т. д. окружали ще в дикому хаосі, як атмосфера, земну кулю. Мусів наступити лад, мусіло утворитися воздушне море, води з воздуху мусіли впасти на землю, щоби ту землю наводнити. Мусіло прийти до кондензації. Щож учинив Бог, щоби осягнути ту ціль? Бог зарядив, щоби в горі відірвалася негайно ціла верства атмосфери і наслідком трансфуґальної сили землі пірнула в світовому просторі. Через те повстала в горі границя для воздушного моря, беріг, твердь, яку учені ще до сьогодня називають твердю (фірмаментом), так само, як Мойсей... „І сказав Бог: Нехай стане твердь посеред вод і нехай розділює води від вод", т. є, водні пари мають наслідком кондензації розділитися. Властивої води не було ще тоді зовсім; вся вода окружала ще землю в виді пари й ґазу. Нескінчені маси в горі (далеко поза теперішним воздушним морем, поза твердю), инші вже на пів згущені водні пари уносилися в воздушномуморі, як і сьогодня, як хмари й мраки (під твердю).

Наслідком відірвання горішньої верстви атмосфери зіткнулися, низші, густійші верстви, безпосередно зі студіню (низше 273 степенів) світового простору; настала надзвичайна студінь а з нею загальна кондензація водних пар. Повстав сніг і град, лід наслідком свого тягару впав на низші верстви пари. Нова кондензація — і тепер впали нагло безмірні маси дощу, снігу, граду на яемлю. „І Бог сотворив твердь і відділив води, що були під твердю, від тих, що були над твердю". По кольосальних опадах прояснилося очевидно небо і вперше появився для землі **синій фірмамент** (твердь). „І Бог назвав твердь небом". Вправді на землі не було ще нікого, який мігби те оглядати, не було ані людей, ані звірят — але так мусіло відбутися. Тепер по довгій ночі стало знов ясно, настав „ранок".

Мойсей не розумів цього всього напевно й сам докладно; знов доказ, що був Богом натхнений, коли те писав. Отже словом „твердь" і „водами під та над твердю" годі рішитися; це відповідає докладно природному розвиткови землі. Колиби Мойсей був особисто присутний і приглядався був події, не мігби був яснійше висказатися. — Загалом не слід уважати твердь (фірмамент) чимсь уроєним, фактично неістнуючим. Хоч твердь не є шафіровим дзвоном, то прецї кождий учений знає, що вона не є також простою уявою. Колиби нас дійсно окружало чисте ніщо або тільки порожний, безвоздушний світовий простір, тоді не малиби ми синього неба (фірменту), а і в день окружалоби нас чорне небо, на якому сонце, а в ночі зорі являлисяби як золоті пунктики причеплені на чорному як смола тлі. Чим висше злітають наші летуни в воздух, тим чорнійше стає небо. Сине небо повстає якраз тому, що з сонішніх лучів полишаються в воздусі частинно сині лучі, через що саме являється нам воздушне море синім, як і деяке море. Одже фірмамент є оконечно чимсь, самим воздушним морем, в деякій мірі навіть шафіровою кулею.

НА ДОГІДНИЙ КРЕДИТ! 1—10

ФУТРА СВИТКИ РАҐЛЯНИ мужеські, жіночі й діточі.

ПЛАЩІ з сібирійських лошаків, австраханів, перських баранків, мурмлів, сельскінів і т. п.

:: БОА, :: ШАЛІ, ШАПКИ, Диваники перед ліжко.

Великий вибір **ШКІР** до вбирання плащів суконь і т. п.

Проситься жадати кредитового проспекту у фірми:

СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ

МАҐАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 1. Ч. тель. 48-50.

ПРИЙМАЄ ВСЯКІ ПЕРЕФАСОВАННЯ ФУТЕР, БОА, ШАЛІВ, ШАПОК, І Т. П. ЯКІСТЬ ТОВАРІВ І РОБОТИ ЗАГАРАНТОВАНІ.

† Посмертна згадка.

Евгенія з Любовичів Чубатова, вдова по бл. п. о. Юрію, б. пароху Будилова, упокоїлася в Жукові коло Бережан ня 23. липня ц. р. по довгій і тяжкій недузі, в 68 р. життя. Покійна була жінкою великих чеснот, взірцевою матірю й доброю громадянкою-патріотокою. Тлінні останки перевезено дня 26. липня до Острова коло Тернополя, де спочили в родинній гробниці Любовичів. Вічна Їй память!

ОБІЖНИК

до всіх філій і читалень Товариства „Просвіта“ в краю.

Виділи філій і читалень прискорять виповнення звідомлень з цілорічної праці й їх пришлють найдалі до 30-го серпня ц. р. до розпорядимости Головного Виділу. Вонп доконче потрібні до виготовлення звідомлення зі загальної праці Товариства. При сьому пригадуємо наш обіжник до ч. 2691/27 в справі одноразового датку в користь просвітних змагань. Висота датку заподана в обіжнику. Від сього датку не буде звільнена ні одна філія ні читальня. Тому належить приспішити виконання по думці згаданого обіжника. На ту ціль уладити одну-дві виставп або фестин. Зібраний гріш-даток, гідний просвітньої установи, відослати по призначенні чеком або переказом найдалі до кінця вересня 1927 р. Всякі оправдування в тій справі з боку філій і читалень не сміють мати місця. Важні завдання переживаємого часу вимагають безпроволочно го виконання. Зрозуміння цих завдань з боку освітних установ, а далі і всього громадянства каже нам вірити, що на будуче будемо звільнені від непотрібних і некоштовних пригадок-упімнень.

Головний Виділ Товариства „Просвіта“.

ДОПИСИ.

КУДРИНЕЦЬКИЙ ДЕКАНАТ. По мисли резолюції принятої на деканальнім соборі дня 16. червня б. р. в справі місячних конференцій священиків, відбулися перші конференційні сходини для священиків округа Борщівського в Борщеві дня 19. липня а Мельницького в Худиківцях дня 21. липня.

На обі конференції зїхались майже всі околичні священики. Вступний реферат про ціль і програму сходин виголосив автор дотичної резолюції на соборі о. Ілля Чорнодоля.

Ціль конференцій: 1) поширення і поглублення знання священиків дорогою наукової кооперації і наукового обміну через лекції, відчити, діссертації, реферати і дискусії, 2) орґанізація священиків, 3) закріплення єдности і лучности межи священиками, 4) витворення однодушности та однообразности, 5) спільне обговорення біжучих справ, 6) спільна нарада у важних і трудніших справах душпастирських, 7) обзнакомлення з душпастирськими відносинами в сусідних парохіях, 8) місячна сповідь священиків, 9) спільне посіщення Ісуса в Найсвятійшій Тайні Евхаристії.

Програма сходин: Посіщення — лекції — відчити — реферати — дискусії — (на поодиноку тему 15—20 хвиль) біжучі справи — доклад про важнійші случаї і відносини душпастирські в поодиноких парохіях — наради — сповідь.

На перших сходинах порушено много цікавих біжучих актуальних справ — уложено програму сходин на слідуючий місяць і розділено поодинокі теми.

БУЧАЧ. (З реколєкцій...). При кінци липня відбулися у Бучачі реколєкції духовенства тогоже деканату. Місцем духовних вправ був монастир ОО. Василіян, котрі як найжичливійще зволили прийти на зустріч душевним потребам деканального духовенства. Опорожнені ґімназіястами убікації управа монастира віддала до диспозиції духовенству. Без сумніву, що цілу свою зичливість оказали тут ОО. Василіяне, як справді для сусідів.

Провідником реколєкцій був о. д-р Маркевич ЧСВВ. Добре пригадую собі о. провідника з передвоєнних літ, коли то у львівській семинарській каплиці так само захоплював молодих тоді богословів. З цілковитим скріпленням на душі пращали кондеканальні отці тихі монастирські мури, вдячні ОО. Василіянам і свому о. деканові, що головно великі заслуги поклав коло урядженя духовних вправ. І коли сьогодні про деканальні реколєкції рідко де чувати, то наш бучацький деканат уміло і гідно поставив себе на висоті душпастирського завдання, бо духовні вправи тут — се та гарна квітка, що виросла на полі духовного життя місцевого духовенства. Та тут нам щастить ся обставина, що маємо в деканаті монастир ОО. Василіян, звідки у духовному життю черпаємо поміч і підпору, а звідки гомонить і поширюєся Христова ідея по розлогих і широких землях цілого цвитучого Поділля. Свящ. М. Ґіль.

ВОЙСЛАВИЧІ (повіт Сокаль). (Місії і деканальний собор). Заходом місцевого о. пароха К. Давидовича відбулася у Войславичах тридневна місія від 23—26 мая ц. р. Нарід спішив громадно та пильно, зі сльозами в очах слухав наук о. о. Місіонарів. Проповідали: о. І Кашубинський як провідник місії, о. А. Пизюр і о. М. Ріпецький.

День закінчення св. місії був великим радісним святом місцевих громадян. Прибули дві процесії: з дочерного села Нинович і місцева латинська. Торжественну Службу Божу в супроводі о. о. діяконів відправив о. декан М. Карпяк.

Сповідало 12 отців-душпастирів та до св. Причастія приступила більше як тисячка вірних. По Службі Божій поєднані з Богом громадяне взяли на свої ремена гарно прибраний св. місійний хрест та при звуках пісень обнесли три рази довкола церкви. По вкопанню хреста о. провідник виголосив останню місійну науку: „О витреванню в добрих постановах“ та уділив учасникам св. місії апостольського благословення. Відтак о. парох подякував о. о. Місіонарям за їх щирі труди для добра душ, а вірним за численну участь та в супровод процесії відпроваджено о. о. Місіонарів на приходство.

По полудни переведено деканальний собор, на якім мали бути виголошені два реферати (о. Ріпецький: „Церковні брацтва як успішний середник до піднесення релігійного життя“ і о. Гаук: „Закладання парохіяльної бібліотеки для старших і молоді“. (Задля спізненої пори о. о. референти подали лише головні точки цих многоважних рефератів та деякі отці подали з власного досвіду свої цікаві замітки). Рішено, що з початком червня відбудеться в деканаті варяжським в Довжневі сема з ряду місія та всі коні деканальні мають в ній взяти участь своєю духовною помочю. Обговоренням біжучих справ та зложенням жертв для Н. Танячкевич закінчилися деканальні збори. Учасник.

Біржа

Гроші.

Америк. доляр 8·90 при дещо сильнішій тенденції. Банк Польський платив за доляра в готівці 8.88, Ню-Йорк 8·91, анґлійський фунт 43·38, швайцарські франки 181·89, французькі франки 34·88, німецькі марки 211·80, австрійські шілінґи 125·64, італійські ліри 48·53, чеські корони 26·45

Збіже.

Овес 33—34, кукурудза рум. 29·75—30.25, сіно солодке прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·29—4·75, гречка 40·——41·—, ріпак озимий 53·50 - 54·50 ґрисік кукур. 52 - 53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 21·25—22·25, крупи гречані 84·——86·—, пшоно 81·——85·—, крупи ячмінні 66·——68·—.

ВЖЕ ВИЙШЛИ

„ЗАПИСКИ ЧИНА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛ“. Том II. вип. 3—4

з таким змістом:

I. СТАТТІ

Предтеча Ісидора. Петро Акерович, незнанний митрополит руський (1241-1245) (С. Томашівський) . . . . . .
Київський Спас на Берестовім (Вол. Пещанський †) . . . . . .
Лаврів (М. Голубець) . . . . . .

I. МАТЕРІЯЛИ

о. А. Коцак ЧСВВ. „Правила і наставленія“ (под. о. Г. Кинах ЧСВВ.) . . .
„Візита“ дубенського монастиря СС. Василіянок 1818 р. (под. о. м. Скрутень ЧСВВ.)
Катальог Прокураторського Архиву в Римі (под. К. Королевський) . . . .
Життєписи Василіян (под. м. Скр.) . .
Посмертні згадки:
о. Ад. Баудісс, ТІс. (Й. Скр.)
о. Авкс. Титла, ЧСВВ. (. Скр.)
о. Вен. Яницький, ЧСВВ. (м. Скр.)

III. MISCELLANEA

Образ Пресв. Богородиці, дарований Піем XI мукачівському монастиреви (Ст. Р.)
Маляр о. М. Теренський (д-р В. Щурат)
Безіменна „Похвала“ питомцям віденського „ц. к. Конвікту“ в рр. 1804-1819 (д-р Б. Барвінський) . . . . . .
З сучасної укр. церковної історіографії (В. Заїкин) . . . . . .
Про ювилей у гр.-кат. Церкві на Литві і Білій Руси 1826 р. (о. Вл. Толочко) . .
Сторінка з історії монастирської школи в Лаврові (под. И. Скр.) . . . . . .
Академічний Семинар у сучасних школах ЧСВВ. його вартість і значінне (о. м. Скрутень ЧСВВ.) . . . . . .
До історії питання: Хто був архиеп. Петро 1245 р? (Ст. Томашівський) .

IV. БІБЛІОГРАФІЯ І ОГЛЯД НАДІСЛАНИХ КНИГ

Адреса Редакції: **Львів, Жовківська 36.** Адреса Адміністрації: **Жовква. Ціна вип. 18·0 зол.**

Видає і редагує Комітет У.Х.О — Відповідальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10

Ч. 33. (84.) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, 21. серпня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „Нова Зоря" Льва Сапіги ч. 26. I. пов. Почтова скритка 5[illegible] Конто поч[illegible] шад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

Передплата в краю: чвертьрічно 4 зол., місячно 1·50 зол. За кордон.: Річно 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Християнської Орґанізації.

LWÓW N.T-wo im. Czarnieckiego 24. Biblioteka 23.

ЗМІСТ: В справі Марійського союзу. — До теми про галицький консерватизм. — Второпа: Переображення. (Фейлєтон) — З церковно-релігійного життя. — Відродження Закарпаття. — З історії української фавни. (Фейлєтон). — Політичний огляд. — Як повстала земля. (Фейлєтон.) — Конференція християнського студентства в Ч. С. Р. — Новинки. — Дописи. — Оповістки.

В справі Марійського Союзу.

Марійський Союз не є у нас загально знаний. Навіть деякі між священиками не обзнакомлені належито зі справами Марійського Союзу. А що Марійський Союз при відповіцному поширенні мігби принести багато користи Марійському Товариству Молоді, а в парохіях причинитися до закладання й утримування парохіяльних бібліотек,— бажав я написати про нього отсих кілька слів.

Марійський Союз заложено в р. 1918 в ціли моральної і матеріяльної піддержки Марійського Товариства Молоді, що тоді повстало в академічній ґімназії ві Львові й яке своєю орґанізацією зачало обхоплювати і прочі наші ґімназії. Та в першому свойому виді Марійський Союз не робив надії на широке поширення, і в дійсності не зацікавилися ним ширші круги. До сего прийшли воєнні події з рр. 1918—1920, а з ними перерва роботи Марійського Союзу. Вправді по них знов відновлено діяльність Союзу, але більшого життя не виявив, вкінці почав завмірати.

Доперва в листопаді 1925 р. започатковано орґанізацію Марійського Союзу на широку скалю вже в новій формі і з великим розмахом. Порозсилано чи не до кожної парохії великі афіші до вивіски на церкві, в яких заповідалося нову орґанізацію Союзу і взивалося до вписів. Народ зацікавився, справа Союзу зачала бути „на часі". І там, де священик використав обставини, люде громадно зачали вписуватися до Союзу. Здавалося, що Марійський Союз обходить цілий край, що членів буде числити на сотки тисяч, а Марійське Товариство Молоді крім моральної піддержки почує в своїй касі значний прибуток. Тимчасом зі звіту М. Т. М. („Вістник Марійських Товариств" ч. 1.) виходить, що в 1926. р. від Союзу вплинуло до М. Т. М. тільки 600·27 зол,, Числа членів Союзу ще не знаємо, статистика Союзу буде поміщена в черговому числі „Вістника Марійських Товариств". Та з повищої суми бачимо, що воно невелике. Значить робота не дописала.

Причиною сего, думаю, є недостача аґітації, недостача дальшого тягу сего розмаху, з яким орґанізація М. Союзу почалася. Вправді в „Місіонарі", чи „Н. Приятелі" були деякі відозви в справі М. Союзу, але те все мало. Коли наміряється створити загально поширену орґанізацію, що в дальшій меті малаби стати орґанізацією міліоновою, тоді треба раз-у-раз відзиватися, пояснятиі, шораз новим способом зацікавлювати, треба сталої реклями і заохоти. А се вплинулоби і на священиків, які скоріше взялисяби до орґанізації в своїх парохіях.

Спосіб заложення і ведення М. Союзу в парохії такий: М. Союз закладається в порозумінні з Марійським Товариством Молоді, як централею, у Львові. Цій централі підчинені парохіяльні М. Союзи. Там замовляється членські грамоти (по 5 сот.). На грамотах є місце на посвідки щорічно складаної членської вкладки. Члена, що зголошується, вписується до членської книги під порядковим числом, і там зазначується вкладку, яку за біжучий рік складає. Виставляється членові грамоту означену його порядковим числом із членської книги, на грамоті квітується зложену вкладку, а крім сего квоту зложеної вкладки втягається до касової книги приходів і розходів. Як що той сам член на другий рік приносить вкладку, вишукується після числа грамоти його імя в членській книзі, там зазначується зложену за біжучий рік вкладку, квітується вкладку на грамоті і втягається до касової книги під біжучим днем. — Половину приходів по потрученні видатків на адміністрацію (грамоти, членська книга й касова) відсилається до централі, а половина зістає до розпорядимости М. Союзу на місцеві потреби, як пр. бібліотеку Марійську чи пак парохіяльну. В той спосіб М. Союз, підпомагаючи централю, може стати в парохії постійним джерелом фонду на заложення і ведення бібліотеки. А бібліотека купуючи книжки в „Добрій Книжці" причиняласяби знов до її розвитку.

Дуже корисно впливалоби на поширення і ведення М. Союзів, як що в кожнім деканаті бувби один чи двох священиків, які творилиби лучність між парохіяльними М. Союзами й централею. До них звертализяб сі, що бажалиб у себе заложити М. Союз, — вони помагали би при закладанні, виконувалиби поручення централі, перевірювалиби каси парохіяльних М. Союзів.

Колиб орґанізація М. Союзу стала загальною, сильно підпомоглаби М.Т.М. Як що в близько 2000 наших парохій бодай в четвертині повсталиби М. Союзи, а від кожного Союзу до централі річно впливалоби бодай 25 зол., вже се даючи річно суму кругло 12.000 зол., сталоби сильною позицією в доходах М. Т. М. Та практика показує, що парохіяльний М. Союз річно дає далеко більше. Колижби М. Союзи повстали в кожній парохії, створилиби таку силу, що й М. Т. М. булоби звільнене з клопотів фінансових, і видавництва булиби забезпечені, а то сталоби ще й на захоронки та школи. Хто знає, чи саме М. Союз не стане нам в пригоді, коли ми, зневолені обставинами, будемо мусіти взятися до орґанізації католицьких шкіл. А в парохіях крім сего, що бувби фонд на бібліотеку, булаби ще й ця користь, що люде призвичаювалисяби до постійної жертвенности на загальні ціли.

Тільки щоби М. Союз міг поширитися загально, не то що не може ставити до членів великих вимог, противно, ці вимоги мусять бути як найменші, тільки найконечніші. Час від часу молитовка, навіть найкоротша, за вкраїнську молодь, та річна вкладка в довільній висоті, для дітий навіть 10 сот. Ось і все. Поза тим нічого. Ані святочного приняття членів, ані відзнак, частіших сповідей чи причастій, — бо се все звужувалоби а не розширялоби Союз. А час від часу молитовка за вкраїнську молодь та довільна річна вкладка — се так малі вимоги, що навіть найбільш отяжілого не повинні відстрашити. Вправді на сім стратить Союз якостево. Та не на це є М. Союз, щоби якостево виробляти членів. Робять це інші товариства, чи брацтва. Коли священик хоче мати орґанізацію, яка в членах вироблялаби релігійну свідомість та правдиву побожність, нехай орґанізує Апостольство Молитви з його 8-ма степенями та встановою ревнителів. А. М. Союз най буде таким, щоби загал парохії міг у нім бути.

В останніх часах зачала централя М. Союзу орґанізувати кружки Союзу на взір Марійських Конґреґацій, зі святочним приняттям членів, відзнаками, виділом, сходинами, рефератами. Се зроблено в цій ціли, щоби кружками М. Союзу заступити Марійські Конґреґації, які через надто скоре і значніше поширення моглиби обнизитися якостево. Та в сім знов небезпека для загального поширення М. Союзу. Бо як по парохіях зачнемо відразу орґанізувати кружки та поставимо правило, що хто вписується до М. Союзу, тимсамим входить до кружка, так відразу число членів зі соток спадає на десятки. І ми зискуємо нову орґанізацію „вибраних", якої роботу ми так само могли вести в Апостольстві Молитви, але рівночасно

тратимо орґанізацію загальну, якої заступити нема чим. Колиж відповідно до обставин треба орґанізації „вибраних“ під прапором „Марії“, так конечно муситься розріжнити: Хто вписується до М. Союзу, має тільки 2 обовязки: часом молитовка за вкраїнську молодь і річна довільна вкладка. Натомість в нутрі М. Союзу можна зорґанізувати кружок, і хто з уже вписаних членів М. Союзу хоче, може просити о приняття до кружка. Булоби це на зразок Апостольства Молитви, яке має свій загальний обовязок, а крім цего в нутрі своїм формує степені і кружки, та дає гурток „вибраних“ ревнителів. В той спосіб булаби забезпечена справа загального поширення М. Союзу, — і булаби можність створити орґанізацію „вибраних“ під Марійським прапором.

о. Василь Стрільбицький.

До теми про галицький консерватизм.

В 29. числі „Нової Зорі“ (з дня 24. липня) появилася стаття Літописця „Галицький Консерватизм" як відповідь на мої дві попередні статті, в яких було порушене питання потреби орґанізації консервативних галицьких елементів. Автор статті не погоджується ані з дияґнозою розвалу галицької політично-громадської думки ані зі способом, яким можна би вилічити сучасний анормальний стан галицького громадянства, а які я заступав в наведених статтях в дусі цеї одинокої громадсько-творчої ідеольоґії, що міститься в „Листах до Братів-Хліборобів.“

Коли автор не погоджується з висловленими в моїх статях поглядами і коли він їх опрокидує, уважаючи побудований на тих основах галицький консерватизм „мертвородженою дитиною" — то читач бажав би дізнатися від шановного автора, який саме є його погляд на розвал громадсько-політичної гадки в Галичині і які шляхи після нього ведуть до виздоровлення галицьких відносин, які рівнож і на його думку не являються нормальними?

На превеликий жаль не довідуємося нічого позитивного про ці питання від д. Літописця. Він констатує тільки, що галицьке громадянство є реакційне ідейно-примітивно, ба навіть культурно варварське.

Але не тільки про констатованне фактів і стану, що в ньому находиться наше громадянство ходить в тім випадку коли справа йде про виліченне анормального, хорого стану. Ходить в першій мірі про подання і пізнання цього анормального стану на це й тільки на це, щоби пізнавши причини цього стану можна було подати шляхи і дороги на вилічення з цього анормального положення.

І коли д. Літописець не погоджується з моїми рефлексіями, то міг це зробити, додержуючися цеї самої точки погляду — точки погляду хотіння санації наших відносин — і тоді за кожду увагу міг би я бути тільки вдячний.

Не додержуючися однак цеї самої точки погляду та вкладаючи в мої поняття інший зміст д. Літописець не розуміє так як я розумію громадсько-політичні поступові течії і протиставлення їм здержуючих, гамуючих цей поступ консервативних течій.

І тільки з точки погляду громадсько-політичного я назвав наші демократично-націоналістичні кола поступовими. Їх поступ полягає саме в тім, що вони ніяких твердих, постійних, непорушних на традиції, історії та авторитеті опертих вартостей не витворюють, а прикривають свою пустопорожність і орґанічну нехіть до творення та будування то з заходу перенятим романтизмом, то лібералізмом, то соціялізмом то знову націоналізмом, який в послідній фазі переміняється зі заходу імпортований в більшовизм. В тім змислі вічної зміни, вічного безцільного руху, вічного ферменту, вічного революційного напруження **ad infinitum** вічної безплодної опозиції і бажання нищення і деструкції я назвав ті елементи поступовими. Чи лібералізм, кормитель тих всіх до крайної міри деструктивних явищ, цей лібералізм про який каже Шарль Морра, що він хоче позбавити людину всіх її природних і історичних основ — не є явищем громадського „поступу“ в цему змислі, як ми висше навели?

Але помиляється д. Літописець, коли думає, що під тим поступом в значінню громадського руху та ферменту я розумів дійсний поступ, дійсний шлях розвитку. Навпаки я вжив це поняття як антитезу до здержуючих і стримуючих цей поступ консервативних сил, без яких **ut exemplum docet** цей поступ прибирає моструальні форми анархії хаосу і деструкції.

Отже в значінні громадського руху (при чім він може бути дуже шкідливий) а не в значінні розвитку до ліпшого ужив я і уживаю поняття поступу, як взагалі нинішний революційний „поступ" з дійсним реальним поступом як слушно д. Літописець завважує не має*) нічо спільного. Коли отже „поступові“ течії в нас є шкідливі, то треба вжити таких методів громадської орґанізації, — які вмілиб цей вибуялий, вічно зміняючий „віхи“ демаґоґічний поступ, параліжувати, вмілиб абсорбувати в собі, вмілиб повертати на користь а не на шкоду громмадянства. Тому неслушним є погляд д. Літописця „що, коли під кличем поступу і революції таких здобутків дочекалася Галичина, то щож буде під гаслом консерватизму“? Коли поступова революція нам нічого не дала, а навпаки підкопала основи нашої ерзистенції то хиба тільки це що зможе здержати, що може противділати цій вічній революційности може причинитися до відбудови, до реґенерації нашого громадянства. Тим одиноким засобом є добре зорґанізований, на ідейних, творчих основах побудований, розумний консерватизм. Поступу поступом не можна здержувати, так як огонь огнем не можна гасити...

Але консерватизм, що про нього мені ходить, не є ідентичний з реакцією, з поворотом без застережень до цього що було, не є повним загальмуванням громадського руху, а є тільки зорґанізуванням таких елементів, які твердо і непохитно обороняють певні позиції, певні політичні лінії, і які творять той стрижень,те ядро Нації без якого ніяка Нація не може жити, окрім в головах фантастів-диваків. Тільки довкола якоїсь твердої політичної ідеї згуртоване консервативне ядро може абсорбувати в собі рухаючіся громадські сили й може витворити ту гармонію межи стоянням а рухом, без якої Нації на світі не буває...

Нема у нас даних на се, щоби консерватизм перемінився в реакцію. На це за сильний є громадський рух. Небезпека реакції можлива тільки в краях, де консерватизм переростає поступові громадські елементи, й де він прибрав старечі, задеревілі форми...

На яких суспільних верствах може спертися і вирости наш галицький консерватизм питає д. Літописець?

Думаю, що в нас консервативні елементи є в усіх суспільних клясах: є між ідейною патріотичною інтеліґенцією, між хліборобами, між духовенством, міщанством та робітництвом. І саме на тих елементах і силах опреся і з них орґанічно виросте ново народжуючийся галицький консерватизм.

Друге непорозуміння випливає з цього, що д. Літописець каже мені будувати консерватизм на таких „Оборонцях" гр.-кат. Церкви, які саме своїми новаторствами (поступ на поли церковнім) і релігійною демаґоґією (секти, православє) нищать авторитет нашої Церкви. Розуміється не руїнників нашої Церкви мав я на думці, а її дійсних оборонців, яких Літописець промовчує так наче їх зовсім не булоб. Не булоб їх — не булоб рівнож уже давно нашої гр.-кат. Церкви в Галичині.

А загалом не переможемо нашої тяжкої громадської кризи скептицизмом і зневірою — які д. Літописець з приводу нашого тяжкого положення — яке і він відчуває, висловлює в своїй статті. Противно ними ран на нашім громадськім тілі не загоїмо — вони тільки розятрюють гірше!

І коли автор закидує нашій суспільности (певно тільки части цеї суспільности зараженої ґанґреною хаосу і анархії) ідейний примітивізм, то саме зада-

---

І. ВТОРОПА.

Переображення.

Жив раз молодий мистець. Над його колискою спинилася була добра русалка й дала йому великий талант і палку любов до мистецтва. Та в його душі лежала ненаситна честилюбивість й жадоба слави, що не давала йому спокою.

І честилюбивість і слава не давали Джованнію Ардентею в день спочинку, а в ночі сну. Він колись називався Іван Кулеша та жадоба слави й великого імени спонукала його змінити й просте батьківське назвище на чуже. — Як це гарно звучатиме, як люде величатимуть мене: „Джованні Арденте, великий різбар. Це не то, що якийсь там Іван Кулеша.

А бажав він викути мистецький твір, що йому не булоб рівні, бажав усіх перевисшити славою. Хотів, щоб його ймення згадували побіч найбільших імен мистців усіх часів.

Хотів зачарувати в мармор ідею... ідею — ах, люде мовчки стоятимуть перед його твором і подивляти, так, як подивляємо щось нове, велике, що перед ним стаємо вперше з подивом. Так, так подивлятимуть вони. А потім питатимуть: „Хто це створив?“ І назвуть його ймення та назвище. „Джованні Арденте“, скажуть спершу ще шепотом, тихо... а потім усе голосніше... аж поки його ймення не пронесеться із уст до уст грімким окликом, шумливою рікою. І на цій шумливій ріці своєї слави поплисти з напятими вітрилами в співуче морт свойого золотого щастя.

І Джованні Арденте думав і думав та шукав великої, переможної ідеї, що її хотів представити в свойому мистецькому творі. Цілими днями замикався й думав. Не виходив уже між людей, так що його дотеперішні приятелі називали його чудаком і відлюдком. І не розуміли вже вони його, а він не розумів їх. І дійшло до цего, що Джованні став виминати людей... а там і ненавидіти їх... а потім то й споглядати на них із гори з гордістю та глибокою погордою ненавидіти їх усіх, що не могли вже, чи не хотіли розуміти його, що самітний ішов у гору. Так, Джованні Арденте ненавидів і погорджував людьми!

Та з цеї погорди його до людей сходила поволи в його душі думка, овоч довгих днів і ночей, що він задумав викути її в свойому мистецькому творі. Не була це добра почва, що з ньої вийшла ця думка... спершу безтільна та невловима, мов ранішня й вечірня мряка над мочаристими левадами... щоб потім усе більше й більше прибрати й виду й постати, аж поки не стануло ясно та виразно й із гострими обрисами перед Джованнієм Ардентієм це, що він хотів зобразити в марморі сніжнобілої величі: ідеал людини.

чею інтеліґенції є сильною і непохитною вірою-ідеєю підносити цей примітивізм на вищий щебель ідейного виднокруга.

Не скептицизмом, не знеохотою, не тільки аналізою недуги, не тільки критикою — а з глибокою християнською вірою і любовю треба підходити до недужого,та дошукуванням причин находити способи лічення.

Був би я дуже радий, колиб тими кількома скромними увагами міг причинитися до усунення непорозуміння і до вияснення цих питань,—які, я в цьому не суммніваюся—лежать не менше на серці д. Літописцеві, як і мені самому.

З церковно-релиґійного життя.

АВСТРІЯ.

Стан зросту духовенства.

Стан зросту духовенства в Австрії представляється так: В архідіецезії віденській висвячено 31 нових священиків, з чого 8 походить з селянського стану, а решта зі стану робітничого й низшого урядництва. Архідіецезія сольногородська мала 4 нових священиків, діецезія кляґенфуртська 17, з чого 3 монахів-Капуцинів. Більшість священиків цеї діецезії є родом з Німеччини, Місцеві священики походять зі стану селянського й підурядничого. Інтеліґенція не дає зовсім кандидатів священичого стану. Бріксенська діецезія дістала 5 нових священиків, апостольська адміністратура для Тиролю й Форальберґу 8, апостольська адміністратура для Фельдкірху 8, діецезія Секав (Ґрац) 20 нових священиків. В порівнанню з передвоєнним станом виказує остання діецезія поменшення числа духовенства (зі 100 на 70). Більшість висвячених в усіх діецезіях походить переважно з найбіднійших селянських кругів. Діецезія лінцька виказує 9 нових священиків, а діецезія С. Пельтен 6; в останній діецезії являється велика недостача духовенства.

ФРАНЦІЯ.

Катехитично-місійна діяльність мірян.

Катехитично-місійна діяльність французських мірян почалася перед близько двацяти роками в ліонській діецезії. Передовсім ревно займаються цею діяльністю жінки. Міряне, що посвятилися цій службі, не ведуть спільного монастирського життя і не складають досмертних обітів. Вони носять тільки чорне одіннє. Всі вони зобовязуються протягом року помагати в католицьких школах при науці, а передовсім при науці релиґії. Катехістка відбуває чотирнацятьмісячний новіціят, в часі котрого вчиться церковної доктрини, св. Письма й церковної історії, психольоґії й педаґоґіки, гиґієни й елементарної медицини. По скінченню новіціяту піддається реґулі, яка домагається від катехістки передовсім безоглядного послуху. Крім науки катехізму обовязана ще катехістка доглядати діти, відвідувати недужих, услугувати в захристії, працювати в бібліотеках і поширювати добру пресу. Успіхи праці катехісток є досі дуже гарні. Від шістьох літ є також мужеський місійний апостолят. Мущини працюють переважно в робітничих приходах. На весні 1925 р. працювали вони в 24 париських робітничих приходах і в чотирьох на провінції.

До апостоляту належать промисловці професори, резервові офіцири і т. д. Вони творять гуртки з трьох, чотирьох або пятьох членів, під кермою відвічальнго провідника. Їх образованнє обіймає висший релиґійний науковий курс, що відбувається в суботні вечері, дворазовий річний педаґоґічний тиждень, в якому беруть участь усі катехісти, і спільні наукові засідання кождого тижня.

ІТАЛІЯ.

Католицька молодіж і священиче покликання.

Число священичих покликань з поміж італійської католицької молодіжи є в усіх провінціях Італії дуже значне. В останніх пятьох роках дійшло воно до 2164 осіб, з чого 919 припадає на монаше, а 1245 на світське духовенство.

Евангельський конґрес.

На евагельському конґресі в Альбі, на якому було 1500 учасників. обговорювано важні теми про поширенне й діяльність Евангелія, як: „Евангеліє в церкві“, „Евангеліє, родина й школа“, „Евангеліє й католицька акція“ і т. д. Між иншим принято резолюцію, яка домагається систематичної протиакції проти пропаґанди Евангелія протестантами. Порішено поширювати всіми силами св. Письмо.

Виховання клиру в Італії.

Яку вагу мають священики для кожного народу, про те хиба не треба писати. Загальний досвід каже, що яке духовенство, такий і нарід. Зрозуміли це дуже добре західно-европейські народи, а з окрема Італійці, які прикладають велику вагу для виховання добрих священиків. Там в кожній майже епархії істнують крім великих семінарій, малі семінарії, до яких приймають хлопців по скінченню народної школи, які вступають там з тим наміренням, щоби стати колись священиками. Питомці одержують відразу реверенду (звичайно рожевої краски), яка стало пригадує їм, що вони будучі священики і що їх життя має вповні відповідати їх покликанню. Питомці мають змогу змалку призвичаюватися до практикування побожних вправ, пізнати докладно церковні богослуженння й обряди та з більшою пильністю прикладатися до предметів, які будуть потрібні їм в їх священичому покликанню.

Мігби хтось закинути, що таке виховання надто одностороннє, далеке від знання світа, й реального життя. Можемо на це відповісти: Чи щоби пізнати, що то є болото, муситься аж самому конечно лізти в нього і цілому заболотитися? Вистарчить, щоби нас хтось остеріг, тоді й ми будемо других остерігати.

Виховання в малій семінарії тріває пять літ. Відтак переходять питомці до великої семінарії. Вони вже вповні свідомі свого завдання. Тому пильно прикладаються через три роки до наук фільософічних, а через чотири до богословських і з тугою очікують тої хвилі, коли зможуть віддати усі свої сили і посвятити ціле своє життя на Службу Богу, на спісіння людських душ і на добро свого народу.

ЮГОСЛАВІЯ.

Положеннє православної Церкви.

Перед кількома роками було в Сербії пять ріжних православних церков. Законом з 12. вересня 1920 р. обєднано їх в одну православну національну югославянську Церкву. Передше мав самостійний білгородський патріярхат 11 діецезій, карловипький 7, чорногорський 2, автономна Церква в Боснії й Герцеґовині 4 діецезії і в Дальматії 2, зєдинена православна Церква Великої Сербії має отже 26 діецезій з двома патріярхами і около $6^1/_2$ міліонами вірних.

ГРЕЦІЯ.

Клопотн грецької Церкви.

Грецька Церква переживає теперь тяжкі часи. Численні замахи й революції останніх часів підірвали не тільки державне, але й церковне життє. Місійна діяльність Церкви спинена. Правительство Церквою не тільки не піклується, але й навпаки підкопує її вплив і авторитет. Церковні часописи переповнені жалобами на правительство. Тенденція шкільної науки іде в тому напрямі, щоби прославляти старинних поганських героїв, а промовчувати героїв християнських. Наслідком цього є загальний релиґійний индиферентизм. Крім

Ідеал людини бажав Джованні Арденте створити! Ідеал людини бажав поставити всім людям перед очі! Ідеал людини, так як він представляв собі її: і гарну і дужу і вільну й велику. Так, якою вона ця людина колись буде й житиме в далеких часах вищої культури людства! Та чиж не створили вже цего ідеального образа Греки? Ні! Правда були статуї їх людей повні величі, та не було в них цеї „кулачної вдачі“, що прошиває своїм поглядом світ і чолом вдирає в небо! А може великі мистці ренесансу створили цей ідеал людини? Ні, й вони ні! Їм не доставало аж надто цего таємничого сяєва, що окружає грецькі марморні статуї з величнім спокоєм! Та він, Джованні Арденте, він зможе створити його, ідеал людини, що злітав із його душі й мав лучити аполонський спокій із діонізійською силою та жаром! Він зможе це — і світ муситиме з подивом станути перед його мистецтвом!

І Джованні зачинився в тихі напів залиті сонішнім сяєвом, напів наповнені сутінком, горниці свойого творення. Там працював він довгий, довгий час. Ніхто не смів увіходити до нього! Ще тільки принимав страви та напиток, ще тільки побіжно промовив до когось словечко! Його ночі виповняло думання, а дні творення. Він тесав і тесав у марморі ідеал людини, що носить його в душі, що була переповнена погордою до людей, а однак так бажала похвали й величання цих людей.

Вкінці, по довгому часі творення, викінчив Джованні Арденте свій мистецький твір. В першому мистецькому місті країни була назначена велика виставка мистецтва. Туди повіз мистець свій твір. Сам доглядав перевозу, неначеб ходило про міліонову вартість! Ах, про більше, куди більше! Ходилож про його славу, про славу його! Завтра, завтра зачнеться це, слава його імення, його молодого імення, що не вмре вже ніколи! Завтра скрізь питатимуть про нього й стежити за ним, Джованніем Ардентеєм, що так скоро прославився, молодого вірла, що мав крила, які несли його вище, як злітали всі інші? Злітали? Ні, підлітали! Злітав, линув тільки він, він один. І вже лежала земля низько, низько під Джованніем Ардентеєм. І він дійсно здавався сам собі вірлом, що линув високо, під самим сонцем—тільки що цей орел мав у груди людське серце й що в цему серці найшли домівку самолюбність і гордість, ненависть і погорда. І Джованнію Арденте здавалося, що ніч, яка ділила його ще від найблищого дня, чорним муром. Ах, він так бажав би перескочити його, бо він ділив його від слави й від промінистого щастя.

(Дальше буде.)

того перебуває також грецька Церква тяжку господарську кризу. Закон з 5. січня 1926 р. полишив духовенству й Церкві тільки четверту часть їх дотеперішної посілости; решта підпала конфіскаті. Протести проти забрання землі були беє успіху.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ.

Упадок протестантизму.

Протестантизм, як релґійна доктрина, хилитьсє в Зєдинених Державак до скорого упадку. Він зраджує симптоми приспішеного розкладу, затрачуючи щораз більше свій авторитет. Обявом цього є між иншим упадок протестантських недільних шкіл. Цей упадок почався вже від 1880 р. Причиною його є недостача постійних релігійних правд і неспроможність заспокоїти внутрішні потреби людського серця. Виклад Біблії полищений довільности кождого. Також надія на церковну єдність поодиноких сект с дуже мала. Ріжниця між модерністами й фундаменталістами є так велика, що можна безпечно говорити про дві ріжні релиґії.

Крім того 60 міліонів дорослих Американців не належить взагалі до ніякої церкви. Заледви третина членів сектантських сект бере участь в релиґійному культі. Около 27 міліонів американських протестантських дітей не відвідує вже недільних шкіл. Щоби стягнути діти до „церкви“, є звичай у методистів уряджувати для тих „церквах“ діточі забави. Між протестантами епископальної церкви пропаґується з гори деморалізацію. Недавно повстав між ними рух в тому напрямі, щоби ввести „пробне“ дволітне супружя (без дітей!); щойно по щасливій пробі слідувалоби справжне супружя, в якому можнаби вже родити діти..!

Присилайте передплату на „НОВУ ЗОРЮ“.

Відродження Закарпаття.

(Від нашого кореспондента.)

Подєбради 9. серпня 1927.

Судьба Закарпаття в руках нової ґенерації, що росте в умовах, зовсім відмінних від тих, в яких росли сьогодняшні горожани старшого покоління.

Раніше школи виховували порівняючи дуже мало свідомої української (русинської) інтеліґенції. Звідси причина того явища, що щойно тепер витворюється середній клас, який має бути звязком між містом і селом.

Виростає українська уряднича і торговельно-промислова верства.

Раніше на цілому Закарпаттю було лише 5 професійних шкіл, нині є їх 25; крім того 4 школи купецькі. Мукачівська школа має 2 відділи: український та мадярський. В професійних школах вчиться 1964 хлопців та дівчат, з цього числа 545 українців (майже 1/3), 727 мадярів і 839 жидів. В купецьких школах 251 учнів. Недавно засновано Торговельну Академію в Мукачеві (типу вище-середнього).

Крім професійних шкіл гарним розвитком тішуться нижчі сільсько-господарські школи, засновані майже в третині всіх сільських громад, а то в кількости 150. Вчать у них учителі, що прослухали спеціяльний курс практичного сільського господарства. Серед слухачів є і значна кількість старших господарів. Наслідки такої науки вже нині зауважуємо. Буйно розвивається на Підкарпаттю молочарство, де-які сорти сирів не уступають найкращим заграничним зразкам.

Значною перешкодою для навчання є велика віддаль шкіль від де-яких сіл. Для цего влаштовуються інтернати, де моглиб діти мешкати підчас великих холодів.

Ось маленький образ з Закарпатського життя. Пише нотар з села на румунському пограниччі: „Ще й нині є велика прірва між містом а селом, між народом а інтеліґенцією. Цю прірву щойно по де-кількох роках праці при нормальних умовах вдасться зліквідувати, після того, як вийдуть зі середних і вищих шкіл сьогодняшні студенти і студентки. В громаді, де урядую, живе досить заможний господар, що дав до науки на свій кошт сина свойого помершого, бідного брата. Хлопець після 3-ої кляси ґімназіяльної пробуває на феріях у свойого достойного стрийка. Пасе скот і помогає на полі. Але ні за яку ціну не дозволиби старий нести ґімназистові граблі через село. Зустрінув їх я раз двох, коли вертали з сіножати. Питаю: „Чому старий несе 2 граблі, а молодий ні одної“? Старий відповідає, що з него буде пан, що люди будуть зле казати, як про це довідаються. А хлопець додав, ніби вибачався: „не судіть його за те, бо я йому казав, що це дурниці, але він твердо стоїть на своїм“...

У Великім Бичкові є чудовий хор зі 40 душ українських середньо-шкільних студентів та студенток. Ми слухали їх співів підчас гостини синдикату чеських журналістів в Ряхові. Треба з ними побалакати, щоби пізнати пляни і стремління молоді, який належить — „завтра“. Можливо, що багато з тих плянів не здійсниться, але ядро залишиться і розцвіте в пишний цвіт: народиться чисто українська інтеліґенція, бо виростають вже осілі та рухомі театри, виростає господарська сила народу, як цього яскравим доказом є Ужгородська виставка. Все це витворює нова українська ґенерація, якої частиною є оціх 40 Бичківських студентів і студенток!

А. Б.

Пресовий ланцюх.

(Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ“ (на популярний часопис для народа „Правда“).

1) Всч. о. Др. Пинило Василь, Перемишль 5 зол. 2) о. Голинський Петро, Перемишль 3 зол. 3) о. Гуньовський Олександер, Ланівці 10 зол., викликаний о. Величком і кличе на таку саму квоту: а) о. Івана Блавацького в Милованню і б) о. Івана Костюка в Текучій.

Час відновити передплату!

З історії української фавни.

У нас в Галичині природничі досліди розвиваються віддавна і мали ми вже ряд визначних учених природників, як Верхратський, Медведзький і инші, — але не зважаючи на се, природничі науки у нас мало спопуляризовані і загал майже не знає про се, чим займаються учені. Із заздрістю мусимо ствердити, що нас Галичан випередили дуже наші брати Подоляне зза Збруча, особливо в Камянці і Винниці: там в останніх двох-трьох роках появилося кількананайцять популярних праць, що з ріжних сторін освітлюють сучасність і минувшину Поділля. На сьому місці бажаємо подати зміст одної такої праці, цікавої і для Галичан, а саме В а с и л я Х р а н е в и ч а, професора Сільсько-господарського Інституту в Камянці п. з. М и н у л е ф а в н и П о д і л л я.

Автор оповідає про звірів, що колись жили на Поділлі — і в инших землях України — а тепер або цілком не істнують, або поволи вигибають. До грубих звірів, що жили колись на межі степів, належав т у р, відомий з описів ловів князя Володимира Мономаха. Не треба мішати його з зубром: тур — се великий бик чорної масти з якоюсь смугою здовж хребта, без гриви, з великою головою, товстою шиєю і невеликим підгруддям, — роги мав довгі, що відходили від черепа під прямим кутом, похилялися вперед і потім кінцями загиналися трохи назад. Тури пропали в наших землях на початку XVII. в., але нащадком по них залишилася наша сіра степова худоба, т. зв. української раси; про се свідчать порівнання будови черепів з останками кістяків турів, що переховуються в київських музеях.

Побіч тура на Поділлі жив колись і з у б р, який сьогодня переховався на північнім краю нашої території у Біловежській пущі і на півдні у Кавказі. Війна мало зовсім не винищила зубра в Европі і тільки завдяки строгій охороні закона він ще заховався до наших днів у невеликій кількости. Зубри є до $3^1/_2$ м. довжини, високі 1·70 м., ваги 500—700 кґ. Зубр визначається великою головою, схиленою до низу, передня частина тіла розвинута сильнійше від задної і вкрита довгою вовною, якби гривою, бурої масти, хвіст короткий з китягом чорного волосся при кінці.

У степах водилися колись дикі коні або т а р п а н и. Тарпан був невеликого зросту (менше як $1^1/_2$ метра), мав широкі груди, прямий зад, велику голову з короткою мордою, гострі вуха, коротку, грубу шию, масти був мишастої з білою або чорною смугою здовж хребта, грива коротка сторчала до гори, хвіст був короткий. Дикі коні в XVI—XVII в. жили ще у великій кількости у степу і серед козаків був окремий промисел „вибивати коні з дика“ тобто їх присвоювати. Тарпани перетрівали на Україні до початків XIX в., а останнього убили селяне 1876 р. в Херсонщині.

Меншим степовим звіром був с а й г а к, рід антильопи, величина великої вівці з товстим тілом, струнками низькими ногами, з мягкою вовною, на верха з жовтої або сірої масти; самець має роги 25—30 цм. довгі. Сайгаки при кінці XVIII. були ще доволі численні на Поділлі, тепер стрічаються ще у прикаспійських степах.

Колись на Поділлі бували також о л е н і і л о с і; перші з них є тепер в Карпатах і на Криму, другі на Волині (в овруцькому повіті); що вони в подільській землі були дуже чисельні, про се свідчать їх роги, що нераз ще находяться в землі. Останні б о б р и були на забручанському Поділлі в 1880-тих роках. Топер ще сконстатовано рідкі кольонії бобрів у межах Київщини, Волині, Полтавщини і Чернигівшини. Також загибли вже на Поділлі поширені колись б а б а к и і п е р е в я з к и або перегузні.

З птиць до дуже рідких належать: дрохва, хохітва, куріпка, сокіл-балабан, орябок, тетерук, камяний дрозд,— а що цікаве дуже рідко стрічається звичайна в Галичині „чорна ворона“.

Праця В. Храневича про минуле фавни Поділля ілюстрована знимками рідших звірів, яких у ній описано — се підносить її ціну. Для інформації тих, що цікавляться українською природою, додамо, що той сам автор видав ще такі книжки: „Ссавці Поділля“, „Птахи Поділля“, „Нарис фавни Поділля“. Булоб дуже корисне, щоби котрий з галицьких природників видав такі короткі, загально доступні книжочки про теперішній і давний звіринний світ Галичини.

І. К.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Наради марш. Пілсудського і литовсько-польське порозуміння.

Президент марш. Пілсудський відбув оноді з міністром Кнолем, заступником мін. Залеського довшу конференцію. Нараджувалися головно в справі польсько-радянських переговорів та можливости навязання переговорів із ковенською Литвою в справі знесення воєнного стану з Польщею, З нагоди можливости навязання взаємин Польщі з Литвою варшавський кореспондент віденської „Райхспост“ подає фантастичні вісти про переговори польського посла з литовським. Він пише, начеб першим вислідом порозуміння буде торговельний договір, хоч головна ціль куди дальша. Щойно коли Польща й Литва погодяться, буде порішене питання Вильна остаточно. Сьогодні, пише згаданий допису вач, трудно ще говорити про подробиці, що литовцям признається в Виленщині далеко йдучу культурну автономію, так що ві всіх питаннях Вильно звертатисяме до централі в Ковні, однак під умовою, що Литва буде в федерації з Польщею. Ці переговори начебто пішли вже дуже далеко й у міродатних кругах числяться вже з корисним вислідом. Треба ще додати, пише дописувач „Райхспост-и—що польські круги є заразом у контакті з українською еміґрацією, так що можна говорити про зариси польсько-литовсько-української федерації. Здійснення цеї думки, зглядно політики сильно скріпить заграничну польську політику.

Відкіля дописувач віденської „Райхспост“ добув ці фантастичні вісти, не каже.

За скликання сойму.

Польські посли варшавського сойму конче домагаються скликання сойму. Треба їм його головно на це, щоб ухвалити таку „виборчу“ реформу до сойму, яка запевнялаб їм поворот до нового сойму й обкроїла скількість мандатів польських меншостей. Тож поодинокі клюби дальше збирають підписи під внесення в справі скликання надзвичайної сесій сойму. Марш. сойму Ратай предложить, кажуть спільне посольське вне сення президентові річипосполитої.

Таємниче зникнення,

Ґен. Заґурський таки пропав мов камінь під водою й досі не можуть попасти на його слід. Слідство не дало ніяких подробиць. Урядовий комунікат теж не дає нічого певного, крім запевнення, що слідство ведеться й ґенерала Заґурського шукають. Має Франція свойого Доде, а Польща ґен. Заґурського. Весела канікула.

Видалення російських еміґрантів із Польщі.

Російським еміґрантам у Польщі, що правда, не всім, пройшлося круто. Польська влада взялася за видалення із Польщі цих еміґрантів, що надуживають азилю в Польщі себто головно правих російських еміґрантів, що ведуть політичну діяльність „проти одної з сумежних держав“ і не примінюються ні до внутрішніх приписів, ні до договорів заключених Польщею з іншими державами. Покищо видалено 6 людей. Урядове вияснення в цій справі появиться вже небаром.

Обмеження маєткового податку.

Згідно з дотеперішнім запорядженням міністра фінансів побір маєткового податку обмежено осьтак: а) платникам понад 10.000 степенів маєтку в І. і ІІІ. ґрупі до 100 відсотків дефінітивного податку без контінґентової звишки, б) платникам висших степенів понад 10.000 степенів маєтку в ІІ. ґрупі до половини податку з контінґентової звишки. Щоб дістати преліміновані впливи з титулу маєткового податку в буджеті на р. 1927—28 запоряджує міністер фінансів побір від платників вищих степенів понад 10.000 майна на рахунок належитостей цего податку дальшої рати в висоті 0·8 відсотків від оцінки майна устійненої в 1925 році при вимірі маєткового податку. Ця рата платна в двох частинах: 1. дня 15. падолиста 1927, 2. січня 1928. Платники нищих степенів, що не підлягають контінґентовій звишці обовязані платити в цих реченцях решту маєткового податку, що припадає від них.

Розвязання ради міста Львова.

Міністер внутрішніх справ розвяже в найблизчих днях міську раду у Львові й іменує правительственного комісаря. Причиною розвязання ради є цілий ряд недокладностей і недостач у міській господарці. До помочі комісареві додатуть прибічну раду.

ФРАНЦІЯ.

Зменшення окупаційного війська в Надренії.

Кажуть, що на засіданні ради міністрів рішено зменшити окупаційні війська. Ґенерали Петен і Ґійома заявили, що годяться з правительственними внесеннями. Преса здогадується, що предметом розмови Бріяна з фон Гешом була справа французько-німецьких взаємин, передусім торговельних переговорів та справа Надренії. Війська мають зредукувати 19 ц. м. Перед децизією відбудуться переговори між начальними булавами Франції, Анґлії та Бельґії. Військові французькі круги думають, що зменшення не обійме більше як 5000 вояків.

В справі звідомлення ґен. Ґійома.

Як відомо, ґен. Ґійома оповістив звідомлення, в якому закинув німецькому правительству, що воно від року збирає на окупаційних теренах сили, які при нагоді моглиб скоро виступити проти французів. На це відповідає „Кельніше Цайтунґ“, що твердження ґен. Ґійомата не дадуться вдержати. Німецький спорт не має ніщо скривати й позволяє всему світові вглядати в його діяльність. Неправдою є, що серед учителів спорту є багато б. німецьких військових старшин. Мабуть воно так і є, що в страха великі очі. Всякий окупант боїться найменшої вияви сили в окупованій країні й страшні йому навіть спортові та ґімнастичні товариства, а буває часом, що навіть і пожарні.

НІМЕЧЧИНА.

Річниця ваймарської конституції.

Торжества з нагоди річниці ваймарської конституції почалися офіційним святкуванням у райхстаґу. Палата райхстаґу зовні та внутрі була прибрана прапорами з републиканськими красками. Цікаве, що почдамський маґістрат запротестував проти правительственного розпорядку прикрашувати будинки з нагоди річниці ваймарської конституції републиканськими прапорами. Цікаве, як рішить цю справу державний трибунал? Святочну промову в райхстаґу виголосив посол народньої партії Кардоф. Він заявив, що тільки республика може запевнити Німеччині трівку свободу й мир. Республиканський прапор є символом великости Німеччини, але поважати слід і давний цісарський прапор, бо він є символом німецької минувшини.

Як повстала земля?

IV.

Третій день сотворення в оповіданню Мойсея вяжеться тісно з подіями попередніх днів. Вода, що була в воздусі (водні пари), впала бодай частинно на землю і утворила самозрозуміло ріки й моря. **„І сказав Бог: Нехай збереться вода, що під небом, в одно місце, і нехай зявиться суша. І так сталося.“**

І назвав Бог сушу землею, а збірники вод назвав морями. І бачив Бог, що було добре.“

Труднощі, які давніше робили деякі дослідники з нагоди того місця, походили завсіди з невірного погляду, будьтоби води й моря були на землі вже від початку. Та з початку вся вода була як це вже нераз сказано, тільки в виді пари.

Так зявилися в світі суша й моря; тепер могла вже рости трава, ростини й дерева. Та не самі зі себе! Не слід забувати, що вся вода в світі була найчистішою дестильованою водою, зовсім вільною від усяких зародків. А так само й суша в цілому світі була очищеною, перегорілою землею, отже також вільною від усяких зародків.

А д-р Пастер і многі наші учені доказали, теоретично й практично, що де нема зародків, там не в силі зявитися життє, там не повстане найменша ростинка, хочби по міліонах літ; немислима отже так зв. generatio aequivoca. Не полишилося проте ніщо іншого, як щоби Бог виявив знов свою творчу силу.

„І сказав Бог: Нехай земля зродить траву, що зеленіласяби й видавала насінне, і овочеві дерева, що родилиби овочі по своїому роду, в яких булоби їх насіннє на землі. І так сталося“. І бачив Бог, що було добре“. „І був ранок і вечір, перший день“.

Докладнійше означити цей день неможливо, але що ані сонце ані місяць не почали ще були світити, що не виключене, що тут під днем слід знов розуміти якийсь довший протяг часу темряви й ясности. Не забуваймо, що пише св. Петро: „Перед Богом тисяча літ як оден день“.

Тепер **приходить четвертий день,** в якому являється сонце, місяць і звізди. Здається, що невіруючі можуть тут тріюмфувати, бо це годі погодити з наукою.

Та радість завчасна! Колиби Мойсей сказав, що Бог щойно четвертого дня сонце, місяць і звізди „сотворив“, тоді згода булаби нелегка. Та Мойсей не був такий наївний, щоби говорити про світло першого дня, а про сотворіння сонця, місяця й звізд згадувати щойно четвертого дня. Тому це місце є якраз знов ясним доказом, що Мойсей писав не після свого особистого знання й переконання, а після Божого натхнення. Не натхнений письменник не говоривби тоді зовсім певно скорше про світло, як про сонце й місяць; бо іншого світла не знали тоді люде. А преці, колиби Мойсей зараз першого дня хотів був згадати про сонце, як про світло, що відріжняло день вд ночі, тоді певно допустивсяби був великої помилки, і його оповідання не відповідалиби фактам.

Певно сонце, місяць і звізди були вже першого дня, але для землі не були ще вони видні, їх світло не доходило ще до землі. Безконечні мраки й маси водної пари не допускали сонічних лучів, як ми про це вже в горі нераз згадували.

Щойно коли мраки й хмари згусли

Щодо прилуки Австрії до Німеччини, то ніхто й ніщо не в силі спинити цеї конечности. Для скріплення Німеччини треба конче вирівняти партійні й релігійні спори та змагати до сильнішої злуки поодиноких частин німецької держави. Тому треба теж поширити та скріпити дотеперішнє становище президента республики. Щож до заграничної політики, то Німеччина бажає мира й виявила це приступленням до Союза Народів. Політика Німеччини змагає до звільнення Надренії. Також мусить Німеччина дбати про німців, що поза межами німецької держави.

РАДЯНЩИНА.

Ніби поладнаний спір.

Спір між Сталінівцями й Троцківцями загострився вже був так, що всі були певні, що Троцького й Зіновєва усунуть із центрального комітету. Та до цего не прийшло. Видно, що вплив Троцького надто великий і небезпечно вже усувати його. Тож випросили тільки в Троцького, що він про людське око відступив від опозиції, однак застеріг собі право критики правительства. Щоб якось заглушити прикре враження з цеї опозиції кричать більшовики про це, що буржуазна Европа приготовляє війну проти Радянщини та взивають усе робітництво до оборони „робітницької вітчини" — Радянщини.

АВСТРІЯ.

Пруський міністер внутрішних справ у Відні.

Пруський міністер внутрішних справ Ґжесінський загостив до Відня. Ходили чутки, що він бажав посередничити між правительственними австрійськими партіями й між соціялістами та опісля здементували часописи ці вісти й ствердили, що пруський міністер перебував тільки в приватних цілях у Відні й не конферував нізякими офіційними представниками Австрії.

РУМУНІЯ.

Знесення цензури в Румунії.

Рада міністрів рішила знести цензуру в Румунії, а саме в Букарешті негайно, а в інших частинах Румунії на протязі 5 днів. Міністер внутрішних справ Дука повідомив про це редакторів щоденників у Букарешті та рівночасно зажадав, щоб щоденники не писали нічого про князя Карла. Цікаве собі знесення цензури. Ніби цензури нема, але писати про те й про те невільно.

ЮГОСЛАВІЯ.

Зустріч югославянського короля з болгарським королем.

Преса повідомляє, що король Олександер зустрінеться в Мінхені з болгарським королем Борисом. Там обмірковуватимуть економічне та політичне зближення обох держжав.

Воєнні довги Югославії супроти Анґлії.

Анґлійсько-югославянські переговори щодо сплати воєнних довгів уже покінчені. Югославія сплачуватиме Анґлії протягом 62 літ (1927—1988) суму 25.5 міліонів фунтів ратами від 100.000 до 500.000 фунтів штерлінґів.

ПОРТУҐАЛІЯ.

Державний замах.

Державного замаху довершено наслідком іменування полковника Пасоса Суза, що його вважають членом лівиці, віцепрезидентом ради міністрів. Інші члени кабінету з правиці підготовили заговір і вдерлися до кабінету Кармоші та змусили його відкликати номінацію та утворити правий кабінет. Бунтарі мали тільки хвилеву перевагу, бо їх виперли з міста. Та всеж таки правительство перенеслося на літовище Амадора біля Лізбони. Телєфонічні полученння з Опортом перервані.

По останнім вістям заворушення здавлено й провідників заворушення Камору та Фіделія Фіґерда перевезено на остров св. Томи.

ГРЕЦІЯ.

Димісія кабінету.

Греція має міністеріяльну крізу. Президент ради міністрів Заїміс вручив димісію кабінету президентові республики Кондуріотісові. Причиною конфлікт між міністром внутрішних справ Тсальдорісом, шефом монархістичної партії й міністром фінансів щодо фінансової політики. Сподіються, що Заїміс утворить новий кабінет із цих самих людей із виїмкою Тсальдаріса та його співпартійників.

АЛЬБА́НІЯ.

Монархістичний рух.

В Альбанії скріпився монархістичний рух звернений проти президента Ахмета Зоґу. Хочуть покликати на короля сина бувш. князя Віда. В Тірані мала бути в цій справі нарада.

АМЕРИКА.

Справа Сако та Ванзеті.

Під напором опінії світа таки рішився найвищий трибунал відложити присуд виконання кари смерти. Сако кажуть із голоду збожеволів.

Повстання Індіян.

В державі Болівія вибухло повстання Індіян. До повстання пристало понад 50 тисяч Індіян. У боях із болівійськими військами впало понад кількасот Індіян, багато ранено. В неволю попало 50 начальників племен. Індіяне знищили залізничу лінію, що веде до Потосі. Індіянам вдалося відтяти частину департаментів Кочебамґа й Потосі, та останні вісти кажуть, що повстання слабне. Тисячі Індіян вертає до нормальних зайнять.

КИТАЙ.

Воєнне положення.

Положення в Китаю неясне, як усе, Чанґ Кай Шек робить зусилля, щоб спинити офензиву Суан-Чуан-Фанґа між Пенґ-Пу й Нанкіном. Здається, що вкінці займе Нанкін північна армія. Та хто знає, чи дійсно так буде. Китай країна всяких можливостей.

Конференція християнського студентства в Ч. С. Р.

(Від нашого кореспондента.)

Подебради 9. VIII. 19.7.

З 7. по 13. липня відбулася в місті Опочні (Східні Чехи) конференція християнського студентства. Праця конференції провадилася в замку князя Колоредо. З'їхалося до 200 людей, переважно чехів, словаків, німців та мадярів. Були присутні також москалі і українці.

Українська делеґація складалася з Пражких та Подебрадських студентів (6 православних, 2 гр.-католики, 1 евангелик).

Головував професор Громадка богословського факультету Карлового університету в Празі. Були заступлені ріжні християнські ісповідання. Серед видатних гостей можна було бачити крім проф. Громадки ще епископа д-ра Равас'а з Будапешту (кальв.), проф. Ґаґенбоша (Брашнельва, кальв.), д-р Пфліґлер (Ґрац, рим.-кат.). Росіян заступав проф. Зандер (з Парижа).

Учасники розбилися на т. зв. дискусійні ґрупи по мовах.

й як дощ та град впали на землю (третього дня), повстали прірви в атмосфері і можна було вперше побачити сонце, місяць і звізди, ц. є, їх ніхто ще не бачив, бо землю не заселювало ще ніяке живе єство, але Бог знав це і поучений Богом описав це Мойсей зовсім так, як воно відбулося: **„І сказав Бог: Нехай повстануть світла на тверди небесній і нехай розділюють день від ночі".** Значить, нехай зявляться світла, щоби відділювали день від ночі. (Вже й передше були дні й ночі, але не було сонічних днів і місячних ночей).

„І утворив Бог два великі світла, більше світло, щоби володіло над днем, і менше світло, щоби володіло над ніччю — і звізди. І він умістив їх на тверди небесній, щоби вони світили на землю".

Знаменне, що тут читаємо: „і утворив (зробив) Бог", а не: **„сотворив** Бог". Він утворив (зробив) їх, щоби вони володіли... ц. є., вони були вже сотворені (на початку, де говориться: „На початку сотворив Бог небо й землю", сонце, місяць і звізди були сотворені рівночасно; бож до „неба" належить певно також сонце, місяць і звізди), але тепер щойно передав їх що до землі їх властивому призначенню: „щоби світили на землю" і „володіли над днем і ніччю".

Досі годі було ще бачити на землі сонця і місяця і звізд. Густі водні пари, мраки й хмари закривали їх досі цілковито, для землі не були ще вони зовсім видні; тепер, коли атмосфера прояснилася, зявилися вони нагло на небі, начеби їх Бог саме тепер утворив.

„І був вечір і ранок, четвертий день". Чи тут під днем і ніччю треба розуміти наш теперішний сонічний день? Можна розуміти або так, або інакше. На доказ правдивости теорії д-ра Авердама мусимо ще звернути увагу на отсі слова Мойсея (2, 4): **„Це початок неба й землі, сотворених у день, коли Господь Бог утворив небо й землю".** І дальше (2, 5—6): **„...і всяке пільне зілле, заки воно зійшло на землі, і всяка трава, заки прозябла; бо Господь Бог не спустив іще дощу на землю, і не було чоловіка, щоби управляв землю; тільки жерело виходило з землі й наводнювало цілу поверхню землі".** В еврейському стоїть замість „жерело", „пара", що виходила з землі й ужизнювала цілу поверхню.

Це годиться саме дуже добре з теорією д-ра Авердама. Часто запитувано, що це за жерело моглоби бути, і чому тоді не було ще дощу, і як одно жерело могло наводнювати цілу поверхню землі.

Коли візьмемо за основу ґіпотезу д-ра Авердама, тоді можна слова Мойсея брати буквально. Вся вода є з початку тільки в виді пари. Густа поволока водної пари і мрака окружає землю, але більшої кондензації ще не було, дощ іще не падав. Не було ще властивої води на поверхні землі, а тільки „пара", мрака, що окружала цілу поверхню землі і як роса ужизнювала цілу землю.

Ростини й звірята не могли ще тоді імовірно істнувати, це було ще отже в часі перед сотворенням ростин. Уважаймо на текст. Там говориться: „І всяке пільне зілле, **заки воно зійшло...** і всяка трава, **заки прозябла;** бо Господь Бог не спустив іще дощу на землю", ось доказ на це, що ані зілле, ані трава не могли ще рости. — Другого дня перша кондензація, поява тверди (фірмаменту).

Третого дня води, суша й моря — тоді щойно сотворення ростин. „Нехай земля зродить траву... і овочеві дерева".

(Дальше буде).

З докладів треба відмітити: „Студентство і християнство“ — проф. Громадки. Основні думки: Після-воєнні обставини, звязані з національно-політичними моментами привели до хвилевого упадку християнського почуття. Нині помічається процес шукання універсальної ідеї, що приводить до християнства, яке стає програмом і змістом життя. Загалом негація християнства замінилася або індеферентизмом або, дуже часто, активізмом християнським.

М-р Гаррі (з Америки) навів деякі дані, щодо зросту християнської активности серед американського студентства; в Аргентині тому 10 років лише 5% студ. признавалося до християнства. Нині в самому Буенос-Айресі є на університеті 1000 студ.-членів христ. організацій.

Епископ д-р Равас з Будапешту викладав на тему: „Христос і Хрест“. Людство стоїть на роздоріжжу своєї історії. Студентство мусить мати правдивий шлях, якого не вкажуть ані Маркс, ані Муссоліні. Хрест є ідеєю життя. Студентство є військом Христовим і мусить перепустити Христа-Царя через браму свойого серця.

Проф. Рагль (Прага): „Національне питання“. Христос — патріот а не шовініст; національна любов, а не ненависть; християнство — проти поганського культу нації, потрібна універсальна організація сил християнства. Християнська держава має християнізувати націоналізм. Любов до свого без ненависти до чужого. Проф. д-р Пфліґлер (Грац): „Християнство і соціяльне питання“.

Сфера Церкви, це сфера духовна, що не може бути звязана ані з державою, ані з нацією, ані з капіталом, ані культурою. Церква контролює справедливість в державі. Церква визнає лише християнську державу. Соціяльне питання — це християнська організація народнього господарства, зокрема продукції та праці.

Життя це бій проти ворожих Христу сил. Матеріялізм може бути побіджений лиш ідеалізмом, сепаратизм — солідаризмом, парціялізм — універсалізмом, еґоцентризм — Христоцентризмом. Мусимо йти до катакомбів, щоби запанував Христос.

Окремі конфесійні та національні ґрупи представлялися приблизно так: католицька ґрупа найбільше перенята ідеєю універсалізму християнського та уніонізму, кальвіністи-мадяри роблять враження добре зєднаної та здисциплінованої,що носить виразну патріотично-національну ідеольоґію. Чеські брати та словацькі євангелики — відмічаються толеранцією та лібералізмом, чого не можна сказати про представників чесько-словацької Церкви з їх вузьким націоналізмом та політиканством, не кажучи вже про брак ідеї, релігійний індіферентизм та навіть далекість від християнських засад. Ріжні дрібні чеські секти є індивідуалістичні, містичні або раціоналістичні, загалом невиразні. Москалі помітно національно - церковні з ухилом до обрядовости, формалізму— робили враження зманерованих.

Відношення до українців дуже толерантне та прихильне, з боку москалів — коректне.

Загалом конференція робила досить приємне враження, хоч де-коли і відчувався певний дилетантизм. Настрій був виразно і гаряче християнський, може з певною закраскою протестантською. Відношення до Церкви католицької — повне поваги та узнання. Досить навести такі приклади: відкрито конференцію словом — „Veni creator“, зачинено — „Te Deum“. Голова конференції проф. Громадка підкреслив, що обовязком кожного християнина є молитися за здійснення „Єдиної святої католицької Церкви“. Від пралата д-ра Зайпля одержано привітання та вибачення за відсутність з причин політичних. Від б. премієра Англії Р. Макдональда з Америки — побажання успіху та жаль за обставини, що не дозволяють приїхати йому на конференцію.

А. Б.

НОВИНКИ

Весілля в родині Гетьмана. Десятого серпня у Ванзе, біля Берліна, відбулось вінчання старшої доньки гетьмана Скоропадського, Марії з ґрафом Адамом Монтрезором. Після шлюбу по православнім обряді новоженці взяли також шлюб католицький. Гетьманська дочка зобовязалась виховувати своїх дітей у католицькій вірі. Її муж ґр. Адам Монтрезор походить із старого французького роду від XI. віку: маркґрафів Д'Аркіяк. Його прадід виеміґрував з Франції ще перед великою французською революцією; його батько одружився з Любовицькою; увесь його рід, по батькові й по матері, віддавна жив на Україні. Адам Монтрезор уродився 1888 р., ґімназію скінчив у Київі, правничі студії в Київі та Празі. Під впливом творів В. Липинського став свідомим українцем і членом гетьманської орґанізації.

Холєра в Радянщині. На радянській Білоруси ширіться все більше пошесть холєри. Головно богато случаїв холєри є в районі Минська та приграничній полосі польсько-радянській.

Справа неіспитованих учителів. Із днем 21 ц. м. втратить посади понад дві тисячі вчителів уселюдних шкіл, що не зложили предвиджених законом учительських іспитів. Міністер просвіти запевнив одначе, що здібніші вчителі будуть звільнені від іспитів, а інші коли не мають іще емеритальних прав одержать відправу в висоті одномісячної платні за кожен відбутий рік.

Оригінальна „конфіската“. Число „За Свободу“ з 12. ц. м. замість звичайної передовиці мало велике біле пятно. Управа друкарні, де друкується цей часопис, опираючися на пресовому декреті, що предвиджує матеріяльну відповідальність друкарні в разі трикратньої конфіскати боявся, що згадана передовиця буде сконфіскована й поставив редакції ультімат: або число вийде без передовиці, або взагалі не буде друковане. Так викинули передовицю.

Фердинанд болгарський і румунський. Оба католики, але й оба поставили вище добро власної династії понад право Боже і Церкви: один і другий казав охрестити своїх дітей в православній церкві. Чи свою ціль осягнули, покаже будучність. Болгарський Фердинанд мусів зректися престола, в Болгарії ще досі неспокійно. Румунський королевич Карло зійшов на манівці. Болгарський Фердинанд помирився з Церквою щойно 1925 р., як приватна людина. Румунський вже від 1917 р. почав шукати зближення до Церкви. 22. V. 1921 р. приняв його до єдности з Церквою тодішний Нунцій в Румунії, архіеп. Франциск Мармаджі.

Шкоди від граду та грому. В Військовому в Сяніччині, 16. VI. згоріла від грому нова, мурована, дахівкою крита стайня приходська і о. пароха, трохи живого і мертвого інвентаря, а 31. VII. град, величини ліскового оріха, прорідив збіже на полю, як пшеницю, ячмінь та овес, бо жито вже вижате. Потерпіла від граду по части гречка, фасоля, бульба і капуста.

По жнивах. На полудневім Поділю уже по жнивах. Жито, пшениця, ячмінь а в части і овес вже люде позвозили до дому. В загалі озимина — хоть мало кіп (7—10 на морґу) то буде намолотна за се ярина. Ячмінь, овес і горох хибли — і паші сего року буде обмаль. Посуха в маю — а тепер знов спеки (до 35° Ц.) спалила — гречку, фасолю і кукурудзу. Не велика надія і на бараболю — хіба впаде дощ. А й орати вже сухо — все просить у Бога дощу. Ціни збіжа сильно упали, а тут приходить осінь, треба на все. Екзекутники зачинають вже ходити по селу. — **С. М.**

Жертва темноти. У Мрозові під Варшавою Осипа Сарновська занепала на умову недугу. Вона бігала від села до села та кликала разураз: „Рятуйте мене, рятуйте, бо злий дух опутав мене!“ Серед темного населення розійшлася вістка, що на Сарновську кинув хтось чари. Підозріння впало на 70-літню жінку Войтисячку, що ходила за прошеним хлібом. Товпа з жінок та підростків напала на хату Войтисячки. Витягнули її з хати та рішили, що відьмі треба відрубати голову сокирою. Від цего злочину ледво спинило юрбу кількох старших селян. Та всеж таки рішили вилами змусити Войтисячку, шоб відкликала чари. Збили й поранили її до крови. Та на щастя довідаласа про це поліція й вирятувала стару жінку від неминучої смерти. Слід замітити, що перед роком відбувся в одному селі під Варшавою теж самосуд за чари, що покінчився смертю нещасної.

Холєра й голод на радянській Білоруси. У містечку Самохваловичі в Мінщині було кілька случаїв холєри, з цего 5 покінчилося смертю. Частину містечка, що є осередком холєри, ізолювали. Рішили теж утворити стацію „Червоного Хреста“, де міститимуть недужих підозрілих у занедужанні на холєру. Катастрофа голоду на терені радянської Білоруси прибирає грізні розміри. Уже не тільки в Минську відчувається недостача хліба й муки, але й у Слуцьку та в Борисові населення грозить грабунком крамниць і складів муки. Стягнули більшу скількість міліції ДПУ. У звязи з цим витворився спеціяльний тип купців паскарів. Є це звичайно довірені люде комуністичної партії, часто тайні аґенти ДПУ. Вони користають із недостачі хліба й підносять ціни на харчі. Із наказів радянської влади глузують собі. Одного з таких купців арештували, бо грозила йому смерь від розяреного населення. За бохонець хліба, що звичайно платиться 60 копійок, він жадав 5 радянських рублів.

Українець власником „Народньої Преси“ в Канаді. Минулого місяця Й. Гр. Курдидик закупив на свою власність пресове підприємство „Народня Преса“, яке видає три часописи: український „Канадійський Фармер“, польський „Час“ і німецький „Нордвестен“. Ціна купна сто тисяч долярів. Сейчас зорґанізовано заряд спілки і предсідником її став п. Курдидик. Се є найбільше пресове підприємство в Канаді. Знаючи здібности п. Курдидика, сподіємося що він ужие преси на добро канад. українців.

Південне підсоння на далекій Півночі. Ісляндський міністер Торлякзон прийшов на незвичайну думку змінити вигляд неврожайного доси острова. Ісляндія має 30 вулканів і великанську скількість гарячих джерел, що їх температура доходить до 90 степенів Цельзія. Міністер Торлякзон запроєктував зужиткування гарячої води Ґейзерів до огрівання столиці Реікіявіку. Велитенські водопроводи розпроваджуватимуть гарячу воду до домів. Гарячі джерела спожиткується теж в огородництві. В інспектах огріваних гарячою водою вдаватисяме найкраща городовина й овочі, що їх доси спроваджували з заграниці. Робили вже проби, що дали надзвичайні висліди. Кошт улаштування огрівальні горячою водою невеликий і по обчисленням замортизується протягом трьох літ.

Жертви стихійних нещасть. Паризькі часописи подають статистику жертв і втрат спричинених стихійними катастрофами за перший піврік 1927 року в цілім світі. Отже згинуло 6.400 людей, ранено 9.850, 4 міста зовсім знищені, збурених є 66.530 домів.

НА ДОГІДНИЙ КРЕДИТ! 1—10

ФУТРА СВИТКИ РАҐЛЯНИ мужеські, жіночі й діточі.

ПЛАЩІ з сібирійських лошаків, австраханів, перських баранків, мурмлів, сельскінів і т. п.

:: БОА, :: ШАЛІ, ШАПКИ, Диваники перед ліжко.

Великий вибір **ШКІР** до вбирання плащів суконь і т. п.

Проситься жадати кредитового проспекту у фірми:

СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ

МАҐАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 1. Ч. тель. 48-50.

ПРИЙМАЄ ВСЯКІ ПЕРЕФАСОВАННЯ ФУТЕР, БОА' ШАЛІВ, ШАПОК, І Т. П. ЯКІСТЬ ТОВАРІВ І РОБОТИ ЗАГАРАНТОВАНІ.

Найвищий лет осягнув поручник мореплавства Демужо, француз, на морському літаку, бо підлетів на 9000 метрів у гору. Доси найвищий лет був 8980 метрів.

Невдачі „Політшкіл“ на Україні. Радянська преса оновіщує дані щодо діяльности тзв. „Політшкіл“, що їх завданням ширити комуністичні ідеї. У Київі з початком цего шкільного року було 264 таких шкіл. Із цих шкіл 68 вскорі замкнули, бо не було слухачів. Радянська преса стверджує масове покидання „політшкіл“ молодю, що хоче здобути загальну освіту. Політшколи в Київі ведуться головно в московській та в жидівській мові. „Політшкіл“ із українською мовою навчання є всего 20 відсотків. Радянська преса стверджує вкінці, що до політшкіл ходять слухачі тільки тому, щоб не стягнути на себе підозріння в контрреволюційних переєвідченнях.

Нові сільсько-господарські машини. В Америці дуже поширена машина, що зветься „стрипер“. „Стрипер“—це ціла невеличка фабрика на колесах, що разом косить, молотить і складає в мішки обмолочене зерно. Після того, як „стрипер“ пройшов по полі, лишається тільки підібрати мішки з зерном і везти їх до млина. Працює ця машина незвичайно швидко. Порушує цю машину трактор.—У Німеччині роблять досліди з моторовими косарками. Невеличкий двигун, щось із 5 кінських сил, монтовано на осі коліс і через передачу він рухає колеса й різальний механізм косарки. Вся машина важить 140 кґ. Керування й догляд над двигуном дуже прості. Косарка викошує щось із 2·5 гектарів на годину. Високі колеса й високо приладований двигун залишають великий прохід для трави, а тому вона не плутається в механізмі косарки.

ДОПИСИ

ВІЙСЬКЕ, СЯНІЧЧИНА. В наших підгірських громадах Війське-Залуж до війни чисто кацапських з ріжними кацапськими установами, як русская дружина, чит. Качковського, русская кредитова каса, русская крамниця — з приходом у парохію ідейного та невсипучого в праці на народній ниві о. Петра Андрейчика в 1922 р. змінилося всьо до основ. Обі громади протягом кількох літ завдяки тактови і обережности та умілій і розумній праці згаданого висше отця, змінили своє лице на чисто українські села. Його заходами побудовано мурований Народний Дім, засновано чит. „Просвіти“, салю на аматорські вистави, яких дано у протягу 4. літ до 40, засновано руханково-пожарниче тов. „Луг“, кооперативу та молочарню, згуртовано молодіж обох полів в аматорськім кружку і в усіх культурно-просвітних висше згаданих товариствах, оживлено церковний і світський хор та орхестру, розбуджено замилування до читання наших часописей (як Нова Зоря, Правда, Сільський Господар, Сіл. Світ, Свобода) та книжок з Просвіти і ОО. Василіян, які численно спровадив у парохію невтомний в праці о. парох. Справлено прекрасний Іконостас у гуцульському стилю за жертви американців і відновлено церков так внутрі як і вні, справлено нові дзвони за суму 800 дол. Молодь, яка до недавна піячила і билася по корчмах і весіллях і пяна по вулицях виспівувала вуличні польсько-кацапські пісні, споважніла в праці в українських установах, навчилися українських і січово-стрілецьких пісень і набрала охоти до жижття і праці культурно-освітної. Вишивки і народні строї незнані в Сяніцькім повіті, стали окрасою молоді підчас вистав та фестинів. Прийшли громадські вибори і в громаді Війське вибрано на 24. радних 21 українців ідейних і з партії УНДО, а 3. поляків в І. колі, а в Залужу 19 українців і 5 поляків у І. колі мимо впливу місцевого дідича, від якого залежні майже цілковито бідні, малоземельні селяне Залужа і управителя школи. Оба панове нарешті зрозуміли, що пресія вже тут на нічо не здасться, бо нарід прозрів і бажає собі кращої долі. Брак нам літників-українців, бо польських повно щороку зїзджає на свіжий воздух у чарівну підгірську околицю, нагадуючи виглядом і панорамою Швайцарію. Під тим оглядом здалобся нам більше на обопільний хосен зацікавлення нашою інтеліґенцією з центрів.

Нові книжки й ґазети.

І. Карпович: ЧЕРЕЗ МЕЧІ ДО ЖИТТЯ. Львів 1927. — Стор. 352, 8⁰. Ціна 3 зол.

Це дуже гарна повість з часів Ісуса Христа, написана спеціяльно для народу. Автор оповідає в ній усякі цікавійші випадки з часів Ісуса Христа так, що читач мимоволі в легкій формі запізнається з бібл. історією. Мова гарна, друк читкий, видання старанне. Ввесь дохід із розпродажі призначений на малювання церкви в Жовкві. Нехай не буде парохіяльної та читальняної бібліотеки, в котрій бракувалоб цеї книжки! — Замовляти через Видавництво ОО. Василіян у Жовкві.

В прив. Семинарії учит. жіночій С. С. Василянок в Яворові а) рік шкільний 1927/28 розпічнеться дня 3. вересня торжественним Богослуженням о год. 8-ій рано. б) в днях 1. і 2. вересня будуть відбуватись надзвичайні вступні іспити і додаткові вписи на I. II. III. і IV. курс семинарії. Дирекція.

ОГОЛОШЕННЯ

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ для дітей на час вакацій або і на цілий рік, може поручити: Управа захисту для сиріт у Львові, вул. Потоцького ч. 95. 9—10.

ВПИСИ на однорічний курс шиття і крою білизни як також артистичних робіт відбуваються дальше через цілий місяць серпень. Наука зачнеться 6. вересня 1927. Близші інформації уділяє заряд С. С. Василіянок письменно і устно при ул. Длуґоша 17. Львів. — Поручається такий курс абсольвенткам семінара і гімназії. 3—3

ЄВАНГЕЛІЯ служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і на час переплетня **П. ПОДОЛЯКА, Львів, Жовківська ч. 28. І. п.**

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон
поручає
наймодніші
капелюхи і шапки
фірма
АНТІН КАФКА
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! — — — Вибір великий!

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ
прегарні життєписи
св. Отців Східної Церкви.
п. з.
Світила Сходу
Ч. 2. Бібліотеки Укр. Христ. Орґанізації
Ціна за брошурований примірник тільки 3 зол. З порученою почтовою пересилкою 3 зол. 60 сот.
Замовлення і гроші слати до Адміністрації „Нової Зорі“.

Das Jugendalter und sein Sinn.

Von Dr. Linus Bopp, o. ö. Prof. an der Univ. zu Freiburg in Breisgau

2. u. 3., verbesserte und vermehrte Auflage 8⁰ (XII. u. 364) Freiburg in Br.

Ціна за примірник опр. в полотно 7·50 нім. м.

Протягом одного року оце вже друге й третє видання цього незвичайного підручника для педаґоґів. Річ зовсім зрозуміла однак для цих, хто хоч побіжно познайомився з першим виданням, яке ми минулого року оголошували в нашій часописи. Вновім виданні мусимо відмітити під кождим оглядом корисні поправки, які збільшують вартість твору.

Книжку замовляти по адресі:

B. HERDER COMP. VERLAGSBUCHHANDLUNG WIEN I. WOLLZEILE 33.

Видає і редаґує Комітет У.Х.О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Ч. 34. (85.) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, 28. серпня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „Нова Зоря" Льва Сапіги ч. 26. I. пов. Почтова скритка 537. Конто почт. шад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

Передплата в краю: чвертьрічно 4 зол., місячно 1·50 зол. За кордон.: річно 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Розбудова „католицької акції". — З церковно-релігійного життя. — Переображення. (Фейлєтон) — Під чужим впливом. — Політичний огляд. — Радянські воєнні тривоги й можливість війни. — Як повстала земля. (Фейлєтон.) — Закон землі. — До нашого громадянства. — Дописи. — Оповістки. — Новинки. — Оголошення.

Розбудова „католицької акції".

Обсервуючи розвій „католицької акції" серед українського народу в Галичині ми наглядно бачимо, що шлях праці Української Христіянської Орґанізації є зовсім правильний. Без зайвого шуму і крику проводиться в цілім краю сітка орґанізацій християнських, а відповідний підбір провідників на місцях належно поінформованих про цілі і тактику „католицької акції" є запорукою її дальшої правильної розбудови. Ще перед роком не можна було бути спокійним про долю нашого орґанізованого виступу в хаосі нашого національного життя. Величезні перешкоди як зовнішнього так і внутріщнього характеру обставин відбирали відвагу навіть найбільшим оптимістам. У. Х. Орґанізація почала свою діяльність серед незвичайно важких обставин. Нині можемо сказати, що переборення оцього недовіря нашого громадянства і витревання на раз зайнятих позиціях було одним з головних успіхів УХО-ії і католицької акції в Галичині.

I.

Перед У. Х. Орґанізацією лежить чергове велике завдання: розбудова „католицької акції" в краю. Фундаменти положені, ціль ясна і виборені кращі обставини до дальшої праці. Хвиля наступу ворогів Христової Церкви і Народу обєднує під прапором „католицької акції" все що є ідейне і здорове в нашому громадянстві. На У. Х. Орґанізацію звертаються очі затрівожених за долю українського народу людий і від нашої орґанізації надіються і вижидають чину. Тому і квестія розбудови „католицької акції" і завершення будови нашої орґанізації стає одною з найактуальніших і найпекучійших проблєм.

II.

Розбудова „католицької акції" є в першу чергу залежна від цеї частини свідомого католицького громадянства, що згуртувалася в рядах У. Х. Орґанізації. Внутрішна вартість і сила цього елєменту рішатиме про дальший хід справи. Тому велику вагу треба покласти провідникам орґанізації на це, щоби з цього елєменту, який вже є в орґанізації створити пробоєвий курінь психічно зєднаних борців. Одна воля, думка і почування, одним словом одна душа повинна бути в цім ядрі, яке має завдання уздоровити наш хворий національний орґанізм після засади „omnia inrestaurare in Christo". Не кількість, число але якість, не десятки ріжних хочби і найкращих плянів, але один шлях акції переводжений з залізною консеквенцією з центра, що стоїть в порозумінні з церковними властями і світовою орґанізацією „католицької акції". Лиш така психічна єдність всіх членів орґанізації підданих одному проводови може бути певною запорукою розбудови нашої орґанізації і виконання через неї цих обовязків, які Церква і Нарід на неї складають.

III.

Боротись серед важких обставин і з переважаючим численним ворогом може лиш така армія, котрої члени є перейняті горячою любовю і одушевленням для цеї ідеї, за котру борються. Така армія є спосібна на найбільші труди і жертви, але лиш така побіджає. Длятого й серед членів У. Х. Орґанізації не може ніколи пригасати вогонь запалу і ентузіязму для справ „католицької акції". Безперечно холодний ум і розвага, це підставові чинники у кождій праці і боротьбі, але звичайно лише тоді, коли фізична перевага ворога не є занадто велика. Однак зорґанізований український католицизм має і матиме ворогів що не міра на кождому сливе кроці. Згадаймо хочби лише незвичайно сильні орґанізації наших комуністичних і соціялістичних елєментів, що кермовані сатанічною рукою червоних Ленінів і Бронштайнів уживатимуть всіх способів, щоби нищити позитивну католицьку працю! Справді треба великого одушевлення і запалу в наших рядах, щоби побідно вийти нам з цієї боротьби за Христа з цими орґанізованими темними силами.

IV.

Велику ролю в розбудові „католицької акції" можуть відограти католицькі орґанізації академічної і середношкільної молоді. На це звернули спеціяльну увагу католицькі провідники на заході. Треба з радістю відмітити, що в нас в тім напрямі вже багато зробилося, при чому на перший плян висувається жива активність „Союзу Марійських Товариств". Якраз молодь є тим жевріючим полумям, що ідеєю посвяти і одушевлення огортає і підсичує кожду акцію. Добра орґанізація і досвідчений провід в католицьких товариствах молоді не лиш врятує молоде покоління від отруйних ідей нинішного „поступового світа", але надасть рівночасно „католицькій акції" то одушевлення і життєвий імпульс до праці і боротьби, яку треба буде звести з нашими ворогами.

V.

В часі „коллєктивних рухів" нашої доби треба провідникам „католицької акції" звернути пильну увагу на це, щоби католицьку справу двигати вперід загальним „ґенеральним наступом". Коли дану акцію переводиться рівночасно одним рухом на всіх місцях, то це витворює корисну для даної акції атмосферу „стихійного чину". Цей момент підглянули якраз наші комуністичні противники і часто-густо використовують відповідні нагоди для заманіфестування волі і почувань „гнобленого і визискуваного пролєтаріяту". Пригадаймо собі хочби аранжовані в останніх днях через московський комуністичний Інтернаціонал численні страйки і демонстрації робітників з приводу засуду американських анархістів Сака і Ванцеті. Читаючи про це в часописах мимоволі набирає навіть зовсім постороння людина враження, що це стихійний протест цілого світа проти „несправедливого" засуду американського суду. В дійсности є це вміло зааранжований комуністами „стихійний зрив" пролєтаріяту, що має приготовити всесвітну соціяльну революцію і руїну.

На оцю психольоґічну рису широких кругів громадянства треба звернути увагу й нам католикам, щоби її використати для розбудови нашої акції. Прінціп „всі враз" матиме величезне значіння в нашій праці; він витворить в наших рядах бажаний ентузіязм для „католицької акції" і дасть нам почуття нашої власної сили.

Іван Гладилович.

!!! Звертаємо увагу !!!

що НОВА АДРЕСА

„Нової Зорі", „Правди", „Поступу" і „Української Христ. Орґанізації є:

Львів, вул. Льва Сапіги ч. 26. I. пов.

З церковно-релігійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Новий кардинал-канцлєр.

На опорожнений після смерти кардинала Каджіяні уряд канцлера св. рим. Церкви покликав св. Отець австрійського кардинала Андрея Фірвірта. Це назначення проголосить св. Отець торжественно на зимовій консисторії. На цей уряд покликують звичайно найбільше заслужених кардиналів. Кардинал Фірвірт є членом Чина Домініканів і пройшов усі його ступні аж до найвищого. Кардиналом став у 1915 р., а раньше був довголітнім нунцієм у Баварії. Саме цього місяця сповнилося йому 82 роки життя.

Уряд канцлера утворено ще в XII. століттю за понтифікату Люція III (1181—1185). Резиденцією канцлера є т. зв. „Канчелярія“ (Palazzo della Cancellaria), величава будівля славного Браманте, збудована на прикінци XV. століття в стилю „Відродження“.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Привернення дипльоматичнних взаємин.

Перед двома роками прийшло до зірвання дипльоматичних зносин між Ватиканом і чехословацьким правительством. Причиною зірвання було остентаційне святкування памяти Гуса, яке мало офіціяльний характер. Останніми часами навязано вже переговори між Ватиканом і чехословацьким міністерством загр. справ щодо привернення дипльоматичних взаємин. В тій справі виїхав до Риму уповноважений чехослов. міністерства, посол Крофта. Переговори йдуть успішно. Ап. Столиця зі свого боку прикладає всіх зусиль, щоби привернути нормальні взаємини з Чехословаччиною. Також і чеське правительство проявляє добру волю до згоди. Це виявилося підчас національного торжества в честь Гуса.

Цьогорічне свято в честь Гуса в Празі не мало вже такого урядового характеру, як в 1925 і 1926 р. Протектором свята був празький бурмістр д-р Бакса. Улаштованням торжества занявся комітет, зложений з членів національної Церкви і Чеських Братів. Міністер д-р Бенеш взяв участь в обході як приватна особа. В такому самому приватному характері взяли також участь міністри залізниць і торговлі. Президент Масарик здержався від всякої участи.

За реформу богословських студій.

Католицькі теольоґічні факультети чехословацьких університетів предложили церковним властям і міністерству освіти спільний плян реформи богословських студій. Плян цей передбачує 5 або 6 літ науки і обіймає також студії фільософії.

НІМЕЧЧИНА.

З католицької акції.

Союз німецьких католицьких студентських товариств „Унітас“ відбув дня 4 і 5. серпня ц. р. в Бресляві свої 64-ті загальні збори. На зборах були делеґати більше сотні студентських стоваришень. На тих зборах виголосив знаменну промову епископ - кардинал Бертрам, з котрої подаємо отсі уривки: „...Основним правилом в „Унітас“ було змагання до релігійного поглиблення. І так має бути й надалі... З глибокого пізнання цінностей і сил нашої святої релігії пливе та ясність і міць, що теперішніх „унітарійців“ способить на майбутніх провідників народу. Із цього правила пливе для нас стремління до чистоти обичаїв, до морального шляхотства... Дальшими правилами було: пошана авторітету і стремління до здобуття основного наукового образування через наукові праці і реферати особливо щодо питань світогляду... Все було правилом в „Унітас“ скромність у всяких виступах..., бо через звичайне, поважне і скромне своє поведення знайде студент дорогу до серця народу, котрому є покликаний служити. Звідси конечність — не вважати себе за якусь упривілеєну касту... Правилом було держатися осторонь від політичної боротьби. Не передчасно „вибитися“, але найсамперед уважно студіювати й слідити всі прояви публичного життя, найсамперед основне фахове знання здобути і виховання характеру, найсамперед наука про питання публичного життя через взаємини з визначними провідниками, а щойно відтак діяльний виступ в публичнім життю. Ось яке було правило. Обернемо його — всьо піде на виворіт. Так говорить нам минувшина. Останьмо їй вірні, а зробимо найкращу службу і собі самим і народові і батьківщині“...

ФРАНЦІЯ.

Діло поширення доброї преси.

Від двох літ працює в епархії Ліль „Товариство для поширення доброї преси“. За останній рік продало товариство 350.000 примірників часописів і 75.000 брошур. Діяльність товариства починає поширюватися вже і на сумежні епархії.

„Жінка в сучасній суспільности“.

Така була тема „19 католицького суспільного тижня“, що відбувся в Нансі з початком серпня. На тім конґресі було біля двох тисяч учасників з цілої Франції, а навіть з Тунісу і Альжиру. Були також делеґатки ріжних европейських жіночих орґанізацій і представники університетів.

ЮГОСЛАВІЯ.

Самопоміч католиків.

Великосербське правительство вихі- сновує економічно зединені католицькі краї на користь православного сербського населення. На свої релігійні потреби югословянські католики мають тільки одно жерело — власну жертвенність. Београдські католики тільки за останній піврік зложили поважну суму 85.000 динарів. З того пішло 45.000 дин. на купно дзвонів, 20.000 дин. на допомогу бідним дітям, а 20.000 дин. на потреби товариств молоді і дівчат.

РУМУНІЯ.

Позичка на католицькі цілі.

Католицька парохія в Клявзенбурзі (Семигород) дістала від голяндських католиків 40 міліонів леїв позички. Голяндці бажають в той спосіб помогти семигородським католикам в їх боротьбі за релігію і школу. За ці гроші побудують в Клявзенбурзі великий дім, де знайдуть приміщення їхні католицькі установи, крім того інтернат для студентів університету і друкарня, де буде друкуватися католицький щоденник для Семигороду.

ЗАХІДНА АЗІЯ.

Стан місій.

Місії в західній Азії є майже всюди в найгіршому положенню. Місіонарі приготовляються однак до того, щоби відзискати свої давнійші позиції і в тій цілі улаштовують на побережу і найблизших островах місійні осередки, в яких хотять образувати потрібних робітників. Такими осередками є в Анатолії відбудований на ново монастир в Смирні і місточко Макрі (проти острова Родос); для сирійського побережа міста Александрете і Триполіс; для Палестини Каіфа і Кармель. В Алєпо й Александрете переходить щораз більше православних на католицизм. Алєпо числить тепер понад 100.000 християн ріжних віроісповідань (перед війною було тільки 20.000). Колеґія св. Григорія в Бальбек (Сирія), в якій було понад 300 учеників, втратила в часі політичних заворушень усі свої доходи; її треба було замкнути. Замкнення цеї колеґії є великою втратою для місії.

I. ВТОРОПА.

Переображення.

(Дальше).

Отворено велику мистецьку виставу. В одній із кімнат стояла різьба Джованія Арденте. Заслону, що доси закривала її перед очима всіх, зняли.

І стояв марморний мистецький твір, великанський, величавий! Стать людини випрямлена та горда — герой! Кожен нерв напружений, кожен мускул витягнений, анатомічно справді мистецький твір! А ідея? По величезній скелі ступає в кожному русі геройська людина на самітну висоту — правицею схопила вистрім скелі, а лівицею наче прислонила зір, неначеб гляділа на сонце, що всякого іншого осліпилоб, що й для ньої, що ростом перевисшає людину, для героя — за ярке й за велике! А долі на землі — саме мусить він наступати на них дужою ногою дві річи: розломаний хрест і розтоптана рожа, і хрест і рожа так уложені, що годі їх не запримітити. І обі ці річи говорять голосно, грімко одну мову, що неначе пробивається зі сміливих губ, з замкненого в собі виду й із невимовно гордого чола лицаря:

— Я нехтую терпінням і погорджую любовю!

А на підставі твору слова: Надчоловік.

Мистецький твір викликав увагу, зачудування, подив. Імя мистця переходило з уст до вуст. Усі хвалили, всі величали. Джованні Арденте став славним через ніч. Проданий за казочну ціну, попався твір у руки чужосторонному Крезові, що по кількох тижнях бажав перевезти його в свою заморську рідну країну. І так сповнилися мрії та сон Джованнія Арденте.

Тепер міг він із напнятими вітрилами їхати й їхати в розіспіване море свойого золотого щастя.

Останньої днини, заки забрали розславлений скрізь мистецький твір, станув молодий мистець іще раз перед різьбою, що в неї врізьбив він неначе всю свою душу. І здавалося Джованнію Арденте, неначеб мусів він розпращатися з власною душею, неначеб і його душа відходила з твором, що він створив його. У задумі стояв він перед великанським твором і думав про довгі, довгі години, що в них він укладав собі твір у голові, мірив і різьбив, заразом кожне волоконце його серця тремтіло та дріжало жаждою слави, як тепер іздрігається в чаді безмежнього щастя.

Нараз упав його погляд на молоде дівча, що сиділо в бурому плюшевому кріслі перер статуєю. Дівча було в чорному, смутковому платті.

Незамітно приглядався Джовані Арденте тихій глядачці. Цікавило його яке враження зробить його твір на неї, що як він думав, відчувала все наївно та невивчено, Та Джованні Арденте зробив відкриття, що зчудувало його. Повагом просунувся погляд дівчати по марморній статуї і спинився на розтоптаній рожі та на розломаному хресті під ногами великана. Молоде дівча зрозуміло очевидячки мову твору — це вичитав Джованні в її очах і в рисах виду. Та нараз вирвалися слези з очей молодого дівчати. І був це гіркий плач, що стрясав сильно всею її молодою, струнокою постаттю. А її слези плили й плили важкими каплями без упину.

Джовані Арденте був збентежений. Перед своєю статуєю чув він неодин

Під чужим впливом.

(Надіслана стаття).

Одна з дуже шкідливих черт в нашім народі — це та, що він дуже легко дає на себе впливати всякому чужому елементові. Це прикмета, що ломить в нашому життю всяку дисципліну й карність та глибоко вкорінилася в орґанізмі народу. Все, що чуже, гарне, а своє не має того блеску. Ця сама аномалія нищить життя народу, ослаблює фронт в кожній боротьбі народнього життя та всяким ворожим елементам дає можність приступом здобувати наші рідні нам дотеперішні здобутки. Діється воно на всіх ділянках нашого народнього життя. Звідси то в нас так богато зради, переходів на латинство, а навіть у секти.

Нема майже громади, де не булоб зрадників-киринників народу. Нема майже парохії, де не булоб переходу на латинство. А загально беручи, є в нас вже і секти. Бо ця аномалія діється в церковно-релиґійнім життю ще в більших розмірах. Коли є в нас яка часопись, то дуже мало має вона передплатників, а польську можна бачити в руках майже кожної інтеліґентної одиниці. Коли є яке видавництво, то мало має покупців, а натомість залюбки читається в нас книжки в чужих мовах писані, як щось далеко кращого. Коли є в нас який театр, то саля світить пусткою, чужий натомість по береги виповнений майже самими нашими людьми. Коли є в нас який рідний промисл, то в нас він дуже нехтований, а чужий то розходиться у великих масах навіть без формальної реклями. В нас навіть деякі радше говорять чужою мовою, ніж своєю рідною, забуваючи при тім, що це вже остання кисть, що затирає сліди рідної народности. Ся аномалія вдерлася навіть до справ релиґійних, а доказом сього, що по містах, а подекуди і по селах наші церкви світять пусткою. а в латинських церквах повно нашого міщанства. Найбільше буває це підчас всяких періодичних торжественних відправ у латинськім обряді.

Нераз по кільканацять миль ідуть наші люде на польський відпуст як приміром до Підкамення, Почаєва, Ченстохови, Червоногороду, Винятинець і др. а свого під боком то навіть не бачать. І що тягне сюди великі маси нашого народу? Нічого іншого, як тільки зверхня обрядова парада, себто орхестра, музика, спів, бандерія, процесія, похід, ілюмінація, а до того палкі пропаґандистичні проповіди латинського клиру навіть і в українській мові. Подекуди для форми запрошують в цих цілях ще і одного або двох греко-католицьких священиків. Так було воно в днях 14 і 15 серпня ц. р. (латинський празник Успенія П. Д. М.) в Винятинцях. Вже в неділю раненько було можна бачити непроглядні маси народу, що виснажений трудами і невигодами далекої подорожі останками сил спішив на цей відпуст серед співу українських побожних пісень на доказ, що це вірні обряду греко-католицького. Коли кинути було оком на ті непроглядні маси народу на площах сього подільського села, то це були люди майже всі в сіраках та народній ноші, а польської мови—то майже і зовсім не було чути. Щож стягло в сей день стільки наших людей на цей відпуст? Зверхний ілюмінаційний вигляд торжества найбільше притягає прочан української народности. І я питаюся себе самого: Чи ми вже справді аж така мізерія, що мусять бліднути наші відпустові торжества в порівнанню з відпустами інших народів? Чи в нас брак проповідників? Чи брак здібностей? І відповідаю: Ні! В нас тільки оспалість і байдужність. А сі дві вади використовують чужі. В нас є музикальні люди, може бути орхестра, є побожний нарід, можна числити на величезну скількість учасників і т. д. І тільки байдужністю можна пояснити, чому зі запрошених звичайно з духовною помічю священиків на храм чи відпуст приїзджає тільки частина.

Звісно, що наш нарід охотнійше переймається наукою постороннього священика. Тому всякі вказівки, поради і науки доброго проповідника на нашім відпусті напевно глибоко врюються в память кождого. Де можна краще остерегти перед сектанством, як не на відпусті? Де більше може розійтися нашої католицької преси, як не тут? А гарних релиґійних книжочок? Звідси навіть о много лекше може піти пропаґанда ширення католицьких ідейних товариств, читання релиґійних книжок, піддержування в громаді католицьких інституцій немов при більшій особлившій помочі ласки Божої. Великий блуд поповняємо, коли ми свої відпустові місця занедбуємо або обходимо сі торжества звичайним одноманітним способом, не вкладаючи в них більшу дозу енергії та труду та не освідомлюємо нарід в сьому напрямі. Тому я звертаюся до священиків з закликом: Зміряймося і ми відпустовими торжествами з іншими народами. Бо це буде спосіб більшого ширення Царства Христового на землі. До сього однак потрібно нам сильної орґанізації духовенства на спосіб латинського клиру, що не чекає на зарядження місцевого пароха, а само обдумує, якби то найкраще празник чи такий відпуст відправити. Ревнования в справах Божих з іншим народом не тільки що дозволене, але ще приказане, бо воно причиняється до ширення Царства Христа — Царя землі. Поведім отже широку акцію в сьому напрямі, а скоро будемо тішитися овочами нашого труду.

о. Ілія Братик.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Перед скликанням сойму.

Сими днями мав бути внесений до канцелярії президента Річипосполитої внесок соймових послів на скликання надзвичайної соймової сесії. Мабуть правительство скличе звичайну бюджетову сесію з власної ініціятиви ще перед 15. вересня.

Поміч для безробітних.

Ще раньше видало міністерство праці і суспільної опіки розпорядок, котрим відібрано допомогу тим безробітним, що не мають родин. В тій справі були в міністра Юркевича представники безробітних з Горішнього Шлезька і сумежних областей. Міністер заявив делеґації, що свого розпорядку не цофне, одначе обіцяв видати розпорядок, котрим буде запевнена праця тим безробітним, що втратили запомоги, а також індивідуальна поміч тим робітникам, котрі „будуть на поміч заслугувати“.

Кредити для рільників.

Міністерство скарбу в порозумінні з мін. рільництва переказало до державного рільничого банку 3 міліони золотих на засівні кредити для рільників, що потерпіли від елементарних нещасть (головно граду). Розподілом тих кредитів мають занятися місцеві посівні комітети.

Польська делеґація на осінну сесію Союза Народів.

На осінну сесію Союза Народів, котра пічнеться дня 5. вересня, виїдуть з Польщі до Женеви: міністер загр. справ Залєскі, польський делеґат до С. Н. міністер Сокаль, б. міністер Гліві̆ц, польський комісар в Данціґу мін. Штрасбурґер, посол в Берні мін. Модзелевскі і проф. Ростворовскі.

голос — голоси подиву, зчудування, влещувань і щирого почитання. Та цего, що бачив тепер, не бачив ще ніколи перед своїм твором.

Горяч вдарила на Джованнія Арденте. Вона ця горяч, цей жар не дав йому часу до надуми. Ще заки освідомився, що діе, підступив до молодої дівчини й питав у ньої зі спочуттям, чи не може їй у чому помогти. Дівчина подякувала й сказала, не прочуваючи, що має перед собою мистця, що їй не треба помочі. Та вона що йно недавно втратила неньку й тепер остала сама саміська в світі й сьогодні вийшла вперше з опустілої хати, щоб трохи розірватися.

— Я станула — так говорила вона дальше — перед різьбою й не потребувала багато думати, щоб зрозуміти, що хотів сказати мистець своїм твором. Та воно так гірко, пане. в великому терпінні не чути іншої потіхи крім цеї, що її хоче дати ця статуя. Не можна кидати хреста під ноги, хочби він так важко, ах так важко лежав на раменах... й любови моєї ненечки, ні, її я ніколи не в силі розтоптати й забути!

Джованні поклонився й дівча відійшло. Та Джованні сливе не був зівсім свідомий ні свойого поздорову, ні її відходу. Слова, що їх вона сказала, вплинули в його душу розпаленою стрілою. І він уже не міг висвободитися від ньої. Здавалося йому, що він не стоїть перед марморною статуею, а неначе зрісся зі статуею й став одно з ньою. А слова молодого дівчати гомоніли в його душі... й стали такі сильні, голосні такі... й дудоніли мов удари молота... й ці удари спадали на статую, що з ньою Джованні Арденте став одно — й спадали й спадали, й дудоніли й дудоніли.

І ці грімкі удари молота розбивали всю статую неначеб вона була з білого скла, розбивали її на тисячні шматки, малісінькі, дрібосенькі.

А зі статуею розбивали удари молота й самого Джованнія Арденте, що був у статуї... розбивали його душу а з його душею: його душі людський ідеал.

Джованні Арденте не пращався вже в цей день зі своєю статуею. Він сів у найблищий скорий поїзд, що поніс його бистро крізь темряву ночі й мряку в далеку далеч. Втекти бажав Джованні Арденте, втекти від місця, де його статуя й ідеал його душі лежали розбиті перед стрівоженими очима душі його.

Та туркіт поїзду дзвенів у його вухах безнастанно мов удари молота, що розбили його твір і його самого й душі його ідеал... безнастанно... безнастанно! А цеж були тільки слова молодого дівчати, що спричинили таку катастрофу Джованнія Арденте. Щож такого злочинного зробив він, що його нутро так мучило, так катувало, чим провинився він?

Що злочинното зробив Джованні Арденте? Хрест Христа велів він цій статуї з мармору розтоптати, кинувши його під ноги... цій стати,, що вийшла з найглибшого єства його душі, що заразом була одно з ним, із його власним „я“. А хреста Спасителя не можна безкарно кидати під ноги й найвищою любовю не можна погорджувати безкарно, як розтоптуємо безуважно кріваво червону рожу ногою.

(Кінець буде).

Відношення до Радянщини.

Минулої суботи посол Патек вернув на своє становище до Москви. — Польські часописи повідомляють, що польське правительство має назначити свого торговельного представника при польськім посольстві в Москві. Це назначення, котре має війти в життя з днем 1. жовтня, стоїть у звязку з заключенням польсько-російського торговельного договору, про котрий саме тепер ведуться переговори.

Відділ ПАТ-у в Москві.

„Курєр Поранни“ подає, що в Москві небаром буде відчинений відділ Польської Телеґрафічної Аґенції. Досі цему відчиненню було противне радянське правительство.

Нова управа м. Львова.

Дня 22. ц. м. розвязано дотеперішню тимчасову Міську Раду у Львові. Правительственним комісарем назначено Яна Стшелєцкого, що був досі начальником господарсько-суспільного виділу в самовряднім департаменті мін. внутр. справ у Варшаві. Заступниками іменовано: перемиського старосту Франковского і інж. Е. Братро. Нова прибічна рада комісаря складається з 36 членів. Рада має мати неполітичний характер. З Українців належать до ради тільки В. Децикевич і М. Бачинський (цей останній до того „старорусін“). Нова управа матиме переходовий характер, бо обіцюють розписати вибори до нової міської Ради, як тільки сойм ухвалить нову виборчу ординацію.

ФРАНЦІЯ.

Підписання торговельного договору з Німеччиною.

Минулого тижня німецький амбасадор Геш і француський міністер Бріян підписали в Парижі акт німецько-француського-торговельного договору. Це одна з найважнійших політичних подій в Европі за біжучий рік. Бо договір має крім свого чисто господарського значіння для обох держав ще немале значіння політичне. Можна його вважати дальшим кроком на шляху францусько-німецького зближення. З господарського боку цей договір корисний для обох сторін і управильнює взаїмний товарообмін. Німецький експорт поділений на три катеґорії. До першої належать товари найбільше упривілеєні як артикули деревляні і деякі текстильні, до другої ті товари, котрим Франція признає найвище упривілеєння але на основі нової підвищеної тарифи, вкінци до третої катеґорії вчислено ті товари, котрі дістануть найвище упривілеєння щойно з днем 16 грудня 1928. Для Німеччини є важним здобутком те, що її знову допускається до торговельних зносин з кольоніями, а головно з Мароком, від чого виключив її Версайський мирний договір. Німецька преса повідомляє, що договір має обовязувати від 5. вересня ц. р. до 1. цвітня 1929 р. Того дня мають обі державі право виповісти договір з тримісячним речинцем. Також предвиджене виповідження, якшоб перед упливом речинця договору француський парлямент ухвалив нову митну тарифу. На загал так німецька як і француська преса вважають договір важною політичною подією у мирному співжиттю. Невдоволені тільки скрайно-націоналістичні часописи так одної як і другої сторони.

Большевицька аґітація у француських кольоніях.

Француський щоденник Le Matin оголосив переписку між радянським військовим аташе в Парижі Волковом, а рад. амбасадором в Берліні Крестінським та Ґалягером в Льондоні. Ця переписка свідчить про тісну співпрапрацю московського правительства з керманичами III. Інтернаціоналу, що зміряла до викликання повстання мароканських племен. Ще в січні паризький комінтерн поручив Ґалягерові вислати Ріфенам зброю і стріливо. В кілька дні пізнійше московський комінтерн постановив дати піддержку „комітетові помочі Ріфенам“. Амбасадор Крестінський зайнявся справою достарчення „фахових німецьких офіцирів“ для Ріфенів. Ґалягер повідомляє листом Волкова, що одержав з льондонського „Аркосу“ 100.000 пезетів і стріливо. Машинові кріси і револьвери вживані в анґлійській армії вже заладовані на корабель. 31. січня Камєнєв пише до еспанського комінтерну в Парижі про плян повстання в Мароку і перевороту в Еспанії. 18. березня Волков пише до радянського військового аташе в Мароко Аркасова про приказ революційного комітету зміцнити повстанський рух племен для осягнення таких вислідів, котрі помоглиб до виконання пляну.

НІМЕЧЧИНА.

Справа окупаційних військ.

Для Німеччини є тепер дуже актуальною справа зменшення окупаційних сил у приренській области. В тій справі ведуться саме затяжні переговори між Парижем і Льондоном. Досі прийшло тільки до згоди про загальну суму війська, котру мають забрати окупанти тобто Франція, Анґлія і Бельґія, одначе ще не погодженося щодо числа військ кождої держави зокрема. Покищо погодженося, що від тепер на німецькій території має перебувати тільки 60.000 окупаційних військ. Франція хоче вицофати 5.000 людей, а Анґлії та Бельгії пропонує вицофати по 2.500 людей. На цей ключ не хоче погодитися Анґлія. В дійсности по думці умови в Льокарно Франція повинна забрати далеко більше людей. Тому Німці дуже скептично дивляться на ті анґлійсько-француські переговори і не сподіються від них скорого полагодження справи.

Німеччина й Італія.

Між Німеччиною й Італією прийшло до більшого зближення, що може докладнійше виявитися на найблизшій сесії Союза Народів. Передовсім кажуть, що прийшло до порозуміння в справі кольоніяльної політики. Італія має попирати в Союзі Народів домагання Німеччини до одержання кольоніяльних мандатів. Німеччина знову має голосувати за тим, щоби перший кольоніяльний мандат, який буде до приділення, віддати Італії. Італія має найбільше охоти на мандат над Палестиною. Також має Італія помогти Німеччині в справі прийняття німецького знавця до мандатної комісії Союза Народів.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Стан облоги в Терській області.

Владикавказький ісполком обявив усю Терську область на воєннім положенню. У спеціяльно виданій відозві пояснюється причина цього кроку так: „Проти радянської республики обєдналися в цілім світі капіталісти, буржуазія, меньшевики, соціялісти, монархісти і прочі буржуазні партії. Цей єдиний фронт міжнародної буржуазії проявляється на Кавказі в піддержці протирадянського повстанчого руху, в орґанізації саботажу і терористичних актів у Баку, Грознім та інших містах“.

Опозиція в компартії.

Провідники опозиції виступили з протестом проти заслання в Сибір 120 опозиціоністів і домагаються їх повернення. Оден з виднійших опозиціоністів Смилга в супереч розпорядкові Ц. К. Ком. партії вернув до Москви.

Витрати московського комінтерну.

Берлінський „Руль“ помістив письмо депутата-комуніста, котрого назвища на бажання автора не подає. Автор листа німець, комуніст, виключений з партії, бачив у тайнім архіві ком. партії документи, котрі ясно вказують, що комуністи Австрії, Швайцарії, Голяндії, Польщі, Франції, Люксембурґа і Сарської области дістають засоби „на роботу“ із Радянщини. Щомісячний бюджет німецької „партії“ встановлює росподіл щомісячних видатків на суму 200.000 долярів. В тім часі коли Росія заосмотрювала райхсверу в зброю і стріливо, то щомісячно крім того пересилала 50.000 долярів на тайні зоруження німецьких робітників. Щодо техніки уділювання пособій то встановлено, що в кожній державі тільки чотирьох або пятьох комуністів знало про висоту і призначення грошевих сум. Дальше випливає з архівних матеріялів, що т. зв. „Мале Бюро“ працювало в стислім порозумінню з комісаріятом закорд. справ у Москві. В однім із документів є вказівки, що постанова про „підмоги“ не може бути принята до повернення Чічеріна. Головні засоби на субсидії беруть большевики із впливів з експорту, головно з вивозу до Зєдинених Держав.

Новий закон про православну Церкву в СРСР.

Комісаріят юстиції приготовляє новий закон що має наново унормувати становище православної Церкви в Радянщині. На чолі Церкви стоятиме Синод, вибираний на 5 літ, з осідком у Москві. Головою Синода може бути тільки особа, що признає рад. владу і соціялістичний устрій. Голова Синода матиме право скликувати церковний Собор.

Заява „льояльности“ православної Церкви.

В православних кругах викликала сензацію заява теперішнього голови православної (тихонівської) Церкви, нижегородського митрополита Сергія, поміщена в московських „Ізвєстіях“. В тій заяві пише митрополит, що ще в травні ц. р. заключила прав. Церква угоду з радянським правительством і признала його „законним правительством Росії“ та тепер призиває до того всі православні громади „російські і закордонні, і все духовенство“. Це посланіє підписали крім митрополита ще 5 архієпископів і один епископ. В заяві взивається православних держатися повної льояльности до рад. влади, або „виступити з лона Церкви“.

В тихже „Ізвєстях“ напечатано інтервю з митрополитем Сергієм, в котрім цей признає радянську владу нормальною і є готов щиро підчинятися її розпорядкам. В разі війни Совітів із зовнішними ворогами православна Церква буде піддержувати радянське правительство, „ибо русское духовенство хочет служить своей родине“.

Нарада Чічеріна з Патком.

Ще того самого дня, коли польський посол Патек прибув до Москви, відбулася між ним і Чічеріном нарада. Здогадуються, що Патек представив Чічерінові польські пропозиції щодо радянсько-польського ґарантійного договору. У звязку з тим довідуються, що на другий тиждень буде іменований новий радянський посол у Варшаві.

Конференція Крестінського з Чічеріном і ґр. Ранцавом.

Радянський амбасадор в Берліні Крестінський приїхав до Москви і зложив Чічерінові звідомлення про сучасний стан німецько-радянських взаємин. Крім того мав Крестінський нараду з німецьким амбасадором в Москві ґр. Брокдорф-

Ранцавом. Ці наради стоять мабуть у звязку з найблизшою сесією Союза Народів, а також зі заходами рад. правительства шодо одержання нових кредитів у Німеччині. Крестінський має дістати нові повновласти до ведення в Берліні переговорів у справі тих кредитів.

Протирелігійна боротьба.

Центральний Комітет компартії видав обіжник, в котрім підчеркує невдачу дотеперішньої протирелігійної пропаґанди. В письмі стверджується, що останніми часами зросла релігійність між робітництвом, а навіть між членами ком. партії. В письмі взивається, щоби на будуче у протирелігійній пропаґанді взяли участь також професійні спілки, бо показалося, що праця „клюбу безбожників“ сама не вистарчає. В наслідок того центральна управа проф. союзів видала окружне письмо до своїх членів, в котрім нарікає, що останніми часами недбало ведеться протирелігійну боротьбу. У звязку з тими новими зарядженнями ком. партії стоять мабуть численні арештування духовенства. В ґуберніях тульській, рязанській і симбірській арештовано недавно 45 духовних осіб і вислано на Сибір під замітом контрреволюційної агітації.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ.

Виконання присуду над обома анархістами.

Найвищий суд Зєдинених Держав відкинув просьбу оборони Сакко і Ванцетті що до відложення виконання присуду смерти. Дня 22. серпня ґубернатор Фулєр особисто прибув до засуджених і заявив їм, що присуд буде виконаний ще цеї ночі. Оба засуджені відмовилися від останньої релігійної потіхи. О півночі з 22. на 23. серпня згинули оба. Сакко перед смертю між иншим сказав: „хай живе анархія!“ В той спосіб покінчилася справа, що через сім літ занимала увагу американських правників, а в останніх часах дала нагоду большевицьким катам виступити в ролі „ангелів-хоронителів справедливости“ і розрушити тою справою опінію цілого світа. З приводу виконання присуду відбулися в Америці численні протестуючі демонстрації.

Нові морські зброєння Зєдинених Держав.

Після невдачі недавньої конференції у справі обмеження морських сил треба сподіватися нових морських зброєнь. Американський президент Кулідж вже заявив, що число американських кружляків і підводних лодок треба так піднести, щоби американська фльота не стояла що до сили позаду жадної у світі фльоти. Президент Кулідж бажає так змінити програму будови нових кружляків, щоби число будуючихся кружляків подвоїти. Ось і розоруження!

ШВАЙЦАРІЯ.

Демонстрації у справі Сакко і Ванцетті.

В понеділок була швайцарська Женева свідком бурхливих демонстрацій проти екзекуції Сакко і Ванцетті. Демонстранти повибивали шиби в американськім конзуляті, в америк. готелі „Бельві“ і в амер. бюрі подорожі. Також вибили шиби в палаті Союза Народів, притім розграблено і знищено кілька крамниць. Прийшло до кривавих сутичок з поліцією. Одна особа згинула а понад 30 є ранених. Демонстрація тревала цілу ніч і щойно сильна злива розігнала демонстрантів. Швайцарська Союзна Рада відбула на другий день надзвичайне засідання у справі привернення ладу. Рада заявила ґенеральному секретарові Союза Народів свій жаль з приводу демонстрацій і впевнила його, що установам С. Н. буде запевнена повна охорона. Для вдержання ладу формується спеціяльна горожанська сторожа.

Знесення кари смерти.

Швайцарська парляментарна комісія постановила цілком знести кару смерти і заступити її досмертною вязницею. Досі кару смерти ще приноровлювано в Швайцарії, що правда в дуже рідких випадках.

КИТАЙ.

Положення на фронті.

В Нанкіні положення без перемін. Вісти про взяття північними військами Нанкіну були фальшиві. Північні війська заняли тільки передмістя на одному березі ріки. Противний беріг ріки і само місто держать ще південні війська. Між обома арміями йдуть переговори про евакуацію Нанкіну. Анґлійські канонерки стоять близько Нанкіну, а в пристані зібране більше число міжнародніх військ.

Проганяють комуністів.

Ліве крило партії Куомінтанґу домагається прогнання прочих комуністів — членів цеї партії. 20 комуністів арештовано. Також у Хань-коу арештували 30 комуністів.

Радянські воєнні трівоги й можливість війни.

(—) На Радянщині тепер стало модним трівожити населення війною — війною буржуазного світа, буржуазних держав проти Радянщини.

І воєнні команданти й політики Радянщини кричать на ввесь голос:

— Війна грозить нам! Буржуазний світ готовиться напасти на нашу „радянську вітчину!“

Якаж причина цих воєнних трівог?

Причина зівсім не зовнішня, тільки внутрішня. Опозиція Троцького. Як відомо, теперішні керманичі Радянщини наче й погодилися з Троцьким і його прихильниками. Та ця загода дуже непевна. Троцький застеріг собі право явної критики теперішнього правління.

І от щоб відвернути увагу робітництва від цего непорозуміння, кричать керманичі Радянщини: „Війна грозить, Радянщина в небезпеці!“

Значиться, вся оця воєнна трівога має тактичне значіння, це засіб, що при його помочі стараються сталінівці скріпити своє становище. Тай прихильники Троцького кричать: „Війна йде!“ Ці знов бажають воєнною трівогою покріпити свої атути в боротьбі з правлячою тепер клікою. Нема сумніву, що бодай покищо ні одна ні друга сторона не бажає собі війни, однак числить на неї з огляду на економічну нерівновагу Европи й висліди, що випливають із цего. І тому підготовляє в себе дома відповідну почву — мілітаризацію настроїв широких верств пролєтаріяту й селянства.

Із цеї точки погляду слід теж оцінювати останні посунення внутрішньої радянської політики, а саме ухвали плєнума центрального комуністичного комітету.

Ці ухвали мають вельми цікавий коментар у бесіді предсідника Ради народніх комісарів, Рикова. Виголосив він цю бесіду на зборах представників московських орґанізацій комуністичної партії.

По думці Рикова, капіталістичний світ підготовляється запопадно до війни з Радянщиною, бо антаґонізм двох

Як повстала земля?

V.

Пятий день. Пятого дня сотворив Бог водні звірята й птиці.

„І сотворив Бог великі водні потвори і всяке єство, що живе й рухається, яке видали води по їх родам, також всякі птиці по їх роду. І бачив Бог, що було добре.“

„І був вечір і ранок, пятий день.“

І знов реченнє, яке міг би написати навіть сам Гекель, коли би тільки пропустити в ньому слово „сотворив“. Бож про „сотворенне“ не хотять чути невіруючі дослідники, хоч у своїх дослідах доходять остаточно до того самого висліду, що Мойсей, а саме, що перші животини мали свій початок у „воді“...

Саме своїми дослідами над звірятами, що жиють в морських глибинах, заслужився Гекель значно для науки і за це мусить йому наука бути вдячна. Та коли він опісля намагається пояснити, звідки повстало перше „житте“, тоді робиться фантастом і прогрішується проти науки. Як фантастичний противник всякого обявлення і як сліпий сторонник дарвінізму та грубої „малпячої теорії“, мусів Гекель дійти до таких блудів, які містить його книжка „Світова загадка“, книжка, що ще сьогодня є „Євангелієм“ для некритичних читачів, а яка в дійсности приносить ганьбу німецькій науці.

Як намозолився Гекель, щоби знайти першу, хочби як малу одробину білка. Він шукав за нею по всіх морських днах в пранамулі, він робив досліди з тисячними неорґанічними прібками намулу, та йому це не удалося.

Чеснійший є вже Ді Боа-Реймон, а з ним богато великих дослідників. Коли їх запитати про перше житте, то вони відповідають отверто: „Не знаємо, і не будемо знати“. Та це знов означає банкротство науки. Коли вони того не знають, так тоді пощо чванитися своїм всезнайством; бо ми знаємо, звідки береться перше житте.

Шестий день. Сотворенне звірят на суші — і чоловіка.

„І сказав Бог: Нехай видасть земля живучі єства по їх родови, домашню худобу... і дикі звірі на землі по їх родови.

І сотворив Бог звірята... І бачив Бог, що було добре.“

Але тут — закинуть сторонники теорії десценденції — явна противорічність між оповіданнєм Мойсея і новітною наукою! Якже воно? Преці новітна наука доказала, що всьо, ростини й звірята, розвинулося з незвершених протоплязмів до останніх родів і пород.

В дійсности теорія десценденції зовсім не противиться оповіданню Мойсея. Розумну теорію еволюції можна дуже добре погодити з христіянською вірою. До цеї теорії признаються також католицькі учені, як Васман, Райнке і инші.

Можна сказати, що вже Мойсей натякає на цю теорію в свойому оповіданню про сотворенне світа. Він пише: „І сказав Бог: **Нехай видасть земля траву...**“ А дальше: „І сотворив Бог великі морські потвори і всяке єство, що живе й рухається, яке видали води ..“ Ще дальше: „Нехай **видасть земля** живучі єства...“

Чи тут не приписується землі й воді великої участи й співділання при повстанню й розвиткови ростинних і звіринних родів? Чи в словах „по їх родови“ не говориться про еволюцію.

Проти розумної десценденційної теорії нема потреби виступати. Всемогучість і мудрість Божа являється більшою, коли приймемо, що Бог уже в перші зародки вложив цілий ряд степенів розвитку, як коли скажемо, що Бог сотворив кождий рід у його теперішному степені розвитку.

Помимо того ціла десценденційна теорія є ще остаточно зовсім недоказана.

Дослідники доказали досі тільки те, що многі теперішні форми ростин і звірят мали свої первісні степені. Та чи теперішна форма перейшла справді

систем зріс і скріплюється з кожнім роком. Хоч утворення одностайного протирадянського фронту комплікується антаґонізмом капіталістичних держав та мирною політикою Радянщини, та Анґлія зорить і підготовляє одностайний наступ. Вона використовує противенства, що витворилися з приводу версайського договору між ріжними державами й обіцяє коштом Радянщини змінити похибки цего договору.

Риков подав, що на плєнумі було дві точки погляду щодо реченця війни. Одна Осінського, керманича центрального статистичного уряду, друга Зіновєва. Осінський думає, що війна не скоро буде, а Зіновєв каже, що війна неминуча. Плєнум відкинуло обі точки погляду й приняло внесення, в якому вказує, що війна є неминуча й правдоподібна в найближчому часі. Тому, що ще не вичерпалися шанси війни за мир, плєнум поклало собі головною метою боротьбу за можливо найдальше відложення війни. Риков вказував, що капіталістичні держави бояться головно соціяльних наслідків війни, себто, що війна може довести до соціяльної революції, яка рішилаб долю Европи. Радянщина мусить, на думку Рикова, всіми зусиллями старатися відложити реченець вибуху війни, однак з огляду на це, що війна неминуча, мусить заразом скріпити оборонну готовість Радянщини.

Оці міркування Рикова важні не тільки тому, що діяльність сил, які кермують із Кремля радянським союзом, необчислима, але й що внутрішню видержність псевдо-комуністичного орґанізму земель колишньої царської Росії теж годі обчислити. Правда, пасивність мас влекшує більшовицькій оліґархії панування над ними. Але цю пасивність можуть захитати внутрішні антаґонізми, що тепер стрясають, а то й шарпають до недавна ще одностайну комуністичну партію. А оба противні табори, як зазначили ми в горі, стараються для своїх цілий *немов змілітаризувати* настрої мас і тому трівожать їх неминучістю війни, наступом капіталістичного світа на Радянщину.

І тут слід тямити, що широкі народні маси, передусім селянські, зівсім не розбіраються в правилах та доґмах ленінізму й мають свій власний доґматизм сильно матеріяльний, що міститься в трівозі, щоб їм не відібрано цего, що вже „забрали“ — себто „землі“ й „вольностей“, що за протяг десяти літ вросли в психіку широких мас. Капіталізм ідентифікують ці маси з царизмом, з повним поворотом давнього ладу. Це влекшує пропаґанду „оборонного мілітаризму“. Під впливом цеї пропаґанди розбуджується в масах національний патріотизм, закрашений чисто матеріяльним еґотизмом. І цей своєрідний патріотизм може в кожній хвилині пійти на услуги не так Радянщини, як Комінтерну.

Тому не слід легковажити „радянських зазивів“, що з ними лучиться широка пропаґанда на внутр і на зовні. Що ще сьогодні здається неправдоподібне, вже завтра може набрати прикмет *актуальности, коли обі противні* комуністичні фракції, чи одна з них не найде іншого виходу крім війни.

Значиться, війна справді не є неможлива.

Закон землі.

(б) Земля має свої закони. Ріжні численні спроби пристосувати закони т. з. „капіталісточної економіки“ до землі раніще чи пізніще кінчаються невдачею. Скільки було вже ріжних проєктів соціялізації, націоналізації, кооперації, а у нас на Україні це не лише проєкти, а навіть дійсність. І щож? Хиба проблєма є вирішеною? Скрізь, де дамократія святкує перемогу, майже у всіх країнах провадиться така чи інша земельна реформа, особливож в країнах Сходу Европи (очевидно, як найбільше культурних!) а віз і нині там. І от зо всіх боків чути голоси, що справа ця не є так проста, що не можна до неї підходити з трафаретним мірилом конфіскати, (російські та українські способи) або парцеляції.

Не так давно зїзд німецької соц.-демократії визнав хибність думок Маркса, що до природности концентрації землі зі всіма випливаючими звідси *тактично-програмовими наслідками*. З цього йде засада, шо землю не можна розглядати, як звичайний капітал, а власників її, як звичайних капіталістів. Треба признати німецькій соц.-демократії певну мужність та чесність. Але, на жаль, щось не чути, щоб наші підголоски зі соціялістичного таботу звернули на це увагу та зробилиб і зі свойого боку також відповідні висновки, що малоб безумовно добрий вплив на українську політичну думку в цілому. Тяжко від них того спідіватися, бо відомо, що ці наші „західники“ беруть зі Заходу лише те, що їм подобається і то переважно після того, як їх московські старші вчителі звернуть їм увагу на те, чи інше.

Загалом в т. з. поступовому громадянстві (таборі) домінує думка, що досить прогнати панів-землевласників, як земельна проблєма щасливо вирішиться.

Між тмм ми бачимо, що :

1) в країнах, де відобрали всю землю від панів та їх самих повирізували — катастрофально впала продукція, та земельна тіснота збільшилася без порівнання більше, ніж було це до таких „реформ“. На Україні нпр. є 5 мілионів сільського пролєтаріяту, що не находить собі заробітку ані на землі, ані на фабриці!

2) В країнах, де земельна реформа провадилася головно з мотивів національних та засобами більш обережними, та поступовими (Югославія, Румунія, Чехословакія, Литва, Латвія, Естонія) також слідне хвилювання в звязку зі значним зменшенням продукції, що відбивається на споживанні виробів промисловости, експорті та валюті.

3) В країнах сильно індустріялізованих (Франція, Анґлія) населення кидає землю, не бажаючи на ній працювати та йде на фабрику або навіть на еміґрацію. В Анґлії цею справою дуже серіозно цікавився парлямент за останні 26 років. Були прийняті закони про а) дрібні наділи, про б) кооперацію, в) свобідний доступ до землі, г) націоналізацію (проєкт Labour-party). Щож сталося?

Муніціпалітети, особливо ті, що в руках соціялістів, набули право примусово парцелювати великі маєтки, але не було майже бажаючих сісти на землю. Кооперативи—фабрики та крамниці дають великі дівіденди, — кооперативні маєтки пропадають. Потім—пропозиції дешевого кредиту, безплатного переїзду до Австралії, безплатної землі і т. п. В результаті великі австралійські міста, та свобідна земля. Анґлійський робітник не захотів брати землю.

В Новій Зеляндії, де проведена націоналізація — держава примушена просто давати в аренду землю під контролею та загальним керуванням урядовців, що веде до зросту бюрократії; абсолютно та не оплачується.

Таким чином корінь цього грізного питання не в тім, щоби посадити на землю того, хто не хоче туда йти, бо не має головного—любови до землі, а в тім, щоб уможливити істнування та розвиток тим, хто вже є нині на ній, працює, орґанізує, та дає державі самих здорових фізично і духово громадян.

Земля має свій закон і громадянство мусить його поважати! Варто додати, що ця майже основна для України проблєма ідейно, а почасти і практично розроблена в статтях В. Липинського, М. Кочубея та особливо М. Тимофіїва в книжках „Хліборобської України“.

всі ті степені, і чи пізніша форма дійсно розвинулася з перших форм, цього годі доказати. З історичного часу не маємо ніодного випадку зміни роду. Можна говорити тільки про ушляхотненнє раси, але ніколи про новий рід. Доказів отже на десценденційну теорію, як досі, нема, і хто хоче полишитися при своїй наївній діточій вірі, після якої Бог сотворив *всі ростини й дерева, птиці й звірята*, такими, якими вони є сьогодня, цей може бути спокійний, бо ніякий учений не зможе йому доказати, що така віра є нерозумна.

Що є квінтесенціею оповідання Мойсея? Це, що Бог є сотворителем світа, ростин і звірят. Для сотворителя однаково легко сотворити ростини й звірята або в їх звершеному степені, або тільки перші зародки зі здібністю дальшого розвитку аж до звершености. Розходиться тільки про те, що більше відповідає Божій **мудрости**, бо для Божої **всемогучости** одно й друге однаково легко.

До обчислень учених що до віку землі слід додати отсю увагу: Всякі ті обчислення мають стійність тільки тоді, коли приймемо, що Бог сотворив самі перші зародки; в другому випадкови, значить, коли приймемо, що світ повстав відразу приблизно таким, яким є сьогодня, ті обчислення не мають великої стійности.

На всякий випадок учені дослідники не можуть нас ніколи своїми дослідами заскочити. Правдива наука не буде ніколи небезпечна для нашої віри. Правда є **тільки одна.** Як природна правда (наука), так і надприродна (обявленнє), мають своє жерело в Бозі, а в Бозі нема ніякої противорічости. Коли денебудь покажеться яка противорічність, *тоді можна з гори приняти*, що тут поблудив дослід; бо обявленнє стоїть висше над людський дослід.

Загалом цікаво, що учені й дослідники в усіх світових питаннях ніколи не в силі дійти до ясного кінця. Вони досліджують і відкривають, а при кінці мусять завсігди визнати: „Не знаємо“. І це лежить мабуть в Божих намірах. Бог полишив їм цілий світ для досліду й „диспутования.“ Вони можуть робити не знать які учені досліди, але коли не дадуться поучити Богом (обявленнєм), не вийдуть ніколи з хаосу.

Всі діла Божі є саме ділами Бога, нескінченого, вічного. Всі вони носять на собі сліди нескінченого й вічного. Скінчений, обмежений дух ніколи не пійме цілковито й не зрозуміє нескінченого, але правдивий дослід мусить завсігди служити правді.

До нашого Громадянства.

Головна Управа „Рідної Школи“, яку воля українського громадянства покликала до проводу в справах рідного шкільництва, приневолена звернути увагу тогож громадянства, що матеріяльні засоби „Рідної Школи“ цілковито вичерпані, а новий шкільний рік приходиться в недовзі відкривати з дефіцитом около 80.000 зол.

Буджет Головної Управи „Рідної Школи" за шкільний рік 1926/27 виказує в приходах около 255.000 зол., а в розходах около 335.000 зол. Повстає отже при кінці року недобір 80.000 зол. Постійні приходи „Рідної Школи" (шкільні оплати) мінімальні, бо дають заледви 40.000 зол. у рік тоді, як самі платні учительства, підмоги повітовим

Кружкам, Каса Хорих, Пенсійний Інститут та удержання канцелярії Головної Управи виносять около 300.000 зол. На добавок аґенди Товариства постійно зростають, а з ними ростуть і видатки. Н. пр. від початку шк. року відкривається в найблищій околиці Львова дві захоронки (Знесіння й Пасіки) та народня школа в Замарстинові. Це видаток на нових 1000 зол. у місяць. — Головною матеріяльною підставою „Рідної Школи" повинна бути жертвенність українського суспільства. Тимчасом жертви з краю при постійному зрості аґенд Товариства впливають застрашаючо скупо, бо доходять у деяких місяцях заледви до 2.500 зол. Поважні, але не періодичні жертви наших братів з Америки, це одиноке джерело, яке дозволяє нам вдержати буджет Товариства бодай на вище згаданій висоті.

Такий стан в будучности не може істнувати. При добрій волі української суспільности постарається Головна Управа о постійні джерела доходу на нашу неузброену армію. Але тимчасом українська суспільність ще в місяці серпні **щедрою жертвенністю мусить покрити дотеперішній недобір. — Мусимо зачати новий шкільний рік з упорядкованими фінансами, бо інакше великими кроками будемо наближатися до катастрофи.**

Ніхто нехай не зражується тим, що даток невеликий, бо й найменьший при масовости являється поважною допомогою.

Вислід жертвенности найблищого часу покаже, чи українське громадянство ставиться з гідною серіозністю до завдань своєї підставової інституції.

Головна Управа „Рідної Школи":

Д О П И С И.

СОПОШИН, п. ЖОВКВА, посвячення церкви. Дня 16. ц. м. відбулося торжественне посвячення церкви в Сопошині при великім здвизі народа. Обряду посвячення довершив перемиський владика Преосв. Йосафат. У своїй проповіди підчеркнув владика значінне св. Йосафата, якого мощі вложив саме в престол нового храму, для нашої Церкви й Народу, осуджуючи заразом погубну роботу тих, що всіми силами намагаються знищити діло Святого через вщіплювання свого роду культу Наумовича. Коли Наумович зробив що доброго то все перечеркнув тим, що зрадив св. католицькій вірі.

У ч а с н и к.

Т е л е ш н и ц я с я н н а, лютовиського деканату (Місія). Заходом ревного пароха Телешниці сяннної о. Й. Коленського відбулася там в червні 5-денна місія під проводом о. Теофіля Калинича з Райського. В означений день зійшлися люди з Телешниці та сусідних а навіть і дальших сіл, деякі з процесіями під проводом своїх душпастирів. В прегарній гористій околиці над Сяном зібралися тисячі мешканців наших чудових Карпат і залягли гору, на якій побудована гарна мурована церква. На проповідниці появився провідник місії о. Калинич і в питомий собі спосіб промовив до кількатисячної маси народу, зібраної під горою. Вражіння було незвичайне. Тисячі сердець забилися живо слухаючи проповідника, котрий пірвав за собою слухачів, бо переплітав свої глибоко обдумані проповіди богатими і цікавими примірами з життя. Не диво, що на дальші науки, які виголошувати на переміну о. К., о. М. Радошицький з Телешниці Ошварової, о. В. Трицецкий з Волосатого, а вкінці о. Й. Мартинович з Кальварії, котрий виголосив проповідь про жаль, — ходили люди дуже пильно, бо відчували потребу обновити свої душі і скріпити свою віру цілющим словом Божим. По кождій науці відправлялося в церкві Богослуженя, підчас якого співав хор під управою п. Коленської, дружини о. пароха, котра вложила також богато труду для піднесення свята. Наслідок місії був незвичайний. Кілька тисяч народу приступило до св. сповіди, якої слухали оо. проповідники і сусідні священики, декотрі як напр. о. В. Данилів з дальших околиць. Особливо гарно випав останній день місії коли селом ішла процесія з великим місійним хрестом. Сего дня зібралося також майже усе деканальне духовенство з о. деканом Згорнякевичем на чолі. Хрест поставлено на площі біля церкви, а під хрестом виголосив о. Калинич річеву і настроєву проповідь. Народ упав на коліна і співав з одушевленням „Кресту Твоєму". Свято закінчив о. декан, котрий теплими словами промовив до народу, загрів його до витревання в добрім та поблагословив його. Після того люде обновлені на душі почали розходитися. З їх слів можна сміло твердити, що ся місія матиме в цілій близшій і дальшій околиці благодатний вплив, бо звяже людий ще тіснійше з нашою церквою та скріпить його у вірі в кращу будуччину. Булоби бажаним, щоби подібні місії відбулися і в найдальших закутинах нашої землі, бо й там починає вдиратися ворожа аґітацію, яку можна побороти при помочи місій. **О.**

ТУРЧАНЩИНА. (Св. Місія в Ботелці вижній). Турчанський повіт має славу горами забитого кута і то найтемнійшого так під зглядом політичним, освітним, економічним, як і під зглядом релігійним. Та в послідних роках, як на інших полях, так і на релігійному йде до кращого, передівсім від тристалітної річниці св. Йосафата. В турчанському, високанському й жукотинському деканаті в майже всіх вже парохіях відбуто св. Місії, які десятки тисяч вірних загріли до нового релігійно-духового життя. Одна з послідних св. Місій відбулася в парохії Ботелка вижна, де парохом є старенький о. Ілярій Солтикевич, котрий мимо свойого 70-літного віку гідно підготовив своїх парохіян до св. Місії. Св. Місія була тридневна (12, 13, 14. липня), провідником був о. Осип Бадан, а помічниками о. Андрей Трешневський і о. Іван Грабець. Цілі три дні парохіяне Ботелки вижної і дочерної церкви Яворова, та сусідних сіл наповняли по береги нову, гарну церкву і слухали мудро обдуманих і гарно виголошених наук передівсім о. провідника. Вінцем св. Місії була сповідь, котру слухали майже всі кондеканальні і св. Причастіє, до котрого приступило понад 1000 вірних, між котрими було до 300 з сусідних сіл. Поставлення місійного хреста і перейманча проповідь під хрестом о. провідника та уділення ним Апостольського благословення закінчили св. Місію в Ботелці вижній. **Присутний.**

О П О В І С Т К И

Позір Студенти!

Товариші! Члени „У. Хр. Студ. Гр.“! Проєктований Статут вже видрукуваний! Треба 12 підписів, щоб внести його до воєвідства до затвердження. Хто мав би нагоду бути у Львові в серпні, зволить ласкаво зайти до Редакції „Нової Зорі“ і підписати статут. Хто не може бути в серпні у Львові, нехай зволить подати уповаженя о його підпис письменно на руки підписаного, котрий справу хоче як найскорше полагодити. — Львів, 2. серпня 1927 р. — Б а н а х Г р и г о р і й, Камінка —Старе село, п. Камінка Волоська. 2-3

КОМУНІКАТ.

Подається до відома П. Т. Українського Громадянства та Студенства, що Товариство Прихильників Освіти у Львові дня 9. ц. м. вислало прохання до чотирох воєвідств: Львів, Станиславів, Тернопіль і Луцк о дозвіл на збірку в грошах і натураліях в часі від 1. до 30. вересня цього року. Товариство, якого завданням є нести матеріяльну і моральну поміч студентам високих і середних шкіл, звертається до Громадянства, а в першу чергу до студенства, яке в істнуванню цьогож Товариства є найбільше заінтересоване, з зазивом негайно оснувати комітети для переведення збіркової акції. Оснування таких комітетів належить зголошувати комітетам окружним, які мають провід в збірковій акції на терені поодиноких воєвідств. Комітетами окружними будуть ті, які повстануть в містах чотирох названих воєвідств.

Близших інформацій в справі збіркової акції уділяє письменно канцелярія Товариства Прихильників Освіти у Львові, вулиця Супінського ч. 21. Для устних інформацій канцелярія відчинена від 10—11 год. кождого дня кромі неділь і свят.

В о л о д и м и р Д е ц и к е в и ч в. р.
голова.
Д-р *Л ю б о м и р М а к а р у ш к а в. р.*
3—3 за секретаря.

Через Адміністрацію „Нової Зорі“ переслав о. д-р Роман Яценків з Нараєва 51 зол. 32 сот. (52·00 — 0·68 порто) як збірку від Впр, ОО. параївського деканату на будову Дому вдів і сиріт по священиках.

На Український Город.

III. виказ жертв на Ухраїнський Город у Львові.

За час від 24. травня до 28. червня 1927 р. деклярували і по більшій части вже вплатили на Український Город отсі громадяни:

Дирекція й урядовці Ревізійного Союзу Українських Кооператив: інж. Ольховий В., д-р Раковський Р., Головка Б., інж. Воробець В., Левицький Р. по 5 зм. дол., Газрицкэ А., Біганський М., д-р Палійчук П., Грабар І. по 4 дол., інж. Храпливий Е., Мельничук М., Кубаєвич В., д-р Петрів ., Нивинський А., Маренін Я., Квасниця Д., Федак Іван, Камінський І., Трусевич С., Гебус М., Козак, Пеленський по 2 дол., Кобилянський, Федаківна С., Крук, Лемішка по 1 дол., д-р Корчинський М. пів дол.

Управа й урядовці Народньої Торговлі: інж. Павликовський 5 дол., дир. Лазорко М., Скрипка М., Кміцикевич Р., Кіт О. по 2 дол., д-р Бариляк О., Скарбек Ол., Галяревич Ю., Кудрик Е., В. Кисілевський, Чорний, Шпитко, Рудницький, Ярославичівна Т., Перунівна по 1 дол., Окпиш 3 зол.

Учительський збір філії української держ. гімназії: о. д-р Костельник 5 дол., проф. С. Гайдучок 3 дол., д-р Полек, Мечник, Турчин Л., Білинський В. по 2 дол., д-р Колесса, Козак В., дир. Вербицький Яр. по 1 дол.

Управа й урядовці „Дністра'" рад. Петрушевич, Кушерський П. по 5 зол., Мороз І., Яновнч М. по 25 зол., Пак І., Доманик Й. Сполітакевич І. по 20 зол., Плетінка К., Фарина П., Чума В. 5дол.

Депозит зі спадщини бл. п. Сеня Ґ о р у к а, отамана УСС., одґанізатора й довголітнього діяльного члена Старишини „Сокола-Батька" 24 дол. і 7 зол.

Д-р Куровець 10 дол. і кличе дир. Миколу Заячківського і д-ра Миколу Шухевича; інж. Бартош В. непринятий гонорар від „Сокола-Батька" за технічні праці на площі, монастир ОО. Студитів в Уневі, інж. Мудрак Ю., радн. Левицький Петро, Товариство „Сокіл" у Радехові, д-р Кирило Студинський, Наукове Товариство ім. Тараса Шевченка — по 10 долярів.

Проф. д-р Кульчицький В. 50 зол., Студентська Громада в Кракові 50 зол. і кличе Студ. Гром. у Львові, Варшаві і Познані, питомці бурси УПТ. ім. Сембратовича у Львові 55 зол. 60 сот. (25 прц. чистого доходу з крамниці), Л. Ш. 20 зол., Криловський І. 20 зол., радн. Дрималик О., радник Сельський Й., о. Яценків, о. Каштанюк А., д-р Волошин Мих., д-р Кашубинський, Вільгельміна Стеблецька, прок. Гриневецький, д-р Бережницький, радн. Глібовицький О., радн. Рожанковський, літоґраф В. Андрейчин, д-р Біляк С., І. Ігнатишин з Єгипту (через Зем. Банк) — по 5 дол.

Дир. Терлецький, радн. Ріпецький, радн. Яценьо, радн. Федусевич Ю., радн. Сосновський, Н. Пшепюрський — по 3 дол., А. Іванович, С. Козак, редн. Матіїв, Т. Пявка, Т. Процишин — по 2 дол., д-р Говикович А. 35 зол., збірка між студентами медицини львівського університету через Я. Сахна 27 зол., Н. Н. 5 зол., Н. Н. 9 зол., Е. Дидик 10 зол., Е. і Й. Смикович 10 зол., о. Кишакевич 5 зол., о. Громницький 5 зол., продажа значків підчас Обласного Сокільського Свята 19. червня 21.20 зол., о. Лада, о. Каршінський, переплетник Бабяк, майстер шевський Хлібкевич, майстер шапкарський Габінґер, о. Радловський, о. Бачинський — по 1 дол.

Жертводавці — переважно громадяни міста Львова. Старшина „Сокола-Батька" надіється, що за приміром громадянства Львова піде також громадянство цілого краю і причиниться до викупна Українського Городу для цілого Українського Народу.

Кличемо до всіх: **все вперід всі — враз!**

Присилайте передплату на „НОВУ ЗОРЮ“.

НА ДОГІДНИЙ КРЕДИТ!

ФУТРА, СВИТКИ, РАҐЛЯНИ мужеські, жіночі і діточі. — ПЛАЩІ з сибірійських лошаків, астраханів, перських баранків, мурмлів, сельскінів і т. п. || БОА, ШАЛІ, ШАПКИ, ДИВАНИКИ перед ліжко. Великий вибір ШКІР до вбирання плащів суконь і т. п. || проситься жадати кредит. проспекту у фірми: || **СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ**
МАҐАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР
ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 1. — Ч. телєфону 48 - 50.

ПРИЙМАЄ ВСЯКІ ПЕРЕФАСОВАННЯ ФУТЕР, БОА, ШАЛІВ, ШАПОК і т. п. — ЯКІСТЬ ТОВАРІВ І РОБОТИ ЗАҐАРАНТОВАНІ. 3—10

НОВИНКИ

„Світили Сходу“. починаємо розсилати нашим ПТ. передплатникам у найблизших днях. Прохаємо ласкаво присилати долученим чеком належність за них в сумі 3 зол. 60 с.

Тьма кромішня — в головах вшехпольських редакторів. Звісна є польська ігноранція в українських справах. Недавно „Слово Польске“ в ч. 229 з 20. ц. м. показало клясичний зразок польського невіжества у статті „Українська меншість“. В тій статті фантазує вшехпольський писака на тему українських партій, котрі знає мабуть лиш зі скорочених назв. Згадується там і УХО і то як політична партія (?) і до того ще як польонофільська (побожні бажання). Вітаємо „С. Польське“ з таким „ґеніяльним” відкриттям, а польську суспільність з такою „поінформованою“ пресою, що заєдно плете їй „дуби смальоне”.

Конґрес національних меншостей. Третій конґрес національних меншостей почав у понеділок 22. ц. м. свої наради в Женеві.

Звірський напад на священика. На о. Івана Мельника гр.-кат. пароха в Берегах пов. Самбірського напало минулого тижня чотирьох замаскованих бандитів. Коло 1-ої год. в ночі почув о. Мельник в сусідній кімнаті свого мешкання якийсь шелест. Прочуваючи щось лихе, взяв револьвер і вийшов до кімнати та в тій хвилі трьох бандитів кинулися на нього, вирвали йому з рук револьвер і у звірський спосіб почали бити його. На крик катованого о. пароха збіглася родина і служба та бандитам удалося втекти. О. Мельник сильно побитий і поранений ударами крісових прикладів. Стан його здоровля дуже важкий — о. Мельник вже старша віком людина. Поліція викрила вже всіх чотирьох бандитів. Є це місцеві парубчаки, сини заможніших господарів. Ганьба і сором!

Велика пожежа в Дубецьку. 23. ц. м. вчасним ранком вибухла пожежа в Дубецьку. Пожежа лютувала сім годин. Згоріло зівсім крім багато стоділ і складів, пятнацять домів тільки частинно обезпечених. Колиб був вітер, так булоб пішло все містечко із димом. Пожежа взялася з цего, що в одній міщанській хаті впала й розбилася нафтова лямпа.

Замість качки кухар. Власник маєтку Борки, пов. Красностав, Юрій Ржевуський пішов полювати на качки й на полюванні замість качки поцілив свойого кухаря.

Фабрика з машинами вилетіла в повітря. Дня 11. серпня ц. р. в год. 2 в ночі в Збєжу, в фабриці „Пшемисл хемічний“ наступила велика експльозія. У цій фабриці в одній із щоп були нагромаджені великі транспорти барвника. Вибух послідував наслідком нагромадження ґазів. Увесь запас барвника знищило, мури фабрики здемольовало, машини вилетіли в повітря. У всіх околичних домах повилітали шиби з вікон. Детонація вибуху була надзвичайно сильна, втрати величезні. Жертв у людях на щастя не було.

Діти пустили з димом ціле село. В Градиску, ґміна Городок, пов. Ковель бавилися діти сірниками й спричинили пожежу, що перемінила в згарища сливе все село. Крім домів, забудувань та інвентаря жертвою пожежі впало 500 золотих, 665 золотих рублів і 5000 долярів. Загалом втрат є на більше як на вісім сот тисяч золотих. А причиною діти оставлені без опіки.

Важне запорядження в Канаді. У Канаді ухвалено закон, який признає всім особам, що мають понад 70 літ, а не мають майна, достаточного для запевнення їм удержання, річні ренти в висоті 240 долярів. Кошти викликані цим законом покриє в половині центральне правительство, а в половині провінційні самовряди.

„До теми про галицький консерватизм“. У статті під цим наголовком в 33 ч. „Нової Зорі“ з 21. серпня 1927 р, пропущено через недогляд коректора підпис автора статті д-ра Володимира Залозецького та замітку в нотці під статтею.

Загадка вбивства вияснена: Як недавно подали часописи під Галичем вбито посесора дібр Острів, Максиміліяна Вайца. По переведенні доходжень виявилося, що вбийником є Осія Брайтбарт, що їхав із Вайцом. Він вистрілив до Вайца тричі з револьвера й убив його на місці. Щоб змилити слід, пострілив і себе. Виявилося, що він був любасом Вайцової жінки й тому вбив його. Брайтбарта арештували й відставили до карного суду в Станиславові.

Арештування двох війтів. Від кількох днів переводить краківський воєвідський слідчий уряд доходження проти двох війтів із краківського повіту, що їх арештовано. Один із них (назвища обох держать покищо в тайні) має на совісти злочин убивства, що його довершив перед кількома літами, а другий надужиття при відбудові краю. Вчинки обох війтів виявилися щойно тепер при нагоді передвиборчої боротьби.

Криваві заворушення на Литві. Як доносять із Ковна в Тельшах прийшло до кривавих робітницьких заворушень. Робітники кинулися на поліцію з камінням і ножами й двох поліціянтів поранили так, що рани грозять їх життю, а кількох лекше. Супроти цего, що поліція не вміла опанувати положення, заалярмовано ґарнізон. Робітники привитали військо градом каміння, на що військо відповіло численними сальвами з крісів і розігнало товпу. 14 провідників робітників арештовано.

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ для дітей на час вакацій або і на цілий рік, може поручити: Управа захисту для сиріт у Львові, вул. Потоцького ч. 95. 10—10.

Час відновити передплату!

ОГОЛОШЕННЯ

Додаткові вступні іспити в Учит. Семинари СС. Василіянок у Львові, вул. Потоцького 95 з правом прилюдности, будуть відбуватися: на І курс дня 31. серпня о 8. год. рано, на II і III курс в днях 1 і 2. вересня. Вільних є ще лиш кілька місць. Зголошення з документами (метрика, останне шкільне свідоц. та лікарське від фізика) приймає дирекція устно або писемно до дня 30. серпня. Початок шкільного року 1. вересня. Др. Чубатий, управ. 1—1

Всч. ОО. Парохів, котрі уладжують місії в своїй парохії, просять уклінно **два воєнні інваліди** У. Г. А., що займаються продажю девоціоналів, повідомити їх на час протягом двох тижнів про відбуття місії. Адреса: Яків Л. Запитів, пч. Підліскі Малі (пов. Львів). 1-1

Львівського і празького університу

Д-р мед. Володимир БАБІЙ

лікар-дентист і стоматольоґ,

ординує від год. 8—13 і від 15—18

У ЛЬВОВІ 1—1

при вул. Льва Сапіги ч. 65.

Першорядна Фірма

Стахевич і Абрисовський

У ЛЬВОВІ, РИНОК, Ч. 32.

поручає у найбільшому виборі:

Матерії на дамські сукні і плащі;

Сукна на мужеські убрання і пальта;

Шовки — Плюші — Хустки — Полотна і т. д.

ЦІНИ ДУЖЕ ПОМІРКОВАНІ!

1—6

Feurige Wolke

Von Dr. theol. Robert Lindhardt, Stiftsprediger bei St. Kajetan in München Kanzelvorträge für die Sonn-und Festtage des Kirchenjahres. 2. Band: Pfingstkre s. 3. Auflage 8° (VI + 138 cm.) Freiburg in Br. 1927. Herder.

Ціна за примірник опр. в полотно 3·60 нім. м.

Велика вартість проповідий о. Ліндгардта лежить у незвичайно ориґінальнім сформулованні біблійних тем. Автор не шукає дешевих ефектів в доборі якихсь актуальних уморальнюючих оповідань, але він уміє про св. Евхаристію, про Церкву, про поодинокі слова Іс. Христа і про заповіди Божі оповідати з таким зрозумінням нинішної людини, що жевріючі іскри його слів розпалюють правдивий вогонь любови в душі читача.

Книжку замовляти по адресі:

B. HERDER COMP. VERLAGSBUCHHANDLUNG WIEN I WOLLZEILE 33.

Видає і редагує Комітет У.Х.О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Ч. 35. (86.) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, 4. вересня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „Нова Зоря" Льва Сапіги ч. 26. I. пов. Почтова скритка 537. Конто почт. шад. Краків ч. 405.867.

Передплата в краю: чвертьрічно 4 зол., місячно 1·50 зол. За кордон.: річно 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Пятий велеградський зїзд. — Православна аґітація на Лемківщині. — З церковно-релігійного життя. — Переображення. (Фейлєтон) — „Нове життя" — чи культурна загибіль? — Політичний огляд. — „Ґумова війна" між Англією і Америкою. — Як повстала земля? (Фейлєтон.) — Хто виней? — Дописи. Нові книжки і видання. — Новинки. — Оголошення.

Пятий Велеградський Зїзд.

Останній, пятий з черги Велеградський уніоністичний зїзд, відбувався цього року від 20. до 23. липня. Зїзд випав величаво. У ньому взяло участь понад 400 осіб. Крім чехів і українців були там хорвати, словінці, лужицькі серби, анґлійці, французи, італійці, німці, голяндці, еспанці, литовці, бельґійці й поляки. Цьогорічний зїзд можна вважати великим кроком вперед в справі зближення сходу і заходу.

В нарадах зїзду живу участь брали особливо чехи й українці, як з Галичини, так і з Закарпаття. Православних було цього року небогато.

До світлости зїзду причинився ще обхід 1100 літної річниці уродин св. Кирила.

Досі були чотири Велеградські уніоністичні зїзди. Орґанізатором їх і душею був о. Д-р А. Стоян, пізнійший оломунецький архієпископ († 1923). Перший зїзд улаштовано в р. 1907 під проводом митрополита А. Шептицького. Другий зїзд відбувся в р. 1909, третій в 1911 р. (під проводом о. Д-ра Стояна), а четвертий щойно в 1924 р. (ізза війни) під протекторатом наслідника Стояна, архієпископа Д-ра Пречана.

Цьогорічний пятий зїзд почався (дня 19. липня) зборами богословів і священиків. Зібралося понад 200 богословів з цілої чехословацької республики. Збори відбувалися в монастирі, їх відкрив о. Врана. Перед зборами була в церкві проповідь Д-ра Шатохи, що поручав св. Кирила як примір для богословів. На зборах референтом був о. Габеш, котрий говорив про католицизм св. Кирила.

На зборах явився також наш митрополит А. Шептицький, ужгородський епископ Гебей, пряшівський епископ Гойдич і епископ Д-р Ставель.

По рефератах промовив до богословів митрополит Шептицький про оден уніоністичний фронт.

По обіді відбувалися дальше збори богословів. Тепер прочитано реферати про співпрацю словацьких богословів, про часопис богословів „Музей" і про 1000-літний ювилей св. Вацлава. З великим одушевленнєм принято заяву словацьких богословів, що вони готові співпрацювати з чеськими й моравськими богословами для кирило-методіївської ідеї.

Опісля розвинулася жива дискусія. Збори богословів закінчилися пізно вечером.

Іще того самого дня вечером (19. липня) почався сам уніоністичний зїзд, на якому явилося 28 епископів, а між ними ректор східного інституту в Римі, епископ А. Дербіні.

Перший день зїзду почався св. Літурґією, відправленою митрополитом А. Шептицьким і епископами Гебеєм та Гойдичом.

Між епископами (крім згаданих уже) були: оломуцький архієпископ Д-р Пречан, перемиський епископ Д-р Йосафат Коциловський і епископ-помічник Д-р Григорій Лакота, крижевацький епископ Д-р Няраді, нітрянський епископ Д-р Кметько, підляський епископ Пшездзєцький і ін.

До президії вибрано: митр. Шептицького, еп. Дербінія і еп. Кметька.

Між гістьми явився між іншими заступник міністра закордонних справ Д-р Розточіль.

По прочитанню привітних телеґрам і писем слідували реферати: о. Д-ра Ващіци (Оломуц) про значіннє св. Кирила й Методія для зєдинених Церков; Д-ра Дорника про славянських апостолів в світлі візантійської історії і проф. Корділлі (Рим) про юридизм св. Вітців сходу й заходу.

Того дня по полудні відслужив еп. Гебей панахиду над гробом архіеп. Стояна. Вечером був Велеград ілюмінований.

(Кінець буде.)

!!! Звертаємо увагу !!!

що НОВА АДРЕСА

„Нової Зорі", „Правди", „Поступу" і „Української Христ. Орґанізації є:

Львів, вул. Льва Сапіги ч. 26. I. пов.

Православна аґітація на Лемківщині.

Від якогось часу проявляються на глухій Лемківщині православні рухи. Ширять їх всілякі захожі та місцеві демаґоґи, які вже до війни виступали ворожо проти католицької Церкви та ширили схизму. Іде клич: „Проч з Римом, Лемко завсе був і буде православний!" Ця злочинна аґітація прибрала вже доволі широкі розміри й принимається головно на тих землях, де була слаба католицька свідомість. Моральну піддержку та заохоту дає сотками розкидувана між народ преса: „Русскій Голосъ" та „Голосъ Народа". Розбурхана товпа кидається на церкви та парохіяльні доми, робить пакости нашим священикам, вливає нафти до студні (як у Тиляві), кидає погрози і т. і.

Яка причина цих заворушень?

Їх багато. Безпосередною причиною є поява численних аґентів та зможена акція місцевих демаґоґів. Весь час сиділи спокійно аж нараз у цім році заметушилися. Скликували збори, накидувалися на Рим, на св. Йосафата, підривали повагу священика, а відтак ходили від хати до хати та збирали підписи за переходом на схизму. Коли вже все було готове, посилали до священика депутацію з домаганням вичеркнути з богослужебних книг св. Йосафата, не поминати папи та привернути слово „православний". Очивидна річ, що священик зразу відкинув ці домагання, стараючись обаламучених завернути з хибної дороги. Та не всюди воно вдавалося. Демаґоґи мали декуди більший вплив на товпу. Сейчас спровадили православного батюшку, який приїздить без ніяких перепон і далі розаґітовує темний народ. Уже трьох їх сидить на Лемківщині, в Тиляві, Чорнім та Королевій руській. Богослуження правлять по приватних домах, часами й у наших церквах, о скільки поведеться їм вдертися туди на силу. Так батюшки, як і світські аґенти почуваються певними себе, а супроти наших священиків поводяться визиваючо. В однім селі мала бути вечірня в неділю. Заки зійшлися люди, приходить нечайно піп зі своїми приклонниками до церкви. Питає його наш парох, що собі бажає. „Прішол Богу памаліться" й зразу бере епитрахиль на себе й править вечірню. Парох у клопоті, безсильний супроти напасника, мусів терпеливо ждати кінця. Щоби приподобатися сильним міра цього, не забувають батюшки на кождім кроці підчеркувати свою льояльність, а за през. Мосціцкого та Пілл-

судського уряджують прилюдні молитви. Воскресну проповідь у Тиляві розпочав батюшка словами „Воскрес Христос для Пілсудского, воскрес для Мосціцкого, воскресла й наша віра православна"...

Мимо волі стає перед нами Холмщина, Волинь, Підляше. Наш священик не має права туди показатися, його сейчас шупасом назад відставили. Покійний епископ луцький Йосиф помер поза границями своєї дієцезії. А православні відсіль заїздять на Лемківщину без перешкод так світські, як і попи.

Є ще й глибша причина згаданих схизматицьких рухів, а саме недостача реліґійної свідомости. Лемко ще до війни проявляв тут і там ненависть до католицької Церкви, хоч у реліґійних справах не визнавався. В Америці Лемки переходили масово на схизму та до ріжних протестантських сект, а в глухих закутках лемківської землі ще сьогодні можна стрінути дивовижні поганські звичаї як „Світлини". Коли помре ґазда, сходяться сусіди пють та їдять, а відтак серед диких вересків танцюють довкола небіщика, шарпають його зо всіх боків, бють та виволікають на двір.

У цілім тім злощаснім явиші одно належить ствердити. Схизма принимається виключно по сих селах, де протягом довшого часу сиділи священики, які не над спасенням душ працювали, а управляли погубну русофільську політику. Народ читав „Галичанина", „Русское Слово", „Голос Народа", видання ім. М. Качковського, які кипіли ненавистю до Риму й кат. Церкви. З таких сіл виходили нерідко інтеліґенти, які відтак явно зривали з Церквою і насаджували схизму. Многі мандрували до православних семинарій, відкіля вертали до краю або їхали до Америки як батюшки.

Де були ревні священики, які працювали в католицькім дусі, там про схизму не було ніколи й нині немає чутки.

З церковно-реліґійного життя.

Кардинал Лаврентій Ляурі.

Св. Отець іменував Кардинала Ляурі Великим Пенітенціяром (до якого належать справи духовні чисто внутрішнього характеру, ріжні диспензи й надавання відпустів. Туди може звертатися кожний вірний, сам чи через свого сповідника). Уряд цей займав до тепер Кардинал Андрей Ф р ю в і р т (Домініканець), який обняв на час уряд Канцлера Св. Римської Церкви. Перед тим вже Кардинал Ляурі став членом двох св. римських Конґреґацій: Соборів і св. Тайн та членом Секретаріяту (у відділі для надзвичайних церковних справ). Недавно обняв Кардинал Ляурі в посідання назначену Йому церкву св. Панкратія через прокуратора, архіепископа Рафаїла Россі, Ассесора св. Конгр. Консисторіяльної. В тім торжественнім акті взяв участь брат Кардинала, Генрик Ляурі, секретар і кількох вищих настоятелів Чина босих Кармелітанів.

І. Л.

Доповняючий реліґійний курс для учителів в Неаполі.

Католицький університет Н. Серця Христового в Медіоляні улаштував від 15—25 серпня ц. р. доповняючий курс для учителів в Неаполі, під проводом Ректора медіолянського католицького університету, славного лікаря, письменника й громадянського діяча о. Августина Джемеллі (Gemelli), Франціскана. П л я н л е к ц і й: О. Джемеллі: „Метода студій у творенню католицького світогляду". — Проф. Ольджаті: „Три історичні постаті 19. ст. і три основні питання християнської думки: Лямне, Лякодер, Монтлямбер (Lammenais, Lacordaire, Montelembert)" — Монс. Пепе: „Св. Юстин і Марко Аврелій. Подібности і контрасти". — Проф. Стікко: „Як думали про виховання св. Франціск з Ассізі і св. Бонавентура? — Проф. Стефаніні з Падуї: „Педаґоґія актуалізму (Джентіле, Льомбардо, Радіче)". — Проф. Де Сімоне, доцент кор. унів, в Неаполі: „Данте як фільософ і богослов у світлі чеснот і візій". — Др. Неккі: „Про виховання анормальних". — Лікар Др Маццео: "Питання гігієни у сучасній школі". — Учасники курсу взяли спільно участь у всіх щоденних, головно ранішних духовних вправах.

І. Л.

Католицькі конґреси в Німеччині.

В липни цего року відбувся в Ґруенгоф на Поморю католицький конґрес. Оден з референтів подав огляд католицького руху на Поморю. Католицизм віджив тут перед 200 роками. Вправді католики є ще й тепер чужинцями в цьому краю, але число їх і сила щораз зростає. — В серпни відбувся 25-ий з черги католицький конґрес в Бранденбурзі. — На вересень скликаний 66-ий католицький конґрес до Дортмунду.

Зворот сконфіскованих монастирських дібр в Чехословаччині.

Чеські часописи доносять, що чеське правительство рішилося звернути Бенедиктинам сконфісковані їм посілости (3126 морґів), о скільки вони зірвуть взаємини зі своєю угорською провінцією.

Католицькі орґанізації в Франції.

По дворічній орґанізаційній діяльности числить „Католицький національний Союз" 2 і пів міліона членів, „Союз католицької молодіжи Франції понад 120.000 членів, а „Союз французьких жінок" понад 900.000 членів. „Союз бувших духовних учасників війни" числить 12.400 священиків.

„Ліберально-католицька Церква" в Анґлії.

„Ліберально-католицьку Церкву" основано в Анґлії в р. 1916. Наука цеї „Церкви", це мішанина науки католицької, старокатолицької, теософічної, спіритистичної й протестантської. Нова „Церква" задумує зєднити всі християнські Церкви. Вона приймає сім св. Тайн. Її епископів мав висвятити оден старокатолицький архієрей. „Ліберально-католицька Церква" вважає себе віткою католицької Церкви.

Реліґійні відносини в Зєдинених Державах.

В р. 1925 було в Зєдинених Державах 113,492.720 населення, з чого 47½ міліонів належало до якоїсь церкви або реліґійної орґанізації. Католиків було 16,193.171 (після иншої статистики було їх около 20 міліонів), квакрів, жидів і православних около 3·8 міліонів, а решта, 27½ міліонів, належало до ріжних протестантських сект. Протестантські секти тратять що року понад 500,000 членів.

Число християн і поган у світі.

Докладно подати, кільки є в світі християн, а кільки поган, не так легко. Бенедиктинець Дон Матернеус числить усіх людей на світі 1816 міліонів, в тому числі 684 міліонів християн і 1132 міліонів нехристіян. Християне діляться на 330 міліонів католиків, 210 міліонів протестантів і 144 міліони православних. Між нехристіянами є 15 міліонів жидів, 235 міліонів будистів, 217 міліонів Ґіндусів, 300 міліонів Конфуціян і Таоістів, 25 міліонів Шінтоістів, 140 міліонів Анімістів і инших поган. Між нехристіянами число монотеістів є більше, як політеістів.

І. ВТОРОПА.

Переображення.

(Кінець).

Та коли Господь карає людину, то всеж таки насамперед подає їй своє милосердя й ласку свою. Навіть там, де караюча Божа рука завдає біль людині й терпіння та муки зсилає.

Джованні Арденте занедужав і то так важко, що вже був близький могили. Та не мала ще смерть забрати його в холодну яму. Джованні Арденте виздоровів із смертельної пропасниці, що її набрався був десь в Італії. Він виздоровів—та він волівби був тричі вмерти, як він одної днини проснувся з горячкових маячінь! Весною було це, в ранок повний запаху цвітів та сонічного проміння. Джованні Арденте попрохав у сестри милосердя, що доглядала його ввесь час недуги, стягнути довгі ясні шовкові прислони з вікон, щоб міг жадним поглядом впиватися блеском молодої весни, що там на дворі розповивалася. Та перед його очима наслідком довгої недуги мов заслався сірий серпанок: Джованні Арденте трохи не втратив молодечої сили очей, що такі жадні були краси, трохи-трохи не осліп.

Був це несказано важкий час, що тепер завітав до виздоровця. Час, у якому ввесь його людський ідеал ще раз розсипався у румовище, час, що в ньому Джованні Арденте мусів найти в своїй душі новий ідеал, коли не хотів, щоб тягар його нещастя розторощив його. Тепер пізнав Джованні Арденте, що є хрести, які так ваготіють на раменах, що ніяк не можна їх скинути відтіля й кинути під ноги. І тепер, коли недужий міг ще тільки зносити своє життя, бо услужна любов черниці робила його йому виносимим, тепер навчився Джованні Арденте й ще щось інше знати тай цінити. Те, що він колись не цінив вище від вялої рожі, що її невважно обривають із пелюстків і розтоптують — милосердя й помічна добрість.

Одного дня довідався Джованні Арденте, що уже раз в житті зустрівся був зі сестрою милосердя, що доглядала його. Прийшла йому ця свідомість тоді, як він лежав у фотелі й вона думала, що він умирає, а він тільки зі заплющеними очима думав про минулий, далекий час. Джованні глядів на пів розплющеними очима хвилиночку на черницю, що молилася — і в тій хвилині лискавкою пронеслося в його душі: це теcаме лице, що його бачив він у слезах перед своєю статуєю... і знову чув він слова: „Воно так гірко в великому терпінні не почути ніякої іншої потіхи, як цю, що її хоче дати ця статуя".

Та тепер дзвеніли ці слова в душі Джованія не так як тоді, коли вони спадали на його душу ударами молота. Тепер дзвеніли вони вже сливе мов голос далеких дзвонів. І мягко й повно й ясно та глибоко. І було тепер у них щось мов важкий біль і заразом мов тихе благословення невидимої руки.

По певних зручних питаннях здогад Джованія став радісною певністю. Та, як він побачив, що черниця не пізнала його, не говорив уже більше про це. Однак не виминав уже, коли вона зручними зворотами старалася часами їх розмовам надати реліґійний напрям. Егеж, Джованні Арденте з часом і сам старався заходити на ці теми. І по кількох місяцях був Джованні Арденте знову в посіданні віри з молодечих літ та поєднаний з Богом.

Та в душі Джованія жило ще о д н о бажання, останнє, палке, палке бажання! Він бажав іще раз викути мистецький твір, удруге хотів взятися змайструвати статую ідеальної людини,

„Нове життя“ — чи культурна загибіль?

Питання творення інтеліґенції та взагалі культурної верстви набирає катастрофічних ознак на теренах С. Р. С. Р.

Треба сказати, що за останні роки перед війною землі б. Рос. Імперії переживали певний економічний та культурний підйом, дуже виразний, між іншими, на Україні. Рівень знання значно піднісся. Університети давали поважне число кандидатів на адептів наукової праці, зокрема київський Університет вибився тут на перше місце з поміж усіх університетів колишньої Росії. Київський Університет мав настільки численне ядро молодих професорів та доцентів, що на пр. у 1918 році, без нарушення основного кадру вчених, зумів виділити зі себе відповідні сили для Українського Університету у Київі, для Українського Університету у Камянці та для медичного факультету у Сімферополі.

Війна змінила основно давний стан річий. Інтеліґентна молодь масово пішла до війська, взявши активну участь у нашій визвольній боротьбі. Не обійшлося очевидно без жертв. Звірства Муравйових та інших знищили в одному Київі де-кілька тисяч самої культурної молоді. Жахлива кількість молоді поклала головами під час горожанської війни, в Добровольчій, Українській та інших арміях. Відтак політичний терор ріжних влад безпощадно здесяткував українську інтеліґентну молодь. Здавалося-б, що влада, байдуже якого напрямку, повинна б з особливою бережливістю ставитися до решток інтеліґентної молоді та поставити культурні верстви в таке становище, при якому можна було-б забезпечити народження та виховання нового покоління культурних діячів.

Але-ж, як відомо, комуністична влада має зовсім інші тенденції. Вона як-раз турбується цим, щоби не допустити дітий ін елігентної верстви до висших шкіл. Для них встановлена „процентна норма“ — себто те саме правило, що існувало для жидів, з тою ріжницею, що та стара норма більшменш відповідала відсоткові жидів. Ни-ні-ж неофіційно існує процентна норма (numerus clausus) для християн в зовсім несправедливому вигляді, бо жидів, на пр. на Україні є $3^1/_2\%$, а в висших школах 30—40%! Мало того. Майже половину місць забезпечено жидам (які до речі мають найменший відсоток робітників і селян), решту віддає безграмотним робфаківцям, переважно робітникам-москалям. Дітий інтеліґенції приймається в кількости не більше 20%. Коли-ж батьки були „дворяне“ — тоді і зовсім не приймають. Результати такої блискучої політики вже виявилися. Большевицькі ґазети переповнені відомостями про низький рівень науки і про повну безграмотність, а головно про те, що немає кому змінити старих професорів. Молоді вчені в С. Р. С. Р., зокрема на Україні, це є ті молоді люди, що покінчили Високу Школу часто навіть підчас війни. В нормальних умовах булиб вони ледви доцентами або лекторами. Нині вони професорами! А нових немає. Чому?

Тому що „вивчити на професора“ в школі, особливо большевицькій, не можна. Переважаючий відсоток учених давала середньо-власницька або дрібношляхоцька верства. З цих рядів вийшли майже всі, що творили українську культуру та науку. Уся верства найбільше знищена війною та терором, а нині її молодь поставлено в умови, що не дають їй змоги вчитися. Маємо нині в Совітській Державі 1.800 свобідних (необсаджених) катедр.

Наслідки тої злочинної політики слідуючі: 40% жидів серед інтеліґентів та майже повна відсутність молодої української (як і російської, хоч менше) культурної ґенерації, найбільше цінної частини нації. Варта над цим подумати особливо тим, що після ситного обіду в ґотелю та прогулки по Дніпру готові вихвалювати Радянську Державу, як рай Божий. Сором і ганьба!

О. Б.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Внесок на скликання сойму.

Дня 27. серпня внесено до канцелярії президента держави письма від сойму і сенату з домаганням скликання сойму і сенату на надзвичайну сесію. Під петицією соймових послів є 220 підписів, а анальоґічне письмо від сенату підписало 41 сенаторів. Скликання сойму повинно наступити на протязі двох тижнів то є до дня 10. вересня.

Польські опозиційні партії.

Відношення опозиційних польських партій до правительства доволі напружене. В теперішнім опозиційнім польськім таборі нема одначе повної згоди. Праве крило опозиції передовсім змагає до опанування майбутнього сойму через відповідну зміну виборчої ординації. Ця реформа виборчої ординації це передовсім зменшення числа мандатів на „східних окраїнах“, щоби не допустити Українців та інші меншости у належнім їм числі до будучого сойму. Ліве крило опозиції творять соціялісти і партія Визволення. Перші стремлять до повалення нинішного „диктаторського“ режіму і покищо вихісновують невдоволення і тертя у сфері суспільно-економічній. Визволене покищо ясно свого становища до правительства не зазначило. Надходяча соймова сесія стане мабуть видовищем нових змагань опозиції з правительством.

Новий Андрусів?

Часті поїздки пільського посла при радянськім правительстві Варшава-Москва і взагалі ожившені дипльоматичні взаємини між обома столицями та тон преси радянської і польської свідчать про те, що переговори про заключення договору неаґресії і торговельного договору є на добрій дорозі. Оснування польської торговельної місії в Москві, дозвіл рад. правительства на оснування в Москві відділу ПАТ-у не менше свідчать про те, що Радянщина справді стремить до заключення договору приязни з Польщею. Одним словом готова повторитися історія з Андрусівським миром не дивлячись на істнування Радянської України та її „щораз визначнішого впливу на заграничну політику Радянської Спілки“, про котрий запевнює „Рада“ (в 70 ч.).

Новий „полпред“ у Варшаві.

Радянське правительство звернулося до польського правительства з предложенням о уділення згоди на іменування рад. послом у Варшаві, на місце вбитого Войкова, Дмитра Богомолова, котрий раньше займав дипльоматичні посади у Відні і Льондоні.

Кредити для малоземельних.

На кредитову поміч для малоземельних рільників призначило правительство 2 міліони зол. Позички на 5 проц. давати муть через повітові щадничі каси.

НІМЕЧЧИНА.

Торговельний договір з Франціею.

Німецький парлямент ухвалив на плєнарнім засіданню свою згоду на введення в життя торговельного договору з

так як він тепер зображував собі її. Та як міг зробити це Джовані Арденте, коли сірий серпанок не вступався з перед його очей і ставав уже мутніший? Як він міг братися за діло, ще раз брати свої знаряди в руки та надавати мертвоті вид і стать?

А однак — Джовані Арденте зважився на це великопанське діло. Він велів улаштувати собі робітню, спровадив собі брилу мармору, таку як потрібував і почав роботу. Так Джовані Арденте почав роботу й новорозбуджений інтерес до життя, здавалося, мав для нього цілющу силу. Сила зору кріпшала й кріпшала... та життєве полумя тіла стало видимо зникати, гаснути. За Джованієм Арденте, як він працював, стояла смерть.

Джовані Арденте вповні свідомий цего. І він чув виразно слова, що смерть нашіптувала йому в ухо: „Спішися, Джованї Арденте, спішися, вже небагато в тебе часу!“ І Джовані Арденте працював і працював, горячково, все горячковіше, так що він часами звалювався від праці на постіль із болю, що в нутрі сливе зідав його.

Це була дивна робота! Дивна тому, що Джовані Арденте не мав ще тепер в душі готового виду своєї ідеальної людини, що міг її відтак відтворити в марморі. Ні, Джовані Арденте щойно шукав свойого ідеалу... шукав, шукав. Джовані шукав усею палкою душею, що готовилася вже вирватися з тіла, що в його терпіннях і сама стільки терпіла.

Але була це й чудесна праця! Все зрілішала, глибшала, прояснювалася все більше Джованієва душа й усе зрілішав, глибшав і прояснювався все більше й його твір.

Просте погруддя мало се бути, на високій марморній підставі. А в погрудді бажав Джованні вирізбити на лиці, вирікаючись усіх побічних дрібниць, черти ідеальної людини, так як він тепер уявляв собі її, коли терпіння різбило в його власній душі й робило її все зрілішою, й усе глибшою, й усе більше проясненою й коли услужна, безінтересовна відданність і любов усю його душу вповивала й робила її мягкою й лагідною! І коли тільки терпіння вирило на його душі нову, глибоку, рішучу як вічність черту й коли тільки любов, що доглядала його, зробила якунебудь твердість у його вдачі лагідною, такою вже лагідною рукою — тоді зараз різбила Джованнієва рука нову черту в погруддї з цего ідеалу, що він його тепер має у своїй душі й що його всеж таки не міг він іще висловити остаточно в виді та статі.

Однак завсіди, коли Джованні Арденте працював, стояла смерть за ним і нашіптувала йому тихо в вухо: Спішися, Джованні Арденте, спішися — вже не багато часу в тебе!“

І раз прийшов останній день, що в ньому Джованні Арденте мав працювати на цему світі. Страшний напад болю прикував його до постелі, поки вечером не стало смеркати. Тоді поволікся Джованні Арденте до погруддя — бо він відчував це: сьогодні чи завтра прийде смерть, щоб вибити йому долото з руки.

У яркій горячці працював Джованні Арденте. Та очі в нього яснішали за кожним ударом... так добре чувся він, так легко, так свобідно — поки не звалився, не впав з важким стогоном.

Тіло Джованнія Арденте лежало мов мертве на землі. Та душа його зорила. І бачила дивні дива. „Якийсь муж ішов високими скелями й ріняками, що були такі гострі, що аж раниди ноги. Низко похилений ішов він, під вагою тяжкого хреста, що лежав на його ра-

Францією. Проти договору голосувала тільки Гесія, а то з огляду на свою продукцію вина.

Німецька загранична політика.

Головною точкою, на котру тепер зосереджена німецьказагранична політика є справа евакуації Надренщини. Німці не пропускають жадної нагоди, щоби справу цю пхнути вперед. Бо Німці розуміють, що тільки після знесення ворожої окупації зможуть повести свою заграничну політику так, як цього домагається добро їх держави. І щойно тоді зможуть вони повести акцію чи то у справі відзискання втрачених кольоній, чи поправи східних границь, чи прилучення Австрії. Такою нагодою був для Німців конґрес т. зв. міжпарляментарної унії, що саме відбувається в Парижі. Представник німецьких парляментаристів, президент Лєбе закінчив свою промову такими словами: „Коли Франція сказалаб, що від 1. січня 1928 р. ніоден французький жовнір не стоятиме більше на німецькій землі, тоді виповілаб слово, котре служить ділу людськости“. Одначе цей кінцевий висказ стрінувся з енерґічним відпором Французів, головно Жувнеля. Та всетаки Німці вперто стремлять до цеї мети, вважаючи її черговим завданням своєї заграничної політики.

Зате німецька політика в середущій Европі не зарисована так виразно. Належить тут передовсім справа прилучення Австрії, або т. зв. „аншлюс“. Німеччина не висуває виразно цього домагання з причин внутрішніх і зовнішніх. Скрайні націоналістичні і консервативні протестантські круги, що тужать за протестантськими Гогенцолєрнами прямо бояться прилучення до Німеччини 6-міліонового католицького населення Австрії. Тих 6 міліонів австрійців, поділених на два майже рівні політичні табори без сумніву скріпилиб німецьке католицьке центрум і соціял-демократів. За „аншлюсом“ є всенімці, католики і соціялісти. Ще більшою перешкодою прилучення є огляди на заграничну політику. Німеччина не хоче допустити до скріплення італійсько-французького союзу ще перед евакуацією Надренщини. На разі отже одиноким напрямом німецької загр. експанзії є схід Европи і змагання до ревізії своїх східних границь з Польщею. Відповідно до цеї ціли укладають вони свої взаємини до інших держав. Взаємини з Чехословаччиною є майже приязні. Таксамо добрі є взаємини з Югославією. Що до Угорщини, то Німці бажають, щоби вона остала так слабою як є сьогодні, щоб не станула на перешкоді майбутній експанзії Німеччини через Відень здовж Дунаю на Балкан.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Політичний бік спору з Апостольською Столицею.

Після відомого інціденту в звязку з Гусовим святом, що потягло за собою поважні дипльоматичні наслідки — багато дечого змінилося в Ч.С. Республиці. Атеістичні та радикальні круги зовсім несподівано для себе стратили велику частину свойого впливу на маси і в результаті католики дорівнюють в уряді аграрникам, що є найсильніщими в Чехії. Соціялістична преса жаліється, що католики ідейно навіть кермують урядом, бо аґрарники головну увагу звертають на питання соціяльні. Як відомо, частина чеських клєрикалів віддала свої голоси на виборах президента — Масарикові, без чого не булоб його обрано. Все це примусило міністра Бенеша навіть проти волі своєї народно-соціялістичної партії (самої галасливо-антицерковної) шукати зближення з Ватиканом.

В розмові з кореспондентом „Трибуни“ — тимч. виконуючий обовязки нунція в Празі Монсіньор Січіясі заявив, що запорукою успіху теперішніх переговорів є добра воля сторін, в чому він пересвідчився. Згода є бажаною не лише для Апостольської Столиці, а і для чеської Республики. Далі о. Січіясі підкреслив, що справа Гусових свят має двояке значіння — церковне та національне. В тім, що торкається церковного боку справи — мусить бути *модус вівенді* з Ватиканом. Міністер Крофта, що веде в Римі переговори, є для Риму — *персона ґратіссіма* — і це сприяє доброму ходові переговорів. Рішаючим фактом для Ап. Столиці є форма святкування памяти Гуса в нинішне літо, яка показала добру волю чеського правительства.

Треба звернути увагу, що взагалі почувається певне піднесення католицького життя в Чехословаччині. В звязку з новим законом про самоуправу війдуть в життя краєві установи — чеська, моравсько-шлеська, словацька та підкарпатська. Маючи на увазі, що з окрема на Моравії панують чеські клерик. а в Словаччині — словацькі, можна сказати, що при істнуванню коаліції в нинішньому вигляді дві провінції з чотирох мають шанси бути в католицьких руках.

Орґан чеських леґіоністів „Народне Освободження“ боїться, наприклад, впливу католицької партії на орґанізації безземельних селян, що донині йшли за соціял-демократами та не бажають обєднуватися з аґрарниками, якими керують сільські дуки. Цей факт, разом з тим, що у багатьох місцях робітники масово кидають соціялістичні та комуністичну партії та йдуть до націонал-демократів (народне здруження) утворюють досить напружену атмосферу, що чекає свойого прояснення на найблищих виборах до громадських рад.

АНҐЛІЯ

Уступлення льорда Сесіля.

Льорд Сесіль подав заяву, що виступає з кабінету міністрів, а також зрікається свого становища представника Анґлії в Союзі Народів. Причиною уступлення вважають те, що льорд Сесіль не може погодитися з іншими членами правительства, головно з Чемберлєном у питаннях розброєння. Льорд Сесіль був за більшими уступками в користь Німеччини. Він домагався, щоби згідно з духом Льокарна цілковито знести окупацію Надренщини. Німецькі часописи заявляють, що уступлення льорда Сесіля це його протест проти тих французьких кол, котрі шкодять французько-німецькому зближенню.

ФРАНЦІЯ.

XXIV. конференція міжпарляментарної унії.

Дня 25. серпня почалася в Парижі конференція міжпарляментарної унії. Предсідник конференції Думер, президент французького сенату, підчеркнув у своїй вступній промові, що завданням унії є розглядати найважчі питання міжнародньої політики і знаходити найкращу їх розвязку. На конференції знову зарисувалися німецько-французькі противенства. Візвання німецького делеґата Лєбе, щоби Франція евакувала Надренщину до 1. січня 1928 р. викликало дуже різку відповідь французького сенатора Жувнеля. Цей заявив, що „військова обсада Надренщини є одинокою ґарантією для стабілізації Східної Европи“. Ця заява стрінулася з прихильним приняттям більшости конференції, особливо жваво оплескували її польські делеґати. Можливо, що цей виступ і не на руку офіціяльному представникові французької політики, мін. Бріянові. Не виключене одначе, що і він у своїх торґах з Німеччиною може для свого оправдання покликатися на цю промову Жувнеля як на вираз французької публичної опінії.

До процесу Шварцбарта.

Оборону Шварцбарта провадить адвокат Торрес, що є відомим симпатиком большевиків. Недавно їздив він до Москви, де його зустріли з великою „помпою“. Як відомо, вбивство, яке довершив Шварцбарт випало в той час, коли настрій у Франції був виразно лівий, себто поганим вважалося все те, що йшло ніби проти комуністів або проти жидів. Тому і симпатії Торреса нікого не лякали. Нині воно не так. Нові факти, що до особи самого Шварцбарта, і здержливо вороже відношення французів до большевиків охолодили дешо воєвничий запал синів Ізраїля. І ось сіоністичний „Розсвіт“, як подає „Руль“, пише: „Участь Торреса у ділі Шварцбарта, як адвоката, є річчу небажаною та некорисною, як для самого Шварцбарта, так і для всього жидівства... Справа Шварцбарта є справою загально-жидівською... але немає надії, що Торрес утримається на невтральних позиціях, та не оберне його оборони у гимн большевикам та совітському режімови“.

Жидівська ґазета боїться поганого враження від сусідства з большевиками? А між тим ціла жидівська преса всього світу тільки й робила, що большевиць-

---

менах — та де він, що йшов самітний під гору, поклав ногу, або де він кінцем важкого хреста, волікся, торкнувся землі, там розцвітали рожі, чарівногарні, сніжнобілі рожі. Усе це бачила душа Джованнія Арденте, коли його тіло мов мертве лежало на долівці.

Аж ось підводиться він із омління останнім, розпачним зусиллям. Холодна як крига рука тре чоло й очі! Чи він на яві, чи спить? Ні, це не марево уяви в смертельних судорогах, що бачив Джованні Арденте! Там... там... за брамою мармору з погруддям стоїть стать, що її Джованні Арденте щойно замітив, начеб прийшла відкілясь із далека, з далека. Тепер... тепер... звертає до нього лице повне так чудесної величности, такої невисказаної високости й лагідности, що Джованні скрикнувби на радощах, колиб не відмовили йому служби язик і мова!

Так, то це, то це! — й о г о і д е а л, це бажав він завсіди вирізбити! Тепер він побачив його — й тепер мусить Джованні Арденте вмерти!

На вколішках сунеться Джованні Арденте до свойого твору. Поволи, з невисказаним трудом чіпається він іще раз його. Ще тільки одну одиноку черту має він врізбити! Ніколи не знаходив її, цеї одинокої черти... та тепер уже знає її так добре! І все ще стоїть за погруддям ясна стать... неначеб ждала, поки Джованні Арденте не зробитк останнього удару долотом — свойого мистецького твору.

Ос...танній... удар! Він вже є,... він зроблений!

Аж і несеться кімнатою неначе тихий заклик:

— Ходи, іди за мною!

Із Джованніевих губ хоче добутися блаженна відповідь мов радісне „Алилуя!“ Та воно дзвенить тільки мов легеньке зітхання, мов слабко видихнене святе, святе ймення... і Джованні Арденте паде враз перед своєю викінченою статуєю. — —

Перед викінченою статуєю, в кімнаті, що до ньої крім нього ніхто не смів ввіходити, найшли мертвого. Це був незрівняний мистецький твір! Усі, усі хвалили, величали його! Це була с т а т у я І с у с а Х р и с т а, Спасителя світа, що то її різбив Джованні Арденте, коли під кінець свойого життя бажав представити і д е а л л ю д с т в а, що над сим працював він так, що ніхто не знав про це, так що він сам не знав про це аж до останнього свойого дня.

І перед білою марморною статуєю Спасителя поставили вони труну з марморно білим тілом, засипаним білими рожами й маленький хрестик вложили в зложені долоні.

Там спав Джованні Арденте в мирі. І тепер линула його душа справді співаючи на розіспіваних хвилях у морі свойого в і ч н о г о щастя.

кого аґента розмальовувала національним жидівським героєм! Задалеко пішли по цім шляху, шоби нині відступати.

РАДЯНЩИНА.

Непорозуміння між Літвіновим і Чічеріном.

Непорозуміння між Літвіновим і Чічеріном зарисовується чим раз виразнійше. Літвінов виступає проти Чічеріна, котрий у своїй загр. політиці хоче довести до порозуміння з Францією і Польщею. Мабуть через те Літвінова усунуть або назначать „полпредом“ в Токіо. Літвінов зате настроєний ворожо проти Польщі. Кажуть, що тільки завдяки своєчасному вмішанню Чічеріна зліквідовано гострий конфлік СРСР. з Польщею. Політику Чічеріна одобрило також політбюро.

Для пропаганди.

Ісполком комуністичного профінтерну звернувся до американського „комітету оборони Сакка і Ванцетті“ з просьбою переслати до Радянщини їх тлінні останки. Рівночасно післанно сестрі Ванцеттія запрошення на демонстрації, які большевики уладять в Москві на знак протесту проти смертної кари обох анархістів. Правительство СРСР. як будьто згодилося вже, щоби обом по гибшим уладити в Москві величаві похорони і тлінні їх останки помістити в Кремлі.

Невдачі радянської політики.

Радянська внутрішня і загранична політика терпить чимраз більші невдачі. Комуністична партія не мала сили рішуче розправитися зі своєю опозицією. Опозиція під проводом Троцького після короткого компромісу знову підносить голову. До того причиняється також економічна депресія. Через розрив з Анґлією, Радянщина богато потерпіла — особливо гостро відчувається брак анґлійського грошевого ринку. Приходиться зміняти економічну програму — а натомість програми узброєння ніяк не можна обмежити. Із бесід Рикова і Куйбишева видко, що сьогорічний урожай нижчий за минулорічній, що заробітня плата росте швидче від продукції, що радянський промисл знайшовся в дуже важких умовах. В заграничній ділянці самі невдачі. „Дружба“ з Японією покінчилася і як що обі сторони явно не посварилися, то тільки тому, що СРСР. боїться дістати рішаючий удар. В Китаю Москва потерпіла невдачу. „Куомінтанґ“ зірвав з большевиками. Ніодин з китайських провідників не тримає вже з Москвою. Невдачі стрінули радянську політику також в Афґаністані, Персії, Туреччині і на Балкані. Одинока надія большевиків ще на Зєдинені Держави. Але і тут останніми часами вони перечислились. Большевики почали звісну кампанію у справі „Сакко—Ванцетті“. Вони думали під прапором „всесвітної публичної опінії“ натиснути на Америку, застрашити її й показати всю свою міць і силу „міжнароднього пролєтаріяту“. Та Америка не злякалась ніяк. Що більше, інтриґи комінтерну скоро відберуть їй охоту до „бізнесу“ з Москвою.

ЄГИПЕТ.

Змерть Заґлюля паші.

Минулого тижня помер в Каїрі Заґлюль паша, премієр єгипетського парляменту, довголітній провідник єгипетської національної партії. Заґлюль паша прожив 67 літ. В 1906 р. був міністром освіти, відтак міністром справедливости. З початком війни був головою законодатної установи. Особливу діяльність розвинув від 1921 р. В 1924 р. його партія побідила при виборах, що привело до розвязання парляменту і нових успіхів „заґлюлістів“.

„Ґумова війна“ між Анґлією і Америкою.

Світова політика є сьогодні в великій мірі боротьбою за сирівці. Коли давніше йшов спір за вугля і залізо, то нині цею кісткою незгоди поміж державами стала нафта і ґума. Боротьба за нафту огорнула вже цілу кулю земну, зате спір за ґуму має характер політично і ґеоґрафічно більш льокальний: з одного боку Анґлія і Голяндія, з другого Сполучені Держави Америки є ворогуючими сторонами в цім спорі. Перші є найбільші продуценти ґуми, другі найбільші споживачі. Сполучені Держави одиноко в запотребуванню ґуми не є забезпечені і цілковито залежні від імпорту. В зіставленню промислових виробів Північної Америки знаходимо 20.000 ріжних виробів, що їх без ґуми не можна випродукувати. Найважнійшим споживачем ґуми є американський автомобілевий промисл, що обіймає більше як 80 процент всесвітної продукції авт.

Однак ґума походить майже виключно з маляйських кольоній Анґлії, з Цейльону і голяндських східних Індій. Тому 20 літ світове запотрібування ґуми заспокоювала іще продукція із бразилійських і центральних африканських пралісів. Але нині загальна сума випродукованої ґуми в світі виносить 505.000 тон, то значить протягом 20 літ зросла в десятеро. І коли в 1905 році 99 процент ґуми одержувано з пралісів, то в році 1925 з голяндсько-анґлійських ґумових плянтацій зібрано 94 процент світової продукції. 876 міліонів долярів інвеститовано в оці плянтації, з якої то суми 635 міліонів (72·8 процент) є власність Анґлії і Голяндії.

Анґлія намагається всіма способами запевнити собі монополь на ґуму; щоби підбивати після своєї волі ціну на ґуму запровадив британський кольоніяльний уряд в 1922 році сконтинґентования ґумової продукції. В 1922 році призначено на вивіз лиш 60 процент всеї продукції, а лишки ґуми зі збору в 1922 році обложено так високими вивозовими цлами, що практично про вивіз їх до Америки не було навіть мови. Проти цього зарядження не багато помогла і на високу скалю зорґанізована контрабанда, наслідком чого ціна ґуми підскочила шалено в гору. В 1921 році плачено за фунт сирівця ґуми 22 американські центи, зате в 1925 році найнища ціна за цю саму кількість була 1 доляр і 10 центів. Поодинокі анґлійські підприємства виплачували в рр. 1909—1922 пересічно 25 процент дівіденди річно; в 1925 році ці самі підприємства по потрученню всіх амортизацій виплатили більше як 50 процент дівіденди. Можна уявити собі, що такі відносини мають для Анґлії і для Америки першорядне політичне значіння. Анґлійці завзялися виплатити Америці всі свої воєнні довги доходами із ґумових плянтацій. І вони зможуть це легко виконати, якщо Американцям не вдасться зломати анґлійського диктату на ціни ґуми.

Американський демократичний посол Тільсон склав у Вашинґтоні недавно таку декларацію: „Надвижка видатків американського господарства спричинена через цінникові маніпуляції анґлійського кольоніяльного уряду щодо ґумового сирівця — виносить річно 700 міліонів долярів. Сума ця вистарчає якраз на покриття річних зобовязань Анґлії супроти Америки титулом сплати анґлійських воєнних довгів“.

Ясна річ, що Американці намагаються зломити оцей анґлійський „ґумовий“ монополь. Американський фабрикант Файрстовн з Акрон переговорює з муринською републикою Ліберією від імени Зєдинених Держав Америки, в справі винайму одного з міліонів акрів землі, щоби там заложити плянтації ґуми. Також підсоння Мехіка і Пана-

---

Як повстала земля?

VI.

„І сказав Бог: Сотворім чоловіка по нашому образу і по подобі; і нехай володіє над морськими рибами, і небесними птицями і скотами і всею землею“...

„І утворив Бог чоловіка, порох із землі, і вдунув в його лице дих життя; і став чоловік живою душею“.

„І сотворив Бог чоловіка, по Божому образу сотворив його“.

Після оповідання Мойсея сотворив Бог чоловіка не в товаристві зі звірятами, а як щось зовсім окремого. Чоловік не розвивається із звірят, але Мойсей каже: „*І сотворив* Бог чоловіка...“

Отсей творчий акт представлений як щось зовсім своєрідного, як щось ріжного від інших Божих діл. Перед цим актом Пр. Трійця неначе нараджується зі собою. Всьо вже довершене, велика будівля сотворена стоїть уже готова, нема тільки мешканця, господаря того дому. „І бачив Бог, що воно було добре, і сказав: Сотворім чоловіка... нехай володіє...“ Це не може бути звіря, це мусить бути єство, що стоїть понад звірятами, що перевисшає всьо дотеперішне, що має розум і свобідну волю. Таким єством є чоловік.

„Сотворім чоловіка по нашому образу,... І сотворив Бог чоловіка по своєму образу, по Божому образу сотворив його, чоловіка й жінку сотворив їх“.

Так коротко оповідає Мойсей — і так само говорить наука. Нечайно появився чоловік на землі, без попередних степенів, перевисшаючи о ціле небо всі звірята як зовсім інше єство, як пан сотворіння, як господар готового дому. Ніяке звіря не в силі накинутися на пана світа. Говориться вправді, що лев є царем звірят, але так говориться тільки образово задля сили льва. Навіть над звірятами лев не є царем і володарем, і ніколи як такий не поводився. А чоловік є паном і володарем, царем і вінцем сотворіння. Він панує над ростинами і звірятами коли не силою, то підступом. Найбільші дикуши в пралісах Африки, яких деякі вважали первісними людьми і напів іще малпами, по ліпших і докладніших розслідах показалися такими самими людьми й панами світа, як мешканці Парижа чи Берліна. Без обави й побідно кидаються на льва, на слона, навіть на подібних до людей малп, ґориля й шимпанса. Де не вистарчають сили їх слабого тіла, там вишукують вони оруже, отрую й сіти і так стають завдяки свому духови, панами навіть над найнебезпечнішими і далеко сильнішими звірятами.

Довго представляли сторонники малпячої теорії племена карликів в Африці й полудневій Америці як посередних членів між малпами й людьми. Мовою їх мало бути рохкання, їх життя мало бути подібне до життя малп, вони самі мали вважати малпи як рівні собі єства і ніколи на них не полювати. Та це всьо показалося брехнею, яку Гекель і його сторонники радо підхопили й ужили до своєї малпячої теорії. Правдива *наука* виказала зовсім що іншого.

Найновіші етнольоґічні досліди кинули на це питання правдиве світло. Особливо важні тут досліди з останніх десятиліть деяких місіонарів, як Шміда, Ґузінде, Купера, Зайверта і ін. Давніші подорожні майже зовсім не стикалися з тими племенами пралісів; вони бачили їх тільки здалека і чули про них не одно недорічне, що відтак переповіли як правдиве й пережите собою, та ще й з власними додатками. А місіонарі по великих трудощах і заходах здобули повне довіря тих племен і з їх звітів бачимо, що племена карликів стоять вправді під ті-

ми має надаватися на плянтації ґуми і з цього наглядно бачимо, які то мотиви спонукують володарів Вашінґтону мішатись до справ середньо американських держав. Навіть найбільший винахідчик і перший горожанин Америки Едісон від ряду літ робить досліди над якимсь незнаним нікому родом дерева, що росте в Злучених Державах і з якого є надія одержати продукт, що зможе заступити дорогу англійську ґуму.

Найцікавіщим обявом цеї „ґумової війни“ між Англією і Америкою є чисто американський „бізнес“, який управляє міністер торговлі Гувер, котрий з актуальним кличем „проч з монополями на сирівці“, думає здобути собі при найблищих виборах фотель президента Зединених Держав Америки.

Хто завинив?

(Допис.)

Сумний факт бандитського нападу на о. Івана Мельника, пароха в Берегах, к. Самбора; про що була згадка в останньому числі „Н. Зорі“, через особливші обставини заслуговує на те, щоб його близше розглянути. Молоді парубчаки, сини заможних селян, серед ночі нападають у грабіжницькім намірі приходський дім, зі збруєю в руках кидаються на старенького 70-літнього священика, який їх хрестив, виховував у церкві й школі і катують прикладами без милосердя. І булиб у звірський спосіб вбили свою жертву, якби не сполохав їх крик рідні та прислуги. Як „початкуючі“ й нефахові, бандити попали очивидно дуже скоро в руки поліції і сейчас ждуть хвилі, коли їх покличуть перед наглий суд. Рідня нещасних стидається другим на очі показатися, а старенький парох терпить не так від побоїв, які хто зна чи не покінчаться смертю, як від жалю, що на склоні життя такої заплати діждався від своїх парохіян за сорок літ душпастирської праці. До тогож о. Мельник, як один із перших народовців у Самбірщині вложив багато праці у молодших літах над культурно-освітним двигненням села. В часі визвольної війни 1919 р. виїхав з усею сімею на В. Україну, відкіля вернув щойно по році до голих стін, стративши дочку, підірвавши здоровля і сили. Не мало рівнож натерпівся відтак від польських властей.

Мимоволі насувається питання, що пхнуло молодих людий на такий злочин і яка причина такого озвіріння обичаїв. Сама жадоба гроша у синів заможних батьків не вияснює достаточно мотивів злочину. Вона мусіла виростати протягом довшого часу на певнім постійно підготовлюваним психічним підложу. Інтересну відповідь подає опінія селян з Берегів та поблизьких сіл, яка складає усю моральну відповідальність за злочин на соціялістів-радикалів. У Самбірщині вони розпаношилися як у ніякім іншім повіті. Майже в кождому селі ведуть деморалізаційну працю. Своєю погубною роботою готують ґрунт для Сельробів, які більше за них обіцюють. Між собою вони вправді ворогують, одні на одних викрикують та виписують, але одно їх єднає, а саме ненависть та ворогування проти Церкви й духовенства. Тут ідуть спільним фронтом переліцитовуючи одні других у доборі засобів деморалізації. Село Береги є від ряду літ терeном наїзду радикальних хижаків. Кількалітня „праця“ над відхристіяненням душі берегівських парубчаків та вщіплюванням драгоманівських ідеалів мусіла колись врешті принести овоч. Молоді злочинці, це знані радикали, навіть споріднені з вищими штабовцями партії. Як такі були вони по радикальному „освідомленні“ в релігійних справах, а читаючи заєдно „Громадський Голос“, набирали до „попів“ чимраз більшої ненависти. Якаж моральна сила могла їх спинити перед злочином?

Подивляти належить здоровий, хлопський розум берегівських селян, які всю вину приписують погубній агітації соціялістів-радикалів. Признати треба, що здорово й тверезо думають, а не так, як соціялістично-радикальні проводирі та редактори „Гром. Голосу“.

Надіємось, що цей потрясаючий факт вилічить з радикалізму многих, збаламучених селян Самбірщини.

о. Г.

ДОПИСИ.

ЛЬВІВ. Реколекції для священників відбулися у Львові в днях від 23—27 м. м. Проводив о. Лучинський Ч. св. В. В., а одну науку „о ласці Божій“ мали Ексц. Митрополит. Учасники реколекцій були дуже вдоволені, та чуються зобовязані до вдячности для аранжерів реколекцій. Зближаючийся початок шкільного року, свято Успенія Пр. Д. та неоголошення в „Новій Зорі“ (яку сегодня всі оо предплачують), було причиною, що мале число (около 40) священників взяло участь в реколекціях. Слідуючі буде лучше уладити ще перед жнивами, або по жнивах в першій половині вересня і не перед святом. Повинно тим заняттися нове товариство, яке повстало по розвязанім „т-ві св. Павла“. Чому ще не розпочало своєї діяльности?

Учасник.

Подяка.

З приводу смерти найдорощої нашої доні сестри бл. п. Олени Дмитришин, померщої дня 12. серпня ц. р. одержали ми з усіх сторін слова співчуття, за що на отсьому місці щиренько дякуємо. Зокрема шлемо щире Спасибіг Всч. о. А. Шуґотові за частий труд в ціли заосмотрення покійної Найсв. Дарами. Всч. оо. Р. Демянчикові, І. Лопачакові, М. Гащакові і двом Вп. панам Питомцям за участь в похоронах. Сердечну подяку складаємо Вп. панам з хору „Боян“ за відспівання панахиди в дома і на кладовищи, Вп. пані Добродійці Демковій за докази прихильности, помочи і за слова потіхи у так тяжкому горю, а всім знакомим і приятелям дякуємо отсим за численну участь в похоронах і переслані нам вислови щирого співчуття.

Родичі і рідня.

Перемишль, 20. серпня 1927.

Нові книжки й видання.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Видає Марійське Товариство Молоді у Львові. Рік VI. ч. 7—10 1927. Сторін 32 (97—127). Ціна 40 сот. Адреса Редакції: Львів, вул. Сикстуська ч. 39А. Адреса висилки: „Наш Приятель“ Жовква. Усі письма посилати на адресу Львів, скритка 108. Річна передплата за 10 чисел 2 золотих. Редакція вияснює, що тому вже тепер видала разом 7—10 ч. за 1927 р., бо зачинає новий рік з початком шкільного року 1927/8, так що річник буде все кінчитися перед шкільними феріями.

ПРЕСВ. ЕВХАРИСТІЯ в життю христіянина. Написав свящ. Евген Мацелюх. Львів — Р. Б. 1927 р. „Добра книжка“ 75 випуск. Сторін 34. Ціна 40 ґрошів.

Це коротенький і ядерний виклад про таїнство Пресв. Евхаристії, з яким кожному христіянинови треба основно познайомитись. Книжечка написана дуже гарно і популярно і надається до масового поширення. Вартість книжки підносять дуже обильні цитати зі Св. Письма, а цікавий спосіб оповідання, переплітаний історичними подробицями з життя Ісуса Христа не дозволюють

лесним оглядом низше від інших людей, але що до їх хитрости й здібности полювання часто навіть перевисшають своїх сусідів. Їх спосіб життя в пралісах є вправді інший, як муринів, але як люде є вони зовсім рівні з ними. Оповідання про рохкання як про їх мову, це видумана байка. Супроти чужинців є вони вправді мовчаливі, але між собою послугуються вони навіть богато розвиненою мовою. Також приязнь з малпами це чиста фантазія. Якраз з замилуванням полюють вони на ґорилі й шимпанси, хоч ці перевисшають їх значно силою.

Так отже між живучими людьми нема на цілому світі ні одної раси, яка моглаби бути посередним членом між звірятем і чоловіком. Навіть племена, що стоять на найнизшому степені розвитку, це правдиві люде з розумом і свобідною волею, а зате найбільш розвинені малпи це все таки тільки звірята.

Та сторонники малпячої теорії не спочивають. Коли не знайшли півлюдей на землі, так шукають їх в нутрі землі. Як запопадливо займались вони в тій цілі розкопами і з яким захопленням вказували на палеонтольоґічні знахідки, як на докази малпячої теорії!

І щож такого досі відкрили?

В р. 1856 знайдено старинний людський череп, т.зв. череп неандертальський (в неандерській печері коло долини Вупер). Череп мав ненормальний вид. Отже деякі взяли його за череп печерного чоловіка, за череп попередника нинішної людської раси. Професор Шафгавзен з одушевленням доказував цю тезу. Та виступив великий френольоґ і антрополюґ професор Вірхов і доказав безспірно, що той вид черепа це тільки хоробливий витвір одиниці, яка терпіла на **arthritis chronica deformans** і що подібних черепів є доволі і між нинішними людьми. Професор Фоґт уважав його просто черепом якогось ідіота. Така справа зі славним неандертальським черепом!

В р. 1894 знайшов Діббоа на Яві дещо останків **Pithecantropus'a erectus'a**. Велика радість! Та на жаль Вірхов, Вальдаер і Ранке доказали, що той славний **Pithecantropus** це була зовсім звичайна малпа, а не шуканий *гомо ферус*. Іще голосніший від неандертальського черепа був кістяк, який знайдено в р. 1908 у Франції в печері **Le Moustier**. Розсипаний на кусники череп зложив майстерно проф. Кляч; так зложений череп був справді дуже подібний до черепа живучого ще тепер ґориля. Отже західноевропейський чоловік походить очевидно від ґориля!

Та це було так часте наукове обманство. Кляч свідомо зложив останки черепа фальшиво. Це обманство відкрив д-р Вайнерт і завдав собі труду зложити череп на ново, справді по науковому; і показалося, що череп з Мустіє це справжній череп людський, яких повно між нинішними людськими черепами.

Помимо численних розкопок в печерах Бельґії, Франції й Німеччини не здобуто досі кращих знахідок над згадані черепи неандертальський й мустієрський. Яку вони мають вартість, ми бачили. Найдавніші людські останки мають по свідоцтву справжніх авторитетів, як Вірхова, Ранкого, Цітеля, Вальдаера, *чисто людські знамена*, вони не виказують на собі нічого такого, що оправдувалоби прийняти якусь посередну форму між малпою й чоловіком.

Помимо того не перестають сторонники малпячої теорії ще й дальше голосити, буцімто наука доказала, що чоловік походить від малпи. А безкритична маса бере це за правду, бо це схлібляє найнизшим інстинктам і звільняє її від всякої відвічальности.

читачеви відложити скорше книжки, доки її не прочитає до кінця. На початку і на прикінці книжки подав автор дві гарні поезійки в честь Пресв. Евхаристії.

Мова автора бездоганна а технічне видання книжки вдоволяюче. Всім нашим читачам поручаємо як найгорячіще цю книжечку, яку за невеличкі гроші можна набути у видавництві „Добра книжка“, Львів, поштова скритка ч. 11. (На почту треба прислати 15 ґрошів більше).

НОВИНКИ

„Світила Сходу“ почали ми розсилати нашим ПТ. передплатникам. Прохаємо ласкаво у найблизших днях присилати долученим чеком належність за них в сумі 3 зол. 60 сотиків.

Відпустка для катехитів. Куратория львівського шкільного округа признала відпустку розпорядком з 25. ц. м. ч. О. 2291/27 всім катехитам гр.-кат. обр. при ґімназіях і всенародніх школах на дні 5. і 6. вересня для участи в реколєкціях. Також Головна Управа У. П. Т. звільнила на цей час усіх катехитів, занятих при школах У. П. Т.

Тисячу учителів зредукують. Міністерство освіти приступає до ревізії квалифікацій учителів всенародних шкіл. Це вяжеться з проєктованим звільненням учителів, що не мають достаточних кваліфікацій і заступленням їх фаховими силами. Зредукують понад 1000 учителів.

Катастрофа повені над Стрием. На просторі Стрий, Дрогобич, Бориславщину наробив хмаролім великих спустошень. Найбільше потерпів Бориславщина. Дощ лив струями, так що вскорі вилила Тисьменица та всі потоки, що вливаються в неї. В одній хвилині повінь позривала всі мости й припинилася вся дорогова комунікація. В годину по зливі сливе половина Бориславщина стануло під водою. Дві камяниці завалилися під напором води й покрили румовищем людей, що були в камяницях. Оповідають, що кілька осіб згинуло, а багато є ранених. Великанські маси води повалили телеґрафічні й телефонічні стовпи й тому нема зівсім телефонічного получення й тимсамим ніяких певних вістей. Залізнича комунікація з Дрогобичем і Стрием перервана. У Бориславі багато родин без даху. Пізніщі вісти говорять, що в Бориславі завалилося шість домів мешкальних і шість торговельних. В Дрогобичі кілька вулиць під водою. У Стрию вода зірвала дві хати біля Мартинівки (передмістя Стрия) й залила більше як половину міста. Вода доходить уже до ринку. Під водою є понад 180 домів. Поїзди відійшли тільки в напрямі Львова й Ходорова, а не відійшли в напрямі Бориславщина, Дрогобича, Станиславова й Сколього. Вода прибуває дальше.

Доразовий суд у Самборі. Як відомо поліція викрила вже виновників нападу на о. Мельника в Берегах під Самбором. Були це парібки з цего самого села. Арештовані стануть перед доразовим судом, що відбудеться в понеділок дня 5. вересня.

Японію навістила нова катастрофа. Кілька днів по сильному землетрусі навістили Японію дощі й виливи. Кілька міст, м. і. передмістя Йокогами та Наґасакі залила вода. Погибло сто кількадесять людей, кількадесять сіл і містечок стоїть під водою.

Приходи французького скарбу з касин гри виносили в 1926 р. 380 міл. франків. Є це рекордова цифра, яку від часу запровадження „рулєти“ у Франції осягнено. В році 1925 стягнено податку з касин 252 міл. фр., а в 1924 р. 205 міл. фр. Щоби уявити собі цю погану пристрасть до гри в французьких купелевих місцевостях, до котрих рік річно зїзджає ціла маса інтернаціональних „гохштаплєрів і лицарів щастя“ вистане згадати, що одна рулєта в місцевости Довіль заплатила французькому скарбови 43,653.090 фр. податку доходового. Щонайменше таку саму суму мусіла заробити адміністрація цього „касина гри“. Отже виходить, що протягом 8 тижнів купелевого сезону полишили опутані газардовим божевіллям чужоземці в одній лише місцевости Довіль понад 80 міл. фр. Подібні відносини панують також і в інших купелевих заведеннях і так по Довіль йде Біяріц, що заплатило 42,933.000 фр. податку, відтак Парі—Пляж 37,700.000 Канн 33.918.000, Ніцея 33,857.000 і вкінці Віші 28 міл. фр. податку. Не вичислено тут десятки менших місцевостий, в котрих також істнують „касина гри“. Чиж не є це справді злочинна марнотравність гроша і то в ці часи, коли міліони безробітного пролєтаріяту гинуть майже з голодової смерти.

Преосв. Н. Будка відвідає Галичину. Дня 31. липня відправив Преосв. Н. Будка, Архієрейську Службу Божу в церкві св. Володимира і Ольги у Вінніпеґу і висвятив на неопресвітерів двох питомців, Павла Сулятицького і Івана Головку. Це було перше Богослуження Владики по повороті зі шпиталю з Рочестер. Число священиків канад. дієцезії виносить тепер 50. При кінци серпня виїде Преосвящений як реконвалєсцент в Карпати і відвідає свою стареньку матір. Йому товаришитиме мабуть о. ґенер. вікарий Олексів.

Бразилія для Христа. Бразілійське населення недавно віддало прилюдну почесть Спасителеві Царю народів. Правительство Бразилії порішило поставити національний памятник для Христа на високій горі Корковадо недалеко міста Ріо де Джанейро. Напись буде звучати: „Хай Бразилія живе успішно у Твоїй любові і набожности до Тебе“. Памятник буде величезний. Сама тільки голова Христа має бути 6 метрів висока.

Населення Канади зростає. Населення Канади, як подає домініяльне, статистичне бюро, виносить 9,389.500. В 1921 році, коли переводжено послідний перепис, населення Канади виносило 8,788.488. Від цього часу населення збільшилось о 600.814 душ.

Слабий розвиток англіканської Церкви в Канаді. Англіканська Церква в Канаді в порівнанню з католицькою дуже слабо розвивається. Під теперішню пору є в Канаді лише чотирох архієпископів і 25 епископів. Майже половина населення Канади вже є католицька.

Перший мороз в Манітобі. В північній Манітобі в околици Росел завитав в перших днях серпня мороз і окрив білою габою поля і городи. Фармері дуже тим зажурились, коли побачили почорнілу від морозу ярину. Збіже, що щойно відцвило, також дещо потерпіло.

Будова найдовшого тунелю в Чехословаччині. Небаром пічнуть будову тунелю на залізничому шляхові. Гандльова — Горна Штубня на Словаччині. Цей тунель буде найдовший у Чехословаччині. Його довжина обчислена на 3 кільометри й 100 метрів. Будова тунелю потріває три роки.

Циганська партія в Югославії. Із Белграду доносять, що в містечку Валєві засновано недавно першу в світі циганську партію. Молодий місцевий учитель Светанир Михайлович, користаючи з загального невдоволення населення містечка, що в більшості циганське, рішився заснувати нову політичну партію, партію циганську. У цій партії будуть згуртовані всі цигане, яких як елемент, що стоїть культрно відносно низько, визискують на кожному кроці. Нова партія не думає обмежувати своєї діяльности виключно на південну Сербію, тільки хоче поширити її на всю Югославію. Михайловичеві сторонники рішилися поставити його кандидатуру в часі найблизчих виборів у скупштину. Матиме ця циганська партія й свій власний орґан, що виходитиме в Белграді під назвою „Голяч“.

Каплина поту причиною катастрофи. У фабриці Кляйтон-Шутлєворт у Будапешті склалася недавно бувала нещаслива подія. Із велитенського ґранітного кітла, повного розтопленого заліза вилетіла нагло маса пливкого металю та на млі ока спалила на вугіль одного з робітників. Як виявило слідство катастрофу спричинила каплина поту, що впала в розтоплену масу заліза та викликала вибух.

На Радянщині найшли новий металь. Професор Борисов відкрив недавно на півострові Коля поклади невідомого доси металю, що його він назвав „нефелин“. Керамічний інститут у Ленінґраді по розслідї прикмет мінералу прийшов до думки, що він надається знаменито до виробу скла. Пороблені в цему напрямі спроби виявили, що з нефелина, піску та крейди можна дійсно одержати скло пляшкове, при чому кошти виробу нижчі від нормальних. Професор Борисов думає, що на острові Коля є найменьше 30—50 міліонів тон нефелина.

Найбільший пароплав. В Італії спустили на море великанський пароплав „Авґустус“, що належить до фірми „Навіґаціоне Дженералє Італіяна“. Містота корабля виносить 32.000 тон. довжина 216·8 метрів, ширина 25·5 метрів. Корабель мас 4 двигуни Дізля зі силою 41.000 коней із чотирма шрубами. Кожна шруба важить по шість тон. Правильна скорість є 21 вузлів. Над покладом стремить чотири комини високі по 44 метри. Висота обох щоглів 68 метрів. Кадовб зроблений зі сталі й ділиться на 14 окремішних комор. „Авґустус“ може прийняти на поклад 28.000 подорожних, крім залоги, що має 500 людей.

Перший державний кінематоґраф. У Лондоні отворили перший англійський державний кінематоґраф. Театер побудувала й удержує держава. Він має служити пропаґанді державних інституцій. Висвітлюватимуть у ньому теж образи з відносин англійських кольоній, сцени з народнього життя й культурні англійські уладження. Вступ безплатний, доступний усім.

Немовля, що говорить. Італійські часописи подають, що в місцевости Фомо селянка Еліза Вербіні привела на світ дочку, що вже пятого дня життя зискала артикуловану вимову й із легкістю повтаряла слова вимовлювані іншими. „Чудесною“ дитиною зацікавилися лікарські круги.

Пропаганда в пушці сардинок. Італійська цензура виступає вельми гостро проти часописів, що атакують теперішнє правительство. Альберто Джаніні, видавець „Беко Сіяльо“, що йому цензура кілька разів конфіскувала ввесь наклад, взявся розсилати примірники свойого видавництва в пушках сардинок. Видавав часопис у такому малому форматі, щоб змістилася в пушці. Коли поліція викрила підступ, видавець утік до Парижа й відтіля розсилав свій часопис у пушках із французькою фірмою. Джаніні мав велике число передплатників. Великі транспорти пушок звернули увагу поліції й вона сконфіскувала їх. Тепер продумує Джаніні над новим способом розсилки часопису.

Похила вежа в Пізі в небезпеці. Славна вежа в Пізі похилилася протягом останніх 9 літ на 5 міліметрів. Нове похилення викликало підмивання підземними водами фундаментів вежі. У найблизчих днях визначать нову комісію, що розслідить небезпеку евентуального завалення вежі.

НА ДОГІДНИЙ КРЕДИТ!

ФУТРА, СВИТКИ; РАҐЛЯНИ мужеські, жіночі і діточі. — ПЛАЩІ з сибірійських лошаків, астраханів, перських баранків, мурмлів, сельскінів і т. п. БОА, ШАЛІ, ШАПКИ, ДИВАНИКИ перед ліжко. Великий вибір ШКІР до вбирання плащів суконь і т. п. Просіться жадати кредит. проспекту у фірми:

СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ
МАҐАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР
ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 1. — Ч. телєфону 48-50.

ПРИЙМАЄ ВСЯКІ ПЕРЕФАСОВАННЯ ФУТЕР, БОА, ШАЛІВ, ШАПОК і т. п. — ЯКІСТЬ ТОВАРІВ І РОБОТИ ЗАҐАРАНТОВАНІ. 4—10

Жнива в Польщі. По тимчасовим обчисленням статистичного уряду сьогорічні жнива в Польщі дадуть такі числа в міліонах квінталів: пшениця 13·9, жито 59·8, ячмінь 17·1, овес 32·6. Що пересічний урожай за роки 1921—1925 дав: пшениці 12, жита 51·2, ячменю 14·2, вівса 28, то сьогорічний урожай заповідається на 15—20 відсотків вищий від пересічнього.

На старий спосіб. Як доносять із Москви „Центральна дирекція державних цирків“ рішила вибудувати пять нових монументальних цирків. Ці цирки, що з них кожен могтиме помістити 3.000 людей, будуть побудовані в Харкові, в Твері, в Ростові над Доном, в Казані та Єкатерінбурзі. — Колись римські цісарі, щоб заспокоїти нарід давали їм безплатно „panem et circenses“. Цего способу хопилися тепер і більшовики. Нарід не вдоволений із їх влади, терпить нужду, а місцями й голод. Та червоні царі не в силі заспокоїти безробітних і голодних, так бодай цирками та кінами хочуть їм заблахманити очі.

Циганська школа на Закарпатській Україні. Про заснування цеї школи була вже в нас згадка. Тепер подають часописи дещо більше про цю школу. Коли чехословацьке правительство рішилося побудувати окрему школу для циганів, цигани на вістку про будову зголосилися з помічю, працювали радо й були вельми горді з довершеної праці. У минулому році покінчили останні приготування, а літом ц. р. отворили школу. На вчителя прийняли молоду людину, що знала циганське життя й звички та говорила циганською мовою. Діти радо поспішили в школу, а молодий учитель став скоро їх справжнім другом і опікуном. З огляду на малу умову видержність циганят лекція тривала всего 30 хвиль. Вчили читання, писання, рахунків, а крім цего одну годину присвячували загальному розвиткові інтеліґенції. Перед розпочатком науки діти йдуть до шкільної лазні, що отворена теж і для старших. Циганята, що в перших днях безнастанно змінювали місця в лавках і з трудом видержували лекції, тепер привикли до сидження на одному місці та вважливого скуплення уваги. Школа так сподобалася дітям по якомусь часі, що навіть по лекції й харчі не хочуть вертати до мандрівних возів батьків. На другій рік творять другу вищу клясу.

Зложили жертви на Місійний Інститут ОО. Василіян у Бучачі.

Сень Катерина, Львів 2 зол.; Переволока: Держицька Анна 1 зол.; Боднар Марія 1 зол.; о. Ткачук Лаврентій, Ласківці 5 зол.; о. Коцюбинський Петро, Трибухівці 5 зол.; о. Збудовський Вячеслав, Зубрець 2 зол.; о. Городинський В. Глубоке 10 зл.; о. Придаткевич Іван, Горожанка 1 зол.; Бутинець Марія, Львів 5 зол.; Белз: Жарська Михаліна 6 зол.; Добровольська Марія 6 зол.; Лішкевич Іван 6 зол.; Павлюківна Стефанія 1 зол.; Переволока: Бобик Параска 2 зол.; Катрій Ірена 1 зол.; ПП. Левицькі, Бучач 3 зол.; ПП. Воловичі, Білобожниця 2 зол.; Бучач: Швайчук Татяння 1 зол.; Свинарчин Юлія 4 зол.; Семерівна Варвара 1 зол.; Решітняк Настя 1 зол.; ПП. Слижі, Белз 5 зол.; Даньковіч Катерина, Жизномир 1 зол.; Бураківка: Лабанда Стефан 5 зол.; Лабанда Марія 1.50 зол.; Вонторський Казимир Василь, Львів 5 зол.; Придаткевич Михайло, Кольбушова 15 зол.; Гоц Анна, Бучач 1 зол.; Боднар Анна, Переволока 1 зол.; Захарчишин Петронеля Переволока 50 сот.; Ляшевич Броніслава, Переволока 1.50 зол.; Галичук Василина, Рожнів 5 зол.; Конистянські Емілія, Софія, Стефа, Станиславів 5 зол.; Кошик Михайло, Переволока 5 зол.; Ваврик Марія, Ласківці 2 зол.; Марціпів Стефан, Нагірянка 2 зол.; Бойко Анна, Філядельфія 5 дол.; Дорожинські 4 зол.; Конистянські С., Е., З., Станиславів 5 зол.; Колянківські А. М., Ермаківка 2 зол., Климців Настя, Пуків 2 зол.; о. Грабець Д., Обертин 1.50 зол.; Рачковська Марія 1 зол. Рачковська Апольонія 1 зол.; Федорів Текля 1 зол.; Друляк Анна 1 зол.; Харук Текля 1 зол.; Волощук Анна 1 зол.; Климів Параска, Жизномир 1 зол.; о. Барнич Вол., Порхова 2 зол.; Вонторський Казимир Василь, Львів 5 зол.; Корнів' ПП. Бабіцкі 4 зол.; Кривков Евдокія і Петро 2 зол.; Розумна Анна і Евдокія 2 зол.; Кубійович Олена і Михайло 2 зол.; П. Лащаківна Рипсина 1 зол.; Ротерман Анна 1 зол.; Переволока: о. Жарій Василь 15 зол.; ПП. Олесницькі 7.50 зол.; о. Барановський Евстахій, Рукомиш 10 зол.; ПП. Гуки, Петликівці 12 зол.; ПП. Каратницькі, Станиславів 2 зол.; Купчинська Олена, Гаї 1 зол.; Гудима Никола, Березина 2 зол.; о. Курилас Василь, Добротвір 2 зол.; о. Турчин Стефан, Снятин 1.50зол.; Переволока: Бобик Параска 1 зол.; Катрій Ірена 1 зол.; Зінкевич Зенон, Камінка Стр. 50 с.; Цар Маруся, Малківці 50 с.; Наняк Михайло, Хомчин 2 зол.; Воронка Параска, Золотники 3 зол.; Брик Ольга, Хирів 1 зол.; о. Андрейчик Петро, Війське 2 зол.; о. Кубаєвич Дмитро, Чортків 5 зол.; Сліпецький Мирослав 1 зол.; о. Данилович Микола, Коломия 4 зол.; Филин Микола, Сопів 3 зол.; о. Андрухів Вол., Ляшки Дол. 3 зол.; о. Ференц Михайло, Олексичі 2 зол.; о. Пельвецький Антін, Надвірна 4 зол.; Козлів: Жигальова Лукія 1 зол.; Янович Стефанія 1 зол.; Заячківський Богдан, Надвірна 1 зол.; Шмуговський Вол., Бережани 2 зол.; Романюк Юлія, Тлустеньке 1.53 зол.; Колодій Ева, Городок Ягайл. 1 зол.; о. Король Стефан, Ягольниця 5 зол.; Пасічинська Ірена, Воля Коб. 3 зол.; Купчик Софія, Золочів 1 зол.; о. Чубатий Теодор, Лисець 2 зол.; Свищук Іван і Зофія, Зелена 2 зол.; М. Ж.; Белз 5 зол.; Галаньова Анна 1 зол.; Саєвич Іван 1 зол.; Саєвич Евгенія 1 зол.; Висоцка Марія, Трибухівці 5 зол.; о. Залітач Ал., Яворів 25 зол.; о. Кудрик Теодозій, Рогатин 5 зол.; Клодзінський Максим, Тернопіль 2 зол.; Матіїв Анна, Хмільовська і Матіїв Марія, Станиславів 8.90 зол.; Руслава Анна 2 зол.; Гуменюк Петро, Махнівці 1.50 зол.; Хлуд Текля, Чортків 10 зол.; з Дорогичівки 86 членів по 1 зол.

Всім жертводавцям щире Спасибіг!

(Дальше буде.)

ОГОЛОШЕННЯ

Репараційна робітня. Прецизійне виконання всяких замовлень. НАЙБІЛЬШИЙ вибір
ОКУЛЯРІВ І ЦВІКЕРІВ
першорядної якости по найнизших цінах поручає:
Оптик Брандайс, вул Сикстуська 9 (напроти Пасажу Гавсмана)

Позір! Фарбування та тінювання всяких ФУТЕР липським способом. Кольори — ґарантовані! Ціни низькі! — МАРІЯ ВОЛЯНСЬКА-ПАВЛЮК ЛЬВІВ, Собєського 12. Тел. 17-04. 1—1

Присилайте передплату на „НОВУ ЗОРЮ“.

НЕЧУВАНА НОВІСТЬ!
Старі знищені ПЛЮШЕВІ ПЛАЩІ витолочую в найновійші десені, які тепер щойно будуть модні; заразом переробляю на новий фасон. Взори можна оглядати у РОБІТНІ СУКОНЬ та ЖІНОЧИХ костюмів МАРІЇ ВОЛЯНСЬКОЇ-ПАВЛЮК, ЛЬВІВ, Собіського 12.
— — — ЧИСЛО ТЕЛ. 17.04. — — —

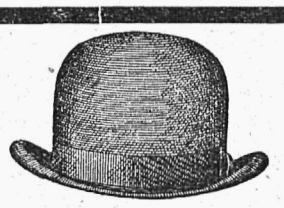

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон
поручає
наймодніші
капелюхи і шапки
фірма
АНТІН КАФКА
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! — — — Вибір великий

ЄВАНГЕЛІЯ служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і на час переплетня П. ПОДОЛЯКА, Львів, Жовківська ч. 28. І. п.

Першорядна фірма
Стахевич і Абрисовський
У ЛЬВОВІ, РИНОК, Ч. 32.
поручає у найбільшому виборі:
Матерії на дамські сукні і плащі;
Сукна на мужеські убрання і пальта;
Шовки — Плюші — Хустки — Полотна і т. д.
ЦІНИ ДУЖЕ ПОМІРКОВАНІ!
2—6

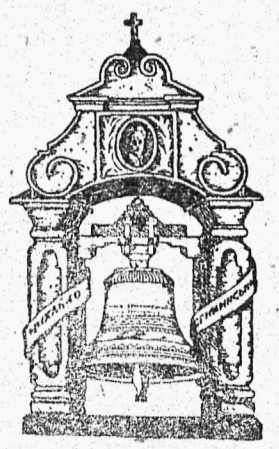

ПОЗІР! СВІЙ ДО СВОГО!
Краса і гордість парохії — церковні дзвони.
Коли хочете мати милозвучні дзвони
= ЗАМОВЛЯЙТЕ =
в одинокій українській ліярні
Михайла БРИЛИНСЬКОГО
ЛЬВІВ — ЗАМАРСТИНІВ
ВУЛ. СВ. МИХАЙЛА Ч. 14. 1—6
За витревалість дається ґарантія на 25 літ.
УМОВИ ПРИСТУПНІ. — СПЛАТИ РАТАМИ.

Прецизійний швайцарський ГОДИННИК
„Prima Swiss Watch“
золотий ручний дамський
Ціна золотих 51
поручає фірма
Г. ҐУТТЕРМАН
Сикстуська 14

Видає і редаґує Комітет У.Х.О. — Відвічальний редактор Роман Гайдук. — З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Ч. 36. (87.) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, 11. вересня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „Нова Зоря" Льва Сапіги ч. 26. I. пов

Конто почт. шад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

Передплата в краю: чвертьрічно 4 зол., місячно 1·50 зол.

За кордон.: Річно 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Християнської Організації.

ЗМІСТ: Недоля українського села. — До Українського Громадянства! — З церковно-релігійного життя. — Пятий белеградський зїзд. — З українського життя. — Огники, що світять... (Фейлетон.) — Грізне становище „Рідної Школи". — Кілька уваг про списання історії села. — Політичний огляд. — Огляд часописів. — Дописи. — Новинки. — Оголошення.

Недоля українського села.

I.

Щораз трівожнійші вісти доходять до нас про страшну катастрофу повени; що навістила минулого тижня наші карпатські і підгірські села. Сотки жертв у людях, тисячі хат, домів а навіть мурованих камениць зруйнованих напором бурхливих вод наших гірських рік і десятки тисяч моргів управної землі засипаної піском і рінню, через що на протяг довгих грядучих літ наш селянин остає майже без варстату праці на ласці і неласці всесильного Царя — Голоду.

Vis maior — допуст Божий, який з покорою в серці перед Його волею приймаємо. Любов до Христа виявляється тільки через вистраждання хреста, тому й цей новий хрест матеріяльної руїни нашого галицького села приймім так, як на християнський нарід пристало: подвоїм нашу працю і любов до Христа і Його Церкви та поспішім з видатною поміччу тим, які її вже негайно потрібують.

II.

Ціле українське громадянство повинно негайно прийти з поміччу жертвам повени. Треба зорганізувати в цілому краю акцію допомоги і не оглядатися на поміч уряду чи закордону, бо звісно вже нам з попередних досвідів, що всяка офіційна, урядом кермована допомога не відноситься до дійсно найбільше потерпівшого українського населення. Якщо ми самі не допоможемо, то наше підгірське і покутське село знидіє в обіймах страшної недолі голоду.

Акцію допомоги треба сцентралізувати та оперти її на принціпі братерськости. Ми позволимо собі подати тут прегарну думку-проект п. дир. Миколи Заячківського, яку він висказав на нараді „Краєвого Комітету допомоги жертвам повені", а саме, щоби всі наші центральні установи візвали своїх непошкодованих повінню членів, щоби вони поспішили з поміччу своїм братам-пошкодованим. Отже кооперативи — кооперативам, читальні — читальням, луги — лугам, соколи — соколам і т. д. і т. д.

Кинення такого клича в зорганізовані широкі верстви нашого народу уможливить і на наш погляд скорійше і успішнійше переведення допомогової акції, і в великім степени затіснить вузли братерської любови серед українського народу.

* * *

В останніх днях серпня падав у верховині кілька днів без перерви зливний дощ. І вже в неділю, 28. серпня стали прибувати води в верховинських потоках і ріках, що вливаються в Дністер. Так було й коло Борислава. Вівторок вечером в горішньому бігу Тисьмениці наступив хмаролім і вода почала нагально прибувати. Наслідком підмулення берега Тисьмениці завалилося в Бориславі 6 поверхових камениць і 12 мешкальних домів. В Дрогобичі станули під водою копальні нафти. Нечуваних шкід наробив вилив на залізницях і дорогах. Тисьмениця звалила надбережні насипи й змінила своє русло. Таксамо під водою й місто Стрий із околицею, бо й ріка Стрий і дооколичні ріки виляли. У Стрию вода місцями стояла високо на пять метрів. Біля Сколього стан води доходив до шість метрів. Вода скрізь прибувала з такою скорістю, що дуже важко приходилося рятувати людей у загрожених домах. Найстрашніше розгулялася повінь в околиці Галича а передівсім у самому Галичі, якому грозило цілковите затоплення з причини великанського виливу Дністра. Під Калушем вода вдерлася до копалень соли. Загалом повінь навістила всі околиці здовж Дністра від Самбора аж по Заліщики. Вилив також Сян із допливами. Яка страшна це потопа свідчить найяркіше це, що Дністер розлився на **сім кільометрів**, себто **на дві милі**. На цих візбраних филях бачили в коротких відступах часу кільканайцять людських тіл, що їх несла струя. Доми, що стояли край води, змітали великанські камінюки тай дерева з конарами, що їх несли розбурхані филі. Люде сиділи на дахах і благали рятунку та годі було помогти їм. І вони гинули в розгуканих филях. На залізничій стації в Пісочній (шлях Львів-Стрий), струя води забрала 250 волів, що їх мали саме заладовувати. Мости позривало скрізь. На самій тільки річці Опорі зірвало сім мостів. Земний збірник із ропою до 400 ваґонів, вартости 25 тисяч долярів зірвало. Ріка Лімниця змінила русло. Під Устєм Зеленим рівень Дністра піднісся чотири метри понад звичайну висоту. Село Устє Зелене все було під водою. Вода залила була дооколичні поля та підмила кількадесять будинків. У Ярославщині тисячі моргів поля під водою. В Скільщині ріки Опір і Стрий залили були в цілости або частинно кільканацять місцевостей. Усі мости й дороги від Сколього до Лавочного позривані. Між Дубиною й Сколєм на просторі 500 метрів залізничий шлях знищений зівсім. У Рогатинщині залило було пять сіл, що над Дністром. Вилили річки Нараївка й Свирж. У Стрийщині повінь захопила до 40 громад, у Долинщині 10.

* * *

Дня 3. вересня ц. р. відбулася з ініціятиви товариства „Сільський Господар" нарада представників українських центральних установ і редакцій в справі організації допомоги жертвам повені. Без зайвих дискусій рішено створити Краєвий Комітет допомоги жертвам повені, в якого склад на внесення інж. Творидла М. увійшли всі приявні відпоручники установ і організацій, а саме: члени Української Парляментарної Репрезентації, делеґати центральних установ Ревізійного Союза Кооператив, Народної торговлі, Центросоюзу, Сільського Господаря, Центробанку, Земельного Банку, Маслосоюзу, Дністра, Землі, Зорі, Просвіти, Рідної Школи, українських редакцій „Діла", „Нового Часу", „Нової Зорі", „Ради", „Громадського Голосу" — а також представник Митрополичої Консисторії о. прал. Пясецький. Крім цього вибрано Діловий Комітет з 12 людий, в якого склад увійшли през. Володимир Децикевич, як голова і як члени пп.: през. Корінець, посол. П. Козубський, М. Матчак, дир. С. Герасимович, дир. О. Гладишовський, інж. М. Творидло, д-р К. Левицький, о. прал. Пясецький, інж. Ю. Павликовський, Мудрик і Личківський.

Зібрані рішили внести відповідні меморіяли до уряду та звернутись до громадянства в краю і за кордонами з відозвою в справі допомоги.

До Українського Громадянства!

Страшна катастрофа, що нагло навістила ціле Підкарпаття і Покуття, накладає на нас невідкличний обовязок допомогти нещасним жертвам повені. Допомога мусить бути скора і значна, бо нужда і голод не ждуть, а злидні великі.

Нераз український нарід виявив свою велику жертвенність у хвилях народнього лиха, несучи поміч беззахистним, голодним і обездоленим. Ми переконані, що й нинішний наш зазив в імені жертв повені найде широкий відгомін та дасть великі успіхи. Ми переконані, що всі сповнять обовязок, несучи поміч своїм ближнім, близьким і рідним, у грошах чи в натуралях.

Одначе, щоби скоро і пляново пере-

вести орґанізацію допомоги, закликаємо всі повітові установи й орґанізації створити негайно повітові комітети, а місцеві установи й орґанізації по громадах покликати до життя громадські комітети допомоги зруйнованому Підкарпаттю й Поліссю.

Зокрема взиваємо всі кооперативи, щоби послужили в цій акції своєю орґанізацією, засобами й апаратом.

Про зібрані дари в натуралїях просимо нас повідомити, а ми вкажемо, куди їх слід скермувати. Грошеві датки просимо переслати на адресу: Центро-Банк, Львів, Ринок 10.

Комітети в знищених повітах повинні повідомляти нас про величину шкід та допомогову потребу, щоби ми могли якнайдоцільніше розділити зібрані засоби.

Письма і телеґрафічні та телефонічні повідомлення для Комітету просимо звертати на адресу: Сільський Господар, Львів, Зіморовича ч. 20, ч. тел. 3053.

Розміри нещастя вимагають великого зусилля!

Станьмо всі одностайне на поміч жертвам катастрофи!

Львів, дня 4. вересня 1927.

Ширший Краєвий Комітет Допомоги Жертвам Повені:

Володимир Децикевич, член Самоврядного Виділу і голова Т-ва Прихильників Освіти. — Серґій Хруцький, голова Української Парляментарної Репрезентації. — Д-р Альфред Говикович, директор Парц. Т-ва „Земля“. — Д-р Лесь Кульчицький, директор Земельного Банку Ґіпотечного, — Гриць Тершаковець, член ради Т-ва „Сільський Господар“. — о. Алексій Пясецький, пралат, крилошанин Митрополичої Консисторії. — Володимир Целевич, гол. секретар Українського Національного Демократ. Обединання. — Д-р Михайло Волошин, член Ради Союзу українських адвокатів. — Микола Заячківський, директор Народньої Торговлі. — Сильвестер Герасимович, директор Центро-Союзу. — Ярослав Колтунюк, директор Т-ва „Дністер“. — Денис Коренець, голова Надзірної Ради Центро-Союзу. — Олександер Гладишовський, член Гол. Ради Т-ва „Сільський Господар“. — Кость Личковський, ред. „Ради“. — Теодор Мартинець, член Президії Рідної Школи. — Михайло Луцький, голова Т-ва „Сільський Господар. — Іван Гладилович, від ред. „Нової Зорі“. — Онуфрій Пащак, директор „Народньої Гостинниці“. — о. Евген Дуткевич, член Виділу Т-ва „Сільський Господар“. — Степан Гевак, голова Т-ва „Зоря“. — Мілена Рудницька, член Виділу „Союзу Українок“. — Юліян Павликовський, голова Ревізійного Союзу Українських Коопоратив. — Дмитро Паліїв, ред. „Нового Часу“. — Зиновій Пеленський, ред. „Госп. Коопер. Часопису“. — Д-р Володимир Ривюк, член Гол. Виділу Т-ва „Просвіта“. — Микола Творидло, директор Т-ва „Сільський Господар“. — Д-р Максим Левицький, член Вик. Ком. УПП. — Федір Федорців, член ред. „Діла“. — Олекса Черкавський, ред. „Свободи“. — Осип Навроцький, головний секретар УСРП. — Матчак Михайло, ред. „Гром. Голосу .— Д-р Матвій Стахів, голова Союзу Селянських Спілок. — Д-р Кость Левицький, директор „Центро-Банку“. — Андрій Мудрик, директор Масло-Союзу.

З церковно-релиґійного життя.

Переорґанізація ватиканської бібліотеки.

Префект апостольської бібліотеки в Ватикані, Іван Меркаті, зарядив переорґанізацію тоїж бібліотеки. Досі був тільки поазбучний показчик авторів. Тепер заводить префект також поазбучний показчик річевий. Ця переорґанізація має на меті улекшити ученим усіх націй покористування цими цінними скарбами, чи ті учені перебувають у Римі особисто, чи до заряду відносяться письменно. Папа приділив на бібліотеку богато нових убікацій. Переорґанізація бібліотеки має тревати довгі літа. Кошти її покриє вчасти фондація Карнеґія.

Конґрес австрійських богословських професорів.

В Зальцбурзі відбувся при кінці липня ц. р. конґрес австрійських богословських професорів. В конґресі взяли участь 33-ох професорів ріжних богословських факультетів і духовних наукових заведень Австрії. Конґрес займався передовсім досвідами із заведеного з 1926 роком нового шкільного пляну. Сконстатовано, що переміна чотиролітніх богословських студій на пятилітні, зустрілася з деякими трудностями там, де з фінансових причин неможливе було побільшення числа доцентур. Незаперечний зиск з побільшення числа годин показався в спроможности фільософічного приготовання богословів до дальших теольоґічних студій і загалом поглиблення тих студій. В Зальцбурзі, де до фільософії ужито сил оо. Бенедиктинів, і в Інсбруці, де заведено шестилітні студії, відносини є дуже корисні. Конґрес сконстатував також між іншим, що з ґімназій виходять тепер ученики, які мають дуже слабе ґуманістичне підготовання. Ґрупа пасторалістів ухвалила резолюцію, яка домагається від прочих професорів богословя узглядненння пасторальної при всіх богословських і фільософічних викладах.

Евхаристійний Конґрес в Швайцарії.

Від 20. до 22. серпня ц. р. відбувався в Айнзідельн в Швайцарії Краєвий Евхаристійний Конґрес. Учасників було до 20.000. Папа вислав на Конґрес письмо, в якому стверджує, що всюди там, де почитають Пресв. Евхаристію, цвите християнське життя.

З католицького життя в Бельґії.

В монастирі Бенедиктинів в Монт-Цезар відбувся десятий літурґічний тиждень, на який явилися католики не тільки з Бельґії і Франції, але також з Італії, Люксембурґа, Португалії й Швайцарії. Референти підносили вагу св. Літурґії для Церкви, для апостольського життя і для контемпляції. — Два бельґійські міста (Overysschе і Dison) посвятили себе Найсв. Серцю Христовому. — Часописи доносять про чудесне уздоровлення одного священика з Басекль, який діткнувся мощів кардинала Мерсіє. В Бельґії уважають Мерсіє святим.

Православні епископи про унію.

Недавно відбувся в Лондоні третій анґльо-католицький евхаристійний конґрес. Ініціятори конґресу запросили на нього також деяких православних епископів. Православний коптійський архієпископ Мелетій II., „папа і патріярх александрійський“, відповів на запрошення, що він від серця бажає єдности церков і тому щиро витає евхаристійний конґрес. Подібно відповів також грецький православний „архієпископ Атен і митрополит Греції“, добачуючи „в належному розумінню природи Таїнства Евхаристії найважнійший крок на шляху до бажаного зединення церков“. Під „анґльо-католиками“ слід очевидно розуміти анґліканів.

З життя католицької молодіжи Австрії.

В Австрії повстав перед десяти літами „Союз католицької німецької молодіжи“. Цього року, від 2. до 15. серпня святкував Союз у Відні десятилітний ювилей свого істнования. В ювилею взяло участь дуже богато католицької молодіжи й старших католиків. Союз є найбільшою мужеською католицькою орґанізацією молодіжи в Австрії. Сьогодня числить він 947 стоваришень з горою 42.000 членів. Союз видає три місячники, які розходяться в 23.000 примірниках. В часі нарад намічено такі головні завдання Союзу в будучности: релиґійне поглиблення, суспільне освідомлення й виховання та образования.

З католицького життя в Чехословаччині.

В Чехословаччині в Будвайс відбувся в днях 13—15. серпня ц. р. дієцезальний евхаристійний конґрес. В процесії взяло участь понад 14.000 чеських і німецьких католиків. — В німецькому католицькому конґресі в Тепліц взяло участь около 30.000 осіб.

Католицький університет в Чілє.

В Чілє, в місті Вальпараізо, повстає католицький університет. Отворення його має наступити в слідуючому році. Університет буде могти помістити 1800 студентів. Фонди на цю високу католицьку школу записала одна богата родина.

Виборчі кличі католиків.

Католики у Франції ідуть до найблизших виборів з кличами: свобода для релиґійних конґреґацій і для католицьких конфесійних шкіл. — Католики Югославії домагаються передовсім повної автономії Церкви й незалежности її від держави, а також свободи основувати конфесійні школи.

Засудження священиків в Італії.

В дієцезії Удіне увязнено, а опісля засуджено на прогнання з краю на протяг від 1 до 4 літ пятьох католицьких священиків, між ними трьох пралатів. Причина цього засуду досі достаточно не вияснена. Правительственні кола закидують їм політиканство (протифашистівську аґітацію).

Нова апостольська префектура в центральній Африці.

Дня 14. серпня ц. р. утворив Папа нову Апостольську префектуру в центральній Африці і віддав її польським езуїтам. До нової префектури належить північна часть дистрикту Родезія, часть Анджелі і часть Ніасси.

Арґентина проти розводів.

В липни ц. р. радив в Кордові, в Арґентині, конґрес правників над зміною супружого закону. Референт домагався розводів. Оден з учасників виступив проти виводів референта. Він заявив, що противиться розводам насамперед з огляду на національну соціольоґію, дальше з огляду на релиґію, традицію й вікові звичаї населення. Проти розводів промовляє також досвід пороблений в інших краях. Бразилія, Еспанія й Італія зберігли досі інституцію нерозривного супружя. У Франції заявляються сьогодня проти розводів найвизначнійші правники, як Жені, Салей, Колен, Ріпер і ін., які уважають супружя інституцією не індивідуальною, але суспільною. А розвід це індивідуалістична реакція проти суспільної акції закону. — По довшій дискусії відкинув конґрес правників розводи більшістю голосів.

Захист для священиків-емеритів.

Угорський міністер освіти закупив з релиґійного фонду в одній місцевости коло Пешту віллю на захист для священиків-емеритів. Чи не здалосяби щось подібного також у нас?

Пятий Велеградський Зїзд.

(Докінчення.)

Другого дня виголосив епископ халдейської Церкви в Єгипті Азіз Гог реферат про римський примат у Несторіян в світлі новійших дослідів. Дальше говорив о. Спасіль про юридизм і святість після католицької й православної науки. (Юридизмом зовуть закид, що католицька Церква занадто дбає про внішну формальність, а менше піклується внутрішнім духом). Референт доказував, що той закид не має основи.

Проф. д-р Любек (Німеччина) реферував про ріжницю між католицькою й православною наукою що до миропомазання, покаяння й єлеопомазання. Референт висказав між иншим таку думку: „Ми ще дальше від унії, як в часі флорентійсккого собору. Колиби тільки „і Сина“ і примат ділила нас від сходу, то до унії прийшлоби без ніяких перепон. Та нинішня православна теольоґія підпала в значній мірі впливам протестантизму. Учені православні богослови з року на рік зміняють свої погляди. Коли йде про доґматику — то на думку д-ра Любека—панує повна анархія в доґмах у православних учених.

Ректор східного папського інституту еп. Дербіні реферував про православну Церкву та про проби церковної унії. О. Емелка говорив про діяльність апостоляту св. Кирила й Методія, а д-р Матуха про наукову Велеградську Академію, котрої предсідником є митроп. Шептицький.

Проф. Сакач (хорватський Єзуїт з Риму) реферував про римські памятники.

Третього дня зїзду реферував білгородський асумціоніст о. Салявіль про духа східної літурґії й епіклезу і словінець о. д-р Ґрівец про діяльність св. Кирила й Методія в Югославії. Дальші реферати виголосили еп. Пшездзєцький, анґлійська письменниця Хрісти (з Лондону) і ін. Того дня реферував іще о. Ал. Хира, професор богословя в Ужгороді, про боротьбу православя проти католицтва на Закарпаттю, при чому вказував на політичні й національні причини цеї боротьби.

Дня 24. липня (в неділю) замкнено зїзд архіепископською Службою Божою, відправленою загребським архіеп. Бавером і останнім засіданням, на якому принято такі резолюції: В першій резолюції обовязуються учасники зїзду виявляти любов до інших Церков; друга резолюція взиває священиків, щоби своїм приміром, проповідями і вихованням молодіжи розбуджували духа любови до інших народів; третя резолюція накликає до частого св. Причастія за тих, що належать до ворожих народів.

Зїзд закінчився промовами митроп. Шептицького і архіеп. Пречана.

З українського життя.

Загальні Збори Товариства Катехитів.

(В. Я.) Дня 6. вересня с. р. відбулися у Львові, в Духовнім Семинарі Загальні Збори Товариства Катехитів, в яких взяло участь 65 членів з усіх трьох дієцезій.

Збори попередили однодневні реколекції учасників під духовним проводом Провінціяла Редемптористів, Отця Схрейверса.

З рамени Митрополичого Ординаріяту брав участь у Зборах о. Пралат А, Пясецький.

Порядок дня вичерпали звіти секретаря, скарбника, ревізійної комісії, та звіти відпоручників позамісцевих Катехитичних Кружків з Тернополя, Перемишля, Станиславова, Стрия. Бракувало звіту з Дрогобича, ізза перерваної повіню комунікації.

Товариство, після звіту секретаря числить 109 членів. Найактуальнійшу справу плянів науки реліґії в ґімназії по дволітних заходах полагоджено так, що виготовлені о. Д-ром Фіґолем пляни для низших кляс вийдуть незабаром накладом Їх Ексцеленції Митрополита, а другу часть тих плянів щойно опрацьовується.

В дискусії порушено справу будови санаторії для священиків у Гребенові.

В тій справі одноголосно принято резолюцію: прилучитися до піднятої під протекторатом Їх Ексцеленції Митрополита акції будови санаторії в Гребенові місячними складками по 1 зл. від кождого члена почавши від січня 1927 р.

Дальші резолюції вложили на Виділ Т-ва обовязок інтервеніювати у дотичних властий в справі участи катехитів у комісіях матуральних, опрацювати систему питань з науки реліґії, як предмету іспиту зрілости в середних школах, інтервеніювати в справі усунення науки української мови з львівських польських жіночих шкіл, яке унеможливлює прямо науку гр. кат. реліґії в тих школах, та подбати про тридневну відпустку в Кураторії для катехитів, на слідуючі Загальні Збори Товариства.

До вибраного на Зборах нового Виділу Т-ва війшли ОО.:

Крилош. Ю. Дзерович голова; Крилош. Л. Лужницький, Крилош. Д. Лопатинський, Сов. Н. Галянт, Сов. А. Бучацький, Крилош. Е. Громницький, Д-р Й. Маркевич ЧСВВ., Сов. І. Новосад, Д-р І. Цегельський члени Виділу; С. Бараник ЧСВВ., Сов. О. Горчинський, Д-р В. Лаба заступники; Крилош. В. Лициняк, Д-р. Г. Костельник члени Комісії Ревізійної.

По закінченню Загальних Зборів Т-ва Катехитів відбулися наради ОО. Провідників Марійських Дружин, яких перебіг подамо в слідуючім числі.

Українська справа на III. конґресі національностей в Женеві.

На конґресі національних меншостей, що відбувся в Женеві з кінцем м. місяця, внесли Українці з Польщі разом з Білорусами і Литовцями письмо з такими домманнями:

1) допушення заяви, що участь в конґресі згаданих ґруп не означає зречення національно-політичних змагань української, білоруської і литовської нації і їх права на самоозначення;

2) поширення дискусійних рямок конґресу, які допускають тільки теоретичні міркування про охорону меншостей, на справу усунення надужить і протизаконностей у відношенні до поневолених народів у поодиноких держав Европи;

3) усунення вимоги льояльности національних меншостей супроти пануючих держав, яку зазначувано в дискусіях на першому і другому конґресі;

4) допущення двох представників згаданих ґруп до президії Конґресу.

Президія Конґесу була схильна приняти ці умови, одначе плєнум Конґресу рішив виготовити наперед статут, на котрого основі можна буде принимати нові ґрупи. До часу виготовлення статута справу приняття нових ґруп відложено, а українську і білоруську делеґацію запрошено до участи в Конґресі в характері обсерваторів.

Відозва української парляментарної репрезентації:

Наших братів з Галицької України навістило страшне нещастя. Небувала розмірами повінь залляла сотні сіл і сотні тисяч гектарів землі. Десятки тисяч українських селян стали нуждарями без куска хліба на прожиток.

В обличчі катастрофи, що стрінула наших братів-Галичан, Президія Української Парляментарної Репрезентації звертається до громадянства північно-західніх українських земель з зазивом:

Орґанізуйте поміч братам-Галичанам!

Засвідчіть ділом єдність цілого українського народу!

Основуйе Рятункові Комітети під кличем „На поміч українським селянам Галичини“!

Складайте жертви в грошах і збіжжу!

Нема ні хвилі до стрчення, бо в знищені хати українських селян Галичини вже заглянув голод і нужда.

І. МУДРИЙ.

Огники, що світять...

Імення Надії Дмитрівни пролинуло вже пів світа на буйних, шумливих крилах молодої її слави. Де ні прибулаб вона, ця молоденька артистка, на половину ще дитя — скрізь мов у наступі здобувала собі серця.

І як тільки появилася вона в просторих, високих, ясних, золотосяйних концертових салях і прикладала скрипку та починала гру, вже немов якийсь дивний чар прошивав слухачів, немов тихий, тихенький чар, що йому ніхто не міг опертися... немов той таємничий сон, що під його скритою силою, сиві голови схилялися, як схиляються старечі дуби в лісі, коли весняна буря зашумить над ними. Під її важкою силою засвічувалися очі й часто ставали вогкі, бо спливала в них жара з зачарованих глибин сердець.

Ах, як уміла грати Надія Дмитрівна! Ні, вона не грала—скрипка співала в її руках! Та ні й так воно не було: серце Надії Дмитрівни співало, а інструмент, що на ньому грала вона, був тільки голосом, що його позичало собі її серце, що співало. Чого її вуста не могли висказати, бо не находили згуків на це, що жило в її глибокому, глибокому серці й тому теж, що слова не всі зрозумілиб, вона говорила це мовою тонів. А тони може слухати всяка вражлива душа. А її серце вміло співати про все, про все, як тільки Надіїна скрипка позичала їй голосу! Про молодощі співати вміло, про солодке їх щастя... а коли її серце і скрипка її співали про це, то всякому, що слухав її, здавалося, начеб наслухав голосів, що давно пролунали й замовкли, голосів із далеких. блаженних часів... неньчиного голосу, що закликав його, як колись, по ймені й прохав і благав і остерігав і слова благословенства співав тай оповідав таємні, таємніські казки... голосів маленького братчика й сестрички, що тихо сміялися й хихоталися... шепоту леготу, що дитячі сни наповняє тихим шумом і жахом... і далеких, мов сніговицею приглушених дзвонів і блаженних коляд Різдвяної Ночі! Або Надіїна скрипка й серце співали інших пісень... буйних пісень безмежних степів, що по них тупотять коні бішеними копитами й лунають пяні волею заклики комонників .. або пісень весни й травня, коли на межі край шляху білі й червоні розцвітають рожі... або пісень із моря, із безмежного, вічного моря й тоді чути було тихий спів вітру понад безкраїми водами й далекий, глибокий рев прибою филь. Так тисячу пісень знали співати разом серце й скрипка Надії Дмитрівни! Вони співали про біль і горе людини... й тоді воно дзвеніло неначеб тони просякли кровю—вони співали про любов і тоді згуки під хисткими пальцями Надії ставали такі дзвінкі й чисті,

Звертаємося в першу чергу до Просвіт. Рідніх Хат і Кооператив: орґанізуйте допомогу. Дайте почин до створення рятункових комітетів. Звяжіться негайно з Рятунковим Комітетом у Львові (Зіморовича ч. 20) та шліть туди гроші й збіжжа.

Два рази дає, хто зразу дає!!

Президія Української Парляментарної Репрезентації:

Хруцький, голова, Козубський, Назарук, члени.

Комунікат Української Парляментарної Репрезентації в обороні прав української мови.

У фахових економічних часописях і в щоденній пресі появився текст проєкту розпорядку президента польської держави про примус ведения купцями торговельних книг. Преса заповідає дальше, що проєкт розпорядку має появитися в найблищих днях в урядовій часописи і стати законом. В арт. 1 цього розпорядку накладає обовязок на акційні спілки і кооперативи вести книговодство в польській мові. Цей проєкт являється новим наступом на права української мови. На його основі тисячі українських кооператив мусілиби вести книговодство в польській мові.

Постанова ця обмежує основні права громадянина, стоїть в суперечности з постановами договору про права національних меншин, з постановами арт. 110 польської конституції, а в добавку справа зміни язикових законів є виключена з компетенції унормования її дорогою розпорядків президента річипосполитої.

З огляду на замкнення соймової сесії Український Клюб не має змоги ведення боротьби проти цього розпорядку на соймовій арені, однак протестує як найбільш ріщучо проти такого проєкту, заповідає ріщучу боротьбу проти нього на соймовій арені, а українські акційні спілки, кооперативні установи та загал українського громадянства взиває до піддержання його в оцій боротьбі проти чергового наступу на права української мови.

Президія української парляментарної репрезентації:

Серґій Хруцький голова. — Борис Козубський, Серґій Назарук члени.

Замовляйте наші видання:

„ОСНОВИ СОЦІОЛЬОГІЇ“ Ціна 2 зол. 80 сот. і „СВІТИЛА СХОДУ“ 3 золоті. На поручене порто долучити 60 сот.

Грізне становище „Рідної Школи“.

(—) „Рідна Школа“ в фінансовій скруті. У серпні цего року оповістила Головна Управа „Рідної Школи“ комунікат, в якому представила критичний фінансовий стан Товариства, а з окрема звернула увагу на негайну платність довгів у квоті 80 тисяч зол.

Та наше громадянство не взяло цеї справи поважно й не поспішило з датками на ратунок загроженого українського приватного шкільництва. Громадянство може думало, що це може один із нових способів заклику. А воно не так! Справа дійсно дуже поважна, дуже грізна!

Ось із Головної Управи „Рідної Школи“ прислали до нашої Редакції, на доказ грізного положення товариства, два документи.

Один із цих документів це повідомлення судового екзекутора про зайняття движимостей „Рідної Школи“, тому що „Рідна Школа“ не вирівняла залеглих оплат Каси хорих міста Львова. Другий документ це внесок „Пенсійного Інститута Українських Приватних Службовиків у Львові“ на мобілярну екзекуцію в „Рідній Школі“, яка винна „Пенсійному Інститутові Українських Приватних Службовиків у Львові“ титулом залеглих премій на пенсійне обезпечення своїх службовиків трицять тисяч сімсот 33 зол, 91 сотиків. Дозвіл на цю екзекуцію Пенсійний інститут уже дістав ріщенням повітового суду ві Львові з дня 4. серпня ц. р.

Претенсії обох згаданих інституцій до Рідної Школи виносять разом горі подану суму 80 тисяч золотих.

Значиться „Рідна Школа“ справді в фінансовій скруті! Це сумне, дуже сумне явище — свідчить воно про байдужість громадянства до одної з найважніщих народніх інституцій.

Чиж треба разураз, чиж треба безнастанно нашій суспільности пригадувати вагу, значіння рідної школи? Чиж наша суспільність ще досі не розуміє значіння рідної школи для народу?...

Не хочеться вірити, це не можливе! Суспільність наша дала вже стільки доказів патріотизму, розуміння народніх справ, що ніяк не можна й подумати, щоб не розуміла ваги національного виховання молоді, щоб байдужа була до цего, як буде вихована надія її, будучина українського народу — діти, молодь українська!

Ні, це не можливе! Тут щось інше? І справді зі Львова й з краю доходять до нашого відома невдоволення з „Рідної Школи“, що й у „Головній Управі“ й у Повітових Союзах Кружків завелася партійність, що верх беруть у „Рідній Школі“ деструктивні елементи, які всіми способами стараються усувати невигідних собі людей управителів шкіл і вчителів заслужених і визначних педаґоґів, а на їх місце вводити своїх людей. Останній такий случай був у Львові, на т. зв, „ґімназійних курсах“. Почин до цих курсів дав дир. Адріянович. Він заснував їх і зорґанізував учительський збір. Міг і не підчинятися „Рідній Школі“, міг вести курси на свою руку, та як карний громадянин добровільно підчинив свою щколу Головній Управі „Рідної Школи“ й як її управитель вів її знаменито, на вдоволення батьків. Аж тут цих ферій появляється в часописах конкурс на управителя цих курсів, хоч дир. Адріянович ні не зрікався управи, ні навіть не повідомлено його про це, що його усувають без причини. На конкурс подався тільки дир. Антін Крушельницький, що то його минулого року в сливе такий-самий спосіб усунула „Головна Управа“ з ґімназії в Рогатині. Тепер дир. Крушельницький вступив до соц.-радикальної партії й його партійники та прихильники використали нагоду, що з причини ферій мали хвилеву більшість у „Гол. Управі“ та займенували управителем згаданих курсів дир. Крушельницького. Це рішення й таке поведення з дир. Адріяновичем обурило всіх, виступив проти цего передусім учительський збір курсів. Затрівожилися й батьки, тимбільше, що побоюються за релігійне виховання своїх дітей, бо директор Крушельницький став тепер прихильником релігійних сект.

А такі случаї були й по інших школах „Рідної Школи“ на провінції.

Отсе причини невдоволення з „Рідної Школи“, а тимсамим мабуть і причина недостаточної фінансової піддержки „Рідної Школи“ суспільністю.

Та воно так не повинно бути! Це оправдане невдоволення не повинно, не може звільняти нашого громадянства від фінансової піддержки „Рідної Школи“. До полагоди цих справді сумних случаїв є річні Загальні Збори „Рідної Школи“, а в потребі можуть члени зажадати й надзвичайних загальних зборів і там зясувати справу, чи перевибрати старщину.

Взагалі треба нам стреміти до того, щоб „Рідна Школа“ як наша всенародня установа як найкраще сповнювала свої освітно-виховні завдання. А ці завдання сповнить вона щойно тоді, коли ясно і твердо стоятиме на віроісповідному ґрунті. Бо тільки через християнське виховання молоді в рідній українській школі веде шлях до кращого завтра нації.

Тому старанне релігійне й національне виховання молодого покоління повинно нам усім лежати на серці. Нам не вільно бути байдужими до нашої „Рідної Школи“, до напряму й духа, що в ній панують. Але ми не сміяк дзвінкий джуркіт чистого ручаю, бо серце Надії Дмитрівни було щире й чисте, а чисте серце не може инакше, як щиро і свято співати про ідеальну любов.

Та Надія Дмитрівна змагала ще вище, багато вище в своїому мистецтві. Вона не була ще вдоволена цим, що доси осягнула в невпинному змаганні. Вона поклала собі мету, сміливу мету. Часто говорила собі Надія Дмитрівна, що це вже крайня сміливість змагати до цего, чого бажала вона. Та жила в ній ще повна незломана воля її молодости, що одушевлялася великим ідеалом... а її ідеалом було, вести людей до Бога мистецтвом.

Та Бог Надії Дмитрівни, це не був Бог, що в нього вірять побожні люде й що Його проповідують священики в церквах. І не був це Бог, що про нього оповідає Святе Письмо, що він колись говорив до віруючих людей давньої давнини, що розбуджував пророків і промовляв їх устами, що свойого Сина зіслав на землю й Святого Духа в огнистих язиках! У все це вірила Надія Дмитрівна, коли ще жила дома в старому українському хуторі. Та вона не затямила батька зівсім, а неньку втратила вже вчасно—й жила в далеких родичів у Росії й у широкому світі втекла віра дитячих літ із її молодого серця, полинула сполоханою птичкою, що не мала вже рідної країни.

Бог, що в нього вірила тепер Надія Дмитрівна, це був Бог, що про нього оповідали їй безвірні люде й безвірні книжки: Бог пантеістів, що повинен бути скрізь у всему світі й невіддільний від ньої й не інакший, як вона. І Надія Дмитрівна думала, що чує завсіди його обявлення в свойому мистецтві, й вона мала тверду віру, що їй мусить вдатися як первожрекині мистецтва повести людей до цего її Бога.

Частенько, коли Надія грала, ставала візіонеркою. Тоді гляділа вона перед себе великими, лискучими дитячими очима, а погляд її губився, неначеб вона бачила в далекій, безкраїй, вічній далі. Тоді здавалося їй, начеб вона вглядала в душі всіх цих людей, що сиділи чи стояли перед нею й із запертим віддихом слухали її тонів. Тоді здавалося їй, начеб вона бачила маніські, слабосенькі іскорки в цих душах, що їх вона мусить роздмухати й розярити на ясний жар. Чиж не були це іскри Божества, що їх вона скрізь добачувала? Егеж, так воно було — й тоді грала Надія Дмитрівна з одушевленням, що поривало за собою всіх. У такі години палкого одушевлення відчувала даровита мисткиня, що вона поволи все близча й близча свойого ідеалу, зробити мистецтво слугою Божества й проводаркою до Божества, що в нього вона сама вірила. Тоді бачила вона, що маніські, слабонькі іскорки в душах її слухачів ставали малими, золотосяйними огниками, що звільна

ємо також забувати й за її матеріяльні потреби, не сміємо усуватися від жертвенности на „Рідну Школу!“ Тож взиваємо ввесь український загал, наші фінансові інституції, кооперативи й і. орґанізації надзвичайними більшими датками дати змогу „Рідній Школі“ негайно зібрати потрібну квоти 80 тясяч золотих і так урятувати загрожене приватне українське шкільництво.

Кілька уваг про списання історії села.

Прослідити історію кожного нашого села від часів його заснування та його пізнійшу долю до найновійших часів, було би цінним вкладом до пізнання історії рідної землі. Над нашими оселями пронеслися як не відгомони подій головних центрів нашої землі, то в них творилися події, які перейшли непомітно, а для загальної історії народу немаловажні. Історик знайшов би в них прецікаві й важні дані, які уможливилиб йому задачу прослідити історію цілого народу. В кожному майже селі жиють ще спогади старих людий, які моглиб послужити історикови як жерело про старі забуті й не записані ніде події; знайдуться також записки старих часів, чи то по церквах, в парохіяльних і шкільних архівах, чи по приватних людях.

Зібрати ці порозсипувані історичні матеріяли в кожному селі є обовязком свідомої людини, — тим більше священика, якому такі жерела бувають на селі найбільше доступні. Священик має також під рукою метрикальні книги і може при невеликій праці віднайти у них записки про давні події, які старі священики залюбки в них записували. Він може з увагою перестудіювати помянники усопших, які декуди по церквах знаходяться, хотяй нині на жаль уже перевелися. В них деякі священики, не жалуючи труду, містили свої спогади — нехай і господарські, атмосферичні (нпр. у моїй парохії є такий старезний помянник, в якому пок. парох о. Лев Чайковський не лінувався списати історію села від найдавнійших часів, та в літописний спосіб згадати важнійші події в селі від 1845—1848 рр.!). Він знайде немало цікавих заряджень чи то духовних чи світських влад у книзі, де наші попередники були зобовязані дослівно відписувати усі такі зарядження. Такі протоколи ще знаходяться по парохіяльних урядах. На них однак не звертається найменчої уваги, й вони коротають свій вік десь на стриху, виставлені на цілковите знищення. А вони повинні знайтися конечно у парохіяльному архіві, або віддані до публичних українських бібліотек чи музеїв. Священик повинен хоч з самої цікавости заглянути до старих інвентарів церкви й парохії, бо й там знайде богато історичного матеріялу. Бувають між викинутими десь на спід шафи, або на стриху, ріжні грамоти то-що. А в них кілько прецікавих річий можна найти, які кидають світло на історію села, церкви чи парохії! Словом, кожний старий папір не зашкодило би прочитати і старанно перестудіювавши зложити в парохіяльному архіві. Як не цей священик, то другий міг би усі ці річи використати!

Цікавий до такої праці священик повинен дальше прислухуватися до оповідань, спогадів старих людий, що кидалоб світло на пожовклий знайдений ним старий документ. Розуміється треба брати критично такі спогади, бо вони нераз перекручені, сфантазовані. Вкінці порадним булоб зацікавитися й творами ріжних авторів, які свої описи осель поміщували чи в часописях, чи в осібних виданнях. Це вже тяжша справа, бо на селі таких видань нема, таку працю може підняти тільки фаховий історик. Історик дилєтант на селі, може вести досліди тільки в обмеженому обсягови*).

Як вже хто не має терпеливости виратувати старі пожовклі папери, то повинен конечно хоть в коротких зарисах списати історію своєї церкви й парохії, тим більше, що сего вимагає наша духовна влада. Такі записки чи то у формі спогадів, чи у формі коротеньких літописів, повинно уміститися в інвентарах церкви й парохії. І за це булоб велике Спаси Біг! Як уже й цего затяжко піднятися, то відповісти на квестіонар, який наші центральні освітні установи (як Наук. Т-во ім. Шевченка, „Просвіта“) кожному перешле. Нераз наші освітні товариства містили в часописях квестіонарі, в яких просили подати відповіди про дану оселю. Вони й висилалися осібно до парохіяльних урядів, зарядів шкіл. Та на жаль їх мало використовувано, головно через легковаження так важної справи!

Колиж не звертається уваги на найновійші часи так обильні в події — то вже вершок байдужности! Таж ці часи світової війни всякий пережив, всякий бачив й на своїй шкурі відчув! Щож лекшого, як спогадаємо усі тоті події, які пронеслися бурею над нашими селами і много слідів добрих і злих полишили по собі?! А так ми поволі віддалюємося від цих часів і богато затирається у нашій памяти! І чи не кине історик на нас свідків цих подій слушний докір: „Які недбалі були сучасники тих історичних часів для нашого народа“.

Як гірко читається нині часті напімнення наших свідомих людий, щоби учасники визвольної нашої війни, спромоглися списати свої переживання з цего великого часу. І майже ніхто не відгукнувся на ці вже й розпучливі зазиви! Найгарнійші часи, найвзнеслійші пориви марно позабуваються. І прориваються ці нитки, які повинні будучність лучити з тими воскресними часами!

Нарікаємо, що ми не знаємо своєї минувшини, що ми не вчимося пізнати нашу традицію. А з чого? У нас усе мовчить і лежить „гнилою колодою“!! Гляньте на наших сусідів: як гарно вони бережуть своєї минувшини й вчаться, та виховують свою молодіж на сильній народній традиції. Ми може сміємося з них а все таки наглядно бачимо, як сильно вони привязані до своєї минувшини й нею нині вони живуть!

Тож не полінуйтеся прослідити хоч і коротенько історію свого села, своєї церкви і парохії та нащадкам нашим полишити спогади великих днів свого часу.

о. Зиновій Флюнт,
парох в Грабі.

*) Звертаю увагу на цінну допись д-ра Івана Крипякевича, поміщену в 19. ч. „Нової Зорі“ під загол. „Де шукати жерел до історії церкви і парохії?“

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Інтервенція посла Хруцького.

Дня 2. вересня був пос. Сергій Хруцький, голова Української Парляментарної Репрезентації у міністра публичних робіт Морачевського з інтервенцією з приводу елементарних нещасть у Сх. Галичині. Посол вказав на великі розміри елементарних нещасть і на потребу негайно прийти з допомогою зруйнованим у ширшому ніж досі обемі. Зокрема пос. Хруцький поставив домагання, щоби до ратункових комітетів покликувано представників українського громадянства і представників українських економічних інституцій, як: Т-ва Сільський Господар, Українського Ревізійного Союзу, Центросоюзу, Центробанку й інших. Міністер Морачевський обіцяв розглянути справу і подбати про допущення до ратункових комітетів представників українського населення.

Скликання надзвичайної сесії сойму.

Дня 7. ц. м. вийшов розпорядок президента держави про скликання надзвичайної сесії сойму від дня 13. ц. м. Перше засідання сойму відбудеться мабуть 14. або 15. вересня. Розпорядок про скликання надзв. сесії сенату ще не вийшов.

Офіціяльний комунікат про польський проєкт в Женеві.

В европейській пресі появилася з кінцем минулого тижня вістка, що польська делєгація в Женеві має в найблизших днях виступити в Раді Союза Народів зі

відривалися з цих душ і линули в гору до голов слухачів, поки не спинилися над їх головами й там палахкотіли тихо. Душа Надії Дмитрівни ставала зівсім іншою душею в такі години. „Грай, Надійко, грай!“ — кликало щось в ній. „Грай, поки вони не отворять очей й не побачать огнистого полумячка, що буяє над ними“. Грай, поки один із них не підведеться, не випрямиться й не сягне до полумя, що над ним дріжить та не закличе зично: „Бог, мій Бог!“ Тоді вони всі побачать, що побачив один — і тоді, Надіє Дмитрівно, тоді ти осягнеш твою високу мету, тоді стане твоє мистецтво мовою Божества!“

Але, що Надія Дмитрівна бачила в хвилинах одушевленого мистецтвом захвату, цего не бачили інші, що перед ними вона стояла й грала. Правда, вони всі захопилися її мистецтвом, та з їх душ не знімався ніякий святий огонь! Ні, люде по коротких годинах одушевлення западали знову в свою буденщину й Надія Дмитрівна, що її частенько запрохували в високе товариство, бачила це добре. Вона бачила, як їй влещували, та вона чула виразно лукавість у словах людей, що поза ньою скривалася завись! Вона чула фразу й чула брехню в цих кругах, вона бачила, що порок пишається, а чесноту топчуть! І Надія Дмитрівна, що доси так мало знала світ, пізнавала його краще з кожнім днем. Вона вчилася спершу відноситися до людей байдуже, потім легковажити їх, а потім ненавидіти й погорджувати ними.

І від тоді пішло шкиреберть із Надіїним щастям. Вона не бачила вже іскор у душах людей, що перед ними вона грала й не бачила золотих огників над їх головами! І тому не могла вже грати так, як грала колись: В її грі роздерлося серце й пропала душа! На зовні спроможність Надії Дмитрівни була ще на колишній висоті... та це була вже більше тільки її скрипка, що співала, а її серце не співало вже разом зі скрипкою! Її серце шукало й шукало й Надія не відала, чого воно шукало й не прочувала, що це був Бог, що його воно шукало... п р а в д и в и й Бог, що до нього можна молитися, бо він більше як усе й щ о д о н ь о г о м о ж н а п і д н я т и л ю д е й, б о в і н є н а д н и м и й є б і л ь ш е я к в о н и.

Люде відвернулися від мистецтва Надії Дмитрівни. Здвигали раменами й спершу говорили з жалем, а потім із байдужістю, що вона не справдила цего, що обіцював її гідний подиву початок. Концертові салі не були вже так битком набиті, як перше, коли грала Надія... без сумніву: Дмитрівну починали вже забувати.

(Дальше буде.)

своїм проєктом загального пакту о неаґресії. Супроти неточних і пересадних верзій на цю тему польське міністерство загр. справ подає таку заяву:

Польська делеґація на теперішні зібрання Союза Народів подасть під увагу і дискусію Зібрання проєкт загального договору о неаґресії. Цей пакт, котрого форму важко предбачити перед тим, заки вискажуться про нього Збори, бувби неначе доповненням договору С. Народів, що — як відомо — не виключає зовсім війни в міжнародніх взаєминах. Загальний пакт о неаґресії бувби отворений для всіх членів Союзу, евент. також для держав, котрі до С. Н. не належать. Річ ясна, що цей договір не бувби вимірений проти нікого і змірявби тільки до утревалення взаїмного довіря між державами, до збільшення загальної забезпеки, а в слід за тим до піднесення впливів і поваги Союзу Народів.

Таємниче вбивство в радянськім посольстві у Варшаві.

Радянське посольство у Варшаві стало місцем кріавого злочину. Дня 2. вересня большевицькі функціонарі 5-тьма револьверовими вистрілами положили трупом молодого росіянина, польського підданого з Вильна, Осипа Трайковича. Трайкович прийшов туди в якійсь справі в 10 год. перед пол. В 2 години пізніще посольство повідомило про вбивство польські власти і видало про цілий факт урядове звідомлення. В своїм комунікаті большевики подали, що в год. 11 перед пол. прийшов до посольства Трайкович і звернувся до курера Шлєфера з домаганням авдієнції в рад. посла Улянова, що відтак вивязалася суперечка, в часі котрої Трайкович ранив Шлєфера ножем в лице. Відтак — як подає цей комунікат — Трайкович почав утікати й вийняв револьвер, а тоді другий курер І усєв убив його кількома вистрілами з револьвера. Стільки комунікат рад. посольства.

Тимчасом дальше слідство, котре за згодою рад. посольства переводять польські власти, виказує, що справа таємничого вбивства не так ясна, як її представили перші звідомлення. Покищо про ту кріваву подію кружать численні верзії, але щойно докладне судове слідство поможе її докладнійше висвітлити. Дотеперішній його вислід вже кинув на ту темну справу спорий жмут світла. Виступають на яву подробиці, що сильно можуть скомпромітувати большевицьких дипльоматів. І так вражає факт, що вбитого зразу переносили в инше місце, що тільки в 2 годині по вбивстві повідомили про це польську владу. Дальше показалося, що Трайкович не був узброєний, бо револьвер, котрий мав зі собою, був ненабитий, що пять вистрілів з близька свідчить про намір позбавити Трайковича життя, а не про самооборону. Але найбільшу сензацію викликує здогад, що Трайковича просто заманили до посольства. На це вказує така обставина. Трайкович приїхав до Варшави, одержавши лист від своєї опікунки Кендзєрської з візванням приїзду. В слідстві одначе Кендзєрська заявила, що ніякого листа до Трайковича не писала, що отже лист був сфальшований. Деякі часописи, особливо еміґрантські, подали вже із таких фактів власні висновки. „За Свободу” здогадується, що радянське посольство хотіло через Трайковича довідатись про антибольшевицький рух серед молоді. Трайкович пропозиції не приняв, але після того бувби вже невигідний для большевиків.

НІМЕЧЧИНА.

Католицький зїзд і шкільний закон.

Отворений князем А. Лєвенштайном 66. німецький католицький Зїзд у Дортмунді з початком вересня ц. р. занявся у першу чергу прийняттям і ухваленням проєкту державного шкільного закона. Німецькі католики домагаються отсим від уряду, щоб віроісповідна школа була принайменше зрівнана в правах з іншими державними школами.

В неділю 4. вересня пополудни відбулося перше плєнарне засідання, в котрім взяли участь всі католицькі міністри центрального і краєвих урядів, а також австрійський канцлєр д-р Зайпель. Вислано привітні телеґрами до Святійшого Вітця і до президента Гінденбурґа. По промові апостольського нунція в Німеччині Печеллія виголосив посол о. пралат д-р Каас реферат на тему: Церква в нинішній Німеччині, її положення і завдання. Референт занявся передовсім докладно квестією конкордату і школи, підчеркуючи велику вагу цих проблєм для німецького католицизму. Явно заатакував д-р Каас тактику д-ра Вірта і його прибічників, які намагаються захитати одностайний фронт католицько-німецької культури і шкільної політики.

В понеділок 5. вересня передполуднем зібралися католицькі шкільні орґанізації, щоби вислухати програмової бесіди канцлєра д-ра Маркса.

Канцлєр Маркс підчеркнув першенство права родичів на виховання дітей перед правом держави. З тим правом мусять числитися міродатні чинники, коли не бажають собі захитання державних основ. Німецькі католики мають право на виховання своїх дітей в дусі їх реліґійного світогляду.

На засіданню принято резолюцію, котра кінчиться такою заявою: Нинішній проєкт державного шкільного закона тільки частинно вдоволяє німецьких католиків. Всеж таки може він стати достаточною основою, на котрій може бути осягнене справедливе здійснення конституц йних постанов.

Після звідомлення ґенерального секретаря шкільної орґанізації було ще кілька інших рефератів про шкільні справи.

ШВАЙЦАРІЯ.

Союз Народів.

Дня 5. ц. м. відбулося в Женеві перше засідання VIII. сесії Союзу Народів. Сим разом на деннім порядку сесії є багато справ другорядних, а важні політичні справи якщо будуть порушувані в Женеві, то хиба за кулісами офіціяльних нарад. В Европі вже вспіли погодитись із думкою; що С. Народів це тільки сліпе знаряддя політики великих держав. Деколи одначе дозволяють і „меншим“ відіграти там деяку ролю. В такій ролі виступає тепер Польща зі своїм проєктом „загального пакту о неаґресії“. Взагалі з тим проєктом досить темна справа. Довідались про нього вперше французькі журналісти і заразже розголосили про нього. Часописи додали ще не одно своє, так що польський делеґат в Женеві мін. Сокаль, що заступає недужого Залєського, мусів дементувати. Таксамо видало вже і польське міністерство загр. справ комунікат про цей проєкт. Незвісно хто саме є автором того проєкту і яка його мета. Дехто здогадується, що автором його є Бріян і що проти нього напевно буде Німеччина і мабуть Анґлія. Тільки в державах Малої Антанти, особливо в Чехословаччині стрічає ця думка прихильне відношення.

Сіоністичний конґрес в Базелі.

Саме тепер відбувається в Базелі XV. конґрес сіоністів. На першім сіоністичнім конґресі, що відбувався перед 30 роками, кинув сіоністичний діяч Герцль клич „національного дому“ для жидів. Коли по світовій війні цей клич здійснився і жиди дістали свою палестинську державу, черговим кличем сіонізму став клич кольонізації, заселення жидами Палестини. Участь в сіоністичній орґанізації полягає на щорічнім набуванню „шекелю“ то є членського білєту, що є властиво родом добровільного оподаткування на загально-жидівські цілі. Сіоністична орґанізація має на основі анґлійського „мандату“ деяку участь як „жидівський орґан“ в управі Палестини. Від 1922 р. то є від затвердження „мандату“ число жидівського населення в Палестині піднеслося з 83.000 до 153.000. то є відсоток жидівського населення в Палестині зріс за той час з 11 до 18. При тім край покрився сіткою жидівських рільничих господарств і повстало чисто жидівське місто Тель Авів, що числить 40.000 населення, витворився своєрідний промисл, котрий затруднює біля 6.000 робітників. Одначе цей розмах останніми роками значно ослаб. Палестину навістила економічна кріза, безробіття, спинилася іміґрація, натомісць став проявлятися навіть рух еміґраційний. Причини такого стану і його наслідки є саме темою теперішнього конґресу. Його „екзекутива“ з Вайцманом на чолі вважає причиною кризи брак капіталу. Система збірки завела, бо за сім літ замісць сподіваних 25 міліонів фунтів зібрали всього 3 міліони. Висувають проєкт т. зв. „консолідації“. Проєкт цей не дозволяє на дальшу іміґрацію жидів без грошевих засобів, а стремить до закріплення дотеперішніх економічних здобутків. Одначе проти того проєкту є більше ліва частина конґресу.

Огляд часописів

Перемиський „Український Голос“ доносить в 35 ч. стор. 1 про Січовий Зїзд і так пише: „Рівночасно в пій декларації (що зложено на зїзді) підчеркнено головні принципи Січової орґанізації: безоглядний послух найвисшій світській та духовній Владі України і правним її представникам“.

І справді. На Січовім Зїзді зложено заяву безглядного послуху. Але не „найвисшій світській і духовній Владі“— лише наперед духовній а потім світській найвисшій Владі А то є дещо ріжниця. І панове з „Українського Голосу“ це знають. Мусять знати. Але навмисне і безглуздно пересунули вони слова. Наперед подати слово „світській“ а потім доперва й „духовній Владі“. І так пофальшували рішення зїзду і пофальшовані подали до відома. Щоби однак не ширилося непорозуміння і брехливі видумки подаємо правдивий текст рішень за урядовим часописом Гетьманців „Січ“ ч. 14 стор. 2:

„Непохитно стоїмо на основах безглядного послуху найвисшій духовній і світській Владі і правним їх представникам“ (а не „її представникам“ як подає „Український Голос“. Бо з того виходить, що послух відноситься до представників обох Влад. А не одної лише, як подає „Український Голос“).

Чому „Український Голос“ подав невірно зміст рішення?

Бо це йому не по нутру. Не по нутру йому повинуватися наперед своїй правній духовній Владі, бо „Український Голос“ стільки лиха наробив саме через непослух тій Владі. І тому радби хитро мудро переіначити рішення Січового Зїзду. Але не йде. Бо хто не шанує духовної Влади — тай ніколи не навчиться і не буде шанувати Влади світської.

Духовна Влада основується на силі моральній. Світська, на силі фізичній. А послух є річ моральна. Є річ духова, котра доперва здійснюється, унаслюднюється фізичними вчинками. Отже хто не кориться силі моральній, той ніколи не скориться фізичній — а як скориться, то хіба позірно. Блахманом. Чоловік наперед слухає серцем, душею, думкою — а потім доперва той послух, сказатиби так, виливається в ділах. Добрих або злих. А коли чоловік душею не послухає наперед, то жадна світська Влада не в силі його змусити. Тому є стільки бунтів, революцій, насильств.

Дух слухає. І слухає душа. Чоловік слухає наперед духовну Владу.

А ізза неї і через неї слухає також Владу світську. А не наоборот. Так, панове з „Українського Голосу... Навчіться й Ви слухати наперед своєї правдої духовної В л а д и!...

В „Літер.-наук. „Вістнику“ за вересень 1927 р. помістив п. Донцов довшу статтю п. з. „Патріотизм“ і націоналізм, в якій між іншими при помочі натягання і перекручування — цитатів — з „Хліборобської України“, „Нової Зорі“ і „Поступу“ намагається осмішити і здискредитувати ідею натріотизму, яку ці видавництва голосять. Щоби влекшити собі „працю“, п. Донцов придумав справді „ґеніяльнй“ підход до справи. Він усіх своїх противників, всіх „ненаціоналістів“ саджає на один стілець, і каже: „в усіх отих угрупованнях, що воюють з „апокаліптичним конем“ націоналізму є спільна мета! А випливає вона з того, що — і „к о н с е р в а т и с т и“ і „п о с т у п о в ц і“ (від „П о с т у п у“) і б о л ь ш е в и к и є і н т е р н а ц і о н а л і с т и“. (стор. 65).

Чиж не є це „ґеніяльний“ винахід? І чи зможете хоч на хвилинку подумати, що п. Донцов писав це в добрій вірі?

П. Донцов цинічно перекручує ідеольоґію „Листів до братів-хліборобів“ і її авторови В. Липинському закидає голословно москвофільство, себто ширення ідеї „союзу“ всіх трьох Русей або простіше (по думці п. Донцова) „волимо під царя восточного православного!“ (ст. 67) „Християнська Зоря“ (треба розуміти наш часопис — прим. авт.) теж „угодова“, продовжує — каже на стор. 70 п. Донцов — „політику збанкротованої „Політики“ і блазенську втіху справляє п. Донцову „Słowo Polskie“, яке „не дурно похвалило „Зорю“ і зачислило її до табору УНС-а“.

Безлично накручує дальше п. Донцов на свій лад цитати зі статті G. de Reynold'a „Націоналізм і католицизм“ яку зреферовано в числах нашого часопису з дати 13, 20 і 27 березня 1927 п. з. „Націоналізм і інтернаціоналізм“. Висказ швайцарського (!) католицького соціольоґа (гляди „Н. Зоря“ з дня 27. III. 1927) мовляв, що „інтеґральна „національність“ є добром, а всьо, що її поменшує є злом. Та публичний лад є добром далеко ще висшим” є для п. Донцова вистарчаючим доказом, що наш часопис є „угодовий“, „хлібоїдський“ та „інтернаціоналістичний“.

Подібними перекручуваннями і натяганями цитатів є нашпікована ціла стаття. Важко з такою „публіцистикою“ воювати, бо і паперу не настарчиш і омерзіння огортає людину, коли таку брехню читає. „Мітька Щелкоперов“ перейшов уже до історії українського хаосу, як один з його найчільніших представників. Важко лише подумати, що той „ідеольоґ“, який тужить за „щастям крови і ножа“, буде далі затроювати серця нашої молоді, виспівуючи разом зі своїми поклонниками свій „націоналістичний“ гимн.

Хай горить пограбована хата,
хай в руїнах лежить Чигирин, —
стане степ Українцеві татом,
за короннее місто — яри.

Не почуємо: паки і паки, —
Немезіда освятить наш чин.
Ой, ще пальці будуть приліпати
до насичених кровю мечів!

(М. Грива: М и. Державна Нація 1927 ч. 1 стор, 14).

Чиж не гарно?

Ширіть нашу католицьку пресу! Передплачуйте „Нову Зорю“, „Правду“ і „Поступ“!

Пресовий ланцюх.

Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ“ (на популярний часопис для народа).

о. Михайло Олійник в Стинаві, складає 3 зол. і кличе Всч. оо. Володимира Кармазина в Старих Бродах, Василя Боліновського в Базарницях, Григорія Яструбецького в Лубянках нижн., Ярослава Кисілевського в Гниличках малих і о. Матвія Лишака в Якимові. **о. Василь Максимець** складає 10 зол. і кличе на довільну суму Всч. оо. Василя Грицая з Олеська, Василя Подолянчука зі Ступкова, Івана Кінаша зі Стремільча, Ярослава Хавалку зі Синькова. **о. Петро Барановський** зі Сугрова складає 6 зол. 40 с.

Д О П И С И

З Кудринецького деканату пишуть: Дня 25. ц. м. відбулася в Боришківцях друга з ряду місячна конференція священиків Мельницького округа. З 16 священиків того округа приїхало на конференцію 11, а 3 оправдали свою неприсутність. Конференція розпочалася спільним посіщенням Ісуса в Церкві — опісля слідували: 1) відчитання протоколу попередньої конференції; 2) реферат о. Волошина про основи знання і їх стійність; 3) лекція з моральної: трактат d e f i d e о. Григорія Капустинського; 4) Діссертація о. Паланиці з пасторальної про поступування душпастиря з людьми відповідно до їх темпераментів; 5) огляд деяких католицьких часописів подав о. Чорнодоля; 6) дискусії і звідомлення про важнійші події в поодиноких парохіях, наради і сповідь присутних священиків.

Не від річи буде звернути увагу, що хоч на деканальнім соборі гадку о. Чорнодолі про місячні конференції всі одноголосно одобрили — то однак підносились голоси, чи удасться їх зорґанізувати взагалі — чи знайдуться сили, щоби у короткому часі за один місяць приготовити реферати, лекції, діссертації — чи не буде се за великий тягар так для тих, що у їх домі будуть конференції, як і для всіх, що мусять їхати та чи взагалі мож по таких конференціях сподіватися якогонебудь хісна.

Перша конференція по рефераті про її ціль і завдання розвіяла деякі сумніви, але лише в части. У більшости було вижидаюче становище, що принесе друга конференція. Перед її початком підносились заміти, може би ограничити конференції раз на 2 або 3 місяці, бо що місяця їздити буде таки за тяжко.

Однак по відбутій конференції погляди у всіх змінились. Реферат, лекція, діссертація показали, що в нас сили є, а якраз лише часті конференції їх вміють розбудити. Дискусія і сердечна братня нарада над важнійшими справами виявила, що такі конференції причинюються до закріплення братньої звязи між священиками і дадуть хосенну розвязку в неодній тяжкій і затяжній справі. Відтак св. сповідь всіх скріпила, обновила і дотеперішні сумніви і противні погляди заникли — всі розїхались піднесені на дусі, з пересвідченням, що конференції потрібні, удадуться і принесуть хосен. По св. сповіди сказали всі одноголосно: варто наразитися на труд їзди, вже хочби лише для того, що так легко можна мати нагоду місячної св. сповіди, що на селі для священика нераз так тяжко.

Тепер всі присутні вже таки справді одноголосно постановили, щоби конференції відбувались що місяця і розібрали радо реферати на конференцію за місяць вересень, котра має відбутися в Пилипчу.

ВОЛЧЕ (дек. Жукотинський). Св. Місія. Село Волче — одна збільших парохій, пов. Турчанського — перед 30 літами темне і занедбане під кождим оглядом почало підноситися щойно з приходом теперішнього о. пароха. В 1900 р. уряджено тут першу Місію, заложено Братство Тверезости, Читальню „Просвіти“ (в 1901 р.), Райфайзенку (в 1903 р.) й інші пожиточні товариства, хор церковний і т. п. Світова війна знищила всі ті установи і принесла як і скрізь зіпсуття обичаїв і здичіння молоді. Цілючим ліком на це була 10-дневна місія, котра відбулася в днях від 7. до 16. серпня під проводом оо. Редемптористів, а заходом і коштом о. пароха. Вона принесла велику душевну користь всім парохіянам, котрі мимо розпочатих жнив громадно сходилися по 2—3 рази денно до матірної церкви, де відбувалася місія. А наук слухали також: місцеві кольоністи, інтеліґенція і селяне дооколичних сіл. Всі були захоплені і зворушені. Пятого дня місії зачалася сповідь при помочі кондеканальних священиків. До св. сповіди що тревала до кінця місії приступило понад 2000 людей, між ними около 400 чужосторонних. Величаво випав маєстатичний похід з місійним хрестом при участи оо. Місіонарів, 5-ох священиків і звиш 3000 народа. Після походу вкопано місійний хрест, прикрашений вінцями і цвітами, а нарід зворушений наукою під місійним хрестом „о наверненню грішників” обіцяв, що хоче для Христа жити і Йому служити! На закінчення місії прибули Їх Преосвященство Йосафат і відправили Архієрейську Службу Божу, виголосили науку до зібраного народу і уділили вірним Апостольського благословення. **Учасник.**

Н О В И Н К И

Княжі жертви. Е к с ц. М и т р о п о л и т А н д р е й Ш е п т и ц ь к и й особисто виїхав на місця катастрофи у Скільщину, Долинщину і Стрийщину. Митрополит виїхав автомобілем в супроводі чотирьох автомобілів, навантажених лікарствами, засобами поживи і одягами. З митрополитом є також лікар, щоби на місці дати потрібну поміч. Окремо їде ваґон річей, одягів і поживи, закуплених митрополитом. На закупно річей і поживи видав Достойний Архипастир з власних засобів квоту 10.000 (десять тисяч) долярів. На терен катастрофи виїхав уже о. крил. Ковальський, попереджаючи митрополита.

Д-р М а р і я н П а н ь ч и ш и н під враженням небувалої катастрофи повені, якої спустошення мав нагоду оглядати, зложив до диспозиції Краєвого Комітету жертвам повені на допомогу нещасним квоту 1.000 (тисячу) золотих.

Два присуди смерти в Самборі. В другім дні розправи дня 6. ц. м. предсідник трибуналу доразового суду проголосив присуд, котрим засуджено Степана Децика й Івана Децика з Берегів на к а р у с м е р т и через повішення з а злочин грабунку получений з насильством. Двох инших співвинуватців переказано звичайному трибуналові. В останнім часі то є 7 хвиль перед виконанням присуду прийшла з Варшави відомість, що президент помилував обох засуджених. Їх жде мабуть тяжка довголітна, а може й досмертна вязниця.

Пропала комісія. В околицях Снятина від довшого часу працювала польсько-румунська делімітаційна комісія над ревізією і поправленням польсько-румунської границі. Саме від часу страшливого хмаролому пропав за комісією всякій слід. Можливо, що ціла комісія згинула в часі повені.

Засудження ген. Жимірського. Військовий суд у Варшаві засудив

НА ДОГІДНИЙ КРЕДИТ!

ФУТРА, СВИТКИ, РАҐЛЯНИ мужеські, жіночі і діточі. — ПЛАЩІ з сибірій ських лошаків, астраханів, перських баранків, мурмлів, сельскінів і т. п.

БОА, ШАЛІ, ШАПКИ, ДИВАНИКИ перед ліжко. Великий вибір ШКІР до вбирання плащів суконь і т. п. Проситься жадати кредит. проспекту у фірми:

СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ
МАҐАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР
ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 1. — Ч. телєфону 48-50.

ПРИЙМАЄ ВСЯКІ ПЕРЕФАСОВАННЯ ФУТЕР, БОА, ШАЛІВ, ШАПОК і т. п. — ЯКІСТЬ ТОВАРІВ І РОБОТИ ЗАҐАРАНТОВАНІ. 5—10

польського ґенерала на пять літ тяжкої вязниці й видалення з війська. Жимірського обвинувачено за великі зловживання при військових постачаннях, чим заподіяв державі великі шкоди.

Служба Божа на залізничих двірцях. Щоб дати подорожним нагоду вислухати Службу Божу в неділі та в свята ввели в Монахії звичай відправляти в ці дні Службу Божу в ждальні залізничого двірця. Ці Служби Божі відправляють в год. 3·30, 4, 5 та 5·30 рано. До Служби Божої роздають учасникам молитовники, що їх по відправі Служби Божої збирають назад. На цих Службах Божих усе є повно учасників.

Японське посольство при Ватикані. Японський президент міністрів Тонака в часі прийняття апостольського кн. Ем. Архієпископа Джардіні, висказав намір зложити на найблизчій сесії парляменту внесення в справі утворення посольства при Ватикані. Такий проєкт повстав уже перед двома роками. Теперішній президент міністрів дуже сприяє цему проєктові й має надію, що ось так зискає попертя папських впливів для японської еміґрації.

В цьому році буде гостра зима. Один французький метеорольоґ доказує на метеорольоґічних зіставленнях із найдальшої минувшини, що теперішня зима буде дуже гостра. Він каже, що певні атмосферичні періоди повертають у точно означених реченцях і повтаряються що 55, 56 і що 60 літ. 1816 рік був багатий у дощі та живлові катастрофи. Зиму мав незвичайно люту, а морози в 1816 р. перевищили ще стужі з 1813 р. Таксамо представлявся 1871 р. Значиться минуло 55 літ. Тепер значиться маємо 56-літній період 1871—1927, а за 60 літ повториться рік подібний атмосферичними умовинами до 1927 р. Французький метеорольоґ твердить, що на цій основі можна предсказати погоду в будучині. Супроти цего треба нам сподіватися, що цего року буде зима гостра, що впрочім предсказують теж інші метеорольоґи.

Ціла компанія війська затроїлася консервами. В 6. полку п. ціла 6. компанія, зложена зі 106 людей занедужала з обявами затроєння по спожиттю консерв на обід. Понад 80 вояків важко недужих, перевезли в шпиталь, а 40 лежить у полковому лазареті.

Сини вбили батька. На Словаччині в селі Лосонці трьох синів убило 64-літнього батька. При обмірковані розподілу поля повстала суперечка й у суперечці сини вбили батька. Усіх трьох синів арештовано.

Банда рабівників під Снятином. В ночі з 1 на 2 вересня банда рабівників Маркуса, що рабує в Снятині безкарно від 4 місяців напала на дім купця Шора в Снятині (Балки). Бандити зоружені револьверами вдерлися в 1. год. в ночі до хати й зрабували 700 долярів, 1000 чеських кор., 2 золоті годинники, узорочя (біжутерію) та інше. В кілька годин по рабунку явилася в Шора поліція. Також дві години перед нападом банди переходила попри Шорів дім поліційна патруля. Поліція доси не могла зловити нікого з банди.

Святокрадство. В селі Голодівці, біля Дорнфельду піді Львовом найшла Ганна Стефаник підкинені предмети, що походять із крадежі в церкві, а саме монстранцію, дві чаші й патену. Предмети зложено на поліційній станиці в Дорнфельді.

Град, що важив пів кільоґрама. У Верхнєдніпровську на Україні впав небувалий доси там град. Вага куснів граду доходила до ваги пів кільоґрама. Град повбивав багато дробу, а навіть вівці, барани й телята.

Вбивство під Коломиєю. В селі Воскресінці к. Коломиї леґіні вбили Олексу Шепетюка з ненависти за це, що мав поводження в місцевих дівчат. Леґіні закололи його ножами. Кількох леґінів арештовано.

Зложили жертви на Місійний Інститут ОО. Василіян у Бучачі.

З Дрогичівки 86 членів зложили по 1 зол.:

П. Шипінка, Т. Тимчасюк, Анна Стадник, А. Тимчасюк, А. Павлюк, М. Павлюк, Марія Маціборка, Василина Маціборка, Марія Бамбурак, Марія Перців, Анна Павлюк, Марія Халак, Юстина Микитин, Юстина Бігуляк, Марія Стрільців, Марія Бігуляк, Варвара Іванська, Марія Іванська, Анна Кіянчук, Павліна Шипінка, Анна Гладій, Марія Кравчук, Меланія Шевчук, Юстина Бігуляк, Ілія Маланчин, Юстина Маланчин, Анна Шараварка, Ксеня Перців, Агафія Кравчук, Юстина Барицька, Марія Микитин, Анна Римарчук, Василь Римарчук, Юстина Кравочук, Іван Тимчасюк, Юстина Тимчасюк, Марія Тримак, Палагна Павлюк, Текля Кравчук, Агафія Іванська, Марія Микитин, Анна Перців, Іван і Марія Війтишин, Марія Костик, Марія Шипінка, Катерина Іванська, Марія Павлюк, Параска Павлюк, Павліна Караїм, Марія Бамбурак, Марія Міщановська, Олена Павлюк, Явдоха Павлюк, Тришак Текля, Юстина Барицька, Юстина Шевчук, Анна Кисілюк, Параска Маціборка, Іван Стадник, Юстина Павлюк, Паранька Гуменна, Марія Війтишин, Юстина Демянів, Стефан Демянів, Юстина Війтишин, Юстина Ґураш, Павлина Бамбурак, Анастазія Тимчасюк, Анна Шипінка, Василь Стадник, Іван Петрів, Даниїл Шипінка, Марія Стадник, Олена Ващук, Юстина Шипінка, Марія Івасів, Текля Івасів, Ілія Павлюк, Текля Тимчасюк, Евдокія Микин, Ткачик Марія; о. д-р Фіґоль, Станиславів 2 зол.; Кострик Василь, Боневичі 2 зол.; о. Барнич Волод., Порхова 3 зол.; Брик Марія, Старе місто 3.80 зол.; Мартинець Петро 2 зол.; Мархевка Корнеля 1.20 зол.; Білецька Анна 1.20 зол.; Дякович Анна 1.20 зол.; Фецак Марія 1.20 зол.; Вовчук Евдокія 1.20 зол.; Голіят Анна 1.20 зол.; Біловус Анна, Підгайці 5 зол.; Білінська Юлія 5 зол.; Косович Анна 5 зол.; Маркут Текля 1.20 зол.; Крушельніцка Ольга 1.20.; Тягнибіда Катерина 1.20 зол.; Костенок Наталія 1.20 зол.; М. Косович 2 зол.; Чорній Ольга, Галич 1.20 зол.; Коржелецка Ірина 1.20 зол.; Чміль Текля 1.20 зол.; Квік Катерина 1.20 зол.; Дякович Марія 1.20 зол.; Вовк Олена 1.20 зол.; Демянчук Марія, Надвірна 1 зол.; Буній Марія 1 зол.; о. Кочержук Юліян, Боднарів 4 зол.; Підляшецький Волод. уч. VIII. кл. ґімн., Заланів 2 зол.; Кошляк Катерина, Загайці 3 зол.; о. Томчук Петро, Якубівка 1 зол.; Мельничук Марія 1 зол.; Мельничук Дмитро 1 зол.; Чаланюк Марія 1 зол.; Чаланюк Анна 1 зол.; Вівчарук Марія 1 зол.; о. Бабій Антін, Чортків 5 зол.; Микитин Теодор, Чемеринці 10 зол.; Баральчук Петро, Канада 10 зол.; о. Король Ст. Ягольниця 5 зол.; Максим і Осип Клодзінський, Тернопіль 4 зол.; Барусевич Теофіль, Львів 5.30 зол.; Кіцак Василь, Тарнів 2 зол.; Свищук Іван, Зелена 2 зол.; о. Нестор Кисілевський, Радча 10 зол.; Мацишин Іван, Старий Чортків 5 зол.; Запісоцька Анастазія, Волснин 80 с.; Саїк Параска 50 с.; Саїк Анастазія 70 с.; Тхір Анна 50 с.; Винник Текля 50 с.; Тхір Анастазія 50 с.; Антоніна Сироїд 1 зол.;

Всім жертводавцям щире Спасибіг!

ОГОЛОШЕННЯ

Репараційна робітня. Прецизійне виконання всяких замовлень. НАЙБІЛЬШИЙ вибір
ОКУЛЯРІВ І ЦВІКЕРІВ
першорядної якости по найнизших цінах поручає:
Оптик Брандайс, вул Сикстуська 9 (напроти Пасажу Гавсмана)

Першорядна фірма
Стахевич і Абрисовський
У ЛЬВОВІ, РИНОК, Ч. 32.
поручає у найбільшому виборі:
Матерії на дамські сукні і плащі;
Сукна на мужеські убрания і пальта;
Шовки — Плюші — Хустки — Полотна і т. д.
ЦІНИ ДУЖЕ ПОМІРКОВАНІ!
3—6

ПОЗІР! СВІЙ ДО СВОГО!
Краса і гордість парохії — церковні дзвони.
Коли хочете мати милозвучні дзвони
= ЗАМОВЛЯЙТЕ =
в одинокій українській ліярні
Михайла БРИЛИНСЬКОГО
ЛЬВІВ — ЗАМАРСТИНІВ
ВУЛ. СВ. МИХАЙЛА Ч. 14. 2—6
За витревалість дається гарантія на 25 літ.
УМОВИ ПРИСТУПНІ. — СПЛАТИ РАТАМИ.

ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРЕЦИЗІЙНИХ ГОДИННИКІВ
„OMEGA"
„DOXA"
„Schafhausen" та ін.
У
Г. ҐУТТЕРМАНА
Сикстуська 14.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ МИХАЙЛА СТЕЦЯ ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗЕЛЕНА 31.
Абсольвента Академії крою в Штутґарті і Липську.
Поручає для: ВСЧ. ДУХОВЕНСТВА реверенди, папістики, пальта і КОЛПАКИ; для ВП. ПАНІВ виготовляє всякі кравецькі роботи скоро і елегантно по найновішим взорам.
Великий вибір МАТЕРІЯЛІВ І КОЦІВ

Видає і редагує Комітет У.Х.О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

Ч. 37. (88.) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, 18. вересня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „Нова Зоря" Льва Сапіги ч. 26. I. пов

Конто почт. шад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

Передплата в краю: чвертьрічно 4 зол., місячно 1·50 зол.

За кордон.: Річно 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Християнської Організації.

ЗМІСТ: Чинник відродження. — З церковно-релігійного життя. — Новий етап на старім шляху. — Зїзд провідників Мар. Т-ва Молоді. — Огники, що світять... (Фейлетон.) — З українського життя. — Політичний огляд. — Слово до передплатників. — Новинки. — Жертви — Оповістки. — Оголошення.

Чинник відродження.

I.

Імпозантне відродження католицизму в західно-европейських краях і державах є для нас Українців подекуди загадкою. На протязі довгих десяток літ аж до вибуху світової війни йшли до нас зі Заходу самі „поступові" кличі й ідеї, що були якраз повним запереченням не лише католицизму, але взагалі всякої віри й релігії. Захід став для нас символом атеїзму, модерного поганства, яке поволи почало просякати і в наш суспільний організм. Боротьба проти віри була ведена по мистецьки, вороги католицької Церкви це були найбільш освічені і впливові люди. Боротьба проти Христа ведена в архикатолицьких краях і державах Заходу, здавалося покінчиться поразкою католицької Церкви. Тому дивним і загадочним являється для Українця нинішний величавий розвій католицького руху і акції, що досягає самих основ суспільного життя, якраз в тих краях, де поняття „католицизму" здавалося буде раз на все погребане. Якіж це були джерела, чи радше що спричинило і в якій спосіб відбулося оце відродження?

II.

Джерела відродження? Для віруючого католика це річ очевидна! Тим джерелом був сам Христос, сам Бог, що пробуває в католицькій Церкві. Хто з правом, правдою і релігією заключив союз, цей має Бога по своїм боці, а де Бог, там мусить бути побіда.

Колиж вглядаємо в матеріяльні причини нинішнього відродження і розвою католицизму на Заході, то безсумнівно завважимо два чинники, що головно на це вплинули. Тими чинниками була орґанізація світського апостоляту і орґанізація апостоляту преси. Вже з кінцем XVIII. століття почалася під тим оглядом муравлина праця німецьких і французьких католиків, що серед великої моральної руїни, яку спричинила французька революція, кладуть трівкі основи для пізнішого розвою і розцвіту католицького руху і акції Виринає перед нами постать шляхотного Йосифа Іерреса, Нестора католицької публіцистики.

Згадаємо Люї Вейота, найбільшого французького журналіста в минулім столітті, котрий своїм пером прислужився більше для справи Христа, чим цілий парлямент бесідників. В тім самім столітті розвиває в Німеччині велику апостольську працю при помочі преси о. Арнольд Янсен, наслідник Іерреса. Треба усвідомити собі, що праця цих велитнів католицької журналістики мусіла мати велике значіння для католицької справи, коли намісник Христовий, папа Пій IX. в цей спосіб висловився про пресу: „Святим обовязком кождого католика є піддержувати католицьку пресу та поширювати її якнайбільше серед народу. Добра преса — це діло великої заслуги та користи".

А коли згадаємо діяльність папи Льва XIII. і його знаменні слова, що „марні всі ваші зусилля — будова церков, закладання шкіл і відбування місій — коли ви занедбаєте християнську пресу" то зрозуміємо ясно, що нинішне католицьке відродження на Заході треба завдячувати якраз тій обставині, що там справу християнської преси не занедбано.

III.

Українська Християнська Орґанізація висунула справу преси на чоло всіх своїх завдань. За короткий час своєї діяльности покликала вона до життя два тижневики („Нова Зоря" для інтеліґенції і „Правда" для народу) та заопікувалася католицьким журналом „Поступом", забезпечуючи своїми фондами його матерільне істнування. Таким чином вирівнано в нашім католицькім життю дотеперішний брак преси і цілу нашу увагу мусимо спрямувати в тім напрямі, щоби це, що вже істнує, вдержати, уліпшити і розвинути. Чи може це зробити сама Управа Орґанізації зглядно самі редакції часописів без помочі українського католицького загалу? Воно виключене, а виключене вже самою природою річий. Добра християнська преса має зовсім відмінні завдання від звичайної преси. Ця остання числить виключно на це, щоби вдоволити пристрасть цікавости в читача і тому вона спирається на сензаційно-кримінальнім підложу і здецидовано прямує до того, щоби подразнити людську змисловість. Це є якраз підставою матеріяльного поводження нехристіянської преси, бо вона находить тисячі і тисячі покупців серед нинішнього зараженого матеріялістичною змисловістю громадянства. Християнська преса сповнює діяметрально протилежну задачу. Вона не тільки не потурає низьким інстинктам читача, але противно, вона напоминає, вона вчить. Длятого потрібує вона помочи і піддержки від цілого католицького громадянства.

IV.

Забезпечити християнську пресу, як взагалі всяке періодичне видавництво можна лише через його масове поширення, через передплату і доцільно зорґанізовану кольпортажу. Жадні субвенції, жадні датки на пресовий фонд не можуть запевнити їй матеріяльного істнування. Фонди ідейних католицьких інституцій і поодиноких людей такі незначні, що прямо абсурдом було би думати, що істнування християнської преси моглоб опертися на їх жертвенности. Колиб християнська преса була залежна від датків на пресовий фонд, тоді вона мусілаб провадити марне, сухітниче животіння і вкінці загинути. Так принайменше вчить всякий дотеперішній досвід. До такої евентуальности українська віруюча суспільність допустити не може і не сміє, бо з упадком доброї християнської часописи і книжки відсунуласяб всяка можливість відродження українського народу, як моральної, культурної і політичної сили.

V.

Малими ділами твориться в сумі великанське діло. І справу забезпечення доброї української преси можна вважати вирішеною тоді, коли передплачувати і купувати її буде кождий віруючий читач. В тім напрямі треба конечно попрацювати. Треба кождому з нас стати „апостолом" доброї преси. Треба за прикладом Ірляндців і нам Українцям зорґанізувати „хрестоносний похід" християнської преси. Бо з певністю більше добра для ірляндської землі зробили ці „хрестоносці преси"*), про яких в своїм пастирськім листі згадує епископ з Дроморс, чим революційні „шінфайнери", що завсіди ще і в вільній ірляндській державі воюють бомбами і динамітом. І ми не „вратуємо" ні України, ні нашої справи самим лише патосом і запалом, оскільки дрібною працею і трудом не придбаємо потрібних капіталів.

Цею дрібною працею, цим незначним ділом в акції забезпечення доброї преси — є виключно куповання і поширювання кольпортажею християнських писем. Прошу уявити собі, які величезні можливости для розвою християнської преси є вже в нас самих. Коли кождий з нас в своїй місцевости — а є нас будь щобудь кілька тисяч — сам запренумерує і заплатить християнський часопис і поширить в дорозі

*) „Хрестоносці преси" це ірляндські молоді католики, що мандрують по цілій Ірляндії від села до села і заохочують нарід до читання християнської преси.

кольпортажі лиш два примірники цего часопису, то наш часопис треба буде друкувати вже в десятках тисяч, через що здобуде він тревалі основи для свойого істнування. Требаб було в нинішних часах мати нам свойого Катона, який раз ураз пригадував би нашому громадянству: „Піддержуйте і поширюйте добру христіянську пресу, бо це найпевніший шлях до відродження нашої Нації.

Іван Гладилович.

Від Адміністрації.

Просимо звернути увагу на адресу нинішного числа! Ми зазначили на ній червоним атраментом залеглости наших П. Т. Передплатників покищо у поазбучному порядку від А—К. Залучуємо також почтові складанки (чеки П. Щ.) до ласкавого присилання залеглостей, а також передплати на IV. квартал.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

З церковно-релігійного життя.

Ватикан — Румунія.

Відносини між Ватиканом і Румунією, які мали вже ось-ось покінчитися заключенням конкордату, наслідком зміни правительства не тільки не погіршилися, але навпаки покращали.

Римські духовні семінарії (колегії).

Як звісно до Риму приїзджають на студії клирики з цілого світа. Богато з них мешкає в колегії Пропаганди, інші мешкають у своїх національних колегіях. Хто хоч трохи побув у Римі, на перший погляд пізнає, з якої котрий питомець колегії: Краска і крій реверенди чи нагортки, краска пояса, форми капелюха не у всіх колегіях однакові. Зі Словян мають у Римі свої колегії: Українці, Поляки, Чехи й Хорвати. Питомці української Папської Колегії носять сині сукняні реверенди й жовтий пояс. Поляки мають ясно-зелений пояс (реверенди чорні), а Чехи жовтий перетиканий кавовою краскою. В чеській колегії крім Словаків є багато чеських Німців. В хорватській колегії мешкає кількох священиків, несвящеників не приймають. Питомці великої і славної німецько-мадярської колегії (Collegium Germanico-Hungaricum) носять реверенди і нагортки зі сильно-червоного сукна, так, що з далека вже можна їх пізнати. Пояси мають чорні. Колегія приймає питомців з Німеччини, Австрії, Мадярщини, Швайцарії, Голяндії, Естонії і т. д. Італійці мають в Римі дві колегії: Льомбардську і Капраніку. Льомбардців пізнати по чорних поясах перетиканих двома вузькими пругами. В Льомбардській колегії мешкав колись Папа Пій XI., як також Кардинал Сінчеро, а в Капраніці Бенедикт XV. Кожному впадають в очі рухливі питомці еспанської колегії (а є їх в Римі дуже багато), що мають сині пояси і ґузики від реверенди общиті синим. Португальці носять пояс червонаво-зелений (перетиканий), а Бельгійці червоний перетиканий двома чорними пругами. Дуже багато питомців має французька семінарія і північно-американська колегія. Шкоти мають фіолетову реверенду і червоний пояс. В Римі мають свою колегію Ірляндці, а Англійці аж дві.

Зі Східних мають в Римі свої колегії: Греки, Сирійці, Мароніти, Вірмени й Абісинці.

Грецьку колегію (св. Атанасія) провадять Бенедиктини. Крім Греків і Італьо-Греків є в ній Альбанці, Румуни, Росіяни й Мелхіти. Реверенди питомців сині, пояс малиновий. В тій колегії виховувався колись митрополит Рутський, кардинал Сембратович, там перебув значну частину свого довгого віку наш незабутній о. Ізидор Дольницький. Навіть сама колегія називалася раньше грецько-руська. — Сирійці й Вірмени носять пояс червоний, а Мароніти темно-зелений. Абісинців виховують Капуцини. Їх реверенди чорні, пояси білі, а краска лиця смаглява, радше чорна.

Для середної й полудневої Америки заложив папа Пій IX. також осібну колегію

Питомці говорять між собою по еспанськи й португальськи, пояси мають ясно-сині. Богато там тепер Мексиканців, які повтікали перед переслідуванням.

Годиться ще згадати Лятеранський семінар, якого питомці носять сукняні темно-фіолетові реверенди й червоні пояси.

Всі східні носять чорні нагортки зі широкими рукавами, а західні зі звисаючими з рамен на плечі довгими вузькими хвостами, підшитими ріжними, відмінними красками.

Кожна колегія творить в Римі національну оазу, а її питомці є представниками свого народу.

Стоваришення нічної адорації.

Стоваришення нічної адорації є в Італії дуже поширені. В Турині обходжено 13. серпня ц. р. 50-літтє істнования такого стоваришення релігійним святом. Нічна адорація взяла свій початок з установи 40-годинного набоженства в 16-століттю. Як релігійна орґанізація повстала вона вперед у Римі 1810 р. В Парижі заведено нічну адорацію в 1848 р., звідси поширилася вона небавом по цілій Франції, а опісля в инших краях Европи і в инших частях світа. Еспанське стоваришення нічної адорації числило в 1916 р. 120.000 членів.

З еспанського католицького життя.

Тому що наслідком переслідування Церкви в Мехіку утруднене там вихованя священичих кандидатів, переняла Еспанія часть того обовязку на себе. Покищо призначено для мехіканських богословів 120 місць у еспанських духовних семінаріях. Колиби переслідування не уставали, мають перенести з Мехіка до Еспанії всіх мехіканських богословів, в числі около 2.000.

З Мехіка.

Мехіканське правительство поширює від кількох тижнів вістки, начеби між ним і Церквою настав мир. Соціялістичні часописи голосять, що переслідування вже устали і що всі католицькі епископи признали закони Калеса. Урядові кола запевняють, що президент має намір оголосити небавом кілька сензаційних заяв, які заповідять нову політику примирення, признання всіх конфесій і строгу невтральність при виборах президента. — Католики думають, що тут іде тільки про успокоєння загального роздратования. Про якесь помирення з епископами не може бути бесіди хочби тому, що більшість їх перебуває на заточенню, а заступників їх правительство не хоче знати. Для того годі вірити всяким вісткам поширюваним у пресі мехіканським правительством.

З католицького життя в Польщі.

Після одної римської статистики з 1927 р. є в Польщі тепер 18,225.976 римокатоликів; приходів є 4.526. Число грекокатоликів виносить 3,612.615; приходів 1849. Православних є около чотири міліони, з 1000 до 1200 приходами. — Приходів „східно - славянського“ обряду є 14; сім нових орґанізується. Число вірних „східно - славянського“ обряду подають на 20.000 душ. Їх обслугує 25 священиків „східно - славянського“ обряду; 16 між ними це бувші православні духовники. Для нових конвертитів-священиків устроєно в 1927 тримісячні курси в Вільні.

Коронація образу Матері Божої в Підкамені.

В Підкамені в брідському повіті, відбулося недавно свято коронації чудотворного образу Матері Божої, який знаходиться в стародавному монастирському костелі ОО. Домініканів. Коронації довершив архієпископ Твардовський. В святі коронації взяли участь крім вірних і духовенства представники влади й війська.

Папські відзнаки для бувших уніятів.

Папа прислав на руки підляшського епископа Пшездецького 31 золотих хрестів Pro Ecclesia et Pontifice. Цими хрестами буде відзначених 31 визнавців віри в підляшській дієцезії.

Проти жіночої моди.

Пінський епископ видав строгий розпорядок проти згіршаючої теперішної жіночої моди. Особи, які не будуть держатися цього розпорядку, будуть усувані від св. Тайни і взагалі з Церкви.

Дієцезальний богословський курс в Люблині.

В днях від 23 до 26 серпня відбувся в Люблині в забудованню духовної семінарії чотиродневний дієцезальний богословський курс, в якому взяло участь 86 священиків. На курсі прочитано між иншим реферати про зміни в церковному законодавстві що до Тайни супружа, про сучасні суспільні переміни й їх значіння для душпастирства, про церковно-політичні відносини в Польщі, про апостольську працю св. Кирила й Методія серед Словян, про деякі сучасні моральні питання і т. п.

Католицька акція.

Від 4—6 вересня ц. р. відбувся в Дортмунді (Німеччина) 66. ґенеральний зїзд німецьких католиків. — В Мінстері відбулися від 8—12 серпня річні збори союзу католицьких студентських стоваришень.

В Інсбруці (Австрія) на конґресі марійських конґреґацій взяло участь 230 священиків. Папа вислав на конґрес відручне письмо. — В томуж Інсбруці, від 15—16 серпня відбулися збори тирольських марійських конґреґацій.

В Айнзідельн (Швайцарія) відбувся в другій половині серпня величавий перший швайцарський евхаристичний конґрес.

Недавно відбулися в Чехословаччині два католицькі зїзди, на яких обговорювано католицьку акцію.

З протестанського руху.

Від 2 до 21 серпня відбулася ц. р. в Льозанні протестантська всесвітна церковна конференція в справах віри й конституції. На конференції явилося 439 делеґатів з 50 країв. Делеґати заступали 90 ріжних християнських церковних ґруп. Ціллю конференції було нарадитися над тим, оскільки серед теперішних відносин можливе булоби зближення ріжних конфесій і погодження суперечних наук. Предсідником конференції був американський протестантський епископ Брент. Помимо того, що конференцію підготовляли довго й інтензивно, зараз на початку нарад зазначилися різькі противенства. Заступники ріжних конфесій ріжно понимали ціль конференції. Анґліканці й православні були думки, що зєдинення можливе тільки тоді, коли прийметься ісповідання старої Церкви (символи віри апостольський і нікейсько - царґородський) і рішення

старих соборів (з перших десять стол.). Також признання епископства з апостольською сукцесією і 7 св. Тайн вважали православні конечною умовою зединення. Лютерани заступали противну думку; вони домагалися, щоби поодинокі „церкви" полишено в теперішньому їх стані. Супроти цеї ріжниці не прийшло до спільної віроісповідної формули. Вдоволенося тільки усталенням точок згідности й розгідности між поодинокими церквами. До дальшого ведення праць конференції вибрано окремий комітет.

Новий етап на старім шляху.

(На маргінесі заяви митр. Сергія).

Відома вже нашим читачам відозва православної єрархії з митрополитом Сергієм, як „місцедержавцем“ патріяршого престола на чолі, викликала вповні зрозумілу сенсацію. Відтепер православна (т. зв. тихонівська) Церква „стає рішуче і безповоротно на шлях льояльности“... до большевицької влади в СРСР. А проте ця заява є вже вислідом якихсь довших переговорів і виявом свого рода компромісу між православною єрархією та большевицькою владою. Насувається питання, ціною яких уступок добилася радянська влада такого льояльного відношення з боку опірної досі патріяршої Церкви. Деяке світло на це питання може кинути повідомлення кореспондента „Times-а“ про звільнення большевиками митр. Сергія й інших єрархів, арештованих та інтернованих. Це звільнення було наслідком переговорів, які велися вже від кількох місяців. Наведемо тут деякі місця зі записки епископів, що звернулися до влади зі Соловецьких островів ще весною цего року. Ця записка досить наглядно висловлює погляди православного епископату на справу відношення православної Церкви до правительства. Передовсім записка стверджує розходження між прав. Церквою та урядом, лише говорить, що це росходження полягає не в тім, в чім хоче його бачити влада.

„Церква не торкається політичної організації влади, бо вона льояльна у відношенню до всіх країн, в кордонах котрих має своїх членів. Вона зживається зо всіма формами державного устрою від східної деспотії старої Туреччини до північно-американських Штатів. Росходження є в непримиримости реліґійної науки Церкви з матеріялізмом офіціяльної фільософії комуністичної партії та кермованого нею уряду Совітських республик. При такому глибокому розходженню в самих основах світогляду між Церквою та державою не може бути жадного зближення або замирення як неможливе замирення між „так“ та „ні“, тому що душею Церкви, умовою її буття і змислом істнування є власне те саме, що категорично відкидається комунізмом“.

Виходом зі становища, однаково бажаним і для Церкви і для влади „може бути лише послідовно переведений закон про відділення Церкви від держави... православна Церква мусить рішуче уникати всякої діяльности на політичному ґрунті. Совітська влада не мусить бачити в Церкві ворога, але рівнож не повинна шукати в ній свойого спільника. Хай влада стане „байдужою“ до Церкви. Такоюж байдужністю відповідатиме і Церква“.

Треба підкреслити факт, що в „посланію“ митр. Сергія єрархія значно відступила від положень записки епископату. Таким чином синод пішов фактично на компроміс зі Совітською владою та тим самим став на непевний та слизький шлях кооперації з большевиками. А що означатиме напр. місце (є таке) про те, що Церква „закликає всіх вірних „русских людей“(!) стати на боці Совітів в разі нападу чужої влади?

Нині можна вже признати, як факт, що прав. Церква приняла всі поставлені їй умови. Таким чином Совітська влада добилася свого. Нелюдським терором здеморалізовала вона спершу церковну організацію, яка до тогож звикла істнувати лише, як духовна організація істнуючої державної влади. Таким чином московська православна Церква пішла по свойому традиційному шляху — придатка до уряду. Факт цей зрештою не може бути несподіванкою для всіх тих, що знають духа російського православія та психольоґію його духовенства. Але остання подія матиме і свої безпосередні наслідки. Передовсім внесе вона новий розбрат та борот бу серед православних як в самій Росії, так і особливо на еміґрації. Напевно можна сказати, що як митр. Антоній, так і національно-консервативні елєменти еміґрації ніколи не визнаватимуть нового порядку річей. Подруге, очі розкриються всім тим, що ще вірять в моральну стійність моск. прав. Церкви та її єрархії. За ціну леґального істнування пожертвувала вона тим, що давало їй право на співчуття всього християнського світу як захисниці моральних цінностей! Ознакою фатальної слабости є це для неї, але рівнож і для большевиків, що сьогодні приневолені, жадібно шукати союзу з такою навіть Церквою. Чи не є це початком нового етапу в реліґійному життю всього Сходу? **О. Б.**

Зїзд Провідників Марійського Т-ва Молоді.

Помимо перерваної комунікації і відбуваючихся в тімже часі священичих реколекцій, взяло участь у Зїзді майже 70-ох священиків з усіх 3-ох дієцезій.

Це вже 3-й Зїзд Катехитів зорґанізований Управою Мар. Т-ва, а перший від укінчення молодої орґанізації. Важностю предложених справ, добором рефератів, технічним підготованням і числом учасників займає цей останній Зїзд (6. IX.) перше місце.

Наради й реферати розпочалися о 11 год. рано (по Загальних Зборах Катехитів) і тревали до 1 год. Відтак продовжалися від год. $^3/_4$ на 4, до год. $^1/_2$ до 8 вечером. Предсідником Зїзду з рамени Митрополичого Ординаріяту був о. Пралат А. Пясецький; Керманичем дискусій о. д-р Конрад; секретарями по черзі: о. Кан. Мартинків, о. Кулик і о. Теодорович.

Зїзд поставив собі і перевів два завдання: з одної сторони завдання короткого інструкційного курсу — і тому завданню служили реферат з дискусіями. Друге завдання було: вирішення актуальних справ орґанізації, чим устійнив також велику

І. МУДРИЙ.

Огники, що світять...

Та Надія Дмитрівна була хоробра й сильна дівчина. Вона не зломилася там, де інші булиби зломилися. І вона не впала й не пропала там, де другим така небезпека вже нераз була завелика, щоби встоятися в ній.

Надія відложила скрипку й постановила не торкатися більше її. Однак не хотіла теж вертати до дому до своїх, щоб їсти дарований хліб, коли так довго жила з власної праці. Надія Дмитрівна рішилася стати вчителькою. В якомунебудь українському селі бажала найти собі місце й учити селянських дітей. У ньої був хист до цего й знала вона тепер, що для ньої буде це соняшною радістю жити між дітворою. І вскорі найшла Надія місце, що його шукала. У загублене від світа степове село не продісталося ще її ймення. Тут могла вона жити спокійно для нової своєї мети.

І почалися для Надії Дмитрівни роки зовнішньої самоти. Вона бачила, як весною цвів степ, а літом филювала золота пшениця мов непроглядне море. Бачила як осіню стелився степ пожовклими килимами, а зимою пишався білою габою снігу. А по снігу мчалися селянські сани в короткі зимові дні й вили в довгі зимові ночі ген далеко вовки. Та Надія Дмитрівна полюбила дрібні селянські діти, а вони теж привязалися до ньої щиро та ніжно. І так відважно та хоробро перемагала вона самоту на око одноманітного дівочого життя сільської вчительки й із кожним днем багатіла „любовю" малих хлопят і дівчаток, що їх вона вчила, піклувалася ними й доглядала їх, немовби кожне з них було її власне. А діти приносили їй весною квіти, а осіню овочі.. і коли Надія Дмитрівна чула кругом себе щебет діточих голосочків, лекше було їй опиратися іншим голосам із далека. А ці голоси нераз кликали її й кликали й не хотіли ніяк кинути її, коли її нічю збудив вихор нагло зі сну. Із так далекої, далекої далечі доходили ці голоси — требаб дні й ночі мандрувати, щоб тамечки дістатися, відкіля неслися вони. А вони дзвеніли мов голос великих дзвонів на дзвіницях багатих і лискучих міст Заходу й кликали: „Ходи, ти не чула вже нас так довго“! І звучали вони мов приглушений шум наповнених саль... мов легка хода й шелест шовкових одягів... і — „слухай, Надечко" так говорило їй щось, „чи не чуеш, як хтось співає пісень із давньої давнини... пісень степу й шумливого, буйного життя? Чи ти не чуеш цего, Надіє Дмитрівно, чи ти не чуеш"?

Ні Надія Дмитрівна не чула цего! Не чула, бо не хотіла! І як вона по таких ночах рано знов вявлялась серед дітвори, пропадав увесь чар приманчивих голосів. Тоді зі сотні оченят, що гляділи на неї, сяло до ньої прохання: „Гляньте, для вас приходимо всі, приходимо щодня! Навіть ці, що звичайно не приходили, мрійники та лінтяї, й ці приходять, бо ми всі так любимо вас! Останьте з нами, Надіє Дмитрівно, й зробіть із нас лепських людей"!

Так, Надія Дмитрівна вміла вже давно читати в цих дитячих оченятах. Вона вже давно вичитувала там прохання: „Зробіть із нас лепських людей! Господь знає, коли ви кинете нас, чи хто другий прийде до нас, що вміти-ме нас учити! Останьте, ми просимо вас, останьте"!

І Надія Дмитрівна давно вже розглянулася в усему селі. Не було вже в селі ніодної хати, що в ній вона не булаб. Тутечки відвідала недужу дитину, тамечки недужий чи недужа самі бажали, щоб вона прийшла, а деінде знов прохали її в хату, щоб поради спитати... і всім мала Надія Дмитрівна привітне слово й соняшній погляд. Ах, Надія Дмитрівна була справді дитям сонця й де вона не станулаб ногою, там падало проміння світла, хоньби це була й найнужденіша хатина найбільшого бідака.

Та хто зумівби вглянути в серце цеї дитини сонця, цей побачивби там велике змагання. Змагання за повним ідеалом життя, коли старий, колись так палко люблене мистецтво, був розбитий в румовище... розбитий у румовище цими самими людьми, що колись окружали Надію Дмитрівну й що їх вона не змогла підняти своїм високим святим одушевленням із їх сірої буденщини до ясніших, світліших вершин.

Тепер Надія знов найшлася в світі, що в ньому окружала її сіра, глуха люд-

часть програму праць в орґанізації на найблизший рік.

В старанно обдуманих і приготованих рефератах подали референти не тільки картину праць уже виконаних і здобутків уже осягнених особливо в останньому році, — але також виказали і принціпіяльно і практично, як виглядає орґанізаційне життя Марійської Дружини від перших її основин. І так: о. Теодорович ЧСВВ (Бучач) виказав цілі кандидатури і як їх осягнути; о. проф. Осип Лещук (Рава) праці колєктивні і приватні Виділу; о. д-р Фіґоль (Станиславів) спосіб відбування реліґійних і звичайних сходин. Рефератів, тим інтереснійших, що опертих уже на практиці й стремлячих до практики, слухали учасники з особлившим захопленням і ухвалили десідерат, щоби їх випечатано.

З „актуальних справ“, яких виказ переслала Управа Т-ва заздалегідь Провідникам, а які предложено на Зїзді до дискусії й ухвали, вийшли слідуючі рішення:

1. Порішено одноголосно вислати від учасників Зїзду всім Преосвящ. Ординаріям заяву належної пошани й послуху, приймаючи предложений Управою текст.

Дальше, ухвалено особлившу подяку всім тим Отцям, що відправою Служб Божих у користь Т-ва много причинилися й причинюються до його розвитку й апостольської діяльности.

2. Ще раз признано Обєднання Марійських Дружин молоді (не інших) і цілого Марійського Союза як одну стислу орґанізацію. Рівночасно признано до найблизшого Зїзду Провідників Головну Управу Т-ва, з компетенціями, які дає Виділови Мар. Дружини Загальний Статут. (Склад признаної Головної Управи подаємо низше).

3. Зїзд поручив Управі Т-ва виготовити чимскорше подрібний Статут Обєднання, означуючий подрібно компетенції всіх інтересованих чинників: Ординаріятів, Протоігуменату, Членів Обєднання і Членів Управи.

4. Як „річне добре діло“ ухвалено й на найблизший рік культ Найсв. Евхаристії й поручено Управі Т-ва виготовити докладну інструкцію, як це діло перевести в життю й діяльности орґанізації.

5. В справі люстрації Дружин, порішено, щоби в найблизшому році відбувалися лише відвідини (з характером передовсім інформаційним).

6. Порішено завести всюди, де тільки можливо, „нагоду до Сповіди“ для молоді що найменше раз у місяць. При заведенню такої нагоди вся молодь має знати, що в такім то часі й місци застане для себе сповідників.

7. Також рішає Зїзд завести раз у місяць півгодинну „Адорацію“, в будний день, для молоді догідний. Ся адорація має для зорґанізованих значіння одних реліґійних сходин. Незорґанізованих на адорацію запрошується.

8. Як „місцеву“ мінімальну членську вкладку в Марійських Дружинах і в зорґанізованих Кружках Марійського Союза (II. його степень), назначає Зїзд 10 сотиків місячно. Члени дотичної Дружини, чи Кружка можуть самі ухвалити для себе висшу вкладку. — Як „союзну вкладку (для централі у Львові) ухвалено 10 прц. місячно від стану каси.

(Це рішення не відноситься до Загального Марійського Союза (I. степень), у котрім покищо позістає статус кво).

9. В справі „Марійських свят“ орґанізації, — чи їх устроювати щорічно, чи рідше, — це полишає Зїзд місцевим обставинам і второпности Провідників.

10. На основі 8. Загального Статуту рішає Зїзд поробити старання, щоби відбувалися стислі (правдиві) реколєкції для добровольців із поміж молоді, де це тільки буде можливе.

11. Рівнож рішає зробити старання для зорґанізування Зїзду учнів членів Марійських Дружин, протягом найблизшого року.

12. Поручає Управі Т-ва устроїти 3-дневний орґанізаційний курс у догіднім, але недалекім часі.

В склад Головної Управи Т-ва, признаної раніше всіми Провідниками, входять кромі презеса (о. д-ра Й. Маркевича) слідуючі:

Як Головна Рада: о. Кан. Л. Лужницький, о. Кан. Вас. Лициняк, Голова Т-ва Катехитів (тепер о. Дир. Ю. Дзерович), всі у Львові; о. Др. Мик. Конрад (Тернопіль), о. Кан. Лев Несторович (Перемишль), о. Кан. Петро Голинський (Перемишль), о. Др. І. Фіґоль і о. Др. І. Лятишевський, оба в Станиславові.

Головний Виділ (під сю пору як Делеґація Головної Ради): о. Лужницький голова, о. Лициняк місто голова, о. Сов. Евген Громницький, о. Др. Вас. Лаба скарбник, о. Сов. Ом. Горчинський секретар.

Контрольна Комісія (з компетенціями що до минулих і теперішних аґенд Т-ва): о. Сов. Мик. Галянт, о. Др. І. Бучко.

На внесення о. Д-ра Гн. Цегельського виражає Зїзд признання для презеса о. Маркевича за його праці для Мар. Т-ва; дальше ухвалює десідерат, щоби реферати Зїзду випечатано. О. Маркевич висказує при кінці думку, що коли наша суспільність, а зокрема її священство зуміла створити величаві просвітні й економічні інституції й зуміла дати світови героїв-мучеників на Холмщині й Підляшу так само, як їх дає тепер Мексик, а колись Рим й Геляда, — так зуміє вона також у недалекій будуччині повеличатися духовими здобутками нашої ідейної орґанізації.— Піснею в честь Пречистої покінчено Зїзд.

Учасники вийшли з гостинних мурів духовної семінарії зі щирим вдоволенням, беручи зі собою неодну цінну вказівку, а передовсім одушевлення для важної праці над формуванням серць молоді по взорам Серць Марії й її Сина Ісуса.

(Ос. С. учасник і пресовий реф. М. Т-ва)

!!! Звертаємо увагу !!!

що НОВА АДРЕСА

„Нової Зорі“, „Правди“, „Поступу“ і „Української Христ. Орґанізації є:

Львів, вул. Льва Сапіги ч. 26. І. пов.

ська буденщина. Та коли вона гляділа в ясні невинні оченята діток, будилася в ній знову давня ідеальна туга й простувала крила — туга вивести других на світло! Та не відала Надія Дмитрівна, на яке світло. Була ще неясна ця туга в ній, та сама вона не знала мети своєї туги! Знала тільки, що всім оцим людям малим і великим, хотіла чимось бути, щоб дати їм відвагу до життя й життєве щастя.

І при цему новому життєвому ідеалові була Надія Дмитрівна знову візіонеркою, як колись. Часто, як вона в сумерки сиділа в кімнаті, а кругом ньої зібралися діти, звертала вона тихий, глибокий погляд у даль, неначе бачила там усі ці казкові постаті, що їх вичаровувала дивною силою слова перед дітьми, що слухали її з запертим віддихом. Тоді бачила вона над дитячими голівками тихе миготіння й сяяння... тоді перед її очима блимали знов малі, блискучі огники з яркого золота! Але при їх блеску й миготінні збуджувалася й її кріпка відвага в Надіїній душі. І її здавалося немов знову кликав якийсь голос у ній:

— Працюй тільки, Надійко, працюй! Тепер не розчаруєшся! Діточі серденька це добре поле, сій тільки здорове зерно — воно зійде та дасть овочі.

І Надія засівала здорове зерно в ці діточі душі. Вона говорила їм про слухняність і покірливість, про любов до рідної країни.

А діти радо слухали її слів.

Тільки про одно не говорила Надія ніколи: про Бога! Не, щоб вона нароком залишала говорити про це... ні, вона не знала добре Бога, бож від дитячих літ відчужували її від віри в Бога. А з цим Богом, що в нього вона вірила по наукам виховників і книжок, що вона могла почати з ним осьтут у степовому селі серед селян. Що вона могла цим людям, що вона могла дітям говорити про свойого книжкового Бога?

— Був раз час у твойому житті, Надійко — так думала вона собі нераз на самоті — тоді вірила ти, що скрізь чуєш голос Божества. Тоді вірила ти, що скрізь бачиш у гарному, гарному Божому світові, як сяє золотий окрай одягу твойого Божества! Тепер уже не можеш... чомуж це так? Тепер стоїш перед дітьми й мусилаб ти сама сміятися, колиб вони сміялися та потайки хихоталися, колиб ти хотіла так їм оповідати про Бога, як оповідали колись тобі! Ах Надія Дмитрівна могла це собі так добре представити, як хихоталися її малі хлопчики й дівчатка, колиб вона прийшла до них і сказала:

— Слухайте, діти, оповідатиму вам про милого Бога! Чи ви йшли вже коли степом, хлопці? Чи ви дріботіли вже проміж високі збіжа, малі дівчатка? Чи знаєте, коли ви зівсім самі були й нікогісько не було біля вас? Тоді чули шепіт у збіжу, тоді чули ви шум понад степом... слухайте, діточки, слухайте: це був милий Бог! Це билося його серце, що ви чули його, це був його віддих, що продіставався до вашого вуха“! Так, Надія Дмитрівна знала певнісінько, як її діти заплескалиб в долоні й як закликалиб ураз: „Ви оповідаєте нам казки, Надіє Дмитрівно! Та тепер скажіть нам раз правду: чи ви справді вірите, що шум вітру це Божий віддих, а дрогання землі, коли гуде буря, це удари його серця? Ні, Надіє Дмитрівно, ви в це не вірите“! Егеж, так кликалиб вони. І спиталиб вони теж: „Надіє Дмитрівно, чому ви не хреститеся, як ми? І чому не покланяєтеся перед святим хрестом і перед іконами, як ми це робимо? Чому не йдете із нами в неділю в найблизче село в церкву й не слухаєте проповіди священика? Чому замість цего йдете в густі ліси та в степ широкий? Чи наслухаєте тамечки віддиху Господа й ударів його серця й скажіть, Надіє Дмитрівно, чи він уже там коли говорив із вами, добрий Бог?

Ах, колиб діти спитали в Надії Дмитрівни, вона мусілаб відповісти їм: „Ні, діти, ніколи він не говорив зі мною, добрий Бог... й я почуваюся, начеб я його втратила зі всім і начеб почала наново шукати його“! І Надія Дмитрівна моглаб голосно заридати з лютого болю, коли думала над цим, яка вона по правді вбога в нутрі... яка вбога й опущена!

Раз пішла вона відвідати недужу, жінку, що втратила всі діти. Сливе що року одно. Поки всі не лягли в сиру землю. Була це нещасна жінка й Надія бажала потішити її. Та як станула біля

З українського життя.

Великанські розміри катастрофи повені і ратункова акція.

Зібрані досі офіційні дані про жертви повені дають жахливу картину великого нещастя, що навістило наш нарід. На загал потерпіло від повені 43 повіти, 10 міст, 444 громади. Понад пів міліона населення потребує негайної помочі.

Першим здоровим відгуком нашого громадянства було негайне розпочаття ратункової акції для нещасних жертв повені. Утворився Краєвий Комітет допомоги жертвам повені, творяться також окружні і повітові Комітети. Та розміри катастрофи так великі, що поміч самого нашого громадянства далеко не вистарчаюча. Тому пороблено заходи для притягнення до ратункової акції закордонних наших братів, головно американську еміґрацію.

Зокрема треба відмітити акцію нашої церковної єрархії. Ексц. митрополий Андрей — як це ми писали вже — особисто навіть виїхав до навіщених нещастям околиць. Наші Владики видали до духовенства обіжники з візванням взяти діяльну участь в допомозі жертвам повені.

Як довідуємося, Митрополит прибув з ратунковою акцією вечером 9. ц. м. до Стрия, де в церкві виголосив проповідь. На другий день відвідував захоронки, недужих і вбогих з лікарем д-ром Р. Ґоцьким. Опісля приймав навіщених повінню та делеґації українських установ. Одночасно о. крил. Ковальський виїхав до місцевостей, навіщених повінню: до Голуботова, Верчан і Розгірча. За о. крил. Ковальським подався на повіт і Митрополит. В Голуботові на зустріч о. Митрополита вийшла церковна процесія. Сердечними словами зустрів Архипастир маси народу, роздаючи жертвам катастрофи поживу і одіж. Опісля з лікарем відвідав недужих, наділюючи їх грошевою допомогою. З Голуботова удався о. Митрополит до Розгірча і Верчан, усюди несучи поміч і слова потіхи.

Не вважаючи на втому о. Митрополит працює цілими днями. Дня 12. ц. м. виїхала ціла експедиція у скільський повіт. Першою стацією о. Митрополита є Синевідсько Нижне.

Зі свого боку і правительство приступило вже до ратункової акції. Покищо одначе ця поміч не відповідає розмірам катастрофи. Як довідуємося, польська влада творить т. зв. воєвідські допомогові комітети. Ратункова акція правительства не є ніяким актом ласки, але його обовязком супроти населення. Нам треба припильнувати, щоби ця акція, до речі кажучи за наші гроші ведена, вповні відповідала призначенню. До цеї акції урядових чинників наше громадянство буде мати щойно тоді довіря, коли у воєвідських Комітетах засідатимуть мужі довіря українського громадянства. До воєвідського Комітету в Станиславові від українського громадянства покликано о. крил. Дмитра Стека. На 9 членів Комітету один Українець рішуче за мало. Чейже допомога призначена саме для українського населення.

З нашої „внутрішньої політики“.

Після дрімоти літнього „огіркового“ сезону в нашім політичнім життю почалася „da capite“ традиційна гризня, чи як хто хоче — боротьба. Причиною на цей раз був „репрезентаційний равт“, котрий видав новий львівський воєвода з початком вересня. На цей баль запрошено декого з Українців, котрі і взяли участь в равті. А що ті Українці є членами УНДО, тож польська преса заразже написала про цю участь і признала її свого рода політичним кроком на рахунок партії УНДО. Вмить підхопила це й українська преса з противних Обєднанню таборів і почалася доволі гостра кампанія проти учасників равту і проти УНДООбєднання.

Тільки „Діло“ довший час ніяково мовчало і щойно у 205 ч. (з 14. ц. м.) помістило жалібну згадку про цей „Прикрий інцидент“. Рівночасно „Діло“ подало Комунікат Центрального Комітету УНДО про тимчасове завішення в членських правах тих членів УНДО, що були на згаданім воєвідськім балю, отже д-ра А. Говиковича, дир. М. Заячківського, дир. Я. Колтунюка, д-ра Л. Кульчицького, д-ра Костя Левицького, о. Дамяна Лопатинського, д-ра Я. Олесницького, о. Ол. Пясецького і ред. „Діла“ д-ра М. Рудницького. Остаточне вирішення цеї справи відложено до слідуючого засідання.

Коли ми описали тут цю пригоду, то певно не на те, щоб любуватись нею, але подали її з журналістичного обовязку. Не вдаємося покищо в оцінку факту, чи є це „інцидент“ як кажуть одні, чи початок „нової ери“ — як пишуть інші. Відмітимо хиба одну рису, таку характеристичну для сучасних „демократичних“ провідників. Цею рисою є якась дивна малодушність і трусливість. Цей істеричний жах утрати популярности такий характеристичний і для наших „національних демократів“ в сучаснім виданню. Вистане якійсь польській ґазетці вказати на когось як на „льояльного“, вже наші заметущаться й беруться за чуби. Остаточно — tertius gaudet — третій радіє. Так і тепер Центральний Комітет УНДО покарав уже названих членів, заки ще вирішив, чи винні вони чи ні. А оден з членів Ц. Комітету, редактор „Нового Часу“ видав ще гострійший засуд. Не гарні то птиці, що власне гніздо поганять.

„Раскол“ у Сель-Робів.

Не минуло року від часу коли то замасковані москвофіли з під стягу большевизуючої „Волі Народа“ обєднались з волинським соціялістичним Селянським Союзом в одну партію „Сель-Роб“. Дехто з наших навіть націоналістів придавав цему обєднанню велике значіння як і уважав це за додатню обяву. Та надії не справдилися і цілий той штучний зліпок по довгих внутрішніх тертях нарешті розпався. Надзвичайне видання „Волі Народа“ з 11. вересня принесло „Заяву“ за підписом галицьких ексмосквофілів-сельробів: К. Вальницького, М. Заяця і К. Пелехатого про те, що народовольці від сьогодня творять Сель-Роб Лівицю. Волинським товаришам тобто „правиці“ закидають вони петлюрівщину та український фашизм, соціял-угодовщину, соціял-хрунівство і крутійство. Вони заявляють: „Не бажаємо довше позістати в багні“ — але рівночасно суперечать собі і кажуть: „позістаємо на старих правдивих сель-робівських позиціях“. Назву часописи „Воля Народа“ змінять на якусь іншу, мабуть тому, щоб не нагадувала їм їх колишнього москвофільства. Значить зараза не зліквідована а з якоюсь новою етикеткою далі піде в наші нещасні села — а може це завдання перейме якийсь новий тижневик „Праця“, що його реклямують в „Раді ?“ Їмже подорозі.

постелі недужої не вміла найти влучного слова потіхи. Надія пригадувала собі, правда, що читала в якійсь книжці: „Що це смерть? Поворот у всюдиприявне й безнастанне життя вседуші“... та голос серця казав їй, що це лиха потіха для людини, що призначена на смерть, для материнського серця, що тужить за цим, побачити знов найлюбіще, що мала колинебудь! Навіщо здалося цій жінці всюдиприявне й безнастанне життя вседуші, коли нема денебудь місця, де вона моглаб побачити, як знову сяють смертю заплющені оченята її осьмерко діток, привіталиб її радісним поздоровом губоньки осьмерко діток?

І так не вміла Надія Дмитрівна нічого сказати недужій жінці, ніодного доброго словечка, що погладилоб ранену душу недужої мов мягкою рукою. Від цеї хвилі ясно стало молодій, тямущій дівчині, що її дотеперішня життєва віра в пантеістичного Бога розсиплеться мов дім із карт, як тільки поцілить її хоч дещо поважний удар.

І тепер почалося змагання в душі Надії Дмитрівни. Вона боролася за Бога, за правдивого Бога. Він повинен їй обявитися, так благала вона! Старі, давно забуті молитви з її найвчасніших молодощів пригадувала вона частями, так як збираємо черепя розбитої дорогоцінної статуї. Надія Дмитрівна молилася, та Бог не говорив до ньої в її душі, хоч як вона наслухала на одно слово в її душі, що виразно сказалоб їй: „Надіє Дмитрівно, ось я! Пізнай мене я вічний, правдивий Бог“!

І так віддавалася вона, що боролася й шукала, в десятеро більше сповнюванню обовязків. Приходили години, що в них забувала вона всі свої сумніви й змагання, години, що в них вона бачила знов золоті вогники, що сяли над головками дітей! І в такі години говорила вона собі самій:

— Тут є Бог! У дитячих душах, моєю працею будиться він у них! Щож можу я більшого робити, як будити Бога в цих молоденьких душах? Це завдання мойого життя, Божество, що є всюди, що звязане з несвідомим, сном оповитим буттям, розбудити в людських серцях до свідомости їх самих — у цему завданні життя хочу витрівати аж до кінця.

І Надія Дмитрівна остала в українському степовому селі. Роки проходили й минали. І кожного року бачила Надія, як степ цвив і золота пшениця сяла й бачила, як килими степу слалися в просторі в червоній величі й бачила довгі зими й глибокі сніги. А діти, що вона їх учила, повиростали й стали дорослі — і посилали вже свої власні діти до Надії Дмитрівни в школу й вони сиділи тепер сливе на цих самих місцях, де сиділи їх батьки й матері, як були ще малими хлопцями й дівчатами. А в волося Надії Дмитрівни вкрадалися потайки срібні нитки, що так заповідали, що поволи загостить осінь у життя людини.

Надія Дмитрівна була благородна й добра. Та вона не бачила, що крадькома стало рости, розростатися й буявіти в селі. Вона не бачила, як почали в хатах наслідувати її власний примір. Як уже не робили знаку св. Хреста на собі, бо не звикли до цего з малечку! А то й не молилися вже, а попри святі ікони переходили чоловіки шапок не знімаючи, а жінки не схиляючи голов! А в неділю виходили вони в ліс і в степ і забували про церкву й про богослуження в найблизчому селі! А своїх покійників хоронили з байдужністю й забували їх потім так скоро... ах, аж лячно ставало Надії Дмитрівні, коли подумала про це, які брусоваті й нечулі, можуть бути ці хлібороби. А вонаж бачила колись, як вони ще були хлопцями й дівчатами, як над їх головами сяв святий огонь, блеск Божества, як думала вона! Цей огонь мусив зівсім загаснути в їх душах... ах, зівсім, зівсім загаснути! Чому загас він? так питала вона себе часто! Та Надія Дмитрівна не знаходила правдивої відповіди на питання, що сама завдавала собі його.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Сойм і сенат.

Конвент сеніорів відбув дня 13. ц. м. коротке засідання, на котрім рішено, щоби перше засідання сойму відбулося в понеділок 19. ц. м. пополудні. Порядок нарад цего першого засідання є той сам, що був визначений на засідання 15. липня, котре як відомо не відбулося через несподіване замкнення сесії. Цей порядок такий: Третє читання проекту самоврядних законів. Знесення пресового декрету і декрету про кари за ширення неправдивих вісток. На місце того пресового декрету правнича комісія випрацювала інший проект пресового закона.

Надзвичайна сесія сенату вже скликана від дня 22. ц. м. Коли відбудеться перше засідання, невідомо.

З комітету для справ національних меншостей.

Комітет для справ нац. меншостей покінчив свої дводневні наради під проводом мін. внутр. справ Складковського. На тих засіданнях зложено звідомлення про діяльність поодиноких міністрів відносно нац. меншостдй в Польші. З окрема делеґат мін. освіти зреферував діяльність того міністерства для білоруського й українського шкільництва. Обговорено також справи, порушені на конґресі національностей в Женеві і на сіоністичнім конґресі в Базелі.

Справа ратункової акції.

В суботу має відбутися засідання ради міністрів, на котрім мін. скарбу Чехович поставить внесення про додаткові кредити на загальну суму 300 міл. золотих. Кількинадцять міліонів з тих кредитів малоб піти на відбудову навіщених повіню громад. З того проектується ужити 7 міліонів зол. на відбудову шляхів, 1 міл. на відбудову будинків, около 10 міл. на поміч в артикулах поживи і збіжу на засів.

Мін. скарбу видав дня 10. вересня розпорядок (ч. ДПО. 7763, I.), котрим поручив признати навіщеним повіню податникам значні пільги що до відписання зґл. відложення платности залягаючих і біжучих податків. Розпорядок вже вислано до Скарбової Палати у Львові.

З польських сенсацій.

Дня 13. ц. м. в ночі вийшло в Варшаві надзвичайне видання „Жечпосполіт-ої“ про те, що ґен. Заґурський — котрого таємниче зникнення від довшого часу хвилює польське громадянство — живе в Данцігу на Вестерплятє, де як відомо є польські склади стрілива і що перебуває він там не по своїй волі. Це надзвичайне видання зразу сконфісковано, але по якімсь часі конфіскату зняли. Ті ревеляції подає „Жечпосполіта“ на основі листа, писаного мабуть пропащим ґенералом з Данцігу до одної варшавської допомогової установи.

НІМЕЧЧИНА.

Зменшення окупаційної армії.

Ґенеральний секретар Ради амбасадорів вручив минулого тижня німецькому міністрови загр. справ письмо в імени правительств Франції, Бельґії, Італії й Японії про зменшення числа окупаційних військ у Надренії. В ноті подане число зменшення на 10.000. Значить оставалаб ще обсада в силі 60.000 мужа. Це зменшення має бути виконане **в найблизшому реченці.**

Загальні збори німецького католицького Союзу.

З нагоди Католицького зїзду в Дортмунді відбулися там загальні збори т. зв. Фольксферайну для католицької Німеччини. Збори займалися питанням відношення католиків до держави зґл. державних форм. Оден з бесідників, президент баденського сойму д-р Баумґартен вказав що по католицькій науці про державу форма державного правління є справою другорядною, котру полишається католикам до свобідного вибору. Одначе з морального становища треба осудити всякий нагальний переворот з огляду на загрозу хаосу і руїни держави. Велике враження викликала промова австрійського канцлера о. д-ра Зайпля. Тема його промови була: „Праця і капітал в християнськім розумінні“. Бесідник обговорив проблему нового суспільного ладу. „Нема — говорив бесідник — такого господарського ладу, котрий на подобу машини, сам із себе видававби справедливість і любов. Тільки дух оживотворює все, також і суспільне життя. Зі всіх ідолів найбільше жорстокий модерний соціяльний ідол, що є по суті нічим іншим як паперовим доктринерством. Християнський суспільний лад це є той лад в котрому найкраще виражується дух **справедливости і любови**“. Коли ми усвідомляємо собі жорстокість нехристіянського капіталізму з того ще не слідує, що спасіння принесе нам соціялізм, котрий поборює капіталізм узагалі. Соціялізм є так само жорстокий і нехристіянський і є для нас неменшим злом.

ФРАНЦІЯ.

Франція домагається відкликання Раковського.

Амбасадор СРСР в Парижі підписав було разом з іншими комуністичними верховодцями одну з відозв, котрими звичайно підбурюють большевики „міжнародній пролетаріят“ до боротьби з „буржуазними правительствами“. Французьке правительство запротестувало проти такої діяльности радянського дипльомата в Парижі. Большевики зновуж викручуються, що Раковський підписав згадану відозву не як представник СРСР а як член комінтерну. Це одначе Французів не переконало і французька рада міністрів одноголосно висказалася за тим, щоби повідомити радянське правительство в Москві, про конечніст відкликання з Парижа Раковського. Одначе через неприязність в Парижі мін. Бріяна, до формального рішення в тій справі ще не прийшло. Справа ця буде полагоджена як тільки Бріян верне до Парижа.

АВСТРІЯ.

Новий шкільний закон.

Завдяки проворности й енергії канцлера о. Зайпля ухвалено в Австрії деякі нові закони, з яких найбільше значіння має закон, що управильнює устрій середної школи. Знесено дотеперішну „горожанську школу“, яку творили три або чотири курси, додані до школи народної, але зовсім не злучені науковою програмою з середною школою. Їх місце займе тепер школа, яка буде основою як для клясичних, так і для технічних студій. Молодіж буде переходити до неї з народних шкіл і буде в ній одержувати відомости корисні для всіх, що будуть вистарчаючі й для тих, котрі не будуть віддаватися вже вищим студіям. Вибір тих вищих студій припаде в чотирнацятому році життя. До тих родів шкіл додано ще оден ц. є середну школу для робітників, що схотять іще образуватися або в гуманістичному або в реальному напрямі. Метода цеї школи буде примінена до віку вже дозрілого і до занять учнів. Зі всіх тих середних шкіл буде можна переходити до висших: на університети, на політехніку, до вищої торговельної школи і т. д. В усіх низших школах полишено обовязкову науку релігії.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Радянщина проти Франції.

Пресовий референт радянської амбасади в Берліні дістав від свого правительства поручення повідомити німецьких комуністичних журналістів, що Радянщина зміняє своє відношення до Франції. Бачучи, що Франція чим раз більше зближається з Анґлією, радянське правительство намірене приготовити світову пресову кампанію проти Франції. На це рішення большевиків вплинуло мабуть те, що французьке правительство не дало ніякої відповіди на недавню пропозицію Чічеріна. Именно Чічерін запропонував Бріяндові заключення договору приязни і договору о взаїмне невмішування у внутрішні справи другої сторони. Паризький „Матен“ питає з тої нагоди іронічно, чи цей договір мавби обовязувати тільки радянське правительство чи також і III. інтернаціонал. Часопис пригадує, що ще в 1924 р. Еріо і Чічерін зобовязалися до такогож взаїмного невмішування. „Хтож може заручити — питає Матен — що підпис Чічеріна в 1927 р. буде мати більшу вартість від його підпису з 1924 р.?“

ЛИТВА.

Невдала спроба комуністичного перевороту.

Дня 9. ц. м. була на Литві нова спроба комуністичного перевороту. Тереном повстання було мале місточко Таврогн над німецькою границею біля Тильжи. Зразу комуністи заволоділи Таврогами і проголосили себе центральним правительством. Одначе ще над вечером того дня наспіли військові відділи, котрі розбили повстанців. Багато з них арештували, але головні виновники вспіли втекти за кордон. Негайне слідство встановило, що провідником повстання був капітан Маюс, видалений з армії за шпіонажу. Фонди на повстання одержав Маюс із Москви. Маюс утік також за границю.

Надзвичайні додатки виленських часописів доносять про масові арештування на Литві. Арештовано вже 2.000 осіб. У відповідь на це професійні союзи рішили проґолосити загальний штрайк. На це правительство знову проголосило стан облоги в Ковні, Вількомірі, Шавлях, Тельшах, та здовж польсько-німецької границі.

АНҐЛІЯ.

Анґлійські робітники проти радянських профсоюзів.

На конґресі анґлійських професійних союзів в Анґлії рішено зірвати всякі взаємини з професійними союзами Радянщини. Рішення принято більшістю 2.551.000 голосів проти 620.000. Ця постанова анґлійського робітництва вказує на те, що анґлійський робітник зовсім не стремить до революції по московським зразкам. І не потреба йому до цього навіть моральних спонук, бо він пересвідчений, що на случай *такої* революції він перший потерпівби від неминучого тоді економічного занепаду.

ЮГОСЛАВІЯ.

Вислід виборів.

Оповіщено вже вислід виборів до парляменту. Найбільше голосів дістали радикали і демократи. Словінсько-католицька Національна Партія дістала 20 мандатів. По всій правдоподібности радикали і демократи при попертю католицьких словінців утворять правительство більшости. Але не знати чи провідник демократів Давидович схоче продовжати коаліційну політику. Якщо демократи виступилиб з коаліції, тоді перейшлиб до опозиції.

КИТАЙ.

Масові вбивства.

В місті Чан Те в північній частині провінції Гонан вбито кількох вояків з армії Фенґ-Ю-Кіянґа. Війська цього ґенерала страшливо пімстились за це

на населенню. Вони кинулися на мешканців і вчинили страшну різню. Збігці з Чан Те оповідають, що вимордовано до 80 тисяч людей без ріжниці пола і віку.

СОЮЗ НАРОДІВ.

Галасливо реклямований польський проект в Женеві у справі т. зв. „Східнього Льокарна“ не мав ніякого реального успіху. Його обкроювано так довго, доки не лишилася така загальна плятонічна заява, котру згодилися приняти Німці й Анґлійці. Навіть Франція не згодилася на первісний польський проект. Остаточно так обкроєний проект відіслано до т. зв. третьої комісії, разом із більше рішучим внеском Голяндії також сильно зміненим. Оба ці внески підуть під обради пленума С. Н. ще цього тижня. Таким чином польський проект має значіння тільки свого рода пацифістичної, мирової пропаґанди. Взагалі в Женеві Анґлія, Франція й Німеччина йшли однозгідно так, що дехто говорить навіть про можливість нового потрійного порозуміння Анґлія - Франція - Німеччина. Між тим слід зазначити, що німецько-французьке зближення поступає вперед. В останній своїй промові в Женеві німецький міністер загр. справ Штреземан заявив, що Німеччина ще цього тижня підпише т. зв. клявзулю з арт. 36. статуту Трибуналу Справедливости в Газі. У відповіді на це заявив Бріян, що і Франція у найблизшій будучині підпише своє приступлення до клявзулі. Таке рівночасне піддання Німеччини і Франції під юрисдикцію трибуналу в Газі відноситься вправді тільки до правничих квестій, а не до спорів політичного характеру. Одначе і це вже має велике політичне значіння, бо свідчить про взаїмне стремління до порозуміння. Цей факт може мати вплив і на інші держави. Досі бо тільки деякі малі держави (Австрія, Швайцарія, Бельґія і Норвеґія) підписали своє приступлення до цеї клявзулі.

Слово до передплатників „Нової Зорі“.

(Надіслана стаття).

Будучи дня 9. ц. м. у Львові, зайшов я до видавництва „Нової Зорі“, де й почув сумну річ, а іменно, що „Н. Зоря“ має більше післяплатників, як передплатників. А сумніщою ця річ ще й з того приводу, що передплатниками „Нової Зорі“ є в більшій части священики.

Обраховуючий винних передплату за „Н. Зорю“ начислив їх з перших двох букв — 50! А букв маємо 32, то всіх винних передплату буде найменше 1.600. Тепер-же 1.600×4 зол. (беру лише передплату за один чвертьрік) = буде 6.400 зол.

Чи не поважна сума?

За неї можнаб не одно гарне діло зробити! Чи вогонь любови до „Н. Зорі“, своєї щиро народньої й катол. ґазети, у вас вже погас?

Таж чейже хиба нема у вас і не повинно бути жадного розчарування що до „Н. Зорі“, бож не стала вона гіршою, як давніще. Противно, у всяких напрямах старається вона ставати щораз ліпшою. Та охоту до цего відбирає їй недбальство передплатників у вплачуванню передплати.

Пиши, плати папір, друк і почту, ще й гризися з ріжними хабами й хамами, а це все роби навіть без зворотy коштів — годі!

Годі нам брати за дармо часопис, який, як орґан з христ. катол. духом, крім матеріяльних труднощів мусить поборювати щей труднощі моральні.

„Пособій“ у „Н. Зорі“ ні звідки, хиба з жертв її прихильників, а напастий з усіх сторін.

Всім „Н. Зоря“, почавши від найлівіщих, а скінчивши на найправіщих, сіллю в оці.

Чому?

Бо заступає христ.-католицький світогляд нашого народу.

Цікаве, що нашого інтеліґента, хочаби практикуючого католика, всяке писання на теми реліґійні коле, а в інтеліґенції наших сусідів цей прояв рідкістю.

У ґазетах наших сусідів, навіть „чисто світських“, є відбитки: і костелів, і ріжних „poświęceń“ і видних представників церкви; теж у їх ґазетах є поміщені промови й розмови останніх, не з ціллю осмішити їх, як то по більшій части у нас буває, а для збудования людий.

Видячи таке незрозуміння річи у більшости нашої інтеліґенції відносно часопису з христ. катол. духом, а навіть поборювання цегож, ми перші й пізніщі прихильники „Н. Зорі“, як представниці укр. часописів з христ. катол духом, та головно її передплатники стараймося направити кривду, заподіну їй іншими та поставмо „Н. Зорю“ на кріпкі ноги, чим зробимо Церкві й народові велику прислугу, а зробимо це тим, шо заплатимо в першій мірі всі залеглі передплати, вплатимо передплату з гори за останній чвертьрік і дальше платитимемо передплату точно з гори.

о. Михайло Вовчик.

НОВИНКИ

Новий український католицький часопис в Америці. Із днем 1. вересня 1927 р. почав виходити новий український католицький часопис „Католицький Провід“, двотижневий орґан для української суспільности. Як видно з оказового числа часопис широ католицький та високопатріотичний. Річна передплата поза межами Зединених Держав і Канади 2·50 дол. Адреса редакції й адміністрації Catholic Leadership 815 N. Franklin str. Philadelphia, Pa. „Америка“ подає, що редактором „Українського Проводу“ є о. Е. Теодорович.

Розправа проти обжалуваних за шпигунство в Кракові. Дня 15. ц. м. почалася в окружному карному суді в Кракові розправа проти 36 Українців, обжалованих за зраду військових тайн у користь сумежньої держави. Розправі проводитиме с. о. Подобінський, обжаловуватиме прокуратор Губль. Оборону обняли адвокати: д-р Ганкевич зі Львова й д-р Старосольський із Праги та д-р Возняковський. Розправу вестимуть при замкнених дверях.

Землетрус у Галичині й на Україні. В ночі з 11. на 12. ц. м. у Львові відчули легкий землетрус. Сейзмоґрафічна стація львівської політехніки записала цеїж ночі землетрус. Найвище відхилення сейзмоґрафічної ігли було 5 мм. Землетрус відчули теж у Люблині та в Варшаві. У Люблині спадали образи зі стін. Та найсильніший землетрус був на Україні й на Криму. Із цілого ряду міст України, Кавказу й Криму донесли про сильний землетрус. Там трівали стрясення цілу ніч з 11. на 12. вересня. Чути було теж підземні гуки. У Симферополі, Севастополі та в інших містах Криму завалилося кількасот домів і засипало румовищем більшу скількість людей. У Новоросійську й Ростові над Доном вибухли в звязи зі землетрусом пожежі. В Київі, Харкові, Житомірі, Полтаві зарисувався цілий ряд домів. В Одесі землетрус трівав понад 2 хвилі. В багато домах повилітали шиби. Серед населення трівога. Легкий землетрус відчули в Будапешті та в Царгороді.

Санітарні запорядження у залізничих поїздах. Міністерство комунікації видало розпоряд, що в кожній кондукторській дружині, що обслуговує поїзд, буде один кондуктор, який покінчив санітарний і рятівницький курс. Цей кондуктор матиме на рамени відзнаку з червоним хрестом.

Зливи на Буковині. Разом із Галичиною потерпіла від зливних дощів і Буковина. Із Букарешту доносять, що незвичайно зливні дощі спричинили сильні спустошення. Було багато жертв у людях на півночі краю, головно на Буковині.

Комуністичні демонстрації. У Варшаві старалися комуністи в неділю 4. ц. м. викликати вуличні демонстрації з нагоди XV. зїзду комуністичної молоді в Москві. Демонстранти силкувалися зібратися в кількох точках міста, та поліція скрізь розганяла гуртки підростків. Вечером старалися маніфестанти влаштувати походи на Празі, однак і тут поліція розігнала їх, а 180 людей арештувала. У часі розганяння юрби 15 людей поліція потурбувала.

Жертви.

На потерпізших від повені зложили: о. Володимир Яценків 65·— зл. зібраних у церкві в Клепарові.

Греко кат. Уряд парохіяльний в Луці (пов. Городенка) пересилає як збірку в дочерній церкві в Унижі 12 зол. 35 с. для найбільше потерпівших. (Парохія Лука як положена над Дністром також потерпіла в части від повені.)

Д р Осип Назарук 2 дол.

На „Християнський Дім ім. св. Йосифа у Львові“ на сходинах „Товариства Українських Дівчат“ дня 4. вересня ц. р. зложили:

Анна Бедріївна 10 зол., Анна Коцьолок 5 зол., Анна Петигрічі 6 зол., Анна Болех 5 зол., Марта Божейко 2 зол., Анна Паламар 1 зол. 50 с., Анна Шеремета 2 зол., Параня Бойко 10 зол., Катерина Муза 2 зол., Анна Олексинівна 5 зол., Евдокія Вилка 1 зол., Параскева Була 2 зол.

На Місійний Інститут ОО. Василіян у Бучачі.

Запісоцька Анна 1 зол.; Запісоцька Катерина 1 зол.; Запісоцька Марія 50 с.; Пелиньо Стефанія Вербяни 1 зол.; Мандрик Микола, Плешевичі 1 зол.; Мандрик Ксеня 1 зол.; Врублевська Катря 1 зол.; Кручковська Катря 1 зол.; Литвин Катря, Биків 1 зол.; о. Блозовський Михаїл, Підгайці 2 зол.; Роман і Северина Сивуляки, Соколів 1 зол.; о. Дзяма Дамян, Тарнавка 5 зол.; Александер Ніжинський, Фитків 5 зол.; о. Віктор Райд, Королівка 5 зол.; Учні IV. кл. гімн. укр. з Чорткова зложили по 20 с.: Л. Борса, Брилінська, Брилінський, Дідич, Ігн. Дрожньовський, Дяковський, Маньовський Ст. Маньовський, Оррбець, Онищук, Онищук П., Сторожук, Смітюх, Федорович, Яхницька, Шкамбара, Гоба, Юрчинський, Лапун, Дичковський; по 10 с.: Тильна, Смеречинський, Карпінський, Горбачевський, Ганьовська, Вельґан, Андерст.

Козогін Мар., Тисьменица 50 с.; Білінкевич Івін, Грибовичі 2 зол.; Данилейко Осип, Фрата 2 зол.; о. Козловський Василь, Бариш 10 зол.; Котелко Доця, Городенка 1.20 зол.; П. Збудовські, Зубрець 4 зол.; О. Кульчицький, Підпечари 3 зол.; о. Стек Дмитро, Станиславів 2 зол.; Копровська Стефанія, Солотвина 1 зол.; о. Саноцький Василь, Пробіжна 20.50 зол.; Білинський Никола, Пациків 20 зол.; Квочак Марія, Тисьменица 50 с.; Красножон Юстин, 30 с.; о. Бачинський Юліян Байківці 1 зол.; о. Береза Михайло, Нижнів 20 зол.; Крушельницький Мих., Глещава 4 зол.; Ґавдуник Маруся, Городенка 50 с.; Лазоркова Іванна, Городенка 2 зол.; о. Соневицький Теофіль, Тудорів 2 зол.; Калимон Іван, Кривче 2 зол.; Федорович Василь, Перекопане 1 зол.; о. Кубай Григорій, Заставці 5 зол.; о. Слободян Прокіп, Котузів 5 зол.; Шіляк Наталія, Тисьменица 20 с.; Угорчаківна Анна 1 зол.; Гринівська Стефанія 25 с.; Угринчук Єлисавета 20 с.; о. Венгринович Володимир, Ваневичі 5 зол.; Гордій Василь, Чортків 1.30 зол.; Пиндусівна Марія, Зелена 50 с.; О. Чорнодоля, Кудринці 2 зол.; Романчук Марія, Ременів 2 зол.; Камінські Тадей і Ванцьо, Розбір вел. 1 зол.; о. Козьоровський Володимир Городниця 10 зол.; д-р Маковський Василь, Печеніжин 5 зол.; О. Хоростіль, Гломча 1 зол.; о. Карпінський А., Целіїв 2 зол.; о. Скоробогатий Вол., Нижнів 10 зол.; о. Медицький Клим, Довжнів 5 зол.; о. Ґедз Петро, Лукавиця вижна 1 зол.; Лучицька Василина, уч. VI. кл. дів. школи, Городенка 1.20 зол.; о. Семенюк Микола, Сорока 3 зол.; о. Білий Стефан, Гусаків 2 зол.; о. Сінґалевич Никола, Тисьменица 2.40 зол.; о. Малець Дм., Вовче 1 зол.; Влашин А., Тисьменица 20 с.;

НА ДОГІДНИЙ КРЕДИТ!

ФУТРА, СВИТКИ, РАҐЛЯНИ мужеські, жіночі і діточі. — ПЛАЩІ з сибірських лошаків, астраханів, перських баранків, мурмлів, сельскінів і т. п. || БОА, ШАЛІ, ШАПКИ, ДИВАНИКИ перед ліжко. Великий вибір ШКІР до вбирання плащів суконь і т. п. Проситься жадати кредит. проспекту у фірми: ||

СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ

МАҐАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 1. — Ч. телєфону 48 50.

ПРИЙМАЄ ВСЯКІ ПЕРЕФАСОВАННЯ ФУТЕР, БОА, ШАЛІВ, ШАПОК і т. п. — ЯКІСТЬ ТОВАРІВ І РОБОТИ ЗАҐАРАНТОВАНІ. 6—10

Скалецька Т. 50 с.; Королюк Ап. 35 с.; Волощук Паранька 50 с.; Маньовський Остап, Чортків 3 зол.; Морозевич Маріян, уч. III. кл., Городенка 60 с.; Бутковський Яким, Смиківці 2.20 с.; Копистянські З., Є. С., Станиславів 5 зол.; о. Ланичак Віктор, Валява 5 зол.; Ґізьовський Т. 5 зол.; о. Заяць Іван, Тулиголови 10 зол.; Тучак Василина, уч. VI.кл. дів. школи, Городенка 1.55 зол.; Зелинська Стефа, уч. VI. кл. дів. шк., 1 зол.; о. Дуда Василь, Дуба 2 зол.; Погорілий Володимир, Озірна 1 зол.; IV. кл. ґімн. ім. М. Шашкевича, Чортків 5 зол.; Івасиків Любомир, уч. III. кл. Городенка 50 с.; Демків Параня, Нестаничі 4 зол.; Пастернак Параня, Розворяни 2 зол.; о. Вальницький Іван, Озеряни 11 зол.; Стрільчик Дарія, Стрільче 1.50.; Романюківна Климента, уч. III. кл. укр. ґімн., Городенка 1 зол.; Чайківна Оксана, уч. III. кл. д. шк., 2 зол.; д-р Маковський, Печеніжин 5 зол.; Йосиф Тиханський (благодітель), Америка 50 дол.; Михалевич Наталія, Озеряни 5 зол.; Лісовська Емілія 5 зол.; Лаба Настя, Ольховичі 2 зол.; Роздольська Еуфрозина, Озеряни 1 зол.; Комарницький Йосиф, Носів 1 зол.; Надбережна Олена 1.50 зол,; Надбережна Марія 10 с.; Кленик Стефан 10 с.; о. Ґнатів Володислав, Оссівці 5 зол.; о. Вецал Павло, Чортків 5 зол.; Пукіш Андрей, Мостиці 1 зол.; о. Дрогомірецький Семен, Ілинці 2 зол.; Андриїшин Тадей, Озеряни 2 зол.; Швайкевич Анна, Бучач 2 зол.; Сивуляк Роман і Северина Соколів 1 зол.; Луцик Микола, Репужинці 1 зол.; о. Плешкевич Юліян, Маластів 15 зол.; Баранівна Анна, Ґданськ 5 зол.; Купинець Юрій, Вишенька 1 зол.; Купинець Зеновія 2 зол.; Яріш Василь 1 зол.; Козар Іван 1 зол.; Ґера Агафія 1 зол.; Підляшецький Волод., Заланів 2 зол.; Федорович Франка, Пробіжна 1.50 зол.; Маслянка Павлина 11 зол.; Пасемків Андрій 2 зол.; Лазарук Павлина 1 зол.; Лучка Анна 2 зол.; Криськів Настя 2 зол.; Сніжок Петро 2 зол.; Савчук Наталія 2 зол.; Лучка Антонія 2 зол.; Криськів Павлина 2 зол.; Савчук Стефанія 2 зол.; Ґіль Осипа 1 зол.; Завірко Іван 5 зол.; Дусь Павлина 2 зол.; Созанська Розалія 1 зол.;

(Далі буде.)

Всім жертводавцям щире Спасибіг!

ОПОВІСТКИ

До всіх філій і читалень Товариства „Просвіта“ в краю.

Наближається місяць жовтень. Згідно з ухвалою Загального Збору Матірного Товариства „Просвіта“ призначений він на відсвяткування **„Свята книжки“**-свята культури.

Про значіння сього свята, ціль і завдання, а з окрема про значіння і вагу книжки в життю одиниці, народу друковано цілий ряд статтей в часописові „Народня Просвіта“, а також і в других часописах. Тож зайвим булоби переконувати громадянство — а в першій мірі освітні і кооперативні установи — про потребу святкування „Свята книжки“ та загрівати їх до виконання так важного завдання культурно-виховного значіння.

Свято це змагає до зацікавлення всіх нас книжкою, хоче викликати у нас любов до неї як до чинника, який має двигнути культуру, а далі піднести і скріпити матеріяльну основу народнього життя. Бо книжка допоможе здобути і закріпити кращу майбутність.

До гідного і величавого відсвяткування „Свята книжки“ завзиває Матірне Товариство „Просвіта“ всі освітні установи в краю. Виділи філій і читалень в порозумінні з кооперативними установами доложать всіх старань і енергії, щоби це свято відбулося в їх осідках по можности найкраще і з користю для громадян.

Свято можна уладжувати на протязі часу від 1. жовтня до 15. листопада. В зорганізованні і переведенні свята обовязане допомогти все свідоме і ідейне громадянство — в першу чергу ті, які згуртовані в читальнях.

Програму свята установлять Виділи на місцях відповідно до своїх сил. Булоби вказане, щоби в осідках філій відбулися святочні Академії, получені з виставою книжок. В осідках читалень належить відсвяткувати свято концертом, виставою „Учитель“, або рефератами про значіння книжки.

Прибутки зі свят належить обертати на побільшення власних бібліотек, яких завданням вчити і виховувати.

Тож до праці. Святкуймо „свято книжки“ й ідім разом з нею на стрічу сонцю золотому.

Головний Виділ Товариства „Просвіта“.

ОГОЛОШЕННЯ

Актуальне на „МІСЯЦЬ КНИЖКИ“!

Хто бажає гарно підготовити в своїй місцевости „СВЯТО КНИЖКИ“ то нехай безпроволочно замовить собі: ЗБІРКУ актуальних РЕФЕРАТІВ на цю тему, які находяться в брошурці п. з.:

„ШКІЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ“

яку зладили: Михайло Таранько і Богдан Заклинський.

Ціна 1 прим. з пересилкою: 1 золотий.

Замовлення і гроші пересилати в листах, почтовими значками, на таку адресу:

НАКЛАДНЯ МИХАЙЛА ТАРАНЬКА

Львів, вул. Зіморовича, ч. 3.

(Жадайте нового і повного Катальоґа української літератури.)

Репараційна робітня. Прецизійне виконання всяких замовлень. **НАЙБІЛЬШИЙ** вибір

ОКУЛЯРІВ І ЦВІКЕРІВ

першорядної якости по найнизших цінах поручає:

Оптик Брандайс, вул Сикстуська 9 (напроти Пасажу Гавсмана)

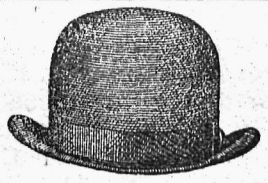

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На осінний і зимовий сезон

поручає

наймодніші

капелюхи і шапки

фірма

АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! — — — Вибір великий

Парохія Горигляди коло Товмача

пошукує **ДЯКА**

іспитованого найрадше нежонатого (остаточно може бути і жонатий), котрийби запровадив і добре вишколив місцевий церковний хор. Посада до обняття сейчас. Листи поручені з поданням услівій слати на адресу: Федір Василишин, старший брат церк. у Гориглядах, почта Коропець (Коґоріес) ad Товмач. 1—3

ЄВАНҐЕЛІЯ служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і на час переплетня **П. ПОДОЛЯКА, Львів, Жовківська ч. 28. I. п.**

ПОЗІР! ПОЗІР!

УЖЕ ВИЙШОВ

РЕФЕРАТ

НА

„СВЯТО КНИЖКИ“

Ціна: один золотий враз з пересилкою.

Замовляти в Товаристві „Просвіта“, Львів, Ринок 10/II. надсилаючи одного золотого.

Першорядна фірма

Стахевич і Абрисовський

У ЛЬВОВІ, РИНОК, Ч. 32.

поручає у найбільшому виборі:

Матерії на дамські сукні і плащі;

Сукна на мужеські убрання і пальта;

Шовки — Плюші — Хустки — Полотна і т. д.

ЦІНИ ДУЖЕ ПОМІРКОВАНІ!

4—6

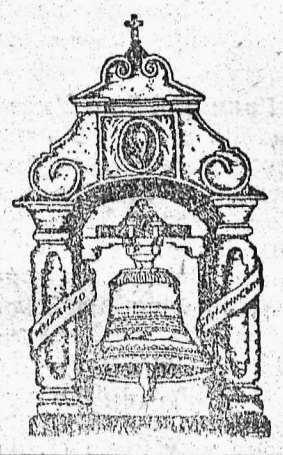

ПОЗІР! СВІЙ ДО СВОГО!

Краса і гордість парохії — церковні дзвони.

Коли хочете мати милозвучні дзвони

— ЗАМОВЛЯЙТЕ —

в одинокій українській ліярні

Михайла БРИЛИНСЬКОГО

ЛЬВІВ — ЗАМАРСТИНІВ

ВУЛ. СВ. МИХАЙЛА Ч. 14. 3—6

За витревалість дається ґарантія на 25 літ.

УМОВИ ПРИСТУПНІ. — СПЛАТИ РАТАМИ.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ

СРІБНЕ ХІНСЬКЕ

у великім виборі

НАЙДЕШЕВШЕ

У ФІРМИ

Г. ҐУТТЕРМАНА

Сикстуська 14.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ МИХАЙЛА СТЕЦЯ ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗЕЛЕНА 31.

Абсольвента Академії крою в Штутґарті і Липську.

Поручає для: ВСЧ. ДУХОВЕНСТВА реверенди, папістики, пальта і КОЛПАКИ; для ВП. ПАНІВ виготовляє всякі кравецькі роботи скоро і елеґантно по найновішим взорам.

Великий вибір МАТЕРІЯЛІВ І КОЦІВ

Видає і редагує Комітет У.Х.О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 38. (89.) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, 25. вересня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „Нова Зоря" Льва Сапіги ч. 26. I. пов

Конто почт. шад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

Передплата в краю: чвертьрічно 4 зол., місячно 1·50 зол.

За кордон.: Річно 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Християнської Організації.

ЗМІСТ: Наш „місяць книжки". — Католики та соціялісти в Німеччині. — З церковно-релігійного життя. — Внутрішня нестійкість большевизму. — Огники, що світять... (фейлетон). — З українського життя. — Політичний огляд. — Як повстала земля? (фейлетон). — Чому в нас так? — Сільсько-господарська вистава в Стрию. — Жертви. — Новинки. — Нові книжки і видання. — Оголошення.

Наш „місяць книжки".

На місяць жовтень проголосив Головний Виділ Т-ва „Просвіта" т. зв. „свято книжки". У поміщеній в попереднім числі надісланій нам відозві взиває Головний Виділ до уладження того „свята" всі наші освітні установи в краю й усе свідоме та ідейне громадянство.

Заклик цей нашої найстаршої освітньої установи, щоб ми в однім означенім часі всю нашу увагу і зусилля спрямували і зосередили на справі друкованого слова, що є двигуном культури, цей заклик ми щиро і радо витаємо. Наша Українська Християнська Організація в першій мірі зацікавлена долею народньої освіти і поставила її собі як одно з перших своїх завдань. А в поширенню знання-науки в найдальші закутини нашої батьківщини, в освідомленню всіх без виїмку членів нашої великої родини головним засобом є нині друковане слово: книжка і часопис. Є це по правді оден з тих могутніх засобів-талантів, що його Провидіння Боже дало людям на дорогу життя. І від них тільки самих залежить, що зроблять вонн з тими „талантами". Чи повернуть їх у користь свою, чи закопають і покинуть, чи може обернуть навіть на свою власну погубу.

І справді так, що з книжкою буває подібно як і з прочими іншими „талантами" чи пак „культурними надбаннями". Тож є книжки на добро людям і є на погубу. Є такі, що дають правдиву освіту, що сяє відблеском Божої Правди і ті, що світять блудними вогниками та зводять нас на манівці. Одні справді підносять людського духа до висот ідеалу, „на стрічу сонцю золотому" але інші гасять того духа, спихаючи людину в моральне багно низьких інстинктів та спідлюють її „образ Божий". А впрочім... хтож не знає цего? Хто не бачить і не відчуває тої грізної небезпеки, що її несуть злі книжки і часописи, що „могутній чинник культури" в руках засліпленого або божевільного може стати смертоносним знаряддям саме проти тої культури.

Та цеї грізної небезпеки в нас нехочуть бачити, немов бояться глянути правді в очі. Тому проповідується культ книжки взагалі, пошану книжки без розбору, чи заслугує вона тієї почести чи ні. Алеж бо всякий знає, що так бути не може, так бути не повинно. Бо рішаючим мірилом повинен бути зміст книжки, її напрям, тенденція. Не все золото, що світиться — і не все добре й справедливе, що надруковане.

Ось такі більш менш рефлексії збудяться у кождого з нас при нагоді проголошення „місяця книжки". Для нас згуртованих в Укр. Христ. Організації є ясне, що „місяць книжки" повинен бути пропаґандою тільки справді доброї книжки, здорової своїм змістом, книжки, що основується на християнськім світогляді як підвалині нашої моралі і цілої культури, книжки що подає нефальшовану науку про Бога і світ, що вчить нас єдности, ладу, карности і порядку. І в тім напрямі ми перші даймо благородний почин. Годіж нам байдуже слухати пустих деклямацій на тему „книжки й освіти", від довгих літ стереотипно повторюваних, коли життя само заставляє нас взятися не на жарти до праці.

Наші національні невдачі, а особливо наш сучасний хаос, чиж не є це наслідки нашої легкодушности і байдужности саме до змісту народньої освіти. Вся наша дотеперішня освітня праця націхована безпринціпністю і просякнута ідеями давно померклого лібералізму. Сьогодні, в часах зможеного наступу розкладових сил, як большевизму, сектанства і т. п. братись нам треба за народню освіту іншими методами, більше раціональними як досі. Сіяти в суміш пшеничне зерно і кукіль і сподіватись добрих жнив цеж самообман.

Наша Церква від віків по нинішній день є великою покровительницею людських освітних змагань. До її голосу нам треба все пильно прислухуватися, також і в питанях освіти. Саме цього року всі наші Владики багато уваги присвятили ділу поширення доброї книжки, доброї преси, а поборюванню злих книжок, злої, шкідливої преси.

Про це мали ми нагоду писати вже раньше при обговорюванню дотичних обіжників. Всі три наші Впреосв. Ординаріяти вказали нам на один важний засіб поширення добрих книжок і доброї преси. Є це парохіяльні бібліотеки, котрі наша церковна влада поручила закладати по всіх парохіях. Якраз тепер пора приступити до діла і закладати скрізь парохіяльні бібліотеки. Такі бібліотеки повинні основувати в першу чергу кружки нашої У. Х. Організації, Марійські Союзи і церковні брацтва як прим. Апостольства Молитви, Найсв. Тайн та інші. Фонди на заложення бібліотеки повинні збирати ті установи від своїх членів. Парохіяльні бібліотеки визичувалиб книжки своїм членам, а за невеличкою оплатою і нечленам. Вони занялисяб також кольпортажою книжок і часописів.

Ось це булиб наші завдання на „місяць книжки" — а саме — поширення виключно доброї книжки і доброї преси. Щож до т. зв. „Свята„ то ми йдемо за покликом Гол. Виділу „Просвіти" — хоч сама назва „свята" тут не на місци. Зразковий референт на „Свято книжки", що його видало Т-во „Просвіта", починається так: „До ріжного рода свят, які ми обходимо, додане ще одно, зовсім нове свято: Свято книжки. Просто хочеться спитати, чи вже не забагато у нас тих свят? Чи не належалоб нам зійти до будня із будня, того сірого звичайного будня уміти робити свято?" Питання зовсім оправдане й природне.

Поминувши вже те, що сама назва „Свято" не годиться із нашим християнським поняттям свята і з традицією нашого народу, що є це свідомий маневр масонерії і большевизму, а в нас сліпим наслідуванням манії „щопок" у наших сусідів. Але нам стократ більше потрібно справжньої, буденної праці. Нехайжеж цей „місяць книжки" буде для нас місяцем зможеної праці і пожертвування для добра нашого народу.

Католики та соціялісти в Німеччині.

Німецькі католики відбули недавно свій ґенеральний зїзд у Дортмунді (Вестфалія). Більше 150 тисяч осіб відгукнулося на заклик орґанізації.

Католицькі синдикати в Німеччині не уступають тепер ані кількостю ані впливами синдикатам соціялістичним. Консервативно-буржуазні уґрупування дорікають католикам, що на ґрунті соціяльному вони мало чим ріжняться від соціял-демократів. Цей закид не може бути несподіваним для католиків Пруссії, які від довшого часу стоять у влади разом з демократами та соціялістами, але напр. в Баварії, де католики є в союзі з націоналістами під народньою партією, дивляться на пруських католиків не дуже дружним оком так, що всі старання нунція Пачеллія злити всі католицькі ґрупи в одно орґанізаційне русло, а власне в партію центра, поки що не осягли успіху. Особливо Баварська народня партія противиться такому рівнанню наліво. Ось погляд одного з видатних членів партії центра на позицію католиків у Німеччині:

„Нас, католиків дуже обвинувачу-

ють, що після війни йдемо ми надто наліво, та що власне в нашій соціяльній програмі не добачають чогось відмінного від програми соціяльних демократів.

Ми не заперечуємо цього факту. Зближення могло-б іти двома шляхами — посуненням католиків вліво, або соціяльдемократів вправо.

Добре відомо, що від війни німецька соціял-демократія, відокремившись спочатку від т. з. незалежних, потім зайнята боротьбою з комуністичною партією — дуже прихилилася до мирної політики, не називаючи вже її більше „міщанською“.

Порівняємо обі програми. З політичної точки погляду обі вони є так само ріжні, як були колись. Лише католики, подібно соціялістам прийняли республику, дали свою згоду на це, з умовою, щоби не була вона ні комуністичною, ні протихристіянською. Коли хочете, зі становища релігійного чи фільозофічного, розділ є, безумовно, ще глибший. Соціял-демократи є матеріялісти та невіруючі. Ми є християнами, хочемо християнської суспільности і не визнаємо ніякого иншого соціяльного ладу, окрім такого, який був-би збудований на науці Церкви. У всіх країнах світу соціяльна політика має одну мету: полекшити моральні та матеріяльні підстави істнування робітників, піднести їх життя на ступінь гідности та незалежности, яка відповідає людському сотворінню, що має образ Божий, та є відкуплене кровю Христа. Тому ми є прихильниками законів про 8-годинний робочий день, про волю страйку, про поширення соціяльного забезпечення, одним словом докладаємо всіх зусиль, котрими закон та держава намагається виправити наслідки нерівности, що є стількиж небезпечна, як і несправедлива.

Закидають нам подібність тої програми до соціялістичної. Алеж це дитяче порівнання. Ми радо сказали-б соціяльдемократам: „Панове, ви обоготворюєте Маркса, ми — Ісуса Христа, одні і другі бажаємо щиро розвитку гуманности. Заховаємо-ж свою віру кожний і без жадної задньої думки зговоримось та зєднаємо наші зусилля“.

Слова ці, безсумніву мужні, мусять викликати увагу всіх, хто цікавиться цими питаннями. О. Б.

З церковно-релігійного життя.

Ватикан і Чехословаччина.

З ватиканських кол доносять, що на празького нунція є вже намічений пралат Файдуті. Значить між Ватиканом і Чехословаччиною настануть небавом правильні взаємини. Коли вістка про це прийшла у Прагу, сподівались острого виступу соціялістичної преси. Та нічого подібного не було. Вся преса віднеслась до цеї вістки доволі спокійно, зазначуючи, що обходи в честь Гуса це торжества національні, а не релігійні.

Бібліографія наукових творів Папи Пія XI.

В Римі появилася бібліографія наукових творів Папи Пія XI. Вона обіймає численні публікації, оголошені Папою тоді, коли займав становище директора амврозіянської бібліотеки в Медіоляні і ватиканської в Римі. Бібліографія містить понад 50 заголовків ріжних творів з области історії, нумізматики, палеографії, історії мистецтва, географії і туристики.

Бібліографія наукових творів Папи

Супроти поважного нарушення мурів Сикстинської каплиці в Ватикані, перевели технічні власти папської палати роботи над скріпленням мурів тої неоціненої будівлі. Тепер ті роботи вже покінчені.

Президент Ліберії на послуханню у Папи.

Папу відвідав президент африканської републики Ліберії, Карло Дубар Бургес Кінґ.

Ліберія належить до тих провінцій, де місійна праця особливо важка. Населення тут переважно поганське або магометанське. Побіч 300.000 магометан є тільки около 40.000 християн і то поділених на ріжні протестантські секти. Живійшу акцію почали католицькі місіонарі в Ліберії в році 1900. В р. 1903 повстала тут префектура. Найбільші перепони стрічають католики з боку протестантських сект усіх відтінків, які хоч себе взаїмно поборюють, але проти католиків виступають одною лавою.

Католицька акція.

Цьогорічний осінний **конґрес католицького академічного Союзу** відбудеться від 2. до 9.жовтня в Бресляв. Головною темою конґресових рефератів буде: єдність Церкви.

В **Бельґії** розвивається гарний рух: громади одна за другою, посвячують себе урочисто Серцю Христовому і ставлять Йому величаві памятники.

Престоли на кораблях.

Німецькі товариства морської плавби будують на своїх кораблях престоли, на яких католицькі священики моглиби відправляти Службу Божу.

Отворення католицького університету в Пекіні.

Папа Пій XI. поручив американським оо. Бенедиктинам оснувати католицький китайський університет в Пекіні. Тепер це діло вже довершено. Університет міститься в величавій палаті, що належала колись до вуйка останнього цісаря. Велике число професорів рекрутується зпосеред Китайців. Університет має пять виділів: богословський, фільософічний, літературний, мистецький і природописний. При університеті отворено середну школу і висшу школу, спеціяльно китайських студій. Університетський будинок має 350 кімнат.

Католицькі місії.

Систематичне навертання еретиків, схизматиків і поган почалось з хвилею, коли папа Григорій XV. установив в тій ціли осібну св. Конґреґацію „для поширення віри“ („Пропаґанду“) 1622 р. Папа Урбан VIII. заложив при ній 1627 р. колеґію, де й досі виховуються місіонарі з цілого світа. Европейці з протестантських і схизматицьких країв, Індійці, Китайці, Японці, Мурини і т. д. Пропаґанді підлягають всі місійні краї на світі. До 1917 р. підлягали їй також всі католики Східної Церкви. На чолі Пропаґанди стоїть тепер кардинал Вільгельм Ван Россум (Голяндець), з чина Редемптористів. Місійні области поділені між поодинокі місії, зложені з монахів чи світських священиків, які мають до помочі братів чи сестер-монахинь. Якщо місія вже досить гарно розвинулася, Апостольська Столиця творить з неї Апостольську Префектуру, а згодом і Вікаріят. Апостольський Вікарій має звичайно епископські свячення. Якщо вже більшість населення сильно у вірі утвердилася, щойно тоді приступає Апостольська Столиця до основання для даної области епархії чи архіепархії, залежної й на дальше від Пропаґанди. В Царгороді, Баґдаді й Іспагані (Персія) на чолі місій стоять Апостольські Делеґати відносних країв, у многих інших краях Апостольські Делеґати місій, в Єрусалимі кермує місіями патріярх, а у Швайцарії (між Кальвіністами) авва швайцарської Конґреґації св. Маврикія (St. Maurice d' Agaune) 1924 р. працювало на цілім світі 376 місій. Крім світського клиру на місіях працювало 44 монаших чинів, не виключаючи помічних чинів, зложених з братів чи монахинь (сестер). Світські священики мали 55 місій, з монаших чинів згадаємо важніші. І так: Бельґійська **Конґреґація Неп. Серця Пр. Д. Марії** мала в ріжних частях світа 9 місій, **Конґр. Найсв. Серця Ісуса** 7, **Лазаристи** 17, Обляти Неп. Діви Марії 11, **Конґр. св. Духа** 29, **Францискани** 24, **Капуцини** 23, Домінікани 16, Бенедиктини 10, Салезіяни 7, **Медіолянська Семінарія Заграничних Місій** 7, Париська Семінарія **Загр. Місій** 37, Тов. Ісуса 22, Ліонське Т-во Африканських Місій 11, Маристи 8, Білі Отці 13, Вербісти (Soc. Verbi Divini)

(Подав І. Л.)

Стан місій в Індіях.

Делеґатура Індій обіймає 10 архієпископств, 28 епископств, 3 апостольські вікаріяти і два апостольські префектури. Католиків числять на 3,035.400 душ, які обслугує 3300 священиків, між тим 2000 індійців.

ПРАВОСЛАВНІ СПРАВИ.

Серед російської православної еміґрації звісна заява митрополита Сергія викликала величезне враження. Православні єрархи на еміґрації вже й так посварені між собою тепер розділилися. Митрополит Євлогій звернувся до митрополита Сергія письмом, котрим просить його „не отторгать нас от спасительного лона русской церкви“. Він вважає заяву льояльности тихонівської церкви природним обявом. Щож до себе й еміґрації, то вважає її безпредметовою, бо рад. влада не уважає еміґрації за горожан СРСР. Колиб одначе митрополит Сергій не міг на те згодитися, то митр. Євлогій просить його дозволу на тимчасове відділення православних живучих поза межами СРСР. Митрополит задумує скликати церковні закордонні збори для справ орґанізації православної церкви закордоном.

Тимчасом інші православні епископи відбули в Карловцях в Югославії собор також у звязи з заявою митр. Сергія. Собор не признав його посланія обовязуючим для закордонної церкви. Митрополитів Евлогія (Зах. Европа) і Платона (Америка) відсунув від управи епархіями і наложив на них суспензу. До вірних собор вишле посланіє, в котрім буде вказано на ті канонічні наслідки, на які булиб наражені, колиби брали участь в богослуженнях або принимали тайни від духовних засуспендованих. Осібне „скорбне“ посланіє пішле собор вселенському патріярхові за те, що признав „обновленців“ і „живістів“. Богословскому інституті в Парижі, що підчинений був Евлогієві, відібрано характер церковного заведення. Суспендований також епископ Адам в Північній Америці. Собор признається до цілковитого хаосу, який нині запанував серед православія.

ПРОТИРЕЛІҐІЙНА АКЦІЯ.

Член анґлійської палати послів Саклятваля, що належить до комуністичної партії, дістав прилюдну догану від управи своєї партії за те, що взяв участь в обряді, яким записано його синів до одної релігійної секти. В догані сказано: „Комуністичне сторонництво Великої Британії стверджує, що в капіталістичній суспільности є богато робітників революціонерів, які хоч є щирими ворогами капіталізму, не зуміли однак іще позбутися зовсім релігійних пересудів і традицій, в яких були виховані. Сторонництво не жадає отже від своїх членів, щоби були атеістами, але домагається, щоби не брали чинної участи в релігійній пропаґанді. Як відвічальний функціонар партії, товариш Саклятваля,

є обовязаний не тільки знати те суттєве правило комуністичної партії і комуністичного інтернаціоналу, але також має давати примір іншим товаришам... Зломання комуністичних принципів під тим оглядом з боку члена, що править партією, може виплинути некорисно на инші відділи комуністтичного інтернаціоналу, в яких релігійні питання розділюють працюючі кляси більше, як в Великій Британії“.

Масонерія в Польщі.

В часописи „Дзєнь Польскі“ знаходимо такі інформації про масонський рух у Польщі. Сучасна польська масонерія є тільки на око тайна. В міжнародних масонських річниках виступають вони явно; так само явно виступають на міжнародних зїздах, як ось останній раз в Білгороді і в Брукселі. „Велика Польська Льожа“ повстала в р. .1920 Вона оперта очевидно на тайній конспірації. Великим майстром є письменник соціяліст Андрій Струґ, а великим секретарем Мечислав Бартошкевич. Роздор між соціялістами й пілсудчиками відбився також і на масонах. Льож є від 13 до 15. Крім Великої Польської Льожі зі шкоцьким обрядом є ще в Польщі експозитури инших масонських орґанізацій, передовсім французького „Великого Сходу“, до якого належать усякі ліберали. Є також у Польщі кількanацять німецьких льож, переважно під візваням св. Івана. Є й одна жидівська льожа.

Про масонські впливи серед польської молодіжи пише инший польський часопис („Курєр Познаньскі“) таке: Сильний масонський вплив слідно на польських пластунах. Масони хотіли зразу розбити „Польський Пластунський Союз“, а коли це їм не вдалося, оснували свій „Вільний Пласт“. Тепер на місци „Вільного Пласту“ повстав „Союз Піонірів“. Є кілька масонських орґанізацій серед польської студіючої молодіжи, а між иншими: „Комуністичний Інтернаціонал Польщі“, „Союз незалежної „Соціялістичної Молодіжи“, „Життя“, „Орґанізація Національної Молодіжи“, „Союз Поступової Молодіжи“, „Союз Незалежної Молодіжи“, всякі „Клюби Незалежних Поглядів“ і т. п. Як експозитури масонерії слід також уважати американську „УМСА“, „Стоваришення Вільнодумців“, „Приятелів Забави“, „Лицарів Свободи“, „Льожі Добрих Темплєріїв“ і „Чин Зорі на Сході“. Також „Велика Польська Льожа“ має окрему академічну секцію. Коли до того додати море порноґрафії, яке заливає польську молодіж — то будемо мати бодай слабий образ впливу масонерії на душу молодої Польщі.

Признання безконфесійности

Обіжник лодзького воєвідства приказує старостам і правительственному лодзькому комісареви заложити і вести спільні світські реєстри актів цивільного стану нехристіянських віроісповідань. В своїх мотивах воєвідство наводить, що безвіроісповідний стан є рівнорядний з кождим віроісповідним станом. Треба тільки зголосити письменний виступ з віроісповідної громади або церковної парохії з заявою, що не вступається до ніякого иншого віроісповідання. Таке урядове признання безвіроісповідности це також доказ зростаючого впливу масонерії у Польщі.

Внутрішна нестійність большевизму.

Інтересно, що поза Радянським Союзом ніхто не знає докладнійше про те, як виглядає в практиці великанський большевицький експеримент. Це походить звідси, що строга большевицька цензура не допускає в Европу звісток про економічні відносини в Радянському Союзі; дальше чужинцеви роблять ріжні перепони в пізнанню большевицьких відносин; вкінці причина того лежить також у неясности самих большевиків що до того, що вони хотять і що вважають у практиці можливим до переведення.

Правда, остаточну ціль большевизму зясував сам Ленін. Він бажав спершу поділу всіх дібр, усіх продукційних середників і приватної власности, а вкінці знесення держави, як найбільшого капіталіста. Та сам Ленін пізнав, що та ціль не дасться в практиці перевести, і більшість теперішних большевицьких ватажків не вірить уже в ту ціль.

Супроти отже недостачі докладних зовнішних даних про большевизм, мусимо опертися в нашому суді про його стійність, або нестійність на **внутрішні** дані. Із сути большевизму та його внутрішної структури виходить, що той большевизм, і взагалі всякий комунізм, як під господарським, так і під релігійним оглядом є внутрішно нестійний, не до удержання і тревало не до переведення.

Його **релігійна,** а тим самим метафізична нестійність є ясна сама собою. Він же перечить Бога й вічність не тільки фактично, але мусить перечити також принціпіяльно, а це тому, що бажає заспокоїти вроджене людській природі стремління до щастя не в другому, але в теперішньому житю.

Нас займає тут більше питання, **чи** большевизм (комунізм) є **економічно** стійний? Це питання мусимо заперечити.

В першій мірі тому, бо большевизм заперечує природну **ріжницю станів.** Суспільні степені являються істотним постулятом всякого господарського ладу. Як довго живуть люде, так довго буде між ними ріжниця тілесна, духова, суспільна й економічна. На цю природну й наслідком первородного гріха поглиблену та загострену ріжницю не порадить ніяка система й ніяка революція.

Большевизм убиває **понуку до праці** як матеріяльних так духових робітників. Працюючий працює не для себе, а для суспільности; коли працює пильно, з інтеліґенцією і з замилуваннем, не одержує більше, як инші, що працюють недбало. Він не має інтересу ревно й успішно працювати. Вправді стоїть над ним наставник, але це наставництво суперечить комуністичному принціпови рівности. Зрештою й цей наставник не має інтересу в добрій праці, бо й він за свою діяльність не дістає ніякої нагороди.

З понукою до праці зникає також всяка **ініціятива.** Новости, уліпшення й винаходи стануть щораз рідші, бо ніхто не має інтересу працювати для суспільности й культури. Тим способом настане культурний застій, а що застій рівнається відступови, отже людськість завдяки комунізмови знайдеться небаром на низшому степені культури.

Дальше враз із большевицькою системою виступає сильна **централізація,** а з нею невідлучний а нестерпимий **бюрократизм,** який вяже всюди особисту свободу, всю продукцію, ціле господарство. Ці бюрократи, урядовці, малиби велику силу в своїх руках і сторожилиби політичне, особисте, родинне й господарське житє кождого поодинокого чоловіка. Наслідком цього булаби брудна корупція й поганий сикофантизм. І як трудно булоби знайти відповідних людей на керуючі становища!

Також **перехід від свобідної господарки до комунізму** є получений з якнайбільшими небезпеками для господарства й для цілої суспільности. Перед своїм уведенням в бувшій Росії не був комунізм ніколи й ніде випрактикований; навпаки, найвизначніші соціольоґи, ба навіть його перші заступники, вважали його завсігди утопією. А що він є утопією, не міг отже

І. МУДРИЙ.

Огники, що світять...

Нараз пролинула по краю вістка: „Війна війна“!

На Далекому Сході розгорілася вона. Жовтий ворог вдарив на російську імперію й цар візвав запасних під оружя.

Із села, де вчителювала Надія Дмитрівна пішло чимало юнацтва до своїх полків, що відходили на війну на Далекий Схід, на східні межі Росії...

Відходили ремствуючи. Із школи знали, як далеко до Порту Артура чи до Владивостока. Більшина між ними грамотна. І читали доволі тай знали, які труди ждуть їх.

Сльози пращання вже давненько обсохли були на лицях батьків, по часі як юнацтво пішло на бої. Аж одної днини наспіла з Далекого Сходу страшна вістка в село. Сільський староста подавав її від хати до хати. Частина полку, що в ньому служили юнаки з їх села, збунтувалися й усі юнаки з їх села належали до бунту. Вони не поклонилися вже іконі, що ньою благословили цих, що відходили на війну. Це звернуло увагу головної команди й вона порішила вислати ці відділи в перший та найлютіший огонь на „гарматнє мясо“ ворожим гарматам. Тоді склалося страшне: вислані наперед завагувалися виповнити приказ. І тепер лежали вони всі застрілені за бунт, поховані в піску на Далекому Сході, де був кінець держави, де був кінець світа.

Це був удар грому в хати, що з них син, чи брат, чи суджений був між бунтарями.

А за цим ударом прийшла глуха, важка тиша. Однак у хатах, де були втрати, кипіло й шуміло, мов якийсь непевний огонь.

На приспах перед хатами, чи в хатах сиділи люде тай мізкували. Чому їх сини збунтувалися? Чому виступили проти Божої волі, чому не вірили вже в Божу волю? — Бо в самого Бога не вірили вже! А не вірили в Бога, бо ніхто вже їм не згадував про Бога. Бо забули вже вони на Бога й на святих угодників відколи пішли в школу, в школу Надії Дмитрівни.

Так, вечерами сиділи вони на лавках та мізкували. Забули тепер усе, що Надія зробила для села за довгі роки, що їх прожила серед них. Тільки про одно думали ще тепер, про своїх пострілянних синів. Егеж, на було ніякого сумніву: колиб не було Надії Дмитрівни, то їх сини булиб вірили в Бога... а колиб були вірили в Бога, то не виступилиби проти приказу й не лежалиб тепер соромно розстріляні в чужих пісках, так далеко, такечки далеко від рідного села, що навіть свічечки не можна засвітити на їх могилі... на спільній могилі сорому, ганьби!

На лавках сиділи вечерами разом і мізкували. Зривалися голоси й мимрили:

— І ніхто з них не верне в село!

А потім голоси ставали грімкіші й кликали:

— Надіє Дмитрівно, ви тут завинили, що ніхто, ніхто з них не верне вже!

І неслося селом, мов таємний огонь, шептало, шуміло, грозило й скреготіло скрізь:

— Надіє Дмитрівно ви тут винні, ви! Ставтеся перед нами й виправдайтеся! Чому ви не навчили наших дітей почитати предвічного Бога? Чому не навчили ви їх призивати святих і віддаватися під їх могутню опіку? Чому ви призвели їх до цего, що вони пішли під землю? Чому криє їх чужа мурава й гора сорому?

Так шушукали потаємні голоси проти Надії Дмитрівни — й те шушукання було таке голосне, що не могло скритися. Ні, вони кричали, вони греміли на неї й скакали їй у вічі, мов хижі звірі...

бути введений завдяки переконаню, а тільки насильно міг бути удержаний. І прийшло до того, що большевизм в імя свободи вимордував міліони невинних горожан, які не хотіли підчинитися його злочинному божевіллю. В році 1924 дійшло число політичних мордів до 1,776.586! Ленін голосив, що це не зашкодить, коли 90 процент всіх російських горожан буде знищених, головна річ у тому, щоби прочих 10 процент було добрими комуністами...

Одну добру сторону виявив большевизм: своїм господарським банкротством доказав свою внутрішну нестійність.

Коли большевики дійшли до панування, побачили скоро, що їх головний прінціп спільноти дібр є в практиці не до переведення. Радянський Союз це хліборобська держава, якої населення в 80% жиє з хліборобства. Замість отже взяти безмежні простори рілі у власний заряд, як цього домагається комуністична ідея, розділили большевики рілю поміж селян. Цим зеднали вони собі селянство, І це поясняє цілу російську й українську трагедію. Тут причина, що большевизм удержується так довго серед консервативного й релігійного населення. Найбільший ворог приватної власности, який кожду приватну власність уважає злодійством, наділив 80% населення приватною власністю!! Вправді большевики зобовязали хліборобів віддавати означену часть хліборобських продуктів містам і промислови, але хлібороби робили те, що в такому випадку кождий неідеаліст робить: вони дбали тільки про себе, працювали о стільки, о скільки потребували на власне прокормлення, а міста й промисл були їм зовсім байдужі. Наслідком цього настав занепад збіжевого експорту й голод.

Іще більше, чим сільське господарство, впав **промисл,** о скільки він всупереч усім комуністичним принціпам не був скапіталізований. Радянський Союз вложив в промисл в р. 1925 суму 2,25 міліярди рублів в золоті, а в 1926 р. навіть 3,13 міліярди. На господарській конференції в Женеві, апелював Сокольніков 7. мая 1927 р. до капіталістів усіх держав, щоби вклали свої гроші в радянський промисл, а можуть мати з того гарні зиски! Чи це не удар для большевизму у його власне лице ?

Також **політично** являється щораз виразнійше внутрішна нестійність большевизму. Тяжке положення комунізму в Китаю є відоме. Анґлія зірвала з Москвою всякі зносини. Не повелося большевикам також в Австрії. Німеччина стоїть вправді в тійснійших взаєминах із Радянським Союзом, але й вона забезпечилася старанно перед комуністичною пропаґандою. Так само бороняться перед тою пропаґандою й инші держави.

Так отже большевизм і під ідейним, і під господарським, і під політичним оглядом, знаходиться перед загальним упадком. Прискорювати остаточний упадок большевизму насильно, робити з комуністів в очах безкритичної товпи мучеників — нема найменшої потреби. Найкраще полишити банкрота його власній неминучій судьбі.

за Др. Кавфманом („Fels” ч. 11).

З українського життя.

Допомогова акція.

Здавалось було на хвилю, що великанська катастрофа яка навістила ціле наше Підкарпаття, зединить наше розісварене громадянство хоч на ґрунті чисто гуманітарної допомогової акції. Можна було сподіватися, що в обличу великого горя і нещастя забудеться на часок партійно-особиста сварка, що люде візьмуться хоч на тім полі до збірної згідної праці. Сталося інакше. Наші комуністи і сель-роби з самого початку замаркували свій „інтернаціоналізм“. Вони до спілки з жидами і поляками створили окремий „робітниче-селянський комітет допомоговий“, щоб мати нагоду випустити демаґоґічно-крикливу відозву. У відозві крім звичайних большевицьких вигуків є домагання, щоби допомогу, приділену урядом, розділював виключно Робітничо-Селянський Комітет Допомоги. Варто зазначити, що по свойому складі цей Комітет такий само „робітничий“ і „селянський“, як „робітничо-селянська влада“ на т. зв. Радянській Україні. До Українського Центрального Комітету допомоги увійшли також радикали й упепісти. Та й вони незабаром відділилися і проголосили у своїх орґанах, що самі окремо будуть збирати жертви. Мотиви виступлення обох ґруп, звичайне крутійство, наклепи й обвинувачення всіх, хто не з їхньої кліки. Ось як виглядає наше громадянство навіть в обличу великого нещастя. Це свідчить, як далеко вже зайшла руїнницька течія, що параліжує всяку збірну волю і не дає нам взятися за творчу роботу.

Всеж таки жертви на потерпівших напливають до Українського Центр. Комітету.

Дня 19. ц. м. Укр. Центральний Комітет допомоги жертвам повені відбув своє чергове засідання під проводом през. Децикевича. Представники політичних партій всі до одного з ріжних оглядів виступили з комітету. І добре зробили, бо своїми партійними порахунками тільки перешкаджали вести ділову роботу. Таким чином у комітеті беруть участь тільки представники українських центральних установ і преси. Із зібраних грошевих засобів признав Комітет повітовим Комітетам у Кутах — 3.000 зол. (другий раз), в Турці — 1.000 зол., в Галичі — 500 зол., в Калуші — 500 зол., в Стрию — 500 зол., в Надвірній 500 зол., і в Сколім 500 зол.

Окремо треба відмітити особлившу допомогову акцію Ексц. Митрополита Андрея, що особисто обїзджає навіщені повінью місцевости. Після відвідання Скільщини виїхав Митрополит в долинський повіт, даючи зі своїх засобів щедру матеріяльну поміч, зі словами потіхи і душевного покріплення для нещасних.

Відозва Укр. Краєвого Т-ва охорони дітей і опіки над молодю

У великій катастрофі, яка постигла наш край і тисячі родин полишила даху над головою і найконечніших потреб життя, найбільше безперечне терпітиме дітвора. Вона, щоб розвиватися і кріпшати на силах потребує теплого захисту, обильної поживи ідрібку радощів— дитячих радощів. А ось страшна водяна хуртовина, що прошуміла над нашою землею і в одну мить знівечила усю надію рільників, важким ударом розбила і діточі радощі. Голодні, голі, засуджені проживати під чистим небом або у вохких, замулених домівках, з трівогою глядять великими діточими оченятами в найблизшє майбутнє, у надходячу сувору зиму. Стужа, недостача теплої одежі і теплої страви, пітьма і глуша зимова, ось що жде нашу дітвору, українську дітвору, якщо усе громадянство не стане їй у підмогу. А не стане — то стріне нас друга ще страшнійша катастрофа: загибель — смерть тисячей українських дітей тої основи будучого нашого життя.

Тимто підписаний Виділ звертається отсим до всіх своїх Філій, щоби негайно в порозумінню з місцевим Комітетом допомоги жертвам повені зорганізували поміч дітворі потерпівших від повені околиць, подбали про закупно чи збірку теплої одежі і харчів для неї і через своїх делеґатів провірили на місци, кілько дітей найшлося без крівлі, без хліба, а то й без батьків. В першу чергу повинні розвинути таку акцію ті наші Філії, на яких терені склалася катастрофа, всі инші хай пособляють першим жертвам в грошах, одежі і харчах. Зі своєї діяльности в тому напрямі пришлють Філії Головному Виділови точні звіти.

Одночасно просимо всі допомогові Комітети в краю, щоби при розділі підмог узгляднили в першу чергу родини, де є діти і дітей забезпечили на зиму, щоби не змерзли, не голодували, могли продовжати науку. Не даймо нашим українським дітям відчути і доглянути усего страхіття недавної катастрофи, закиньмо на неї серпанок, витканий руками братньої любови і громадянської солідарности. З понурої суворости життя викрешім промінь надії і новий запал до життя.

І ще один клич кидаємо під цю хвилю:

Діти дітям!

Поруч з тисячами потерпівших дітей живуть тисячі інших, яким доля ощадила грізних переживань і наслідків водяної стихійної хуртовини, які без-

---

і як Надія одної днини ввійшла в клясу, були всі лавки порожніські.

Тоді підійшла Надія Дмитрівна до ікони Пречистої Діви, що висіла на сірій стіні кляси... й там упала з ридданням.

Так розбився другий життєвий ідеал Надії Дмитрівни!

Минули місяці.

Були це важкі місяці для Надії Дмитрівни. У шпиталі лежала вона й терпіла й терпіла та цілі тижні зависла була між життям і смертю в гарячковому маяченні.

Поволи приходила до здоровля. У милосерних сестер, що доглядали її, найшла недужа щирих подруг. Вони оповідали їй, про що вона маячила в довгі ночі терпінь... як вона часто, частенько домагалася скрипки... як їй разураз здавалося, що бачить маленькі, золоті вогники...як вона потім цілими годинами викликувала діточі ймення, неначеб десь відбувала науку... як вона потім знов у блудній уяві говорила про це, що вона мусить ще поред своєю смертю викопати з могили багато вмерших і оповісти їм про Бога, щоб вони могли вмерти чесною вояцькою смертю... й як вона стогнала й зойкала, що вона не знає Бога, вона мусить встати й відійти та мандрувати далеко, далеко, щоб щойно шукати Бога й найти... й поважніла Надія Дмитрівна, як слухала цих оповідань дивних, наполовину без звязи. Вона слухала їх із тихою, жалісною усмішкою. І постановила собі, коли знову виздоровіє, зібратися й пійти... хочби й на край світа й не спочати, не спинитися, аж поки не найде Бога.

По місяцях мук Надія Дмитрівна була здорова. Нова риса видніла в її погляді, риса тихого, поважного смутку, що її вижолобили там сльози й туга тихо, та сильно, незатерто. І вона зібралася, щоб згідно з постановою шукати Бога. Вона рішилася шукати його там, де відай найменше людей шукало його: серед шуму боєвих битв та в безмежному горю шпиталів і лазаретів. Та знала Надія Дмитрівна, чому саме там рішилася шукати Бога. Вона віддалаб Всевишньому в жертву власне життя, колиб це ціна, що Він за неї схоче їй обявитися. Так пішла Надія Дмитрівна в Порт Артур, щоб там стати до служби в Червоному Хресті й побачити, чи не зможе вона найти правдивого, вічного, приявного Бога.

(Кінець буде).

журно живуть під крилами дбайливих батьків і навіть у сні не трівожить їх шум розгуканих филь і грохіт провалюючихся хат. Хай вони, ті щасливійші витягнуть помічну руку свїм нещасним братчикам і сестрам — хай відмовлять собі приємностей, ліпшої одежі чи ласощів, а заощаджений власний гріш перешлють разом з другими в одно запомогове русло до Центро Банку у Львові, Ринок 10. ч. книжочки 8165. Всі наші українські школи скрізь по цілому краю, по містах і селах, всі інститути і бурси всі кружки молоді хай заініціюють у себе збірки в грошах, одежі, біллю на річ потерпівших товаришів і товаришок. Почин в цьому дасть очевидно наш Пласт, отся наша молода сторожа усіх високих ідеалів. Між своїми кличами виписав він і заповідь: „Поміч ближнім“! і під цим вселюдським гаслом поведе і теперішню допомогову акцію сильно, красно, обережно, бистро. А таке діло, ведене самою дітворою і молоддю має не тільки виховне значіння, але навчить її, що ми Українці можемо і мусимо числити лишень на власні сили і та свідомість повинна стати нам спонукою до найдальших проявів самочину.

Підписаний Виділ просить тільки подати йому коротеньку вістку про кожду діточу акцію в користь потерпівших, щоби мали ми образ і радісне почування, що наш поклик найшов відгомін у молодих серцях.

За Головний Виділ Укр. Краєв. Т-ва охорони дітей і опіки над молодю. (Вул. Бляхарська 11/I).

М. Каратницький, голова. **К. Малицька,** член Гол. Ради.

Розлам в Українськім Соймовім Клюбі.

Президія Української Парляментарної Репрезентації видала дня 15. вересня ось такий комунікат:

Дня 28. серпня ц. р. члени Української Парляментарної Репрезентації посли: Чучмай, Маківка, Козицький, Братунь і сенатор Пастернак, що належать до партії „Сель-роба“, а також і посол Підгірський оголосили комунікат, датований днем 15. серпня, в якому зробили Українському Клюбові і його Президії закид в угодовстві і національній зраді, одночасно домагаючись скликання Клюбу.

На комунікат послів-сельробівців Президія Клюбу видала 2. вересня свою відповідь, в якій, аналізуючи комунікат і тактику послів-сельробівців і виказуючи всю безпідставність їх закидів, ствердила, що посли-сельробівці свідомо йдуть на розбиття Клюбу, при чому роблять це під натиском сторонніх чинників. Дня 11. вересня зявився документ — заява сельробівської „Волі Народа“, — який цілковито підтвердив правдивість твердження Президії Українського Клюбу, подаючи до відома, що посли-сельробівці члени Ц. К. зобовязалися, що 15. серпня вони вийдуть з Клюбу, навіть без огляду на те„ чи засідання Клюбу відбудеться“ („Воля Народа“ ч. 349). Хоч комунікат послів-сельробівців своїм змістом виключив для них потребу скликання Клюбу, одначе Президія Клюбу без всякого спротиву виконала їх бажання і, згідно з волею більшости членів Клюбу, призначила засідання Клюбу на 14. вересня.

На це засідання посли-сельробівці не явились, хоч так ультимативно добивались його, що раз доводячи тим, що їм не залежало на скликанні Клюбу.

Розглянувши комунікат послів-сельробівців, від початку до кінця неправдивий, та принявши під увагу все їх відношення до Українського Клюбу, від довшого часу глибоко ненормальне, Український Клюб на своїому засіданні 14. вересня постановив:

1. Український Клюб перестає рахувати своїми членами послів-сельробівців: Чучмая, Маківку, Козицького, Братуня, Пастернака і посла Підгірського.

2. Український Клюб з глибоким обуренням відкидає наклепи у мнимому угодівстві і національній зраді цілого Клюбу і його Президії та висловлює Президії Клюбу повне довіря.

Виступлення пос. Пащука з комуністичного клюбу.

Посол Пащук, що досі належав до комуністичного клюбу, вніс знову прохання про приняття його до українського клюбу, з котрого раньше виступив. Пос. Пащук покинув комуністів тому, бо тепер вже пересвідчився, що робота комуністичної партії є шкідлива для політичних і економічних інтересів українсьокого народу.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Сесія сойму.

Теперішна надзвичайна сесія польського сойму тревала коротше ніж хто міг сподіватися. Перше засідання відбулося в понеділок. Маршалок сойму прочитав заяву, що була звернена проти теперішнього правительства. Сойм ухвалив також внесення про відкинення пресових законів. На тімже засіданню пос. Хруцький зголосив від Укр. Клюбу внесення на висловлення заяви недовіря правительству марш. Пілсудського, але це внесення не могло по приписам регуляміну бути предметом нарад ще того самого засідання. Правиця готовилася до боротьби з правительством такими способами: ухвалення закону про саморозвязання сойму, висловлення недовіря правительству, поставлення правительства в стан обвинувачення. У дискусії над справозданням буджетової комісії пос. Хруцький зазначив, що поміч уряду замала і мало що відбігає від приватної ініціятиви, бо сам митрополит Шептицький пожертвував 180.000 золотих. Посол домагався, щоби правительство виасигнувало на ратуннкову акцію 100 міліонів золотих. Підніс також, що деякі старости хочуть із ратункової акції робити політичну справу і не бажають допустити до співпраці громадянських чинників. Тернопільський і станислававський воєводи заборонили утворити окремі українські комітети. Українці не ухиляються від участи в мішаних комітетах, але хочуть мати в допомоговій акції вільну руку. На засіданню бюджетової комісії ухвалено зажадати від правительства 25 міл. золотих на допомогу жертвам повені і відбудову знищених шляхів, мостів і т. п.

Несподіване відложення сесії.

Але вже на другий день нечайно припинено сесію. Щойно маршалок сойму відчитав порядок нарад, коли війшов на трибуну віцепрез. Бартель і відчитав розпорядок президента держави, що сесію сойму відкладається на 30 днів. Після відчитання цеї заяви соймова саля загуділа з обурення. Було чути оклики: „Боягузи, боїтеся! де конституція?“ Після того марш. Ратай закрив засідання.

І сенат відрочено.

Перше засідання сенату було назначене на пятницю, але після події з соймом було ясне, що й сесію сенату відложать, бо і сенат мав занятися справою зміни конституції в тім напрямі, щоби власною ухвалою міг розвязуватися. В середу зібрався конвент сеніорів сенату під проводом марш. Тромпчинського. На самім початку нарад увійшов до салі офіцир до особистих поручень при президії ради міністрів і віддав маршалкові письмо такого змісту:

„На основі арт. 27. конституції від-

Як повстала земля?

(Продовження*)

VII.

Найгіршим із тих фальшивих пророків є *Гекель*. Це рафінований фальшівник і обманець. Уже в 80. роках м. ст. виказали зоольоґи *Рітімаер і Гіс*, що Гекель при публікації знимок, щоби доказати, що чоловік, малпа і пес у деякому степені біоґенстичного розвитку є собі рівні, ужив три рази тої самої плити. Очевидно, що тим способом мусів чоловік і малпа і пес вийти як собі рівні. Опісля сам Гекель признався до обманства, та це не перешкаджало йому представити дальше твердження про походження як „доказане“. Ба, він фальшував дальше.

Колишній ученик Гекля, славний зоольоґ *Гаман*, коли довідався про ті обманства, сказав: „Мене в найпоганійший спосіб ощукано.“

Іще нині є тисячі таких, які думають, що Гекель справді науково доказав, що чоловік походить від малпи. Бувають навіть деякі професори такого переконання. Ось і недавно читали ми в „Ділі“ про проф. *Кіта*, який тої самої думки. Очевидно, не могла не признати рації п. Кітови і редакція *„Діла“*...

Отже навіть *тіло чоловіка* не походить від малпи. Що чоловік не походить від теперішних малп (гориля, шімпанса, оранґутана), це признає й сам Гекель. Та професор *Вірхов* доказує, що чоловік протягом останніх 5000 літ зовсім не змінився. На це відповідає Гекель: „Правда, що протягом 5000 літ не змінився, але змінився протягом попередніх 20 міліонів літ!“ Та на це не дає ніякого доказу! Сторонники малпячої теорії не покидають усе ще надії знайти колись в якійсь печері чи на дні моря переходову форму між чоловіком і малпою. Та мало мабуть виглядів, щоб їм це колинебудь удалося...

А колиби й справді відкрито такий звязковий член, то це ще нічого не рішалоби. Що говорить наша віра? „І Бог Господь *утворив* чоловіка *з пороху землі*...“ Це значить, що людське тіло матеріяльний твір (порох, глина, земля). Як утворив Бог тіло із глини, про це не згадує обявлення. Що слова: „І Бог Господь утворив чоловіка з пороху землі“ можна розуміти й так, що чоловік розвинувся з незвершених форм — доказом цього погляд ученого богослова о. *Васмана*. Більшість однак богословів придержується тої думки, що чоловік появився на землі відразу як готове, окреме від звірят, сотворіння. І колиб дослідникам пощастило відшукати прачоловіка, то це не булоби проти нашої віри.

На кождий випадок цікаве воно, що деякі наші теперішні „малпячі“ учені так горячо хочуть походити від малпи. Світ сей вже від давна знає малпи подібні до чоловіка. Старим Єгиптянам, Асирійцям, Грекам, Римлянам, Індійцям і дикунам з Африки та Азії були малпи вже давно відомі. Всі ті народи вважали зовсігди малпи тільки звірятами, і нікому й до голови ніколи не приходило, що чоловік мавби від тих поганих малп походити. Противно, вони вірили, що люде походять від богів, і не оден чоловік хвалився тим, що є сином чи донькою Зевса або Апольона. А сьогодня воліє дехто бути радше сином ґориля або шимпанса.

Найнагляднішим однак доказом ,що чоловік це не малпа — є *душа чоловіка*. Хочби оранґутан був на зовні ще більше подібний до чоловіка, як є в дійсности, то він все таки о ціле небо ріжнився би від чоловіка тим, що оранґутан не має духової душі, не має розуму й свобідної волі. Як радо знайшлиби „малпячі“ теоретики розум у звірят! Але годі. Всякі балачки

*) Гл. ч. 35.

рочую з днем 22. вересня 1927 р. надзвичайну сесію сенату до дня 30. Підписи президента і премієра“. Проти цего заряджения сенат вніс протест на руки президента держави.

Шовіністичний дурман.

Польське міністерство освіти видало недавно розпорядок, котрим впроваджується обовязкове навчання української мови у польських середніх школах в першій клясі і у вселюдних від другої. Для нас цей розпорядок цілковито байдужий і ми не зверталиб на нього уваги, колиб не буря, яку з того приводу вчинили поляки. З того приводу скликали львівські вшехполяки минулої неділі протестуюче віче проти „наступу польського правительства на права польського народу". Віче було дуже бурхливе і ухвалило заяву недовіря для мін. освіти Добруцького. Відтак відбули вічевики маніфестаційний похід під воєвідство. Але поліція не допустила туди демонстрантів. Тільки звісний Прушинський і ще посол Мончинський самі понесли до воєвідства ухвалені резолюції. Крім того Марцелі Прушинський вніс у тій справі окрему інтерпеляцію. У другій інтерпеляції виступає Прушинський іменем своєї партії проти розпорядку мін. освіти з 19. IV. ц. р. про введення української мови як рівнорядного предмету в польських всел. школах. В тій інтерпеляції підчеркує інтерпелянт, що, декрет є повторенням австрійського закона. Цей закон за Австрії був для поляків корисний, бо на тих землях було польських шкіл мало. Тепер-же він є „кривдою“, бо прим. на терені львівської кураторії є всего біля 700 укр. шкіл і то переважно одноклясівки. У навчанню української мови поляків бачить Прушинський небезпеку, що „поляки дальше будуть уживати української (руської) мови і будуть „рущиць сен“. Шовіністичний дурман переходить уже в манію переслідування.

НІМЕЧЧИНА.

Торжества в Танненберґу.

На памятку німецької побіди в 1914 р. над російською армією на полях Танненберґу поставили там німці національний памятник. Минулої неділі відбулося торжественне посвячення цього памятника в прияві президента Гінденбурґа, канцлера д-ра Маркса, міністрів а також ґенералів б. цісарської армії Людендорфа і Макензена і великого здвигу народу. През. Гінденбург у своїй промові підчеркнув, що Німеччина не винна в викликанню війни, що війна була для Німеччини накиненим засобом оборони. Говорять, що про цю промову був заздалегідь повідомлений мін. Штреземан і що виголошено її за його згодою. За границею вважають це торжество політичною маніфестацією Німеччини.

ФРАНЦІЯ.

Проти комунізму.

Французька преса домагається відкликання радянського посла Раковського та рішучої акції правительства проти комуністів. Недавно французька поліція перевела в Парижі трус у редакції комуністичного часопису „Українські Вісти". Поліція забрала архів редакції. Серед місцевих комуністів Українців і Росіян переведено арештування. Арештованих комуністів, між ними і редактора „У. Вістей" Борщака, відставлено до німецької границі. Німецька влада також не бажала собі непрошених гостей і вони дістали приказ виїхати у Радянщину на протязі 24 годин.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Французько-радянська кріза.

Радянський амбасадор в Парижі Раковський приїхав до Москви покищо для зложення звіту про стан взаємин між СРСР і Францією.

Французький амбасадор в Москві Ербет, повідомив Чічеріна, що Франція тільки тоді продовжатиме переговори з СРСР про договір неагресії, коли московське правительство не буде втручуватися у внутрішні справи Франції, а що до управильнення давних російських довгів подасть докладні пропозиції.

Як большевики приймають чужі делеґації.

Центральний комітет грузинської соціялдемократичної партії видав відозву, в котрій виступає проти ріжнородних чужинних делеґацій, що відвідують СРСР. Відозва каже, що ті делеґації дістають від большевиків гроші і відтак дурять европейську громадську думку що до положення в СРСР. У відозві описується звичайне приняття таких делеґацій по принятій програмі: відвідини радянських установ, електрівень, водопроводів, тютюневих фабрик і т. п. Звичайним „заняттям“ членів таких делеґацій є цілий ряд бенкетів, снідань, обідів та інших забав. Після того учасники делеґацій вважають себе знаменито „поінформованими" про положення на Радянщині. (Що такі прийоми є й на Радянській Україні, про те мали ми нераз вже нагоду переконатись із нашої преси). Але відозва з особливим обуренням пятнує поведінку якихсь делеґацій, що свою розмову з політичними вязнями в Г. П. У. переказували відтак цілком фальшиво.

БОЛГАРІЯ.

Чутка про поворот б. короля.

З Букарешту донесли віденським часописам, що бувший болгарський король Фердинанд має намір вернути до Болгарії. До румунського правительства прийшла вже його просьба о дозвіл переїзду. Повороту треба сподіватися як тільки його син, теперішний король Борис верне з заграниці.

КИТАЙ.

Китайсько-японське напруження.

Причиною напруження є чимраз виразнійші наміри японського правительства анектувати цілу Манджурію. Це викликує обурення в Китаю, відбуваються бурхливі протияпонські демонстрації. В Пекіні бояться, що Японія приступить до обсади дальших частин Манджурії під притокою заведення там ладу. Хоч у Пекіні саме тепер ведуться китайсько-японські переговори в економічних справах, проте настрій панує там дуже напруженний.

ЯПОНІЯ.

Російсько-японські взаємини.

Останніми часами багато пишеться й говориться в Москві про японський „імперіялізм". Це значить, що взаємини з Японією погіршилися. Ще недавно вважали в Москві Японію за заприязнену державу і навіть нафтові концесії на Сахаліні віддали большевики не американцеві Сінклерові, але японському правительству. В Москві щойно недавно усвідомили собі, що Японія має на Далекім Сході свою політичну лінію, що не відповідає радянській політиці. В Токіо вважають східні береги Азії за виключно японську зону впливів. Нема вже сумніву, що останніми часами Японія розвинула живу діяльність у Манджурії. Японський амбасадор у Пекіні відвідав недавно в Пекіні Чансоліна. В бесіді з ним вказав на те, що Японія вложила вже в Манджурії понад міліон долярів, що отже Японії залежить на вдержанню порядку в Манджурії. В Москві зрозуміли це так, що Японія бажає зміцнити значіння своєї зелізничої лінії в південній Манджурії і так запевнити собі гегемонію на Далекім Сході. Дальшим пляном Японії є витиснення Росії з управи конкуренційної східно-китайської залізничої лінії. На тій основі, що ту залізницю будував колишній Російсько-Китайський Банк, котрий працював французькими капіталами виступила тепер Франція з претенсіями до майна цеї залізниці. Японія хоче сама покрити претенсії Франції і тим самим знайти основу до випертя Росії від управи цею лінією. Рівночасно проявляється

про мудрі пси, коти, коні і т. д., нічого тут не поможуть. Всьо це тільки природа, інстинкт і тресура.

Наші противники закидають: Прачоловік не перевисшав, або майже не перевисшав звірята духовою силою. Як примітивне було його житло, його знаряди, його збруя!

Чиж думаючий чоловік мусів уже в першому столітю свого істнованя знати літак, радіо? Певно, що ні. Він жив просто, мешкав в печері, його збруя була примітивна, але все таки вже перший чоловік був звершеним і цілим чоловіком, з повною духовою силою.

Звірята стояли тоді не в одному висше, як чоловік; але вони полишились на тому самому степені. Якими були тоді, такими є й тепер. Пчоли будують свою вощину сьогодня так само, як будували в часах Вавилонців, вони нічого не забули, але й нічого нового не навчилися. Те саме і з иншими звірятами. Ніхто не чув про таке звіря, яке знайшлоби собі якусь нову збрую, нове оруддя, нові сіти. Пес, кіт, малпа, люблять грітися при огні так само, як чоловік, але коли огонь погасає, нікому з них не прийде до голови докинути дров, хоч бачили нераз, що це робить у такому випадку чоловік. Чи можна тут говорити про розум?

Чоловік від самого початку працював над ріжними винаходами. Богато думання розважання й бистроти ума треба було, щоби винайти першу камінну сокиру, далеко більше, як щоби з первісної рушниці зробити мавзера.В первісних часах треба було кожде орудде щойно свіжо видумувати, а наші теперішні ножі, пили, кріси, це остаточно тільки уліпшення винайдених уже тоді інструментів. Хто був отже більше чоловіком, Адам, чи Дарвін або Гекель?

Але оповіданнє про сотворенне перших людей не годиться з *віком людського роду*. Мойсей говорить, що Адама й Еву сотворив Бог на 4000 літ перед Христом, а учені доказують безсумнівно, що вже в часі ледяної доби жив чоловік на землі, а ледяна доба, кажуть вони, була перед 20—30000 літами.

Та й це невірно. Бо де каже Мойсей, що Адама й Еву сотворив Бог 4000 літ перед Христом? В св. Письмі ніде не говориться про рік сотворення світа й перших людей. Коли учені доказують, що світ сотворений перед міліон літами, то й це гаразд. Вік землі не є предметом нашої віри.

Але все таки обчислено, що Адам і Ева сотворені 4000 літ перед Христом. Правда, це виходилоби з книг роду Старого Завіту, але це на всякий випадок не є правдою нашої віри. Жиди числять інакше, як Християне, і всі знають, що в книгах родів є пропуски. Приймається вправді округло 4000 літ, але це не доґма, Церква цього питання не рішила.

Також і між дослідниками нема згоди що до цього. Одні думають, що вистане час 6—7000 літ, инші 10.000 до 20.000 літ. Гекель, фантаст, подає 20 міліонів літ. Та ніхто инший не посувається так далеко. Доки учені не погодяться, ми можемо зовсім спокійно не зважати на це питанне. У ньому нема для нас ніякої трудности.

А чоловік є тим, чим є, чоловіком, а не малпою.

Що говорить Мойсей? „Сотворінне по Божому образови."

Що говорить Давид (Пс. 8, 6)? „Ти вчинив його трохи меншим від ангелів, славою і честю увінчав його."

(Кінець буде).

японська активність у пров. Шантунґ в Китаю, де Японія держить свою армію, і заявляє, що час до відкликання цих військ ще не наспів. Звідси в Москві чим раз більше трівожаться взаєминами з Японією.

Чому в нас так?

(Надіслана стаття.)

Мабуть уже сьогодні нема сумніву, що польська інтеліґенція більше реліґійна від нашої, а в слід за тим більше ходить на богослуження як наша. Пригадую собі, що в тому напрямі вже в ріжних місцях у нас писалося, а недавно тому навіть за правду наразили себе найчільнійші одиниці з церковних кругів, що важилися забирати голос по адресі слабонької реліґійности наших українських інтеліґентних сфер.

Щоби довго в тій справі не розводитися, подам тут малий льокальний примір: Є в Станиславові близько залізничого двірця монастир оо. Єзуїтів, куди вже кілька разів я заходив на коротеньке „Отче наш“, приїхавши ранним поїздом у місто. Я прямо з дива не виходив, що вже у так ранній годині в костелі від вірних аж роїться. Пару день тому зайшов я знова туди на ранню молитву та найшов у костелі стільки богомольців, що прямо клякнути не було де. Урядники, учителі і вчительки зі зшитками і підручниками під пахою, школярі обох полів з книжками — усе то тісним гуртом входить і виходить з костела, мов ті пчоли з улия. Не числю тут великого числа старенких пані-маток, що вже з давнього звичаю ходять на „шесту“ для приняття св. Причастія. Заглянув я раз сюди случайно в дні виставлення найсв. Тайн, то адорантів було до половини костела, а вірних битком набитих мов у рокове свято. Священики безперервно сповідають, а св. Причастіє заєдно вірним подається.

От гадаю собі — се дійсно гарне признання для наших сусідів, а як ся обставина сприяє їм у їх громадянському життю — се рівнож ми бачимо. Своє щоденне заняття зачинають вони від молитви, а відси вносять у свої станові обовязки серед благословенства Божого покріплення на душі і гарт волі для совісного трактования своїх занять. У Поляків кожда днина їх народнього відродження, кожда памятка їх культурного підему все зачинається врочистим церковним богослуженням. Недавно тому бачив я в одному польському ілюстрованому журналі, як варшавський владика при величезному здвизі посвячував новий літак з відповідною промовою на сю тему. Усякий зїзд, всяка культурна праця, зачинається у Поляків іменем Божим, а наслідки такого поступования ми оглядаємо у їх суспільному життю кождої днини.

Без сумніву, я не хочу глумитися над сим великим недомаганням і боляком у нас. Впрочім хто цікавий нехай переконається о правдивости моїх слів і в будень раненько загляне до нашої прекрасної катедри в Станиславові, а побачить і почує, як жалісний відгомін співання утрені, відбиваючися по далеких закутинах величавого храму, жалісно просить на ранню молитву тих, що для успішньої праці по бюрах і школах вона так дуже потрібна. А то кілька прошаків, що при церковних дверах даремно милостині ждуть, мала горстка школярів і школярок, пару торговщиць молоком із села, ще менший гурток інтеліґентних пань, от і се все, що вчащає в будень раненько до церкви. Зате священики сидять в сповідальницях, відмовляючи церковне правило, бо сповідати нема кого, а читані Служби Божі, що в приписаному порядку по собі слідують по бічних престолах, мають скупеньку авдиторію.

Питаю себе, в чому вина, що так слабонька фреквенція в церквах у будні? Чейже священикам, що ревно свої душпастирські обовязки сповняють, нічого не можна закинути. До того порядок богослужень взірцевий і так догідний, що кождий, хто хоче, може вислухати Службу Божу, а тим паче помолитися в церкві. Не вже-ж життевих потреб так мало у нас, що легковажимо собі жерело потіхи і помочі у скрутних хвилях сучасного нашого лихоліття? Чи може не потребуємо бодрости духа і сили волі, щоби направити ці блуди, що нас нині справедливо карають за брак пильности і серіозности у сповненню станових обовязків?

Ні — ми українці нещасні і упосліджені, сьогодні ми перші на історичному овиді життя, що потребуємо щирої молитви і Божої помочі. Нас гірка доля в такий темний куток загнала, що легковажити собі сучасне важке наше становище, булоб по дитинячому. Брак щирої молитви, а в слід за сим брак Божого благословенства, сили волі, се ті головні хиби, що нас ведуть на дорогу нужди й недолі. Слово „якось то буде“, що тісно вяжеться з нашою вдачею, стало головною причиною, що ми свого часу прогайнували нагоду здобуття народньої волі, а в кождому прояві життя радше капаримо мов наємники на панському лані, ще й за скупу плату. Хто хоче пожертвувати себе совісній праці, той не залишить жадної нагоди, відки черпатиб охоту і поміч до сповнення своїх благородних замірів. Лиш щоденна пильна праця „в імя Боже“ веде до великих успіхів, до двигнення одиниць і народів на високий щебель їхнього совершенства.

О. Марко Гіль.

Сільсько-господарська вистава в Стрию.

Виставовий Комітет подає до відома, що без огляду на страшні наслідки повені на Підгірю, Сільсько-хліборобська Вистава в Стрию відбудеться неодмінно в часі від дня 25. вересня до дня 2. жовтня ц. р.

Комітет просить всіх виставців, щоби зголосилися по легітимації для себе й своїх людей (помічників) в Комітеті, Стрий, Міцкевича 18, бо на підставі цих легітимацій, які належить остемплювати на стації виїзду, одержать з поворотом 66 процент опусту на залізниці. Лише остемпльована легітимація дає право до знижки.

Всі прогульки, зложені з поверх 30. людей й їдучі поверх 30 кільометрів на Виставу, одержать знижку залізничих карт по вищім розмірі. О скільки запо відять найпізніще до 18. вересня в Комітеті свій приїзд на Виставу.

Прогульки учеників, під проводом учителів, користуються 50-процентовим опустом до Стрия й таким самим опустом при повороті, коли на три дні перед виїздом зголоситься у начальника своєї залізничої стації.

Всі експонати (живі й річи) належить адресувати: Сільсько-Господарська Вистава в Стрию, вул. Міцкевича ч. 18; тоді за оказанням фрахту надавчого й посвідки Виставового Комітету, вертають експонати по Виставі до надавчої залізничої стації **без оплати.**

Комітет просить всі Повітові кооперативні осередки, щоби організували прогульки на Виставу в Стрию. Багато прогульок вже зголошених.

На місто Львів уділяє всяких інформацій і збирає зголошення до участи в прогульці „Червона Калина“, Руська 18. На повіт Львів організує прогульку й уділяє всіх інформацій Товариство „Сільський Господар“, Зіморовича 20.

Комітет Виставн.

Замовляйте наші видання:

„ОСНОВИ СОЦІОЛЬОГІЇ“ Ціна 2 зол. 80 сот. і „СВІТИЛА СХОДУ“ 3 золоті. На поручене порто долучити 60 сот.

Жертви

на потерпівших від повені:

Н. Н. — 100 зол.; Гр.-католицький Уряд парохіяльний у Звенигороді (збірка в церкві в Звенигороді) — 102 зол.; о. Михайло Вовчик (збірка в церкві в Лопушанці Хоминій) — 11 зол. 30 с.; о. Петро Коцюба в Трибухівцях — 10 зол.; Гр.-кат. Уряд парохіяльний в Луці (пов. Городенка) пересилає суму 21 зол. 67 с., (збірка в церкві в Луці 7 зол. 52 сот., збірка серед молодіжі в Луці 12 зол. 70 с., Каролина Одноріг 1 зол., Петро Лісецький 45 с.); Співробітники „Нової Зорі“ і „Правди“ 30 зол.

На пресовий фонд „Правди“:

о. Петро Барановський в Сугрові 6 зол. 40 с.; о. Андрій Перхач в Перемишлі 8 зол.

Від Адміністрації.

Просимо звернути увагу на адресу нинішного числа! Ми зазначили на ній червоним атраментом залеглости наших П. Т. Передплатників покищо у поазбучному порядку від Л—Р. Просимо негайно вирівнати залеглости і прислати передплату на IV. квартал.

НОВИНКИ

Письмо д-ра Е. Петрушевича до Союзу Народів. Заграничні часописи подали вістку з Женеви, що до президії Союзу Народів внесено письмо від д-ра Е. Петрушевича як голови Української Національної Ради. В письмі висказано протест проти поневолення вісьмох міліонів Українців під Польщею, Румунією і Чехословаччиною. Відтак піднесено домагання ревізії міжнародніх договорів, щоби український нарід сам рішав про свою долю. Також стверджено, що супроти українського народу ні в одній державі не переведено постанов міжнародніх договорів про національні меншости.

Нові розкопки в Помпеях. На нових теренах у Помпеях довершено ряду поважних археольоґічних відкрить. Між іншими в подвірі одного з домів найшли деревляну шафку, сперту обстіну дому. У шафці була мала статуйка Апольона з бронзи та срібний сервіс високої артисточної вартости. Головно цінний срібний цизельований пугар із тритонами й переїдами. Дальші розкопки на цих теренах заповідаються дуже корисно.

Впали в розколину в ледняку. Із Рейкявік в Ісляндії доносять, що в часі переїзду ледняком упав у леднякову розколину почтар ураз із 7 кіньми. Почтар, чотири коні й почта пропали без сліду.

Велика пожежа на зал. двірці в Кракові. В ночі з 8 на 9 ц. м. на краківському залізничому двірці згоріла половина великанського магазину на товаровому двірці, довжини 220 метрів, ширини 18 м. разом із посилками, що там були. Страти обчисляють на 700 тисяч золотих. Пожар повстав через необережність урядника магазину, що кинув недогарок папіроски на якусь легко запальну річ. В часі пожару експльодували численні бальони з киснем, чим викликали враження детонації військової амуніції. Сусідні склади вдалося врятувати.

Затроєння риб у Вислі. Дня 5 ц. м. рибацька сторожа повідомила „Товариство фах. рибалок у Кракові“, що в ночі з 3 на 4 ц. м. витроєно зівсім риби в VI і VII ревірі Вислн надпливом затроєної води відпливами з фабрик

НА ДОГІДНИЙ КРЕДИТ!

ФУТРА, СВИТКИ, РАҐЛЯНИ мужеські, жіночі і діточі. — ПЛАЩІ з сибірійських лошаків, астраханів, перських баранків, мурмлів, сельскінів і т. п. БОА, ШАЛІ, ШАПКИ, ДИВАНИКИ перед ліжко. — Великий вибір ШКІР до вбирання плащів суконь і т. п. Проситься жадати кредит. проспекту у фірми:

СТАНИСЛАВ СТЕМПКОВИЧ

МАҐАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 1. — Ч. телєфону 48 50.

ПРИЙМАЄ ВСЯКІ ПЕРЕФАСОВАННЯ ФУТЕР, БОА, ШАЛІВ, ШАПОК і т. п. — ЯКІСТЬ ТОВАРІВ І РОБОТИ ЗАҐАРАНТОВАНІ. 7—10

зріки Пшемши. Пять членів товариства, що виїхали на місце катастрофи, побачили на обох берегах ріки витроєні риби, що стояли неначе забороло берегів. Решта поплила з водою. Населення надвиславських сіл кинулося збирати неживі риби й ловити ці, що їх несла вода. Потім продавали їх на міських торгах, навіть у Кракові.

Невдатний замах. На залізничій лінії Ряшів-Ясло підложив хтось на шляху кілька великих каменів. Нічю їхала дрезина залізничої комісії, віхала на каміння й розбилася. Трьох залізничих урядників, що їхали дрезиною, віднесло тяжкі поранення. В слідстві приловлено 16 літнього хлопця Шольца, що признався до злочину, однак не хоче подати мотивів вчинку.

Пошість мозкового ураження в Будапешті. Офіціяльний комунікат доносить про 150 случаїв ураження мозкових опон у дітей у Будапешті. Наразі занедужання множаться дальше. Серед населення велика трівога.

Крівавий страйк. „Дейли Мейл“ доносить із Лєнінграду, через Берлін, що робітники центральної елєктрівні в Лєнінграді почали страйк, щоб підперти домагання введення осьмигодинного дня праці. Проти страйкарів вислано військо. Військо вжило оружя й убило 15 робітників а 50 ранило.

Стягання 20 і 10 золотових банкнотів Банк Польський приступив із днем 1 вересня до стягання з обігу 20 золотових банкнотів із датою 28 лютого 1919 і 15 липня 1924 та 10 золотових банкнотів із датою 28 лютого 1919 і 15 липня 1924. Бнлети ц будуть за конним платничим засобом **до 29 лютого 1928 р.**

Арештували банду розбивачів кас. Від падолиста 1926 р. до липня 1927 р. довершено в Новосандеччині 8 касових вломів. А саме розбито каси почтового уряду й намісництва в Мушині, тартаку в Ритні, надлісництва в Старому Санчі, громадського уряду в Криниці-селі й купелевого заведення в Жеґестові. Спосіб вломів вказував, що робили його фахівці. Щойно тепер вдалося поліції викрити вломників. Був. інкасент купелевої комісії в Криниці Орендух підпитий сказав, що буде влом до каси громадського уряду в Криниці селі. Коли влому справді довершено, донесли про його виявлення поліції. Виявилося, що Оренбух, караний уже за грабунок 8-літньою тюрмою, сходиться часто з Яґлою, відомим розбивачем кас. Обох арештовано. І виявилося, що Оренбух був справді ватажком розбивачів кас. Належали тут ще Студнярчик та Буднік, застрілений недавно в часі облави поліцією.

За шпигунство. Із Торуня доносять, що там арештували поручника артилерії Юзефа Копалю під замітом шпигунства в користь Німеччини. Арештували його в хвилі, коли хотів виїхати до Данціґу. Поручник Копаля признався до роблених йому закидів.

Бузьки вигибають. Німецькі природницькі часописи доносять, що бузьки поволи, але постійно вигибають. За протяг останіх десяти літ число бузячих пар зменьшилося більше як на половину давнішого стану. На жаль заборону стріляти бузьків видали надто пізно. Причиною зменшення скількости бузьків правдоподібно осушення країв. Тільки там, де є багаті водою землі, бузьки закладають свої гнізда.

Нові книжки й видання.

надіслані до Редакції.

Місіонар Пр. С. І. Х. — XXX. Лист 9. вересень 1927. Вид. Ч. С. В. В. у Жовкві.

А. Гаврилко. КОЛИ ПОВСТАЄ НЕДОСТАЧА ТОВАРУ? (ТОВАРОВЕ МАНКО.) (Реферат обговорений та затверджений на Колеґії Ревізорів РСУК) Львів, 1927. Вид. Ревізійного Союзу Українських Кооператив 8° ст. 24.

„Natio“. Письмо присвячене національним справам у Польщі. ч. 7—8 за липень - серпень 1927. Варшава. Побіч хроніки є в цім подвійнім числі пять статтей. Ґрюнбавма: Перед третім конґресом національностей в Женеві. В. Мудрого: Справа українсько університету у Львові. Качала: Реліґійне становище Білорусинів-католиків у Польщі. Д-р Вольсейко: Литовці і католицька Церква в Польщі.

„Рідна Школа“. Орґан „Рідної Школи“ Укр. Педаґоґічного Товариства. ч. 2. Р. І. Львів, серпень 1927.

З початком місяця жовтня ц. р. вийде 7—8 чч. журналу

„ПОСТУП“.

На зміст цього подвійного числа складаються поезії, оповідання і статті гр. Ад. Монтрезора, О. Батя, Б. Монкевича, П. Шостаківського, Д-ра О. Назарука, Меріяма, Л. Нигрицького і инших.

Ціна за 7—8 чч. 2·— зол.

Адреса РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ „ПОСТУП'У“,

Львів, — вулиця Сапеги, число 26/I.

Репараційна робітня. Прецизійне виконання всяких замовлень. НАЙБІЛЬШИЙ вибір

ОКУЛЯРІВ І ЦВІКЕРІВ

першорядної якости по найнизших цінах поручає:

Оптик Брандайс, вул Сикстуська 9 (напроти Пасажу Гавсмана)

Першорядна Фірма

Стахевич і Абрисовський

У ЛЬВОВІ, РИНОК, Ч. 32.

поручає у найбільшому виборі:

Матерії на дамські сукні і плащі;

Сукна на мужеські убрання і пальта;

Шовки — Плюші — Хустки — Полотна і т. д.

ЦІНИ ДУЖЕ ПОМІРКОВАНІ!

5—6

ОГОЛОШЕННЯ

Парохія Горигляди коло **Товмача**

пошукує **ДЯКА**

іспитованого найрадше нежонатого (остаточно може бути і жонатий), котрийби запровадив і добре вишколив місцевий церковний хор. Посада до обняття сейчас. Листи поручені з поданням услівій слати на адресу: Федір Василишин, старший брат церк. у Гориглядах, почта Коропець (Когоріес) ad Товмач. 2—3

Трисвічники деревляні, позолочені, красно різьблені, (три штуки), а також **шатківниці** є на продаж за невеликі гроші. — Ласкаві зголошеня посилати під **„Інвалід тяжко хорий“,** до Адміністрації „Нової Зорі“. 1—2

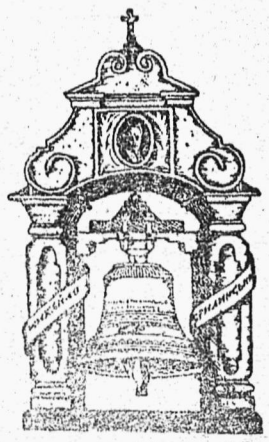

ПОЗІР! СВІЙ ДО СВОГО!

Краса і гордість парохії — церковні дзвони.

Коли хочете мати милозвучні дзвони

= ЗАМОВЛЯЙТЕ =

в одинокій українській ліярні

Михайла БРИЛИНСЬКОГО

ЛЬВІВ — ЗАМАРСТИНІВ

ВУЛ. СВ. МИХАЙЛА Ч. 14. 4—6

За витревалість дається ґарантія на 25 літ.

УМОВИ ПРИСТУПНІ. — СПЛАТИ РАТАМИ.

ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРЕЦИЗІЙНИХ ГОДИННИКІВ

„OMEGA“

„DOXA“

„Schafhausen“ та ін.

У

Г. ГУТТЕРМАНА

Сикстуська 14.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ МИХАЙЛА СТЕЦЯ ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗЕЛЕНА 31.

Абсольвента Академії крою в Штутґарті і Липську.

Поручає для: ВСЧ. ДУХОВЕНСТВА реверенди, папістики, пальта і КОЛПАКИ; для ВП. ПАНІВ виготовляє всякі кравецькі роботи скоро і елєгантно по найновішим взорам.

Великий вибір МАТЕРІЯЛІВ І КОЦІВ

Видає і редагує Комітет У.Х.О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.